

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Legal Entity Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2697-6161 มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 12 ฉบับ ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เลขานุการ: นายสมยศ พันโคคา ศิลปกรรม: นายสุรัชย์ บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ่ม
พิสูจน์อักษร: นายวิชัย ชัยบำรุง, นายไพศาล วิเศษชาติ, นางสาวณิชาภัทร เกิดฤทธิ์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา 31170

โทรศัพท์ : 08-4147-6164 e-mail: selaphum.academic@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดนครราชสีมา 31170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง

ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์

รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม

รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา

รศ.ดร.สมชัย ศรีนोक

รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร

รศ.ดร.กัญญาณทน กาญจนาทวีกุล

รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม

รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือตอง

รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล

รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี

รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น

รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

รศ.ดร.ศิวัช ศรีโสภากุล

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

รศ.ดร.พิเชฐ ทั้งโต

รศ.ดร.ศักรินทร์ วรวิฒนะปริญญา

ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์

ผศ.ดร.วิษุกร นาครชน

ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง

ผศ.ดร.นงคัลักษณ์ ใจฉลาด

ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรรณ

ผศ.ดร.วรรณธร วรวิวัฒน

ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง

ผศ.ดร.เดชาพล กัปโก

ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์

ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์

ผศ.ดร.ธิดา หมั่นมี

ผศ.ดร.เสกสรร สนวา

ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด

ผศ.ดร.อภิรักษ์ ศรีพันธ์

ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) (ต่อ)

ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง

ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์

ผศ.ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม

ผศ.ดร.ญาณัญญา ศิริภัทร์ธาดา

ผศ.ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์

ผศ.ดร.นิกร นิยมพันธ์

ผศ.ดร.ฐิติพร อุ่นใจ

ผศ.ดร.กมลวิช ลอยมา

ผศ.ดร.อัจฉราภรณ์ จันทร์ทา

ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร

ผศ.ดร.เสริมศักดิ์ พวงทอง

ผศ.ดร.นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์

ผศ.ดร.เอกอนงค์ ศรีสำอางค์

ผศ.ดร.อิศรเดช มั่นคง

ผศ.ดร.สุภชัย ตริทศ

ผศ.ดร.บงกช นิมิตรทะกุล

ผศ.ดร.ภัทรพล ทรัพย์สิน

ผศ.ดร.อนุกร จันทรเกษม

ผศ.ดร.อาจารย์ ประจวบเหมาะ

ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อุดมธนวังค์

ผศ.ดร.วิชา นาทา

ผศ.ดร.พิชัย แทงโพ

ผศ.ดร.สมชาย ศรีโพธิ์

ผศ.ดร.ปรธูมาศ พลิชฐ์ภักกุล

ผศ.ดร.จิรายุทธ พลเยี่ยม

ผศ.ดร.นพพร บัวอินทร์

ผศ.ดร.ดุจฤดี คงสุวรรณ

ผศ.ดร.ธิดา หมั่นเขตรกรณ์

ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.ไชยะ เทพา

ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์

ผศ.ดร.ธงชัย สิงห์เดช

ผศ.มานิตย์ อรรถชาติ

ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี

ผศ.ดร.สิริภัทร ศรีทอง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.อำนวย มีราคา
อ.ดร.ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร
อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด
อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ
อ.ดร.มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา
อ.ดร.กรกต ชาบัณขิต
อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี
อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด
อ.ดร.สาลิณี ชัยวัฒนพร
อ.ดร.ณัฐพัชร มณีโรจน์
อ.ดร.พกามาศ ชัยรัตน์
Dr.Kajornatthapol Pongwiritthon

วิทยาลัยพิษณุบันฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
วิทยาลัยนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยแสงมฟอร์ม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยพะเยา
IQRA Business School
University of Geomatika, Malaysia

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 7 ประจำเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 ที่ได้รับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 68 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้มีพหุปัญญาในลักษณะที่ทำงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ กระสังข์

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	(2)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(4)
การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.....	1
กนกอร สมบัติ, รพีพรรณ ชมแผน	
การรับรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ของเกษตรกรปลูกผัก เขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก.....	13
พุดผิงค์ มากมาย, อมรศักดิ์ โพธิ์อำ, กล้านรงค์ อินต๊ะวงศ์	
การส่งเสริมทางการตลาดและการสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจ ท่องเที่ยวเกาะกูด.....	23
อินทิรา สิงห์สาย, ฉัตรพล มณีกุล	
การศึกษาหลักการแปลกับการแปลข่าวกีฬาบอลเลย์บอล จากภาษาจีนเป็น ภาษาไทย.....	37
วรายศ ชื่นสบาย, ปานดวงใจ บุญจนาวิโรจน์, รุจิรา ศรีสุภา, จินตนา แยมละมูล	
ความพึงพอใจและตัดสินใจในโครงการเราเที่ยวด้วยกันของประชาชน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล.....	53
สมฤดี อังสุรัตน์, เสรี วงษ์มณฑา, ผกามาศ ชัยรัตน์	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก.....	65
ศุภวิชญ์ ประพฤติธรรม, วัลลภ พิริยวรรณะ	
แนวทางการส่งเสริมการใช้บริการที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร.....	78
จิรธิดา มีสมบัติ, เสรี วงษ์มณฑา, ผกามาศ ชัยรัตน์	
การสร้างมูลค่าเพิ่ม กลยุทธ์การตลาดและการพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของ ผลิตภัณฑ์ใส่กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี.....	90
อารณี โชติโก, สายฝน โพธิ์สุวรรณ, สนิทรา สุขสวัสดิ์, รุจิกาญจน์ สานนท์ ภูริณัฐ ยมกนิษฐ์	

สารบัญ (Content)

หน้า

Problems of Online Study of Political Science Students towards ESP Courses in the COVID-19 Pandemic: A Case Study in a Northern University.....	106
<i>Yosapol Makai, Suwit Tikham, Jittimaporn Tonjumpa</i>	
ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากร สาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	120
<i>ภาณุภัทร ปานสอาด, ภริดา ชัยรัตน์</i>	
คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน.....	134
<i>อัจจิมา หยุทอง, จุฑาทิพ คล้ายทับทิม</i>	
ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรค อนาคตใหม่.....	146
<i>เบญจมาภรณ์ แก้วระคน, วิมลภา พิริยวรรณะ</i>	
การส่งเสริมและพัฒนากาตลาดอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผลิตภัณฑ์กล้วยของ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก.....	158
<i>จักรพันธ์ วงศ์ฤกษ์ดี, ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร, พรณณิภา เพชรบุญมี ธนภรณ์ นาคนรินทร์</i>	
การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.....	172
<i>สรรเพชญ์ มีกุล, เสรี วงษ์มณฑา, ผกามาศ ชัยรัตน์</i>	
การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1.....	183
<i>ขวัญจิรา ดั่งบาง, หยกแก้ว กมลวรรณ, สุกัญญา รุจิเมธามาส</i>	
ทัศนคติและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จ ของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบ อินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.....	198
<i>กัญญารัตน์ วิลามาศ, จิรพงษ์ จันทรงาม</i>	

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด.....	215
กาญจนา อรอินทร์, ทรงชัย อักษรคิด, ชนิศวรรา เลิศอมรพงษ์, สกล ตั้งแก้วสกุล	
การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้ด้วยแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA).....	232
ปริญา กุลจันทิก, ทรงชัย อักษรคิด, ชานนท์ จันทรา, สกล ตั้งแก้วสกุล	
ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.....	244
สมเกียรติ คำสำราญ	
แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยจังหวัดราชบุรี.....	259
บุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์, อัญชัญ ตันจาทะ	
การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์.....	275
สุรพงษ์ เพิ่มพล, ศรัญญา ศรีทอง	
ผลกระทบของกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่อราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ.....	289
สิริรัตน์ โสวรรณะ, สุรีย์ โปษกรณัฐ	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารแมวคุณภาพสูงของผู้ซื้อในกรุงเทพมหานคร.....	303
ดวงพร มาประชา, กิตติโชค นิธิเสถียร	
วิเคราะห์จิตวิทยาการเทรด: ถอดรหัสรูปแบบของอารมณ์และพฤติกรรมเทรดในโลกของการเทรดสกุลเงินดิจิทัล.....	313
ไยแก้ว ไตรกิจ, กิตติโชค นิธิเสถียร	
การตลาดการเมือง กรณีศึกษา การเลือกตั้งใหญ่ของประเทศไทย ปี 2566.....	327
กิตติโชค นิธิเสถียร	
การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร.....	344
รัชณี ไชยเพชร, วรวิทย์ อินทนนท์, กชกร เดชะคำภู	

สารบัญ (Content)

หน้า

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ที่มีต่อมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	360
ศรียญา ไชยชนะนิจ, ต้องตา สมใจเพ็ง, ทรงชัย อักษรคิด	
รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.....	373
ปธเมศ คำแย้ม, วจี ปัญญาใส, บุญมัน ธนาคุณวัฒน์	
องค์ประกอบการชำระภาษีรวมถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งอันดามัน.....	394
ธนสรธ ธนาภักเดชจินดา, กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ์	
การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส.....	411
โสธยา ทองสมัย, ชานนท์ จันทรา, ชนิศวรา เลิศอมรพงษ์	
การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์.....	424
เพียวว แซ่เตีย, ชานนท์ จันทรา, ต้องตา สมใจเพ็ง	
การพัฒนาช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ.....	438
ปิยะวัน เพชรหมี่	
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....	452
พัชรา การิยา, สุริยะ ประกายสาธก	
ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความสามารถในการทำกำไรกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	465
พาขวัญ ไทยเจริญ, ปานฉัตร อาการักษ์, อรวรรณ เชื้อเมืองพาน	
อิทธิพลเชิงสาเหตุของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ผลต่อความสำเร็จทางการตลาด.....	480
ภัทรพล ชุ่มมี	

สารบัญ (Content)

	หน้า
การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา	
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3.....	493
<i>พชรพล ปิตตะพันธ์, นวรัตน์ ไชยมภู, จรัส อติวิทยากรณ์</i>	
การตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562	
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.....	506
<i>ปกรณ์ เปรมทอง, วัลลภ พิริยวรรณะ</i>	
ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิด	
อุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ในพื้นที่นครอุตสาหกรรม (EEC).....	519
<i>สมฤดี กลิ่นหอม, ไพโรจน์ เจริญชลกุล</i>	
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหา	
ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องลำดับและอนุกรม	
โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs.....	531
<i>กชมน ชื่นมาลา, ชานนท์ จันทรา, ทรงชัย อักษรคิด</i>	
การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา	
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	544
<i>กรกมล ธาราพิตรกิจชัย, นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์</i>	
ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อทักษะทางวิชาชีพ	
กับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ.....	559
<i>อภิชาติ สิริชัยเจริญกุล</i>	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์โรงเรียนบ้านรักภาษา	
ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	573
<i>Dawei Wang, วิชากร เสงฆ์กุล</i>	
ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อมระหว่างคู่กรณีก่อนฟ้องคดีในศาล.....	585
<i>ณัฐภณ อันชัน, วรุฒิ อินทนนท์</i>	
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนโรงเรียนไกรในวิทยาคม	
รัชมังคลาภิเษก.....	599
<i>ประภาพร คำแสนราช, เมธี สุทธิศิลป์</i>	
การจัดการศึกษายุคใหม่ภายใต้แนวคิด Postmodernism.....	609
<i>ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว, ชัยสิทธิ์ อธิเกียรติ</i>	

สารบัญ (Content)

	หน้า
แนวทางการดำเนินงานการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	620
<i>จิรนนท์ ปานคง, วิจิตรา ศรีสอน</i>	
การสื่อสารบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยในยุคดิจิทัล.....	631
<i>อุษา ศิลป์เรื่องวิไล, บัณฑิต รัตนไทร</i>	
ทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย.....	643
<i>นิตาชล เศรษฐเจริญกุล, กัสมา กาซ้อน, พัทธมน บุญยราศรี</i>	
การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	654
<i>นิลุบล เกตุแก้ว, อีตาวาตี มะมิง, ยามีละห์ อับดุลชอเม</i>	
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์.....	667
<i>จุฬา เจริญวงศ์, สดุดี คำมี, วิภากรณ์ พรพฤตพันธ์</i>	
กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์.....	682
<i>สดุดี คำมี, วิภากรณ์ พรพฤตพันธ์, จุฬา เจริญวงศ์</i>	
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.....	694
<i>บุญรอด ขาดิยานนท์, เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ, ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน</i>	
แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงานนโยบายและแผนกลาโหมให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร.....	708
<i>กัญจน์ณัฐ ชื่นตระกูล, วิจิตรา ศรีสอน</i>	
ผู้นำ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในศตวรรษที่ 21	720
<i>อนุวัตร สงจวง, วัลลภ พิริยวรรณะ</i>	

สารบัญ (Content)

	หน้า
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้แนวคิดวรรณคดี เป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	735
<i>กรรณาภรณ์ เครื่องคำ, ประภาส เพ็งพุ่ม</i>	
การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอน กฎหมาย.....	748
<i>สุริยะ หาญพิชัย, ปนัดดา พาณิชนพันธ์, พรรณทิพย์ เพ็ชรวิจิตร</i>	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงาน ของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.....	764
<i>วีรวิชัย บุญส่ง, จิรายุส บุชา, อัญณี สีหะวงศ์</i>	
อิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการที่ส่งผลต่อ ความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนผ่านความสามารถของผู้ประกอบ การในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ.....	779
<i>วสุธิดา นักเกษม, ยุวลักษณ์ เวชวิทยาลัง</i>	
แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการพัฒนางานวิจัยเพิ่มขึ้น ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.....	791
<i>พรทรัพย์ ถนัดไธ</i>	
การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในสถานศึกษา.....	805
<i>กัญญาภรณ์ เกิดศิริ, ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์, สุภัสสร์มาณี ศรีเอี่ยม</i>	
แนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง.....	819
<i>สัณห์พันธุ์ จักรภักทวงศ์</i>	
การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาบ้านเจ็ดหลัง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว.....	826
<i>ภาณุ เกตุรา</i>	
การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.....	846
<i>จอมชัย เลิศอมรรฐ์, กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรรค์ศักดิ์</i>	

สารบัญ (Content)

	หน้า
มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร.....	854
ภาวิณี ไสระเวช, ศรีปริญญา ฐูประจาง, พิมพ์นา ศรีบุญยพรรัฐ แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา.....	874
สุรศักดิ์ ขาดิสุภาพ, พรเทพ ฐู่แผน การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานภูมิปัญญาโดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการ นาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่าง สร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	886
อรุณ พิชเชียว, จันทร์ โกศล, ทศนีย์ มงคลรัตน์ รูปแบบการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก... พระครูปลัดสุวัฒนพุทธิคุณ, พระมหาเทวประภาส มากคล้าย	903
ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน..... นิวิชัย ใจบาล, วิจิตรา ศรีสอน, สันฐาน ชยนนท์	916
ภาคผนวก หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์.....	930

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต
คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
Moral and Ethical Development of Bachelor of Thai Traditional
Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences,
Northern College

กนกอร สมบัติ¹ รพีพรรณ ชมแผน²
Kanok-on Sombat, Rapeepphan Chompan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและการเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นจำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น ซึ่งใช้การกำหนดโควตา และนำมาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบ ค่าที ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านอำนาจ และบารมี, ด้านเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี, ด้านสังคมวัตถุ 4, ด้านอิทธิบาท 4 และ ด้านความซื่อสัตย์/จงรักภักดีโดยลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ รายได้ และประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Received: 2023-01-07 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-14

¹ คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Allied Health Sciences, Northern College.

Corresponding Author e-mail: walailak27.1987@gmail.com

² คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Allied Health Sciences, Northern College.

คำสำคัญ (Keywords): คุณธรรม; จริยธรรม; คณะสหเวชศาสตร์; วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Abstract

This research is a descriptive research with the objective to study the level and compare the moral and ethical development of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College. The population and sample were 30 people, Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College using a nonprobability sampling method, which used the specific quota and purposive sampling technique. As the information is important, therefore it is necessary to be voluntarily provided by the respondents. The research instrument was a questionnaire, which was a checklist and a 5-level rating scale. The quantitative data were analyzed by descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance. The research results showed that the moral and ethical development of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College in overall was at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects had a high level of moral and ethical development with the mean in descending order as follows: Power and prestige aspect, good personality aspect, Sangaha-vatthu 4 (Four principles of service) aspect, Iddhipada 4 (Four successful paths) aspect, and honesty/ loyalty aspect. The status of the respondents who differ in age, income, and work experience showed no different mean on moral and ethical development of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College. The differences of respondents in gender showed the differences mean on moral and ethical development of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College with statistically significant differences at the level of 0.05.

Keywords: Moral; Ethical; Faculty of Allied Health Sciences; Northern College

บทนำ (Introduction)

สภาพสังคมโลกวัตถุนิยมในปัจจุบันนำไปสู่ปัญหาของบุคคลหรือสังคมที่มีความรุนแรงและกระจายเป็นวงกว้างมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีเรียบง่ายของคนไทย ประเด็นปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่ได้รับความสนใจจากสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นผู้บริหารสถาบันการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญให้มากยิ่งขึ้น เพราะหลักคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา

หรือผู้บริหารสถาบันการศึกษา ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง ต่อวิชาชีพ ต่อองค์กรและต่อสังคม การผลักดันด้านคุณธรรมจริยธรรมจึงต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารสถาบันการศึกษา คุณธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญและต้องปลูกฝังให้กับคนในชาติ ปัจจัยสำคัญของการบริหารจัดการองค์กร คือผู้บริหารหรือผู้จัดการขององค์กรเป็นผู้มีคุณธรรม คุณธรรมจะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารสามารถครองตน ครองคน ครองงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผลการพัฒนาที่ผ่านมา คุณธรรมจริยธรรมเริ่มเสื่อมถอยและนำไปสู่ปัญหาสังคม ผู้นำการบริหารจึงมีบทบาทสำคัญที่สุด ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันการศึกษา เช่นเดียวกับสถาบันครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรมร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรัทธาและสังคมแห่งชาติ, 2560) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมจะต้องจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการเป็นผู้นำในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และพัฒนาครูผู้สอนในการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และเจตคติของผู้เรียน โดยเน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถเรียนรู้เป็นเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำไปใช้ในการสร้างและเตรียมทรัพยากรมนุษย์ ให้ประเทศมีคุณภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดกลยุทธ์ โดยเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น และผู้บริหารจะต้องเร่งรัดพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะให้การศึกษอบรมพัฒนาผู้เรียนและนักศึกษาของชาติในฐานะที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ (ทิพวรรณ ล้วนปสิทธิ์สกุล, 2562)

คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญมากผู้บริหารทุกคนทุกระดับต้องมีโดยเฉพาะผู้บริหารสถาบันการศึกษาเพื่อช่วยให้การบริหารงานในสถาบันการศึกษารับบรรลุจุดมุ่งหมาย ถ้าผู้บริหารสถาบันการศึกษาขาดคุณธรรมและจริยธรรมจะไม่ใช่ที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความศรัทธาในตัวผู้บริหารการบริหารงานจะต้องยึดกฎระเบียบของหลักสูตรและแผนการสอน คุณภาพของการศึกษาและสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นการบริหารงานผู้บริหารควรมีคุณธรรมในการครองตนครองคนและครองงานพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมทั้งสามด้านของผู้บริหารสถาบันการศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานในสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมากซึ่งโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นนอกจากจะเกิดกับตัวครูนักศึกษาวិธีการสอนแล้วผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้บริหารสถาบันการศึกษาจะต้องเฝ้าพร้อมด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ (ขวัญเรือน สุวรรณจันทร์, 2561)

สภาพปัญหาของการขาดคุณธรรมจริยธรรมที่ได้กล่าวถึงในเบื้องต้นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นต้นแบบในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ของชาติ จึงต้องให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นผู้บริหารสถาบันการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะหลักคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถาบันการศึกษาย่อมก่อให้เกิด

ประโยชน์ต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อองค์กรและต่อสังคมหลายประการ ได้แก่ 1.) ทำให้ได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในการบริหารงาน อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงการประกอบวิชาชีพ 2.) ทำให้ได้รับคำยกย่องสรรเสริญและเป็นที่เคารพของผู้ใต้บังคับบัญชา 3.) ทำให้มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ไร้ภัยอันตรายใด ๆ เพราะแวดล้อมไปด้วยบุคคลและศิษย์ที่ให้ความรักความเคารพนับถือ 4.) ครอบครัวมีความอบอุ่นและมั่นคงเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัวของผู้ใต้บังคับบัญชาและสังคมทั่วไป 5.) ทำให้องค์กรหรือหน่วยงานของตนได้รับความร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือจากประชาชน ชุมชน ในการพัฒนาอย่างเต็มที่ 6.) ทำให้สังคมและชุมชนเกิดสันติสุขและได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว (จิตตภา เบญจาทิกุล, 2560) เพราะสมาชิกของสังคมมีคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำพาองค์กรหรือการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาและการบริหารวิทยาลัยให้สามารถตอบสนองความต้องการทางสังคมคือการผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลลัพธ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานโดยภาพรวมของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นที่ส่งผลต่อสังคมโดยภาพรวมในระดับกว้าง ฉะนั้นการผลักดันด้านคุณธรรมจริยธรรมจึงต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารสถาบันการศึกษาซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในการนำองค์กร รวมถึงการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากรในความรับผิดชอบของตนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเหมาะสม มีหลักยึดที่เที่ยง เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทั้งในส่วนของสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของคนในสังคมและความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนความประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในความเป็นวิชาชีพและเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรมนุษย์ของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการพัฒนาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทย

บัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ได้แก่ (1) เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี (2) อธิปไตย 4 (3) ความซื่อสัตย์/จงรักภักดี (4) อำนาจ และบารมี และ (5) สังคหวัตถุ 4

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารคณะและหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จำนวน 50 คน (คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, 2564) เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ซึ่งใช้การกำหนดโควตา จำนวน 30 คน และนำมาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสนใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ การพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงมีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่า ระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่ามีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.82 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ย

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ครู วิชาการที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มประชากร สองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน เป็นเพศชาย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 19 มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 มีรายได้มากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.10 และมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 75.60

การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทย บัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านอำนาจ และบารมี, ด้านเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี, ด้านสังคมวัตถุ 4, ด้านอิทธิบาท 4 และด้านความซื่อสัตย์/จงรักภักดี ($\bar{X}$ = 3.85, 3.79, 3.89, 3.92, 3.67) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของ ผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นภาพรวม

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตร การแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. ด้านเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี	3.85	0.24	มาก
2. ด้านอิทธิบาท 4	3.79	0.63	มาก
3. ด้านความซื่อสัตย์/จงรักภักดี	3.89	0.42	มาก
4. ด้านอำนาจ และบารมี	3.92	0.12	มาก
5. ด้านสังคมวัตถุ 4	3.67	0.32	มาก
โดยภาพรวม	3.89	0.12	มาก

การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทย บัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =

3.85) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาพัฒนาสุขภาพอนามัยด้วยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาสำรวจความประพฤติปฏิบัติ ทางกาย และวาจาให้เรียบร้อย, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารบุคลากรให้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ($\bar{X}$ = 4.02, 3.98, 3.79) ตามลำดับ

2. ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านอิทธิบาท 4 มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.79) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้พิจารณา วินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการให้สถาบันการศึกษา, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้ดำเนินงานตามนโยบายและแผนงาน ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X}$ = 4.11, 3.89, 3.78) ตามลำดับ

3. ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านความซื่อสัตย์/จงรักภักดี มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้ประพฤติซื่อตรงต่อคนทั่วไป, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันการศึกษา, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ มี ($\bar{X}$ = 3.59, 3.72, 3.62) ตามลำดับ

4. ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านอำนาจ และบารมีมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.92) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้พยายามพัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้มีภาวะผู้นำจนสามารถทำงานแทนได้, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่งเสริมและช่วยเหลือให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้พัฒนาตนเอง, ผู้บริหารสถาบันการศึกษากระจายอำนาจให้กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา สร้างความแข็งแกร่งให้สถาบันการศึกษาด้วยการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพและผู้บริหารสถาบันการศึกษาปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม สร้างบารมีโดยการให้ทาน การรักษาศีล และการเจริญภาวนา ($\bar{X}$ = 3.78, 3.85, 3.95) ตามลำดับ

5. ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านสังคมวัตถุ 4 มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบและข้อบังคับของสถาบันการศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความชำนาญในหน้าที่ของครูและผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างด้านระเบียบ วินัย ($\bar{X}$ = 3.86, 4.02, 4.21) ตามลำดับ

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้าน วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ที่แตกต่างกัน แสดงได้ดังตารางที่ 2 ซึ่งการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ โดยภาพรวม มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ โดยภาพรวม มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านรายได้ โดยภาพรวม มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จำแนกตามเพศ อายุ รายได้ ทางด้านประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหาร สถาบันการศึกษา	เพศ		อายุ		รายได้		ประสบการณ์ การทำงาน	
	t-test	Sig	F	Sig	t-test	Sig	t-test	Sig
1. ด้านเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี	-1.23	0.25	3.06	0.28	-2.15	0.85	-2.49	0.95
2. ด้านอิทธิบาท 4	-3.32*	0.05	2.12	0.63	-0.85	0.75	-2.15	0.85
3. ด้านความซื่อสัตย์/ จงรักภักดี	-0.09	0.75	2.45	0.52	-0.75	0.69	-1.59	0.45
4. ด้านอำนาจ และบารมี	-3.01*	0.01	3.58	0.68	- 3.32*	0.09	-2.65	0.10

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหาร สถาบันการศึกษา	เพศ		อายุ		รายได้		ประสบการณ์ การทำงาน	
	t-test	Sig	F	Sig	t-test	Sig	t-test	Sig
5. ด้านสังคมวัตถุ 4	-2.32	0.28	2.05	0.82	-2.78	0.85	-1.59	0.42
โดยภาพรวม	- 3.32*	0.1 2	2.65	0.15	-2.86	0.1 9	-2.85	0.1 8

* แทนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.) ระดับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านอำนาจ และบารมี, ด้านเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี, ด้านสังคมวัตถุ 4, ด้านอิทธิบาท 4 และด้านความซื่อสัตย์/จงรักภักดี ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Abdullah, N. A. W, DeWitt, D., & Alias, N. (2013) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงมีความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Yukl, (1997) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์มีความฉับไวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงฤดี ศิริพันธุ์ (2561) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาบันการศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา โดยรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สังจจะ คือ ความซื่อสัตย์ทางกาย, ขันติ คือ ความอดทนต่อความยากลำบากในการทำงาน คำตำหนิจากผู้อื่นที่อาจสร้างความขุ่นเคืองใจอันไม่พึงปรารถนา และจาคะ คือ ความเสียสละความสุขและผลประโยชน์ของตน รวมถึงการลพจากกิเลส รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความทุกข์ร่วมกับผู้อื่น อยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา กล่าวโดยสรุปการพัฒนาอยู่ในระดับมาก มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันการศึกษา ที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณลักษณะองค์กรและคุณลักษณะผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นแนวทางที่จะสร้างคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันการศึกษา ให้พร้อมรองรับไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งต้องเป็นผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิตทั้งด้านการครองตนครองคนและครองงานอย่างสม่ำเสมอ

เป็นนิสัย โดยให้การสนับสนุนบุคลากรภายในสถาบันการศึกษาในการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในการเรียนการสอนก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ รายได้ และประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่มีอายุ รายได้ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามีการพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ และในส่วนของผู้บริหารสถาบันการศึกษาเพศหญิงมีการพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีได้สูงกว่าผู้บริหารสถาบันการศึกษาเพศชาย เนื่องจากว่าเพศหญิงเป็นเพศที่มีความอ่อนโยน กิริยามารยาทเรียบร้อยดีงาม ได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม จึงส่งผลให้มีการพัฒนาตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่นสูงกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงฤดี ศิริพันธ์ (2561) พบว่า ครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และทำงานในสถาบันการศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจากผลการวิจัยที่ได้ควรจะมุ่งให้ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำและพัฒนากลยุทธ์พัฒนาภาวะผู้นำสู่ความเป็นเลิศทางด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นข้อมูลที่สามารถใช้ในการปรับทัศนคติของผู้บริหารและครูให้ตรงกันและเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนอื่น ๆ นำไปใช้การพัฒนาแผนงานในด้านการส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมในสถาบันการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันกระตุ้นและสนับสนุนให้ครู บุคลากรและนักศึกษาควรยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิตทั้งด้านการครองตนครองคนและครองงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้สามารถทำให้ผู้บริหารพัฒนาโรงเรียนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างถูกต้อง เพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำที่มีศักยภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันการศึกษา โดยคณะผู้บริหารสถาบันการศึกษาควรมุ่งเน้นในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับคณะผู้บริหารหลักสูตรและบุคลากรในด้านเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี ด้านอิทธิบาท 4 ด้านความซื่อสัตย์/จงรักภักดี ด้านอำนาจและบารมี ด้านสังคัตถ 4 เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนและในเชิงการบริหารสถาบันการศึกษา

นั้นก็ได้เกิดความรู้ใหม่ที่ผู้บริหารควรมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของตนเองที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผู้บริหารสถาบันการศึกษาตามแนวโน้มที่เปลี่ยนไปของการศึกษากับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทย ด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับจริยธรรมผู้บริหารสถาบันการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงานของผู้ร่วมงาน และการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมผู้บริหารสถาบันศึกษากับประสิทธิผลของสถาบันการศึกษา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ตามแนวโน้มที่เปลี่ยนไปของการศึกษากับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้านการศึกษาด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง (References)

- ขวัญเรือน สุวรรณจันทร์. (2561). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. รายงานสืบเนื่องการประชุมสัมมนาวิชาการ (Proceedings) การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17. 526-535.
- คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น. (2564). ข้อมูลทั่วไป. สืบค้น 25 มิถุนายน 2565, จาก <https://ahs.northern.ac.th>.
- ฐิตาภา เบ็ญจาธิกุล. (2558). รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ดวงฤดี ศิริพันธุ์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาบันการศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9. 1161- 1173.
- ทิพวรรณ ถ้วนปสิทธิ์สกุล. (2562). คุณลักษณะผู้บริหารสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Abdullah, N. A. W, DeWitt, D., & Alias, N. (2013). *School Improvement Efforts and Challenges: A Case Study of a Principal Utilizing Information Communication Technology*. Ministry of Education Kuala Lumpur Malaysia Faculty of Education, University of Malaya,

Fishbein, M. (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.

Yukl, G. A. (1997). *Leadership in Organization*. 3rd ed. Eagle Wood Cliffs: Prentice Hall.

การรับรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
ของเกษตรกรปลูกผัก เขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก
Health Perception Association with Behavior of Pesticide Using
among Agriculture Growing Vegetables in Phop Phra District,
Tak Province

พุดพิงค์ มากมาย¹ อมรศักดิ์ โพธิ์อำ² กล้านรงค์ อินต๊ะวงศ์³
Phutthipong Makmai, Amornsak Poum, Klanarong Intawong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเชิงพรรณนาค้างนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ประชากรคือ เกษตรกรปลูกผักเขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก ปีงบประมาณ 2565 จำนวน 414 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของ Daniel ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 209 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคลการรับรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ด้านสุขภาพ ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (77%) ($\bar{X}=2.77$, S.D.=0.44) ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า การรับรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก เขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.287$, P-value<0.001) ข้อเสนอแนะ บุคลากรสาธารณสุขควรให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในขณะใช้สารเคมีของเกษตรกรเพื่อลดปัญหาและอันตรายที่เกิดจากพิษของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เช่น การรณรงค์ให้เกษตรกรสวมใส่เสื้อผ้าที่เหมาะสมเพื่อลดโอกาสสัมผัสกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

Received: 2023-01-08 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-14

¹ คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, Faculty of Allied Health Science, Northern College,
Corresponding Author e-mail: Amornsakpoum1@gmail.com

² คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, Faculty of Public Health, Naresuan University
E-mail: Amornsakpoum1@gmail.com

³ คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, Faculty of Allied Health Science, Northern College
E-mail: Klanarong.in@outlook.co.th

คำสำคัญ (Keywords): การรับรู้ด้านสุขภาพ; สารเคมีกำจัดศัตรูพืช; เกษตรกร

Abstract

This descriptive study aimed to study the association between health perception and behavior of pesticide using among agriculture. Population in this study consisted of 414 agriculture growing vegetables in Phop Phra District, Tak Province. The sample size calculating used Daniel formula for 209 cases, and systematic random sampling was determined for collecting data. Data collected by questionnaires composed of 3 parts including, characteristics, health perception and behavior of pesticide using. In addition to check questionnaire standardization, validity was checked by 3 experts and try out testing reliability by Cronbach's coefficient alpha about 0.91. Data analyzed using statistical as Pearson product moment correlation coefficient. The result showed that health perception had mean score at high level (77%) ($\bar{X}$ =2.77, S.D.=0.44). An association analyzed found that, factor was found association with behavior of pesticide using among agriculture with statistic significantly (r =0.287, P -value<0.001). Suggestion, health workers should build awareness increasing of behavior during pesticide used among agriculture growing vegetables, to solved the problems and harmful from pesticide using, for examples; to promote agriculture ware appropriate their clothes to decreases pesticide contacting.

Keywords: Health perception; Pesticide using; Agriculture.

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพด้านการเกษตรในปัจจุบันมีการปรับปรุงเทคโนโลยีทางการเกษตรแนวใหม่เพื่อพัฒนาการเกษตรทำให้มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพื่อป้องกันการเสียหายของผลผลิตทางการเกษตร ดังนั้นปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจึงเพิ่มมากขึ้นทุกปี พิษภัยของสารเคมีที่มีต่อเกษตรกรผู้ใช้และสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาสำคัญที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากสถานการณ์ปัจจุบันสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเข้ามามีบทบาทและใช้ในด้านการเกษตรอย่างกว้างขวาง และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่สะท้อนให้เห็นสถานการณ์ที่ชัดเจนคือ ข้อมูลปริมาณการนำเข้าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี โดยพบวาระหว่างปี พ.ศ.2562-2564 มีการนำเข้าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช เฉลี่ยมากถึง 132,000 ตันต่อปี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีการใช้มากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ สารกำจัดวัชพืช (Herbicide) สารกำจัดแมลง (Insecticide) และสารป้องกันและกำจัดโรคพืช (Fungicide) เท่ากับ ร้อยละ 70.2, 18.8

และ 7.6 ตามลำดับ และมีมูลค่าการนำเข้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในประเทศ มากถึงปีละ 19,064.6 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565) นอกจากนี้ ข้อมูลขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of United Nations: FAO) พบว่า ช่วงปี พ.ศ.2555-2560 ประเทศไทยมีปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช สูงถึง 4.22 กิโลกรัมต่อเฮกเตอร์ หรือคิดเป็น 4.22 กิโลกรัมต่อไร่ 2 งาน (เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช, 2560)

ประชาชนในเขตอำเภอบพพระ จังหวัดตาก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 87 โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย และพืชสวนอื่นๆ และจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนการเพาะปลูกพืชไร่ ปีพ.ศ.2557 พบว่า เกษตรกรในเขตอำเภอบพพระมีการปลูกผักต่างๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.96 รองลงมา ได้แก่ อ้อยและอื่นๆ ร้อยละ 24.04 (สำนักงานเกษตรอำเภอบพพระ, 2558) เนื่องจากการปลูกผักเป็นพืชที่ปลูกง่าย ต้องการการดูแลเอาใจใส่น้อย ทนแล้ง สามารถขึ้นได้ในสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ แต่อย่างไรก็ตามโรคที่พบบ่อย ได้แก่ โรคใบไหม้ โรคแอนแทรคโนส โรครากหรือหัวเน่า ส่วนแมลงศัตรูที่สำคัญคือ เพลี้ยแป้ง ไรแดง และแมลงหวี่ขาว ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักมีการใช้สารเคมีในการเกษตรเป็นจำนวนมาก (เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช, 2558) จากสถิติผู้มารับบริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเขตอำเภอบพพระ ปีงบประมาณ 2555-2557 มีผู้มารับบริการ จำนวน 8,475 ราย 9,545 ราย และ 7,236 ราย ตามลำดับ ในจำนวนนี้พบผู้ป่วยที่มารับบริการด้วยกลุ่มอาการโรคผิวหนังจากการแพ้สารเคมี จำนวน 223 ราย 260 ราย และ 222 ราย คิดเป็น ร้อยละ 2.63, 2.72 และ 3.07 ตามลำดับ และผลการตรวจหาสารเคมีตกค้างในเลือดของเกษตรกรด้วยวิธีตรวจหาเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส โดยใช้กระดาษทดสอบพิเศษ ในปีพ.ศ.2557 พบเกษตรกรมีสารเคมีตกค้างในร่างกายระดับมีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ 56.89) และระดับปกติ/ปลอดภัย (ร้อยละ 43.1) (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบพพระ, 2557) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรในพื้นที่ได้รับผลกระทบทางสุขภาพจากการใช้สารเคมีทั้งอาการผิวหนังมีผื่นแพ้จากการสัมผัสสารเคมีและมีปริมาณสารเคมีตกค้างในร่างกาย จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการรับรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเคมีของเกษตรกรปลูกผักเขตอำเภอบพพระ จังหวัดตาก เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายให้บริการส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจากการใช้สารเคมีของเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective Research)

เพื่อศึกษาการรับรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก เขตอำเภอบพพระ จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) กำหนดตัวแปรอิสระประกอบด้วย 1) คุณลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร 2) การรับรู้ด้านสุขภาพ และตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ กลุ่มเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 414 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอพบพระ, 2565) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเข้าศึกษาคือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนปลูกผัก ปี พ.ศ.2565 สามารถอ่านเข้าใจภาษาไทยและสามารถตอบแบบสอบถามด้วยตนเองได้ ส่วนเกณฑ์การคัดออกคือ เจ็บป่วยในช่วงเก็บข้อมูลจนไม่สามารถให้ข้อมูลได้ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Daniel (2010) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ค่าความคลาดเคลื่อนสามารถยอมรับได้เท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 209 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) เพื่อเลือกรายชื่อเกษตรกรมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาทำเกษตร

ส่วนที่ 2 การรับรู้ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงของสารเคมี การรับรู้ความรุนแรงของสารเคมี การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมการใช้สารเคมี การรับรู้อุปสรรคการใช้สารเคมี ลักษณะคำถามแบบประมาณค่า 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ประกอบด้วย ก่อนการใช้สารเคมี ขณะใช้สารเคมี และหลังการใช้สารเคมี ลักษณะคำถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 และ 3 ใช้เกณฑ์การแปลผลตามแนวคิดของ Best John W. (1977) แบ่งเป็น 3 ระดับคือ ระดับสูง (3.67–5.00 คะแนน) ระดับปานกลาง (2.34–3.66 คะแนน) ระดับต่ำ (1.00–2.33 คะแนน) แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา นำแบบสอบถามไปทดลองใช้คำนวณค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1951) เท่ากับ 0.91

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ Pearson's Product Moment correlation coefficient

ผลการวิจัย (Research Results)

เกษตรกรปลูกผักส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (55.50%) มีอายุน้อยกว่า 40 ปี (37.80%) ($\bar{X}$ =43.51, S.D.=8.79, Min=25, Max=60) มีสถานภาพสมรส/แต่งงาน/อยู่ด้วยกัน (89%) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (59.30%) มีเพียงร้อยละ 9.10 ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 5,000 ถึง 15,000 บาทต่อเดือน (48.30%) ($\bar{X}$ =7,623.67, S.D.=5,886.26, Min=500, Max=30,000)

ตารางที่ 1 การรับรู้ด้านสุขภาพ ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (77%) ($\bar{X}$ =2.77, S.D.=0.44) เมื่อพิจารณาการรับรู้ด้านสุขภาพจำแนกรายด้านที่มีคะแนนในระดับสูง ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของสารเคมี ($\bar{X}$ =4.87, S.D.=0.45) การรับรู้ความรุนแรงของสารเคมี ($\bar{X}$ =4.68, S.D.=0.49) การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมการใช้สารเคมี ($\bar{X}$ =4.78, S.D.=0.42) และการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมการใช้สารเคมี ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.76) ตามลำดับ พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (60.80%) ($\bar{X}$ =4.59, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำแนกรายด้านที่มีคะแนนในระดับสูง ได้แก่ ก่อนการใช้สารเคมี ($\bar{X}$ =4.48, S.D.=0.52) ขณะใช้สารเคมี ($\bar{X}$ =4.40, S.D.=0.70) และหลังการใช้สารเคมี ($\bar{X}$ =4.68, S.D.=0.63) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 การรับรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก เขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก (n=209)

ตัวแปรอิสระ	ระดับคะแนน						Mean	S.D.
	สูง		ปานกลาง		ต่ำ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การรับรู้ด้านสุขภาพ	161	77.00	47	22.50	1	0.50	4.77	0.44
- การรับรู้โอกาสเสี่ยงของสารเคมี	190	90.90	10	4.80	9	4.30	4.87	0.45
- การรับรู้ความรุนแรงของสารเคมี	144	68.90	63	30.10	2	1.00	4.68	0.49
- การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมการใช้สารเคมี	164	78.50	45	21.50	-	-	4.78	0.42
- การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมการใช้สารเคมี	123	58.90	52	24.90	34	16.30	4.43	0.76
พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	127	60.80	80	38.30	2	1.00	4.59	0.51

- ก่อนการใช้สารเคมี	103	49.30	104	49.8	2	1.00	4.48	0.52
				0				
- ขณะใช้สารเคมี	111	53.10	72	34.4	26	12.4	4.40	0.70
				0		0		
- หลังการใช้สารเคมี	162	77.50	28	13.4	19	9.10	4.68	0.63
				0				

ตารางที่ 2 แสดงพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก ประกอบด้วย ก่อนการใช้สารเคมี ขณะใช้สารเคมี และหลังการใช้สารเคมี เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร จำแนกรายด้าน พบว่า พฤติกรรมก่อนการใช้สารเคมีที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงคือ ไม่ใช้ปากเปิดจุกขวดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยตรง ($\bar{X}=4.40$, S.D.=1.07) รองลงมาคือ ไม่สูบบุหรี่ขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ($\bar{X}=4.09$, S.D.=1.26) หากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกระเด็นถูกส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ควรจะล้างทำความสะอาดทันที ($\bar{X}=4.03$, S.D.=1.01) ตามลำดับพฤติกรรมขณะใช้สารเคมีที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงคือ สวมเสื้อแขนยาวและกางเกงขายาวขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.82) รองลงมาคือ สวมรองเท้าบูตขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.86) ใส่หน้ากากปิดปากและจมูกขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.99) ตามลำดับ พฤติกรรมหลังการใช้สารเคมีที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงคือ ควรเปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่หลังการอาบน้ำสระผมชำระร่างกาย ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.85) รองลงมาคือ อาบน้ำ สระผม ด้วยสบู่และแชมพูทันทีหลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.94) กำจัดสารเคมีที่ผสมแล้วใช้ไม่หมดโดยเททิ้งลงดินหรือแหล่งน้ำ ($\bar{X}=4.31$, S.D.=1.12) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก เขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำแนกรายข้อคำถาม (n=209)

พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของ เกษตรกรปลูกผัก	Mean	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ก่อนการใช้สารเคมี			
- ไม่ใช้ปากเปิดจุกขวดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยตรง	4.40	1.07	สูง
- ไม่สูบบุหรี่ขณะผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	4.09	1.26	สูง
- หากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกระเด็นถูกส่วนใดส่วน หนึ่งของร่างกาย ควรจะล้างทำความสะอาดทันที	4.03	1.01	สูง
ขณะใช้สารเคมี			

- สวมเสื้อแขนยาวและกางเกงขายาวขณะใช้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	4.46	0.82	สูง
- สวมรองเท้าบูตขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	4.46	0.86	สูง
- ใส่หน้ากากปิดปากและจมูกขณะใช้สารเคมีกำจัด ศัตรูพืช	4.14	0.99	สูง
หลังการใช้สารเคมี			
- ควรเปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่หลังการอาบน้ำสระผม ชำระร่างกาย	4.44	0.85	สูง
- อาบน้ำ สระผม ด้วยสบู่และแชมพูทันทีหลังการใช้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	4.32	0.94	สูง
- กำจัดสารเคมีที่ผสมแล้วใช้ไม่หมดโดยเททิ้งลงดิน หรือแหล่งน้ำ	4.31	1.12	สูง

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก เขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของสารเคมี ($r=0.220$, $P\text{-value}=0.038$) การรับรู้ความรุนแรงของสารเคมี ($r=0.236$, $P\text{-value}=0.049$) การรับรู้ประโยชน์พฤติกรรมการใช้สารเคมี ($r=0.249$, $P\text{-value}<0.001$) และการรับรู้อุปสรรคพฤติกรรมการใช้สารเคมี ($r=0.224$, $P\text{-value}=0.025$) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างการรับรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการ

ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก เขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก

ตัวแปรอิสระ	พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (r)	P-value	ระดับความสัมพันธ์
การรับรู้ด้านสุขภาพ	0.287	0.000	มีความสัมพันธ์ทางบวก
- การรับรู้โอกาสเสี่ยงของสารเคมี	0.220	0.038	มีความสัมพันธ์ทางบวก
- การรับรู้ความรุนแรงของสารเคมี	0.236	0.049	มีความสัมพันธ์ทางบวก
- การรับรู้ประโยชน์พฤติกรรมการ ใช้สารเคมี	0.249	0.000	มีความสัมพันธ์ทางบวก

- การรับรู้อุปสรรคพฤติกรรมการใช้ สารเคมี	0.224	0.025	มีความสัมพันธ์ทางบวก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การรับรู้ด้านสุขภาพ (Health perception) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผักเขตอำเภอพบพระ จังหวัดตาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.001$) สามารถอธิบายเหตุผลได้ว่า การรับรู้ด้านสุขภาพเป็นการรับรู้ของบุคคลที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรม โดยบุคคลจะกระทำหรือเข้าใกล้สิ่งที่ตนเองพอใจเพราะคิดว่าสิ่งนั้นๆ จะก่อให้เกิดผลที่ดีต่อตนเอง รวมทั้งจะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงออกจากสิ่งที่ตนไม่ปรารถนาและไม่พึงพอใจ เช่น การที่บุคคลใดมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการเป็นโรค บุคคลนั้นจะต้องมีความเชื่อว่าตนเองมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรค โรคที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงและมีผลกระทบต่องานประจำวัน และการปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะเจาะจงมีประโยชน์เพื่อลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค เนื่องจากการรับรู้เป็นกระบวนการทางความคิดและจิตใจของมนุษย์ที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจต่อสิ่งเร้าที่ผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การได้เห็น การได้ยิน การสัมผัส การลิ้มรสและการได้กลิ่นแล้วมีการแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยมีแรงผลักดันจากความรู้และประสบการณ์เดิม (Rosenstock, 1974) เมื่อพิจารณาการรับรู้ด้านสุขภาพรายด้าน จะพบว่า

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของสารเคมี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.038$) เนื่องมาจากเมื่อบุคคลมีญาติสายตรงเป็นโรคที่เกิดจากการแพ้สารเคมีบุคคลนั้นมักจะมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จากแนวคิด Health Belief Model การรับรู้เป็นหัวใจสำคัญของแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ โดยเชื่อว่าเมื่อบุคคลมีการรับรู้ว่าตนเองเสี่ยงต่อโรค รับรู้ว่าโรคนั้นมีความรุนแรงอาจตายหรือพิการ โดยมีการรับรู้ว่ามีพฤติกรรมที่ดีแล้วจะทำให้ปราศจากโรคนั้นๆได้ และรับรู้ว่ามีอุปสรรคอะไรบ้างที่เป็นปัญหาและจะขจัดอุปสรรคออกไปได้อย่างไร การรับรู้เหล่านี้จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม (จุฬารักษ์ โสตะ, 2554) สอดคล้องกับ เจนซ์และเบเกอร์ (Janz & Becker, 1984) กล่าวว่า บุคคลที่มีสุขภาพดี ไม่มีประสบการณ์เจ็บป่วยหรือไม่มีบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดเจ็บป่วย ส่งผลให้มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเกิดโรคน้อยลง

การรับรู้ความรุนแรงของสารเคมีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.049$) เนื่องมาจากเมื่อบุคคลมีการรับรู้ความรุนแรงของของสารเคมี เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคในทางที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น เช่น เมื่อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกระเด็นถูกส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ควรล้างทำความสะอาดทันที และไม่ใช้ปากเปิดดูดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยตรง สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา (สุรพันธ์ สุขพรั่งพร้อม, 2551; อุไรพร คล้าฉิม, 2554) ซึ่งได้ข้อค้นพบว่า การรับรู้ความรุนแรงของโรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การรับรู้ประโยชน์พฤติกรรมการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.001$) เนื่องจากการที่บุคคลแสวงหาวิธีการปฏิบัติให้หายจากโรคหรือป้องกันไม่ให้เกิดโรค โดยการปฏิบัตินั้นต้องมีความเชื่อว่าเป็นการกระทำที่ดีมีประโยชน์และเหมาะสมที่จะทำให้หายหรือไม่เป็นโรคนั้นๆ เช่น การสวมเสื้อแขนยาวและกางเกงขายาวขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การใส่หน้ากากปิดปากและจมูกขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตรงกับแนวคิดของ (Rosenstock, 1974) ดังนั้นการตัดสินใจที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำก็จะขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่เกิดขึ้น เป็นการเปรียบเทียบถึงข้อดีและข้อเสียของพฤติกรรมนั้นๆ โดยเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อมรรัตน์ ภิรมย์ชม และคณะ (2555) พบว่า ผู้ป่วยมีการรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคอาจเนื่องจากเมื่อบุคคลมีการรับรู้ต่อการรักษามากขึ้นจะยังมีพฤติกรรมดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้น

การรับรู้อุปสรรคพฤติกรรมการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.025$) จากแนวคิด Health Belief Model การรับรู้เป็นหัวใจสำคัญของแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ โดยเชื่อว่าเมื่อบุคคลมีการรับรู้ว่ามีอุปสรรคอะไรบางอย่างที่เป็นปัญหาและจะจัดอุปสรรคออกไปได้อย่างไร การรับรู้เหล่านี้จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม (จุฬารณย์ โสตะ, 2554)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมในขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปลูกผัก มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, $S.D. = 0.70$) ดังนั้น บุคลากรสาธารณสุขและหน่วยงานในพื้นที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ควรให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในขณะใช้สารเคมีของเกษตรกร เพื่อลดปัญหาและอันตรายที่เกิดจากพิษของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เช่น การรณรงค์ให้เกษตรกรสวมใส่เสื้อผ้าให้เหมาะสมเพื่อลดโอกาสสัมผัสกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เช่น การสวมเสื้อแขนยาวและกางเกงขายาวขณะใช้สารเคมี การสวมรองเท้าบูตขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การใส่หน้ากากปิดปากและจมูกขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

2. บุคลากรสาธารณสุขในระดับปฐมภูมิ ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้เกษตรกรเกิดการรับรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เช่น โรคและปัญหาสุขภาพที่เกิดจากพิษภัยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

เอกสารอ้างอิง (References)

- เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช. (2560). ฝ่าวิกฤตสารเคมีกำจัดศัตรูพืช: สถานการณ์และแนวทางการจัดการตลอดห่วงโซ่. สืบค้น 2 มกราคม 2566, จาก www.Thaipan.org.
- จุฬารณย์ โสตะ. (2554). แนวคิด ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ.
- ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุภรณ์ สุขพรั่งพร้อม. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักงานเกษตรอำเภอพบพระ. (2565). ทะเบียนเพาะปลูกปี พ.ศ. 2565 ของเกษตรกรอำเภอพบพระ จังหวัดตาก: สำนักงานเกษตรอำเภอพบพระ.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสารกำจัดศัตรูพืช. สืบค้น 2 มิถุนายน 2558, จาก www.oae.go.th.
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพบพระ. (2565). รายงานประจำปี 2564: สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพบพระ. เอกสารอัดสำเนา.
- อมรรัตน์ ภิรมย์ชม, อนงค์ หาญสกุล. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้ายัดบ้านโนนโพธิ์ ตำบลลุ่มน้ำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. วารสารคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 15(1), 57.
- อุไรพร คล้าฉิม. (2554). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคความดันโลหิตสูงของผู้ที่มีความดันโลหิตสูงระยะเริ่มต้นในจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Best, John W. (1977). *Research is Evaluation*. (3rd ed). Englewood cliffs: N.J. Prentice Hall.
- Cronbach, Lee J. (1951). *Coefficient alpha and the internal structure of tests*. Psychometrika; 16(3): 297-334.
- Daniel W.W. (2010). *Biostatistics: Basic Concepts and Methodology for the Health Sciences*. (9th ed). New York: John Wiley & Sons.
- Janz, N.K., Becker, M.H. The health belief model: A decade later. *Health Education Behavior*. 11(1), 1-47.

การส่งเสริมทางการตลาดและการสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจ
ท่องเที่ยวเกาะกูด
Marketing Promotion and Online Communication that Effects the
Decision to Travel to Koh Kood

อินทิรา สิงห์สาย¹ ฉัตรพล มณีกุล²
Intira Singsai, Chatrpol Maneekool

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากการสื่อสารแบบเน้นเนื้อหาและการส่งเสริมการขายการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า และ 3) เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากการสื่อสารแบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขายที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ติดตามเพจเฟซบุ๊กของสโมสรวอลเลย์บอล เกาะกูดคาบาน่า จำนวน 388 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-Test one-way ANOVA การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปาก การสื่อสารแบบเน้นเนื้อหาและการส่งเสริมการขายการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด อยู่ในระดับมาก 2) ผู้ติดตามเพจเฟซบุ๊กของสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่าที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดแตกต่างกัน และ 3) การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากและการสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหาส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด ส่วนการส่งเสริมการขายไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปาก; การสื่อสารแบบเน้นเนื้อหา; การส่งเสริมการขาย; การตัดสินใจท่องเที่ยว

Received: 2023-01-24 **Revised:** 2023-03-19 **Accepted:** 2023-03-19

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: mappingloving@hotmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Lecturer, Master of Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of word-of-mouth marketing communication, content-oriented communication, and promotion of Koh Kood travel decision of Koh Kood Cabana club page followers; and 3) to study word-of-mouth marketing communication, content-oriented communication. And the promotion that affects the decision to travel to Koh Kood by followers of the Koh Kood Cabana Club page. The study subjects were followers of the volleyball club's Facebook page. The samples were 388 people at Koh Kood Cabana. The research tools were questionnaires. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, T-Test one-way ANOVA, Pearson's correlation analysis, and Pearson's correlation analysis. Multiple linear regression analysis. The research results showed that 1) word-of-mouth marketing communication Content-Based Communication and Promotion of Koh Kood Tourism Decision Making 2) Followers of Koh Kood Cabana Volleyball Club's Facebook page with different personal factors such as gender, age, status and average monthly income would make travel decisions. Koh Kood is no different. level of education and 3) word-of-mouth marketing communications and content-based marketing communications influenced Koh Kood travel decisions. As for the promotion, it does not affect the decision to travel to Koh Kood. Statistically significant at 0.05.

Keywords: Word of Mouth Marketing Communication, Content-Based Communication, Promotion, Travel Decision Making

บทนำ (Introduction)

การตลาดมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เน้นการบูรณาการทุกเครื่องมือการตลาดมาเชื่อมโยงทั้งออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline) เข้าด้วยกัน โดยมีการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้มีข้อมูลของลูกค้าในทุกมิติ ด้วยเหตุผลนี้ภาคธุรกิจจึงต้องมีเส้นทางหรือวิธีการสื่อสารทางการตลาดผ่านช่องทางสื่อยุคใหม่ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือลูกค้าได้อย่างสูงสุด ซึ่งการสื่อสารทางการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางการสื่อสารที่มีคุณภาพ ราคาถูกและยังสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการได้รับประสบการณ์ที่ดีต่าง ๆ ผ่านทางสินค้าหรือบริการ ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญของการสร้างตราสินค้าและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้วยการตลาดดิจิทัลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ควบคู่ไปกับการตลาดแบบดั้งเดิมที่มีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป (Kartajaya et al., 2016)

ผู้คนจะให้ความสนใจกับการแชร์ข้อมูลแบ่งปันเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ตัวเองได้รับมา และแสดงความคิดเห็นทั้งเชิงลบและเชิงบวกบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งทำให้ผู้รับสารนั้น ๆ เกิดความรู้สึกตั้งแต่การรับรู้ ความสนใจ จนกระทั่งการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือรับบริการ บุคคลที่โพสข้อความเหล่านั้น

จะทำให้เกิดศักยภาพทั้งด้านบวกและลบ บทบาทที่สำคัญของการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ ทำให้ผู้รับสารตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการง่ายขึ้น โดยผู้รับสารจะยอมรับความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการนั้น อาจเกิดขึ้นเมื่อลูกค้าต้องการซื้อสินค้าหรือบริการจึงเกิดการค้นหาคำวิจารณ์ ความคิดเห็น หรือที่เรียกกันว่า รีวิว (Review) เพื่อที่จะนำไปประกอบกับการตัดสินใจ ดังนั้นการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ทำให้ทัศนคติของลูกค้าเปลี่ยนไป ผู้ประกอบการธุรกิจจึงต้องมีกลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อสามารถแข่งขันและรองรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ได้ (Hennig-Thurau et al., 2004)

จุดเด่นที่สำคัญในการทำการตลาดผ่านสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ คือ ความสามารถในการเลือกเจาะตลาดเข้าไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงผู้ยอดขายสินค้าหรือบริการที่มากขึ้น ดังนั้นการคิดกลยุทธ์ทางการตลาดเน้นเนื้อหาต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องทำความเข้าใจถึงลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันของกลุ่มเป้าหมาย และเข้าใจถึงลักษณะนิสัย ความคิด กิจกรรมที่สนใจเพื่อหาจุดที่เชื่อมต่อกับกลุ่มเป้าหมาย ดึงดูดกลุ่มเป้าหมายให้สนใจเพื่อเพิ่มยอดขายให้มากขึ้นโดยผู้ประกอบการควรที่จะเลือกประยุกต์ใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงเน้นเนื้อหาในสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในการทำการตลาดเพื่อการสร้างตราสินค้าของให้แตกต่างจากคู่แข่งในตลาด จากการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบต่อสื่อที่ผู้บริโภคเปิดรับนั้นทำให้ผู้บริโภคนั้นมีการเปิดรับข่าวสารหรือเนื้อหาจากสื่อที่มีความหลากหลายความท้าทายของนักการตลาดในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดเชิงเน้นเนื้อหานั้น คือ การที่จะต้องสร้างเนื้อหาที่มีคุณค่า (Value Content) ให้กับผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับตัวเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ (Wongernthong, 2018)

การส่งเสริมการขาย (Promotion) ถือเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่สำคัญในการจัดการตลาดของบริการด้านการท่องเที่ยวนอกจากกลยุทธ์ทางด้านราคาหรืออื่น ๆ การจัดการส่งเสริมการขายของบริการด้านการท่องเที่ยวนี้สามารถจัดทำได้หลายลักษณะ เช่น การจัดส่งส่งเสริมการขายแบบเน้นในตัวสินค้าเอง (Product Promotion) เป็นการจัดส่งส่งเสริมการขายโดยตรงสร้างความคุ้นเคยในตัวสินค้า (Product Awareness) อาจใช้กลยุทธ์หลายวิธี เช่น การโฆษณา การลดราคา การจูงใจรางวัล หรือข้อเสนอราคาพิเศษ การจัดส่งส่งเสริมการขายแบบร่วมกับสินค้าหรือบริการอื่น (Joint Promotion) เป็นการจัดส่งส่งเสริมการขายโดยร่วมกับสินค้าหรือบริการอื่น ๆ ที่อาจจะเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวหรือไม่ก็ได้ เช่น ซื้อตั๋วเครื่องบินแถมโรงแรม ซื้อของในห้างสรรพสินค้าสามารถจูงใจรางวัลแพ็คเกจทัวร์ การจัดส่งส่งเสริมการขายในลักษณะนี้ถือว่าเป็นการสร้างคุณค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับตัวสินค้าโดยไม่ได้เน้นกลยุทธ์ทางด้านราคาเป็นหลัก การจัดส่งส่งเสริมการขายลักษณะดังกล่าวจะมีผลดีต่อการกระตุ้นตลาด หากสินค้าร่วมเป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับในตลาดอยู่แล้ว หรือเป็นสินค้าที่ตลาดมีความต้องการสูง และสุดท้ายการจัดส่งส่งเสริมการขายแบบการเน้นที่เครื่องหมายการค้า (Brand Awareness) เป็นการจัดที่ไม่เน้นการขายหรือกลยุทธ์การตลาดอื่นใด ส่วนใหญ่จะใช้การโฆษณา การบริการ หรือกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ เพื่อสร้างภาพ (Reputation) และเน้นให้เครื่องหมายการค้าออกสู่มวลชนเป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างเช่น สายการบินสนับสนุนทีมนักกีฬาการมุ่งเน้นกลยุทธ์ทางด้านราคาเพื่อกระตุ้น

ยอดขายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโปรโมชั่นที่ปัก บัตรโดยสารเครื่องบิน และแพ็คเกจท่องเที่ยวราคาพิเศษ (ณัฐชา ธรรมสิทธิรักษ์, 2562)

สโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูด คาบานามีเกาะกูดคาบานารีสอร์ทเป็นผู้สนับสนุนหลักอย่างเป็นทางการ การสื่อสารการตลาดโดยการเข้ามาเป็นผู้สนับสนุนทางการกีฬาเป็นการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการของรีสอร์ท ดังนั้นสโมสรวอลเลย์บอลจึงใช้ชื่อของรีสอร์ทผู้สนับสนุนมาเป็นชื่อสโมสรในการแข่งขันนักกีฬารวมถึงสตาร์ฟโค้ชจะสวมใส่เสื้อที่มีตราสัญลักษณ์ที่สื่อถึงเกาะกูด เป็นการสื่อสารทางการตลาดแบบออฟไลน์ นอกจากนี้สโมสรยังประชาสัมพันธ์ผ่านทางเพจเฟซบุ๊กหลักของสโมสรที่เป็น การสื่อสารการตลาดแบบออนไลน์อีกด้วย แต่ปัจจุบันการสื่อสารทางการตลาดมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งในปี พ.ศ.2563 ความสามารถและผลงานของนักกีฬาโดดเด่นมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ติดตามเพจเฟซบุ๊กของสโมสรเพิ่มมากขึ้น ทางสโมสรเล็งเห็นความสำคัญในการสื่อสารตลาดบนโซเชียลเน็ตเวิร์คเป็นอย่างมาก นอกจากประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนักกีฬาและการแข่งขันแล้วยังต้องการสื่อสารการตลาดบนโซเชียลเน็ตเวิร์คโดยเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเกาะกูดคาบาน่าอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมทางการตลาด และการสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดนอกจากความรู้ที่ได้เชิงทฤษฎีจากการวิจัย ผลการศึกษานำไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการการตลาดของการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

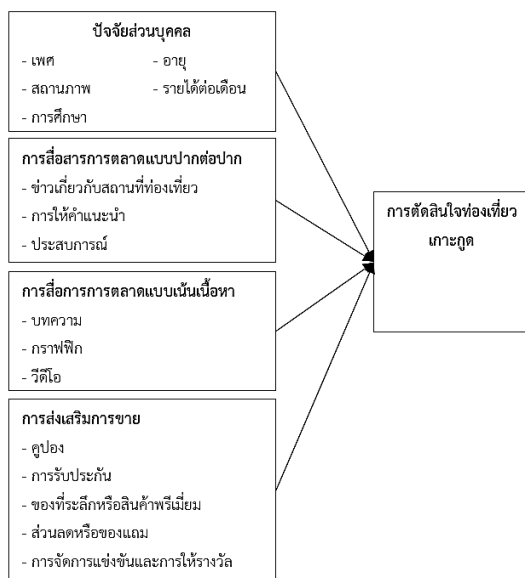
1. เพื่อศึกษาระดับการสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากการสื่อสารแบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขาย การตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า
3. เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากการสื่อสารแบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขายที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า

สมมติฐานของงานวิจัย (Research Hypothesis)

1. ผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่าที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดต่างกัน
2. การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปาก การสื่อสารทางการตลาดแบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขาย มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด
3. การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากการสื่อสารแบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขาย มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการส่งเสริมทางการตลาด และการสื่อสารออนไลน์ ที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตประชากร คือ ผู้ติดตามเพจเฟซบุ๊กสโมสรเกาะกูดคาบาน่า มีจำนวน 13,052 คน (สโมสรวอลเลย์บอล เกาะกูดคาบาน่า, 2565) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ติดตามเพจเฟซบุ๊กสโมสรเกาะกูดคาบาน่า จำนวน 388 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Toro Yamane (1973) และได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เก็บผ่าน Google Form ด้วยการส่ง Link ไปในเพจเฟซบุ๊กสโมสรเกาะกูดคาบาน่า

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2-5 แบบสอบถามในการประเมินปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปาก การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหา การส่งเสริมการขาย และการตัดสินใจท่องเที่ยว โดยข้อคำถามที่ใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ Likert Scale, (1932) สามารถอธิบายได้ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ผลคะแนนที่ได้จากการสำรวจนั้น จะนำมาทำการวิเคราะห์และแปลผลความหมายค่าเฉลี่ยตามระดับความสำคัญ โดยการให้คะแนนแต่ละระดับ มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ Best, (1977)

$$\begin{aligned} \text{ความห่างของอัตรากำไร} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = \frac{4}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์การวัดผลค่าคะแนนเฉลี่ย

4.21-5.00	ระดับมากที่สุด
3.41-4.20	ระดับมาก
2.61-3.40	ระดับปานกลาง
1.81-2.60	ระดับน้อย
1.00-1.80	ระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว เพื่อมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และทำการสร้างแบบสอบถามภายใต้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ต้องการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่า 0.67-1.00

3. พัฒนาข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วปรับปรุงแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับประชากรที่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำคำตอบมา

วิเคราะห์ความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า .70 แบบสอบถาม โดยในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรการสื่อสารแบบปากต่อปาก การสื่อสารแบบเน้นเนื้อหา การส่งเสริมการขาย และการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.930, 0.938, 0.867 และ 0.885 ตามลำดับ

4. เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างเดือน มกราคม 2565 – เมษายน 2565

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ติดตามเพจเฟซบุ๊กของสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่า ด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับ การสื่อสารแบบปากต่อปาก การสื่อสารแบบเน้นเนื้อหา การส่งเสริมการขาย และการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปร

3. สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) การทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด โดยสถิติ t-test และ F-test ในการอธิบายปัจจัยส่วนบุคคล 2 กลุ่ม (Independent-sample t-test) ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA : F-test) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงปริมาณตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป เพื่อใช้ในการพิสูจน์สมมติฐานการสื่อสารแบบปากต่อปาก แบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขาย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน (ร้อยละ 53.6) อายุ 31-40 ปี จำนวน 187 คน (ร้อยละ 48.2) ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 283 คน (ร้อยละ 72.9) ที่มีสถานภาพโสด จำนวน 223 คน (ร้อยละ 57.5) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,000-40,000 บาท จำนวน 201 คน (ร้อยละ 51.8)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปร สามารถแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของตัวแปร โดยภาพรวม

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปาก	4.19	0.63	มาก
การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหา	4.19	0.62	มาก
การส่งเสริมการขาย	4.08	0.51	มาก
การตัดสินใจท่องเที่ยว	4.19	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปาก ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.63) การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหา ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.62) การส่งเสริมการขาย ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.51) และการตัดสินใจท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.65) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาน่าที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดต่างกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	การตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด
เพศ	1.407		.160
อายุ		1.477	.220
สถานภาพ		3.421	.064*
ระดับการศึกษา		.362	.696
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		.661	.576

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน ในขณะที่ ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานข้อที่ 2 การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปาก การสื่อสารทางการตลาดแบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขาย มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า

ปัจจัย	การตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า	
	R	p-value
1. การสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปาก	.969**	.000
2. การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหา	.786**	.000
3. การส่งเสริมการขาย	.676**	.000

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปาก การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขาย มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 3 การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากการสื่อสารแบบเน้นเนื้อหา และการส่งเสริมการขาย มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด

เป็นการวิเคราะห์โดย Multiple Regression Analysis โดยวิธี Enter

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ Enter Method

ตัวแปร	Unstandardized Coefficient B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.068	.065		1.054	.293
การสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปาก	1.114	.024	1.080	46.772	.000*
การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหา	-.158	.029	-.150	-5.475	.000*
การส่งเสริมการขาย	.029	.027	.022	1.084	.279
R=.972	R ² =.944		F=213.806		
SE _{est} =.154	R ² _{adj} =.944		a=.068		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า (1) การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (B= 1.114, p<0.05) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน (2) การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหาส่งผลต่อการ

ตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($B=-.158, p<0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และ (3) การส่งเสริมการขายไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($B=0.029, p>0.05$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย (Discussions)

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปากที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่าโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรตนากร อังวานิชชากร (2558) ได้ศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารแบบปากต่อปากบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-WOM) ต่อความตั้งใจซื้อบริการบริษัทนำเที่ยวของผู้บริโภคประชากรในการศึกษามีการรับรู้ความน่าเชื่อถือจากแหล่งสารแบบปากต่อปากบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับมาก

การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหาที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่าโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิกันต์ หนูทองคำ (2561) ได้ศึกษา การสื่อสารการตลาดในรูปแบบสื่อสังคมออนไลน์ กับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ (Retreat) ในจังหวัดกระบี่ ได้กล่าวว่า การสื่อสารการตลาดในรูปแบบสื่อสังคมออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ

การส่งเสริมการขายที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูด ของผู้ติดตามเพจสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่าโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของฤดี เสริมชยุต (2563) ได้ศึกษา กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน ได้กล่าวว่า การส่งเสริมการขายสำหรับการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมมักจะมีรูปแบบที่เป็นการเข้าร่วมงานอยู่ในระดับมากส่งเสริมการขายกับหน่วยงานอื่น อาทิ การเข้าร่วมการส่งเสริมการขายในงานกิจกรรมหรืองานเทศกาลที่ภาครัฐหรือภาคเอกชนจัดขึ้น นอกจากนี้การลดราคาสินค้าและบริการบางช่วงเวลาและการให้บริการเพิ่มเติมในโอกาสพิเศษ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการเดินทางท่องเที่ยวและซื้อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้ติดตามเพจเฟซบุ๊กของสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่าที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่าไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย อินทสังข์ (2562) ได้ศึกษา การศึกษาพฤติกรรมและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงชุมชนกลุ่มมิลเลนเนียล: กรณีของบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา

อาชีพและรายได้มีผลต่อพฤติกรรมการเดินทางและการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริศนา มั่นเภา (2559) ได้ศึกษา พฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา คลองมหาสวัสดิ์ จังหวัดนครปฐม ได้กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวแบบเชิงเกษตรที่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยรัตน์ ทับเขียว และนันทสรี สุขโต (2562) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวประเทศสิงคโปร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ได้แก่ อายุการศึกษา อาชีพและรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การสื่อสารทางการตลาดแบบปากต่อปากส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิชากร เกษรบัว (2564) ได้ศึกษา โมเดลเชิงสาเหตุของการสื่อสารแบบปากต่อปาก และสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานบันเที่ยงยามค่ำคืนในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานบันเที่ยงยามค่ำคืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวัฒน์ ทรัพย์มณีสมชัย (2562) การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์และสวนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทยของกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ได้กล่าวว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทยของกลุ่มเจนเอเรชั่นวายโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.689 รองลงมาคือ สวนประสมทางการตลาดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.214 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหาส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐวัฒน์ พระงาม และจเร เกื้อนพวงแก้ว (2563) ได้ศึกษา การสื่อสารการตลาดดิจิทัลและสวนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ได้กล่าวว่า การสื่อสารการตลาดดิจิทัลและสวนประสมทางการตลาดบริการ มีอิทธิพลทางตรงต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรณันท์ พิศนไพศาล (2564) ได้ศึกษา การสื่อสารการตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเสมือนจริง Virtual Tour บนช่องทาง Youtube ของกลุ่ม Gen Z ได้กล่าวว่า การสื่อสารการตลาดเชิงเนื้อหาบนช่องทาง Youtube เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเสมือนจริงส่งผลให้กลุ่มเจนเอเรชั่นซีเกิดการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเสมือนจริง ด้วยเหตุผลที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ในเรื่องของกลยุทธ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น AISAS, 5A, TOUR Model และ SOR Theory โดยสามารถนำกลยุทธ์ต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้กับการสร้างสรรค์วิดีโอคอนเทนต์บนช่องทาง Youtube เพื่อสื่อสารไปยังกลุ่มเจนเอเรชั่นซีได้ ซึ่งวิดีโอคอนเทนต์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ การนำจุดเด่นหรือ Highlight ต่าง ๆ รวมไปถึงการออกแบบหน้าปก แคปชั่นองค์ประกอบ

อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเสมือนจริง เข้ามาช่วยโน้มน้าวใจให้กลุ่มเจนเนอเรชั่นซีเลือกการท่องเที่ยวเสมือนจริง

การส่งเสริมการขายไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเกาะกูดของผู้ติดตามเพจสโมสรเกาะกูดคาบาน่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติพรรณ ศิริตระกูลวงศ์ (2553) พบว่า ผลลัพธ์ทางการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากที่สุด โดยปัจจัยทางการตลาดด้านผลลัพธ์ทางการท่องเที่ยวราคาทางการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยวและลักษณะทางกายภาพทางการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวประเทศไทยในระดับต่ำและต่ำมาก

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากการศึกษาการสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปาก ควรมีการโพสหรือรีวิวการท่องเที่ยวเกาะกูดในเพจสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่าให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะเป็นการบอกข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับเกาะกูดให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาก่อนเดินทางมาท่องเที่ยว
2. จากการศึกษาการสื่อสารการตลาดแบบเน้นเนื้อหา ควรมีการถ่ายรูปจากมุมสวย ๆ บนเกาะ หรือไม่ทางเพจอาจจะมีการทำวิดีโอถ่ายทุกมุมของเกาะกูดให้นักท่องเที่ยวได้มองภาพการท่องเที่ยวเกาะกูดให้ชัดเจนขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากมามากยิ่งขึ้น
3. จากการศึกษาการส่งเสริมการขาย ควรมีการส่งเสริมการตลาดในช่องทางอื่น ๆ เพิ่มขึ้น หรือทางเพจสโมสรวอลเลย์บอลเกาะกูดคาบาน่า ควรมีการโฆษณา ยิ่งแอดผ่านทางเพจเพื่อที่จะได้ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้ามาท่องเที่ยวเกาะกูดมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มเติม ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุดและอาจนำไปสู่การกลับมาใช้บริการซ้ำในครั้งต่อไป
2. ควรศึกษาทบทวนเรื่องการส่งเสริมการขายในเชิงลึกเพิ่มมากขึ้น รวมถึงความมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเพิ่มเติมโดยอาจศึกษาเปรียบเทียบกับประชากรนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ติดตามเพจ
3. หากมีขอบเขตระยะเวลาพอควรเพิ่มเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายหรือเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (Reference)

ฉัตรชัย อินทสังข์. (2562). การศึกษาพฤติกรรมและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงชุมชนกลุ่มมิลเลนเนียล: กรณีของบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

- ชนิกานต์ หนูทองคำ. (2561). การสื่อสารการตลาดในรูปแบบสื่อสังคมออนไลน์ กับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการรีสอร์ทเพื่อสุขภาพ (Retreat) ในจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการตลาด), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จิตติพรรณ ศิริตระกูลวงศ์. (2563). ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ของนักท่องเที่ยวชาวเอเชียตะวันออก. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ณัฐวัฒน์ พระงาม และจเร เกื้อนพวงแก้ว. (2563). การสื่อสารการตลาดดิจิทัลและส่วนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2(5), 11-28.
- ณัฐชา ธรรมสิทธิรักษ์. (2562). กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศไทย กรณีศึกษากลุ่มประชากรวัยทำงาน. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ทิชากร เกษรบัว. (2564). โมเดลเชิงสาเหตุของการสื่อสารแบบปากต่อปาก และสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานบันเทิงยามค่ำคืนในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 16(1), 79-89.
- ปริศนา มั่นภา. (2559). พฤติกรรมการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา คลองมหาสวัสดิ์ จังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 10(22), 104-111.
- ฤดี เสริมชยุต. (2563). กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน. วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา, 2(4), 51-62.
- วรรตดากร อังวานิชชากุล. (2558). อิทธิพลของการสื่อสารแบบปากต่อปากบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-WOM) ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัทนำเที่ยวของผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- หทัยรัตน์ ทับเคลียว และนันทสรี สุขโต. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สิ่งโปร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วารสารมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 20(2), 545-552.
- อรรณันท์ พัสชนไพศาล. (2564). การสื่อสารการตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวเสมือนจริง Virtual Tour บนช่องทาง Youtube ของกลุ่ม Gen Z. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัศววัฒน์ ทรัพย์มณีสมชัย. (2562). การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศไทยของกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed). New Jersey: Prentice-hall Inc.

- Hennig-Thurau, T., Gwinner, K. P., Walsh, G., & Gremler, D. D. (2004). Electronic word-of-mouth via consumer-opinion platforms: what motivates consumers to articulate themselves on the internet?. *Journal of interactive marketing*, 18(1), 38-52.
- Kartajaya, H., Kotler, P., & Setiawan, I. (2016). *Marketing 4.0: moving from Traditional to Digital* (ed.). John Wiley & Sons.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*, 22(140), 1-55.
- Wongernthong, N. (2018). *Revolving content marketing* (ed). Bangkok: Dots Consultancy Company Limited.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (ed). New York: Harper and Row.

การศึกษาหลักการแปลกับการแปลข่าวกีฬาวอลเลย์บอล จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

The Study of Translation Principles to Translate Volleyball News From Chinese to Thai

วรยศ ชื่นสบาย¹ ปานดวงใจ บุญจนาวีโรจน์² รุจิรา ศรีสุภา³ จินตนา แยมละมุล⁴
Worayot Chuensabai, Panduangchai Boonjanawirod, Ruchira Srisupha,
Jintana Yaemlamun

บทคัดย่อ (ABSTRACT)

การศึกษาหลักการแปลกับการแปลข่าวกีฬาวอลเลย์บอล จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน และแนวทางการแก้ไข ปัญหาการแปล ในระดับคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล จากข่าวกีฬาวอลเลย์บอลที่ได้ประกาศบนเว็บไซต์ (<http://www.volleychina.org>) ของสมาคมกีฬาวอลเลย์บอลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ 中国排球协会官方网站 หรือ China Volleyball Association ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 – 2564 โดยใช้หลักการแปลตามทฤษฎีการแปลขั้นพื้นฐาน และการลงมือปฏิบัติการแปลด้วยตัวเอง ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล: การแปลคำศัพท์เทคนิค การตีความหรือการจับใจความ การขาดแคลนพจนานุกรมคำศัพท์เทคนิคเฉพาะกีฬา การเลือกใช้คำในภาษาแปล การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ปัญหาการแปลวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล: การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ การตีความหรือการจับใจความ การขาดประสบการณ์ในสนามแข่งขัน และ การขาดความรู้ในเรื่องของกฎกติกาการแข่งขันวอลเลย์บอล แนวทางการแก้ไข ปัญหาการแปลคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล: 1) ศึกษาความหมาย หรือ หน้าที่ของคำ ๆ นั้น ในสาขาวิชาชีพเฉพาะ 2) เลือกใช้คำในภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษในการถ่ายทอดความหมาย 3) ผู้แปลควรอ่านต้นฉบับซ้ำกันหลาย ๆ รอบ เพื่อให้เกิดจินตนาการการใช้คำ 4) ศึกษาหน้าที่ของคำที่ผู้แปลไม่เข้าใจจากคำอธิบายจากเจ้าของภาษา 5) ศึกษาธรรมชาติหรือรูปแบบการใช้ภาษาในกีฬาวอลเลย์บอล 6) ผู้แปลต้องคอยติดตามการถ่ายทอดสดหรือเทปบันทึก

Received: 2022-11-04 Revised: 2023-01-27 Accepted: 2023-01-27

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Faculty of Humanities and Social Science Nakhon Ratchasima Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Worayot.c@nrru.ac.th

^{2 3 4} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Faculty of Humanities and Social Science Nakhon Ratchasima Rajabhat University

การแข่งขันอย่างสม่ำเสมอ และจะต้องเลือกฟังคำบรรยายที่เป็นภาษาไทย เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ในการใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นภาษาไทยในกีฬาวอลเลย์บอล และ 7) ควรศึกษาติดตามการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลเพิ่มเติม

คำสำคัญ (Keyword): หลักการแปล; ขาวกีฬา; วอลเลย์บอล

Abstract

This research aimed to study the problems of Volleyball news translation from Thai to Chinese and to study solutions to solve the problems at the level of lexicons, phrases, and technical terms. The data was collected from volleyball news published on the website (<http://www.volleychina.org>) of the China Volleyball Association or 中国排球协会官方网站 from 2020 to 2021. This study used the translation method based on the basic translation theory and self-practice translation. The results found that (1) the problems of volleyball lexical translation were technical terms translation, interpretation or comprehension, lack of a dictionary of sport-specific technical terms, word choice in translation, and third-language vocabulary (English) translation. (2) the problems of volleyball phrases or technical terms translation were third-language vocabulary (English) translation, interpretation or comprehension, lack of competition experiences, and lack of knowledge about the rules of Volleyball matches. In addition, the solutions to solve those translation problems were (1) the translators should study the meaning or function of that word in a particular field. (2) The translators should choose the words in a third language (English) to convey meaning. (3) The translators should re-read the manuscript several times to create an imaginative of using words. (4) The translators should study the functions of words that the translator does not understand based on explanations from native speakers. (5) The translators should study the nature of language in volleyball and how to use it. (6) The translator should monitor the live broadcasts or tape recordings of the matches regularly and must listen to Thai subtitles to increase their knowledge of using specific Thai vocabulary in volleyball. (7) The translators should study the rules of Volleyball competitions as much as possible.

Keywords: translation principles; sport news; Volleyball

บทนำ (Introduction)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ที่นักวอลเลย์บอลหญิงทีมชาติจีนคว้าชัยชนะจากการเข้าร่วมแข่งขัน กีฬาโอลิมปิก ณ เมืองรีโอเดจาเนโร ประเทศบราซิล กระแสความนิยมของกีฬาวอลเลย์บอลทั้งใน และต่างประเทศก็มีมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้กระทั่ง แฟนกีฬาวอลเลย์บอลชาวไทยจำนวนมากต่างก็ยังชื่น ชมในตัวผู้เล่นทีมชาติจีน จนกระทั่งมีกลุ่มแฟนกีฬาวอลเลย์บอลในเพจเฟซบุ๊กที่คอยรายงานข่าวของ กีฬาวอลเลย์บอลจีนโดยเฉพาะ หรือแม้แต่ นักกีฬาวอลเลย์บอลหญิงทีมชาติไทยเอง ต่างก็สร้าง กระแสนิยมให้แฟนกีฬาชาวจีนชื่นชอบได้ไม่แพ้กัน

เมื่อมีกระแสนิยมและการตอบรับในกีฬาวอลเลย์บอลมากขึ้น จึงมีการซื้อตัวผู้เล่นชาวจีน เข้ามาร่วมสังกัดสโมสรวอลเลย์บอลทีมต่าง ๆ ในประเทศไทยมากขึ้นด้วย หรือตัวผู้เล่นไทยก็ เดินทางไปร่วมแข่งกับสโมสรของจีนซึ่งก็มักจะปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง ความต้องการทั้งในเรื่อง การสื่อสารระหว่างตัวผู้เล่นกับทีมต้นสังกัด หรือแฟนกีฬาวอลเลย์บอลที่อยากจะติดตามข่าวสารของ ผู้เล่นที่ตนเองชื่นชอบ จึงทำให้กระแสนิยมนำมาซึ่งอาชีพ การล่าม หรือ การแปล

การแปลเป็นกิจกรรมทางภาษาที่ใช้ในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้แปลทำ หน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้ภาษาต่างกัน หัวใจหลักของการแปลคือ “ความหมาย” ซึ่งต้องอาศัย ความเข้าใจในต้นฉบับและความสามารถในการถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจ (กนก พร นุ่มทอง; 2563) และได้มีนักวิชาการด้านการแปลอยู่หลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการแปล เช่น ลาร์สัน (Larson) (อ้างถึงใน สุพรรณิ ปันมณี, 2561) เน้นเรื่องความหมายในการแปล บทแปล ต้องมีความหมายเดียวกันกับต้นฉบับ แม้ในภาษาแปลจะไม่มีคำใดตรงกับคำในภาษาต้นฉบับ ผู้แปล ต้องพยายามหาวิธีแปลให้ได้ความหมายเท่าเทียมกัน ซึ่ง การแปล เป็นการมุ่งเน้นที่จะถ่ายทอด ความหมายหรือโครงสร้างจากภาษาต้นทางไปยังภาษาปลายทาง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้ แปลว่าจะให้ความสำคัญที่ความหมายของภาษาต้นทางที่ต้องการสื่อ หรือโครงสร้างของภาษาต้น ทางที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ (พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล; 2562, สัญฉวี สายบัว; 2560 และสิทธิา พินิจ ภูวดล; 2542)

พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง (2559) กล่าวถึงปัญหาระดับคำศัพท์เทคนิค ประกอบด้วย การแปลคำศัพท์เทคนิค รวมถึงชื่อย่อ คำทับศัพท์และศัพท์ที่แปลมาจาก ภาษาต่างประเทศ การตีความหรือการจับใจความ การเลือกใช้ภาษาฉบับแปล และการขาดแคลน พจนานุกรมศัพท์เฉพาะทาง ล้วนเป็นอุปสรรคในการแปล ดังนั้นผู้แปลต้องรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี ศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการมองโลก ตลอดจนแนวคิดที่แตกต่างของคนต่าง วัฒนธรรม นอกเหนือจากนี้ ยังมีการกล่าวถึงปัญหาการแปลในระดับคำศัพท์เทคนิคหรือคำศัพท์ เฉพาะทางด้านการศึกษา ระดับวลี กลุ่มคำ สำนวน และระดับโครงสร้างภาษาที่พบได้แก่ ปัญหา การตีความและการจับใจความ ปัญหาการเลือกใช้ภาษาฉบับแปล ซึ่งมีแนวทางการแก้ไขปัญหา ข้างต้นดังนี้ ผู้แปลศึกษาคำศัพท์และข้อมูลเฉพาะด้าน ทำความเข้าใจในภาษาต้นฉบับและภาษา แปล เลือกรูปแบบการแปล เรียนรู้วิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา (พรณทิพา จันทรเพ็ญ; 2564)

แนวคิดและกระบวนการแปลของ ยูจิน ไนดา (Nida, 1982) ผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการแปลชาวอเมริกามุ่งเน้นให้ความสำคัญที่การแปลแบบรักษาความหมายมากกว่าการแปลแบบคำต่อคำ ผู้แปลจึงจำเป็นต้องถ่ายทอดความคิดจากต้นฉบับมาเป็นภาษาแปลได้อย่างถูกต้อง ความหมายต้องเป็นไปตาม ธรรมชาติเหมือนต้นฉบับ สามารถเลือกใช้คำสำนวนภาษาที่เหมาะสม สละสลวยอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อให้ ภาษาแปลสามารถถ่ายทอดออกมาได้เทียบเคียงกับภาษาต้นฉบับ ซึ่ง สัจฉริ์ สายบัว (2550) ได้นำแนวคิดของไนดามาประยุกต์ไปสู่กระบวนการปรับบทแปลในบริบทไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับคำ และระดับโครงสร้าง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการแปลบทความจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย พบว่า หลักการและทฤษฎีการแปลที่ พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ และกนกพร นุ่มทอง (2559), พรณทิพา จันทร์เพ็ง (2564) ได้นำมาใช้ในการแปลคือ สัจฉริ์ สายบัว ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของผู้วิจัย

ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการพูดคุยกับเพื่อนร่วมสาขาวิชาชีพ(ครูสอนภาษาจีน)ท่านหนึ่ง ครั้งเมื่อถูกเชิญไปเป็นล่ามให้กับนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวจีนที่ได้เข้าร่วมสังกัดกับสโมสรวอลเลย์บอลในประเทศไทย และผู้วิจัยก็ได้สอบถามถึง ความแตกต่างระหว่างการเป็นล่ามทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวันกับการเป็นล่ามในกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งเขาได้ตอบกลับว่า “การเป็นล่ามทั่ว ๆ ไปในชีวิตกับการเป็นล่ามให้กับนักกีฬา แตกต่างกันมาก ใช่เพียงว่า เราใช้ภาษาจีนได้ดี แล้วจะสามารถสื่อสารให้ตัวนักกีฬาเข้าใจได้ทุกอย่าง กีฬา มันมีกฎและกติกาที่ไม่ใช่แค่ผู้เล่นต้องรู้ แต่ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นล่ามเอง ก็ต้องรู้ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะ ล่ามที่เล่นกีฬาไม่เป็น ยังจะต้องมีการเตรียมตัวให้ดีกว่ามาทำหน้าที่ นอกเหนือจากนั้น อีกหนึ่งปัญหาที่เจอ ก็จะเป็นเรื่อง คำศัพท์เทคนิคต่าง ๆ เช่น บอลสูตร แผงการรับ การสกัดกัน”

ด้วยเหตุข้างต้นที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในการแปลคำศัพท์ และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอลจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปล จากการลงมือปฏิบัติการแปลโดยอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีศาสตร์การแปล โดยมีขอบเขตการศึกษาจาก ข่าวกีฬาวอลเลย์บอลหญิงทีมชาติจีนที่ได้ประกาศบนเว็บไซต์(<http://www.volleychina.org>) ของสมาคมกีฬาวอลเลย์บอลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือ 中国排球协会官方网站 หรือ China Volleyball Association ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 – 2564 จำนวน 23 ฉบับ เพื่อช่วยให้แฟนกีฬาวอลเลย์บอลชาวไทยเข้าถึงข่าวสารของตัวผู้เล่นชาวจีนที่ตนเองชื่นชอบได้ และเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการเตรียมตัวการทำหน้าที่ล่ามในวงการกีฬา ทั้งยัง สามารถอำนวยความสะดวกต่อผู้ทำหน้าที่ล่ามให้กับนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวจีน หรือวงการจีนศึกษาในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน และแนวทางการแก้ไขปัญหการแปล ในระดับคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องและศึกษาทฤษฎีการแปล พร้อมนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข่าวกีฬาวอลเลย์บอลที่ได้ประกาศบนเว็บไซต์ของสมาคมกีฬา

วอลเลย์บอลแห่งประเทศไทยหรือ 中国排球协会官方网站 (China Volleyball Association) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 – 2564 จำนวน 23 ฉบับ และกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ คำศัพท์เทคนิค และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวกับกีฬาวอลเลย์บอล ที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวตั้งแต่หนึ่งครั้งขึ้นไป

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ตารางจำแนกประเภทเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งตารางจะถูกแบ่งออกเป็น ตารางช่องที่ 1

คือ กฎและกติกา ตารางช่องที่ 2 คือ ทักษะเฉพาะของกีฬาวอลเลย์บอล และตารางช่องที่ 3 คือ คำที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับเกมการแข่งขัน

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีการแปลของนักวิชาการด้านการแปล เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และ

รวบรวมประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จากข่าวกีฬาวอลเลย์บอลที่ได้ประกาศบนเว็บไซต์ของสมาคมกีฬาวอลเลย์บอลแห่งประเทศไทยหรือ 中国排球协会官方网站 (China Volleyball Association) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2563 – 2564 จำนวน 23 ฉบับ

5.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลด้วยตนเอง จึงได้ดำเนินการตามกระบวนการแปลตาม ดังขั้นตอนต่อไปนี้ (สัญญาวิ สายบัว, 2550: 26) ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาต้นฉบับ วิเคราะห์ต้นฉบับ การหาข้อมูลเกี่ยวกับต้นฉบับขั้นตอนที่ 2 การตีความและจับสาระของต้นฉบับ หรือการรับทอดความหมายจากต้นฉบับ ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดเป็นภาษาฉบับแปล การประเมินผู้อ่าน การตัดสินใจเลือกรูปแบบการแปล และขั้นตอนที่ 4 การทดสอบงานแปล ความถูกต้องด้านความหมายลักษณะของภาษา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาที่พบในการแปล และการแก้ไขการแปลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลคำศัพท์ และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอล ตามกลวิธีการแปลของ สัณฐานวิ สายบัว (2550) มีผลการวิจัยดังนี้

1. การแปลในระดับคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอล

1.1 ปัญหาที่พบในการแปล

1.1.1 การแปลคำศัพท์เทคนิค (术语) เป็นปัญหาเบื้องต้นที่จะต้องเจอระหว่างการแปลศัพท์เฉพาะ เนื่องจากคำศัพท์เฉพาะจะมีการใช้เฉพาะแค่ในสาขาวิชาชีพ หรือเฉพาะกลุ่มบุคคล ดังนั้น ผู้แปลต้องมีภูมิหลังความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่แปล มิเช่นนั้น จะเกิดความผิดพลาดในการถ่ายทอดความหมายของผู้แปล และส่งผลกระทบไปยังผู้รับสารได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ต้นฉบับ: 上海队局中调整状态, 副攻战术逐渐打开, 张磊跑动进攻, 制造打手 18-19, 天津队李盈莹局末连续进攻得分率先拿下第一局。

บทแปล: ในช่วงกลางเซตรูปแบบการเล่นของทีมเซียงไฮ้ดีขึ้น บอลเร็วเริ่มค่อย ๆ เล่นตามฟอร์ม Zhang Lei วิ่งตีบอล ทำให้ทัชบอล(มือ)ฝ่ายตรงข้าม คะแนนโลมาเป็น 18 : 19 ในท้ายเซต ทีมเทียนจิน โดย Li YingYing ทำคะแนนอย่างต่อเนื่อง และเป็นฝ่ายชนะไปในเซตแรก

การวิเคราะห์: “打手” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท กฎและกติกา พจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “มืออันธพาล (ของบรรดาเจ้าพ่อทั้งหลาย)” เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาความหมายข้างต้นแล้วเห็นว่า ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอล ผู้วิจัยจึงได้ค้นหาความหมายของคำว่า “打手” ด้วยการเพิ่มคำค้น หา เข้า ไป เป็ น “排球的打手是什么意思” ในเว็ บไซ ต์ (<https://baijiahao.baidu.com/>) และได้ความหมายว่า “我方把球打在对方的手后出界” หมายถึง “ทีม A ตีบอลโดนมือของผู้เล่นทีม B แล้วกระเด็นออกไปนอกสนาม” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแปลคำว่า “打手” เป็น “ทัชบอล(มือ)” ด้วยกลวิธีการแปลแบบเอาความหมายและทับศัพท์ในภาษาอังกฤษ เหตุใดจึงใช้คำว่า “ทัช” เพราะมีที่มาจากคำว่า “Touch” ในภาษาอังกฤษ ที่แปลว่า “สัมผัส,แตะ หรือ ตี” แต่หากถ้าเป็นภาษาพูดของนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวไทยที่แข่งขันกันในเกม จะนิยมใช้คำว่า “ทัชบอล” ไม่ว่าบอลจะสัมผัสกับอวัยวะส่วนใดของผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามแล้วบอลลงพื้นหรือกระเด็นออกไปนอกสนามก็ตาม อีกฝ่ายก็จะใช้คำว่า “ทัชบอล” ฟ้องต่อกรรมการผู้ตัดสิน แต่ในภาษาจีนนั้น จะมีการแบ่งการใช้คำเรียกเฉพาะอย่างชัดเจน เช่น บอลโดนศีรษะ (打头) บอลโดนเท้า (打脚) หรือบอลโดนช่วงตัว (打身上) เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 2 ต้นฉบับ: 天津队阵容主攻派出李盈莹与朱婷搭档, 副攻王媛媛、李雅楠, 接应胡尔克, 二传姚迪, 自由人孟子旋。

บทแปล: ผู้เล่นมีเทียนจิน หัวเสา: Li YingYing ไขว้กับ Zhu Ting บอลเร็ว: Wang YuanYuan Li YaNan ค้างหลัง: Hu Er'Ke ตัวเซต: Yao Di ตัวรับอิสระ: Meng ZiXuan

การวิเคราะห์: “搭档” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของ กีฬาวอลเลย์บอล และพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมาย ของคำว่า “搭档” ไว้ทั้งหมด 2 ความหมาย ได้แก่ 1.ร่วมมือกัน และ 2.ผู้ที่ร่วมมือ เหตุผลที่ ผู้วิจัยจึงไม่แปลประโยค “李盈莹与朱婷搭档” นี้เป็น “Li Yingying ร่วมมือกันกับ Zhu ting” เพราะเนื่องจาก กีฬาวอลเลย์บอลขณะที่มีการทำการแข่งขันนั้น จะมีตำแหน่งหัวเสาสองตัว อยู่ในสนาม และการยืนตำแหน่งโดยพื้นฐานหัวเสาตัวที่ 1 จะยืนอยู่ที่ตำแหน่งที่ 4 (โค้ง1) และหัว เสาตัวที่ 2 จะยืนอยู่ที่ตำแหน่งที่ 1 (โค้ง2) ซึ่งการยืนตำแหน่งดังกล่าวเป็นการยืนในมุมทแยง หรือ ยืนไขว้กัน ดังนั้น คำว่า “搭档” ในกีฬาวอลเลย์บอลจึงแปลว่า “ไขว้”

ตัวอย่างที่ 3 ต้นฉบับ: 第三局辽宁队失误较多，卡轮严重，局末经过段放、玛玛多娃及林芯羽不断努力，将比分追至 24 平。

บทแปล: ในเซตที่สาม ทีมเหลียวหนิงผิดพลาดค่อนข้างเยอะ เปลี่ยนหน้าเสิร์ฟไม่ได้เลย โดยในท้ายเซตได้อาศัยการทำคะแนนอย่างต่อเนื่องของ Duan Fang, Natalya Mammadova และ Lin XinYu จึงสามารถทำคะแนนตามไล่มาถึง 24 เท่า

การวิเคราะห์: “卡轮” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของ กีฬาวอลเลย์บอล เว็บไซต์ (<https://zhidao.baidu.com/>) ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า “对方 1 号位的队员连续发球，之所以能连续发球，是因为自己总打不死球，打不死球就拿不到发球权，拿不到发球权，己方的轮次就被固定在某轮上，就只能眼睁睁地看着对方不停地得分，不停地发球，这种情况就叫卡轮” ก็คือ “ผู้เล่นฝั่งตรงข้ามในตำแหน่งที่ 1 มีการเสิร์ฟอย่างต่อเนื่อง เพราะฝั่งตนเองนั้นตีบอลไม่ตาย (ทำคะแนนไม่ได้) ในเมื่อทำคะแนนไม่ได้ ก็เปลี่ยนมาเป็น ฝ่ายเสิร์ฟไม่ได้ และตำแหน่งของตัวบุกกก็เหมือนถูกล็อกไว้แค่นั้น ทำได้แค่เพียงปล่อยให้ฝั่งตรง ข้ามทำคะแนนฝ่ายเดียว และก็เป็นฝ่ายเสิร์ฟอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานการณ์นี้จะเรียกว่า เปลี่ยนหน้า เสิร์ฟไม่ได้”

ตามกติกาการแข่งขัน ผู้เล่นหกตัวในสนามนั้นต้องมีการหมุนวนตำแหน่งทวนไปตามทิศทาง ของเข็มนาฬิกา ซึ่งคำว่า “轮” (มาจากคำว่า 轮换 หรือ 轮流 ที่แปลว่า หมุนเวียน สับเปลี่ยน) ก็คือ การหมุนตำแหน่ง ส่วนคำว่า “卡” ในพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “คาอยู่ระหว่างกลาง” เมื่อผู้วิจัยได้แยกคำศัพท์แต่ละตัวออก แล้วทำการอธิบาย จะเห็นความหมายโดยรวมของคำว่า “卡轮” คือ การติดคาในวงล้อหรือการ หมุนของอะไรบางอย่าง แต่หากจะนำความหมายในภาษาไทยที่ได้อธิบายไว้นั้นมารวมเป็นคำใหม่ ก็ คงไม่สามารถสื่อสารได้ในภาษาของนักกีฬาวอลเลย์บอล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมา ของตนเองแปลความหมายตามบริบทภาษา จากนั้น ได้ดำเนินการตรวจสอบการแปลด้วยนักกีฬา วอลเลย์บอลอีกทอดหนึ่ง และได้ความหมายของคำว่า “卡轮” คือ “เปลี่ยนหน้าเสิร์ฟไม่ได้” ซึ่งจะมีความเหมาะสมและเป็นธรรมชาติกว่าคำว่า “คาอยู่ระหว่างกลางการหมุนตำแหน่ง”

1.1.2 การตีความหรือการจับใจความ ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกับต้นฉบับให้ชัดเจน ด้วยวิธีการอ่านออกเสียงเข้าไปซ้ำมาอยู่หลายรอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 ต้นฉบับ: 上海队局中调整状态, 副攻战术逐渐**打开**, 张磊跑动进攻, 制造打手 18-19, 天津队李盈莹局末连续进攻得分率先拿下第一局。

บทแปล: ในช่วงกลางเซตรูปแบบการเล่นของทีมเซียงไฮ้ดีขึ้น บอลเร็วเริ่มค่อย ๆ **เล่นตามฟอร์ม** Zhang Lei วิ่งตีบอล ทำให้บอลที่ขมือฝ่ายตรงข้าม คะแนนโลมาเป็น 18 : 19 ในท้ายเซตทีมเทียนจิน โดย Li YingYing ทำคะแนนอย่างต่อเนื่อง และเป็นฝ่ายชนะไปในเซตแรก

การวิเคราะห์: “**打开**” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท คำที่ปรากฏในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเกมการแข่งขัน และพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเอ็ดเวิร์ด เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายคำว่า “**打**” ไว้ทั้งหมด 23 ความหมาย และในบริบทนี้จะแปลว่า “เล่น” ส่วนคำว่า “**开**” มาจากคำว่า 开放, 放松, 释放 ซึ่งความหมายโดยรวมของทั้ง 3 คำนี้ ผู้วิจัยได้สรุปไว้ว่า “การปลดปล่อยโดยไร้ความกดดัน” เมื่อนักกีฬาลงแข่งขันโดยไร้แรงกดดันก็จะทำให้แสดงความสามารถของตนเองออกมาได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความแปลคำว่า “**打开**” เป็น “เล่นตามฟอร์ม” ซึ่งคำว่า “ฟอร์ม” หมายถึง ความสามารถ และคำว่า “เล่นตามฟอร์ม” จึงหมายถึง การเล่นที่ไม่ต่ำกว่าศักยภาพและความสามารถที่นักกีฬามี

1.1.3 การขาดแคลนพจนานุกรมคำศัพท์เทคนิคเฉพาะกีฬา ภาษาไทย - ภาษาจีน และภาษาจีน - ภาษาไทย

1.1.4 การเลือกใช้คำในภาษาแปล ระหว่างดำเนินการแปลผู้วิจัยต้องพิสูจน์การใช้คำศัพท์ในภาษาแปลกับนักวอลเลย์บอลชาวไทยอยู่บ่อยครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 ต้นฉบับ: 第四局两队你来我往比分交错上升, 两队在**小球**的保护上都很到位, 局末八一队加强**拦防**, 山东队进攻受阻被对手扳回一局。

บทแปล: ในเซตที่สี่ ทั้งสองทีมเล่นอย่างสูสี คะแนนต่างฝ่ายต่างผลัดกันนำ บอลลูกขลิกลูกต่างพากันเก็บได้ดีมาก ท้ายเซตทีมปาอีมีเกม**การบล็อกและการตีเฟ้น**ที่ดีกว่า การบุกของทีมซานตงจึงเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้ฝ่ายตรงข้ามพลิกชนะได้

การวิเคราะห์: “**拦防**” เป็นคำเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งย่อมาจากคำว่า 拦网 และ 防守 ตามความหมายของพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเอ็ดเวิร์ด เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายคำว่า “**拦**” ไว้ว่า “ขวาง ชัดขวาง หรือ กั้น” และคำว่า “**网**” แปลว่า “แห หรือ ตาข่าย” เมื่อทราบถึงความหมายดังกล่าวข้างแล้ว ผู้วิจัยจึงพอจะสามารถเดาบริบทของภาษาได้ว่า เป็นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับตาข่ายและการขัดขวาง แต่เพื่อความถูกต้องและแม่นยำมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในเว็บไซต์ (<https://zhidao.baidu.com/question/1389882617746237180.html>) ซึ่งได้อธิบาย

ความหมายของคำว่า “拦网” ไว้ว่า “在排球中通常以特殊的方式阻碍对方过球或使球改变方向” คือ “วิธีการขัดขวางวิถีบอลหรือการกระโดดขึ้นกันเพื่อเปลี่ยนทิศทางบอลของฝ่ายตรงข้ามในกีฬาวอลเลย์บอล” จากนั้น ได้สอบถามนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวจีนอีก จึงได้ทราบว่า “拦网” คำนี้ตรงกับคำว่า “Block” ในภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้คำศัพท์ในภาษาอังกฤษมาใช้ในการแปลคำว่า “拦网” เป็น “บล็อก”

“防守” ตามความหมายของพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “พิทักษ์รักษา หรือ รักษาการณ์” ตามความหมายข้างต้นที่ยกมา ยังไม่สามารถเห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องหรือบ่งบอกหน้าที่ในกีฬาวอลเลย์บอลได้ ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าหาความหมายเพิ่มเติมในเว็บไซต์ (https://www.sohu.com/a/216738291_499964) ซึ่งได้พบคำว่า “守卫” แปลว่า ปกป้อง (ในกีฬาวอลเลย์บอล หมายถึง การเก็บบอล การรับบอล และการบล็อก) ซึ่งตรงกับว่า “defend” ในภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแปลคำว่า 拦网 เป็น การบล็อก และแปลคำว่า 防守 เป็น ดิเฟน อีกทั้งคำว่า 拦防 จึงหมายถึง การบล็อกและการดิเฟน

1.1.5 การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ มีคำศัพท์ในกีฬาวอลเลย์บอลจำนวนมากที่ชาวไทยนิยมเรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างที่ 1 และ 5 ที่กล่าวไว้ข้างต้น

1.2 แนวทางแก้ไขการแปล

1.2.1 ผู้แปลต้องศึกษาความหมาย หรือหน้าที่ของคำ ๆ นั้น ในสาขาวิชาชีพเฉพาะกับเจ้าของภาษาและกลุ่มบุคคลที่ใช้ภาษาแปลซึ่งอยู่ในวงการนั้น ๆ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน เช่น การถามถึงหน้าที่ของ 主攻 (หัวเสา) กับนักวอลเลย์บอลชาวจีน เมื่อทราบหน้าที่ของ 主攻 (หัวเสา) แล้ว จากนั้นอธิบายหน้าที่ดังกล่าวให้กับนักวอลเลย์บอลชาวไทย ด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้น จะสามารถลดความผิดพลาดในการแปลคำศัพท์เทคนิค (术语) ได้สูงมาก

1.2.2 ผู้แปลขาดความรู้ และความเข้าใจในการสื่อความหมายคำศัพท์เฉพาะในภาษาไทย ส่งผลทำให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสารความหมาย ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำในภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษในการถ่ายทอดความหมายคำดังกล่าวได้ เช่น 过网击球 แปลว่า โอเวอร์บอล หรือ 防守 แปลว่า ดิเฟน เป็นต้น

1.2.3 การตีความหรือการจับใจความ ผู้แปลควรอ่านต้นฉบับซ้ำกันหลาย ๆ รอบ เพื่อให้เกิดจินตนาการการใช้คำ หรือศึกษาเอกสารอ้างอิงเพิ่มเติมหรือใช้เว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือในการพิสูจน์ข้อสงสัยที่เกี่ยวข้องกับต้นฉบับ

1.2.4 ศึกษาหน้าที่คำที่ผู้แปลไม่เข้าใจจากคำอธิบายของเจ้าของภาษา ได้แก่ ชาวจีน

1.2.5 ผู้แปลต้องศึกษาธรรมชาติการใช้ภาษาในกีฬาวอลเลย์บอล เช่น หนังสือกฎกติกาการแข่งขัน บทบรรยายจากเทปบันทึกการแข่งขัน เป็นต้น และหากเมื่อผู้แปลดำเนินการแปลเสร็จสิ้น จะต้องมีการพิสูจน์หรือตรวจสอบภาษาแปลจากผู้มีประสบการณ์ชาวไทยที่เคยร่วมการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอล

2. การแปลในระดับวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกีฬาวอลเลย์บอล

2.1 ปัญหาที่พบในการแปล

2.1.1 การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ มีคำศัพท์ในกีฬาวอลเลย์บอล จำนวนมากที่ชาวไทยนิยมเรียกทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 ต้นฉบับ: 最后上海队过网击球犯规 25: 19 天津队拿下第二局。

บทแปล: ท้ายเซต ทีมเซียงไฮ้พาร์ลจากการโอเวอร์บอล จบด้วยคะแนน 25 : 19 ทีมเทียนจินจึงเป็นฝ่ายชนะไปในเซตที่สอง

การวิเคราะห์: คำว่า “过网击球” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท กฎและกติกา เนื่องจากสาเหตุของการขาดแคลนพจนานุกรมกีฬาลับ ภาษาไทย - ภาษาจีน หรือ ภาษาจีน - ภาษาไทย ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าในเว็บไซต์ (<https://www.zlbqfj.cn/aoyun/4336309497.html>) ได้ให้คำอธิบายความหมาย “过网击球” ไว้ว่า “运动员身体超过拦网进行击球的行为。在对方场区空间击球，即为过网击球犯规” คือ “การที่นักกีฬาได้กระโดดขึ้นไปบล็อกแล้วมือล้ำไปสัมผัสหรือมีการเล่นบอลก่อนฝั่งตรงข้าม เรียกว่า การล้ำเหนือตาข่ายเข้าไปเล่นบอลของอีกฝั่งจึงถูกตัดสินว่าผิดกติกา” และเมื่อได้ทราบความหมายของคำว่า “过网击球” ข้างต้นแล้ว หากจะแปลความหมายเป็นคำในภาษาไทยคงไม่เหมาะสมเท่ากับการที่ผู้วิจัยเลือกใช้คำในภาษาอังกฤษมาใช้ในการถ่ายทอดความหมายของคำคำนี้ ดังนั้น คำว่า “过网击球” จึงหมายความว่า “โอเวอร์บอล”

2.1.2 การตีความหรือการจับใจความ ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจกับต้นฉบับให้ชัดเจน ด้วยวิธีการอ่านออกเสียงเข้าไปซ้ำมาอยู่หลายรอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 7 ต้นฉบับ: 次局两队比分交错上升，局中江苏队龚翔宇进攻连续得分，将比分优势逐渐拉开，辽宁队在一传不稳的情况下，两点换三点增强进攻端火力。

บทแปล: เซตที่สองทั้งสองทีมมีการทำคะแนนผลัดกันนำ กลางเซต Gong XiangYu ทีมเจียงซูทำคะแนนอย่างต่อเนื่อง คะแนนค่อย ๆ ฉีกนำ ในขณะที่ทีมเหลียวหนิงบอลแรกไม่ดี จึงได้ปรับใช้ หน้าสองเปลี่ยนหน้าสาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบุกทำคะแนน

การวิเคราะห์: “两点换三点” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของกีฬาวอลเลย์บอล ที่มักจะปรากฏในการแข่งขันหรือการฝึกซ้อมในกีฬาวอลเลย์บอล และเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การบุกทำคะแนนสำหรับกีฬาวอลเลย์บอล ซึ่งคำว่า “点” ตามความหมายของพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ซีย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายไว้ถึง 20 ความหมาย ดังนี้ 1.หยดของของเหลว 2.รอยที่เป็นแต้ม 3.จุดในการเขียนตัวอักษรจีน 4.จุดตามความหมายของวิชาเรขาคณิต 5.จุดทศนิยม 6.ศัพท์บอกจำนวนมีความหมายว่าน้อยมาก 7.ศัพท์บอกจำนวน 8.

สถานที่ที่แน่นอนหรือระดับที่แน่นอน 9.ส่วนหรือด้านของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ 10.ใช้ปากกาขีดหรือจุด 11.ระแล็กก็ผลออก 12.มีความหมายเหมือนกับคำว่า 踮 13.พยักหน้า 14.หยอด 15.เพาะเมล็ดเป็นหลุม ๆ 16.ตรวจเป็นอย่าง ๆ ไป 17.สั่งเป็นอย่าง ๆ ไป 18.ชี้แนะ 19.จุดไฟ 20.ระดับ จากความหมายของคำว่า “点” ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ไม่พบว่ามีคำใดที่สามารถใช้ในสถานการณ์นี้ได้ ผู้วิจัยจึงได้สอบถามนักกีฬาวอลเลย์บอลชาวไทย พร้อมกับอธิบายความหมายและหน้าที่ จากนั้น จึงได้เลือกกลวิธีการแปลแบบเอาความมาใช้กับคำว่า “点” ซึ่งได้ความหมายว่า “หน้า”

“หน้า” คือ การยืนตำแหน่งเตรียมพร้อมบุกในด้านหน้า(พื้นที่ในบริเวณเส้นสามเมตร) และ **หน้าสอง** หมายถึง พื้นที่แดนหน้าที่มีตัวผู้เล่นในตำแหน่งบุกสองตัว ได้แก่ โค้งหน้า บอลเร็ว และตัวเซต สำหรับตัวเซตจะไม่นับเป็นตัวบุกจึงเรียกสั้น ๆ ว่า หน้าสอง ส่วน **หน้าสาม** หมายถึง พื้นที่แดนหน้าที่มีผู้เล่นในตำแหน่งบุกสามตัวได้แก่ โค้งหน้า บอลเร็ว และโค้งหลัง ดังนั้น “两点换三点” จึงถูกแปลเป็น “หน้าสองเปลี่ยนหน้าสาม”

ตัวอย่างที่ 8 ต้นฉบับ: 第二局，天津女排用刘美君顶替李盈莹首发，天津则是**多点开花**，以 18-10 拉开分差。

บทแปล: ในเซตที่สอง ทีมวอลเลย์บอลหญิงเทียนจินได้ส่ง Liu MeiJun แทน ผู้เล่นหลังอย่าง Li YingYing และทีมเทียนจินก็ยังมี**การบุกจากหลายหน้า** ทำคะแนนทิ้งห่างเป็น 18 : 10

การวิเคราะห์: “多点开花” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของกีฬาวอลเลย์บอล โดยคำนี้มีที่มาจาก ชื่อเกมส์ชนิดหนึ่งบนเว็บไซต์ที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2553 จึงทำให้ผู้วิจัยทราบว่า “多点开花” ไม่ได้เป็นคำที่มีการบรรจุไว้ในพจนานุกรมใด ๆ ผู้วิจัยจึงได้ทำการค้นคว้าในเว็บไซต์ (<https://www.yebaike.com>) เพิ่มเติมโดยเพิ่มคำค้นหาเข้าไปเป็น “排球的多点开花是什么” ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ว่า “多个攻击点各个方位都能进攻并得分，并不是仅仅拘泥于某一点或两点进攻” ก็คือ “ตัวบุกในแต่ละหน้าต่างเตรียมพร้อมที่จะทำการบุกทำคะแนน ซึ่งไม่ใช่จะบุกเพียงแค่หนึ่งหรือสองหน้าเท่านั้น” ซึ่งจากประโยคนี้ “天津则是多点开花，以 18-10 拉开分差” พบว่า “多点开花” ควรแปลเป็น “การบุกจากหลายหน้า” โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความมาใช้ในการแปล และคำนี้หากถ้าเป็นภาษาพูดที่นักกีฬาวอลเลย์บอลนิยมใช้กัน จะพูดสั้น ๆ ว่า “ตีหลายหน้า”

ตัวอย่างที่ 9 ต้นฉบับ: 天津队在落后期间，朱婷承担起更多进攻，逐渐将比分追平并反超，成功**再下一城**。

บทแปล: ในช่วงที่ทีมเทียนจินมีคะแนนไล่ตาม อาศัยการบุกของ Zhu Ting ในหลาย ๆ ครั้ง ก็เริ่มค่อย ๆ ทำคะแนนตามมาทันและก็พลิกแซงนำไป จนสามารถ**ชนะได้อีกเซต**

การวิเคราะห์: “再下一城” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท คำที่ปรากฏในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเกมส์การแข่งขัน และในเว็บไซต์ (<https://zhidao.baidu.com>) ได้ให้

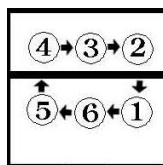
ความหมายไว้ว่า “紧接着上次胜利再一次取得胜利” ก็คือ “การมีชัยชนะอย่างต่อเนื่องติดต่อกัน” เมื่อพิจารณาตัวอย่างประโยคด้านบนจะมีอยู่หนึ่งวรรคที่บอกไว้ว่า “逐渐将比分追平并反超” ซึ่งคำว่า “比分追平” นี้ มีความหมายในตัวอยู่ว่า “นักกีฬา กำลังทำการแข่งขันอยู่ในเซตที่ 2,3,4 หรือ 5” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ กับคำว่า “再下一城” ซึ่งจะได้ความหมายว่า “ชนะได้อีกเซต”

2.1.3 การขาดประสบการณ์ในสนามแข่งขัน ผู้แปลหากไม่เคยเล่นวอลเลย์บอล หรือไม่มีประสบการณ์การแข่งขันกีฬา วอลเลย์บอลจะส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 10 ต้นฉบับ: 开局江苏队在领先的情况下, 辽宁队奋起直追, 胡铭媛快攻、玛玛多娃后三, 追成 18 : 19。

บทแปล: เริ่มเซตมาทีมเจียงซูเป็นฝ่ายทำคะแนนนำ ทีมเหลียวหนิงพยายามทำคะแนนตามไล่ โดยอาศัยบอลเร็วของ Hu mingyuan และการบุกจากสามเมตรกลางของ Natalya Mammadova ทำให้คะแนนไล่ตามมาเป็น 18 : 19

การวิเคราะห์: “后三” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท ทักษะเฉพาะของ กีฬาวอลเลย์บอล และคำว่า “后” ย่อมาจากคำว่า “后排” ซึ่งแปลว่า แดนหลัง (คือ บริเวณที่อยู่นอกเหนือจากเส้นสามเมตร) ส่วนคำว่า “三” ย่อมาจากคำว่า “三号位” แปลว่า ตำแหน่งที่สาม

รูปที่ 1 ภาพแสดงตำแหน่งการยืนของผู้เล่นในสนาม

จากรูปด้านบนจะเห็นว่า ตำแหน่งที่สามจะอยู่ตรงกลางของสนาม และเมื่อตัวเซตจ่ายบอลให้ในตำแหน่งนี้ จะจ่ายใกล้ ๆ บริเวณเส้นสามเมตร เพื่อช่วยให้ตัวบุกลงข้างตีไม่เหยียบเส้น ซึ่งตัวบุกลงข้างจะวิ่งในแนวเส้นตรงจากตำแหน่งที่หกมาตามทิศทางของตำแหน่งที่สาม เห็นได้ว่าตัวบุกลงข้างจะเคลื่อนที่เข้าไปบุกในตำแหน่งที่สาม ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อยู่ตรงกลางระหว่างตำแหน่งที่สองและสี่ โดยในขณะที่ตัวบุกลงข้างโดดขึ้นไปนั้น ห้ามทำเหยียบที่เส้น ไม่อย่างนั้น จะถูกตัดสินให้เสียคะแนนทันที จากประสบการณ์การแข่งขันของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ มาใช้กับคำว่า “后三” ซึ่งได้ความหมายว่า “สามเมตรกลาง” หรือที่นักวอลเลย์บอลชาวไทยนิยมเรียกกันสั้น ๆ ว่า “สามกลาง”

2.1.4 กรอบความรู้มีขีดจำกัด การขาดความรู้ในเรื่องของกฎกติกาการแข่งขันวอลเลย์บอล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 11 ต้นฉบับ: 但局末一心求成的上海队利普曼踏进攻线犯规打断了进攻节奏, 让天津队以 24: 19 获得赛点。

บทแปล: แต่ในปลายเซตทีมเซี่ยงไฮ้อยากจะเอาชนะให้ได้ แต่ด้วยการบุกจากแดนหลังของ Lipmann นั้น เหยียบเส้น(สามเมตร) จึงถูกตัดสินให้ฟาวล์ ทำให้ทีมเทียนจินมีคะแนนเป็น 24 : 19 และได้แมตช์พอยไป

การวิเคราะห์: “踏进攻线” เป็นวลีเฉพาะที่ผู้วิจัยได้จัดให้อยู่ในประเภท กฎและกติกา และตามความหมายของพจนานุกรมไทย - จีน ฉบับใหม่ ของเจียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ ได้ให้ความหมายคำว่า “踏” ไว้ว่าหมายถึง เหยียบ หรือ ย่ำ และ “进攻线” หมายถึง เส้นโจมตี หรือ เส้นบุก และเนื่องจาก ตามกฎระเบียบของกีฬาวอลเลย์บอล สนามแข่งขันในแต่ละฝั่งนั้นจะมีความยาว 9 เมตร และระยะ 3 เมตรแรกที่ชิดกับตาข่ายจะมีเส้นหนึ่งเส้นที่อยู่ในแนวขนานกับตาข่าย จะเรียกเส้นนี้ว่า “เส้นสามเมตร” ด้วยคำอธิบายและความหมายที่ได้แสดงไว้ข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ ดังนั้น “踏进攻线” จึงแปลว่า “เหยียบเส้น(สามเมตร)”

2.2 แนวทางแก้ไขการแปล

2.2.1 เช่นเดียวกันกับข้อที่ 1.2.2

2.2.2 เช่นเดียวกันกับข้อที่ 1.2.3

2.2.3 หากผู้แปลขาดประสบการณ์ในสนามแข่งขัน ผู้แปลต้องคอยติดตามการถ่ายทอดสดหรือเทปบันทึกการแข่งขันให้มาก ๆ และจะต้องเลือกฟังคำบรรยายที่เป็นภาษาไทยด้วย อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความรู้ในการใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นภาษาไทยในกีฬาวอลเลย์บอลด้วย

2.2.4 ผู้แปลควรศึกษากติกาการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลเพิ่มเติม

จากผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปลของการแปลคำศัพท์ และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะที่เกี่ยวกับกีฬาวอลเลย์บอล โดยที่ผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลด้วยตนเองนั้น พบว่าไม่ว่าจะเป็นการแปลในระดับคำศัพท์ และวลีหรือกลุ่มคำมีปัญหาการแปลที่คล้ายคลึงกัน และมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปลไว้อย่างละเอียด ดังต่อไปนี้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาตามประชากรกลุ่มตัวอย่าง อาจจะไม่ครอบคลุมเนื้อหาของคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะทั้งหมดที่มีในกีฬาวอลเลย์บอล หากมีการขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขึ้น และมีการปรับใช้แนวทางการแปลที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในบทความนี้ ก็จะทำให้คลังคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะกีฬาวอลเลย์บอลที่พบมีทั้งหมด 5 ข้อ ดังนี้ 1) การแปลคำศัพท์เทคนิค 2) การตีความหรือการจับใจความ 3) การขาดแคลนพจนานุกรมคำศัพท์เทคนิคเฉพาะ

กีฬา ภาษาไทย - ภาษาจีน และภาษาจีน - ภาษาไทย ซึ่งผลการวิจัยในข้อที่ 1 - 3 นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง (2559) โดยมีผลการวิจัย ดังนี้ หนึ่ง การแปลคำศัพท์เทคนิค สอง การแปลชื่อย่อและคำทับศัพท์หรือคำที่มาจากภาษาต่างประเทศอีกหนึ่ง ทอด เนื่องจากว่า คำศัพท์เฉพาะในกีฬาวอลเลย์บอลภาษาจีนนั้น ไม่ได้มีการย่อชื่อเรียก หรือใช้คำทับศัพท์ ดังนั้น ผลการวิจัยในข้อนี้ของ พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง (2559) จึงไม่ได้ปรากฏในผลการวิจัยในครั้งนี้ สาม การตีความหรือการจับใจความ และสี่ การขาดแคลนพจนานุกรม 4) มีงานวิจัยสอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง (2559) และพรรณทิพา จันทร์เพ็ง (2564) ได้แก่ การเลือกใช้คำในภาษาแปล 5) การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ เนื่องจาก กีฬาวอลเลย์บอลเป็นกีฬาที่ถือกำเนิดขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2438) และได้เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ปีใดไม่มีหลักฐานแน่ชัด แต่ในปี พ.ศ. 2477 กรมพลศึกษาได้จัดพิมพ์กติกาของวอลเลย์บอลขึ้น โดยอาจารย์ นพคุณ พงษ์สุวรรณ เป็นผู้แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย (กรมพลศึกษา กระทรวงการทองเที่ยวและกีฬา, 2560) แต่คำในกติกาส่วนใหญ่ที่ถูกแปลเป็นภาษาไทยนั้นฟังดูไม่มีความกระชับ เช่น การขึ้นสกัดกันเหนือตาข่าย การป้องกันในแนวราบด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงได้มีการเลือกใช้คำทับศัพท์ในภาษาอังกฤษ เช่น การขึ้นสกัดกันเหนือตาข่าย เป็น การบล็อก การป้องกันในแนวราบ เป็น การดิเฟน หรืออีกหนึ่งคำที่คนไทยไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าไม่รู้จักคือคำว่า การส่งบอลข้ามตาข่าย หมายถึง การเสิร์ฟบอล นั่นเอง เมื่อผู้วิจัยได้ลงมือปฏิบัติการแปลคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะด้วยตัวเอง ก็ได้ตระหนักถึง การสื่อความหมายในภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) จึงได้มีการเลือกใช้คำทับศัพท์ในภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ

แนวทางการแก้ไขปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะกีฬาวอลเลย์บอล 1) ผู้แปลต้องศึกษาความหมาย หรือหน้าที่ของคำ ๆ นั้น ในสาขาวิชาซึ่งเฉพาะกับเจ้าของภาษาเสียก่อน 2) ผู้แปลหากเจอคำศัพท์เฉพาะคำใดแปลเป็นภาษาไทยแล้วพบว่า มีความลำบากในการสื่อสาร หรือใช้คำเยอะจนรู้สึกสับสนเปลืองหรือไม่กระชับความหมาย ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำในภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ในการถ่ายทอดความหมายคำดังกล่าวได้ 3) การตีความหรือการจับใจความ ผู้แปลควรอ่านต้นฉบับซ้ำ ๆ หลาย ๆ รอบ เพื่อให้เกิดจินตนาการการใช้คำ 4) ศึกษาหน้าที่ของคำที่ผู้แปลไม่เข้าใจจากคำอธิบายจากเจ้าของภาษา 5) ผู้แปลต้องศึกษาธรรมชาติหรือรูปแบบการใช้ภาษาในกีฬาวอลเลย์บอล

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปลวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะกีฬาวอลเลย์บอลที่พบ: 1) การแปลด้วยคำศัพท์ภาษาที่สาม ได้แก่ ภาษาอังกฤษ 2) การตีความหรือการจับใจความ 3) การขาดประสบการณ์ในสนามแข่งขัน จะมีแนวทางการแก้ไขการแปล คือ ผู้แปลต้องคอยติดตามการถ่ายทอดสดหรือเทปบันทึกการแข่งขันให้มาก ๆ และจะต้องเลือกฟังคำบรรยายที่เป็นภาษาไทย เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ในการใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นภาษาไทยในกีฬาวอลเลย์บอล และ 4) กรอบความรู้มีขีดจำกัด การขาดความรู้ในเรื่องของกฎกติกาการแข่งขันวอลเลย์บอล ผู้แปลควรศึกษากติกาการแข่งขันกีฬาวอลเลย์บอลเพิ่มเติม

การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการแปลคำศัพท์และวลีหรือกลุ่มคำเฉพาะในกีฬาวอลเลย์บอลเท่านั้น หากมีผู้สนใจศึกษาการแปลในกีฬาชนิดอื่น ๆ สามารถปรับใช้วิธีการแก้ไขการแปลจากบทความนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกพร นุ่มทอง. (2554). *ตำราการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- กนกพร นุ่มทอง. (2563). *ทักษะการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2555). *พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่*. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.
- พรรณทิพา จันทรเพ็ญ. (2564). การศึกษาหลักการแปลบทความทางด้านการศึกษาจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. 14(1), 57.
- พิมพ์พันธุ์ เวสสะโกศล. (2562). *การแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงษ์ศักดิ์ อันประเสริฐ, กนกพร นุ่มทอง. (2559). การประยุกต์ใช้หลักการแปลกับการแปลงานวิศวกรรมเรือจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 9 (1), 108-142
- ไพลิน มุนินทรวัฒน์. (2559). การแปลเรื่องสั้นจีนเป็นไทย: กรณีศึกษาปัญหาการแปลเรื่องสั้นของ นิตยสาขภาษาจีนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 41 และนานาชาติครั้งที่ 5*.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ศรัทธา เพชรเชิดชู. (2552). *การแปลจีน-ไทยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญาวิ สายบัว. (2550). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัญญาวิ สายบัว. (2560). *หลักการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธา พินิจกุล. (2542). *คู่มือนักแปลอาชีพ*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2546). *การแปลขั้นสูง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2561). *แปลผิด แปลถูก คัมภีร์การแปลยุคใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Larson, M. L. (1998). *Meaning-based translation: A guide to cross-language equivalence* (2nd ed.). Boston: University Press of America.
- Nida, Eugene and Charles R. Taber. (1982). *The Theory and Practice of Translation*. Leiden, The Netherlands: E.J.Brill.
- กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). ประวัติวอลเลย์บอลไทย ความเป็นมาทีมวอลเลย์บอลไทย. สืบค้น 20 ตุลาคม 2565. จาก <https://www.educatepark.com/story/thai-volleyball-history/>
- สมาคมกีฬาวอลเลย์บอลแห่งประเทศไทย. (2557). 女排新闻. สืบค้น 13 กุมภาพันธ์ 2565 – 29 มีนาคม 2565. จาก <http://www.volleychina.org>.
- BaiDuWangYou006011f. (2561). 排球卡伦是什么. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://zhidao.baidu.com/>
- DongWuYeWangWoV. (2561). 排球打手是什么. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://baijiahao.baidu.com/>
- HaYiDa PaiQiu Club. (2561). 排球防守是什么. สืบค้น 20 เมษายน 2565, จาก https://www.sohu.com/a/216738291_499964
- Shi SanZiChuan. (2562). “再下一城” 是什么意思? สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <http://https://zhidao.baidu.com>.
- XingMengXuanShuo. (2563). 排球拦防是什么. สืบค้น 20 เมษายน 2565, จาก <https://zhidao.baidu.com/question/1389882617746237180.html>
- YunDongZiLiaoWang. (2565). 过网击球是什么. สืบค้น 18 เมษายน 2565, จาก <https://www.zlbqfj.cn/aoyun/4336309497.html>

ความพึงพอใจและตัดสินใจในโครงการเราเที่ยวด้วยกันของประชาชน
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
Satisfaction and decision in We Travel Together project with the
people of Bangkok and vicinity

สมฤดี อังสุรัตน์¹ เสรี วงษ์มณฑา² ผกามาศ ชัยรัตน์³
Somrudee Angsurat, Seri Wongmonta, Pakamas Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเกณฑ์การตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภาครัฐ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของประชาชนใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีต่อโครงการเราเที่ยวด้วยกันเชิงปริมาณ จำนวนทั้งสิ้น 400 คน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยนี้ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนแรกเพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อและใช้บริการที่พักและโรงแรมผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภาครัฐผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกัน ส่วนที่สองเพื่อศึกษาการตัดสินใจการซื้อและใช้บริการที่พักและโรงแรมผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภาครัฐผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกัน และส่วนสุดท้ายเพื่อศึกษาแนวทางการวางแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐบาลในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยได้จัดทำแบบ ผ่านแบบสอบถามออนไลน์จำนวน 400 ชุดโดยมีระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 ผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติเชิงอนุมานพบว่า การตัดสินใจการซื้อและใช้บริการที่พักและโรงแรมผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภาครัฐผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกัน มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของประชาชน ซึ่งมีความสัมพันธ์ด้านความพึงพอใจและตัดสินใจในโครงการเราเที่ยวด้วยกันของประชาชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในการร่วมโครงการเราเที่ยวด้วยกัน ที่มี เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา ความนิยมเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบใดมากที่สุด จำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว การเลือกยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวต่อครั้ง ผู้ร่วมในการตัดสินใจร่วมโครงการเราเที่ยว

Received: 2022-11-15 Revised: 2022-12-27 Accepted: 2023-02-03

¹ วิทยาลัยการจัดการกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา, College of Management University of Phayao. Corresponding Author e-mail: 63160196@up.ac.th

² วิทยาลัยการจัดการกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา, College of Management University of Phayao

³ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

ด้วยกัน และจำนวนวันในการร่วมโครงการเราเที่ยวด้วยกัน และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกันต่อคนต่อครั้ง อันเป็นองค์ประกอบสำคัญ สำหรับความพึงพอใจและตัดสินใจในโครงการเราเที่ยวด้วยกันของประชาชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเข้าร่วมโครงการอย่างไรก็ตามพบว่าประชาชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑลประสบปัญหาในเรื่องการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับประจักษ์และความสำเร็จนโยบายของภาครัฐ เกี่ยวเนื่องกับการควบคุมราคาที่พักและโรงแรมรวมถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกันให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับประชาชนและเป็นการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับการท่องเที่ยวภายในประเทศ

คำสำคัญ (Keywords): ความพึงพอใจ; การตัดสินใจ; ประชาชน

Abstract

The objectives of this research were study the decision-making criteria for participating in the project through government tourism promotion. We travel together project to study about the behavior of the people in Bangkok and its vicinity continue to have a quantitative We Travel Together project, total 400 people. To achieve the objectives of this research study the study was divided into 3 parts, consisting of the first part to study the behavior of purchasing and using accommodation and hotel services through the promotion of government tourism through the We Travel Together project. The second part is to study decision making for the purchase and use of accommodation and hotel services through the promotion of government tourism through the We Travel Together project and the last part to study the government's tourism promotion planning guidelines in Bangkok and its vicinity. The researcher has prepared a model. Through an online questionnaire of 400 sets, the study period is from October 2021 to September 2022. The results of data analysis using a packaged program using inferential statistics found that Decisions for purchasing and using accommodation and hotel services through the promotion of government tourism through the We Travel Together project. There is a relationship between demographic characteristics and behavior of people which results in satisfaction and decision-making in the We Travel Together project of the people of Bangkok and its vicinity in participating in the project, we travel together with gender, age, income, education level what form of travel is the most popular? Number of travel companions Choosing a vehicle to use for traveling and the average cost of traveling per time Participants in deciding to join the project, we travel

together and the number of days to join the project, we travel together and travel expenses through the project. We travel together per person per time which is an important element for satisfaction and decision making in the project, we travel together with the people of Bangkok and its vicinity to join the project. However, it was found that the people of Bangkok and its vicinity had problems with public relations about conditions and understanding of government policies regarding the control of accommodation and hotel prices, including the cost of traveling through the We Travel Together project to be suitable. To achieve fairness to the people and to create a positive image for domestic tourism.

Keywords: Satisfaction; Decision; People

บทนำ (Introduction)

พ.ศ. 2562 ได้มีการระบาดของโรคไวรัสสายพันธุ์ใหม่ชื่อว่า โควิด-19 หรือโควิด-19 เป็นโรคระบาดที่ติดต่อจากเดินทางหายใจ การป้องกันต้องหลีกเลี่ยงคนที่ไอ จาม น้ำมูกและมีไข้สูง ปัจจุบันยังไม่มียาหรือวัคซีนป้องกันโรค จึงมีการปิดประเทศเพื่อไม่ให้โรคแพร่กระจายและลดจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ นอกจากการควบคุมเชื้อโรคยังส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจจะชะงักเนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ปกติ จึงทำให้ทั่วโลกได้รับผลกระทบในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจเกิดการชะงักเนื่องจากประชาชนสามารถดำเนินชีวิตได้ปกติ สร้างผลกระทบในวงกว้างรวมถึงการท่องเที่ยวทุกตลาด ไม่ว่าจะเป็นชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวเมืองไทย (inbound) ชาวไทยเดินทางออกไปต่างประเทศ (outbound), (รพีพัฒน์ มั่นทนะรัตน์, 2563, สื่อออนไลน์)

ธุรกิจการท่องเที่ยวจัดเป็นธุรกิจภาคหลักของประเทศไทย ซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์โควิด-19 ส่งผลให้ผู้ประกอบการ พนักงานภาคเอกชน สายการบิน โรงแรมที่พัก บริษัทนำเที่ยว บริษัทท่องเที่ยว ผู้นำเที่ยวอิสระ รวมถึงร้านค้าต่างๆไม่มีงานและรายได้เพื่อดำรงชีวิต เกิดภาวะตกงาน แม้ว่าทางหน่วยงานประกันสังคมจะช่วยให้รายได้ขั้นต่ำ แต่ไม่เพียงพอต่อความเป็นอยู่ได้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะเดินทางออกไปนอกประเทศก็ทยอยยกเลิกการเดินทางเนื่องจากกังวลเรื่องความปลอดภัยเพราะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปต่างประเทศแล้วติดเชื้อกลับมา แม้แต่นักท่องเที่ยวภายในประเทศเองก็มีความกังวลที่จะเดินทาง จึงเห็นได้ว่าเริ่มมีโรงแรมและสายการบินประกาศปิดชั่วคราว พนักงานโดนออกแบบชดเชยและไม่ชดเชยรายได้ พนักงานหยุดงานโดยไม่ได้รับเงินเดือนแล้วตั้งแต่ช่วงต้นเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา

ดังนั้นภาครัฐบาลจึงมีการขับเคลื่อนการใช้จ่ายในประเทศเพื่อพยุงเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตที่ไม่สามารถเปิดประเทศได้ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2564 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงภายหลังประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) ในประเด็นเรื่องมาตรการเยียวยาโควิดว่า การระบาด

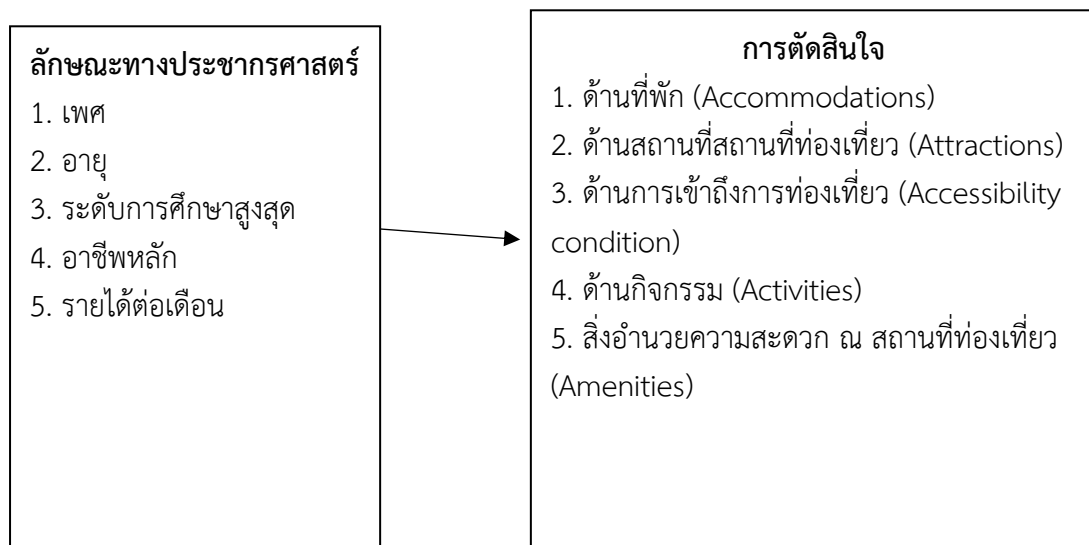
ของโควิดในระลอกนี้ ทำให้จำเป็นต้องออกมาตรการปิดสถานที่ต่างๆ ซึ่งเกิดผลกระทบกับพี่น้องประชาชนจำนวนมากอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตนมีคำสั่งให้กับทางกระทรวงการคลัง และสภาพัฒน์ ได้ไปพิจารณาออกมาตรการช่วยเหลือเยียวยาพี่น้องประชาชนเพิ่มเติมโดยเร่งด่วน (www.pptvhd36.com, 2564)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา “การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีต่อโครงการเราเที่ยวด้วยกัน” ถือเป็นประชากรกลุ่มสำคัญที่สามารถกระจายรายได้ไปสู่ภาคส่วนอื่นๆ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจสำหรับภาคการท่องเที่ยวภายในประเทศ เนื่องจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานหารายได้และมาศึกษาตามสถานศึกษาต่างๆ เป็นจำนวนมากซึ่งการวิจัยจะสามารถระบุกลุ่มเป้าหมายสำคัญและสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปปรับปรุงพัฒนาโครงการเราเที่ยวด้วยกันได้ในอนาคตหรือด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศได้อีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์กับการตัดสินใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ใช้บริการที่พักและโรงแรมผ่านโครงข่ายเดียวกัน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ จำนวนประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 400 คนที่ใช้บริการที่พักและโรงแรมผ่านโครงข่ายเดียวกัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์นำมาใช้อย่างเป็นขั้นตอน

ตอนที่ 1 การตัดสินใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ใช้บริการที่พักและโรงแรมผ่านโครงข่ายเดียวกัน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ใช้บริการที่พักและโรงแรมผ่านโครงข่ายเดียวกัน โดยกำหนดจำนวนการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งนี้การแจกแบบสอบถามในพื้นที่การวิจัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการ ดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา นำมาตรวจสอบและคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่ตอบคำถามทุกรายการครบถ้วนสมบูรณ์และ สามารถนำมาวิเคราะห์ทางสถิติได้ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์มาจัดเป็นกลุ่มและนับคะแนนลงรหัสตามที่กำหนดไว้

3. บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและตัดสินใจในโครงข่ายเดียวกันของประชาชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบข้อมูลที่สามารถนำมาสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตัดสินใจของประชาชน
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีต่อโครงการเราเที่ยวด้วยกัน

ตัดสินใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลที่มีต่อโครงการเราเที่ยวด้วยกัน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านที่พัก			
1.1 มีโรงแรมที่พักที่มีคุณภาพให้เลือกหลากหลาย เช่น โรงแรมระดับ 5 - 1 ดาว โฮมสเตย์ เป็นต้น	4.19	0.77	มาก
1.2 มีร้านอาหารภายในโรงแรมที่รสชาติดี	3.94	0.92	มาก
1.3 มีร้านอาหารภายในโรงแรมหลากหลาย ประเภท เช่น ร้านอาหารจีน อาหารญี่ปุ่น อาหารอิตาเลียน เป็นต้น	3.82	0.96	มาก
1.4 มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย เช่น สระว่ายน้ำ สปา ฟิตเนส สนามเด็กเล่นบริการ เป็นต้น	4.12	0.88	มาก
1.5 ราคาจองที่พักมีราคาที่เหมาะสมไม่แพงเกินไป	4.07	0.84	มาก
1.6 เข้าใจเงื่อนไขในการที่จองพักและโรงแรม ล่วงหน้า 7 ก่อนวันเข้าพักผ่านโครงการเรา เที่ยวด้วยกัน	4.12	0.84	มาก
รวม	4.04	0.68	มาก
2. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว			
2.1 สถานที่ท่องเที่ยวมีอากาศที่ดี ได้แก่ ป่า ภูเขา ทะเล เป็นต้น	4.29	0.77	มากที่สุด
2.2 สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามดึงดูด นักท่องเที่ยว	4.35	0.75	มากที่สุด
2.3 โครงการเราเที่ยวด้วยกันมีราคาคุ้มค่าและถูก กว่าจองผ่านโรงแรมและตัวแทนจำหน่าย	4.20	0.81	มาก
2.4 แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดเป็นระเบียบและ มีความปลอดภัย	4.21	0.77	มากที่สุด
2.5 ราคาเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวเหมาะสม	4.19	0.84	มาก
รวม	4.25	0.66	มากที่สุด
3. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			

3.1	ความสะดวกของการเดินทางไปยังแหล่ง ท่องเที่ยวสามารถบินตรง รถทัวร์ รถโดยสาร และรถส่วนบุคคล	4.22	0.76	มากที่สุด
3.2	ระบบขนส่งสาธารณะมีสะดวกสบายการ เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสามารถใช้บริการ รถโดยสาร รถรับจ้างไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ ราคาไม่แพงเกินไป	4.04	0.90	มาก
3.3	มีรถเช่าหลากหลายประเภทให้บริการแก่นัก ท่องเที่ยวและมีหลายราคาให้เลือก	3.94	0.91	มาก
3.4	ราคาค่าตัวเครื่องบิน รถทัวร์ เรือโดยสารหรือ รถประจำทางเหมาะสม	4.07	0.87	มาก
รวม		4.07	0.71	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น

ตัดสินใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑลที่มีต่อโครงการเราเที่ยวด้วยกัน

ปีที่ 9 ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม 2566
S.D. ความหมาย

4. ด้านกิจกรรม				
4.1	กิจกรรมทางการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น ดำ น้ำ เดินป่า ส่องสัตว์ ชมหมอก เป็นต้น	4.09	0.83	มาก
4.2	มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น บั้งไฟพญานาค ผีตาโชน ไหลเรือไฟ ลอยโคมยี่เป็ง ลอยกระสาย เป็นต้น	3.83	0.92	มาก
4.3	การจัดงานกิจกรรมด้านEvent ที่หลากหลาย เช่น ชื่นบอกลู่นที่สิงห์ปาร์ค งานพฤษภาชาติ งานสะพานข้ามแม่น้ำ แควคอนเสิร์ตมันส์ใหญ่ มาก งานมหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น	4.01	0.90	มาก
รวม		3.98	0.77	มาก
5. สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว				
5.1	ร้านอาหารมีความหลากหลายสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความพอใจ	4.22	0.80	มากที่สุด
5.2	การให้บริการ การรักษา ด้านสุขภาพของสถานพยาบาลที่มีคุณภาพและไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยว	4.07	0.83	มาก
5.3	ระบบการบริการทางการเงินเข้าถึงง่ายสะดวก เช่น ตู้ ATM Exchange Boothและสถานีบริการน้ำ มัน	4.17	0.81	มาก
5.4	พนักงานที่ให้บริการตามสถานที่ต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจ สามารถตอบคำ ถามข้อมูลเบื้องต้นกับนักท่องเที่ยวได้	4.15	0.83	มาก
5.5	แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดเป็นระเบียบและมีความปลอดภัย	4.18	0.78	มาก
5.6	ห้องน้ำ สาธารณะสะอาดเพียงพอต่อความต้องการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ คนพิการ ราว จั๊บบันได ทางลาด ที่จอดรถ เป็นต้น	4.05	0.89	มาก
5.7	ราคาค่าเช่ารถเหมาะสมและชัดเจน	3.95	0.95	มาก

รวม	4.11	0.68	มาก
ภาพรวม	4.09	0.60	มาก

จากตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตัดสินใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีต่อโครงการเราเที่ยวด้วยกัน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจที่มีต่อโครงการเราเที่ยวด้วยกัน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านที่พัก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีโรงแรมที่พักที่มีคุณภาพให้เลือกหลากหลาย เช่น โรงแรมระดับ 5-1 ดาว โฮมสเตย์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.77) เข้าใจเงื่อนไขในการที่จองพักและโรงแรมล่วงหน้า 7 ก่อนวันเข้าพักผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 (S.D. = 0.84) มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย เช่น สระว่ายน้ำ สปา ฟิตเนส สนามเด็กเล่นบริการ เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 (S.D. = 0.88) ราคาของที่พักมีราคาที่เหมาะสมไม่แพงเกินไป ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (S.D. = 0.84) มีร้านอาหารภายในโรงแรมที่รสชาติดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D. = 0.92) และมีร้านอาหารภายในโรงแรมหลากหลายประเภท เช่น ร้านอาหารจีน อาหารญี่ปุ่น อาหาร อิตาลี เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 (S.D. = 0.96) ตามลำดับ

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 (S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามดึงดูดนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 (S.D. = 0.75) สถานที่ท่องเที่ยวมีอากาศที่ดี ได้แก่ ป่า ภูเขา ทะเล เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 (S.D. = 0.77) และแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดเป็นระเบียบและมีความปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D. = 0.77) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ โครงการเราเที่ยวด้วยกันมีราคาคุ้มค่าและถูกกว่าจองผ่านโรงแรมและตัวแทนจำหน่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.81) และราคาเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.84) ตามลำดับ

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสะดวกของการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสามารถบินตรง รถทัวร์ รถโดยสาร และรถส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 (S.D. = 0.76) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ราคาค่าตัวเครื่องบิน รถทัวร์ เรือโดยสารหรือรถประจำทางเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (S.D. = 0.87) ระบบขนส่งสาธารณะมีสะดวกสบายการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถโดยสาร รถรับจ้างไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ราคาไม่แพงเกินไป ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D. = 0.90)

และมีรถเช่าหลากหลายประเภทให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและมีหลายราคาให้เลือก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D. = 0.91) ตามลำดับ

ด้านกิจกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวมีความหลากหลายเช่น ดำ น้ำ เดินป่า ส่องสัตว์ ชมหมอก เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (S.D. = 0.83) การจัดงานกิจกรรมด้านEvent ที่หลากหลาย เช่น ขึ้นบอลลูนที่สิงห์ปาร์ค งานพฤกษชาติ งานสะพานข้ามแม่น้ำ แควคอนเสิร์ตมันส์ใหญ่มาก งานมหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (S.D. = 0.83) และมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น บั้งไฟพญานาค ผีตาโชน ไหลเรือไฟ ลอยโคมยี่เป็ง ลอยกระสาย เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 (S.D. = 0.92) ตามลำดับ

สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 (S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ร้านอาหารมีความหลากหลายสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความพอใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 (S.D. = 0.80) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดเป็นระเบียบและมีความปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 (S.D. = 0.78) ระบบการบริการทางการเงินเข้าถึงง่ายสะดวก เช่น ตู้ ATM Exchange Booth และสถานีบริการน้ำมัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = 0.81) พนักงานที่ให้บริการตามสถานที่ต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจสามารถตอบคำถามข้อมูลเบื้องต้นกับนักท่องเที่ยวได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D. = 0.83) การให้บริการการรักษาด้านสุขภาพของสถานพยาบาลที่มีคุณภาพและไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (S.D. = 0.83) ห้องน้ำสาธารณะสะอาดเพียงพอต่อความต้องการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ คนพิการ รวจับบันได ทางลาด ที่จอดรถ เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 (S.D. = 0.89) และราคาค่าเช่ารถเหมาะสมและชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D. = 0.95) ตามลำดับ

การอภิปรายผล (Research Discussion)

ผลการวิจัยที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะอภิปรายผล โดยอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก รายได้ต่อเดือน ประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ชี้วัดการตัดสินใจต่อการใช้บริการโครงการเราเที่ยวด้วยกัน เนื่องจากวัย 38 ปีขึ้นไปอยู่ในช่วงวัยทำงานและสร้างอนาคต จึงจะมีการคิดไตร่ตรองก่อนจะใช้ จ่ายใดๆ และจะเปิดใจสิ่งใหม่ๆ ได้ช้ากว่ากลุ่มอายุระหว่าง 18-37 ปี ซึ่งเป็นวัยเรียนและเริ่มทำงาน โดยยังมีครอบครัวสนับสนุนค่าใช้จ่ายในบางส่วน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ ดี ประเสริฐ (2557, หน้า. 59-69) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการตัดสินใจชีวิตและพฤติกรรม การซื้อสินค้าที่ร้านสะดวกซื้อของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครที่ว่ากลุ่มบุคคล

ที่ใช้ บัตรเดบิตอย่างสมาร์ทเพิร์ส มีอายุระหว่าง 13-30 ปี เป็นกลุ่มที่ยอมรับนวัตกรรมในการใช้บัตรสูงกว่ากลุ่มอื่น

2. ผลวิเคราะห์จากความสัมพันธ์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีต่อโครงการเราเที่ยวด้วยกัน ซึ่งประกอบด้วยด้านที่ พัก ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ สามารถอธิบายตาม สมมติฐานการวิจัยรายด้าน ด้านที่พัก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีโรงแรมที่พักที่มีคุณภาพให้เลือกหลากหลาย เช่น โรงแรม ระดับ 1 - 5 ดาว โฮมสเตย์ เป็นต้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย เช่น สระว่ายน้ำ สปา ฟิตเนส สนามเด็กเล่นบริการ เป็นต้น เข้าใจเงื่อนไขในการจองที่พักและโรงแรมล่วงหน้า 7 วัน ก่อนเข้าพักผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกันราคาจองที่พักมีราคาที่เหมาะสมไม่แพงเกินไป มี ร้านอาหารภายในโรงแรมที่มีรสชาติดี มีร้านอาหารหลากหลายประเภท ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการตระหนักถึงความต้องการหรือปัญหาของตน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความต้องการพักผ่อน ในสถานที่แตกต่างไปจากกิจวัตร ประจำวัน จึงมีความต้องการที่จะต้องเดินทางท่องเที่ยว

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการวางแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของภาครัฐบาลในพื้นที่ จังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าพฤติกรรมของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีต่อมี โครงการเราเที่ยวด้วยกัน มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนและอื่นๆ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวระหว่าง 3-4 คน จำนวนวันท่องเที่ยว 1-2 คืน การใช้สิทธิในการเข้าพัก ณ โรงแรมและหรือที่พัก เพียง 1-3 คืนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ระยะเวลา เดินทางท่องเที่ยว การเดินทางท่องเที่ยวเพียง 1-3 วันต่อครั้ง ซึ่งสะท้อนให้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยความพึงพอใจและตัดสินใจในโครงการเราเที่ยวด้วยกันของประชาชน กรุงเทพมหานครและปริมณฑลผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพของโครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ต้องควบคุมราคาที่พัก โรงแรมรวมถึงค่าเดินทาง การ ท่องเที่ยวผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกันให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับนักท่องเที่ยว และเป็นการสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับการท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อให้แต่ละจังหวัด เกิดความเข้มแข็งสามารถอยู่ได้แบบยั่งยืน โดยไม่ให้จังหวัดหรือชุมชน ต้องเสียความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองไปตามกาลเวลา

2. สามารถจองที่พักโรงแรมได้ล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน และสามารถยกเลิกการจองที่พัก และจองการเดินทางได้ก่อนเดินทาง 3 วัน เพื่อความ สะดวกในการตัดสินใจ เนื่องจากเชื้อโควิดสามารถติดได้ง่ายขึ้น ทั้งยังเป็นการป้องกันการแพร่ เชื้อในวงกว้าง

3. ขอเสนอให้ทางโครงการเราเที่ยวด้วยกัน สามารถนำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการ เดินทางตามมูลค่าจริงไปใช้ในการลดหย่อนภาษีประจำปีได้ เพื่อดึงดูดให้ประชาชนเดินทางและอุดหนุนสินค้าบริการภายในประเทศมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1 ด้านประชากรศาสตร์กับการตัดสินใจของประชาชนใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ควรเพิ่มเติมช่วงอายุในการศึกษาปัจจัย ตั้งแต่ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป เนื่องจากยังเป็นช่วงอายุที่ยังมีการใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนมากขึ้น

2. พัฒนาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความต้องการใช้แอปพลิเคชัน เพื่อปรับปรุงให้แอปพลิเคชันสามารถใช้ได้ง่ายขึ้นและสร้างทางเลือกให้กับผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับแอปพลิเคชัน ได้จองที่พักและโรงแรมผ่านโครงการเราเที่ยวด้วยกันได้สะดวกขึ้น

3. จัดทำวิจัยในภาคผู้ประกอบการเพื่อกำหนดรูปแบบที่พัก การเดินทาง และกลุ่มผู้เข้าพัก เพื่อใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยวโครงการเราเที่ยวด้วยกันได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง (References)

- พิชศาล พันธุ์วัฒนา. (2561). พฤติกรรมการบริโภคอาหารของคนเมืองวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น, 26(2), 93 - 103.
- พิชรัตน์ สุขะนินทร์. (2561). การศึกษาการรับรู้ข้อมูล ทักษะ และพฤติกรรมที่มีต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ บธ.ม.,มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- พิพัฒน์ รัชกิจประการ. (2564). เราเที่ยวด้วยกัน เฟส 3 ทัวร์เที่ยวไทย 1 ล้านสิทธิ เริ่ม ก.ค. ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. สืบค้น 6 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.prachachat.net>
- ยุทธศักดิ์ สุภสร. (2563). ผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. เปิดกลไก เราเที่ยวด้วยกัน ยันตร. เอาผิด 512โรงแรม-ร้านค้า.ข่าวสดออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.khaosod.co.th>
- รพีพัฒน์ มั่นทนะรัตน์. (2563). สถานการณ์การท่องเที่ยวในวิกฤต COVID-19. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2563, จาก<https://www.cea.or.th/th/single-research/cultural-heritage-tourism-industry-covid-19>
- วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ (2561) แรงจูงใจปัจจัยหลัก ปัจจัยดึง: การท่องเที่ยวการพนัน (กาสิโน). วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี 7(1) 13

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19
ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก
Factors Affecting Efficiency of Work Performance during COVID-19
Pandemic of Military officials of Directorate of Operations

ศุภวิชญ์ ประพตติธรรม¹ วัลลภ ปิริยววรรณ²
Supawit Praputtam, Wanlop Piriyawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก 2) ศึกษาปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค อื่น ๆ ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรประกอบด้วย กำลังพลกรมยุทธการทหารบก จำนวน 299 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการ แจกแจงความถี่ การหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการ ทดสอบแบบค่าที สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และหากพบความแตกต่างจะนำไป เปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วัดค่า ความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME อยู่ในระดับมาก และ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก อยู่ ในระดับมาก 2) ปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ด้านความรู้ความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยี และด้านคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก และ 3) ปัญหาและ อุปสรรค พบว่า มีปัจจัยด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีมีอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการทำงานมีความ

Received: 2022-12-24 Revised: 2023-03-15 Accepted: 2023-03-18

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: walailak27.1987@gmail.com

² สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Department of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University

เหมาะสม และมีข้อจำกัด/อุปสรรคในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการปฏิบัติงาน WORK FROM HOME

คำสำคัญ(Keywords): ประสิทธิภาพ; การปฏิบัติงาน; ปฏิบัติงานที่บ้าน

Abstract

This research aims: 1) to study the level of opinion on the factors affecting Work From Home (WFH) and efficiency of work performance during the COVID-19 pandemic of military officials, Directorate of Operations. 2) To investigate the factors in WFH correlated with work performance efficiency during the Covid 19 pandemic of military officials, Directorate of Operations. 3) To find out suggestions, problems, and other difficulties to the affecting performance efficiency during the COVID-19 of military officials, Directorate of Operations. It was the quantitative research. The population was 299 people of military officials, Directorate of Operations. Data were collected using a set of questionnaires. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and statistic used for hypothesis testing were t-test, One-Way ANOVA, Fisher's Least Significant Difference (LSD) and correlation coefficient with a statistically significant difference at 0.05. The results revealed that 1) the level of opinions on the factors of WFH was at a high level and efficiency of work performance during the COVID-19 pandemic of military officials, Directorate of Operations was at a high level. 2) the factors, including knowledge and ability to use technology and the quality of tools and equipment, are correlated with the operational efficiency during the COVID-19 situation of military officials, Directorate of Operations. and 3) problems and difficulties in WFH were related to equipment and technology. The proper equipment was available for the military officials, but they had challenges with the internet network connection while working from home.

Keywords: Efficiency; Performance Based; Work from Home

บทนำ (Introduction)

การระบาดทั่วของไวรัสโคโรนา พ.ศ. 2562-2564 เป็นการระบาดทั่วโลกที่กำลังดำเนินไปของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19, โควิด-19) โดยมีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑล หูเป่ย์ ประเทศจีน องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่ว ในวันที่ 11 มีนาคม

2563 ณ 8 ตุลาคม 2564 เวลา 14.00 น. ตามเวลาประเทศไทย มีผู้ติดเชื้อทั่วโลกยืนยันแล้วประมาณ 237 ล้านคน และมีผู้เสียชีวิตจากโรคระบาดแล้วมากกว่า 4.90 ล้านคน และมีผู้หายป่วยแล้วมากกว่า 213 ล้านคน การตอบสนองทางสาธารณสุขทั่วโลก ประกอบด้วย การจำกัดการท่องเที่ยง การกักตัก การห้ามออกจากเคหสถานเวลาค่าคืน การยกเลิกการจัดงานและการปิดสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีการกักตัก และการออกคำแนะนำเกี่ยวกับการเดินทางไปยังภูมิภาคที่มีการแพร่เชื้อในระดับประชาคม มีการปิดสถานศึกษาทั่วโลก การระบดทัวยังก่อให้เกิดอุบัติการณ์ ประกอบด้วย ความไม่มั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ (กรมควบคุมโรค, 2564)

จากปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ภาครัฐและภาคเอกชนต้องปรับกระบวนการในการทำงานที่บ้านหรือเรียกว่า “Work Form Home” เพื่อลดปัญหาในการอยู่รวมกลุ่มป้องกันมิให้มีการแพร่เชื้อและจากรายงานข้อมูลการปฏิบัติงานใน นอก สถานที่ตั้งของส่วนราชการ กรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานข้อมูลการปฏิบัติงานใน-นอกสถานที่ตั้งของส่วนราชการ กรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สรุปข้อมูล ณ วันที่ 12 พฤษภาคม 2563 จาก 134 ส่วนราชการ คิดเป็นร้อยละ 94 ของส่วนราชการทั้งหมด 142 ส่วนราชการ สรุปข้อมูลได้ดังนี้ รายงานผลการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้งของส่วนราชการ (การปฏิบัติงานที่บ้าน) 1) ส่วนราชการร้อยละ 100 (134 ส่วนราชการ) ที่รายงาน มีการมอบหมายให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง ซึ่งส่วนราชการ ร้อยละ 60 (80 ส่วนราชการ) กำหนดสัดส่วนให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ปฏิบัติงานนอกสถานที่โดยมีการมอบหมายในหลายรูปแบบ เช่น ปฏิบัติงานที่บ้านสลับกับมาปฏิบัติงาน ณ สถานที่ตั้งของส่วนราชการแบบวันเว้นวัน สัปดาห์ละ 1 วัน สัปดาห์ละ 2 วัน หรือ สัปดาห์เว้นสัปดาห์ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่เริ่มให้ปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง ตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม 2563 เป็นต้นมา 2) กลุ่มเป้าหมายหลักในการให้ปฏิบัติงานที่บ้าน คือ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีสถานที่พักอาศัยห่างไกลจากสถานที่ทำงาน หรือผู้ที่ต้องใช้รถโดยสารสาธารณะในเดินทางไปกลับระหว่างสถานที่ทำงานและที่พักอาศัย หรือผู้มีปัญหาด้านสุขภาพและมีความเสี่ยงสูงในการติดเชื้อ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2564)

นอกจากนี้ ส่วนที่ปฏิบัติ ณ ที่ตั้งของส่วนราชการมีลักษณะ 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ส่วนราชการกำหนดให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่เหลื่อมเวลาการปฏิบัติงานกรณีจำเป็นต้องปฏิบัติงาน ณ สถานที่ตั้งของส่วนราชการ โดยส่วนใหญ่เลือกใช้การเหลื่อมเวลาการปฏิบัติงาน ช่วงเวลา 07.00 – 15.00 น. และ 07.30 – 15.30 น. และ 2) ส่วนราชการมอบหมายให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสถานที่ตั้งตามวันเวลาปกติในบางลักษณะงาน โดยส่วนใหญ่ คือ งานให้บริการประชาชนงานรักษาพยาบาล งานควบคุมผู้ต้องขัง งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานตามนโยบายเร่งด่วนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) งานติดตามรายงานและพยากรณ์อากาศ งานควบคุมการจราจรทางน้ำ และลักษณะงานในตำแหน่งประเภทบริหารและอำนวยการ เช่น ผู้บริหารระดับสูง ผู้อำนวยการสำนักหรือผู้อำนวยการกอง เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการรัฐมนตรี, 2563, น.3) ศูนย์ปฏิบัติการศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-

19 (สปก.ศบค.) สรุปรายงานว่ามีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงเพราะเกิดเชื้อกลายพันธุ์ รวมทั้งผู้ป่วยอาการรุนแรงและผู้ป่วยเสียชีวิตส่วนใหญ่เป็นวัยคนทำงาน และยังมีแนวโน้มระบาดต่อเนื่องไปยังสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการต่าง ๆ ขอให้หลีกเลี่ยงการเดินทางหากไม่จำเป็น และเน้นมาตรการ Work From Home อย่างเต็มขีดความสามารถ

นอกจากนี้ ตามประกาศสำนักงานข้าราชการพลเรือน เรื่อง แนวทางการให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน กรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ลงวันที่ 20 มีนาคม 2563 มีสาระสำคัญประกอบด้วย (1) แนวทางการให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำงาน ได้แก่ พิจารณาความเหมาะสมของลักษณะงานและรูปแบบวัน เวลาปฏิบัติงาน และสถานที่ปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำงาน การลงเวลาการปฏิบัติงาน ช่วงระยะเวลาของการปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำงาน แนวทางการติดตามงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานนอกสถานที่ และระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบและข้อมูลของทางราชการ (2) การดำเนินการสำหรับการปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำงาน ได้แก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำงาน อย่างไรก็ตาม สำหรับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ต้องมาปฏิบัติงานตามปกติแบ่งเป็น 3 รอบ ได้แก่ รอบที่ 1 เวลา 07.30-15.30 น. รอบที่ 2 เวลา 08.30-16.30 น. และรอบที่ 3 เวลา 09.30-17.30 น. (สำนักงานคณะรัฐมนตรี, 2563, น. 3) ในการการประชุม ศบค.ชุดใหญ่ ครั้งที่ 6/2564 เมื่อ 29 เมษายน 2564 มีมติเห็นชอบให้ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ เจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการภาคเอกชนพิจารณาดำเนินการ Work From Home มาตรการขั้นสูงสุดอย่างน้อย 14 วัน เพื่อลดการรวมกลุ่มของบุคคล อันจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะลดการแพร่เชื้อได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่เนื่องจากสถานการณ์ของการแพร่ระบาดยังไม่มีแนวโน้มลดลงการทำงานที่บ้านหรือ Work from Home ยังคงต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องไม่ว่าทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชน (สำนักงานคณะรัฐมนตรี, 2563, น. 3)

จากนโยบายดังกล่าวได้ส่งผลให้ส่วนราชการต่าง ๆ ได้มีนโยบายให้ข้าราชการปฏิบัติงานที่บ้านหรือการทำงานจากบ้าน (work from home) โดยกองทัพบกได้ออกระเบียบการปฏิบัติประจำสำหรับกำลังพลและหน่วยทหารของกองทัพบก ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติสำหรับกำลังพลทั้งระดับบุคคลและหน่วยทหารในการป้องกันการติดเชื้อ และการแพร่ระบาดของโรค ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเพื่อสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตนที่เป็นประโยชน์และมีความรับผิดชอบ ต่อทั้งตนเองบุคคลรอบข้าง ชุมชน และสังคมส่วนรวมของประเทศ (คำสั่งกองทัพบกที่ 130/2563 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2563) นอกจากนี้กองทัพบกยังได้กำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจในสถานการณ์ที่ถูกต้องในลักษณะของการสร้างความตระหนักแต่ไม่ตื่นตระหนก (2) เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับหน่วย/ค่ายทหารของกองทัพบก สำหรับหน่วย/ค่ายทหารของกองทัพบก (3) เพื่อดำเนินการรวบรวมคำชี้แจงมาตรการที่เกี่ยวข้องของกระทรวงสาธารณสุข และการสั่งการของผู้บัญชาการ

ทหารบกเกี่ยวกับการป้องกันและคัดกรองกำลังพลกองทัพบก ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (กรมกำลังพลทหารบก, 2563, น. 1-2)

ด้วยเหตุนี้ กรมยุทธการทหารบกซึ่งเป็นกรมฝ่ายเสนาธิการในส่วนบังคับบัญชาของการจัดโครงสร้างกองทัพบก มีภารกิจและโครงการในแผนพัฒนาตามกองทัพบกที่ต้องทำเป็นจำนวนมาก บุคลากรในหน่วยงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่จะเป็นกลไก ขับเคลื่อนภารกิจเหล่านี้ให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี และจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรของกรมยุทธการทหารบกจะต้องมีคุณภาพสามารถ ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่บุคลากรจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือและเสียสละ ในการทำงานอย่างจริงจังของบุคคลในองค์กร ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว อาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความพึงพอใจ ในการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร เพราะความพึงพอใจจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลทำงาน ด้วยความกระตือรือร้น ด้วยความสมัครใจ และมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานทำให้องค์การบรรลุ เป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพในที่สุด ความพึงพอใจในงานจึงมีความสำคัญสำหรับผู้ปฏิบัติงานทุกคน ผู้บริหารทุกระดับจึงควรให้ความสนใจและนำมาเป็นองค์ประกอบในการวิเคราะห์งาน และการ กำหนดแนวทางการบริหารจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความพึงพอใจในงาน อันจะนำไปสู่การ เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งนำไปสู่ความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 การปฏิบัติราชการ ของกำลังพลในกรมยุทธการทหารบกจำเป็นต้องดำเนินให้เป็นตามนโยบายของรัฐบาลและตาม คำสั่งของกองทัพบกเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการนอกสถานที่ทำงานอันเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้ง สำคัญของระบบราชการที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จึงเห็นได้ว่า การปฏิบัติราชการนอกสถานที่ของ ข้าราชการนอกที่ตั้ง โดยใช้การทำงาน ณ ที่พักอาศัยเป็นที่ปฏิบัติงาน จึงเป็นรูปแบบใหม่ในระบบ ราชการทำให้ข้าราชการจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามนโยบายของทาง ราชการ รวมทั้งยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า “New Normal” คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการดำเนินชีวิตแบบใหม่อย่างปกติที่เคยปฏิบัติจะมีประสิทธิภาพได้หรือไม่อย่างไร (กองทัพบก, 2564, น. 1-2)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบกใน ส่วนของกำลังพลในสังกัดกรมยุทธการทหารบก ว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ทำงานหรือเรียกว่าทำงานจากบ้านแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมในการ ปฏิบัติราชการอยู่น้อย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก
3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรค อื่น ๆ ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน
2. ประชากร คือ กำลังพลกรมยุทธการทหารบก มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 299 คน (ฝ่ายกำลังพล กรมยุทธการทหารบก, การสนทนาทางโทรศัพท์, ตุลาคม 1, 2564) งานวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมด
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็นแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และด้านคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก ได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านความคุ้มค่าในการดำเนินงานลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ
 - ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้จากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 แหล่ง คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามให้แก่ กำลังพลกรมยุทธการทหารบก เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ (Survey Method)

เนื่องจากมีความสนใจที่ต้องการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ศึกษาทั้งหมด และด้วยข้อจำกัดของระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสาร เพื่อเป็นการศึกษาทบทวนเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาโดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสารรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี บทความ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล และดำเนินการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละโดยจำแนกเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และด้านคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้มาแปรผล

3.3 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก ซึ่งได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านความคุ้มค่าในการดำเนินงาน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้มาแปรผล

3.4 แบบสอบถามวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้ มาแปรผล ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยใช้การวิเคราะห์พรรณนาเนื้อหาเพื่อบรรยายข้อมูล

4. การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย

1.00-1.49

แปลความว่า

น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	แปลความว่า	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	แปลความว่า	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	แปลความว่า	มาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	แปลความว่า	มากที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายข้อมูล ดังนี้

1.1 ค่าร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากรที่ศึกษา

1.2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก

2. สถิติอ้างอิง (Inference Statistic) ได้แก่

2.1 สถิติ Independent T-Test ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ

2.1.2 ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน

2.1.3 คุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จาก 2.1.2 และ 2.1.3 มาประมวลผลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย จะใช้ค่าเฉลี่ยเป็นตัวสถิติวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวม เกณฑ์การประเมินค่าวัดความแตกต่างมีเกณฑ์การวัด 2 เกณฑ์ (สุพรรณนิภา ศรีพูล, 2564) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.00 หมายถึง มาก

2.2 สถิติ One-way ANOVA ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.3 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2.4 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) ใช้เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ในการบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) เป็นค่าที่วัดความสัมพันธ์

หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle D. E., 1998)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

เครื่องหมาย + , - หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ โดย

ถ้า r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

ถ้า r มีเครื่องหมาย - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยส่วนบุคคลของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 31 - 40 ปี การศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งงานข้าราชการชั้นประทวน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท

ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$, $\sigma = 0.801$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ด้านความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.792$) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ ($\mu = 3.51$, $\sigma = 0.752$) ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$, $\sigma = 0.822$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ด้านคุณภาพของงาน ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.802$) รองลงมาคือ ด้านความคุ้มค่า

ในการดำเนินงาน ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.753$) ด้านปริมาณงาน ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.856$) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านเวลา ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.869$) ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก พบว่า กำลังพลกรมยุทธการทหารบก ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ปัจจัยด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี มีอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการทำงานมีความเหมาะสม และมีข้อจำกัด/อุปสรรคในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการปฏิบัติงาน WORK FROM HOME

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ด้านความรู้ความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี และด้านคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน และคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

อภิปรายผลปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร โชติภูมิเวทย์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกระบวนการทำงานที่บ้าน (WFH) เพื่อคุณภาพชีวิตของพนักงานต่อประสิทธิภาพ การทำงานในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของกลุ่มธนาคาร พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการกระบวนการทำงานที่บ้าน (Work from Home) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ ดวงพร บุญเม้ง และพิพัฒน์ ไทยอารี (2564) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อการทำงาน work from home ของบุคลากรในภาครัฐ พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการทำงาน work from home อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณา บุญนิติภาพ (2561) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ นลพรรณ บุญฤทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ชลบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยอิทธิพลและปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร โชติภูมิเวทย์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกระบวนการทำงานที่บ้าน (WFH) เพื่อคุณภาพชีวิตของพนักงานต่อประสิทธิภาพ การทำงานในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของกลุ่มธนาคาร พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานระดับมากที่สุด งานวิจัยของ อมรรัตน์ จันทร์เกตุ (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2 ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค อื่น ๆ ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ของกำลังพลกรมยุทธการทหารบก พบว่า กำลังพลกรมยุทธการทหารบก ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าปัจจัยด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี โดยมีอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการทำงานมีความเหมาะสม และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน WORK FROM HOME เช่น การใช้ แอปพลิเคชัน Line, Zoom, Google meet ฯลฯ ยังมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคบ้างเพราะอาจเกิดจากอายุของกำลังพลที่มากอาจทำให้ใช้งานได้ไม่คล่องเท่ากับกำลังพล ที่อายุน้อย ซึ่งกำลังพลเหล่านี้เติบโตมาด้วยเทคโนโลยี ส่วนอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ส่วนใหญ่เป็นคอมพิวเตอร์ และโน้ตบุ๊ก ที่ต้องใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบงานของที่ทำงานที่ต้องนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่าด้านคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด แต่ก็อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องที่ท่านสามารถเข้าใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก สมาร์ทโฟน เป็นต้น ได้ง่ายและสะดวก จากผลการศึกษาอยู่ในระดับมากแต่มีค่าน้อยที่สุด เนื่องจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้หน่วยงานมีการกำหนดการบริหารงานในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่จะต้องพิจารณาเรื่องโรคติดต่อที่แพร่เชื่อเป็นประเด็นสำคัญ และต้องมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อรับมือของหน่วยงาน และต้องมีการบริหารความเสี่ยงในองค์กร เพื่อป้องกันวิกฤติไวรัสโควิด-19 ในปัจจุบันนี้ ซึ่งก็ยังคงมีความเสี่ยงต่อเนื่องและไม่สามารถที่จะคาดการณ์ได้ถึงระยะเวลาที่จะสิ้นสุดของวิกฤติครั้งนี้ ทำให้หน่วยงานต้องบริหารจัดการบุคลากรในองค์กรนั้นเพื่อคำนึงถึงความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตของบุคลากรในองค์กรเป็นสำคัญ จึงต้องหลีกเลี่ยงการพบปะ การประชุม หรือการมีปฏิสัมพันธ์กัน เป็นต้น จึงต้องมีมาตรการให้ทำงานที่บ้าน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานที่บ้าน โดยที่คำนึงถึงความพร้อมของบุคลากรที่จะ Work from home เพราะอาจต้องปฏิบัติงานที่บ้านอีกระยะเวลาหนึ่งจนกว่าสถานการณ์จะดีขึ้นทั่วโลก และในประเทศ ปัญหาการเข้างานอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก สมาร์ทโฟน เป็น

ต้น บุคลากรต้องมีความพร้อมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของอุปกรณ์และเทคโนโลยี อีกทั้งบุคลากรต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมที่จะปฏิบัติงานแบบ Work from home อีกทั้งองค์กรหรือหน่วยงาน อาจต้องมีอุปกรณ์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้กับบุคลากรที่เพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการของบุคลากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้ตรงกับรูปแบบการทำงานที่เข้ากับ New Normal องค์กรก็ต้องจัดทำดังต่อไปนี้

- 1) ต้องจัดทำลักษณะงานที่เหมาะสมกับการ Work from home เพื่อสามารถวัดผลจากงานเพื่อให้บุคลากรประเมินตนเอง เพื่อเป็นประสิทธิภาพของการดำเนินการ Work from home ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับการปฏิบัติงานในลักษณะเดิม
- 2) องค์กรหรือหน่วยงานสามารถกำหนดนโยบาย Work from home ในอนาคตได้
- 3) สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อจำกัดจำนวนผู้มาปฏิบัติงานในแต่ละวัน และรักษาระยะห่างในการป้องกันโรค เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 4) องค์กรต้องมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการปฏิบัติงาน WORK FROM HOME ที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานและพร้อมปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในสถานการณ์อนาคต เพื่อเป็นการวางแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ในอนาคต
- 2) ประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงประชากรของกำลังพล กรมยุทธการทหารบกเท่านั้น ซึ่งหากต้องการข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น ควรมีการขยายขอบเขตประชากรที่แตกต่างจากเดิม หรือเพิ่มกลุ่มขนาดประชากร เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น
- 3) ควรศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์กับประชาชนที่ปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมกำลังพลทหารบก. (2563). *มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. คำสั่งกองทัพบกที่ 130/2563 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2563.
- กรมควบคุมโรค. (2564). *รายงานโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. รายงานสถานการณ์ข่าว. สืบค้น ตุลาคม 1, 2564, จาก <https://ddcportal.ddc.moph.go.th>.
- กรมยุทธการทหารบก. (2564). *เกี่ยวกับหน่วยงาน ประวัติ โครงสร้าง*. สืบค้น ตุลาคม 1, 2564, จาก <https://doo.rta.mi.th>.

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2564). การปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้งของส่วนราชการ (การปฏิบัติงานที่บ้าน). รายละเอียดสรุปผลการประชุมมติคณะรัฐมนตรี ทส. ประจำวันที่ 12 พฤษภาคม 2563 หน้า 3. สืบค้น ตุลาคม 1, 2564, จาก <http://www.oic.go.th>.
- กองทัพบก. (2564). แผนพัฒนากองทัพบก. กรุงเทพฯ.
- ดวงพร บุญแข็ง และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อการทำงาน *work from home* ของบุคลากรในภาครัฐ. สืบค้น ตุลาคม 1, 2564, จาก <https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files/year9-3/9-2.pdf>.
- นลพรรณ บุญฤทธิ์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปาริฉัตร โชติภูมิเวทย์. (2564). การบริหารจัดการกระบวนการทำงานที่บ้าน (WFH) เพื่อคุณภาพชีวิตของพนักงานต่อประสิทธิภาพ การทำงานในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของกลุ่มธนาคาร. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะรัฐมนตรี. (2563). คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานข้อมูลการปฏิบัติงาน ใน-นอกสถานที่ตั้งของส่วนราชการ. รายละเอียดสรุปผลการประชุมมติคณะรัฐมนตรี ทส. ประจำวันที่ 12 พฤษภาคม 2563 หน้า 3. สืบค้น ตุลาคม 1, 2564, จาก <https://moe360.blog/2020/05/12/>.
- สุพรรณนิภา ศรีพูล. (2564). ระเบียบวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุพรรณษา บุญนิตติภพ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมรรัตน์ จันทรเกตุ. (2560). ปัจจัยทำนายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 2. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Hinkle, D.E. (1998). *Applied Statistics for the Behavioral Sciences*. Boston: Houghton Mifflin.

แนวทางการส่งเสริมการใช้บริการที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

Guidelines for Promoting the Use of Hostel Accommodation in Bangkok

จิรธิดา มีสมบัติ¹ เสรี วงษ์มณฑา² ผกามาศ ชัยรัตน์³

Jirathida Sombut, Seri Wongmonta, Pakamas Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ใช้ถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร กลุ่มประชากรที่ศึกษาครั้งนี้จำนวน 400 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ด้วยการวิเคราะห์สมมติฐานใช้การทดสอบทีและการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.5 ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมการใช้บริการที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักและทราบข้อมูลเกี่ยวกับที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ เลือกใช้บริการที่พักแรมโฮสเทลเพราะที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวก และเลือกใช้บริการในวันหยุดเทศกาลต่าง ๆ อีกทั้งยังเลือกใช้บริการที่พักแรมโฮสเทล 1 ครั้งต่อเดือน โดยมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ 1,001 - 1,500 บาทต่อครั้ง และส่วนใหญ่เดินทางตามลำพังเพื่อใช้บริการที่พักแรมโฮสเทล โดยใช้บริการขนส่งสาธารณะประเภทรถไฟฟ้ามารับใช้บริการ 2. กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการในระดับเห็นด้วย 3. กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านสิ่งแวดล้อมที่พบเห็น ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ ด้านความไว้วางใจ และด้านการดูแลเอาใจใส่ในระดับเห็นด้วยตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords) : โฮสเทล; การบริการ; กรุงเทพมหานคร

Received: 2023-02-09 Revised: 2023-04-03 Accepted: 2023-04-07

¹ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management University of Phayao.
Corresponding Author e-mail: jiratd_jida@hotmail.com

² วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management University of Phayao

³ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management University of Phayao

Abstract

The objective of this research was to study the level of the opinion of Thai tourists on the marketing mix of hostel accommodation in Bangkok. This research is a quantitative study and data collection using questionnaires used to inquire about Thai tourists who use hostel accommodations in Bangkok. The population group studied was 400 people, and analyze data with statistics programs using descriptive statistical. For find out frequency, percentage, mean, standard deviation values, and inferential statistics with hypothesis analysis by T-test and one-way ANOVA or F-test. At a significant level 0.5. The results found that 1) the behavior of accommodation at hostels in the Bangkok area It was found that the majority of respondents knew about hostel accommodations in Bangkok by searching the internet or social media, choose to stay at the hostel because of the full amenities and the holiday season. They also choose to use the hostel accommodations once a month for 1,001–1,500 baht per time, and most of them travel alone to use the hostel accommodations, using public transport (MRT, BTS) to use the service. 2) The sample has an overall opinion level on a product, price, distribution channel, and promotion. personnel, physical, and process aspects at the agreed level. 3) The sample had an overall impression of the environment seen around it, reliability, response to demand, trust, and care levels are in respectively agreement.

Keywords: Hostel; Service Quality; Bangkok

บทนำ (Introduction)

รูปแบบการท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไป นักท่องเที่ยวเริ่มเดินทางท่องเที่ยวแบบคนเดียวมากขึ้น เนื่องจากความต้องการอิสระและความต้องการพึ่งตนเอง ซึ่งธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลเป็นธุรกิจที่พักแรกประเภทหนึ่งที่มุ่งเน้นการให้บริการแบบ Self-service จึงทำให้ธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลมีบทบาทมากขึ้น เพราะเป็นธุรกิจที่ตอบสนองด้านความประหยัดค่าใช้จ่ายและด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมเดินทางใหม่ ๆ ของนักท่องเที่ยว ซึ่งลักษณะสำคัญของที่พักแรมโฮสเทล คือ ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในราคาประหยัดที่ผู้มาใช้บริการสามารถเข้าพักได้จำนวนไม่มากนัก และมีเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ซึ่งลักษณะของห้องพักจะมีลักษณะคล้ายห้องพักที่มีทั้งแบบแยกห้องพัก แยกโซนระหว่างชาย – หญิงอย่างชัดเจน ในส่วนของนักท่องเที่ยวมาใช้บริการโดยส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างชาติและกลุ่มคนในประเทศ (Hostel Management, 2017)

สำหรับการบริหารจัดการธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลนั้นคงไม่ใช่เรื่องง่าย ผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้สนใจประกอบธุรกิจบางรายมีความคิดเห็นว่า ธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลเป็นธุรกิจที่สามารถเปิดได้ง่าย ๆ ผู้ที่มีสถานที่และงบประมาณเพียงเล็กน้อยก็สามารถประกอบธุรกิจประเภทนี้ได้ แต่ในความ

เป็นจริงแล้วการทำธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลให้ประสบความสำเร็จไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะปัจจุบันมีที่พักแรมโฮสเทลเกิดขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดคู่แข่งจำนวนมาก อีกทั้งต้นทุนต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการแข่งขันก็มีจำนวนที่สูงด้วยเช่นกัน เช่น ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด ค่าการลงทุนปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาให้ที่พักดูดีกว่าคู่แข่ง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการรักษาลูกค้า และจากต้นทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เพิ่มสูงขึ้นได้ทำให้ธุรกิจที่พักแรม โฮสเทลในหลาย ๆ แห่งจะต้องทำการปิดตัวลงหรือประกาศขายกิจการกันเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ที่สนใจประกอบธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลจะต้องมีการวางแผนและมีการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนรวมทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นอย่างดี (วรพันธุ์ คล้ามไพบูลย์ และจิตติพันธ์ ศรีกสิกรรม, 2559)

ธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลถือเป็นธุรกิจด้านบริการนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ต้องการการบริการที่หรูหรา แต่กลับต้องการพบปะผู้คน ความเป็นกันเอง ความใกล้ชิด ความอบอุ่นจากผู้ให้บริการหรือพนักงาน ดังนั้นผู้ให้บริการหรือพนักงานจะต้องดูแลเอาใจใส่ลูกค้าเป็นอย่างดี เพื่อให้ผู้มาใช้บริการเกิดความรู้สึกเหมือนมานอนที่บ้านเพื่อน เกิดความรู้สึกอุ่นใจ แต่ไม่ละเลยเรื่องความปลอดภัย และการพูดจาที่ดี รวมทั้งการให้คำแนะนำต่าง ๆ นอกจากนี้การเลือกทำเลที่ตั้งก็ถือได้ว่าเป็นทำเลที่ตั้งเป็นปัจจัยที่สำคัญมากเช่นเดียวกัน และเพื่อให้การบริหารธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลประสบความสำเร็จ จะต้องมีการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการแข่งขันเพื่อหาลูกค้า การดูแลลูกค้า การดูแลรักษาสถานที่ การบริหารทีมงาน การกำหนดแผนการตลาด และที่สำคัญคือ การบริหารเงิน (วรพันธุ์ คล้ามไพบูลย์ และจิตติพันธ์ ศรีกสิกรรม, 2559)

ในปี พ.ศ. 2561 พบว่า ประเทศไทยรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 38.3 ล้านคน ซึ่งหนึ่งในปัจจัยสนับสนุนหลักมาจากนักท่องเที่ยวในช่วงอายุ 25 – 34 ปีจากทั่วโลกที่หลังไหลเข้ามายังประเทศไทยในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ในอัตราที่มากกว่าร้อยละ 28 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดที่เข้ามาในประเทศไทย และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมอยู่ที่ร้อยละ 12.5 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึง ปี พ.ศ. 2560 ในขณะที่กลุ่มอายุอื่นอยู่ที่ร้อยละ 9 และจากการสำรวจของ Hostelworld group ผู้ให้บริการจอง Hostel ออนไลน์อันดับ 1 ระบุว่า ผู้ใช้บริการธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลมากกว่าร้อยละ 70 เป็นชาวมิลเลนเนียล (Millennials) หรือผู้ที่เกิดช่วงปี พ.ศ. 2524 – พ.ศ. 2539 ซึ่งกำลังกลายเป็นผู้บริโภคหลักในหลากหลายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ ของชาวมิลเลนเนียลที่มีส่วนในการสนับสนุนให้ธุรกิจที่พักแรมโฮสเทลมีการเติบโต ได้แก่ 1) ความนิยมท่องเที่ยวตามชุมชน เพื่อมองหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ แสวงหาความท้าทาย 2) ความชอบท่องเที่ยวคนเดียว (Solo traveler) และ 3) การเดินทางไปเที่ยวบ่อยที่สุด (มาร์เก็ตทิงออนไลน์, 2562)

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบน TripAdvisor พบว่า จำนวน 9 จังหวัดภายในประเทศไทยที่มีจำนวนที่พักแรมโฮสเทลมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดชลบุรี จังหวัดเชียงราย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (หัวหิน) และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามลำดับ โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนที่พักแรมโฮสเทลต่อจำนวนที่พักทั้งหมด

มากที่สุดคือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร คิดเป็นอย่างน้อยร้อยละ 17 จากที่พักทั้งหมดกว่า 3,000 แห่ง (มาร์เก็ตอินออนไลน์, 2562) อย่างไรก็ตามภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรค COVID-19 ที่เริ่มต้นตั้งแต่ช่วงที่ประเทศจีนมีผู้ติดเชื้ออันดับ 1 เมื่อประมาณเดือน มกราคม 2563 และนำมาสู่การปิดประเทศไทยจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ล้วนมีผลต่อภาคธุรกิจท่องเที่ยวและบริการภายใน กรุงเทพมหานครเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2563 เป็นต้นมา ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว มีการเปิดกิจการไปแล้วร้อยละ 80 แต่เนื่องจากการให้มาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐ เมื่อเดือน มิถุนายน 2563 ได้ทำให้ธุรกิจประเภทโรงแรม เป็นธุรกิจกลุ่มแรกๆ ที่เริ่มเปิดกิจการ และธุรกิจกลุ่มสุดท้ายที่ทยอยเปิดกิจการ คือ กลุ่มสถานบันเทิง (ภัทรพร ตันงาม, 2563)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะนำเสนอบทความวิจัยซึ่งเป็นผลจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการใช้ที่พักโรงแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ นักวิชาการ นักวิจัย หรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรค COVID-19 โดย มุ่งเน้นด้านคุณภาพการให้บริการและกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดบริการเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยัง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจหรือผู้ที่สนใจประกอบธุรกิจที่พักโรงแรมโฮสเทลใน จังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทยได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Methods)

เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด ของที่พักโรงแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจาก นักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการที่พักโรงแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงครอบคลุมเนื้อหา อย่างสมบูรณ์นำมาใช้อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวใน การใช้บริการที่พักโรงแรมโฮสเทล ความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ

(7P's) ของที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการที่พักแรมโฮสเทล ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการของที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมธุรกิจที่พักแรมโฮสเทล ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยต้องการบรรยายเพื่อให้ทราบถึงจำนวนตัวอย่างที่จำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น ดังนั้น สถิติที่เหมาะสมในการศึกษาตัวแปรดังกล่าว คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555, น. 34)

2. ตัวแปรด้านส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดังนั้น สถิติที่เหมาะสมในการศึกษาตัวแปรดังกล่าว คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555, น. 34)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-Test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวกัน (F-Test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé) ที่กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการใช้บริการที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านผลิตภัณฑ์	3.51	0.53	มาก
ด้านราคา	3.79	0.59	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.89	0.55	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.58	0.48	มาก
ด้านบุคลากร	3.67	0.39	มาก

ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.83	0.37	มาก
ด้านกระบวนการ	3.75	0.40	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า

- ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านผลิตภัณฑ์ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยต่อการมีชื่อเสียงของที่พักแรมโฮสเทล ค่าเฉลี่ย = 3.72 (S.D. = 0.75) สภาพของห้องพักที่สะอาด ค่าเฉลี่ย = 3.71 (S.D. = 0.88) การมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักครบ ค่าเฉลี่ย = 3.61 (S.D. = 0.75) และประเภทของห้องพักมีให้เลือกหลายรูปแบบ ค่าเฉลี่ย = 3.00 (S.D. = 1.03) ตามลำดับ

- ด้านราคา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านราคาในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยต่อห้องพักมีการกำหนดราคาไว้อย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย = 3.93 (S.D. = 0.82) การมีช่องทางชำระค่าบริการได้หลากหลาย เช่น ชำระผ่านบัตรเครดิต เงินสด และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้ง่ายและสะดวก ค่าเฉลี่ย = 3.89 (S.D. = 0.90) ห้องพักมีหลายราคาให้เลือก ค่าเฉลี่ย = 3.68 (S.D. = 0.89) และราคาที่พักรมีความเหมาะสมกับการให้บริการ ค่าเฉลี่ย = 3.66 (S.D. = 0.84) ตามลำดับ

- ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านช่องทางการจัดจำหน่ายในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยต่อการจองสถานที่พักผ่านสมาร์ตโฟน ค่าเฉลี่ย = 4.03 (S.D. = 0.60) การให้บริการสำรองที่พักผ่านตัวแทนการให้บริการ เช่น Agoda, Traveloka เป็นต้น ค่าเฉลี่ย = 3.89 (S.D. = 0.83) การสำรองที่พักผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์เพจเฟซบุ๊ก ค่าเฉลี่ย = 3.86 (S.D. = 0.79) และการให้บริการสำรองที่พักผ่านทางเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ค่าเฉลี่ย = 3.79 (S.D. = 0.79) ตามลำดับ

- ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านการส่งเสริมการตลาดในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยต่อการมีเว็บไซต์ให้นักท่องเที่ยวสืบค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวก ค่าเฉลี่ย = 3.77 (S.D. = 0.94) การให้ส่วนลดแก่ผู้ที่ใช้บริการเป็นประจำอย่างอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ย = 3.57 (S.D. = 0.71) การมีป้ายหรือสัญลักษณ์บอกเส้นทางในการมาที่พักรอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย = 3.53 (S.D. = 1.02) และการให้บริการรถรับ - ส่ง ระหว่างที่พักกับสนามบินหรือสถานียขนส่งต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย = 3.44 (S.D. = 0.91) ตามลำดับ

- ด้านบุคลากร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านบุคลากรในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยต่อการที่พนักงาน บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่นักท่องเที่ยว

ทั่วถึง ค่าเฉลี่ย = 4.03 (S.D. = 0.59) การที่เจ้าหน้าที่มีความสามารถเพียงพอในการให้บริการอย่างปลอดภัยแก่ลูกค้า ค่าเฉลี่ย = 3.86 (S.D. = 0.74) การที่พนักงาน มีความสามารถให้บริการที่ ถูกต้อง ชัดเจน สะดวก และรวดเร็วแก่ผู้ที่ใช้บริการ ค่าเฉลี่ย = 3.78 (S.D. = 0.80) และการที่พนักงาน ให้บริการด้วยความสุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส และแสดงความเป็นมิตร ค่าเฉลี่ย = 3.01 (S.D. = 1.02) ตามลำดับ

- ด้านลักษณะทางกายภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านลักษณะทางกายภาพในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยต่อการบำรุงรักษาที่พักรถตลอดเวลา ค่าเฉลี่ย = 3.95 (S.D. = 0.83) การติดตั้งกล้องวงจรปิดในทุก ๆ ที่ของบริเวณที่พักแรม ค่าเฉลี่ย = 3.93 (S.D. = 0.70) การมีบรรยากาศที่ดีภายในบริเวณที่พักและห้องพัก ค่าเฉลี่ย = 3.82 (S.D. = 0.75) และการมีสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางที่หลากหลาย เช่น ห้องอาหาร มุมพักผ่อน ตู้ล็อกเกอร์ และที่จอดรถ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย = 3.61 (S.D. = 0.76) ตามลำดับ

- ด้านกระบวนการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านกระบวนการในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบรายย่อย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยต่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการสำรองห้องพัก การเช็คอิน การเช็คเอาท์ ค่าเฉลี่ย = 4.07 (S.D. = 0.71) จำนวนบุคลากรที่เพียงพอต่อการให้บริการ ค่าเฉลี่ย = 3.76 (S.D. = 0.84) การกำหนดรูปแบบในการชำระเงินที่หลากหลายวิธี เช่น การโอนผ่านแอปพลิเคชัน โอนผ่านธนาคาร การสแกน QR Code การชำระด้วยเงินสด และ บัตรเครดิต เป็นต้น ค่าเฉลี่ย = 3.61 (S.D. = 0.82) และมาตรการการรักษาความปลอดภัยสำหรับลูกค้า ที่มีประสิทธิภาพเช่น มี รปภ. ดูแลรักษาให้ความปลอดภัยของที่พักรถตลอด 24 ชั่วโมง รวมถึงการติดตั้งกล้องวงจรปิด ค่าเฉลี่ย = 3.55 (S.D. = 0.71) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ในปัจจุบันโฮสเทลมีการพัฒนาให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ซึ่งเป็นมากกว่าที่พัก ราคาถูกที่ตอบสนองต่อนักท่องเที่ยวที่มีงบประมาณอย่างจำกัดในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่ดี ๆ แล้วได้พักผ่อนแบบไม่หุรหามากนัก อีกทั้งยังเป็นโอกาสในการได้รู้จักเพื่อนใหม่ ได้สัมผัสบรรยากาศใหม่ ๆ ทั้งนี้โฮสเทลส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนหรือใกล้ตลาด ร้านค้าต่าง ๆ รวมไปถึงแหล่งช้อปปิ้งสำคัญที่สามารถเดินทางได้โดยใช้บริการขนส่งสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ วรพันธุ์ คล้ามไพบูลย์ และจิตติพันธ์ ศรีภักดิ์ (2559, น. 56) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของโฮสเทลไว้ว่า โฮสเทลเป็นที่พักรถที่มีพื้นที่ใช้งานร่วมกับผู้อื่นที่มาพักอาศัยในช่วงเวลาเดียวกัน เพื่อให้ได้ที่พัก ในราคาประหยัด โดยใช้พื้นที่ใช้งานต่าง ๆ ร่วมกัน ได้แก่ ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องครัว ห้องนั่งเล่น เป็นต้น นอกจากนี้เป็นที่พักรถราคาประหยัดแล้ว เมื่อมีพื้นที่ใช้งานร่วมกันจึงก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่มาพักอาศัย เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัจจุบันโฮสเทลได้มีการพัฒนาให้ เป็นมากกว่าที่พักราคาถูกมีโฮสเทลจำนวนมากมีบริการที่ดีใกล้เคียงมาตรฐานโรงแรม เป็นผลมาจาก

การเติบโตของโฮสเทลส่งผลให้เกิดการแข่งขันสูง ปัจจัยที่ส่งผลให้โฮสเทลประสบความสำเร็จมีอยู่ 3 องค์ประกอบคือ จุดขาย (Creativity) ทำเลและการตลาด (Connecting) และการสร้างชุมชนของการอยู่ร่วมกัน (Community)

การศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้เนื่องจากโฮสเทลโดยทั่วไปจะมุ่งเน้นด้านการมีชื่อเสียงของที่พักแรมโฮสเทล ประเภทของห้องพักมีให้เลือกหลายรูปแบบ สภาพของห้องพักที่สะอาด การมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักครบ การกำหนดราคาไว้อย่างชัดเจน การมีช่องทางชำระค่าบริการได้หลากหลาย เช่น ชำระผ่านบัตรเครดิต เงินสด และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้ง่ายและสะดวก ห้องพักรวมหลายราคาให้เลือก ราคาที่พักรวมเหมาะสมกับการให้บริการ การจองสถานที่พักผ่านสมาร์ทโฟน การให้บริการสำรองที่พักผ่านตัวแทนการให้บริการ เช่น Agoda, Traveloka เป็นต้น การสำรองที่พักผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์เพจเฟซบุ๊ก การให้บริการสำรองที่พักผ่านทางเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

อีกทั้งยังมีเว็บไซต์ให้นักท่องเที่ยวสืบค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวก การให้ส่วนลดแก่ผู้ใช้บริการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง การมีป้ายหรือสัญลักษณ์บอกเส้นทางในการมาที่พักรวมอย่างชัดเจน และการให้บริการรถรับ - ส่ง ระหว่างที่พักกับสนามบินหรือสถานีขนส่งต่าง ๆ การที่พนักงาน บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง การที่เจ้าหน้าที่มีความสามารถเพียงพอในการให้บริการอย่างปลอดภัยแก่ลูกค้า การที่พนักงาน มีความสามารถให้บริการที่ ถูก ต้อง ชัดเจน สะดวก และรวดเร็วแก่ผู้ใช้บริการ และการที่พนักงานให้บริการด้วยความสุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส และแสดงความเป็นมิตร การบำรุงรักษาที่พักตลอดเวลา การติดตั้งกล้องวงจรปิดในทุก ๆ ที่ของบริเวณที่พักแรม การมีบรรยากาศที่ดีภายในบริเวณที่พักและห้องพัก และการมีสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางที่หลากหลาย เช่น ห้องอาหาร มุมพักผ่อน ตู้ล็อกเกอร์ และที่จอดรถ เป็นต้น ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการสำรองห้องพัก การเช็คอิน การเช็คเอาท์ จำนวนบุคลากรที่เพียงพอต่อการให้บริการ การกำหนดรูปแบบในการชำระเงินที่หลากหลายวิธี เช่น การโอนผ่านแอปพลิเคชัน โอนผ่านธนาคาร การสแกน QR Code การชำระด้วยเงินสด และ บัตรเครดิต เป็นต้น และมาตรการการรักษาความปลอดภัยสำหรับลูกค้าที่มีประสิทธิภาพเช่น มี รปภ. ดูแลรักษาให้ความปลอดภัยของที่พักตลอด 24 ชั่วโมง รวมถึงการติดตั้งกล้องวงจรปิด

ซึ่งสอดคล้องกับ ณ-ณรี แก่นทอง (2559, น.112) ที่กล่าวว่า การจัดการโฮสเทลแบ่งการให้บริการออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงก่อนเข้าพัก การให้ข้อมูลลูกค้าเรื่องการจองในวิธีต่าง ๆ การเดินทางมายังที่พัก และการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ช่วงระหว่างเข้าพัก การดูแลภาพลักษณ์ของสถานที่ ความพร้อมของอุปกรณ์ใช้งานต่าง ๆ และช่วงหลังการเข้าพัก สอบถามคุณภาพการให้บริการจากลูกค้าที่มาพัก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรทราย กุลสุทธิชัย (2562, น. 89) ที่

ได้ทำการศึกษากระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการที่พักแบบโฮสเทล พบว่า ส่วนปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการจัดจำหน่าย มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการที่พักแบบโฮสเทล อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมพร ทับเนียม (2558, น. 97) ที่ได้ศึกษาโครงการจัดตั้งธุรกิจเฮอริเทจรีตันโกสินทร์โฮสเทล กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจเข้าพักทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ คือ ขนาดห้อง ด้านราคา คือ ราคาห้องพักที่หลากหลาย ด้านสถานที่ตั้งคือ ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาด คือ การรวมบริการระหว่างห้องพักกับบริการอื่น ๆ มีผลต่อการตัดสินใจเข้าพัก ด้านลักษณะกายภาพ คือ ระบบรักษาความปลอดภัย ด้านพนักงาน คือ มีความรู้และความเข้าใจในงานบริการ ด้านกระบวนการบริการ คือ ความสะดวกสบายในการชำระเงินค่าห้องพัก

การที่ผู้ให้บริการแสดงถึงทักษะความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำ คำปรึกษาด้วยความถูกต้องและแม่นยำและตอบตรงคำถามเสมอ เมื่อลูกค้าพบปัญหาพนักงาน การให้บริการจะต้องตรงตามสัญญาที่ให้ไว้กับลูกค้าเสมอ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในที่พัก และบริเวณที่พัก ที่ให้บริการต้องมีมาตรฐานและพร้อมใช้งาน ค่าบริการต่าง ๆ ต้องถูกต้องและสามารถแจ้งให้ลูกค้าทราบได้อย่างชัดเจน การที่พนักงานผู้ให้บริการทุกคน มีความเต็มใจช่วยเหลือรวมถึงให้บริการแก่ลูกค้าอย่างรวดเร็ว การต้อนรับลูกค้าเข้าพักทันทีโดยไม่ต้องให้เสียเวลาในการเช็คอินและยกกระเป๋าขึ้น การมีพื้นที่ส่วนกลางอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า และการมีพนักงานที่พร้อมในการให้บริการเพียงพอ การที่พนักงานสามารถดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการตามความต้องการที่แตกต่างกันได้ พนักงานสนใจช่วยเหลือลูกค้าในกรณีที่ใช้บริการแล้วเกิดปัญหาด้วยความรวดเร็ว ที่พักมีการจัดการที่ดีและมีการบริการเหมือนเดิมทุกครั้ง และพนักงานต้องบริการด้วยความเป็นมืออาชีพ เช่น การออกเอกสารต่าง ๆ ต้องถูกต้อง การที่พนักงานต้องสร้างความเป็นกันเองให้กับลูกค้าให้เกิดความรู้สึกเหมือนได้อยู่กับเพื่อนหรือคนในครอบครัว พนักงานมีการแสดงออกทางภาษากายที่ตีรวมถึงการพูดจาอ่อนโยนและสุภาพ พนักงานต้องเข้าใจความต้องการของลูกค้าโดยให้ บริการตรงกับความต้องการรวมถึงการยอมรับความคิดเห็นของลูกค้า และพนักงานจะต้องขอโทษทันทีที่ทำผิดพลาด ซึ่งการให้บริการในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจการให้บริการ ดังที่ ญัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปนกรณ์ ทองคำนุช (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริการเป็นเรื่องสำคัญในธุรกิจโรงแรม เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่พัก

ทั้งนี้ผลการสำรวจปัจจัยที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกที่พักปรากฏว่าปัจจัยการให้บริการอยู่ในลำดับที่ 3 รองลงมาจาก ปัจจัยของที่ตั้งโรงแรม ความปลอดภัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริการเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจที่จะต้องให้ความสำคัญ นอกจากนั้น Parasuraman, Zeithaml and Berry (1988, p. 15) ยังได้กล่าวว่า การบริการโรงแรมยังมีความสำคัญต่อผู้รับบริการ ทั้งการอำนวยความสะดวก การให้ความหมาย และการให้ความบันเทิง ตลอดจนการพักผ่อนหย่อนใจ ในด้านของการอำนวยความสะดวก การให้ความสบาย และการให้ความบันเทิง และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lai and Hitchcock (2016, p. 142) ที่

ได้ศึกษางานวิจัยด้านคุณภาพการบริการของโรงแรม พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงแรมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของลูกค้าที่โรงแรมสามารถให้บริการที่เป็นไปตามความคาดหวัง ซึ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวที่สำคัญ ประกอบด้วย องค์ประกอบทางกายภาพ ความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจได้ การตอบสนองต่อความต้องการ การให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ การเข้าใจและรับรู้ความต้องการของผู้ใช้บริการ ประโยชน์หลักที่ประกอบด้วยหลากหลายและคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของที่พักแรมโฮสเทลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบธุรกิจโฮสเทลควรมุ่งเน้นการสร้างชื่อเสียงของธุรกิจให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง โดยส่งเสริมให้มีการได้รับรางวัลคุณภาพในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีการกำหนดสภาพของห้องพักที่สะอาด รวมทั้งการมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักที่ครบครัน และการมีประเภทของห้องพักหลากหลายรูปแบบให้เลือกสรร

1.2 ปัจจัยด้านราคา ผู้ประกอบธุรกิจโฮสเทลควรมีการกำหนดราคาไว้อย่างชัดเจน มีช่องทางชำระค่าบริการได้หลากหลาย เช่น ชำระผ่านบัตรเครดิต เงินสด และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความง่ายและสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ การมีห้องพักหลายราคาให้ผู้ให้บริการได้ตัดสินใจเลือกใช้บริการ และการกำหนดราคาที่ห้องพักที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบการให้บริการ

1.3 ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ประกอบธุรกิจโฮสเทลควรกำหนดให้มีการให้บริการสำรองที่พักผ่านรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การสำรองที่พักผ่านสมาร์ทโฟน การสำรองที่พักผ่านตัวแทนการให้บริการ เช่น Agoda, Traveloka เป็นต้น การสำรองที่พักผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ เพจเฟซบุ๊ก และการสำรองที่พักผ่านทางเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

1.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ประกอบธุรกิจโฮสเทลควรมีเว็บไซต์ให้นักท่องเที่ยวได้สืบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่พักได้อย่างสะดวก มีการให้ส่วนลดแก่ผู้ใช้บริการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง มีป้ายหรือสัญลักษณ์บอกเส้นทางในการมาที่พักอย่างชัดเจน และมีการให้บริการด้านรถรับ - ส่ง ระหว่างที่พักกับสนามบินหรือสถานีขนส่งต่าง ๆ

1.5 ด้านบุคลากร ผู้ประกอบธุรกิจโฮสเทลควรกำหนดนโยบายให้พนักงานบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความเอาใจใส่นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีความสามารถเพียงพอในการให้บริการอย่างปลอดภัยแก่ลูกค้า รวมทั้งมีความสามารถในการให้บริการที่ถูกต้อง ชัดเจน สะดวก และรวดเร็วแก่ผู้ใช้บริการ และหมั่นตรวจตราให้พนักงานทุกคนให้บริการแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายด้วยความสุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส และแสดงความเป็นมิตรแก่ผู้มาใช้บริการเป็นอย่างดี

1.6 ด้านลักษณะทางกายภาพ ผู้ประกอบธุรกิจโฮสเทลควรหมั่นบำรุงรักษาที่พักตลอดเวลา ดำเนินการติดตั้งกล้องวงจรปิดในทุก ๆ ที่ของบริเวณที่พักแรม สร้างบรรยากาศภายในบริเวณที่พักและห้องพักให้มีความสงบ ร่มรื่น และกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางที่หลากหลาย เช่น ห้องอาหาร มุมพักผ่อน ตู้ล็อกเกอร์ และที่จอดรถ เป็นต้น

1.7 ด้านกระบวนการ ผู้ประกอบธุรกิจโฮสเทลควรสร้างความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการสำรองห้องพัก การเช็คอิน การเช็คเอาท์ กำหนดให้มีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอต่อการให้บริการ และมีการกำหนดรูปแบบในการชำระเงินที่หลากหลายวิธี เช่น การโอนผ่านแอปพลิเคชัน โอนผ่านธนาคาร การสแกน QR Code การชำระด้วยเงินสด และ บัตรเครดิต เป็นต้น รวมทั้งกำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยสำหรับลูกค้าที่มีประสิทธิภาพ เช่น กำหนดให้มี รปภ. ดูแลรักษาให้ความปลอดภัยของที่พักตลอด 24 ชั่วโมง และมีการติดตั้งกล้องวงจรปิด เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยจากโฮสเทลของจังหวัดอื่นในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาใช้ในเชิงการเปรียบเทียบข้อมูลความเหมือนหรือความแตกต่างของการวิจัยในแต่ละพื้นที่

2.2 ควรทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีอื่นที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการให้บริการด้านที่พักอาศัยแบบโฮสเทล เช่น การตลาดผ่านช่องทางดิจิทัล การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตรทราย กุลสุทธิชัย. (2562). *กระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการที่พักแบบโฮสเทล*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- พรหมพร ทับเนียม. (2558). *โครงการจัดตั้งธุรกิจเฮอริเทจรีเทลโกสเทลโฮสเทล กรุงเทพมหานคร*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร.
- วรพันธุ์ คล้ามไพบูลย์ และจิตติพันธ์ ศรีกสิกรณ. (2559). *The Hostel Bible*. กรุงเทพฯ: ชูเปอร์กรีน.
- ณ-ณริ แก่นทอง. (2559). *แนวทางการพัฒนาที่พักประเภทโฮสเทล เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.
- Hostel Management. *Definition of Hostel*. Retrieved from <https://hostelmanagement.com/glossary/hostel.html>.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988). SERVQUAL: A multiple-item scale for measuring consumer perceptions of service quality. *Journal of Retailing*, 64(1), 12–40.

Lai, I. K. W. & Hitchcock, M. (2016). A comparison of service quality attributes for stand-alone and resort-based luxury hotels in Macau: 3-Dimensional importance-performance analysis. *Tourism Management, Elsevier*. 55(C),139-159.

การสร้างมูลค่าเพิ่ม กลยุทธ์การตลาดและการพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของผลิตภัณฑ์
ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี
Creating Value Added, Marketing Strategies and Developing a Business
Model of Processed Sweet Bamboo Shoot Sausages Products of Ban
Sai Ngam Community Enterprise Group, Prachinburi Province.

อารณี โชติโก¹ สายฝน โพธิสุวรรณ² สนิทรา สุขสวัสดิ์³ รุจิกาญจน์ สานนท์⁴
ภุรินทร์ ยมกนิษฐ์⁵

Arranee Chotiko, Saifon Phothisuwan, Sinittira Suksawat,
Rujikarn Sanont, Purinat Yamakanith

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้มธุรกิจและการสร้างมูลค่าเพิ่ม 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาด 3) เพื่อพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง 6 กลุ่ม 22 คน นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) จุดแข็ง วิสาหกิจมีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์มีไขมันต่ำและไฟเบอร์สูง จุดอ่อน เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ยังไม่มีที่รู้จักและเงินทุนน้อย โอกาส หน่อไม้หวานมีปริมาณที่เพียงพอต่อการผลิตและมีแหล่งผลิตสำรองมากมาย ส่วนอุปสรรค มีคู่แข่งชั้นธุรกิจเป็นจำนวนมาก 2) การวิเคราะห์แรงกดดัน 5 ประการ พบว่าการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมสูง การเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่ต่ำ มีสินค้าทดแทนสูง อำนาจการต่อรองของลูกค้าสูง และอำนาจการต่อรองของผู้ขายปัจจัยการผลิตต่ำ 3) การสร้างมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านผลิตภัณฑ์ มีไขมัน

Received: 2023-01-07 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-14

¹ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

² คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

³ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Corresponding Author email: sinittira.ss@gmail.com

⁴ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

⁵ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

ต่ำและไฟเบอร์สูง ด้านบริการ มีบริการจัดส่งสินค้าในช่องทางออนไลน์และบริการส่งฟรีในพื้นที่ใกล้เคียง ด้านบุคลากร มีการฝึกฝนสมาชิกของวิสาหกิจให้มีศักยภาพในกระบวนการผลิต และด้านภาพลักษณ์ มีการบรรจุผลิตภัณฑ์ในถุงสุญญากาศเพื่อช่วยให้อาหารคงรสชาติและความสดใหม่ 4) กลยุทธ์การตลาด ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงรับ กลยุทธ์เชิงแก้ไข และกลยุทธ์ป้องกัน และ 5) แบบจำลองธุรกิจ ใช้หลักการของแบบจำลองผืนผ้าใบ 9 ช่อง โดยผลการวิจัยที่ได้จะทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับทราบแนวทางในการดำเนินธุรกิจ สร้างรายได้ สร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภคและเป็นโมเดลต้นแบบในการดำเนินธุรกิจต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): การสร้างมูลค่าเพิ่ม; แบบจำลองธุรกิจ; กลยุทธ์การตลาด; วิสาหกิจชุมชน; ใส่กรอกหน่อไม้หวาน

Abstract

This research aims to 1) study the current conditions. 2) to develop marketing strategies, 3) to develop a business model of processed sweet bamboo shoot sausage products of Ban Sai Ngam Community Enterprise. Prachinburi Province It was qualitative research through in-depth interviews from 6 groups of 22 people. The data were analyzed for content analysis. The results showed that 1) Strengths The enterprise is strong, continuous product development, the product is low in fat and high in fiber. Weaknesses: It is a new product that is not yet known and has little funding. Opportunities Sweet bamboo shoots are available in sufficient quantities for production and there are many reserves of production. The threats are that there are many competitors 2) Analysis of 5 pressures found that competition within the industry is high. The entry of new competitors is low. have high substitutes High customer bargaining power and the bargaining power of the sellers of factors of production is low. 3) Creating added value consists of 4 aspects: product It is low in fat and high in fiber. On the service side, there are online delivery services and free delivery in nearby areas. On the personnel side, members of the enterprise are trained to have the potential in the production process. and image aspect Products are packed in vacuum bags to help maintain flavor and freshness. 4) Marketing strategies consist of 4 strategies: proactive strategy defensive strategy corrective strategy and prevention strategies; and 5) business models. Using the principles of the 9-panel canvas model, the results of the research will enable the community enterprise group to acknowledge the guidelines for doing business, generating income, creating awareness among consumers and being a model for doing business in the future.

Keywords: Value Added; Marketing Strategies; Business Model; Enterprise Community; Sweet Bamboo shoot sausages.

บทนำ (Introduction)

ไผ่ เป็นพืชที่มีความสามารถกระจายพันธุ์ได้อย่างกว้างขวาง โตเร็วทนใช้ สามารถหมุนเวียนและทดแทนต้นที่ถูกตัดได้เร็ว จึงถือเป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพในการทดแทนสูงและยั่งยืน สำหรับประเทศไทยนั้นมีไผ่กระจายอยู่ทั่วประเทศพบไผ่ 69 ชนิด ขณะที่มีการสำรวจพบไผ่ทั่วโลกประมาณ 1,500 ชนิด (กรมป่าไม้, 2562) ชนิดพันธุ์ไผ่ที่สำรวจพบในประเทศไทยเป็นไผ่พื้นเมืองกว่า 50 ชนิด พบกระจายในภาคเหนือมากที่สุด ไผ่ที่พบมาก ได้แก่ ไผ่รวก ไผ่ชางนวล ไผ่ไร่ ด้วยลักษณะภูมิประเทศและสภาพอากาศของประเทศไทย เอื้อต่อการเจริญเติบโตของไผ่หลายชนิด จึงเป็นข้อได้เปรียบในการพัฒนาให้เป็นแหล่งไผ่เศรษฐกิจ โดยมีพื้นที่ปลูกไผ่เพื่อการค้าทั้งหมดประมาณ 9.2 หมื่นไร่ (วรพรรณ มะเรือง, 2564) ปลูกมากที่สุดอยู่ในภาคตะวันออก ประมาณ 4 หมื่นไร่ รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยจังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกไผ่เพื่อการค้ามากที่สุด ในปัจจุบันไผ่เป็นทรัพยากรป่าไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนของต้น ตั้งแต่หน่อ ลำต้น ใบ ดอกและผล (เมล็ด) เช่น หน่อไม้ใช้เป็นอาหาร ลำไม้ไผ่ใช้สร้างที่พักอาศัย ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องมือจับสัตว์น้ำหลายชนิด และยังใช้ในอุตสาหกรรมโดยปลูกไผ่เพื่อส่งอุตสาหกรรมกระดาษ อีกทั้งไผ่ยังเป็นพืชที่เหมาะสมในระบบเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเป็นการพึ่งพาตนเองทั้งอาหาร ที่อยู่อาศัย รวมถึงยาและเครื่องนุ่งห่ม เป็นพืชที่ช่วยให้เกิดภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดป่าช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นห่วงโซ่อาหารในธรรมชาติ และไผ่สามารถพัฒนาเป็นอาชีพจากระดับพอมีพอกินให้เป็นระดับอยู่ดีมีสุขในรูปแบบอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี

จากคำขวัญประจำจังหวัดปราจีนบุรี “ศรีมหาโพธิ์คู่บ้าน ไผ่ตงหวานคู่เมือง ผลไม้ลือเลื่องเขตเมืองทวารวดี” จะเห็นได้ว่า ไผ่ตงเป็นต้นไม้ที่ขึ้นชื่อของจังหวัดปราจีนบุรี เป็นต้นไม้ที่สร้างชื่อและมีประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจของจังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากเป็นไผ่ที่โตเร็ว แตกหน่อได้เยอะ และหน่อมีขนาดใหญ่ หน่อมีน้ำหนักประมาณ 2-3 กิโลกรัม แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ไผ่ตงหวานนับเป็นพืชที่ขึ้นชื่อของจังหวัด และเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่มาอย่างยาวนาน ซึ่งไผ่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างมากมายหลายด้าน เช่น ด้านที่อยู่อาศัย ด้านเกษตรกรรม ด้านอาชีพ ด้านชีวิตประจำวัน ด้านอาหาร ฯลฯ แต่ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การใช้ประโยชน์ของหน่อไผ่ ที่รู้จักกันดีในชื่อของหน่อไม้ ถูกนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการทำอาหารอย่างแพร่หลาย ไผ่จึงถูกให้ความสำคัญว่าเป็นพืชเศรษฐกิจ และสายพันธุ์ไผ่ที่สร้างชื่อเสียงเป็นอย่างมากให้กับ อำเภอประจันตคาม คือ สายพันธุ์ไผ่ตงศรีปราจีน ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่เกิดขึ้นและเป็นที่ยอมรับมีการนำสายพันธุ์ไปปลูกกันอย่างกว้างขวาง (ธนสิทธิ์ เหล่าประเสริฐ, 2562)

วิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี เป็นอีกหนึ่งชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในชุมชนมีการปลูกไผ่ตง

หวานกระจายอยู่ในชุมชนมากมาย และนำหน่อของไผ่ตงหวานที่ได้มาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ โดยหน่อไม้หวานของชุมชนเป็นหน่อไม้ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีรสชาติที่หวานกว่าหน่อไม้ที่ปลูกในพื้นที่อื่นๆของประเทศไทย ซึ่งถือว่าเป็นวัตถุดิบที่มีความโดดเด่นและคุณลักษณะเฉพาะตัว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีความผันผวนในปัจจุบัน และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 เป็นเหตุให้ราคาของหน่อไม้หวานตกต่ำและส่งผลกระทบต่อการสร้างรายได้ของชุมชน ทำให้รายได้ของคนในชุมชนลดลง และเกิดการว่างงาน ประกอบกับชุมชนยังไม่ได้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์หน่อไม้หวานในรูปแบบของผลิตภัณฑ์อื่นๆ นอกจากหน่อไม้สดและหน่อไม้ดอง จึงทำให้เกิดปัญหาการเน่าเสียของผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ล้นตลาด นอกจากนี้ พบว่าลูกค้าคือชุมชนหรือชาวบ้านในละแวกใกล้เคียง ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์หน่อไม้หวานในรูปแบบไส้กรอกหน่อไม้หวาน เพื่อยืดอายุของผลิตภัณฑ์และเป็นการขยายฐานกลุ่มผู้บริโภคหรือลูกค้าให้กว้างมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่ม กลยุทธ์การตลาดและการพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจผ่านการวิเคราะห์บริบทของชุมชน สภาพปัญหาในปัจจุบัน แนวโน้มธุรกิจ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนากลยุทธ์การตลาด และการพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และเป็นการยกระดับมาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปหน่อไม้หวานให้เป็นที่รู้จักและขยายฐานกลุ่มลูกค้าให้กว้างขึ้น ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนบ้านไทรงาม ให้เกิดกระจายโอกาส กระจายรายได้ และนำความมั่งคั่งไปสู่ชุมชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้มธุรกิจ และการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี
3. เพื่อพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้การสัมภาษณ์ การประชุม กลุ่มเชิงปฏิบัติการ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จำแนกเป็น 6 กลุ่ม จำนวน 22 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการตลาด ผลิตภัณฑ์ชุมชนจำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่จำนวน 3 คน หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจ จำนวน 3 คน และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์หอมไม่หวานแปรรูป จำนวน 3 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ และเป็นการสัมภาษณ์ที่มีการเตรียมคำถามสำคัญ เนื้อหาเฉพาะมาใช้ในการสัมภาษณ์แต่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้พูดเนื้อหาอื่น แต่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ

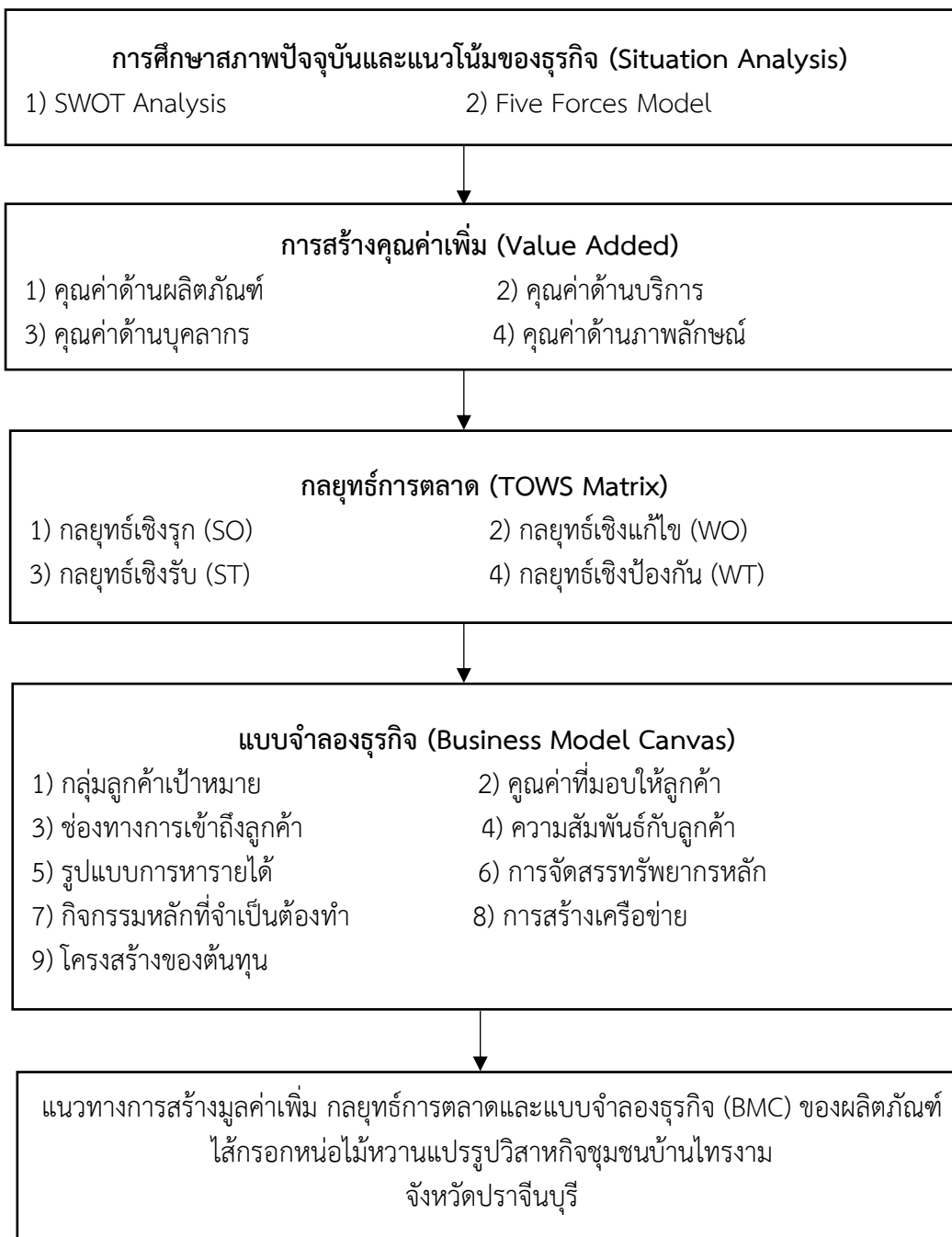
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การประชุมกลุ่มเชิงปฏิบัติการและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ณ วิสาหกิจชุมชน บ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี ระหว่างวันที่ 19 – 25 กันยายน 2565

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์เชิงประเด็น (Thematic Analysis) เพื่อจะได้นำข้อมูลและประเด็นสำคัญมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม กลยุทธ์การตลาดและการพัฒนาแบบจำลองธุรกิจ Business Model Canvas (BMC)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่ม กลยุทธ์การตลาดและการพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี สามารถสรุปผลการวิจัย จำแนกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวโน้มธุรกิจ และการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของธุรกิจโดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของธุรกิจโดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis

สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	- มีสมาชิกของวิสาหกิจที่เข้มแข็งและร่วมมือร่วมใจกันผลิต/พัฒนาผลิตภัณฑ์ - ราคาไม่สูงเมื่อเทียบกับคุณค่าคือมีไขมันต่ำและไฟเบอร์สูง - เป็นวัตถุดิบท้องถิ่นและมีความเป็นเอกลักษณ์	- ผลิตภัณฑ์ใหม่ยังไม่เป็นที่รู้จัก - มีเงินทุนในการบริหารงานต่ำ - ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าชุมชน - ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์และการบริหารงาน
สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
	- หน่อไม้หวานมีมากในพื้นที่และราคาทรัพยากรหลักในการผลิตต่ำและสดใหม่เสมอ และมีแหล่งผลิตสำรองรองรับได้อย่างมากมาย - มีพันธมิตรที่ดี : หน่วยงานราชการ หัวหน้าชุมชน และสถาบันการศึกษา ร่วมกันสนับสนุนทั้งเรื่องการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์และด้านการตลาด - นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมสินค้าวิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่รู้จัก	- คู่แข่งขันทางการตลาดในธุรกิจไส้กรอกเป็นจำนวนมากในท้องตลาด - พฤติกรรมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ไม่สามารถคาดเดาความต้องการได้ - เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้มีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ - พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้บริโภค ทำให้ลดการบริโภคอาหารแปรรูป - มีสินค้าทดแทนค่อนข้างเยอะ

1.2 ผลการวิเคราะห์แรงกดดันทางธุรกิจผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูป 5 FORCES MODEL

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์แรงกดดันทางธุรกิจผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปโดยใช้ 5

Forces Model

แรงกดดัน	ระดับ	การวิเคราะห์
การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม (Rivalry)	สูง	จำนวนคู่แข่งทางธุรกิจทางด้านไส้กรอกซึ่งในอุตสาหกรรมมีจำนวนมาก ซึ่งผู้ประกอบการต่างก็มีกลยุทธ์เพื่อสร้างความ

between competitors)		แตกต่าง สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ในเรื่องการจัดการส่งเสริมการขายที่สูงอยู่แล้ว การจัดโปรโมชั่นใส่กรอกที่หลากหลาย รูปแบบของผลิตภัณฑ์และรสชาติแปลกใหม่ที่มีอยู่มากมายในท้องตลาด
การเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่ (Barrier to entry)	ต่ำ	สำหรับอุปสรรคในการเข้าสู่อุตสาหกรรมอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากใส่กรอกหน่อไม้หวานมีความเฉพาะเนื่องจากเป็น การคิดค้นและเพิ่มมูลค่าจากการแปรรูปหน่อไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ณ จังหวัดปราจีนบุรี ทำให้วิสาหกิจมีความแตกต่างจากที่อื่น ซึ่งไม่ค่อยมีในทำเลที่ตั้งอื่น จึงอาจเป็นไปได้ยากที่คู่แข่งรายอื่นจะสนใจเข้ามา
สินค้าทดแทน (Threat of substitutes)	สูง	สำหรับใส่กรอกหน่อไม้หวานเป็นสินค้าที่ใหม่ทำให้มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่ไม่กว้างขวางมากนักจึงทำให้หากลูกค้าไม่สามารถหาสินค้าของเราได้ก็สามารถรับประทานสินค้าที่เป็นใส่กรอกอื่นทดแทนได้ รวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายของวิสาหกิจยังไม่ได้มีอยู่อย่างมากมายนักทำให้ไม่สามารถเข้าถึงลูกค้าได้
การต่อรองของลูกค้า (Buyer Power)	สูง	ปัจจุบันลูกค้ามีช่องทางที่สามารถเข้าถึงสินค้าจำพวกนี้ได้มากขึ้น สามารถเลือกได้หลากหลายซึ่งมีหลายแบรนด์ หลายรสชาติ หลายวัตถุดิบทำให้ลูกค้าสามารถเลือกได้ตามต้องการอำนาจการต่อรองของลูกค้าก็สูง
อำนาจการต่อรองของผู้ขายปัจจัยการผลิต (Supplier Power)	ต่ำ	เนื่องจากหน่อไม้หวานเป็นวัตถุดิบสำคัญในการแปรรูปและการผลิตผลิตภัณฑ์ใส่กรอกหน่อไม้หวานในครั้งนี้ จังหวัดปราจีนบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกหน่อไม้หวานซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจ และเป็นแหล่งที่ตั้งของวิสาหกิจแห่งนี้จึงทำให้วัตถุดิบหลักมีอยู่อย่างมากมาย และหน่อไม้หวานเป็นวัตถุดิบในการผลิตและแปรรูปเป็นอาหารได้หลากหลายมากกว่าใส่กรอก จึงทำให้กลุ่มวิสาหกิจมีกลุ่มผู้ขายปัจจัยการผลิตอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นทางเลือกในการซื้อวัตถุดิบ

1.3 ผลการวิเคราะห์การสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ใส่กรอกหน่อไม้หวานแปรรูป

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับหน่อไม้ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักสำคัญในการผลิตใส่กรอกหน่อไม้หวาน ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่ปราจีนบุรี โดยการสร้างคุณค่าเพิ่ม (VALUE ADDED) ของผลิตภัณฑ์ใส่กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 การสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูป

คุณค่าที่เกี่ยวข้อง	การสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูป
1. คุณค่าด้านผลิตภัณฑ์	สูตรไส้กรอกหน่อไม้หวานมีการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนและการพัฒนาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่าง เป็นเอกลักษณ์ ไขมันต่ำ และไฟเบอร์สูง โดยเพิ่มรสชาติที่จัดจ้านด้วยการใช้พริก และมีเนื้อสัมผัสของหน่อไม้หวาน
2. คุณค่าด้านบุคลากร	มีการฝึกฝนและส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนให้สามารถทำการผลิตได้ในทุกกระบวนการผลิตอย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ
คุณค่าที่เกี่ยวข้อง	การสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูป
3. คุณค่าด้านบริการ	มีบริการจัดส่งสินค้าในช่องทางออนไลน์และบริการส่งฟรีในพื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีการรับประกันสินค้าเป็นเวลา 7 วัน
4. คุณค่าด้านภาพลักษณ์	มีการสร้างภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ด้วยการพัฒนาตราสินค้าของวิสาหกิจชุมชนที่มีความแตกต่างและทันสมัย ดึงดูดใจ และมีการใช้เทคนิคสำคัญในการกรอกไส้กรอกให้มีรูปทรงที่เหมาะสมและพอเหมาะและมีการพิจารณานำบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมและการบรรจุในถุงสุญญากาศ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาดของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 4 กลยุทธ์การตลาดของของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix

กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
SO1: สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าผ่านการพัฒนานวัตกรรมหรือคิดค้นสูตรใหม่ๆจากหน่อไม้หวาน เช่น ไส้กรอกหน่อไม้หวานสูตรเจ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่ม/ขยายกลุ่มลูกค้าได้มากขึ้น	WO1: เพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับสินค้าและการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้นผ่านการช่วยเหลือจากพันธมิตรต่างๆ เช่น การออกงานแฟร์ งานแสดงสินค้า เป็นต้น
SO2: ขูจุดเด่นด้านราคาขาย เอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตัวของสินค้าและคุณประโยชน์ของสินค้าผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หน่วยงาน	WO2: เพิ่มช่องทางของเงินทุนผ่านธนาคารของรัฐที่สนับสนุนนโยบายของภาครัฐเรื่องวิสาหกิจชุมชน

พันธมิตร ช่องทางออนไลน์ (เฟสบุ๊ก อินสตราแกรม ไลน์ เป็นต้น)	WO3: เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มการรู้จักและยอดขายของสินค้า โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ เช่น ไลน์ อินสตราแกรม เป็นต้น
กลยุทธ์เชิงรับ (ST) ST1: ใช้กลยุทธ์ราคาต่ำ คุณภาพสูงมาเป็นจุดขายในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ST2: ศึกษาพฤติกรรมของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถนำเสนอสินค้าที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าได้ เช่น การเพิ่มคุณค่าใหม่ลงในสินค้า หรือการคิดค้นสูตรใหม่ๆ เป็นต้น	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) WT1: ส่งเสริมให้เกิดการขอมาตรฐานสินค้า ชุมชน หรือ OTOP เพื่อให้สินค้ามีมาตรฐาน และสร้างความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น เพื่อลดการแข่งขันกับคู่แข่ง WT2: ใช้กลยุทธ์การตั้งราคาต่ำ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความสนใจและเพิ่มการตลาดบริโภคสินค้ามากขึ้น เพื่อลดการเผชิญหน้ากับคู่แข่งรายใหญ่ในตลาด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อพัฒนาแบบจำลองธุรกิจของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี

ตารางที่ 5 การพัฒนาแบบจำลองธุรกิจผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนบ้านไทรงาม จังหวัดปราจีนบุรี

องค์ประกอบ	คำอธิบาย
การนำเสนอคุณค่า (Value Proposition)	ไส้กรอกหน่อไม้หวานแปรรูป มีไขมันต่ำ ไฟเบอร์สูง คุณค่าทางอาหารสูง และรสชาติอร่อย ไม่เผ็ดมาก มีรสสัมผัสระหว่างหมูและไก่ และมีชั้นหน่อไม้ทำให้เกิดสัมผัสในการเคี้ยวได้อร่อยรส ราคาไม่สูง ขนาดชิ้นพอดีคำ ไม่ใหญ่เกินไปและมีขนาดการบรรจุเหมาะสมกับการบริโภคต่อครั้ง รวมทั้งผลิตทุกวันทำให้สดใหม่เสมอ
กลุ่มลูกค้า (Customer Segments)	กลุ่มลูกค้าหลัก : เป็นกลุ่มลูกค้าเป็นบุคคลทั่วไปที่รับประทานทั้งหมูและไก่ได้ อายุตั้งแต่ 5 ขวบขึ้นไปที่สามารถเคี้ยวได้ และเป็นกลุ่มคนรักสุขภาพที่ต้องการสารอาหารในปริมาณมากแต่ไขมันต่ำ กลุ่มลูกค้ารอง : เป็นกลุ่มลูกค้าที่ต้องการทดลองสินค้าใหม่
องค์ประกอบ	คำอธิบาย
ช่องทางการเข้าถึงลูกค้า (Channel)	ช่องทางออฟไลน์: จากแหล่งชุมชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง และจากร้านค้าที่กลุ่มวิสาหกิจนำไปฝากขาย เช่น ร้านของฝาก เป็นต้น ช่องทางออนไลน์: เฟสบุ๊ค ช่องทางตลาดสินค้าออนไลน์ของชุมชน

ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationship)	สินค้าใส่กรอกหน่อไม้หวานมีระบบรับประกันสินค้าภายใน 7 วัน ลูกค้าสามารถสั่งและส่งสินค้าได้ทันทีและเมื่อลูกค้าสั่งซื้อสินค้าแล้วจะเก็บข้อมูลลูกค้าไว้เพื่อสอบถามความพึงพอใจเพื่อสามารถนำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการ
กิจกรรมหลัก (Key Activities)	การผลิตใส่กรอกหน่อไม้หวาน จากหน่อไม้หวานที่ผลิตได้ในชุมชน การบรรจุผลิตภัณฑ์ในบรรจุภัณฑ์ที่สะอาดปลอดภัยในถุงที่ได้รับมาตรฐานด้วยการบรรจุระบบสุญญากาศ การจัดเก็บในตู้เย็นที่อุณหภูมิเหมาะสมกับการเก็บรักษาเป็นระยะเวลา 1 อาทิตย์
ทรัพยากรหลัก (Key Resource)	บุคลากร หน่อไม้หวาน ที่มีอยู่อย่างมากมายในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี อุปกรณ์ผลิตและเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการปรุงรส เครื่องอัดใส่กรอกในใส่เทียม, เครื่องบรรจุถุงสุญญากาศ เงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านและคนในชุมชน มีวิธีการผลิตที่เป็นสูตรเฉพาะและเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
พันธมิตรทางธุรกิจ (Key Partners)	สถานศึกษาที่ดูแลเรื่องเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดมาตรฐานการผลิต ชุมชนที่มีแหล่งจัดส่งหน่อไม้คุณภาพสูง หน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่นที่สนับสนุนทั้งทางด้านความรู้ การเงิน และช่องทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นแนวทางในการได้รับมาตรฐาน อย. พช. และ OTOP
โครงสร้างค่าใช้จ่าย (Cost Structure)	ค่าแรงในการผลิต ค่าวัตถุดิบในการผลิต ค่าใช้จ่ายในการบรรจุผลิตภัณฑ์และการสื่อสาร
รายได้ (Revenue Stream)	รายได้จากการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า จุดแข็งคือวิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ราคาของสินค้าไม่สูงมากนัก ผลิตภัณฑ์มีไขมันต่ำและไฟเบอร์สูงและใช้วัตถุดิบที่ได้จากในพื้นที่ของชุมชนและมีความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของลักขณา อินทร์บึง, อารดา ชัยเสนา และรัชดา ภักดียิ่ง (2563) เรื่องปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม ด้านการพัฒนาการผลิต ด้านระบบการเงินและการบัญชี ด้านการวางแผนงาน ด้านความเป็นผู้ประกอบการ และด้านความเป็นผู้นำ ในขณะที่จุดอ่อน เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ยังไม่มีเป็นที่รู้จัก และมีเงินทุนที่ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้อย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิธร ธรรมสมบัติ (2560) เรื่องกลยุทธ์สินค้าวิสาหกิจชุมชนของผู้ประกอบการเขตอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าปัญหาด้านเงินทุนเป็นปัญหาหลักของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน แต่สามารถแก้ไขได้ผ่านการช่วยเหลือหรือนโยบายของภาครัฐ ส่วนโอกาสพบว่า หน่อไม้หวานมีปริมาณที่เพียงพอต่อการผลิตและมีแหล่งผลิตสำรองมากมาย ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์หน่อไม้หวานได้ตลอดทั้งปีและมีความพร้อมในการรองรับการผลิตสินค้าในปริมาณมาก ส่วนอุปสรรคคือคู่แข่งชั้นธุรกิจไส้กรอกมีจำนวนมาก สอดคล้องกับข้อมูลของตลาดไส้กรอกซึ่งมีมูลค่า 32,000 ล้านบาท เติบโตเฉลี่ยปีละ 1-2% และมีการแข่งขันอย่างดุเดือดทั้งในตลาดไส้กรอกระดับพรีเมียม ตลาดระดับกลางและตลาดระดับล่าง (ประชาชาติธุรกิจ, 2562)

2. การวิเคราะห์แรงกดดันทางธุรกิจ ทั้ง 5 ประการ พบว่ามีการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมสูง การเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่ต่ำ เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และทำมาจากหน่อไม้หวานซึ่งเป็นสินค้าท้องถิ่นของจังหวัดปราจีนบุรี และเป็นจุดขายและจุดเด่นที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน อย่างไรก็ตามพบว่าผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวาน มีสินค้าอื่นที่สามารถทดแทนได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์ไส้กรอกถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปทางเลือก มิได้เป็นสินค้าหลักที่ลูกค้าจำเป็นต้องบริโภค และสามารถบริโภคสินค้าอื่นทดแทนได้ง่าย อาทิ แฮม ลูกชิ้น เป็นต้น ซึ่งหากลูกค้าเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่ายได้ยาก ก็จะทำให้โอกาสในการขายสินค้าลดน้อยลง เช่นเดียวกับอำนาจการต่อรองของลูกค้ามีสูง เนื่องจากปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป ผู้บริโภคมีทางเลือกในการซื้อสินค้าที่หลากหลาย ทำให้ลูกค้าสามารถเลือกได้ตามต้องการ ในขณะที่พบว่าการต่อรองกับผู้ขายปัจจัยการผลิตต่ำ เนื่องจากแหล่งที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชนเป็นแหล่งปลูกหน่อไม้หวานซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิต ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มวิสาหกิจมีกลุ่มผู้ขายปัจจัยการผลิตอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นทางเลือกในการซื้อวัตถุดิบ สอดคล้องกับงานวิจัยของชาคริต ศรีทอง และอริภา ศรีทอง (2565) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบธุรกิจสำหรับผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ไอศกรีมผลไม้และสมุนไพรโฮมเมด พบว่าตลาดภาพรวมของอุตสาหกรรมไอศกรีมมีการแข่งขันสูง ในขณะที่มีคู่แข่งรายใหม่และสินค้าทดแทนค่อนข้างเยอะ ประกอบกับแนวโน้มของผู้บริโภคที่รักสุขภาพกันมากขึ้น ทำให้บริโภคสินค้าแปรรูปลดน้อยลง นอกจากนี้พบว่าอำนาจการต่อรองของผู้ขายปัจจัยการผลิตต่ำ เนื่องจากมีวัตถุดิบจากชุมชนที่สามารถมาสนับสนุนและเป็นผู้ค้าได้

3. การสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวาน สามารถดำเนินการได้ถึง 4 ด้าน คือด้านคุณค่าผลิตภัณฑ์ สร้างความแตกต่างด้วยการพัฒนาให้มีไขมันต่ำและไฟเบอร์สูง ส่วนคุณค่าด้านบริการ มีบริการจัดส่งสินค้าในช่องทางออนไลน์และบริการส่งฟรีในพื้นที่ใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีการรับประกันสินค้าเป็นเวลา 7 วัน ในขณะที่คุณค่าด้านบุคลากร มีการฝึกฝนสมาชิกของวิสาหกิจให้มีศักยภาพในกระบวนการผลิต และคุณค่าด้านภาพลักษณ์ มีการผลิตรูปทรงของไส้กรอกให้มีทรงที่เหมาะสมและมีการบรรจุผลิตภัณฑ์ในถุงสุญญากาศเพื่อช่วยให้อาหารคงรสชาติและความสดใหม่ได้นาน ซึ่งจะทำให้เกิดความแตกต่างและสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าและ

สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541) กล่าวว่า การสร้างมูลค่าเพิ่มนั้นเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยให้ธุรกิจสามารถดำเนินการอยู่ได้และเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ คุณค่าด้านผลิตภัณฑ์ คุณค่าด้านบริการ คุณค่าด้านบุคลากร และคุณค่าด้านภาพลักษณ์ และ ฉัตยาพร เสมอใจ (2547) กล่าวว่า การสร้างมูลค่าเพิ่มที่มอบให้แก่ผู้บริโภคจะทำให้ลูกค้ามีความรู้สึกเกิดความพอใจเหนือคู่แข่งในภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรรา บุคสีทา (2561) เรื่องการพัฒนากลยุทธ์การตลาดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร พบว่ากลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยกลยุทธ์การตลาด กลยุทธ์พันธมิตร กลยุทธ์องค์กร และกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา การส่งเสริมการขายและช่องทางการจัดจำหน่าย

4. กลยุทธ์การตลาดของผลิตภัณฑ์ไส้กรอกหน่อไม้หวาน แบ่งออกเป็น 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เชิงรุก คือการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าผ่านการพัฒนานวัตกรรมหรือคิดค้นสูตรใหม่ ๆ จากหน่อไม้หวาน เช่น ไส้กรอกหน่อไม้หวานสูตรเจ รวมทั้งชูจุดเด่นด้านราคาขาย เอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตัวของสินค้าและคุณสมบัติของสินค้า ในขณะที่กลยุทธ์เชิงแก้ไข คือการเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับสินค้าและการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นผ่านการช่วยเหลือจากพันธมิตรต่างๆ เช่น การออกงานแฟร์ งานแสดงสินค้า เป็นต้น ส่วนกลยุทธ์เชิงรับ คือการใช้กลยุทธ์ราคาต่ำ คุณภาพสูงมาเป็นจุดขายในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และมีการศึกษาพฤติกรรมของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถนำเสนอสินค้าที่ตรงกับความต้องการของลูกค้า สำหรับกลยุทธ์เชิงป้องกันคือ การใช้กลยุทธ์การตั้งราคาต่ำ เพื่อให้ลูกค้าเกิดเพิ่มการทดลองบริโภคสินค้า ลดการเผชิญหน้ากับคู่แข่งรายใหญ่ในตลาด และส่งเสริมการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของวรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์ (2563) เรื่องการกำหนดกลยุทธ์เพื่อเสริมความสามารถทางการแข่งขันในสินค้าโอท็อปไทย พบว่ากลยุทธ์เชิงรุก คือ การสร้างการรับรู้หรือสร้างที่มาของสินค้า กลยุทธ์เชิงป้องกัน คือการสร้างมูลค่า ดึงดูดลูกค้าและพัฒนาสินค้าใหม่ๆ กลยุทธ์เชิงแก้ไข คือ การผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า และกลยุทธ์เชิงรับ คือการจ้างแรงงานชั่วคราวเพื่อลดต้นทุน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรัณย์พร นานาวัน (2559) เรื่องกลยุทธ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจความงามสมัยใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลยุทธ์การสร้างความแตกต่างและกลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนโดยการตั้งราคาขายต่ำ คุณภาพสูง จะสามารถดึงดูดลูกค้าและเอาชนะคู่แข่งในสภาวะการณ์ที่มีการแข่งขันสูงได้ และงานวิจัยของมงคล กิตติญาณขจร (2564) เรื่อง การประยุกต์ใช้เครื่องมือคุณภาพทั้ง 7 และการวิเคราะห์ SWOT เพื่อกำหนดกลยุทธ์การตลาด : กรณีศึกษาร้านค้าวัสดุก่อสร้างพบว่า การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์และการตั้งราคาขายที่สามารถแข่งขันได้เป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการทำธุรกิจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการส่งเสริมให้เกิดการขอมาตรฐานสินค้าชุมชน หรือ OTOP เพื่อให้สินค้ามีมาตรฐานและสร้างความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น เพื่อลดการแข่งขันกับคู่แข่ง
2. ใช้กลยุทธ์การตั้งราคาต่ำ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความสนใจและเพิ่มการทดลองบริโภคสินค้ามากขึ้น เพื่อลดการเผชิญหน้ากับคู่แข่งรายใหญ่ในตลาด
3. สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าผ่านการพัฒนานวัตกรรมหรือคิดค้นสูตรใหม่ๆ จากหน่อไม้หวาน เช่น ใส้กรอกหน่อไม้หวานสูตรเจ ซึ่งจะทำให้เพิ่ม/ขยายกลุ่มลูกค้าได้มากขึ้น
4. จุดเด่นด้านราคาขาย เอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตัวของสินค้าและคุณสมบัติของสินค้าผ่านช่องทางต่างๆ เช่น หน่วยงานพันธมิตร อาทิ สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ ช่องทางออนไลน์ (เฟสบุ๊ก อินสตาแกรม ไลน์ เป็นต้น)
5. เพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับสินค้าและการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นผ่านการช่วยเหลือจากพันธมิตรต่างๆ เช่น การออกงานแฟร์ งานแสดงสินค้า เป็นต้น
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรสนับสนุนหรือหาแนวทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งจัดหาตลาดหรือช่องทางการจัดจำหน่ายให้กับชุมชนเพิ่มมากขึ้น
7. ควรมีการจัดอบรมหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการตลาด และด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถแข่งขันได้ มีความยั่งยืน และนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในภาคธุรกิจในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งสอบถามจากกลุ่มผู้ผลิตหรือกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ผลิตเป็นหลัก หรือ Supplies Side ดังนั้นควรทำการศึกษาในมุมมองความต้องการของลูกค้าเพิ่มเติมด้วย (Demand Side) เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของลูกค้า
2. ควรมีการศึกษากลุ่มวิสาหกิจที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันมากกว่า 1 กลุ่ม เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเป็นโมเดลธุรกิจต้นแบบที่สามารถประยุกต์และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างได้ในอนาคต
3. ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจเพิ่มเติมทั้งในส่วนของผู้ผลิตและลูกค้า เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงและนำมาสู่การวางกลยุทธ์การตลาดของกลุ่มวิสาหกิจในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมป่าไม้. (2562). *วางแผนแม่บทไม้และหวายแห่งชาติ*. เอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์.
- ชาคริต ศรีทอง และ อรวิภา ศรีทอง. (2565). การพัฒนารูปแบบธุรกิจสำหรับผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ไอศกรีมผลไม้และสมุนไพรโฮมเมด. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*. 24(1), 21 - 33.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2547). *การจัดการและการบริการ*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธนสิทธิ์ เหล่าประเสริฐ. (2562). ต้นกำเนิด “ไฟตงศรีปราชญ์”ตำนานเมืองปราชญ์บุรี และเทคนิค “หมกไฟ” ช่วยให้หวาน. สืบค้น 22 เมษายน 2565, จาก https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_98287.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2562). CPF-เบทาโกร ระเบิดคึกคักตลาดไก่กรอก 3 หมื่นล้านเดือด. สืบค้น 23 มีนาคม 2566, จาก <https://www.prachachat.net/economy/news-339332#:~:text=%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%88%E0%B8%88%E0%B8%B8%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B9%82%E0%B8%A0%E0%B8%84%E0%B9%84%E0%B8%AA%E0%B9%89%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%81,%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B8%94%E0%B8%B8%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%94%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%8B%E0%B9%87%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%8C>.
- เพชร บุดสีทา (2561). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกำแพงเพชร. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 “วิทยาการจัดการวิชาการ 2017: การวิจัยยุคประเทศไทย 4.0”*, 271-285.
- มงคล กิตติญาณจร (2564). การประยุกต์ใช้เครื่องมือคุณภาพทั้ง 7 และการวิเคราะห์ SWOT เพื่อกำหนดกลยุทธ์การตลาด: กรณีศึกษา ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง. *วารสารสังคมศาสตร์*. 10(1), 66 - 75.
- ลักขณา อินทร์บึง, อารดา ชัยเสนา, รัชดา รักดียิ่ง. (2563). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 5(2), 1 - 12.
- วรพรต มะเรือง. (2564). *ไม่กับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG*. สืบค้น 9 เมษายน 2565, จาก https://tei.or.th/th/blog_detail.php?blog_id=93.

- วรินทร์ทิพย์ กำลังแพทย์ (2563). การกำหนดกลยุทธ์เพื่อเสริมความสามารถทางการแข่งขันใน
สินค้าโอท็อปไทย. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 6(1),
146 - 154.
- วรินทร์ธร ธารสารสมบัติ (2560). กลยุทธ์สินค้าวิสาหกิจชุมชนของผู้ประกอบการเขตอำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. 5(2), 27 - 41.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2541). กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ:
Diamond in Business World.
- ศรัณย์พร นานาวิน (2559). กลยุทธ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจความงามสมัยใหม่ ใน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Problems of Online Study of Political Science Students towards ESP Courses in the COVID-19 Pandemic: A Case Study in a Northern University

ปัญหาของการเรียนออนไลน์ของนิสิตสาขารัฐศาสตร์ในวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสถานการณ์โควิด: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือ

Yosapol Makai¹ Suwit Tikham² Jittimaporn Tonjumpa³
ยศพล มาไกล, สุวิทย์ ตีคำ, จิตติมาพร ต้นจำปา

Abstract

This study aims to examine the problems of online study for undergraduate students in Political Science enrolled in English for Specific Purposes courses during the COVID-19 pandemic at a university in the north of Thailand. This mixed-methods research was conducted in the second semester of the academic year 2021. The participants were selected by random sampling from 204 third-year students enrolled in 4 ESP classes. A questionnaire was used to obtain quantitative and qualitative data. Statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The findings revealed that the highest level of problem was found in teaching and learning activities (3.64), followed by problems from students (3.08), problems applying knowledge in daily life (2.49), and problems towards lecturers (2.30). An analysis of open-ended questions found that on-site classes were more efficient than the online ones. The problems identified call upon executive administrators, lecturers, and educators, as well as those involved in all educational levels, to improve online study to be more efficient and beneficial for students.

Keywords: Problems of Online Study; Political Science Students; English for Specific Purposes

Received: 2022-11-08 **Revised:** 2022-12-26 **Accepted:** 2023-02-03

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา School of Liberal Arts, University of Phayao

² คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา School of Liberal Arts, University of Phayao.

Corresponding author: suwit.ti@up.ac.th

³ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา School of Liberal Arts, University of Phayao

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนออนไลน์ของนิสิตปริญญาตรีสาขา รัฐศาสตร์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทย การศึกษาวิจัยเป็นแบบผสมผสานซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ประชากรคัดเลือกจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากนิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 204 คน จาก 4 หมู่เรียนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นปัญหาที่พบสูงสุด (3.17) รองลงมาคือปัญหาจากตัวผู้เรียน (3.08) ตามด้วยปัญหาด้านการประยุกต์ในชีวิตประจำวัน (2.79) และปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน (2.30) การวิเคราะห์จากคำถามปลายเปิดของนิสิตที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนออนไลน์พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ดังนั้น ผู้บริหาร อาจารย์ นักวิชาการทางด้านการศึกษา หรือผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้องด้านการศึกษาในทุกระดับจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนต่อไป

คำสำคัญ: ปัญหาการเรียนออนไลน์; นิสิตสาขารัฐศาสตร์; ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ

Introduction

The 21st century is the era of information and technology in which citizens should implement the use of devices in daily life, such as for education, entertainment, and commercial purposes (Netjoy, 2022). Furthermore, since the World Health Organization's (WHO) announcement on the COVID-19 pandemic on March 11, 2020, drastic decisions have been made in all areas of life. Social distancing was promptly adopted to prevent the virus from spreading. Online education has grown dramatically as educators attempt to maintain accessible classrooms for students. Educational institutions at all levels, from primary to tertiary, were required to make suitable and timely changes in order to maintain student education and academic advancement. A report by the United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO) acknowledged that since April 2020, school functions had been affected by the COVID-19 pandemic, and almost 196 countries experienced national-wide closures of schools, subsequently affecting almost 1.6 billion young learners (Mirahmadizadeh et al., 2020). Globally, the decision to close educational institutions was deemed rational for social distancing and halting the spread of the disease. Some countries promptly switched to online learning. As a result, teaching

and learning activities were immediately shifted to full distance learning (Koet & Aziz, 2021; Somsathan & Sanjaipro, 2021). Although online teaching is not a novelty, it offers new and exciting experiences in learning for diverse students (Melvina et al., 2020).

Over the past two decades, online learning has been activated in many countries around the world. E-learning is becoming more popular in schools, colleges, and universities around the world. Online education, or online study, is defined as an instructional delivery system that contains any kind of learning and allows learners to learn from anywhere at any time via the Internet. Examples of online learning include distance learning, e-learning, remote learning, and virtual learning (Thanavisuth, 2021). MOOC (Massive Online Open Course) is another example of online learning that encourages people to learn comfortably since they can choose their own courses of interest depending on their practical orientation on cognitive, emotional, and behavioral engagement. For teachers and students alike, online learning provides educational experiences customized according to their individual technological capabilities and time allotment. Basar et al. (2021) assert that it is as efficient as face-to-face learning. The main purpose of online learning is to protect all teachers and students from the coronavirus. Ideally, it is carried out to maintain the same quality of education as provided in the classroom. Teachers attempt to incorporate online methods and platforms in order to maintain the efficiency of traditional face-to-face teaching while meeting learning objectives (Curelaru et al., 2022). An advantage of online learning is that learners are able to learn from anywhere. Additionally, students can replay recorded teaching videos in the programs anytime they want. It saves time for the teacher as they do not have to repeat the same lesson (Satsin & Wongwisukul, 2021). The way that students in the 21st century will thrive in this critical time is indeed to study through online learning. However, learning through an online class can also be disadvantageous. For instance, after long hours of online classes, students might experience some physical concerns such as backache, headache, and eyestrain. They may also suffer from mental health issues, including depression and anxiety (Prasertsong et al., 2021).

In regards to teaching and learning English in Thailand in the 21st century, the national curriculum requires language learners to practice the language and apply it in their daily lives as it has been accepted as the "linguafraca" or "lingua franca" (Wangmanee, 2022). It goes without saying that the trends in English language

teaching are derived from the need for markets, economics, culture, and traditions, which results in language learning becoming more essential. As mentioned earlier, it affects teaching approaches, forms, and procedures (Kováčiková, 2020). As a result, the demand for English for Specific Purposes (ESP) is growing rapidly, particularly in English as a Foreign Language (EFL) countries where English is used for instrumental purposes (Quadeer & Singh, 2021).

Due to the world economy and the growth of mass media, the demand for ESP has increased as a result of English being the international language through which people can communicate their ideas, knowledge, and culture. Furthermore, the need to use English to exchange information in specific fields intensifies the language demand in meetings and conferences. ESP has been an integral part of English language teaching and learning since it was developed as a part of English back in the 1960s. At that time, special groups of people asserted the necessity of integrating ESP into the university curriculum (Ahmadvand et al., 2015; Bosco et al., 2020). Learning ESP is a phenomenal development. Most of the EFL learners cover trends in their demand for English that suit their specific needs in a profession. In this course, the focus is not only on learning in the specific fields but also on linguistic features. Undoubtedly, the definition of ESP is generally defined as the learners' approach based on the learners' needs and goals (Pardayevna et al., 2021; Rajabi et al., 2012). ESP courses traditionally begin at the undergraduate level with general English for academic purposes or study skills, and then move towards more subject-specific conventions as students acquire more disciplinary expertise that meets their language needs. With regards to teaching practices, it is especially important for the learners who study English as a foreign language (EFL) or English as a second language to continue to learn aspects of the language such as vocabulary and grammar (Poedjiastutie & Oliver, 2017).

It is evident that Thai education is affected by the COVID-19 status, and online learning offers a solution. At the University of Phayao, Thailand, online learning is not new because the university has been using technology in online education since 2016. The innovative educational systems employed in online courses included Learning Management Systems (LMS), Thai Massive Open Online Courses (Thai MOOCs), as well as programs such as Zoom and Microsoft Teams. The university provides online learning for both general education (GE) courses and for the major

courses, including compulsory and elective ones. This research aims to study the attitudes of students regarding online English learning in this critical time.

Research Objective

This study is carried out in order to identify the problems facing political science students in ESP online courses during the COVID-19 pandemic and improve the effectiveness of online teaching.

Research Design

This study employed a mixed-methods research in order to gain quantitative and qualitative data. To collect the quantitative data, the questionnaire was used to gather information on the problems of online study in ESP courses. For the qualitative data, an open-ended question was used to obtain the data in order to collect in-depth information. The data obtained was then analyzed qualitatively using descriptive analysis.

Participants

The participants were 204 third-year students majoring in Political Science at the University of Phayao's School of Political Science and Social Sciences. They were selected by purposive sampling from 4 ESP courses in Semester 2 of the academic year 2021.

Research Instrument

The research instrument was a questionnaire that aimed at investigating the students' problems pertaining to their online studies during the COVID-19 pandemic. The questionnaire was adapted from Jirapraditpol's (2020) study, whose emphasis was also to survey students' perspectives toward online learning during the outbreak. It was produced online with Google Forms, as all participants were studying online during the data collection period.

The questionnaire consisted of three parts. The first one aimed at exploring the participants' general information. The second involved a set of questions about students' perspectives on the problems of studying ESP courses online in Semester 2 of the academic year 2021. There were four sub-topics in this part. The first inquiry was about the problems students encountered during their online classes. The

second sub-topic dealt with the problems related to the lecturers, and the third was about the activities provided in the online classes. The last sub-topic was about having problems applying their knowledge in daily life and targeting their self-improvement after studying online. Each sub-topic in Part 2 consisted of 5 items, accounting for the total of 20 items. The third section was an open-ended question seeking students' opinions about online learning. To ensure a reliable and accurate questionnaire, all questions were reviewed by three experts to determine their appropriateness.

Data Collection

There were three steps in the data collection as follows. Firstly, the participants were asked to sign a consent form to ensure their confidentiality. They had the right to withdraw at any time without prejudice or giving any justification. Secondly, the questionnaire was distributed online to 204 participants, with a total response time of approximately 10-15 minutes. Finally, the data was gathered and analyzed.

Data Analysis

For quantitative analysis, the data from the questionnaire was statistically analyzed using the mean, SD, and percentage. For qualitative analysis, the content from open-ended questions was analyzed and written into a descriptive analysis.

The criteria for data analysis and interpretation in Part 2 were derived from Silcharu (2017) as follows:

Score	Level of Perspectives
4.50-5.00	very high
3.50-4.49	high
2.50-3.49	moderate
1.50-2.49	low
1.00-1.49	very low

Research Results

The results were presented based on the quantitative data as follows:

Table 1: General Information (N = 204)

Gender	Number	Percentage
Female	132	64.71
Male	72	35.29
Total	204	100.00

According to Table 1, the general information, the participants were 204 students, including 132 female participants, accounting for 64.71%, and 72 male participants, accounting for 35.29%, and all of them were third-year students.

Table 2: Online Learning Issues in ESP Courses During COVID-19 (N = 204)

Statements	$\bar{X}$	S.D.	Meaning
Students' Problems in Learning			
1. Students did not have enough equipment for online study.	2.60	0.90	Moderate
2. Students did not think they could clearly understand the lessons from an online study.	3.16	0.84	Moderate
3. Students found the contents of the subjects too difficult for online study.	3.23	0.75	Moderate
4. Students could not catch up on the lessons with their classmates.	2.96	0.82	Moderate
5. Students could not concentrate on online learning.	3.47	1.01	Moderate
Total	3.08	0.63	Moderate
Lecturers' Communicative Problem in Teaching			
6. Students found it difficult to communicate with lecturers during class.	2.74	0.89	Moderate
7. Students found it difficult to communicate with lecturers after class.	2.60	0.91	Moderate
8. Students found that lecturers did not give them the opportunity to ask questions.	2.02	0.81	Low

9. Students found that lecturers were unfriendly.	2.09	0.92	Low
10. Students found that the lecturers did not listen to their opinions.	2.03	0.91	Low
Total	2.30	0.73	Low
Problems with Teaching and Learning Activities			
11. Students did not find online teaching activities interesting.	2.97	0.88	Moderate
12. Students thought that online teaching activities were not diverse.	3.00	0.89	Moderate
13. Students thought that there were many activities during the online study.	3.12	0.86	Moderate
14. Students found that there was so much homework and assignment work after online study.	3.11	0.93	Moderate
15. Students found that online teaching made them feel stressed and worried about studying.	3.64	1.04	High
Total	3.17	0.75	Moderate
Problems with Applying Knowledge in Daily Life			
16. Students could not improve their communication skills with teachers and friends.	2.86	0.93	Moderate
17. Students could not improve their thinking skills.	2.65	0.87	Moderate
18. Students could not develop problem-solving skills.	2.65	0.86	Moderate
19. Students could not improve their technological skills.	2.41	0.89	Moderate
20. Students could not improve moral values.	2.43	0.93	Low
Total	2.60	0.76	Moderate
Average	2.79	0.72	Moderate

To address the research objective, there are four sub-topics concerning the problems of online learning in ESP courses during the COVID-19 pandemic, including problems from students themselves, problems in communication with lecturers' teaching, problems in teaching and learning activities, and problems in applying knowledge in daily life. From Table 2, in terms of teaching and learning activities, online teaching is a cause of students feeling stressed and worried about studying at a high level (3.64), followed by problems with online learning that show students' concentration at a moderate level (3.47). In regards to difficulties in applying knowledge in daily life, most students believed that they could not improve their communication skills with teachers and friends (2.86). Concerning the issues related to lecturers, it was revealed that many students found it difficult to communicate with teachers during class at the moderate level (2.74).

Table 3 Information Obtained from Open-ended Questions (N = 204)

Feedback	Frequency	Percentage
1. Online classes were less comprehensible than on-site classes.	61	29.90
2. Students could not concentrate on online learning.	28	13.73
3. There was too much homework.	25	12.25
4. Students had problems with the Internet connection during class.	20	9.80
5. Students lacked enthusiasm for online study.	20	9.80
6. Students got eyestrain from online study.	14	6.86
7. Students lacked discipline in online study.	11	5.39
8. Students did not have relationships with friends through online study.	11	5.39
9. Online learning was boring.	8	3.92
10. Noise always interrupted online classes.	6	2.94

The qualitative data was analyzed from students' opinions towards online learning in ESP courses during the COVID-19 pandemic, as revealed by the open-ended question in the third part of the questionnaire. The opinions were analyzed based on 10 main topics. Firstly, almost one-third (29.90%) of the respondents pointed out that online classes were less comprehensible than on-site ones,

followed by the statement that they were unable to concentrate on online study (13.73%), and that there was too much homework (12.25%). Two aspects with the same percentage (9.80%) were that students experienced problems with the Internet connection during class and that they lacked enthusiasm for online study. Moreover, students reported themselves suffering from eyestrain (6.86%). Online study also caused students to lack discipline, and they did not have relationships with friends through online study; both statements had the same percentage at 5.39. Furthermore, 3.92% stated that online learning was boring. At the least frequency (2.94%), students reported noise interruption during online study.

Discussion

Key issues pertaining to the problems of online study in ESP courses during the COVID-19 pandemic were analyzed as follows:

The research results showed that the levels of problems with online study in ESP courses during the COVID-19 pandemic encountered by political science students were at a moderate level. To elaborate, the main issues students encountered were teaching activities that made them stressed and anxious about their studies, such as when they had to wait for their teachers' responses. This is consistent with Prasertsong et al.'s (2021) assertion that, in online learning, students were highly stressed from long online classes. Some students had long classes of six or eight hours a day, and they felt pressure from their classes. The second issue was derived from the students themselves. The research found that they could not concentrate on their online classes, as most of the students were unable to focus on online learning for a long time. This is in line with Basar et al. (2021) in that learning has suffered as a result of people's perception shifting from traditional classroom learning to online learning. The third problem involved the lecturers. Students specified that they had difficulty communicating with lecturers during class. In addition to this, through an online program like Microsoft Teams, when students had questions and sent messages through the chat section, their teachers were still giving the lecture, so they did not see the students' messages. Therefore, they missed instant communication with their lecturers. This is supported by the research by Satsin and Wongwisukul (2021), which indicates that students have used an application to communicate with each other and that it can be used for learning in online learning. For the issue of everyday life application, the most important concern was that the

students were unable to develop their communication skills with teachers and friends. In online learning, neither the lecturers nor classmates are actually present. This contributes to the students' lack of opportunity to communicate with other people during the COVID-19 pandemic. Concurrent to Curelaru et al.'s (2022) study, building relationships between people in groups, such as in teaching and learning management, must relate to the relationships in the classroom by allowing students to participate in learning. In terms of recommendations from political science students towards online learning in ESP courses during the COVID-19 situation, students expressed their opinions in an open-ended question, insisting that they prefer on-site classes to online ones. It is due to the fact that, when studying a language, particularly English as a foreign language, students find it challenging to learn from online courses. This is in line with the studies of Ahmadvand et al. (2015) and Bosco et al. (2020), which affirm that, as social animals, we need to meet and talk to other people.

In summary, the students' opinions implied that ESP courses are better taught in a face-to-face classroom. As the effectiveness of online learning depends significantly on a teacher's role as a classroom leader and educator (Koet & Aziz, 2021; Somsathan & Sanjaipro, 2021), the teachers could help encourage students to be more involved in their learning. Being merely virtually present, students cannot properly develop their knowledge and human connection as much as they could by learning in the classroom.

Body of Knowledge

The findings revealed the political science students' attitudes towards online learning in English for Specific Purposes courses. The main issue that students face is that online learning is less accessible than classroom learning. Students agree that studying online can make their studies more distracting, and the lack of enthusiasm to study makes them unable to fully improve the efficiency of studying. Online learning also prevents them from interacting with friends and teachers. However, as it is difficult to learn online in the COVID-19 situation, teachers play a crucial role in helping students gain knowledge as well as improve relationships with their peers. In both an online and an actual classroom, teachers are therefore a key player in improving educational efficiency so that, regardless of the platform of learning, it is most beneficial to the learners.

Research Suggestions

1. Student perspectives can be studied at all levels of education and over many years of study in higher education.
2. To obtain more information, a study can be conducted on various topics that might be useful for both learning and teaching strategies.
3. This study focuses on the perspectives of political science students toward learning English online. Therefore, further studies can use the results of this study to improve the quality of online teaching.

References

- Ahmadvand, M., Barati, H. & Ketabi, S. (2015). Rights Analysis of ESP Courses: Towards Democratizing ESP Education. *English for Specific Purposes World*, 2015(46), 1-13.
- Basar, Z. M., Mansor, A. N., Jamuludin, K. A. & Alias, B. S. (2021). The Effectiveness and Challenges of Online Learning for Secondary School Students – A Case Study. *Asian Journal of University Education (AJUE)*, 17(3), 119-129.
- Bosco, T. J., Gabriel, B., Florence, M. & Gilbert, N. (2020). Towards Effective Teaching and Learning ESP in Mixed Classes: Students' Interest, Challenges and Remedies. *International Journal of English Literature and Social Sciences*, 5(2), 506-516.
- Curelaru, M., Curelaru, V. & Cristea, M. (2022). Students' Perceptions of Online Learning during COVID-19 Pandemic: A Qualitative Approach. *Sustainability* 2022, 14(13), 1-21. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14138138>
- Koet, T. W., & Aziz, A. A. (2021). Teachers' and Students' Perceptions towards Distance Learning during the Covid-19 Pandemic: A Systematic Review. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 10(3), 531-562.
- Kováčiková, E. (2020). *English for Specific Purposes in Higher Education through Content and Language Integrated Learning*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.
- Melvina, Lengkanawati, N. S. Wirza, Y., Dona Alicia, D. & Yulmiati. (2020). EFL Learners' View on Online Learning Implementation during Covid-19 Outbreaks. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*,

- volume 513 In *4th Sriwijaya University Learning and Education International Conference (SULE-IC 2020)*, pp. 351-357.
- Mirahmadizadeh, A., Ranjbar, K., Shahriarirad, R., Erfani, A., Ghaem, H., Jafari, K. & Rahimi, T. (2020). Evaluation of Students' Attitude and Emotions towards the Sudden Closure of Schools during the COVID-19 Pandemic: Across-sectional Study. *BMC Psychol*, 8(134), 1-7.
- Netjoy, W. (2022). Students' Satisfaction Towards Non-Formal and Informal Education System Affecting Online Distance Education Performed by Distance Education Institute. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 8(1), 149-160.
- Pardayevna, K. N., Muxtorjonovich, R. S. Voxidovich. N. A. Sharofiddingizi, M. O. Anvar o'g'li, A. S. & Xolmaxmatovna, B. S. (2021). ESP (English for Specific Purposes) Teaching Process, Methods, Assessment and Issues. *Journal of Contemporary Issues in Business and Government*, 27(1), 192-202.
- Poedjiastutie, D. & Oliver, R. (2017). English Learning Needs of ESP Learners: Exploring Stakeholder Perceptions at an Indonesian University. *TEFLIN Journal*, 28(1), 1-21.
- Prasertsong, C., Sanghirunruttana, J. & Kladkaew, P. (2021). The Factor Related to Stress of Online Learning due to the COVID-19 Situation Nursing Students. *Journal of Somdet Chaopraya Institute of Psychiatry*, 15(1), 14-28.
- Quadeer, S. H. & Singh, M. (2021). A Systematic Review on Characteristic Features of ESP from Teachers' Perspective. *Journal of Jilin University (Engineering and Technology Edition)*, 40(7), 109-122.
- Rajabi, P., Kiany, G. R. & Maftoon, P. (2012). ESP in-service teacher training programs: Do they change Iranian teachers' beliefs, classroom practices and students' achievements? *Ibérica*, 24(2012), 261-282.
- Satsin, T. & Wongwisukul, S. (2021). Lessons Learned from Online Teaching: Challenges for Teachers under COVID - 19 Situations. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 22(1), 1-9.
- Somsathan, P. & Sanjaipro, S. (2021). Learning Online Preparedness during the COVID-19 Pandemic in Thailand. *Journal of MCU Peace Studies*, 9(3), 884-894.
- Thanavisuth, C. (2021). Students' Perceptions of Online Learning During the COVID-19 Pandemic: A Study of Undergraduate Students from an International

- University, Thailand. In *Virtual International Conference 2021 Entrepreneurship and Sustainability in the Digital Era Assumption University of Thailand October 19, 2021*, pp.382-387. Graduate School of Business and Advanced Technology Management.
- Wangmaee, P. (2022). Awareness of the Value and Attitude towards the Learning of Literature in English of Undergraduate students (International Program). *Mangrai Saan Journal*, 10(1), 15-31.

ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของ
บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร
Relationship Between Organizational Climate and Organizational
Commitment of Health Personnel in Bangkok

ภาณุภัทร ปานสอาด¹ ภิรดา ชัยรัตน์²
Panuphat Pansaard, Pirada Chairat

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบรรยากาศองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข 2) เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข 3) เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ กับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลและสำนักงานในสังกัดสำนักงานการแพทย์ สำนักงานมัย และศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานมัย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับบรรยากาศองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.90) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการสนับสนุน มากที่สุด 2) ระดับความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความผูกพันด้านการคงอยู่มากที่สุด 3) ผลการเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งงาน และรายได้แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน และ 4) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

Received: 2023-02-13 Revised: 2023-04-03 Accepted: 2023-04-07

¹ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master's degree student in Political Science Department of Political
Science and Public Administration Kasetsart University. Corresponding Author e-mail:
panupath.pa@ku.th

² อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Lecturer in Political Science Department of Political Science and Public
Administration Kasetsart University

บรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า บรรยากาศองค์การทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): บรรยากาศองค์การ; ความผูกพันต่อองค์การ; บุคลากรสาธารณสุข

Abstract

The purpose of this study was to 1) study the level of organizational climate. 2) to study the level of organizational commitment of public health personnel 3) to compare their commitment to the organization of health personnel classified by personal factors and 4) to study the relationship between organizational climate and organizational commitment of public health personnel in Bangkok The samples used in this research were personnel, workers in hospitals and offices under the Medical Bureau, Health Bureau, and Public Health Service Center, Health Bureau. In Bangkok, 300 people collected data by using a questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. analysis of variance and Pearson correlation coefficient analysis. Statistical significance was set at the .05 level. The results of the study revealed that 1) the organizational climate level of health personnel The respondents had a high level of opinions (mean 3.90) with the highest average opinions on support. 2) Organizational commitment level. of health personnel The respondents had their opinions at a high level (mean 3.99), with the highest average opinion on persistence commitment. 3) The results of comparing organizational commitment. of health personnel Classified by personal factors found that personnel with different personal factors. have different organizational commitments, it was found that public health personnel in Bangkok with different genders, ages, job titles and incomes Have a relationship with the organization and 4) the results of the study of the relationship between organizational climate and organizational commitment of health personnel. In the jurisdiction of Bangkok, it was found that the organizational atmosphere in all aspects There was a correlation with the organizational commitment of health personnel. in Bangkok with statistical significance at the .05 level.

Keywords: organizational atmosphere; commitment to the organization; public health personnel

บทนำ (Introduction)

บรรยากาศองค์การถือเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและบุคลากรในองค์การโดยตรง และส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรอีกด้วย หากบุคลากรมีความพึงพอใจในบรรยากาศองค์การหรือมีทัศนคติที่ดีต่อองค์การจะทำให้เกิดความเชื่อมั่น มีความเต็มใจในการทำงาน และแสดงความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานโดยตรง และจะทำให้บุคลากรนั้นมีความผูกพันต่อองค์การ

ความผูกพันต่อองค์การ (employee engagement) เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติทางบวกที่บุคลากรมีต่อองค์การ มีความศรัทธาและความจงรักภักดี ตั้งใจที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งความผูกพันต่อองค์การเป็นสิ่งที่หลายองค์การพยายามที่จะสร้างให้เกิดขึ้นการที่บุคลากรคนหนึ่งจะมีความผูกพันได้ในระดับหนึ่งก็จะต้องผ่านประสบการณ์ที่ดีในการทำงาน การมีส่วนร่วมในงาน รับรู้ว่างานที่ตนเองทำอยู่นั้นมีโอกาที่จะก้าวหน้าในองค์การ จนกระทั่งมีความเชื่อมั่นและเกิดความรู้สึกผูกพัน ความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์การนั้นเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับตัวบุคลากรในแต่ละบุคคล (วรเชษฐ์ เวชมงคลกร และคณะ, 2561) โดยความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์การถือว่าเป็นตัวชี้วัดที่ดีที่สุดของการมีประสิทธิภาพขององค์การอย่างแท้จริง สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนจากผลการปฏิบัติงาน การขาดงาน การเข้า - ออกงาน การขอย้ายไปสังกัดและปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่น ซึ่งหากบุคลากรในองค์การมีความผูกพันที่ดีต่อองค์การแล้วก็จะมีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย กล่าวได้ว่า บุคลากรที่มีความผูกพันกับองค์การมีแนวโน้มที่จะอยู่กับองค์การได้นานกว่าและเต็มใจทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถเพราะเมื่อคนมีความผูกพันต่อองค์การก็จะมีแสดงออกส่วนบุคคลจะรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในองค์การและเกิดความผูกพันในงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในงาน

หน่วยงานสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นอีกหนึ่งองค์การที่ตระหนักถึงความสำคัญของความผูกพันต่อองค์การของบุคลากร เพราะบุคลากรถือเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุกมิติ จากการดำเนินงานด้านการบริหารและพัฒนาบุคลากรของสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจุบันประสบปัญหาบุคลากรลาออกบ่อยครั้ง มีการย้ายสายงานและย้ายสถานที่ปฏิบัติงาน โดยส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบาย การติดต่อประสานงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน รวมถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายในองค์การของบุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจนำมาซึ่งความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่น ตั้งใจ และไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้องค์การประสบความสำเร็จในด้านนโยบายเร่งด่วน ตัวชี้วัด ตามยุทธศาสตร์และปัญหาสุขภาพตามบริบทพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้ความผูกพันระหว่างบุคลากรและองค์การลดลง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่สำนักงานสาธารณสุขกำลังเร่งแก้ไข เนื่องจากการลาออกบ่อยครั้ง ย้ายสายงาน การย้ายสถานที่ปฏิบัติงาน ทำให้สูญเสียทรัพยากรบุคคลและส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน เช่น ค่าใช้จ่ายในการสรรหาคนทดแทน ค่าใช้จ่ายการฝึกอบรมต่าง ๆ หรือโรงพยาบาลอาจดูแลผู้ป่วยได้น้อยลงในบางส่วน

และผู้มาใหม่อาจยังไม่มีความรู้ความชำนาญ การสูญเสียขวัญและกำลังใจของบุคลากรที่ยังคงอยู่ในองค์กรลดลง (กันตภณ ต้นสกุล, 2561)

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ในวางแผน ออกแบบระบบการบริหารจัดการบุคลากรสาธารณสุขให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งจะช่วยส่งผลให้ศูนย์บริการสาธารณสุขประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์กร ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กร ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์กร ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กร กับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย (Research hypothesis)

1. บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์กร แตกต่างกัน
2. บรรยากาศองค์กร มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยใช้การวิจัยโดยการสังเกต (Observational Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Observational Descriptive Studies) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลและสำนักงานในสังกัดสำนักการแพทย์ สำนักอนามัย และศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 7,510 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) กำหนดให้มีค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 379 คน และเพื่อความสะดวกในการประเมินผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดจำนวน 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง รายได้ และประสบการณ์การทำงาน ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ มิติโครงสร้างองค์การ มิติมาตรฐานการทำงาน มิติความรับผิดชอบในการทำงาน มิติการชื่นชม มิติการสนับสนุน และมิติความรู้สึกรู้สึกผูกพัน และรับผิดชอบต่อองค์การ และส่วนที่ 3 ความผูกพันต่อองค์การ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความผูกพันด้านจิตใจ ความผูกพันด้านการคงอยู่ และความผูกพันด้านบรรทัดฐาน

ทั้งนี้ สำหรับแบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เกณฑ์สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	มีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูล ทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิ โดยทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา บทความวารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนการค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายบรรยากาศองค์การและความผูกพันต่อองค์การ และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน โดยใช้สถิติ Independent t-test และ One-Way Analysis of Variance (One-Way ANOVA) และสมมติฐานข้อที่ 2 บรรยากาศองค์การ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากร สาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษา (Results)

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง รายได้ และประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	176	44.0
หญิง	224	56.0
อายุ		
อายุ 21 - 30 ปี	157	39.3
อายุ 31 - 40 ปี	124	31.0
อายุ 41 - 50 ปี	68	17.0
อายุ 51 - 60 ปี	51	12.8

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	83	20.6
นักวิชาการสาธารณสุข	38	9.5
แพทย์	67	16.8
ทันตแพทย์	20	5.0
พยาบาลวิชาชีพ	54	13.5
พยาบาลเทคนิค	47	11.8
เภสัชกร	30	7.5
นักสังคมสงเคราะห์	23	5.8
เจ้าหน้าที่ธุรการ	27	6.8
อื่น ๆ	11	2.8
รายได้		
ไม่เกิน 10,000 บาท	56	14.0
10,001 – 20,000 บาท	138	34.5
20,001 – 30,000 บาท	122	30.5
30,001 บาทขึ้นไป	84	21.0

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 ส่วนใหญ่ตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 83 คน คิดเป็น

ร้อยละ 20.8 มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และมีประสบการณ์ทำงาน 11 – 15 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ

ผลการศึกษาความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ ได้แก่ โครงสร้างองค์การ มาตรฐานการทำงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน การชื่นชม การสนับสนุน และความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ได้ผลการศึกษาดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบรรยากาศองค์การ

บรรยากาศองค์การ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
โครงสร้างองค์การ	3.93	0.442	มาก
มาตรฐานการทำงาน	3.90	0.676	มาก
ความรับผิดชอบในการทำงาน	3.89	0.762	มาก
การชื่นชม	3.87	0.454	มาก
การสนับสนุน	3.99	0.448	มาก
ความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ	3.80	0.552	มาก
รวม	3.90	0.407	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการสนับสนุน มากที่สุด ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา ด้านโครงสร้างองค์การ ($\bar{X} = 3.93$) และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.80$)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ

ผลการศึกษาความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ ได้แก่ ความผูกพันด้านจิตใจ ความผูกพันด้านการคงอยู่ และความผูกพันด้านบรรทัดฐาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ได้ผลการศึกษาดังตาราง 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความผูกพันต่อองค์การ

ความผูกพันต่อองค์การ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ความผูกพันด้านจิตใจ	3.99	0.493	มาก
ความผูกพันด้านการคงอยู่	4.02	0.489	มาก
ความผูกพันด้านบรรทัดฐาน	3.95	0.691	มาก
รวม	3.99	0.371	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความผูกพันด้านการคงอยู่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความผูกพันด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.99$) และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นความผูกพันด้านบรรทัดฐานน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานที่ 1 คือ การทดสอบหาความแตกต่างค่าเอฟ (F-test) หรือการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างระหว่างตัวแปร จะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD สามารถแสดงผลการทดสอบได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	Sig.	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน	T-test	0.262	0.794	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1.2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน	One-way ANOVA	1.640	0.180	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1.3 บุคลากรที่มีตำแหน่ง ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน	One-way ANOVA	0.752	0.661	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1.4 บุคลากรที่มีรายได้ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน	One-way ANOVA	1.003	0.391	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1.5 บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน	One-way ANOVA	2.257	0.048*	ยอมรับ

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.2 บุคลากรที่มีอายุ ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.3 บุคลากรที่มีตำแหน่ง ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.4 บุคลากรที่มีรายได้ ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.5 บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 1 ปี มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกับ บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 – 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 1 ปี มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 – 15 ปี บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 – 15 ปี มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกับ บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การทำงาน 16 – 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 16 – 20 ปี มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างมากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 – 15 ปี

สมมติฐานที่ 2 บรรยากาศองค์การ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การและความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับสถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยจะยอมรับสมมติฐานก็ต่อเมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติมีค่าน้อยกว่า 0.05 สามารถแสดงผลการทดสอบได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ กับความผูกพันต่อองค์การ

บรรยากาศองค์การ	ความผูกพันต่อองค์การ			
	R	Sig.	ทิศทางความสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
ด้านโครงสร้างองค์การ	.347	.000*	ทิศทางเดียวกัน	ต่ำ
ด้านมาตรฐานการทำงาน	.334	.000*	ทิศทางเดียวกัน	ต่ำ
ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน	.334	.000*	ทิศทางเดียวกัน	ต่ำ
ด้านการชื่นชม	.307	.000*	ทิศทางเดียวกัน	ต่ำ
ด้านการสนับสนุน	.342	.000*	ทิศทางเดียวกัน	ต่ำ
ด้านความรู้สึผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ	.217	.000*	ทิศทางเดียวกัน	ต่ำ

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ กับความผูกพันต่อองค์การ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านโครงสร้างองค์การ มีความสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับต่ำ ($r = 0.347$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ด้านมาตรฐานการทำงาน มีความสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับต่ำ ($r = 0.334$)

ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับต่ำ ($r = 0.334$)

ด้านการชื่นชม มีความสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับต่ำ ($r = 0.307$)

ด้านการสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับต่ำ ($r = 0.342$)

ด้านความรู้สึผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ มีความสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับต่ำ ($r = 0.217$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ด้านเพศที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากหน่วยงาน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ไม่มีการแบ่งประเภทของงานไว้สำหรับเพศหญิงหรือเพศชาย และไม่มีการกีดกันการแต่งตั้งในเลื่อนตำแหน่งในระดับสูงขึ้น ประกอบกับการปฏิบัติต่อพนักงานไม่ว่าจะเป็นเพศใดเป็นไปอย่างเสมอภาค แสดงให้เห็นว่าพนักงานเพศหญิงและเพศชายได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการทำงาน ทำให้บุคลากรสาธารณสุข มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกันแม้จะมีเพศแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญกิตติ์ จันทรัมย์ (2557) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การ กลุ่มเจอนอร์แซนวาย : กรณีศึกษาพนักงานภายใต้ธุรกิจค้าผลิตภัณฑ์อาหารในประเทศ บริษัท ซีพีเอฟ เทรดดิ้ง จำกัด พบว่า เพศที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน

ด้านอายุ ที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากอายุไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ แม้ว่า พนักงานจะมีอายุมากหรืออายุน้อย ก็มีความผูกพันต่อองค์การเหมือนกัน เพราะคิดว่าหน่วยงาน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นองค์การที่มั่นคงน่าเชื่อถือและเป็นที่พึ่งได้ และไม่มีการกีดกันการแต่งตั้งในการเลื่อนตำแหน่งในระดับสูงขึ้น ประกอบกับการปฏิบัติต่อพนักงานไม่ว่าจะอายุเท่าใดเป็นไปอย่างเสมอภาค แสดงให้เห็นว่า พนักงานได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการทำงาน ทำให้บุคลากรสาธารณสุข มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกันแม้จะมีอายุแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของรัญปภัค บุญเที่ยง (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันขององค์การกรณีศึกษาบุคลากรสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย พบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีผลกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทยไม่แตกต่าง

ด้านตำแหน่งงาน ที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาตำแหน่งงาน ไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเสมอภาค พิจารณาที่ความสามารถในการทำงานเป็นหลัก พนักงานที่มีตำแหน่งงานในระดับผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา จะได้รับการยอมรับ ยกย่อง อย่างเท่าเทียมกัน หรือการเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน ขึ้นอยู่กับผลงานทั้งสิ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิพันธ์ พุทธหนู และคณะ (2561) ศึกษาความผูกพันต่อองค์การ ของพนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ ของพนักงานกรุงเทพมหานคร

ด้านรายได้ ที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การ ไม่แตกต่างกัน การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากระดับรายได้ไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ บุคลากรที่มีเงินเดือนสูงหรือเงินเดือนน้อย จะมีความรู้สึกว่ามีอำนาจมั่นคงในการปฏิบัติงาน และรู้สึกผูกพันต่อองค์การเท่ากัน โดยไม่คิดจะเปลี่ยนแปลงไปทำงานที่อื่น แม้หากมีโอกาส เพราะต้องไปเริ่มต้นขึ้นเงินเดือนใหม่ รวม

ไปถึงวัฒนธรรมองค์การใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของชนัตพร เขี่ยมหาญ (2562) ศึกษาเรื่องบรรยากาศองค์การและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์การของข้าราชการและลูกจ้าง สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า ตำแหน่งงาน มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์การ ไม่แตกต่างกัน

ด้านประสบการณ์ทำงาน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการทำงานมานานทำให้เกิดทักษะ ความชำนาญ และได้รับอบรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจ และมีความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานมาก จึงมีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย ทำให้บุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อความผูกพันต่อองค์การ แตกต่างกัน สอดคล้องกับของรณุปัท บัญเที่ยง (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันขององค์การกรณีศึกษาบุคลากรสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย พบว่าเพศที่แตกต่าง มีผลกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทยไม่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของชนัตพร เขี่ยมหาญ (2562) ศึกษาเรื่องบรรยากาศองค์การและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์การของข้าราชการและลูกจ้าง สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่าประสบการณ์ในการทำงาน มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์การ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 บรรยากาศองค์การ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร

บรรยากาศองค์การ ประกอบด้วย โครงสร้างองค์การ มาตรฐานการทำงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน การชื่นชม การสนับสนุน และความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ การที่พบผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้บรรยากาศองค์การที่ดี ไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศองค์การในด้านใดด้านหนึ่งก็ตาม หรืออาจเป็นการรับรู้บรรยากาศองค์การโดยรวม การรับรู้บรรยากาศองค์การที่ดีนี้ย่อมก่อให้เกิดได้รับความพึงพอใจในการทำงาน อีกทั้งผู้บริหารมีอิทธิพลต่อบรรยากาศองค์การ ของหน่วยงานเป็นอย่างยิ่ง บรรยากาศองค์การ ที่ดีจะส่งผลให้บุคคลมีการทำงานที่ดีขึ้น โดยสิ่งที่จะสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดีเหมาะสมแก่การทำงาน ได้แก่ การมีการบังคับบัญชาที่ดี บรรยากาศการทำงานเป็นแบบเปิด การที่สมาชิกในองค์การมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน รวมทั้งการที่องค์การ มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม ทางจิตใจที่ดี เพียงพอที่จะเสริมสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดีได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของชนัตพร เขี่ยมหาญ (2562) ศึกษาบรรยากาศองค์การ และคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์การของข้าราชการและลูกจ้าง สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า บรรยากาศองค์การ ด้านการสนับสนุน มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์การ ในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านโครงสร้างของงาน และด้านการยอมรับ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของกันตณ ตันสกุล (2561) ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดสงขลา พบว่า บรรยากาศองค์การด้านโครงสร้างของงาน มาตรฐานในการปฏิบัติงาน การยอมรับ และการสนับสนุน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ ของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

งานวิจัยนี้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่อองค์การที่สำคัญสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบุคลากรสาธารณสุข ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยควรให้ความสำคัญกับการทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานให้มีความยืดหยุ่นและเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน อีกทั้งควรมีการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการแสดงออกถึงการให้ความสำคัญ แก่บุคลากรทุกระดับเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความต้องการที่จะดำรงความเป็นสมาชิกภาพขององค์การ ทั้งนี้เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ภาวะผู้นำและนำตัวแปรเหล่านั้นมาใช้ในหน่วยงานหรือองค์การเพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การของพนักงานในองค์การต่อไป

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กันตณ ตันสกุล. (2561). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดสงขลา*. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรเชษฐ์ เวชมงคลกร, สุธี อยู่สถาพร, ปิยธิดา ตรีเดช, สุนธาศิริ. (2561). ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรโรงพยาบาลบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา กระหวางสาธารณสุข. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี*. 29(2), 101-111.
- รัญปภัค บุญเที่ยง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันขององค์กรกรณีศึกษา: บุคลากรสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*. 4(2), 273-282
- ชนัตพร เข้มมหาญ (2562). *บรรยากาศองค์การและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์การของข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กันตณ ตันสกุล. (2561). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานธนาคารออมสินในจังหวัดสงขลา*. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สิทธิพันธ์ พุทธน, ชลิตา ศรมณี, เฉลิมพล ศรีหงษ์, เสาวลักษณ์ สุขวิรัช และวิโรจน์ ก่อสกุล.

(2561). ความผูกพันขององค์กรของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 6(3), 876.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications.

คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน

Quality of Life Working of Royal Irrigation Department Personnel

อัจจิมา หยูทอง¹ จุฑาทิพ คล้ายทับทิม²
Aadjima Yoothong, Juthatip Klaitabtim

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของกรมชลประทาน จำนวน 392 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-Test, One-Way ANOVA และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัย พบว่า 1) บุคลากรกรมชลประทาน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ สถานภาพสมรส ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่บุคลากร ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการทำงาน และประเภทบุคลากร แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords) : คุณภาพชีวิตการทำงาน; บุคลากรกรมชลประทาน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the quality of work life of personnel in the Employees of the Royal Irrigation Department, 2) to compare the

Received: 2023-06-14 **Revised:** 2023-07-13 **Accepted:** 2023-07-17

¹ นิสิตโครงการรัฐศาสตร (ภาคพิเศษ) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร และรัฐประศาสนศาสตร คณะสังคมศาสตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร Political Science Program Students (Special Program), Master of Arts Program Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: aadiima.y@ku.th

² ภาควิชาวิชารัฐศาสตรและรัฐประศาสนศาสตร คณะสังคมศาสตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University

quality of working life of the Employees of the Royal Irrigation Department classified by personal factors 3) to study the relationship between organizational climate and the quality of working life of the Employees of the Royal Irrigation Department. The sample group used in this research was 392 personnel of the Employees of the Royal Irrigation Department. The instrument used for data collection was a questionnaire, and the statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-statistic Test, One-Way ANOVA, and Pearson's correlation coefficient with a statistical significance of 0.05. The results of the research found that 1) the Employees of the Royal Irrigation Department had overall quality of work life at a high level. 2) Factors of organizational climate related to quality of work life. 3) Personal factors, including different mental status, There is no difference in quality of working life. while personnel with sex, age, education level income, the duration of operation and personnel type is different have different quality of working life It was statistically.

Keywords : quality of working life; Royal Irrigation Department personnel

บทนำ (Introduction)

ในยุคปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพนั้น มีรายละเอียดในการบริหารและให้ความสำคัญหลายด้าน เช่น การสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร ที่มีความสามารถ การฝึกอบรมให้บุคลากรมีทักษะการทำงานรอบด้านที่ดีขึ้น ตลอดจนการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร และการส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในอาชีพ ทำให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากบุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีจะทำให้มีความสุขในการดำรงชีวิตและมีความสุขในการทำงาน มีความพึงพอใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและเพื่อนร่วมงาน จนทำให้บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กร มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และทุ่มเทให้กับการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ จนทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นหากองค์กรสามารถสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ให้เข้ามาปฏิบัติงานได้อีกทั้งหากสามารถรักษาบุคลากรที่ดีมีคุณภาพ ให้ปฏิบัติงานในองค์กรไว้นั้นจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานขององค์กรนั้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานหนึ่งของภาครัฐสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เพียงพอ และจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ ซึ่งมีการแบ่งโครงสร้างหน่วยงานภายในกรม มีหน่วยงานสังกัดภูมิภาคและหน่วยงาน สังกัด

ส่วนกลาง โดยกรมชลประทานเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ในทุกระดับ ให้สอดคล้องและทรัพยากรมนุษย์นับเป็นทรัพยากรการบริหารที่อาจกล่าวได้ว่า สำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรการบริหารทั้งหมด ในฐานะเป็นผู้กำหนดและขับเคลื่อนนโยบายขององค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรทั้งในปัจจุบันและอนาคต การมุ่งใจให้บุคลากรของหน่วยงานทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อองค์กร และภายใต้พลวัตการเปลี่ยนแปลงปัจจุบัน การทำงานรูปแบบเดิมอาจไม่สามารถตอบสนองต่อปัจจัยและความท้าทายต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทต่อการทำงานมากขึ้น การปรับเปลี่ยนไปสู่องค์กรอัจฉริยะ (Intelligent Organization) เป็นการปรับปรุงองค์กรและบุคลากร (Turnaround) ให้มีความทันสมัย มีการทำงานที่ตั้งอยู่บนฐานดิจิทัล ที่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ (เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีก่อสร้าง หรือเทคโนโลยีด้านการจัดการ) มาปรับใช้ในองค์กร เพื่อการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัยต่อบริบทและสถานการณ์ในอนาคต ทั้งในมิติของระบบการทำงาน กระบวนการทำงาน การจัดการองค์ความรู้ขององค์กร และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดียิ่งขึ้น เมื่อบุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี บุคลากรจะมีกำลังใจในการทำงาน และปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถจนประสบผลสำเร็จ ส่งผลให้บุคลากรมีความสุขในการทำงานจนเกิดความผูกพันที่มีต่อองค์กร ดังนั้นการบริหารบุคลากรจึงควรคำนึงถึงคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีศักยภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ผู้บริหารจึงควรให้ความสนใจต่อความผูกพันต่อองค์กร เพื่อเสริมสร้างให้สมาชิกมีความผูกพันในองค์กรมากยิ่งขึ้น จึงถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และองค์กรในภาพรวม ให้สามารถรับมือกับการทำงานที่มีความท้าทายมากขึ้น ในขณะเดียวกันสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กรได้ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่การเป็นองค์กรอัจฉริยะในระยะยาว และจากสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น บุคลากรกรมชลประทานมีการลาออกจากสถิติย้อนหลัง 4 ปี มีจำนวนการลาออกของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการทั้งหมด 1,645 คน จึงขาดแคลนบุคลากรที่มีองค์ความรู้ประสบการณ์ (ตรง) ทำให้เกิดช่องว่างของการพัฒนาบุคคล และขาดบุคลากรที่มีความสามารถมาทดแทนการดำเนินงาน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน จึงเป็นสิ่งสำคัญอันเป็นพื้นฐานการนำไปสู่ความสำเร็จของกรมชลประทานต่อไปในระยะยาว และจะช่วยสะท้อนภาพของคุณภาพชีวิตของบุคลากรในปัจจุบัน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนโยบายการบริหารพัฒนาบุคลากร และแนวทางในการสร้างเสริมกำลังใจให้กับบุคลากร เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ ซึ่งเมื่อองค์กรมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพแล้ว ย่อมจะส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรกรมชลประทาน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เพื่อให้การศึกษานี้เป็นไปอย่างมีระบบและมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรกรมชลประทาน จากทั้งหมด 36 หน่วยงาน ส่วนกลาง 19 หน่วยงาน ส่วนภูมิภาค 17 หน่วยงานจำนวนทั้งหมด 19,361 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 4 กรกฎาคม 2565) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของกรมชลประทาน ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, T, 1973) โดยใช้ค่าความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้ในการศึกษา คือ 391.9 คน ดังนั้น การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมดจำนวน 392 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ประเภทบุคลากร ระยะเวลาในการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความ รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของกรมชลประทาน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1.) โครงสร้างองค์การ 2.) ความท้าทายและความรับผิดชอบ 3.) ความอบอุ่นและความสนับสนุน 4.) การให้รางวัล 5.) ความขัดแย้ง 6.) มาตรฐานงาน การปฏิบัติงาน 7.) ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ 8.) ความเสี่ยงของงาน รวมทั้งสิ้น 28 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตอบแทน 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานเชิงบวก 3) ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา 4) ด้านความมั่นคง

ในหน้าที่การงาน 5) ด้านบูรณาการทางสังคม 6) ด้านประชาธิปไตยในองค์กร 7) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน 8) ด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ จำนวน 40 ข้อ

การพัฒนามาตรวัดของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้นำแบบสอบถามมาทดสอบ (Try out) จำนวน 30 ชุด ได้พัฒนาคำถามจากความหมายของตัวแปรต่างๆ ตามทฤษฎี และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักคั่นคว่ำอิสระ ตรวจสอบมาตรวัด จึงมี Content validity กล่าวคือสามารถวัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญ และทดสอบหาความเชื่อถือ (reliability) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวัดความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งได้ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัดในการวิจัย วัดโดยใช้ Reliability Scheffe's Method alpha

2. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive analytical statistics) สถิติที่นำมาใช้บรรยายคุณลักษณะของข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้อธิบายคุณลักษณะของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คือค่าที่ได้จากการเอาผลรวมของข้อมูลทั้งหมดหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation: SD) คือ ใช้อธิบายลักษณะการกระจายของข้อมูลเพื่อใช้อธิบายข้อมูลทั้งหมดในแต่ละด้าน

3. สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (inferential analytical statistics) เป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์ถึงลักษณะของตัวแปรต้น (independent variable) ที่มีผลต่อตัวแปรตาม (dependen variable) โดยใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติการทดสอบ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

3.2 การวิเคราะห์สัมพันธ (Correlation Analysis) SPSS. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดการแปรผลสำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรกรมชลประทาน ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 241 คน (ร้อยละ 61.50) และเป็นเพศชาย จำนวน 151 คน (ร้อยละ 38.50) มีอายุ 31 - 40 ปี

จำนวน 161 คน (ร้อยละ 41.10) รองลงมา มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 81 คน (ร้อยละ 24.0) และน้อยสุด 41 - 50 ปี มีจำนวน 72 คน (ร้อยละ 18.40) สถานภาพโสด จำนวน 207 คน (ร้อยละ 52.80) รองลงมา สถานสมรส จำนวน 165 คน (ร้อยละ 42.10) และน้อยสุด สถานภาพแยกกันอยู่ มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.50) ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 238 คน (ร้อยละ 60.70) รองลงมา ปวส. จำนวน 77 คน (ร้อยละ 19.60) และปริญญาโท มีจำนวน 77 คน (ร้อยละ 19.60) รายได้ 15,000 - 20,000 บาท จำนวน 106 คน (ร้อยละ 27.00) รองลงมา มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 102 คน (ร้อยละ 26.00) และน้อยสุด ต่ำกว่า 15,000 บาท มีจำนวน 91 คน (ร้อยละ 23.20) ระยะเวลาในการทำงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 166 คน (ร้อยละ 42.30) รองลงมา มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 134 คน (ร้อยละ 34.20) และน้อยสุด 6-10 ปี มีจำนวน 92 คน (ร้อยละ 23.50) ประเภทบุคลากร ตำแหน่งข้าราชการ จำนวน 260 คน (ร้อยละ 66.30) รองลงมา พนักงานราชการ จำนวน 112 คน (ร้อยละ 28.60) และน้อยสุด ลูกจ้างประจำ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 5.10)

2. บุคลากรกรมชลประทาน มีบรรยากาศองค์การโดยรวมในระดับสูงมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และเมื่อพิจารณาค่านิยมในการทำงานในแต่ละด้านพบว่าบุคลากรกรมชลประทาน แต่ละด้านอยู่ในระดับสูงเหมือนกัน ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ (Identity) มากที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.68) รองมาโครงสร้างองค์การ (Structure) โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.76) และน้อยที่สุดความขัดแย้ง (Conflict) โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.81)

3. บุคลากรกรมชลประทาน คุณภาพชีวิตในการทำงานโดยรวมในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และเมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตในการทำงานในแต่ละด้านพบว่า บุคลากรกรมชลประทาน แต่ละด้านอยู่ในระดับสูงเหมือนกัน ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน โดยรวมแต่ละด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ มากที่สุด โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.73) รองมาด้านประชาธิปไตยในองค์การ โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.74) และน้อยที่สุดด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน โดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.87)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานแตกต่างกัน ใช้สถิติ Independent-samples t-test และ One-way ANOVA

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ด้านเพศ พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ภาพรวมและรายด้านค่าตอบแทน ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านประชาธิปไตยในองค์กร และด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านอายุ พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านสถานภาพสมรส พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านค่าตอบแทน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเชิงบวก ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านรายได้ พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระยะเวลาในการทำงาน พบว่า ระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประเภทบุคลากร พบว่า ประเภทบุคลากร ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านค่าตอบแทน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเชิงบวก ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านประชาธิปไตยในองค์กร และด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .99

ด้านค่าตอบแทนที่ ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .69$) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .69$) ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .70$) ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .75$) ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .80$) ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .84$) ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง

($r = .71$) ด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .82$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งงาน ปัจจุบันระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน ที่แตกต่างกัน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ภาพรวมและรายด้าน ค่าตอบแทน ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านประชาธิปไตย ในองค์กร และด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพรณ ชาญธัญกรรม (2562) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรกรมชลประทาน (สามเสน) เพศ ต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กร

ด้านอายุ พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21 - 30 ปี มีคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน มากกว่า 50 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ ครุฑสี (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ความผูกพันต่อองค์กรและการสื่อสารในองค์กร ส่งผลต่อการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อายุ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรที่แตกต่างกัน

ด้านสถานภาพสมรส พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ ครุฑสี (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ความผูกพันต่อองค์กรและการสื่อสารในองค์กรส่งผลต่อการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านสถานภาพที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรที่แตกต่างกัน

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านค่าตอบแทน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเชิงบวก ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา (2559) ศึกษาเรื่อง บรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ด้านรายได้ พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา (2559) ศึกษาเรื่องบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ด้านด้านรายได้ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ระยะเวลาในการทำงาน พบว่า ระยะเวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภารัตน์ ครุทสิก (2558) ศึกษาเรื่องปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ความผูกพันต่อองค์กรและการสื่อสารในองค์กรส่งผลต่อการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระยะเวลาในการทำงาน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ประเภทบุคลากร พบว่า ประเภทบุคลากรที่ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านค่าตอบแทน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเชิงบวก ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านประชาธิปไตยในองค์กร และด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัศมิ์ อิสลาม (2562) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กร ของพนักงานสายการบินฝ่ายปฏิบัติงานภาคพื้นดิน : กรณีศึกษาสายการบินไทยไลอ้อนแอร์ พบว่า ประเภทบุคลากรแตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน 2 อยู่ในระดับสูง ($r = .99$) กับบรรยากาศองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านค่าตอบแทนที่ ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .69$) เนื่องจากองค์การมีการพิจารณาค่าตอบแทนที่ได้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานและบุคลากรสามารถใช้ครองชีพเพื่อความอยู่รอดภายในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Walton (1973) กล่าวว่าค่าตอบแทนต้องมีความเพียงพอต่อการดำรงชีวิตตามมาตรฐานค่าครองชีพที่เหมาะสมในสังคมนั้น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา (2559) ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .69$) เนื่องจากองค์การมีความสะอาด อากาศปลอดโปร่ง พร้อมอุปกรณ์สำหรับการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Huse & Cummings (1985) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย คือ การเตรียมอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการทำงาน และไม่มีสภาพที่ก่อให้เกิดอันตรายใด ๆ อีกทั้งยังต้องมีแผนในการป้องกันภัยที่อาจเกิดขึ้นด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา (2559) ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการ

ทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ

ด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .70$) เนื่องจากองค์การให้โอกาสก้าวหน้าในอาชีพการเติบโตในตำแหน่งหน้าที่อย่างเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Huse & Cummings (1985) กล่าวว่าความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน คือ การสร้างโอกาสความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบเพิ่มอัตราของรายได้และตำแหน่งงาน รวมถึงการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่อย่างเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Normala Daud (2010) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรพนักงานบริษัทชาวมาเลเซีย พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนามีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กร

ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .75$) เนื่องจากองค์การมีนโยบายในการฝึกอบรมให้กับบุคลากร เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Walton (1973) กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถของตนเอง คือ การพัฒนาความสามารถของพนักงานในการทำงาน โดยให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ เอี่ยมพญา (2559) ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ

ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .80$) เนื่องจากองค์การมีการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Umstot (1984) กล่าวว่า การบูรณาการทางสังคม คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าได้ตนประสบความสำเร็จและเห็นคุณค่า โดยปราศจากอคติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัตพร เขี่ยมหาญ (2562) ศึกษาบรรยากาศองค์การและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์กรของข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านการบูรณาการทางสังคมในองค์กร มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .84$) เนื่องจากองค์การมีนโยบายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนโดยบุคลากรภายในองค์กรให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Walton (1973) กล่าวว่า ประชาธิปไตยในองค์กร คือ การบริหารจัดการให้พนักงานมีสิทธิในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย แสดงถึงสิทธิซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยฉวีวรรณ เอี่ยมพญา (2559) ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพ

ชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านประชาธิปไตยในองค์กร มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ

ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .71$) เนื่องจากบุคลากรมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม เสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อให้งานเกิดผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของWalton (1973) กล่าวว่า การที่พนักงานจัดสรรเวลาการทำงานให้สมดุลกับคุณภาพชีวิตของตนเองอย่างลงตัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฐพรรณ ชาญธัญกรรม (2562) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรกรมชลประทาน (สามเสน) พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่นมีความสัมพันธ์กับผูกพันต่อองค์การของบุคลากรกรมชลประทาน (สามเสน)

ด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .82$) เนื่องจากองค์การร่วมกิจกรรมช่วยเหลือสังคมร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ทำให้บุคลากรเกิดความภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Umstot (1984) กล่าวว่า การเกี่ยวข้องกับสังคม คือ กิจกรรมของหน่วยงานที่ดำเนินไปในลักษณะไม่รับผิดชอบต่อสังคม จะก่อให้เกิดการลดคุณค่าความสำคัญของงานและอาชีพในกลุ่มผู้ปฏิบัติและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ ครุฑสีก (2558) ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ความผูกพันต่อองค์การและการสื่อสารในองค์กรส่งผลต่อการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านแรงจูงใจในการบริการสาธารณะมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กรมชลประทานควรมีการพัฒนาแนวทางด้านโครงสร้างองค์การ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและลดช่องว่างด้านโอกาสความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และบุคลากร เห็นควรให้ผู้บังคับบัญชาตามกองและสำนักต่างๆ มีการจัดประชุมย่อยเพื่อเปิดการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานจากบุคลากรและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานจากบุคลากรและผู้บังคับบัญชาในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ

2. ควรมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง เพื่อให้บุคลากรเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์การอย่างยั่งยืน

3. ควรมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินให้มีความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรมีเป้าหมายการทำงาน พัฒนาตนเองเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งของบุคลากรภายหลังการประเมิน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมชลประทาน ในสำนัก/กอง เพื่อปรับปรุงนโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรมชลประทาน
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน เช่น ความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมชลประทาน. (2561). แผนกลยุทธ์การพัฒนากualitasชีวิตบุคลากรกรมชลประทาน (พ.ศ. 2562 – 2564) สืบค้น 9 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.1.rid.go.th>
- กรมชลประทาน. (2565). แผนปฏิบัติราชการกรมชลประทาน. สืบค้น 15 มีนาคม 2565, จาก <https://www.1.rid.go.th>
- กรมชลประทาน (2564). แผนพัฒนาบุคลากร. สืบค้น 11 เมษายน 2565, จาก <https://www.1.rid.go.th>
- กรมชลประทาน. (2560). แผนยุทธศาสตร์กรมชลประทาน 20 ปี (2561 – 2580). สืบค้น 28 มีนาคม 2565, จาก <https://www.1.rid.go.th>
- Walton, R. E. (1973). "Quality of Working Life: What is it?" *Sloan Management Review*, 4, 7: 20-23.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.

**ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่**
**Political attitudes of Suan Sunandha Rajabhat University students
after the dissolution of the Future Forward Party**

เบญจมาภรณ์ แก้วระคน¹ วัลลภ ปิริยววรรณ²
Benjamaporn Kaewrakhon, Wanlop Piriyawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีมุ่งศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ 1. เพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมือง 2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาและ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสั่นสภาพของพรรคการเมืองกับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจำนวน 4 ชั้นปี ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่ายจำนวน 392 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test, F-test และหาค่าความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่พบว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) ข้อที่มีค่าระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ทัศนคติเฉย ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ทัศนคติในทางลบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ ผลการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่พบว่านักศึกษาที่มี เพศ อายุ และระดับชั้นปี การศึกษาแตกต่างกัน พบว่ามีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกด้านและผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสั่นสภาพของพรรคการเมืองกับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Received: 2022-11-08 **Revised:** 2022-12-19 **Accepted:** 2022-12-19

¹รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author E-mail. s60463825030@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail. wallop.pi@ssru.ac.th

หาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.67 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน แต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในทิศทางค่อนข้างสูง ข้อเสนอแนะจากการศึกษาพบว่าควรมีการปรับปรุงข้อกฎหมายที่ล่าช้า เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเพื่อให้ขับเคลื่อนพรรคการเมืองได้ทำหน้าที่ป้องกันการทุจริต

คำสำคัญ (Keywords): ทศนคติทางการเมือง; การยุบพรรคการเมือง; พรรคอนาคตใหม่

Abstract

This research aimed to study the political attitudes of students of Suan Sunandha Rajabhat University towards the dissolution of the Future Forward Party. The objectives of the study were 1. To study political attitudes 2. To compare the political attitudes of students and 3. To study the relationship between knowledge and understanding on the formation of political parties and the dissolution of political parties and political attitudes of students of Suan Sunandha Rajabhat University towards dissolution of the Future Forward Party. It is a quantitative research. Data were collected from students of Suan Sunandha Rajabhat University for 4 years. This was a simple random sample of 392 people. by using questionnaires as a tool to collect data and analyze the data by finding the percentage Mean and Standard Deviation The hypothesis was tested with t-test, F-test and correlated with Pearson's correlation coefficient. The results showed that. The results of the study on political attitudes of students of Suan Sunandha Rajabhat University towards dissolution of the Future Forward Party found that the overall average was at a high level. ($\bar{X} = 3.92$) The item with the highest level of participation was the passive attitude with a high average. ($\bar{X} = 4.04$) negative attitude The average is at a high level. ($\bar{X} = 3.90$) and positive attitude The average is at a high level. ($\bar{X} = 3.81$) respectively. A study comparing the political attitudes of students of Suan Sunandha Rajabhat University towards the dissolution of the Future Forward Party found that students with different gender, age, and academic year level. It was found that there were no significant differences in political attitudes at 0.05 in all aspects. and the results of a study on the relationship between knowledge and understanding on the formation of political parties and the dissolution of political parties and political attitudes of students of Suan Sunandha Rajabhat University towards dissolution of the Future Forward Party. It was found that the correlation coefficient (r) was 0.67, indicating that the two variables were not related in the same direction. But there is a relatively high

Keywords: Political attitude; Dissolution of political parties; The Future Forward Party

การยุบพรรคการเมืองจึงเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนมากมีการถกเถียงกันมา โดยตลอดว่าเป็นเรื่องที่ขัดต่อหลักประชาธิปไตยหรือไม่ซึ่งผู้ร่างรัฐธรรมนูญรวมทั้งฝ่ายที่สนับสนุนเรื่องนี้เห็นว่ามาตรการยุบพรรคการเมืองเป็นเครื่องมือในการรักษาประชาธิปไตยไว้ ดังที่นักวิชาการบางท่านได้กล่าวว่า เมื่อพวกหัวรุนแรงจัดมาในคราบพรรคการเมือง ก็จะสร้างความท้าทายต่อหัวใจของระบบเลยทีเดียว (ทิพสุตา ญาณภริต, 2553) ตลอดเวลาที่ผ่านมาริบทางการเมืองของไทยตั้งแต่ปี 2475 ถึง 2557 ประเทศได้เกิดการรัฐประหารขึ้นบ่อยครั้งส่งผลกระทบต่อพรรคการเมือง เพราะถูกยุบเลิกโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะรัฐประหาร เพราะเห็นว่าจะจะเป็นอุปสรรคของคณะรัฐประหารทำให้พรรคการเมืองไม่อาจดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่องเมื่อเกิดการรัฐประหารทุกพรรคการเมืองก็จะถูกสั่งยุบเลิกโดยคำสั่งของหัวหน้าคณะรัฐประหารจึงการใช้อำนาจพิเศษในการยุบพรรคการเมืองโดยเหตุของการยุบพรรคของประเทศไทยค่อนข้างคล้ายคลึงกับเหตุในการยุบพรรคการเมืองของต่างประเทศ กล่าวคือ เป็นเหตุที่มีลักษณะฉนวนและมีการกระทำที่ไม่ได้สอดคล้องกับวิถีทางในระบอบประชาธิปไตยโดยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กฎหมายพื้นฐานมาตรา 21 अनुมาตรา 2 กำหนดให้การยุบพรรคการเมืองจะกระทำได้อต่อเมื่อมีพรรคการเมืองกระทำการใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์หรือพิจารณาจากความประพฤติของสมาชิกของพรรคแล้วมุ่งที่จะขัดขวางหรือทำลายระบอบประชาธิปไตยเสรีหรือเป็นภัยต่อความดำรงอยู่ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีย่อมถือเป็นพรรคการเมืองที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ พรรคการเมืองจะกระทำได้อต่อเมื่อพรรคการเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์ในการรวมตัวกันที่ขัดต่อรูปแบบการปกครองของประเทศหรือบ้านทอนหรือทำลายสาธารณรัฐอย่างไ้ก็ตาม การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ไม่ทันเท่าไรในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ได้มีผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้สั่งยุบพรรคเพราะกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกถูกกล่าวว่ล้มล้างการปกครองหรือเรียกกันทั่วไปว่า คดีอิลลูมินาติ (Illuminati) โดยนายณฐพร โตประยูร อาชีพทนายความ ซึ่งเป็นอดีตที่ปรึกษาประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นยื่นคำร้องให้อวินิจฉัยยุบพรรคอนาคตใหม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยมีคำสั่งยกคำร้องและครั้งที่ 2 โดยนายศรีสุวรรณ จรรยา เลขาธิการสมาคมองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย ยื่นเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ตรวจการการกู้ยืมเงินของพรรคอนาคตใหม่ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กก.ต.) สอบสวนพิจารณาเห็นว่าเป็นการกระทำที่ขัดกับกฎหมายจึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคอนาคตใหม่เพราะการกระทำผิดพระราชบัญญัติว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2561 ในข้อกล่าวหาว่าทำนิติกรรมอำพรางการกู้เงิน ในกรณีที่น่ายธนาธร จึงรุ่งเรือง

กิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ให้พรรคกู้ยืมเงินจำนวน 191.2 ล้านบาท ต่อมาวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยพิจารณาเห็นว่า การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองต้องอาศัยรายได้ของพรรค ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (พ.ร.บ.) ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 กำหนดแหล่งที่มาไว้ในมาตรา 62 ดังนั้น เงินส่วนใดที่พรรคนำมาใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองซึ่งไม่มีแหล่งที่มาจากกฎหมายระบุไว้ ย่อมถือว่าเป็น "เงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติตามมาตรา 62" แม้ พ.ร.บ. ฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติห้ามการกู้เงินไว้โดยชัดเจน แต่ก็ไม่ได้รับรองว่าให้กระทำได้ ประกอบกับพรรคการเมืองมีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน พฤติการณ์ และหลักฐานดังกล่าวจึงเห็นว่า "การกู้ยืมเงินของผู้ถูกร้อง จึงมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ตามมาตรา 66 เมื่อการรับบริจาดดังกล่าวต้องห้ามตามมาตรา 66 จึงเป็นการรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น อันรู้หรือควรจะได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตาม พ.ร.บ. พรรคการเมือง มาตรา 72 จึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 72 อันเป็นเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา 92 วรรคสอง" และตัดสิทธิทางการเมืองกรรมการบริหารพรรคคนละ 10 ปี จากยุบพรรคอนาคตใหม่เป็นที่สนใจของสังคมเป็นอย่างมาก สวนดุสิตโพลได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจข่าวการยุบพรรคการเมืองร้อยละ 52.96 จากปรากฏการณ์ทางการเมืองดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่าระบบการเมืองของไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองซึ่งไม่สอดคล้องกับพื้นฐานของประชาธิปไตย จึงเป็นเหตุผลทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองจากกรณีศาลรัฐธรรมนูญมีมติสั่งยุบพรรคอนาคตใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสนับสนุนของพรรคการเมืองกับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทารวมทั้งสิ้น 19,540 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คนจากนักศึกษาทุกชั้นปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

สวนสุนันทา และผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Taro Yamane (1973) ที่มีระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 95%

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Analysis) จากการใช้เทคนิค IOC โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ราย ผลการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 0.80 แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.87 จากนั้นนำไปเก็บและรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ และระดับชั้นปีการศึกษาและความรู้ความเข้าใจต่อการกำหนดพรการเมือง และการสืบสภาพของพรการเมืองใช้การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) วิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระและการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้ One - way ANOVA หรือ F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheff's Test) และการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficients)

ผลการวิจัย (Research Results)

สำหรับผลการศึกษาขอเสนอตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

การวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ ในภาพรวม

ทัศนคติทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับทัศนคติ
1. ทัศนคติในทางบวก	3.81	0.55	มาก
2. ทัศนคติในทางลบ	3.90	0.70	มาก
3. ทัศนคติเฉย ๆ	4.04	0.70	มาก
ภาพรวม	3.92	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อที่มีค่าระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ทักษคติเฉย ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ทักษคติในทางลบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) และทักษะคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน นักศึกษาที่มี เพศ แตกต่างกัน มีทักษะคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ แตกต่างกัน

ทักษะคติทางการเมือง	เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
1. ทักษคติในทางบวก	ชาย	240	4.11	0.41	-5.318	0.207
	หญิง	152	4.26	0.51		
	รวม	392	4.18	0.36		
2. ทักษคติในทางลบ	ชาย	240	4.12	0.16	-7.179	0.156
	หญิง	152	4.18	0.22		
	รวม	392	4.17	0.37		
3. ทักษคติเฉย ๆ	ชาย	240	3.32	0.41	-9.127	0.120
	หญิง	152	3.29	0.55		
	รวม	392	3.78	0.65		
ภาพรวม	ชาย	240	3.19	0.28	-2.171	0.150
	หญิง	152	4.33	0.29		
	รวม	392	4.47	0.37		

จากตารางการทดสอบสมมติฐาน นักศึกษาที่มี “เพศ” แตกต่างกัน มีทักษะคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ แตกต่างกัน พบว่าทักษะคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ไม่แตกต่างกันใช้สถิติทดสอบแบบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกด้าน

ตารางที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน นักศึกษาที่มี “อายุ” แตกต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ แตกต่างกัน

ทัศนคติทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ทัศนคติในทางบวก	ระหว่างกลุ่ม	2.441	3	0.848	14.002	0.250
	ภายในกลุ่ม	24.435	389	0.061		
	รวม	27.128	392			
2. ทัศนคติในทางลบ	ระหว่างกลุ่ม	0.315	3	0.208	7.847	0.060
	ภายในกลุ่ม	10.015	389	0.027		
	รวม	11.110	392			
3. ทัศนคติเฉย ๆ	ระหว่างกลุ่ม	0.217	3	0.086	4.079	0.107
	ภายในกลุ่ม	8.136	389	0.021		
	รวม	8.823	392			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.209	3	0.210	14.104	0.080
	ภายในกลุ่ม	10.472	389	0.017		
	รวม	12.113	392			

จากตารางการทดสอบสมมติฐาน นักศึกษาที่มี “อายุ” แตกต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ แตกต่างกัน พบว่าทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ไม่แตกต่างกันใช้สถิติทดสอบแบบ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกด้าน

ตารางที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน นักศึกษาที่มี “ระดับชั้นปีการศึกษา” แตกต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ แตกต่างกัน

ทัศนคติทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ทัศนคติในทางบวก	ระหว่างกลุ่ม	2.441	4	0.148	14.232	0.150
	ภายในกลุ่ม	24.435	388	0.161		
	รวม	27.128	392			
2. ทัศนคติในทางลบ	ระหว่างกลุ่ม	0.315	4	0.178	7.447	0.140
	ภายในกลุ่ม	11.035	388	0.247		
	รวม	11.110	392			

ทัศนคติทางการเมือง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
3. ทัศนคติเฉย ๆ	ระหว่างกลุ่ม	1.317	4	0.146	4.179	0.074
	ภายในกลุ่ม	4.136	388	0.721		
	รวม	4.823	392			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.219	4	0.320	16.134	0.104
	ภายในกลุ่ม	10.472	388	0.547		
	รวม	12.113	392			

จากตารางการทดสอบสมมติฐาน นักศึกษาที่มี “ระดับชั้นปีการศึกษา” แตกต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ แตกต่างกันพบว่าทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ไม่แตกต่างกันใช้สถิติทดสอบแบบ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสุดภาพของพรรคการเมืองกับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 การทดสอบสมมติฐานความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสุดภาพของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่

ทัศนคติทางการเมือง	ความรู้ความเข้าใจ		
	Pearson Correlation(r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
1. ทัศนคติในทางบวก	0.72	0.35	ค่อนข้างสูง
2. ทัศนคติในทางลบ	0.71	0.55	ค่อนข้างสูง
3. ทัศนคติเฉย ๆ	0.80	0.69	ค่อนข้างสูง
ภาพรวม	0.67	0.47	ค่อนข้างสูง

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การทดสอบสมมติฐานความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสุดภาพของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ โดยมีค่า Sig (2-tailed) เท่ากับ 0.47 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาที่ต่างกัน ต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสุดภาพของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรค

อนาคตใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.67 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน แต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในทิศทางค่อนข้างสูง

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้ข้อที่มีค่าระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ทัศนคติเฉย ๆ ทัศนคติในทางลบ และทัศนคติทางบวกตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านทัศนคติในทางบวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือเรื่องลำดับได้แก่ การยุบพรรคเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้ การยุบพรรคเป็นการสร้างบรรทัดฐานทางการเมืองให้กับพรรคการเมืองต่าง ๆ และพรรคการเมืองต้องจัดตั้งมาเพื่อผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ของพวกพ้อง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การยุบพรรคอนาคตใหม่ไม่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเชาว์ ชยมชัย (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มากที่สุด ได้แก่ การกล่อมเกลாதทางการเมืองจากแหล่งที่มาของการรับรู้ข่าวสารการเมืองและการให้ความสนใจเกี่ยวกับดั่งมาเพื่อผลประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ของพวกพ้องซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นทางการเมือง รองลงมา ได้แก่ เพศและน้อยที่สุด ได้แก่ ความสนใจ ติดตามข่าวสารการเมือง

ด้านทัศนคติในทางลบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือเรื่องลำดับได้แก่เป็นการลดบทบาทความสำคัญของสถาบันพรรคการเมือง การยุบพรรคการเมืองเป็นการลดรสนิยมสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และการยุบพรรคอนาคตใหม่เป็นการกลั่นแกล้งทางการเมืองตามลำดับ ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการยุบพรรคการเมืองเป็นการทำให้สถาบันพรรคการเมืองอ่อนแอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทรงวุฒิ รัตนะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการกล่อมเกลาททางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อ การใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกลาททางการเมือง ด้านการได้รับความรู้ทางการเมือง ประชาชนได้รับความรู้ทางการเมือง หรือข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จากเจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ประชาชนไม่ค่อยเข้าถึงสื่อได้มากเท่าที่ควร เพิ่มช่องทางการได้รับข่าวสารทางการเมือง

ด้านทัศนคติเฉย ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เรียงลำดับได้แก่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการยุบพรรคการเมืองจึงมองว่าการยุบพรรคการเมืองเป็นเรื่องปกติ การยุบพรรคไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของนักศึกษา และการยุบพรรคเป็นเรื่องปกติ เมื่อมีพรรคการเมืองทำผิดกฎหมาย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เป็นเกมส์ทางการเมือง ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติของการแสดงออกทางการเมือง แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอดศักดิ์ ยอแสงรัตน์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา ด้านพฤติกรรมและด้านอารมณ์ความรู้สึกมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชนและด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากนักศึกษายังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพรรคการเมืองมากนักหรือหากมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็ไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ การทดสอบสมมติฐาน นักศึกษาที่มีเพศ อายุ และระดับชั้นปีการศึกษา แตกต่างกันมีทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ แตกต่างกัน พบว่าทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรภิรมณ์ ศรีทองดำ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรทางด้านอาชีพและรายได้ มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษาและการglomเกลลาทางการเมืองไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ ศรีศิลป์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรสายสนับสนุนและช่วยวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ สถานภาพสมรส สถานภาพในตำแหน่ง ระดับการศึกษา และรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรสายสนับสนุนและช่วยวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิตพรรคการเมืองและการสืบสภาพของพรรคการเมืองกับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ การทดสอบสมมติฐานความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิตพรรคการเมืองและการสืบสภาพของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่ โดยมีค่า Sig (2-tailed) เท่ากับ 0.47 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาที่แตกต่างกัน ต่อการกำเนิตพรรคการเมืองและการสืบสภาพของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาต่อการยุบพรรคอนาคตใหม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.67 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน แต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในทิศทางค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนนาถ เจริญรักษ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้านอันดับแรกคือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็ง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการปกครองและการบริหารจัดการที่ดีและด้านเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืนเป็นอันดับสุดท้าย ผลการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองถูกยุบเพราะเป็นการยุบพรรคการเมืองเท่ากับเป็นการลิดรอนสิทธิทางการเมืองของประชาชนทั้งที่เลือกพรรคการเมืองตามอุดมคติเพื่อไปทำหน้าที่แทนตนเอง และเป็นการปิดกั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งผู้เป็นสมาชิกและผู้เลือกตั้ง
2. รัฐควรส่งเสริมความหลากหลายทางการเมืองเพื่อให้พรรคการเมืองมีพัฒนาการเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง เพราะการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาที่นานพอสมควร หากมีการยุบพรรคการเมืองก็อาจจะทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันได้และเป็นการทำลายโอกาสในการพัฒนาพรรคการเมือง

3. ควรมีการปรับปรุงข้อกฎหมายที่ล่าช้าเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเพื่อให้ขับเคลื่อนพรรคการเมืองได้ทำหน้าที่ป้องกันการทุจริต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาความไม่เป็นสถาบันของพรรคการเมืองไทย
 2. ควรศึกษาเกี่ยวกับข้อกฎหมายหรือแนวปฏิบัติในการยุบพรรคการเมืองของประเทศ
- ไทย

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชนนาถ เจริญรักษ์. (2556). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลเกียนหัก อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดจันทบุรี*. ปรินธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพสุตา ญาณภักดิ์. (2553). *การยุบพรรคการเมือง: ศึกษากรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในการยุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคประชาธิปัตย์*. วิทยานิพนธ์ภาควิชาการปกครอง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เทอดศักดิ์ ยอแสงรัตน์. (2560). *ทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*. ปรินธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- พรภิรมณ์ ศรีทองดำ. (2559). *ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปรินธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระทรงวุฒิ รัตนะ. (2562). การกล่อมเกลางานการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*. 4(1), 44 – 53
- สุเชาว์ ชยมชัย. (2558). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนตาล อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี*. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 3(2). 194 – 207.
- อภิชาติ ศรีศิลป์. (2554). *ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรสายสนับสนุนและช่วยวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน*. ปรินธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.

การส่งเสริมและพัฒนากการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผลิตภัณฑ์กล้วย
ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ
อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

The Promotion and Development Electronic Marketing of Hemp
Products of Community Enterprises in Baan Seree Rat, Chong Khaep
Sub-district, Phop Phra District, Tak Province

จักรพันธ์ วงศ์ฤกษ์ดี¹ ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร² พรรณธิภา เพชรบุญมี³
ธนภรณ์ นาคนรินทร์⁴

Chakkapan Wongrerkrdee, Kajornatthapol Pongwiritthon, Phanthipha Petchboonmee,
Thanaporn Naknarin

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาระบบ
การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ และความพึงพอใจในการใช้งานระบบการตลาดที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์
จากกล้วยของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ
จังหวัดตาก โดยมีขั้นตอนเริ่มต้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์จากกล้วยของกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และพัฒนาช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับ
ผลิตภัณฑ์จากกล้วยของกลุ่ม โดยใช้หลักการออกแบบ และพัฒนาให้สอดคล้องกับองค์ความรู้ที่ได้
ศึกษา จากนั้นผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน ด้วยการ
สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพร
บ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ

Received: 2023-01-02 Revised: 2023-03-16 Accepted: 2023-03-19

¹ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก Faculty of Business
Administration, Rajamangala University of Technology Lanna Tak. Corresponding Author e-mail:
wonglerdee@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ประเทศไทย, คณะไอคิวอาร์เอ บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย จี
โอมาติกา, มาเลเซีย, Faculty Business Administration, Northern College, Thailand. IQRA Business
School, University of Geomatika, Malaysia.

³ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก Faculty of Business
Administration, Rajamangala University of Technology Lanna Tak.

⁴ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก Faculty of Business
Administration, Rajamangala University of Technology Lanna Tak.

จังหวัดตาก เป็นผู้ใช้งานระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์หลังจากที่ได้ทดลองใช้งานระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์แล้วพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์พกพา (สมาร์ทโฟน) เป็นประจำ และมักซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ หรืออินเทอร์เน็ตเป็นประจำ ดังนั้นระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้น จึงเหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยมีผลการประเมินความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ที่ 4.18 หรือในระดับดี

คำสำคัญ (Keywords): การตลาดอิเล็กทรอนิกส์; ผลิตภัณฑ์กล้วยขง; ตำบลช่องแคบ; อำเภอพบพระ

Abstract

This research to study the development of electronic marketing system. Develop an electronic marketing system and satisfaction in using marketing systems that are suitable for the hemp products of community enterprises in Baan Seree Rat, Chong Khaep Sub-district, Phop Phra District, Tak Province, with the initial process from collecting data of hemp products by community enterprises. Then, take the data obtained for analysis and develop electronic marketing channels suitable for the group's hemp products by using design principles and developed in accordance with the knowledge that has been studied. Then, The researcher conducted a satisfaction assessment from a target group of 30 people by randomly selecting. The sample is a specific method, They are the members of the community enterprise group in Baan Seree Rat, Chong Khaep Sub-district, Phop Phra District, Tak Province. who using the electronic marketing system. After using the electronic marketing system, found that the sample population have the ability to regularly operate mobile devices (smartphones). And often buy products in online or the Internet. Therefore, the developed electronic marketing system is suitable for the community enterprise, the hemp products of the community enterprise in Baan Seree Rat, Chong Khaep Sub-district, Phop Phra District, Tak Province, with an average satisfaction rating of 4.18 or at a good level.

Keywords: Electronic Marketing; Hemp Products; Chong Khaep Sub-district; Phop Phra District

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันกล้วยขงได้รับความสนใจเป็นอย่างมากหลังจากรัฐบาลประกาศปลดล็อคให้สามารถขออนุญาตปลูก ผลิต นำเข้าเมล็ดพันธุ์ ครอบครอง และจำหน่ายได้ ด้วยคุณสมบัติที่หลากหลาย ประกอบกับความต้องการในตลาดโลกที่มีแนวโน้มเปิดกว้างมากยิ่งขึ้นทำให้กล้วยขงมีศักยภาพที่จะ

กลายเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ของไทย สามารถต่อยอดเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูงและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้มหาศาล การที่ไทยมีความสามารถในการเพาะปลูกและการผลิตสูง จึงมีโอกาที่จะกลายเป็นผู้เล่นหน้าใหม่และสามารถเกาะเกี่ยวการเติบโตในตลาดกัญชาโลกได้ ทั้งนี้ การปลดล็อกการประกอบธุรกิจกัญชาได้เชื่อมโยงไปสู่ห่วงโซ่อุตสาหกรรมอย่างน้อย 5 กลุ่ม ได้แก่ เครื่องดื่ม อาหาร ยาและอาหารเสริม เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์ดูแลส่วนบุคคล ด้วยมูลค่าตลาดกัญชารวมประมาณ 15.8 พันล้านบาท ใน 5 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม เกษตรกรและผู้ประกอบการยังคงเผชิญความท้าทายหลายด้าน เช่น การพัฒนาสายพันธุ์กัญชาให้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด ความชัดเจนของกฎหมายในการรับรองเพื่อประกอบธุรกิจ เป็นต้น (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2564)

การตลาดบนอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกว่า Internet Marketing เป็นการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการตลาดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในด้านของการตลาดโดยครอบคลุมทั้งมุมมองภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นจึงทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ได้มาจากการใช้เทคโนโลยี ทำให้เกิดการลงทุนทำตลาดบนอินเทอร์เน็ต อย่างเช่น เว็บไซต์และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (ชุดสันต์ เกิดวิบูลย์เวช, 2560) แนวคิดทางการตลาดสมัยใหม่มองว่าการตลาดมองว่าการตลาดไม่ได้ เป็นแค่การโฆษณาหรือการขาย ตามปรัชญาทางการตลาดสมัยใหม่องค์กร ต้องดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญไปที่ลูกค้า ทุกฝ่ายในองค์กรจะต้อง ประสานร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆเพื่อให้มั่นใจได้ว่าลูกค้าได้รับสินค้าหรือบริการตามความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ โดยก่อให้เกิดผลกำไร ตามมาการริเริ่มนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการธุรกิจและการเริ่มต้นทำธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ส่วนมากเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยเพื่อทำความเข้าใจใน ประสบการณ์ของลูกค้า และปรับปรุงแบบการบริการให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของลูกค้า (ขจิญช์ สวัสดิ์นิม, 2560)

ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตั้งอยู่ที่ 111/1 หมู่ที่ 6 ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2559 โดยสภาองค์กรชุมชนช่องแคบได้รับขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2563 มีผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อยู่จำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ คือ 1) กาแฟอินทรีย์คั่วมือผสมสมุนไพรโรโรโหเวช 2) น้ำมันเขียว สบู่สมุนไพรสด และ 3) น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น โดยทางวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ มีความต้องการที่จะผลักดัน และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากกัญชา เนื่องจากภายในชุมชน และสมาชิกของกลุ่มเป็นเกษตรกรผู้เพาะปลูกกัญชาอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ขาดองค์ความรู้ด้านการตลาดสมัยใหม่ที่จะช่วยเพิ่มยอดขาย และสามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มากยิ่งขึ้นด้วย ซึ่งช่องทางการตลาดในรูปแบบใหม่ยังสามารถช่วยให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ง่ายมากยิ่งขึ้น และช่วยให้ลูกค้าสามารถติดตามข่าวสาร หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่ทางกลุ่มจะพัฒนาต่อไปได้อีก

ดังนั้นคณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผลิตภัณฑ์กัญชาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก จะช่วยในการส่งเสริมช่องทางการตลาดให้แก่ผลิตภัณฑ์

จากปัญหาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตากได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตากได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

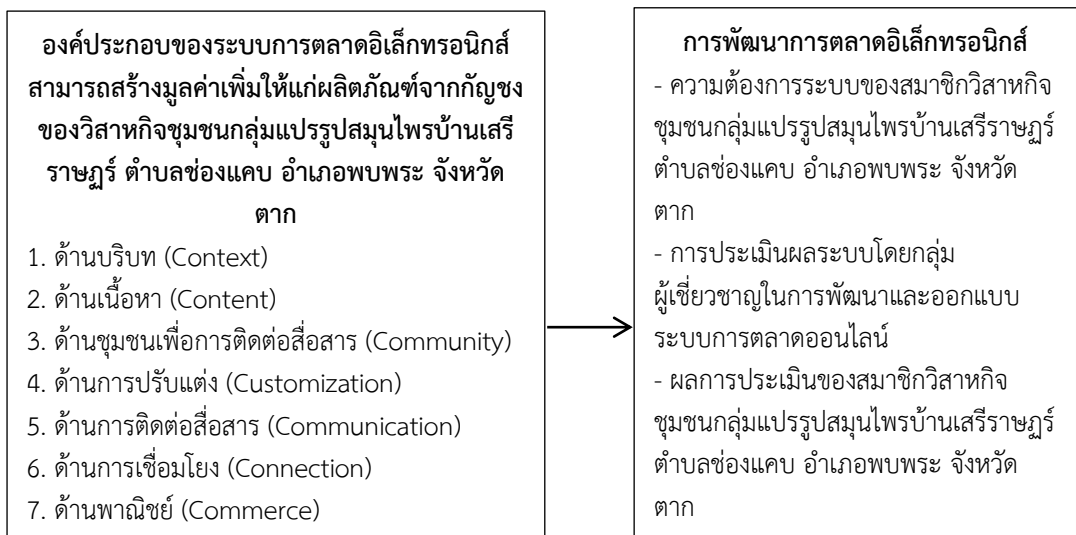
การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์จากปัญหาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก
- 2) เพื่อพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากปัญหาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้งานระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากปัญหาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับองค์การธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สถานการเงิน หรือธุรกิจอื่น ๆ โดยสามารถสรุปกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการวิจัย

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิชากิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก โดยประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สมาชิกของวิชากิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

2.2 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง สมาชิกของวิชากิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากการให้ข้อมูลมีความสำคัญกับงานวิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 30 คน ที่จะเป็นผู้ใช้ ระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน แล้วนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งแบ่งแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยมีลักษณะคำถามปลายปิด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การใช้อุปกรณ์พกพาที่เชื่อมต่อระบบสัญญาณ EADGE, 3G หรือ 4G และเคยซื้อสินค้า หรือบริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือไม่ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ประเมินในส่วนของการใช้งานระบบช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะคำถามเป็นการถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้งานระบบช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งความสำคัญเป็น 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบบวัดนี้จะถามความเห็น โดยให้ผู้ตอบตอบในระดับความสำคัญต่อการตัดสินใจต่อปัจจัยด้านการใช้งานระบบช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผลิตภัณฑ์จากัญชงของวิชากิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีลักษณะแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Form) เป็นแบบสอบถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ ผู้ตอบแบบสอบถามจะสามารถตอบคำถามตามความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกล้วยของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างของการพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกล้วยของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์

4.2 ดำเนินการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถประมวลผลได้ผ่านโปรแกรม Google Docs แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้เพื่ออธิบาย บรรยาย หรือสรุป ลักษณะของกลุ่มข้อมูลที่เป็นตัวเลข ที่เก็บรวบรวมมาซึ่งไม่สามารถอ้างอิงลักษณะประชากรได้ (ยกเว้นมีการเก็บข้อมูลของประชากรทั้งหมด) ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก

1) แบบสอบถามในส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การใช้อุปกรณ์พกพาที่เชื่อมต่อระบบสัญญาณ EADGE, 3G หรือ 4G และเคยซื้อสินค้า หรือบริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือไม่ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) แบบสอบถามในส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นในส่วนของการใช้งานระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งความสำคัญเป็น 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) คือ ค่ากลาง ซึ่งคำนวณจากผลรวมของข้อมูล และหารด้วยจำนวนของชุดข้อมูล และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมและพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผลิตภัณฑ์กล้วยของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก” สามารถแบ่งส่วนของผลสรุปของการวิจัยในครั้งนี้ได้เป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาด้านประชากรศาสตร์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน ร้อยละ 60.00 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 16 คน ร้อยละ 53.33 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 17 คน ร้อยละ 56.66 มีปริมาณการใช้อุปกรณ์พกพาเป็นประจำ จำนวน 28 คน ร้อยละ 93.33 และประสบการณ์ในการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ หรือ

อินเทอร์เน็ต จำนวน 16 คน ร้อยละ 53.33 จากการศึกษาข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ทำให้พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มีความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์พกพา (สมาร์ทโฟน) เป็นประจำ และมักซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ หรืออินเทอร์เน็ตเป็นประจำ ดังนั้นระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้น จึงเหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฏร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

2. การออกแบบ และพัฒนาระบบช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกัญชงของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฏร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่า การขายผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางระบบออนไลน์ ช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มช่องทางการติดต่อซื้อผลิตภัณฑ์ และยังเป็นการเพิ่มความสะดวกสบายให้ผู้บริโภค เพราะผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องไปเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ยังสถานที่จำหน่ายด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาเว็บไซต์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฏร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในยุคปัจจุบัน

โครงการวิจัยการส่งเสริมและพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกัญชงของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฏร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เพื่อใช้ในการออกแบบระบบงาน แล้วจึงจัดทำขั้นตอนการทำงานทั้งหมดของระบบฯ โดยใช้แผนผังบริบทในการออกแบบ และพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผลิตภัณฑ์จากกัญชงของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฏร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2560) ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ดูแลระบบ / เจ้าของร้าน กลุ่มสมาชิก/ลูกค้า และผู้ใช้ทั่วไป โดยแต่ละกลุ่มมีหน้าที่การจัดการข้อมูลหรือการใช้งานแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับการใช้ที่ระบบฯ ได้กำหนดไว้ของระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกัญชงของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฏร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนผังบริบทของระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากัญชงของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

การจัดทำเว็บไซต์สำหรับบริหารจัดการร้านค้า เช่น รูปภาพ ผลิตภัณฑ์ การตั้งราคา เนื้อหา และโปรโมชั่น เป็นต้น ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีแนวคิดที่อยากจะจัดทำระบบเว็บไซต์ขึ้น โดยต้องการให้มีรูปแบบ และเนื้อหาที่แสดงถึงเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของวิสาหกิจชุมชนฯ รวมทั้งเพื่อให้ง่ายต่อการซื้อขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ลูกค้าสามารถเข้าชม และซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านไถ่ของของกลุ่มฯ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง และยังช่วยส่งเสริมให้ลูกค้าสามารถเลือกชมผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้อย่างครบถ้วนช่วยให้สามารถตัดสินใจซื้อได้อย่างรวดเร็ว เพราะเว็บไซต์สามารถช่วยให้ผู้เข้ามาใช้บริการได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนและหลากหลาย จึงเป็นช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์หนึ่งที่ช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและบริการของทางวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตากได้เป็นอย่างดี ดังภาพที่ 3

ค้นหาสินค้า

หน้าแรก

ยินดีต้อนรับสู่ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์

Ban Seri Rat Herb Processing Group Enterprise

บ้านเสรีราษฎร์

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์

ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

เข้าสู่ระบบด้วย **LINE ACCOUNT**

เข้าสู่ระบบ

สมัครสมาชิก **LINE ACCOUNT**

ยังไม่มีบัญชีเทพ สร้างบัญชีใหม่
ไม่มีค่าใช้จ่าย

สมัครสมาชิก (ฟรี)

ติดต่อเรา

banserirat@gmail.com

สินค้าใหม่

รหัสสินค้า SKU-00005
กาแฟโรยห่อซอง

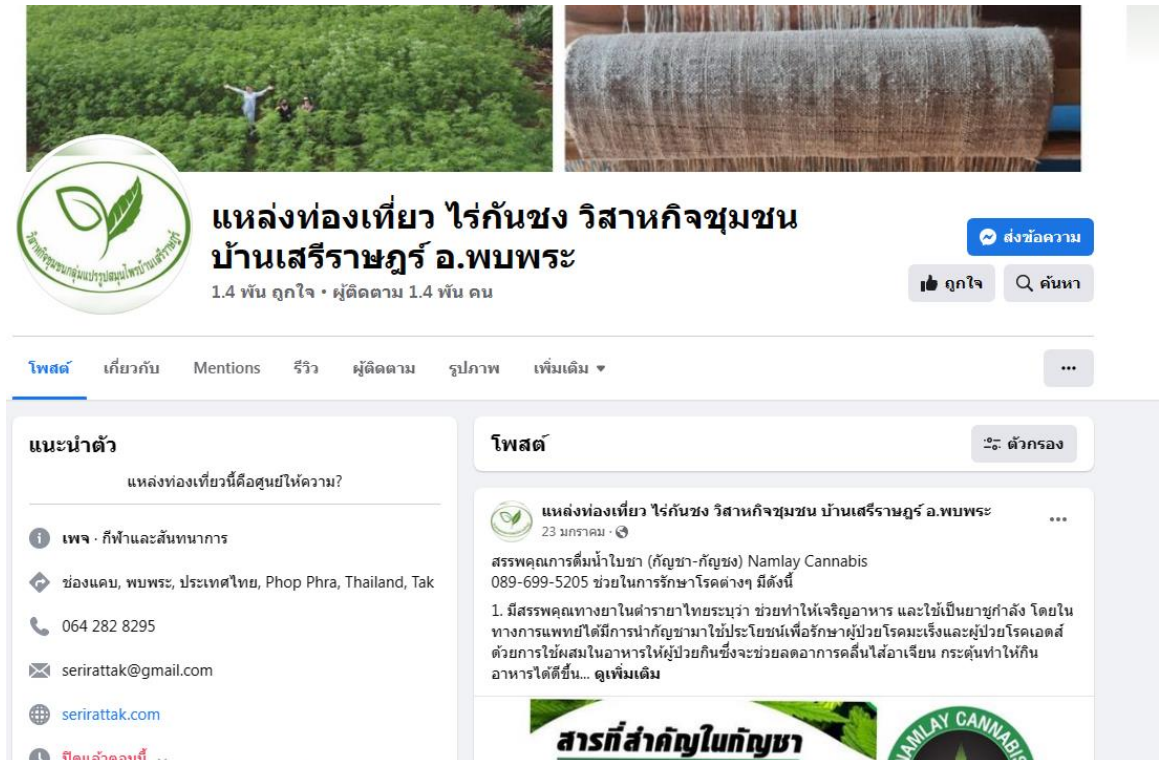
รหัสสินค้า SKU-00004
ตรีผลา

รหัสสินค้า SKU-00003
สมุนไพร

รหัสสินค้า SKU-00002
ชาใบกัญชง

ภาพที่ 3 ผลการออกแบบ และพัฒนาเว็บไซต์ของวิสาหกิจชุมชนฯ

การเปิดเว็บไซต์เพียงอย่างเดียวอาจไม่ครอบคลุมกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อขยายช่องทางการจัดจำหน่ายของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จึงเพิ่มวิธีการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ผ่าน Facebook แพนเพจ เพื่อช่วยในการติดต่อสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ เมื่อลูกค้ามีคำถาม หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวสินค้า สามารถสอบถามได้ทันทีผ่านช่องทาง Facebook แพนเพจ รวมทั้งยังช่วยประชาสัมพันธ์เนื้อหาที่เป็นประโยชน์รวมถึงรูปภาพที่น่าสนใจ เพื่อนำไปสู่การขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มต่อไปในอนาคต โดยมีผลการพัฒนาช่องทาง การตลาดด้วย Facebook แพนเพจ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ผลการออกแบบ และพัฒนา Facebook แฟนเพจของวิสาหกิจชุมชนฯ

3. การประเมินคุณภาพระบบช่องทางการตลาดในรูปแบบเว็บไซต์ และ Facebook แฟนเพจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.27) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ฯ

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ผลลัพธ์
ด้านที่ 1 ด้านความยากง่ายในการใช้งานระบบฯ (ส่วนของเว็บไซต์)	4.25	0.829	ดี
ด้านที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งาน (ส่วนของเว็บไซต์)	4.50	0.866	ดีมาก
ด้านที่ 3 ด้านความยากง่ายในการใช้งานระบบฯ (ส่วนของ Facebook แฟนเพจ)	4.00	0.707	ดี

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ผลลัพธ์
ด้านที่ 4 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานระบบฯ (ส่วนของ Facebook แฟนเพจ)	4.00	0.707	ดี
การประเมินคุณภาพระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ โดยรวม	4.18	0.777	ดี

ส่วนในรายด้านของการประเมินคุณภาพระบบช่องทางการตลาดในรูปแบบเว็บไซต์และ Facebook แฟนเพจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านความง่ายในการใช้งานระบบฯ (ส่วนของเว็บไซต์) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าระบบช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกล้วยของกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีความง่ายในการใช้งานระบบฯ (ส่วนของเว็บไซต์) มีค่าเฉลี่ย 4.25 และมีผลลัพธ์อยู่ในระดับ ดี

2) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานระบบ (ส่วนของเว็บไซต์) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าระบบช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกล้วยของกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานระบบ (ส่วนของเว็บไซต์) มีค่าเฉลี่ย 4.50 และมีผลลัพธ์อยู่ในระดับ ดีมาก

3) ด้านความง่ายในการใช้งานระบบฯ (ส่วนของ Facebook แฟนเพจ) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าระบบช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกล้วยของกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีความง่ายในการใช้งานระบบฯ (ส่วนของ Facebook แฟนเพจ) มีค่าเฉลี่ย 4.00 และมีผลลัพธ์อยู่ในระดับ ดี

4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานระบบฯ (ส่วนของ Facebook แฟนเพจ) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าระบบช่องทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกล้วยของกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานระบบฯ (ส่วนของ Facebook แฟนเพจ) มีค่าเฉลี่ย 4.00 และมีผลลัพธ์อยู่ในระดับ ดี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนากิจการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากกล้วยของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก มีเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน แล้วนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปใช้กับ

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ทางกลุ่มต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการบูรณาการตลาดดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการตลาดของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ (ชินินทร์ มหัทธนะชัย และคณะ, 2561) ที่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 31 คน คือ กลุ่มผู้ประกอบการ โดยศึกษาบริบทของชุมชนวางแผนการตลาด สร้างสื่อการขายสินค้าออนไลน์จากกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ OTOP 2 แห่ง จัดทำโปสเตอร์ธุรกิจผ่านสื่อออนไลน์ จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การทำตลาดดิจิทัล และประเมินสรุปผลการวิจัย ซึ่งพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่มีวางแผนและทำตลาดออนไลน์ เมื่อได้จัดทำเว็บไซต์ให้สถานประกอบการทั้ง 2 แห่งแล้วทำให้การโปรโมตธุรกิจผ่านสื่อออนไลน์ สามารถช่วยให้ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการเป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น และช่วยลดค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์สินค้าได้

การจัดทำเว็บไซต์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสรีราษฎร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีรูปแบบ และเนื้อหาที่แสดงถึงเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจาก گیวของของตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก รวมทั้งเพื่อให้ง่ายต่อการซื้อขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ลูกค้าสามารถเข้าชม และซื้อผลิตภัณฑ์จาก گیวของของกลุ่มฯ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง และยังช่วยส่งเสริมให้ลูกค้าสามารถเลือกชมผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้อย่างครบถ้วนช่วยให้สามารถตัดสินใจซื้อได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการสร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟดอยเผ่าไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก (ยรรยงวรกร ทองแย้ม และพัศกร ลีวิศิษฐ์พัฒนา, 2563) พบว่า อัตลักษณ์ทางการตลาดของกาแฟบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก สามารถรับรู้ได้ผ่านสื่อทั้งในรูปแบบออนไลน์ และออฟไลน์ (Online & Offline) ไม่ว่าจะเป็นบูตสินค้า ตัวสินค้า ตราสินค้า ช่องทางสื่อออนไลน์ที่เป็นโซเชียลมีเดีย คลิปวิดีโอโฆษณา และเนื้อหาอื่น ๆ โดยสื่อสารเสนอเทศที่ดีควรสามารถเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว และสะดวก ดังนั้นการทำช่องทางการตลาดออนไลน์จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับยุคปัจจุบัน

หลังจากประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย พบว่ามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ ดี สอดคล้อง กับงานวิจัยหัวข้อโครงการวิจัย การสื่อสารการตลาดแบบดิจิทัลที่มีผลต่อพฤติกรรมซื้อสินค้าออนไลน์บนเว็บไซต์ LAZADA ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ศึกษาการสื่อสารการตลาดแบบดิจิทัลที่มีผลต่อพฤติกรรมซื้อสินค้าออนไลน์บนเว็บไซต์ LAZADA ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครที่เคยใช้บริการเว็บไซต์ LAZADA จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติการทดสอบไคสเคอร์ส และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมนในการหาความสัมพันธ์ โดยพบว่าส่วนใหญ่มีเหตุผลที่ตัดสินใจซื้อสินค้าที่ความหลากหลาย สะดวกต่อการสั่งซื้อ มีค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าครั้งละ 500-1,200 บาท ทราบข่าวสินค้าจากอินเทอร์เน็ต/ Social Media และผู้บริโภคที่เคยซื้อ

สินค้าจะกลับมาซื้อซ้ำ (ณัฐณี คงห้วยรอบ, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับโครงการวิจัย การส่งเสริมและพัฒนาการตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านเสีรราชูร์ ตำบลช่องแคบ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก ได้มีการพัฒนาระบบการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ให้เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเป็นที่นิยมอยู่ใน ปัจจุบันมาใช้เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ เช่น เว็บไซต์ และ Facebook แฟนเพจ เพื่อดึงดูดลูกค้าให้กลับมาใช้บริการ หรือซื้อสินค้าซ้ำอีกต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่าการประยุกต์ใช้การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ ได้ โดยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการตลาดที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มนั้นๆ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

1) การสร้างความเชื่อมโยงให้ผู้บริโภคได้เห็นชัดเจนว่าการซื้อสินค้าจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน นอกจากได้ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน และมีคุณภาพในราคายุติธรรมแล้ว จะเป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนชาวบ้านที่ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตนเอง มีรายได้ในการช่วยเหลือครอบครัว เป็นการเพิ่มจุดขายไปยังกลุ่มเป้าหมายที่อยากสนับสนุน และกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน

2) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดโครงการเพื่อฝึกอบรมด้านการใช้งานเว็บไซต์ซื้อ-ขายสินค้าออนไลน์ หรือการใช้งาน Facebook แฟนเพจ สำหรับซื้อ-ขายสินค้าแก่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดออนไลน์แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศกระทรวงพาณิชย์. (2564). *รอบรู้เศรษฐกิจ ตามติดตลาดโลก*. นนทบุรี : หนังสือพิมพ์โพสทูเดย์.
- ขจัญญ์ สวัสดิ์นาม. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อความไว้วางใจตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
- ชนินทร์ มหัทธนะชัย และคณะ. (2561). *การบูรณาการตลาดดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการตลาดของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชุตินันต์ เกิดวิบูลย์เวช. (2560). *สื่อดิจิทัลใหม่ สื่อแห่งอนาคต*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ณัฐณี คงหัวรอบ. (2559). การสื่อสารการตลาดแบบดิจิทัลที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์บนเว็บไซต์ LAZADA ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์, หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธัญนันท์ วรเศรษฐพงษ์. (2558). ความไว้วางใจในธุรกิจ E-Commerce ของบริษัท LAZADA. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- พนิดา อ่อนลออ และสุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2559). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์ที่ทำให้ลูกค้า(LAZADA) ประสบความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรชัย พันธุ์ธาดาพร. (2558). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- รัฐพล สังคะสุข และคณะ. (2560). การพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 12(1), 38-49.
- ยรรยงวรกร ทองแย้ม และพัศกร ลีวิศิษฐ์พัฒนา. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการสร้างแบรนด์ชุมชนกาแปดอยเผ่าไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(4), 55-68.
- สรีพร โพธิ์งาม. (2559). อิทธิพลภาพลักษณ์ตราสินค้า ความเชื่อถือ และความพึงพอใจต่อความภักดีต่อ LAZADA ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์, หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2558). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. 2(3), 68-85.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2560). การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

Promoting creative tourism in the tourist area of Koh Kret Nonthaburi Province

สรรเพชญ์ มีกุล¹ เสรี วงษ์มณฑา² ผกามาศ ชัยรัตน์³

Sanpet Mikusol, Seri Wongmontha, Pakamas Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการตอบแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 400 ตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยนี้ ได้ทำการศึกษาร่องส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติเชิงอนุมานพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อันเป็นองค์ประกอบ สำคัญต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยว โดยใช้รถโดยสารประจำทาง มีผู้ร่วมเดินทางระหว่าง 1-3 คน ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวในวันเสาร์-วันอาทิตย์เคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้ว 2 ครั้ง มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 501-1,000 บาท รู้จักเกาะเกร็ดจากการบอกต่อ มีการร่วมกิจกรรมปั่นเครื่องปั้นดินเผา/การเพ้นท์ผ้าบาติก มากกว่าครึ่งจะกลับมาท่องเที่ยว และจะแนะนำให้บุคคลอื่นมาท่องเที่ยว

คำสำคัญ (Keywords): การส่งเสริม; การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; เกาะเกร็ด

Received: 2023-02-10 Revised: 2023-04-03 Accepted: 2023-04-07

¹ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา, College of Management University of Phayao.

Corresponding Author e-mail: msanpet@gmail.com

² วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา, College of Management University of Phayao

³ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Abstract

This research study has the objectives to study the marketing mix of creative tourists traveling in the tourist area of Koh Kret. Nonthaburi Province. This research is a Quantitative research. Primary data were collected from online questionnaire responses of 400 samples and analyzed the data with a software program using descriptive statistics (Descriptive statistics) using mean (Mean) and standard deviation (Standard Deviation) to achieve the objectives of this research study. The study was divided into 2 sections consisting of general personal information and tourism marketing mix. The results of data analysis using a packaged program using inferential statistics found that There was a correlation between the demographic characteristics of the creative tourists who traveled and the behavior of the creative tourists with gender, age, status, education level, occupation, income, which are components It is important to the behavior of creative tourists traveling in the tourist area of Koh Kret Nonthaburi Province. By the behavior of Thai tourists traveling in the Koh Kret area Pak Kret District Nonthaburi Province travel for leisure/tourism by using a bus. There are 1-3 people traveling together. Most of them travel on Saturday-Sunday. Most of them have traveled twice. Cost of Travelling between 501- 1,000 baht. Participating in pottery/batik painting activities. More than half will return to travel and will recommend others to come and travel.

Keywords: Promoting; Creative Tourism; Koh Kret

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ได้เน้นในด้านการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ภายใต้หลักแนวคิดสร้างสรรค์

กระแสของการท่องเที่ยวที่ปรับเปลี่ยนตามกระแสของการพัฒนาของโลก โดยมีแนวคิดที่ว่า “นักท่องเที่ยว” ในยุคใหม่ไม่ได้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ของการเสพความสุขจากการบริการ หรือแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่นักท่องเที่ยวในปัจจุบันมีวัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อศึกษา หาความรู้ การเรียนรู้และการเข้าใจถึงความแตกต่างกันของสังคมมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักท่องเที่ยวทางเลือกใหม่นี้มีผลทำให้รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวหรือการเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่จะไป หรือการเลือกปฏิบัติกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนไป ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนของทิศทาง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับกระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวตามมา โดยเป้าหมายสูงสุดของการท่องเที่ยวในทางเลือกใหม่

คือ นอกจากนักท่องเที่ยว จะได้รับความเพลิดเพลินหรือความสุขทางจิตใจแล้วนั้น ยังเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจกันในสังคม ของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

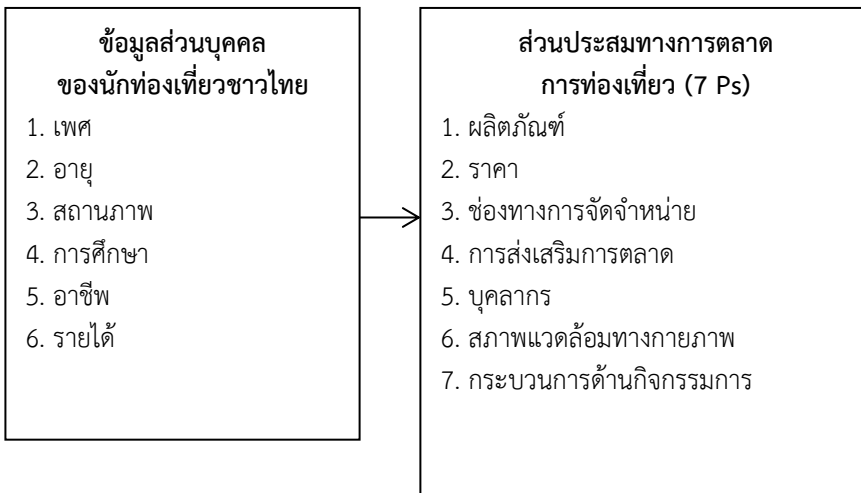
การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและนั้น จะแตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป โดยนักท่องเที่ยวไม่ได้มาเพื่อการพักผ่อน เพลิดเพลินกับสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้น แต่นักท่องเที่ยวยังได้รับประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละพื้นที่ โดยแหล่งท่องเที่ยวจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาตนเองที่ได้ร่วมทำกิจกรรม ได้เรียนรู้ ทดลองทำกับคนในท้องถิ่นที่สำคัญเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและเป็นความสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนที่ท้องถิ่นด้วย

เกาะเกร็ด เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีพื้นที่เป็นเกาะ เป็นถิ่นฐานของพหุวัฒนธรรมที่ประกอบด้วย ประชากรเชื้อชาติไทย – ไทยจีนเชื้อสายมอญ และอิสลาม ทำให้เกาะเกร็ดมีความโดดเด่นทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่มีรูปแบบของวัฒนธรรมมอญของชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญเป็นส่วนใหญ่ และด้วยพื้นที่ที่เป็นเกาะ จึงมีความน่าสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวแบบวันเดียว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ดจึงทำการการศึกษาเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมให้กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เป็นที่รู้จัก ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบยั่งยืน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ (Primary data) ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire Survey) โดยมีลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed-ended question) และแบบปลายเปิด (Open-ended question)

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จะใช้อธิบายข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการแจกแจง ความถี่ (Frequency) และอัตราส่วนร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แบ่งเป็นรายด้าน

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านภาพรวม

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.10	0.60	มาก
2. ด้านราคา	3.97	0.60	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดการจำหน่าย	3.99	0.67	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.02	0.68	มาก
5. ด้านบุคคล	4.00	0.71	มาก
6. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3.93	0.60	มาก
7. ด้านกระบวนการ	3.89	0.68	มาก
รวม	3.99	0.55	มาก

จากตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงจากมากไปน้อย พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านช่องทางการจัดการจำหน่าย ด้านราคา ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 (S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่มที่บ้านมีเอกลักษณ์ รสชาติอร่อย น่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = 0.72) ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย และกิจกรรมสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.15 (S.D. = 0.66 และ 0.72) สินค้าของฝากที่ระลึกมีเอกลักษณ์หลากหลาย และน่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D.

= 0.74) และสถานที่ท่องเที่ยวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 (S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ด้านราคา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 (S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ช่องทางการชำระเงินมีความหลากหลาย เช่น เงินสด การจ่ายผ่าน Application QR Code ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D. = 0.73) ราคาสินค้าของฝากที่ระลึกมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.63) มีการแจกแจงรายละเอียดค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (S.D. = 0.67) ภาพรวมกิจกรรมการท่องเที่ยวถือว่ามีความคุ้มค่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D. = 0.75) และค่าใช้จ่ายต่อคนในการท่องเที่ยวเกาะเกร็ดมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 (S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ด้านช่องทางการจัดการจำหน่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการจัดโปรแกรมส่งเสริมการขายที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 (S.D. = 0.75) มีช่องทางการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ Facebook/Line/twitter/Instagram ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D. = 0.78) มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่สะดวกรวดเร็วและชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (S.D. = 0.75) มีการขายผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ Facebook/Line/twitter/Instagram ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D. = 0.79) และมีช่องทางการติดต่อการขายกับแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายช่องทาง ได้แก่ ทางไปรษณีย์ Delivery ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 (S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 (S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 (S.D. = 0.74) สื่อในการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว มีความหลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์ สื่อออฟไลน์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 (S.D. = 0.75) มีการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาผ่านสื่อ Social Media เช่น Facebook/twitter/Instagram ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 (S.D. = 0.73) การนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวมีความเหมาะสม และน่าสนใจ เช่น Website หรือช่องทาง Social Media Facebook Instagram Twitter ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 (S.D. = 0.78) และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในราคาพิเศษ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.81)

ด้านบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 (S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ คนในชุมชนให้บริการด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง และคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 (S.D. = 0.77) คนในชุมชนมีเพียงพอในการให้บริการกับนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 (S.D. = 0.78) คนในชุมชนมีความเต็มใจให้บริการและเอาใจใส่ ดูแลนักท่องเที่ยว อย่างเท่าเทียมกัน และคนในชุมชนมีความรู้ความสามารถในการอธิบายให้

ความรู้แก่นักท่องเที่ยว โดยเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.77 และ 0.81) และคนในชุมชนท้องถิ่นมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D. = 0.81) ตามลำดับ

ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 (S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ป้ายข้อมูลด้านความรู้ต่างๆ มีข้อความที่ชัดเจน อ่านง่าย สื่อความหมายได้ถูกต้องและเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 (S.D. = 0.67) ทศนิยมภาพและภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีความปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 (S.D. = 0.64) สภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว มีความเหมาะสม เช่น มีความสะอาด สวยงาม บรรยากาศดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 (S.D. = 0.70) มีการเตรียมพร้อมของสถานที่ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D. = 0.72) และมีลานจอดรถ/ห้องสุขา/ที่นั่งพักที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 (S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 (S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ขั้นตอนการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีความชัดเจน ไม่ก่อให้เกิดความสับสนแก่นักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D. = 0.74) คนในชุมชนมีความรู้ความสามารถในการให้บริการแต่ละด้าน มีจำนวนที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 (S.D. = 0.78) มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม อย่างเป็นระบบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D. = 0.78) เจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในงานที่ให้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 (S.D. = 0.73) และมีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความน่าเชื่อถือได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 (S.D. = 0.80) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ที่มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จึงกล่าวได้ว่าสมมุติฐานลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีเป็นจริง

เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมทางด้านอาหาร รวมถึงวิถีชีวิตที่เอกลักษณ์ของชาวเกาะเกร็ด จึงกล่าวได้ว่า เกาะเกร็ดเป็นพื้นที่ที่ควรได้รับการสนับสนุนในเรื่องเพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงประชาชนในพื้นที่ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหาแนวทางที่ชัดเจน และมี

ประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ในการสร้างพื้นที่เกาะเกร็ดให้เป็นที่รู้จัก และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสได้ที่ไม่ไกลจากเมืองหลวง สอดคล้องกับ ศิริพร ถาวรวิสิทธิ์ และเสรี วงษ์มณฑา (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดน่านในฐานะเมืองรอง ผลการวิจัย พบว่า จังหวัดน่านมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย อาทิ โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน ศิลปะการแสดง ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต กลุ่มชาติพันธุ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าทอลายโบราณและเครื่องเงิน นอกจากนี้ ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องเข้ามาสนับสนุนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนการพัฒนา สร้างมีคฤเทศก์ท้องถิ่น สร้างความเข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ยังคงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวสามารถได้รับประสบการณ์ตรงจากภูมิปัญญา ของคนในพื้นที่ สามารถสัมผัสได้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถเป็นแนวทางให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในวิธีที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุปรียา สืบสุนทร และนิสากร คุณวงศ์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานความยั่งยืน เป็นการนำเสนอแนวคิดเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานความยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ถือเป็นการท่องเที่ยวที่หลายประเทศทั่วโลกให้การยอมรับและกำหนดให้เป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอันเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ทางการท่องเที่ยวที่เน้นให้แหล่งท่องเที่ยวหรือเจ้าของวัฒนธรรม เกิดการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจแหล่งท่องเที่ยวผ่านประสบการณ์การมีส่วนร่วมอันจะทำให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานความยั่งยืนนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทของแหล่งท่องเที่ยวหรือเจ้าของวัฒนธรรม อีกทั้งยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน ซึ่งจะช่วยนำพาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไปสู่ความยั่งยืนได้ในที่สุด

ส่วนผสมทางการตลาดนั้น สามารถสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการยกระดับมูลค่าสินค้าและบริการ รวมถึงกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถได้ทำสามารถสร้างเอกลักษณ์ที่ชัดเจนสำหรับผู้มาเยือน โดยจะทำให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรในพื้นที่ ในการสร้างแนวทางการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ Nonthawan Songserm and Adarsh Batra (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Community Participatory Approaches for Creative Tourism Development: Selected Cases in Thailand จากการศึกษาพบว่า ยังไม่มีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงอย่างชัดเจนว่า มีเครื่องมือหรือองค์ประกอบใดสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบ

ดังกล่าวที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” การสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเน้นการค้นหาคำคมเข้มแข็งและความสำเร็จที่มีอยู่พื้นที่ในมิติต่าง ๆ มาสร้างคุณค่าและมูลค่าให้เกิดกับชุมชน แทนการมองไปที่ปัญหา อันเป็นแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีส่วนร่วม ที่สมาชิกในชุมชนมีอำนาจในการควบคุมตลอดกระบวนการ และการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน ผลการศึกษาในพื้นที่ศึกษาพบว่า การวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องมีการปฏิรูปแนวทางการจัดการเพื่อให้เกิดการกระบวนการกลุ่ม ทั้งการสร้างกลุ่มการพัฒนาศักยภาพ และการดำเนินงานที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตในชุมชนที่เป็นรูปธรรมในเชิงการเรียนรู้ทำให้นักท่องเที่ยวได้มาซึ่งประสบการณ์ ในขณะที่สมาชิกในชุมชนสามารถรักษาความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชนและผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับอันนำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

สำหรับการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ได้ขอค้นพบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบ และส่วนประสมทางการตลาด รวมถึงความสัมพันธ์ในประเด็นต่างๆ โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านกระบวนการ ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูล 3 ลำดับแรกที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากำหนดแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แต่ส่วนประสมทางการตลาดด้านอื่นๆ ยังมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ดังนั้นข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นประเด็นที่เสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นข้อมูล หรือแนวทางเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ต่อไป คือ

1. ดูแลการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่ที่กำหนดให้มีความหลากหลาย ถูกสุขลักษณะ และเป็นระเบียบแก่นักท่องเที่ยวโดยการจัดเป็นโซนที่ชัดเจน มีการทำแผนที่สำหรับจุดที่มีการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่ชัดเจน โดยอาจใช้สัญลักษณ์เป็นการกำหนดจุดบริการตามจุดต่างๆในพื้นที่เกาะเกร็ด
2. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบของสถานที่ท่องเที่ยว อย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมในการท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะกรณีการเกิดน้ำท่วมในฤดูที่น้ำทะเลหนุน ทำให้พื้นที่โดยรอบ และพื้นที่ลุ่มเกิดน้ำขังเป็นเวลานาน อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยวได้
3. เสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการดูแลเครื่องหมายและป้ายสัญลักษณ์บอกทางให้ชัดเจน และอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ โดยควรมีการกำกับให้

หน่วยงานที่รับผิดชอบมีแผนบำรุงรักษาเครื่องหมายและป้ายสัญลักษณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน

4. ส่งเสริม และพัฒนากระบวนการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก และกระบวนการ ชำระเงินที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการชำระในรูปแบบที่หลากหลายที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และหรือลูกค้าที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด ในยุค Caseless Society

5. ควรเพิ่มข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวของเกาะเกร็ดทางสื่อออนไลน์ให้มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องต่อพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในปัจจุบันที่นักท่องเที่ยวนิยมหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางสื่อออนไลน์ โดยมีการอัปเดตข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

2. ควรศึกษาศักยภาพ การมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวชุมชน ผู้สนับสนุน กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในพื้นที่เกาะเกร็ด ซึ่งหมายถึง ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำกลุ่ม ผู้บริหารกลุ่ม องค์กรภาครัฐ ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน อย่างจริงจัง เพื่อให้มีการพัฒนาตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม

3. ควรศึกษาแนวทางการบูรณาการกิจกรรมการท่องเที่ยว และ/หรือเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ให้ชัดเจน โดยเพิ่มจุดเช็คอินพ้อยท์ หรือจุดเซลฟี ลงไปในเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด

4. ควรศึกษาแนวทางการยกระดับสินค้าและบริการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน และ/หรือ การท่องเที่ยวมูลค่าสูง เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ของผู้ประกอบการในชุมชน เมื่อสามารถสร้างรายได้ที่สูงขึ้น ผู้ประกอบการในชุมชนจะตระหนักในการรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานการบริการท่องเที่ยว รวมถึงการเอาใจใส่กับการมาเยือนของนักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

5. ควรศึกษาถึงพฤติกรรมและสิ่งกระตุ้นทางการตลาด รวมถึงผลกระทบในด้านต่างๆ ของการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ที่จะทำให้กระแสของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต เพื่อการวางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กันตภณ แก้วสง่า. (2563). การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคม. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 15(2), 14.
- ชิดชนก อนันตมงคลกุล และกัญญาพัชร พัฒนาโกคินสกุล. (2562). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยว เชียงวัฒนธรรม จังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวนานาชาติ*, 15(2), 1-20.
- ธินิกันต์ สังข์สุวรรณ. (2561). กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ด. *Dusit Thani College Journal*, 12(Special Issue), 356-367.

- พยอม ธรรมบุตร. (2562). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 13(3), 65-75.
- ศิริพร ถาวรวิสิทธิ์ และเสรี วงษ์มณฑา. (2564). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดน่าน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(1), 298-314.
- สุปรียา สืบสุนทร, และนิสากร คุณวงศ์. (2560). การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บนฐานความยั่งยืน. *Journal of Humanities and Social Sciences Review (JHSSR)*, 20 (2), 269-287.
- Napawan N. (2564). Creative Tourism Management in the Ceramic Village, Tambon Tha Pha, Ko Kha District, Lampang Province. *Journal of Business Administration*, 10(2), 112-131.

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
Factor Analysis of Creative Leadership of School Administrators
Under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1

ขวัญจิรา ดวงบาง¹ หยกแก้ว กมลวรเดช² สุกัญญา รุจิเมธาภาส³
Kwanjira Duangbang, Yokkaew Kamolvoradej, Sukunya Rujimethabhas

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 344 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .549-.791 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .501-.750 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .503-.712 องค์ประกอบที่ 4 ด้านจินตนาการ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .506-.562 ทั้ง 4

Received: 2023-03-20 Revised: 2023-07-04 Accepted: 2023-07-10

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Master of Education Program Educational Administration Program Uttaradit Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: kwanjiraduangbang@gmail.com

² หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Master of Education Program Educational Administration Program Uttaradit Rajabhat University

³ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Master of Education Program Educational Administration Program Uttaradit Rajabhat University

องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 75.511 2) ระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.22) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=.06) และองค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.12) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=.06)

คำสำคัญ (Keywords): การวิเคราะห์องค์ประกอบ; ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to analyze the components of creative leadership of school administrators and 2) to study the level of opinions towards the components of creative leadership of school administrators under The Office of Sukhothai Primary Education Service Area 1. The sample consisted of 344 school administrators and teachers under The Office of Sukhothai Primary Educational Service Area 1, totaling 344 people. The instruments used for gathering the data was 5 rating scale questionnaire. The statistics used were exploratory component analysis, mean and standard deviation. The results of the research found as follow : 1) The components of creative leadership of school administrators Under the Office of Sukhothai Primary Educational Service Area 1 consists of 4 components : Component 1 Creativity The weights of the component was between .549-.791. The second component was individuality. The weight of the component was between .501-.750. The third component was teamwork. The weight of the component was between .503-.712. Element 4 Imagination The weight of the component was between .506-.562. All 4 components were able to explain the total variance at 75.511%. 2) The opinion level of creative leadership of school administrators found that the overall level was at a high level. When considering each component, it was found that The component with the highest level of opinion was the second component in regard to individuality with mean ($\bar{X}$ = 4.22) and standard deviation (S.D.=.06). The most is the third component of teamwork with the mean ($\bar{X}$ = 4.12) and the standard deviation (S.D.=.06).

Keywords: Factor Analysis; Creative Leadership; School Administrators

บทนำ (Introduction)

ในยุคปัจจุบัน และในอนาคตโลกจะเปลี่ยนแปลง เต็มโต และเคลื่อนไหว อย่างรวดเร็วในทุกมิติ และเป็นไปในทิศทางที่หลายคนอาจคาดไม่ถึงซึ่งเกิดจากหลายเหตุผล โดยเฉพาะเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การศึกษาในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย ในรัฐบาลสมัยปัจจุบันการศึกษาถือเป็นหนึ่งในนโยบายที่สำคัญที่สุด โดยรัฐบาลเล็งเห็นว่าการศึกษารากฐานของการผลิตทรัพยากร โดยได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานไปในทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า และเป็นที่ยอมรับกันว่าการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศนั้น คือ การพัฒนาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานของกลุ่มคน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ เนื่องจากภาวะผู้นำมีความเกี่ยวข้องและส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารของทุกหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของตนเอง ความคิดสร้างสรรค์จึงจำเป็นอย่างมากต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพราะความคิดสร้างสรรค์ คือการคิดหลายทิศทางที่นำไปสู่กระบวนการคิดที่แปลกใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (The creative leadership) ซึ่งสอดคล้องกับ (เกรียงไกรนามทองใบ, 2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ต้องมีความสามารถในการจูงใจหรือนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีวิสัยทัศน์ กระตุ้นและสนับสนุนให้เกิดการทดลองภายในองค์กรเพื่อที่จะทำให้อุบัติการณ์ในองค์กรสามารถคิดนอกกรอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ หาแนวทางใหม่ ๆ ในการบริหารและการสื่อสารภายในองค์กร มีความสามารถในการปรับตัวและกระบวนการทำงานต่าง ๆ และยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีมากขึ้น แม้ว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของภาวะผู้นำนั้นจะมีกระบวนการที่ดีมาก แต่ก็ยังมีอุปสรรคซึ่งเกิดจากทั้งตนเอง อุปสรรคที่เกิดจากผู้อื่น และอุปสรรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม เพราะผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนี้ส่วนมากขาดความคิดสร้างสรรค์ หรือขาดองค์ประกอบส่วนอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ วิสัยทัศน์ จินตนาการ ความยืดหยุ่น การทำงานเป็นทีม และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษานั้นยังไม่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 ได้ให้ความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา จึงมีนโยบายในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการ

ศึกษาให้มีความก้าวหน้าตามมาตรฐานวิชาชีพ และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมาย เป็นผู้วางแผน ตลอดจนวิธีดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐที่กำหนด ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาบางประการเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 อาทิเช่น การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัวให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา การเป็นผู้นำอย่างแท้จริง การพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ และการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาเกิดความขัดแย้ง การทำงานมีอุปสรรค การแก้ไขปัญหายุ่งยากซับซ้อนล่าช้า บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และกลัวการเปลี่ยนแปลงไม่ยอมรับสิ่งใหม่ๆ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยภาพรวมของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 อันสืบเนื่องมาจากการขาดภาวะผู้นำดังกล่าวข้างต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1, 2565)

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบหลากหลายด้าน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ เทคนิค วิธีการที่จะจับกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีหลากหลายให้ลดจำนวนลง เพื่อง่ายต่อความเข้าใจ โดยจัดเรียงให้ความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือ Factor เดียวกัน จะมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือลบก็ได้ ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละกลุ่มจะไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล คาลา (2564, น.46) กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง เทคนิค วิธีการที่จะจับกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีหลากหลายให้ลดจำนวนลงโดยจัดเรียงให้ความสัมพันธ์ไว้ในกลุ่มเดียวกันหรือ Factor เดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสำรวจ และระบอบองค์ประกอบรวมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบนี้จะช่วยให้ลดตัวแปรลง และได้องค์ประกอบซึ่งทำให้เข้าใจ ลักษณะของข้อมูลได้ง่าย สะดวกในการแปลความหมายรวมทั้งได้ทราบแบบแผน (Pattern) และโครงสร้าง (Structure) ความสัมพันธ์ของข้อมูล

จากสาเหตุของปัญหาข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการบริหารองค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อจัดหมวดหมู่ขององค์ประกอบพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษา และส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 344 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 4.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 จัดเตรียมแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยจัดเตรียมแบบสอบถามเอกสาร และแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google Form)

4.3 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ทาง My Office ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

4.4 เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม

4.5 นำแบบสอบถามมากรอกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ และรายงานผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 2 ข้อ โดยสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า จากตัวแปร 72 ตัวแปร มีค่าสถิติไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin : KMO) มีค่าเท่ากับ 0.956 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่าง ๆ นั้น มีความสัมพันธ์กัน สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้ และจากค่าสถิติของบาร์ทเลตต์ (Bartlett's Test) พบว่า ค่าสถิติไคสแควร์ที่ใช้ในการทดสอบมีค่าเท่ากับ 38939.368 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น เมทริกซ์สหสัมพันธ์ จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์

องค์ประกอบต่อไปได้ในการสกัดองค์ประกอบได้ทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis: PCA) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี (Varimax Method) มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis: PCA) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี (Varimax Method)

องค์ประกอบที่	ค่าน้ำหนักของ องค์ประกอบ	ค่าความ แปรปรวน (Eigenvalue)	ค่าร้อยละความ แปรปรวน (% of variance)	จำนวนตัว แปร
1.	0.549-0.791	49.543	68.810	38
2.	0.501-0.750	1.781	2.474	13
3.	0.503-0.712	1.740	2.416	10
4.	0.506-0.562	1.304	1.810	11
KMO = 0.956, Chi-square = 38939.368, Sig = 0.000, Cumulative % = 75.511				

จากตารางที่ 1 พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.501-0.791 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) อยู่ระหว่าง 1.304-49.543 มีค่าร้อยละความแปรปรวน (% of variance) ระหว่าง 1.810-68.810 และมีค่าร้อยละความแปรปรวนขององค์ประกอบทั้งหมด เท่ากับ 75.511 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังจากการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี (Varimax Method) สามารถอธิบายองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมดได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ซึ่งบรรยาย ตัวแปรสำคัญ 38 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.549-0.791 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 49.543 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 68.810

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) ซึ่งบรรยาย ตัวแปรสำคัญ 13 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.501-0.750 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 1.781 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 2.474

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีม (Participation & Teamwork) ซึ่งบรรยายตัวแปรสำคัญ 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.503-0.712 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 1.740 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 2.416

องค์ประกอบที่ 4 ด้านจินตนาการ (Imagination) ซึ่งบรรยายตัวแปรสำคัญ 11 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.506-0.562 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 1.304 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 1.810

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ลำดับ	องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)	4.17	0.06	มาก	3
2	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration)	4.22	0.06	มาก	1
3	ด้านการทำงานเป็นทีม (Participation & Teamwork)	4.12	0.06	มาก	4
4	ด้านวิสัยทัศน์ (Vision)	4.22	0.05	มาก	2
รวม		4.18	0.06	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบสามารถเรียงลำดับ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ($\bar{X} = 4.22$) องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ($\bar{X} = 4.17$) และองค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีม (Participation & Teamwork) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.12$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีม (Participation & Teamwork) และองค์ประกอบที่ 4 ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธินันท์ วงศ์มุสิก (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ องค์ประกอบที่ 2 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล องค์ประกอบที่ 3 การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว องค์ประกอบที่ 4 การทำงานเป็นทีม และองค์ประกอบที่ 5 การมีความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และมีทักษะการทำงานเป็นทีม ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปพัฒนาสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป เมื่อพิจารณา ในแต่ละองค์ประกอบ สามารถอภิปรายผลในแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดริเริ่มและกระบวนการที่สร้างสรรค์ บริหารจัดการองค์กร และออกแบบการจัดการบริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำและมีความสร้างสรรค์ต่อการเปลี่ยนแปลง ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง มีพรสวรรค์ คิดนอกกรอบ ชอบความท้าทาย กล้าเสี่ยง กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีความฝันที่ยิ่งใหญ่ มีอุดมการณ์ที่แน่วแน่ ชอบการผจญภัย มีความมุ่งมั่นทุ่มเทต่อการทำงาน มีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ชอบคิดค้นสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา มีบุคลิกภาพที่ดี ให้ความร่วมมือในการทำงานทั้งภายในองค์กร และภายนอกองค์กรอย่างเต็มที่ ทั้งยังมีการสร้างทีมภายใน มีเทคนิคการพูดโน้มน้าวใจ มีจินตนาการ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีการสร้างเครือข่ายที่ดี มีวัฒนธรรมเชิงบวก ให้ความสนใจ และความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความคิดใหม่ๆ และทำงานอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถของตน มีการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับตนเอง และสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีแรงบันดาลใจ

มีความรับผิดชอบสูงต่อหน้าที่ของตนเอง มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความคิดที่หลากหลาย วิจารณ์การทำงานของตนเอง พร้อมทั้งยังมีความทันสมัย มีความรอบรู้ และรู้เท่าทันเทคโนโลยี และมีการสร้างนวัตกรรม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์จากตัวบ่งชี้ดังกล่าวข้างต้น เป็นการคิดหลายทิศทางที่นำไปสู่กระบวนการคิดที่แปลกใหม่ โดยอาศัยการบูรณาการเชื่อมโยงจากประสบการณ์หรือความรู้เดิม มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมมาใช้ควบคู่กับการบริหาร อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและส่วนรวม ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศชาติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธินันท์ วงศ์มุสิก (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า องค์กรประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 5 การมีความคิดสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุทธิหลวง (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า องค์กรประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 4 ด้านความคิดสร้างสรรค์

องค์กรประกอบที่ 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เข้าใจ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเปิดเผยตัวตนของตนเองด้วยความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ได้แสดงความสามารถของตนเองได้เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งคอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมการแสดงความสามารถอย่างเต็มที่และสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งส่งเสริมความคิดเห็นของผู้อื่น และรับฟังด้วยเหตุผล มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบ สื่อสารที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้อื่น มีความสนุกสนาน ให้ความเป็นกันเองต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีวิธีการลดความขัดแย้งภายในองค์กร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา มีการให้เวลาผู้ใต้บังคับบัญชาในการคิดสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลจากตัวบ่งชี้ดังกล่าวข้างต้น ยอมรับในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ รับฟังความคิดเห็นเชื่อมั่น และไว้วางใจในตัวของผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเอง เพราะผู้ใต้บังคับบัญชานั้นเป็นแรงสำคัญที่จะสามารถขับเคลื่อนให้คุณภาพการศึกษานั้นบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ส่งผลดีต่อการจัดการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ จิราวรรณ อินเกิด (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า องค์กรประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 6 การคำนึงถึง

ความเป็นปัจเจกบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุททหลวง (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 ด้านค่านึงถึงปัจเจกบุคคล

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีม (Participation & Teamwork) คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการทำงานเป็นทีม สามารถบริหารจัดการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข กำหนดทิศทาง และตั้งค่าเป้าหมายที่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้บุกเบิกในการทำงาน มีความกระตือรือร้น มีความคล่องแคล่วว่องไว ไม่ชอบอยู่นิ่ง คิดและลงมือทำในสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา หรือกลุ่มบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างมีอุดมการณ์ กระจายอำนาจแบ่งงานให้ตรงตามความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา มีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบและมีเหตุมีผล มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการจัดการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการทำงานเป็นทีมจากตัวบ่งชี้ดังกล่าวข้างต้น ทักษะการทำงานเป็นทีมที่ดี ผู้บริหารต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจให้ตรงกับความสามารถของบุคคล เพื่อให้การทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ต้องมีความไว้วางใจกัน ซึ่งจะนำมาซึ่งการยอมรับในความรู้ ความสามารถ และเห็นคุณค่าของแต่ละบุคคล การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกันรวมถึงการมีส่วนร่วมในการคิด การปฏิบัติ และแก้ปัญหาโดยใช้การสื่อสารแบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทาง โดยจะสามารถนำไปสู่เป้าหมายของทีมงานได้ อันจะส่งผลต่อความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพของงาน นำไปสู่การบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ชาลววิทย์ จันทะวงษ์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 5 การทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพันธุ์ สุภานันท์ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 3 พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการทำงานเป็นทีม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลต่อการทำงาน มีการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้า มีสติปัญญาที่เฉียบแหลม และมีไหวพริบในการบริหารสถานศึกษา รู้จักวางแผนการทำงานอย่างสร้างสรรค์ในการบริหารงาน รู้แนวทางการทำงานของตนเอง สามารถควบคุมการทำงาน และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรได้ มีทัศนคติเชิงบวก มองเห็นโอกาสมากกว่าอุปสรรค ฉลาดทางอารมณ์ มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีทักษะการพูด และเป็นผู้รับฟังที่ดี มีความยืดหยุ่นต่อการทำงาน และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และมีการบริหารเวลา เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมี

วิสัยทัศน์จากตัวบ่งชี้ดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ สามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทาง นำสติปัญญา และไหวพริบมาใช้ในแก้ไขปัญหา และบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติสภา พลศรดา (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดนครพนม พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 การมีวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพันธุ์ สุภานันท์ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 3 พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 ด้านวิสัยทัศน์

2. การศึกษาระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 4 ด้านวิสัยทัศน์ (Vision) องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และองค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีม (Participation & Teamwork) ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษา คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความเข้าใจ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ได้แสดงความสามารถของตนเองได้เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งคอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมการแสดงความสามารถอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งส่งเสริมความคิดเห็นของผู้อื่น และรับฟังด้วยเหตุผลของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ มีการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบ สื่อสารที่ดี มีความสนุกสนาน ให้ความเป็นกันเองต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีวิธีการลดความขัดแย้งภายในองค์กร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา มีการใช้เวลาผู้ใต้บังคับบัญชาในการคิดสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ และผู้อื่น ความเป็นอิสระ และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิพันธ์ วงศ์มุสิก (2565, น.41) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีวิสัยทัศน์ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ควรนำองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ นำไปปรับ และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และให้เข้ากับตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป โดยสามารถแยกเป็นแต่ละองค์ประกอบได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creative Thinking and Innovation) มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมมาใช้ควบคู่กับการบริหาร อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการเข้าใจความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration understanding) ยอมรับในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ รับฟังความคิดเห็นเชื่อมั่น และไว้วางใจในตัวของผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเอง

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน และแก้ไขปัญหา (Participation in work and problem solving) มีทักษะการทำงานเป็นทีมที่ดี มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีส่วนร่วมในการคิด การปฏิบัติ และแก้ปัญหาโดยใช้การสื่อสารแบบเปิด โดยจะสามารถนำไปสู่เป้าหมายของทีมงานได้ อันจะส่งผลต่อความสำเร็จที่มีประสิทธิผลของงานนำไปสู่การบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง (Vision development to changes) สามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทาง นำสติปัญญา และไหวพริบมาใช้ในแก้ไขปัญหา และบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ เช่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

3. ควรวิจัยเรื่อง แนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกรียงไกร นามทองใบ. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราวรรณ อินเกิด. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชาญวิทย์ จันทะวงษ์. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐธิดา พลศรีดา. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นฤมล คาถา. (2564). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาพลักษณ์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565. สุโขทัย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- สุทินันท์ วงศ์มุก. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนัก

บริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร (สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สุทธิพันธุ์ สุภานันท์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหาร (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.

อนุสรณ์ สุททหลวง. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์

ทัศนคติและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของ
ระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบ
อินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
Attitude and Technology Acceptance Users Affect Information System
Success of Filing Personal Income Tax Returns Via the Internet of
Taxpayers In Bangkok and Its Vicinity

กัญญารัตน์ วิลามาตร์¹ จีรพงษ์ จันทรงาม²

Kanyarat Wilamat, Jirapong Channgam

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติ ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ 2) เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังในความพยายาม ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ ที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ และด้านคุณประโยชน์ของระบบ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน คือ ผู้ที่เคยยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$) พบว่า ภาพรวมด้านความรู้สึกและภาพรวมด้านพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{x} = 4.64$) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.64$) พบว่า ภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของ

Received: 2023-07-06 Revised: 2023-07-25 Accepted: 2023-07-28

¹ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: bambamkanyarat3143@gmail.com

² รองคณบดี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, School of Accountancy, Sripatum University Chonburi Campus

ระบบสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$) พบว่า ด้านคุณภาพของระบบและด้านคุณประโยชน์ของระบบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{x} = 4.67$) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าทัศนคติและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ และด้านคุณประโยชน์ของระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ทัศนคติ; การยอมรับเทคโนโลยี; ความสำเร็จ

Abstract

This research consists of purposes: 1) to study attitudes consisting of cognitive aspects, feeling and behavior 2) to study the technology acceptance of information system users consisting of operational expectation, expectation in effort social influence and facilities in the system. Affecting the success of the information system. A case study of personal income tax filing via the Internet of taxpayers in Bangkok and its vicinity consists of the quality of the system, quality of information, quality of service, system user satisfaction and benefits of the system. This is a quantitative research. A research tool was a questionnaire with a sample of 400 people who had filed personal income tax returns via the Internet in Bangkok and its vicinity. Data were analyzed using descriptive statistics consisting of frequency, percentage, mean, and standard deviation. Correlation coefficient analysis to test the relationship between independent and dependent variables. Multiple regression analysis to test the hypothesis. The results of the research revealed that Respondents have opinions about attitudes. Overall, it was at the highest level ($\bar{x} = 4.62$). It was found that the overall feeling and the overall behavior with the same highest mean ($\bar{x} = 4.64$). There are opinions about technology acceptance of information system users. Overall, it was at a high level ($\bar{x} = 4.64$). It was found that the overview of the facilities in the system with the highest average ($\bar{x} = 4.67$) and opinions about the success of the information system Overall, it was at the highest level ($\bar{x} = 4.65$). It was found that the quality of the system and the benefits of the system with the same highest mean ($\bar{x} = 4.67$). The results of the hypothesis test showed that attitudes and acceptance of technology of information system users had a positive effect on the success of information systems. Quality of the system, quality of information, quality of service, system user satisfaction and benefits of the system was statistically significant at the .05 level.

Keywords: Attitude; Technology Acceptance; Success

บทนำ (Introduction)

เมื่อโลกก้าวเข้าสู่การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสาร และเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความเร็วสูง จึงก่อให้เกิดแนวคิดในการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการดำเนินการยื่นภาษีในรูปแบบใหม่ และในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กรมสรรพากรก็ถือเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับ จึงได้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้น (พินดา สุภาพอาภรณ์, 2561) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไปหรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่เกณฑ์กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี รายได้ที่เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเอง ตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนด ภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป (กรมสรรพากร, 2565) จากการได้ไปศึกษาค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรมพบว่า สุริยดา เสาสง (2563) ได้ศึกษาคุณภาพของระบบและทัศนคติของผู้ใช้ที่มีผลต่อการใช้บริการ ระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร ปฐมภรณ์ บำรุงผล (2563) ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อการตั้งใจใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านอินเทอร์เน็ตของผู้ยื่นภาษีในธุรกิจภาคอุตสาหกรรม สุกันหา สะเอียบคง (2558) ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (2003) กรณีศึกษากรมตรวจบัญชีสหกรณ์

จะเห็นได้ว่าอัตราการให้บริการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91) นั้น มีอัตราการยื่นแบบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่สูงกว่าการยื่นแบบด้วยกระดาษ แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันก็ยังมีประชาชนบางส่วนที่ยังเลือกที่จะไม่ใช้ระบบการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จึงเป็นเหตุผลที่ควรศึกษาถึงทัศนคติและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผล รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้ระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริการทางอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งเน้นศึกษาโดยมีตัวแปรอิสระ คือ ทักษะคนดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม และการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังในความพยายาม ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ ทั้งนี้ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ และด้านคุณประโยชน์ของระบบ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้ที่เคยยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรของ คอเครน (Cochran, 1977) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ร้อยละ 5 ผู้วิจัยได้ประมาณขนาดตัวอย่าง (Simple Size) เมื่อคำนวณแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 ราย เพื่อให้เก็บข้อมูลได้เป็นไปอย่างสะดวก จึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเป็นทั้งหมด 400 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) จะแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร และประสบการณ์ในการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดชนิดเลือกตอบ (Check List) ซึ่งเป็นการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) และเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะคนดิจิทัล จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ จำนวน 16 ข้อ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังในความพยายาม ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของระบบสารสนเทศ จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ และด้านคุณประโยชน์ของระบบ และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น โดยเป็นคำถามปลายเปิด (ตอนที่ 2 - ตอนที่ 4) โดยใช้วิธีการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมของปริมาณ

คำถาม โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด (IOC) ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้รับการตรวจสอบแล้วว่า อยู่ในเกณฑ์มีคุณภาพความเที่ยงตรง (ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 – 1.00)

ค่าความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรของผู้ที่เคยยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990) มีค่าเท่ากับ 0.966

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ผ่าน Google Form แล้วส่ง Link ผ่านแอปพลิเคชันให้กับผู้ที่เคยยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2) ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีที่มาจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสารตำราและการค้นคว้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติที่ใช้ โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง ทักษะคิดและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ จำแนกรายด้าน

ทัศนคติ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพรวมด้านความรู้ความเข้าใจ	4.57	0.39	มากที่สุด
2. ภาพรวมด้านความรู้สึก	4.64	0.35	มากที่สุด
3. ภาพรวมด้านพฤติกรรม	4.64	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ทัศนศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภาพรวมด้านความรู้สึกลึก ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.35) และภาพรวมด้านพฤติกรรม ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.38) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมา คือ ภาพรวมด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ จำแนกรายด้าน

การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพรวมด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน	4.64	0.35	มากที่สุด
2. ภาพรวมด้านความคาดหวังในความพยายาม	4.63	0.32	มากที่สุด
3. ภาพรวมด้านอิทธิพลของสังคม	4.62	0.36	มากที่สุด
4. ภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ	4.67	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ทัศนศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.34) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ภาพรวมด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.35) ภาพรวมด้านความคาดหวังในความพยายาม ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.32) และภาพรวมด้านอิทธิพลของสังคม ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.36) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นความสำเร็จของระบบสารสนเทศ จำแนกรายด้าน

ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพรวมด้านคุณภาพของระบบ	4.67	0.34	มากที่สุด
2. ภาพรวมด้านคุณภาพของสารสนเทศ	4.61	0.37	มากที่สุด
3. ภาพรวมด้านคุณภาพของการบริการ	4.66	0.35	มากที่สุด
4. ภาพรวมด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ	4.64	0.33	มากที่สุด
5. ภาพรวมด้านคุณประโยชน์ของระบบ	4.67	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ทัศนศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสีย

ภายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภาพรวมด้านคุณภาพของระบบ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.34) และภาพรวมด้านคุณประโยชน์ของระบบ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.35) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมา คือ ภาพรวมด้านคุณภาพของการบริการ ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.35) ภาพรวมด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.33) และภาพรวมด้านคุณภาพของสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.37) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

ตัวแปร	TCO	TAF	TBEH	TPE	TEF	TSO	TFA	TSY	TIN	TSE	TUS	TBEN
TCO	1											
TAF	0.332***	1										
TBEH	0.372***	0.574***	1									
TPE	0.508***	0.480***	0.549***	1								
TEF	0.364***	0.453***	0.548***	0.595***	1							
TSO	0.554***	0.407***	0.532***	0.620***	0.593***	1						
TFA	0.419***	0.431***	0.541***	0.598***	0.589***	0.578***	1					
TSY	0.531***	0.483***	0.547***	0.605***	0.481***	0.679***	0.582***	1				
TIN	0.522***	0.413***	0.496***	0.550***	0.463***	0.554***	0.579***	0.612***	1			
TSE	0.585***	0.428***	0.475***	0.568***	0.421***	0.633***	0.540***	0.654***	0.647***	1		
TUS	0.463***	0.388***	0.456***	0.508***	0.476***	0.490***	0.600***	0.581***	0.643***	0.569***	1	
TBEN	0.484***	0.414***	0.469***	0.500***	0.393***	0.589***	0.526***	0.617***	0.593***	0.629***	0.577***	1

**. CORRELATION IS SIGNIFICANT AT THE 0.01 LEVEL (2-TAILED).

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ได้แก่ 1) ทักษะคนคิด ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม 2) การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย ด้วยความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังในความพยายาม ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ และด้านคุณประโยชน์ของระบบ

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ทักษะคนคิดและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ

ตัวแปร	ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ		
	B	Sig.	VIF
ทักษะคนคิด			

ด้านความรู้ความเข้าใจ	0.139	0.001*	1.559
ด้านความรู้สึก	0.126	0.003*	1.615
ด้านพฤติกรรม	0.109	0.018*	1.984
การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ			
ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน	0.140	0.004*	2.230
ด้านความคาดหวังในความพยายาม	-0.078	0.093	2.025
ด้านอิทธิพลของสังคม	0.356	0.000*	2.239
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ	0.167	0.000*	1.975
R = .762, R ² = .580 Adjust R ² = .572, SEE = 0.21985, F = 77.331, Durbin-Watson = 2.004, Sig. = 0.000			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของระบบ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($F=77.331$) และค่าความมีอิทธิพลร่วมของตัวแปรอิสระทุกตัว (VIF) คืออยู่ระหว่าง 1.559 – 2.239 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมากและไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) ทศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเบต้า ($Beta = 0.139$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.001 ($Sig = 0.001 < 0.05$) ด้านความรู้สึก มีค่าเบต้า ($Beta = 0.126$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.003 ($Sig = 0.003 < 0.05$) และด้านพฤติกรรม มีค่าเบต้า ($Beta = 0.109$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.018 ($Sig = 0.018 < 0.05$) แสดงให้เห็นว่า ทศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า ($Beta = 0.140$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.004 ($Sig = 0.004 < 0.05$) ด้านความคาดหวังในความพยายาม มีค่าเบต้า ($Beta = -0.078$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.093 ($Sig = 0.093 > 0.05$) ด้านอิทธิพลของสังคม มีค่าเบต้า ($Beta = 0.356$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 ($Sig = 0.000 < 0.05$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ มีค่าเบต้า ($Beta = 0.167$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 ($Sig = 0.000 < 0.05$) แสดงให้เห็นว่า การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความคาดหวังในความพยายามไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ทศนคติและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ

ตัวแปร	ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ		
	B	Sig.	VIF
ทัศนคติ			
ด้านความรู้ความเข้าใจ	0.225	0.000*	1.559
ด้านความรู้สึกรัก	0.058	0.210	1.615
ด้านพฤติกรรม	0.108	0.036*	1.984
การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ			
ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน	0.114	0.037*	2.230
ด้านความคาดหวังในความพยายาม	-0.001	0.980	2.025
ด้านอิทธิพลของสังคม	0.128	0.019*	2.239
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ	0.260	0.000*	1.975
R = .692, R ² = .479 Adjust R ² = .469, SEE = 0.26758, F = 51.401, Durbin-Watson = 1.830, Sig. = 0.000			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($F=51.401$) และค่าความมีอิทธิพลร่วมของตัวแปรอิสระทุกตัว (VIF) คืออยู่ระหว่าง 1.559 – 2.239 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมากและไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) ทัศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเบต้า ($Beta = 0.225$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 ($Sig = 0.000 < 0.05$) ด้านความรู้สึกรัก มีค่าเบต้า ($Beta = 0.058$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.210 ($Sig = 0.210 > 0.05$) และด้านพฤติกรรม มีค่าเบต้า ($Beta = 0.108$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.036 ($Sig = 0.036 < 0.05$) แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านพฤติกรรมนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรู้สึกรักไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.114) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.037 ($\text{Sig} = 0.037 < 0.05$) ด้านความคาดหวังในความพยายาม มีค่าเบต้า (Beta = -0.001) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.980 ($\text{Sig} = 0.980 > 0.05$) ด้านอิทธิพลของสังคม มีค่าเบต้า (Beta = 0.128) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.019 ($\text{Sig} = 0.019 < 0.05$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ มีค่าเบต้า (Beta = 0.260) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 ($\text{Sig} = 0.000 < 0.05$) แสดงให้เห็นว่า การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ นี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความคาดหวังในความพยายามไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ทศนคติและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ

ตัวแปร	ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ		
	B	Sig.	VIF
ทัศนคติ			
ด้านความรู้ความเข้าใจ	0.268	0.000*	1.559
ด้านความรู้สึก	0.099	0.025*	1.615
ด้านพฤติกรรม	0.055	0.257	1.984
การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ			
ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน	0.131	0.011*	2.230
ด้านความคาดหวังในความพยายาม	-0.105	0.034*	2.025
ด้านอิทธิพลของสังคม	0.300	0.000*	2.239
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ	0.165	0.001*	1.975
R = .731, R ² = .535 Adjust R ² = .527, SEE = 0.23747, F = 64.446, Durbin-Watson = 2.076, Sig. = 0.000			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($F=64.446$) และค่าความมีอิทธิพลร่วมของตัวแปรอิสระทุกตัว (VIF) คืออยู่ระหว่าง 1.559 – 2.239 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมากและไม่เกิดปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) ทศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเบต้า (Beta = 0.268) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 (Sig = 0.000 < 0.05) ด้านความรู้สึก มีค่าเบต้า (Beta = 0.099) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.025 (Sig = 0.025 < 0.05) และด้านพฤติกรรม มีค่าเบต้า (Beta = 0.055) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.257 (Sig = 0.257 > 0.05) แสดงให้เห็นว่า ทศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความรู้สึกนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.131) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.011 (Sig = 0.011 < 0.05) ด้านความคาดหวังในความพยายาม มีค่าเบต้า (Beta = -0.105) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.034 (Sig = 0.034 < 0.05) ด้านอิทธิพลของสังคม มีค่าเบต้า (Beta = 0.300) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 (Sig = 0.000 < 0.05) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ มีค่าเบต้า (Beta = 0.165) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.001 (Sig = 0.001 < 0.05) แสดงให้เห็นว่า การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังในความพยายาม ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ทศนคติและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ

ตัวแปร	ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ		
	B	Sig.	VIF
ทศนคติ			
ด้านความรู้ความเข้าใจ	0.189	0.000*	1.559
ด้านความรู้สึก	0.052	0.281	1.615
ด้านพฤติกรรม	0.064	0.232	1.984
การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ			
ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน	0.073	0.198	2.230
ด้านความคาดหวังในความพยายาม	0.075	0.162	2.025
ด้านอิทธิพลของสังคม	0.034	0.542	2.239
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ	0.357	0.000*	1.975

$R = .664$, $R^2 = .440$ Adjust $R^2 = .430$, $SEE = 0.24949$, $F = 44.063$, Durbin-Watson = 2.046, Sig. = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($F=44.063$) และค่าความมีอิทธิพลร่วมของตัวแปรอิสระทุกตัว (VIF) คืออยู่ระหว่าง 1.559 – 2.239 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมากและไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) ทักษะคนได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเบต้า ($Beta = 0.189$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 ($Sig = 0.000 < 0.05$) ด้านความรู้สึกรู้สึก มีค่าเบต้า ($Beta = 0.052$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.281 ($Sig = 0.281 > 0.05$) และด้านพฤติกรรม มีค่าเบต้า ($Beta = 0.064$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.232 ($Sig = 0.232 > 0.05$) แสดงให้เห็นว่า ทักษะคนได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความรู้สึกรู้สึกและด้านพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า ($Beta = 0.073$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.198 ($Sig = 0.198 > 0.05$) ด้านความคาดหวังในความพยายาม มีค่าเบต้า ($Beta = 0.075$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.162 ($Sig = 0.162 > 0.05$) ด้านอิทธิพลของสังคม มีค่าเบต้า ($Beta = 0.034$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.542 ($Sig = 0.542 > 0.05$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ มีค่าเบต้า ($Beta = 0.165$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 ($Sig = 0.000 < 0.05$) แสดงให้เห็นว่า การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังในความพยายาม และด้านอิทธิพลของสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ทศนคติและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณประโยชน์ของระบบ

ตัวแปร	ความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้าน คุณประโยชน์ของระบบ		
	B	Sig.	VIF
ทศนคติ			
ด้านความรู้ความเข้าใจ	0.162	0.001*	1.559
ด้านความรู้สึกรัก	0.110	0.021*	1.615
ด้านพฤติกรรม	0.095	0.073	1.984
การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ			
ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน	0.061	0.277	2.230
ด้านความคาดหวังในความพยายาม	-0.112	0.037*	2.025
ด้านอิทธิพลของสังคม	0.311	0.000*	2.239
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ	0.209	0.000*	1.975
R = .670, R ² = .448 Adjust R ² = .439, SEE = 0.25871, F = 45.530, Durbin-Watson = 2.027, Sig. = 0.000			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบายความผันแปรของความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ด้านคุณประโยชน์ของระบบ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($F=45.530$) และค่าความมีอิทธิพลร่วมของตัวแปรอิสระทุกตัว (VIF) คืออยู่ระหว่าง 1.559 – 2.239 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมากและไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) และเมื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า

1) ทศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าเบต้า (Beta = 0.162) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.001 ($\text{Sig} = 0.001 < 0.05$) ด้านความรู้สึกรัก มีค่าเบต้า (Beta = 0.110) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.021 ($\text{Sig} = 0.021 < 0.05$) และด้านพฤติกรรม มีค่าเบต้า (Beta = 0.095) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.073 ($\text{Sig} = 0.073 > 0.05$) แสดงให้เห็นว่า ทศนคติ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความรู้สึกรักมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน มีค่าเบต้า (Beta = 0.061) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.277 ($\text{Sig} = 0.277 > 0.05$) ด้านความคาดหวังในความพยายาม มีค่าเบต้า (Beta = -0.112) ระดับนัยสำคัญ

ของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.037 ($\text{Sig} = 0.037 < 0.05$) ด้านอิทธิพลของสังคม มีค่าเบต้า ($\text{Beta} = 0.311$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 ($\text{Sig} = 0.000 < 0.05$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ มีค่าเบต้า ($\text{Beta} = 0.209$) ระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ Sig เท่ากับ 0.000 ($\text{Sig} = 0.000 < 0.05$) แสดงให้เห็นว่า การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ได้แก่ ด้านความคาดหวังในความพยายาม ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่อง ทักษะคิดและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าผู้ใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ให้ความสำคัญกับ ทักษะคิดในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสุกันทา สะเอียบคง (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้แบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (2003) กรณีศึกษากรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่า ในมุมมองเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ใช้งานระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ คือ ความง่ายต่อการใช้งานของระบบ ความน่าใช้งานของระบบ ความเสถียร ความพร้อมด้านอุปกรณ์ และความครบถ้วนของฟังก์ชันการทำงานของระบบ มีผลต่อความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และสอดคล้องกับ DeLone และ McLean (2003) ที่อภิปรายว่าการที่ระบบสารสนเทศจะประสบความสำเร็จนั้น ระบบจะต้องง่ายต่อการใช้งาน มีความยืดหยุ่น ระบบง่ายต่อการเรียนรู้และเข้าใจ และระบบตอบสนองต่อการใช้งานอย่างรวดเร็ว

2. เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ให้ความสำคัญกับ การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศในด้านความคาดหวังในการปฏิบัติงาน ด้านความคาดหวังในความพยายาม ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของผู้เสียภาษีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งสอดคล้องกับ ฟาร์พินท์

ฟ้าวิชฐกุล (2562) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้มีเงินได้ ในเขตอำเภอสี จังหวัดลำพูน พบว่ามีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องจากการที่ระบบมีขั้นตอนในการใช้งานที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย สะดวกในการเข้าถึง รวดเร็ว มีความคล่องตัว สามารถเรียนรู้และใช้งานได้อย่างรวดเร็ว จะเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้ผู้มีเงินได้มีการใช้ระบบการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 กรมสรรพากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับทัศนคติที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ในด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ และด้านคุณประโยชน์ของระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและแสดงให้เห็นถึงประโยชน์จากการยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

1.2 กรมสรรพากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ ในด้านคุณภาพของระบบ ด้านคุณภาพของสารสนเทศ ด้านคุณภาพของการบริการ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ และด้านคุณประโยชน์ของระบบ เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุดจากการให้บริการของภาครัฐ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ หากมีการศึกษาเรื่องนี้ต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้มีการต่อยอดทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกควบคู่กันไปด้วย และอาจเก็บข้อมูลประชากรด้วยวิธีอื่น ๆ

2.2 การดำเนินการศึกษาครั้งต่อไป อาจกำหนดตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตกับกลุ่มตัวอย่างผู้เสียภาษีในเขตพื้นที่อื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีให้เกิดความพึงพอใจในการให้บริการของกรมสรรพากรมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมสรรพากร. (2564). *สรรพากรยกระดับการบริการยื่นแบบและชำระภาษีออนไลน์ใหม่*.

สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2565, จากเว็บไซต์: <https://mgronline.com/stockmarket/detail/>

กรมสรรพากร. (2565). *การยื่นแบบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ปีงบประมาณ พ.ศ.2565*. สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2565, จากเว็บไซต์: <https://rdsrv.rd.go.th/14000.html>

- จารุวรรณ พิมเสน. (2564). คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศกรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23. (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).
- นิชานันท์ ขาวนา. (2559). ปัญหาและอุปสรรคของการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยศึกษาสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 1. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).
- นุชบา โปร่งกลาง. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านทางอินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- ปฐมาภรณ์ บำรุงผล. (2563). การยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพระบบสารสนเทศที่ส่งผลต่อการตั้งใจใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านอินเทอร์เน็ตของผู้ยื่นภาษีในธุรกิจภาคอุตสาหกรรม. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- พนิดา สุภาพอาภรณ์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อผลสำเร็จของการยื่นแบบภาษีทางอินเทอร์เน็ตของนิติบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).
- พาสณา ฉลาดธัญญกิจ. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจการใช้งานระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP) กรณีศึกษาหน่วยงานราชการในจังหวัดลพบุรี. (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- พัชรพิณท์ พาณิชกุล. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้มีเงินได้ ในเขตอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- ศิริรัตน์ มุขดารา. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 9. (การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).
- สุกัณฑ์ สะเอียบคง. (2558). การศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการใช้ระบบการเงินและบัญชีภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบจำลองความสำเร็จของระบบสารสนเทศของ DeLone และ McLean (2003) กรณีศึกษารมตรวจบัญชีสหกรณ์. (การค้นคว้าอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- อาชนเทพ อัครสุวรรณ. (2558). การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีในองค์กรภาครัฐ. (สารนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).

- อุไรพรรณ แซ่ลี. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของพนักงานกลุ่มสถาบันการเงินในเขตกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม).
- Fred D. Davis, Richard P. Bagozzi & Paul R. Warshaw. (1989). *User Acceptance of Computer Technology [Electronic version]*. Retrieved September 29, 2018, from https://en.wikipedia.org/wiki/Technology_acceptance_model
- Seddon & Kiew. (1996). *Modification of Delon and Mclean Model in the Success of Information System for Good University Governance [Electronic version]*. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 2015 (14), 115.
- William H. DeLone & Ephraim R. McLean. (2003). Information Systems Success Measurement. *Foundations and Trends in Information Systems*, 2016 (2), 9-11.
- William H. DeLone & Ephraim R. McLean. (2003). The DeLone and McLean Model of Information Systems Success: A Ten-Year Update [Electronic version]. *Journal of Management Information Systems*, 2003 (19), 23-2
- Wixom & Watson. (2001). *Modification of Delon and Mclean Model in the Success of Information System for Good University Governance [Electronic version]*. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 2015 (14), 115.

การพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์
เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด

The Development of Mathematical Argumentation Ability on
Geometric Sequences and Series of Mathayomsuksa 5 Students
through Learning Management based on Open Approach

กาญจนา ออรินทร์¹ ทรงชัย อักษรคิด² ชนิศวรา เลิศอมรพงษ์³ สกล ตั้งเก้าสกุล⁴

Kanjana Orain, Songchai Ugsonkid, Chanisvara Lertamornpong, Sakon Tangkawsakul

บทคัดย่อ (Abstract)

การอภิปรายโต้แย้งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น อภิปรายและสรุปได้อย่างมีเหตุผล และสามารถสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ให้เป็นที่ยอมรับได้ แต่ปัจจุบันนักเรียนไม่สามารถอธิบายแนวคิดในการแก้โจทย์ปัญหาหรือโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามวงจร PAOR จำนวน 2 วงจรปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด ใบกิจกรรม แบบทดสอบวัดความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต มัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในระดับปานกลาง ซึ่งนักเรียนสามารถให้ข้อกล่าวอ้าง และเหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้างได้ค่อนข้างดี แต่การให้หลักฐานสนับสนุน เหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรงข้าม และข้อโต้แย้งกลับยังไม่สมบูรณ์ โดยจำแนกจำนวนนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 75 ดังนั้น แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิดที่พัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ คือ การเลือกสถานการณ์ปัญหาที่มีวิธีการแก้ปัญหาหลากหลาย และใกล้ตัวนักเรียน

Received: 2023-06-28 Revised: 2023-07-15 Accepted: 2023-07-18

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

Corresponding Author e-mail: kanjana.or@ku.th

^{2 3 4} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

การสร้างแบบทดสอบแบบต่อเนื่องในการหาคำตอบ และการสร้างบรรยายกาศที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดและกล้าแสดงความคิดเห็น

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด; ความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์

Abstract

Argumentation is a reflection of students' ability to express their opinions, engage in reasoned arguments, and make logical conclusions. They can effectively communicate mathematical concepts, but currently, students are unable to explain problem-solving strategies or mathematical arguments to others. The objective of this research is to enhance students' ability to engage in mathematical argumentation on geometric sequences and series of mathayomsuksa 5 students through learning management based on open approach in a large specialized high school in Bangkok, with a total of 40 participants. The research adopts a practical action research PAOR in two experimental cycles. The research tools used in this research were lesson plans, worksheets, mathematical argumentation ability test, and interview recordings. Data analysis includes mean, median, standard deviation, and percentages. The research findings indicate that the majority of students possess intermediate-level abilities in mathematical argumentation. Students are able to provide claims and supporting reasons fairly well, but providing opposing evidence and counterarguments is incomplete. Approximately 75% of the students fall into the intermediate level or higher. Therefore, the suggested approach for enhancing mathematical argumentation ability through open-ended learning includes selecting problem situations with various problem-solving methods that are close to students' experiences, creating consecutive testing formats to find answers, and creating a stimulating atmosphere that encourages students to think and express their opinions.

Keywords: Open Approach; Mathematical argumentation ability

บทนำ (Introduction)

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในหลาย ๆ ด้านที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีการสื่อสาร และทุกด้านมีความเชื่อมโยงกัน ทำให้การศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูปเพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงมีความพยายามในการปฏิรูประบบการศึกษา และรัฐบาลไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อยกระดับการศึกษาไทยให้ทัดเทียมนานาชาติ (วนิดา สิงห์น้อย, 2560) การ

จัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์จึงต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ซึ่งทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เป็นความสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเน้นที่ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็น ซึ่งความสามารถในการเชื่อมโยงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยเป็นการนำความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ให้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผล และความสามารถในการสื่อสารและการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์เป็นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทางคณิตศาสตร์ หรือกระบวนการคิดของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการให้เหตุผลเป็นการคิดวิเคราะห์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการรวบรวมข้อเท็จจริง สถานการณ์ทางคณิตศาสตร์ต่าง ๆ แจกแจงความสัมพันธ์หรือการเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดข้อเท็จจริงหรือสถานการณ์ใหม่ด้วยการรับฟังและให้เหตุผลสนับสนุนหรือโต้แย้ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) จึงทำให้การพิสูจน์ด้วยการอภิปรายโต้แย้งจะช่วยให้นักเรียนได้แสดงแนวคิด อธิบายเหตุผลในการพิสูจน์ข้อโต้แย้งกับข้อคาดการณ์ทางคณิตศาสตร์กับเพื่อนแต่ละคนในระหว่างการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (Stigler & Hiebert, 1999) ซึ่งการอภิปรายโต้แย้งจึงมีความสอดคล้องโดยตรงกับกระบวนการให้เหตุผล และกระบวนการสื่อสารและการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีความสำคัญในการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์

การอภิปรายโต้แย้ง (Argumentation) เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น อภิปรายและสรุปได้อย่างมีเหตุผล และสามารถสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ให้เป็นที่ยอมรับได้ ซึ่ง Paul and Elder (2007) กล่าวว่า การอภิปรายโต้แย้งเป็นกระบวนการหนึ่งของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) หรือมีทักษะการให้เหตุผล ให้ข้อสรุป และแก้ปัญหาจากกรอบการประเมินผลของ PISA ที่วัดความฉลาดรู้คณิตศาสตร์ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียนและครอบคลุมทุกระดับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ โดยนักเรียนจะต้องนำความรู้จากเนื้อหาคณิตศาสตร์มาใช้แก้ปัญหาที่พบเจอในโลกชีวิตจริง ซึ่งในแต่ละกระบวนการแก้ปัญหาต้องอาศัยการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ทั้งสิ้น เพื่อตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลประกอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่สามารถอธิบายได้ในเชิงคณิตศาสตร์ รวมถึงการคิดไตร่ตรองถึงกระบวนการแก้ปัญหาและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินและตัดสินใจที่น่าเชื่อถือของข้อมูล สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความฉลาดรู้คณิตศาสตร์สำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการอภิปรายโต้แย้งเป็นหนึ่งในสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ที่นำมาประกอบการประเมินนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์ที่มีแนวคิดทางคณิตศาสตร์หรือกระบวนการคิดของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างถูกต้องชัดเจนและสามารถสร้างและแสดงการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; กระทรวงศึกษาธิการ, 2560; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563)

การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด (Open Approach) เป็นการส่งเสริมความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสการสืบเสาะ

ด้วยวิธีการที่ตนเชื่อมั่นตามระดับความสามารถของนักเรียนและนำไปสู่การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่มีความซับซ้อน (Lin & Mintzes, 2010) ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเป็นการสอนเพื่อให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนคณิตศาสตร์ในแนวทางที่ตอบสนองความสามารถของพวกเขาควบคู่ไปกับระดับของการตัดสินใจด้วยตนเองในการเรียนรู้ได้มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การนำเสนอปัญหาปลายเปิด 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน 3) การอภิปรายและเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้นเรียน และ 4) การสรุปโดยเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557) และจากงานวิจัยของ นิรัชชลา ทับพุ่ม (2564) ได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดเพื่อส่งเสริมทักษะการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์มีประเด็นที่ควรเน้น คือ ครูควรสร้างสถานการณ์ปัญหาที่มีวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย การใช้คำถามปลายเปิด และสร้างบรรยากาศให้นักเรียนกล้าแสดงออก พบว่านักเรียนมีทักษะการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ธชินี ไสยรส, สมควร สีชมพู, และไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2562) ที่ศึกษาการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด พบว่านักเรียนสามารถสร้างการอภิปรายโต้แย้งและวิจารณ์เหตุผลของผู้อื่นได้

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นสูงและการแก้ปัญหาได้ ผู้วิจัยจึงนำวิธีการแบบเปิดมาประยุกต์ใช้เพื่อให้นักเรียนมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันอย่างอิสระใน 5 องค์ประกอบ คือ 1) ข้อกล่าวอ้าง 2) เหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้าง 3) หลักฐานสนับสนุน 4) เหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรงข้าม และ 5) ข้อโต้แย้งกลับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด

คำถามของการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยวิธีการแบบเปิดสามารถพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับใด

2. การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยวิธีการแบบเปิดที่พัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีแนวทางอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (2007) โดยทำเป็นวงจรซ้ำ 2 วงจรปฏิบัติการ ได้แก่ วงจรปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง ลำดับเรขาคณิต และวงจรปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง อนุกรมเรขาคณิต ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) สำรวจปัญหาในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ควรได้รับการพัฒนาหรือแก้ไข โดยการวางแผนและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ใบกิจกรรม แบบทดสอบ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Act) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการในวงจรปฏิบัติการละ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ จนครบทั้ง 2 แผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) สังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้แล้วบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมสะท้อนความคิดเห็นหลังการจัดการเรียนรู้ลงในแบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และให้นักเรียนทำใบกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละวงจรปฏิบัติการแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เพื่อประเมินความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) นำข้อมูลที่ได้จากขั้นสังเกตการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้ คือ แบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ ใบกิจกรรม แบบทดสอบ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป โดยทำซ้ำไปจนครบ 2 แผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต มีจำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 8 คาบ ซึ่งผู้วิจัยนำปัญหาหรือสถานการณ์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดข้อโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ และใบกิจกรรมมีลักษณะสถานการณ์เฉพาะตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เกิดการอธิบายโต้แย้ง ประกอบด้วย 5 คำถามในแต่ละประเด็น คือ ข้อกล่าวอ้าง เหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้าง หลักฐานสนับสนุนเหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรงข้าม และข้อโต้แย้งกลับ และผ่านการประเมินคุณภาพโดยอาจารย์ที่ปรึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อกิจกรรม และเวลา

เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ชื่อกิจกรรม	เวลาเรียน
				(คาบ)
1	ลำดับเรขาคณิตและการหาพจน์ต่าง ๆ ของลำดับเรขาคณิต และการนำไปใช้	1. นักเรียนสามารถหาพจน์ต่าง ๆ ของลำดับเรขาคณิต และนำไปใช้ได้	ลิซ่าพาพับ	1
			ปริศนาดนตรี	1
			ร้านนี้ดี อยู่แล้วรวย	1
			Michael Jordan	1
2	อนุกรมเรขาคณิต การหาผลบวก ๆ ของอนุกรมเรขาคณิต และการนำไปใช้	2. นักเรียนสามารถหาผลบวกต่าง ๆ ของอนุกรมเรขาคณิต และนำไปใช้ได้	วงการนักธุรกิจ	1
			พาส่องอุตสาหกรรมยานยนต์	1
			I Roam Alone	1
			จดหมายลูกโซ่	1
รวม				8

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้ประกอบการสร้างของ Lin and Mintzes (2010) แบบอัตนัยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานการณ์ที่กำหนดให้นักเรียนได้มีการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ และตอนที่ 2 คำถามวัดระดับความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์จำนวน 5 คำถามในแต่ละประเด็น คือ ข้อกล่าวอ้าง เหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้าง หลักฐานสนับสนุน เหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรงข้าม และข้อโต้แย้งกลับ โดยแบบทดสอบมีจำนวน 3 ฉบับ รวมทั้งหมด 4 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน ซึ่งมีสัดส่วนของคะแนนฉบับที่ 1-3 คือ 10 : 10 : 20 จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่าแบบทดสอบทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1 ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่สามารถนำไปใช้ได้ และนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์

ความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์	คะแนน	พฤติกรรมที่แสดงออก
ข้อที่ 1 ข้อกล่าวอ้าง (Claims)	2	สามารถสร้างข้อกล่าวอ้างของข้อมูลได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน
	1	สามารถสร้างข้อกล่าวอ้างของข้อมูลได้ แต่ไม่ชัดเจน

	0	สามารถสร้างข้อกล่าวอ้างของข้อมูลไม่ตรงกับที่ โจทย์กำหนด หรือสร้างข้อกล่าวอ้างของข้อมูล ไม่ได้
ข้อที่ 2 เหตุผลสนับสนุนข้อกล่าว อ้าง (Warrants)	2	สามารถให้เหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้างได้ โดยใช้ แนวคิดทางคณิตศาสตร์มากกว่า 1 ประเด็น
	1	สามารถให้เหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้างได้ โดยใช้ แนวคิดทางคณิตศาสตร์ 1 ประเด็น
	0	ไม่สามารถให้เหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้าง หรือให้ เหตุผลสนับสนุนที่ไม่เป็นแนวคิดทางคณิตศาสตร์
ข้อที่ 3 หลักฐานสนับสนุน (Evidence)	2	สามารถให้หลักฐาน ซึ่งเป็นแนวคิดทาง คณิตศาสตร์ที่สนับสนุนให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน
	1	สามารถให้หลักฐาน ซึ่งเป็นแนวคิดทาง คณิตศาสตร์ที่สนับสนุนให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ได้เป็นบางส่วน
	0	ไม่สามารถให้หลักฐาน ซึ่งเป็นแนวคิดทาง คณิตศาสตร์ที่สนับสนุนให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ได้
ข้อที่ 4 เหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรง ข้าม (Counter arguments)	2	แสดงความคิดเห็น หรือแนวคิดทางคณิตศาสตร์ที่ เป็นเหตุผลของฝ่ายตรงข้ามได้มากกว่า 1 ประเด็น
	1	แสดงความคิดเห็น หรือแนวคิดทางคณิตศาสตร์ที่ เป็นเหตุผลของฝ่ายตรงข้ามได้ 1 ประเด็น
	0	ไม่แสดงความคิดเห็น หรือแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ที่จะเป็นเหตุผลของฝ่ายตรงข้าม

ตารางที่ 2 เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการอภิปรายโต้แย้ง
ทางคณิตศาสตร์ (ต่อ)

ความสามารถในการอภิปราย โต้แย้งทางคณิตศาสตร์	คะแนน	พฤติกรรมที่แสดงออก
ข้อที่ 5 ข้อโต้แย้งกลับ (Supportive arguments)	2	สามารถให้เหตุผล หรือหลักฐานทางคณิตศาสตร์ที่ สนับสนุนให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือในการโต้แย้ง ได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน

	1	สามารถให้เหตุผล หรือหลักฐานทางคณิตศาสตร์ที่สนับสนุนให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือในการโต้แย้งได้เป็นบางส่วน
	0	ไม่สามารถให้เหตุผล หรือหลักฐานทางคณิตศาสตร์ที่สนับสนุนให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือในการโต้แย้งได้

3. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เป็นแบบบันทึกที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึกและกรณีที่นักเรียนตอบคำถามในแบบทดสอบไม่ชัดเจน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ควบคู่กับแบบทดสอบของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด ซึ่งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะเจาะจงไปที่คำตอบของนักเรียน และผ่านการประเมินคุณภาพโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถทางคณิตศาสตร์ออกเป็นกลุ่มย่อย โดยนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา เรียงลำดับจากสูงไปต่ำแล้วแบ่งกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน ซึ่งแบ่งนักเรียนได้กลุ่มละ 5 คน นักเรียนมีจำนวนทั้งหมด 40 คน จึงแบ่งนักเรียนได้ 8 กลุ่ม

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 8 คาบ คาบละ 50 นาที

3. ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนลงในแบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และใบกิจกรรมของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้

4. หลังการจัดการเรียนรู้ของแต่ละวงจรปฏิบัติการให้นักเรียนทำแบบทดสอบจำนวน 3 ฉบับ รวมทั้งหมด 4 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน

5. สัมภาษณ์นักเรียนเพิ่มเติมจากการตอบคำถามในแบบทดสอบฉบับที่ 1-3 และสรุปในแบบบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปประกอบการสรุปคะแนนจากแบบทดสอบแล้วนำผลมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ตามช่วงของค่าเฉลี่ยของคะแนน คือ คะแนน 8.00 – 10.00 อยู่ในระดับดีมาก คะแนน 7.00 – 7.99 อยู่ในระดับดี คะแนน 6.00 – 6.99 อยู่ในระดับปานกลาง คะแนน 5.00 – 5.99 อยู่ในระดับน้อย และ 0.00 – 4.99 อยู่ในระดับปรับปรุง

6. นำผลจากแบบทดสอบฉบับที่ 1-3 และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ คำนวณค่ามัธยฐาน ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจำแนกจำนวนนักเรียนตามระดับความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์

7. นำผลสรุปจากแบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ ไปกิจกรรม แบบทดสอบ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ในประเด็นของแต่ละขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แล้วสะท้อนความคิดเห็นและสรุปออกมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยวิธีการแบบเปิดสามารถพัฒนาความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับใด โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Lin and Mintzes (2010) มาปรับใช้ในการในการสร้างเกณฑ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของแต่ละวงจรปฏิบัติการจากแบบทดสอบ ฉบับที่ 1-3 ด้วยการนำคำตอบของนักเรียนมาจัดกลุ่มคำตอบตาม 5 องค์ประกอบแล้วนำคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ตรวจสอบคำตอบของนักเรียนจากแบบทดสอบ และวิเคราะห์คำตอบของนักเรียนตามเกณฑ์การให้คะแนน

3. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบบันทึกการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากการตอบคำถามในแบบทดสอบ เพื่อนำไปประกอบการสรุปคะแนนจากแบบทดสอบ

4. นำค่ามัธยฐานของคะแนนจากแบบทดสอบฉบับที่ 1-3 และแบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อสรุปภาพรวมระดับความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

5. นำค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นรายบุคคลจากแบบทดสอบและแบบบันทึกการสัมภาษณ์มาจำแนกจำนวนตามระดับความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

ผู้วิจัยจะตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยวิธีการแบบเปิดที่พัฒนาความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีแนวทางอย่างไร โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ ไปกิจกรรม แบบทดสอบ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบแต่ละวงจรปฏิบัติการด้วยการนำคำตอบของนักเรียนมาจัดกลุ่มคำตอบตามองค์ประกอบการอธิบายโต้แย้งทั้ง 5 องค์ประกอบ เพื่อประเมินภาพรวมระดับความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ของแต่ละวงจรปฏิบัติการ

2. วิเคราะห์บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดการเรียนรู้ จากนั้นสะท้อนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3. แยกประเด็นในแบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ปัญหาในใบกิจกรรมของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยขั้นตอนและประเด็นเดียวกันกับการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

นักเรียนที่มีความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในระดับดี โดยเป็นกลุ่มที่จำแนกนักเรียนตามระดับแล้วมีจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งนักเรียนสามารถให้ข้อกล่าวอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้างและหลักฐานสนับสนุนได้ค่อนข้างดี แต่การให้เหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรงข้ามและข้อโต้แย้งกลับยังไม่สมบูรณ์ ดังตัวอย่างในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวอย่างคำตอบของนักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในระดับดี

นักเรียนที่มีความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในระดับปานกลาง โดยเป็นกลุ่มที่จำแนกนักเรียนตามระดับแล้วมีจำนวนมากเป็นอันดับสอง ซึ่งนักเรียนสามารถให้ข้อกล่าวอ้าง และเหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้างได้ค่อนข้างดี แต่การให้หลักฐานสนับสนุน เหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรงข้าม และข้อโต้แย้งกลับยังไม่สมบูรณ์ ดังตัวอย่างในภาพที่ 3

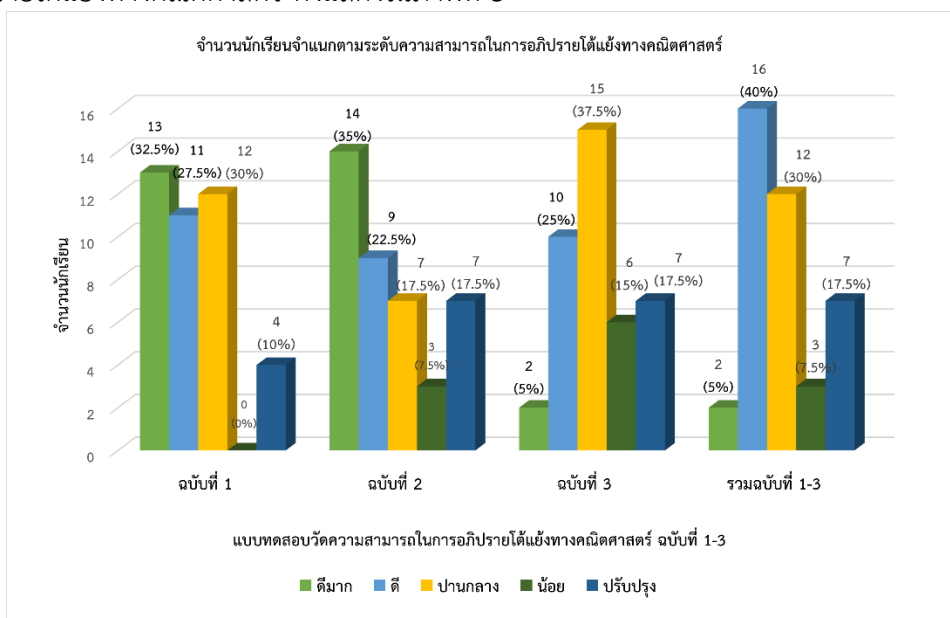
ภาพที่ 3 ตัวอย่างคำตอบของนักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในระดับปานกลาง

นักเรียนที่มีความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในระดับน้อยและปรับปรุง โดยนักเรียนสามารถให้ข้อกล่าวอ้างได้ แต่การให้เหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้าง หลักฐานสนับสนุน เหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรงข้าม และข้อโต้แย้งกลับยังไม่สมบูรณ์ ซึ่งนักเรียนไม่สามารถอธิบายขั้นตอนในการหาคำตอบทางคณิตศาสตร์ได้ และขาดความมั่นใจในคำตอบของตนเอง ดังตัวอย่างในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ตัวอย่างคำตอบของนักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในระดับน้อยและปรับปรุง

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของการพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีระดับความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปรับปรุงและระดับน้อย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และระดับปานกลางขึ้นไป จำนวน 30

คน คิดเป็นร้อยละ 75 โดยสามารถสรุปจำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิดที่พัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ คือ การเลือกสถานการณ์ปัญหาที่มีวิธีการแก้ปัญหาหลากหลาย และใกล้ชิดนักเรียน การสร้างแบบทดสอบแบบต่อเนื่องในการหาคำตอบ และการสร้างบรรยายกาศที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดและกล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นการนำเสนอสถานการณ์ปัญหา ครูนำเสนอปัญหาปลายเปิดหรือสถานการณ์ปัญหา และทบทวนสถานการณ์ปัญหาว่าเกี่ยวข้องกับอะไร และอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์ที่อยู่ในสถานการณ์ปัญหา แต่ไม่ชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหา และกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยการถามตอบจากคาบก่อนหน้าที่มีการเกริ่นนำสถานการณ์ที่นักเรียนจะได้เรียนในคาบถัดไป รวมทั้งการสร้างแบบทดสอบหรือข้อคำถามแบบต่อเนื่องในการหาคำตอบจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงและขยายแนวคิดต่อไป

2. ขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน การกระตุ้นด้วยการเกริ่นนำสถานการณ์ที่นักเรียนจะได้เรียนในคาบถัดไปเป็นการเพิ่มความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นการลดระยะเวลาในการสืบค้น จึงมีระยะเวลาในการอภิปรายภายในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยครูคอยสังเกตและแนะนำการเลือกข้อมูลร่วมกันด้วยการสร้างหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลร่วมกัน และการแบ่งกลุ่มย่อยด้วยการลดความสามารถของนักเรียนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกัน

3. ขั้นการอภิปรายเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้นเรียน ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาของกลุ่มตนเองให้เพื่อน ๆ และครูได้รับฟัง เพื่อสะท้อนแนวคิดการแก้ปัญหานั้นจะทำให้เกิดการเปรียบเทียบแนวคิดการแก้ปัญหากับกลุ่มอื่น และนำไปสู่การตรวจสอบร่วมกัน

4. ขั้นการสรุปทบทวนจากการเชื่อมโยงแนวคิดที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ครูประเมินแนวคิดหรือสรุปแนวคิดการแก้ปัญหาก็เข้าใจง่าย หรือใช้เวลาน้อยที่สุด โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดการแก้ปัญหานั้นด้วยข้อมูลของนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ออกมานำเสนอ และให้นักเรียนเขียนสรุปเป็นประเด็นสำคัญหลังการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเลือกสถานการณ์ปัญหาที่มีวิธีการแก้ปัญหาหลากหลาย และใกล้ตัวนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอภิปรายโต้แย้ง โดยในแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด ซึ่งผู้วิจัยนำปัญหาหรือสถานการณ์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดข้อโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ ใบกิจกรรมมีลักษณะสถานการณ์เฉพาะตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เกิดการอภิปรายโต้แย้ง และแบบทดสอบที่นำสถานการณ์ปัญหามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาที่ส่งเสริมการอภิปรายโต้แย้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธิยุธลา ทับพุ่ม (2564) และ ณัฐวัตร อ้ายแก้ว (2563) พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดเพื่อส่งเสริมทักษะการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ที่ควรเน้นเป็นหลัก คือ ครูควรสร้างหรือเลือกสถานการณ์ปัญหาที่มีวิธีการแก้ปัญหาหลากหลายให้กับนักเรียน การใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน และการสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียนให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น จึงทำให้นักเรียนสามารถสร้างข้อคาดการณ์และการให้เหตุผลสนับสนุนข้อมูล สามารถให้หลักฐานสนับสนุนข้อมูล รวมถึงการให้ข้อโต้แย้งที่แตกต่างออกไป และสามารถให้เหตุผลสนับสนุนการโต้แย้งกลับได้ ซึ่งองค์ประกอบของทักษะการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ที่เกิดมากที่สุด คือ การสร้างข้อคาดการณ์และการให้เหตุผลสนับสนุนข้อมูล และการสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดและกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดประเด็นในการอภิปรายโต้แย้งด้วยการให้นักเรียนกำหนดหลักเกณฑ์ในการนำเหตุผล การแสดงความคิดเห็น และหลักฐานที่เป็นแนวคิดทางคณิตศาสตร์ที่สนับสนุนให้ข้อมูลที่คัดเลือกมีความน่าเชื่อถือสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kwon, Park, and Park (2006) พบว่า ปัญหาปลายเปิดสามารถส่งเสริมความคิดแบบขยาย ซึ่งเป็นกระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่ทำให้นักเรียนสามารถได้คำตอบ หรือวิธีการที่หลากหลาย

2. การสร้างแบบทดสอบแบบต่อเนื่องในการหาคำตอบ ซึ่งนักเรียนสามารถตอบคำถามในตอนแรก และนำคำตอบไปใช้เชื่อมโยงในการตอบคำถามในตอนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธกรธรณ์ บุญทรศณีย์ (2558) และ อานุภาพ พวงสมจิตร (2559) พบว่า จากการวิเคราะห์แบบ วัดทักษะการอธิบายโต้แย้งหลังเรียน นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และสามารถแสดงข้อกล่าวอ้าง และแสดงเหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้างได้ โดยหลังการจัดการเรียนรู้ของแต่ละวงจรปฏิบัติการจะให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ฉบับที่ 1-3 ซึ่งนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในการให้ข้อกล่าวอ้างได้ทุกคน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และจากบันทึกการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากการตอบคำถามในแบบทดสอบ เพื่อนำไปประกอบการสรุปคะแนนกับแบบทดสอบแล้วนำผลมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดระดับความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sadler and Donnelly (2006) และ Lin and Mintzes (2010) โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ทักษะการโต้แย้งในแต่ละองค์ประกอบ และนำแบบทดสอบทักษะการโต้แย้งที่มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปลายเปิดให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับองค์ประกอบการโต้แย้งในด้านต่าง ๆ

3. ผลการพัฒนาความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีระดับความสามารถในการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ระดับปรับปรุงและระดับน้อย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และระดับปานกลางขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และคะแนนจากแบบทดสอบ ฉบับที่ 1-3 หลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และค่ามัธยฐานของคะแนนจากแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ คือ 6.38 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยเป็นกลุ่มที่จำแนกนักเรียนตามระดับแล้วมีจำนวนมากเป็นอันดับสอง ซึ่งนักเรียนสามารถให้ข้อกล่าวอ้าง และเหตุผลสนับสนุนข้อกล่าวอ้างได้ค่อนข้างดี แต่การให้หลักฐานสนับสนุน เหตุผลข้อโต้แย้งฝ่ายตรงข้าม และข้อโต้แย้งกลับยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด (Open Approach) คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเป็นการสอนเพื่อให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนคณิตศาสตร์ในแนวทางที่ตอบสนองความสามารถของพวกเขาควบคู่ไปกับระดับของการตัดสินใจด้วยตนเองในการเรียนรู้และสามารถขยายหรือเพิ่มเติมคุณภาพของกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ได้ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การนำเสนอปัญหาปลายเปิด 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน 3) การอธิบายและเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้นเรียน และ 4) การสรุปโดยเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนินี ไสยรส, สมควร สีสมภู, และ ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2562) ที่ศึกษาการอธิบายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนที่ใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด พบว่า นักเรียนสามารถสร้างการอธิบายโต้แย้งและวิจารณ์เหตุผลของผู้อื่นได้ ใช้สมมติฐาน/ความรู้ที่มีก่อนหน้านี้ในการสร้างข้อโต้แย้ง สามารถสร้างการคาดเดาและสร้างข้อสนับสนุนของข้อกล่าวอ้าง เพื่อสำรวจความจริงของการคาดคะเนของตนเอง ชี้แจงข้อสรุปของตนเองสื่อสารกับคนอื่น ๆ และตอบข้อโต้แย้งของผู้อื่นได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ใจอ่อน, สุดาทิพย์ หาญเชิงชัย, และ วิภาพร สุทธิธัมพร (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความคิด

สร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการแบบเปิด พบว่า การสอนด้วยวิธีการแบบเปิดทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ครูผู้สอนควรเลือกประเด็นในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ที่อยู่ในความน่าสนใจของนักเรียน หรือประเด็นที่ใกล้ตัวของนักเรียน และครูควรศึกษาข้อมูล เหตุผล และหลักฐานต่าง ๆ ของประเด็นในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในทุกมุมมองของนักเรียน

1.2 ครูผู้สอนควรสร้างความมั่นใจของนักเรียนในการตอบข้อคำถามเพราะนักเรียนไม่มั่นใจในคำตอบของตนเอง และการหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ไม่มีความน่าเชื่อถือ

1.3 ครูผู้สอนควรสังเกตการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มในระหว่างการจัดการเรียนรู้ เพื่อประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน และแนะนำการแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มให้ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดในการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง

1.4 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิด ครูผู้สอนควรคำนึงถึงรูปแบบกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ให้ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบ ซึ่งต้องมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน จึงต้องใช้ระยะเวลาที่มากพอสมควรในการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา

1.5 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนควรมีคำถามที่เกริ่นนำแล้วขยายเข้าสู่การหาคำตอบทั้ง 5 องค์ประกอบ เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เกิดแนวคิดในการหาคำตอบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิดในการพัฒนาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการให้เหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีระยะเวลาในการสลับเปลี่ยนแปลงสมาชิกภายในกลุ่มเพราะสมาชิกภายในกลุ่มจะมีหน้าที่เดิมในระหว่างการทำงานกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดที่อาจจะแตกต่างจากกลุ่มเดิม แต่ควรแบ่งกลุ่มแบบละความสามารถเพราะนักเรียนจะเกิดการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระคณิตศาสตร์*

- (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จุฬาลักษณ์ ใจอ่อน, สุดาทิพย์ หาญเชิงชัย, และ วิภาพร สุทธิธัมพร. (2561). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการแบบเปิด. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 10, 289–295.
- ณัฐวัตร อ้ายแก้ว. (2563). การพัฒนาทักษะการโต้แย้งทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ธชินี ไสยรส, สมควร สีชมภู, และ ไผ่ตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2562). การอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนที่ใช้การศึกษาขั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด. ใน *การประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 20* (น. 1873–1883). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นิรัญชลา ทับพุ่ม. (2564). การส่งเสริมทักษะการอภิปรายโต้แย้งทางคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด เรื่องความคล้าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- พัชรภรณ์ บุญยทรรศนีย์. (2558). การพัฒนาทักษะการอภิปรายโต้แย้งเรื่อง แรงและกฎการเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- ไผ่ตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2557). *กระบวนการแก้ปัญหาในคณิตศาสตร์ระดับโรงเรียน*. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วนิดา สิงห์น้อย. (2560). *ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21*. สืบค้น 18 ตุลาคม 2565, จาก <https://emagazine.ipst.ac.th/208/#30>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). *ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์*. สืบค้น 17 ตุลาคม 2565, จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/about-pisa/mathematical-literacy/>.
- อานุภาพ พ่วงสมจิตร. (2559). การพัฒนาทักษะการอภิปรายโต้แย้ง เรื่อง สารชีวโมเลกุลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยบริบทเป็นฐาน. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- Kemmis, S., & McTaggart. R. (2007). Participatory Action Research: Communicative Action and the Public Sphere. In Denzin, N. & Lincoln, Y. (eds.). *Strategies of Qualitative Inquiry* (pp. 271–330). Sage: Thousand Oaks.

- Kwon, O. N., Park, J. H. & Park, J. S. (2006). Cultivating Divergent Thinking in Mathematics through an Open-Ended Approach. *Asia Pacific Education Review*, 7(1), 51–61.
- Lin, S. S., & Mintzes, J. J. (2010). Learning argumentation skills through instruction in socioscientific issues: The effect of ability level. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 8(6), 993-1017.
- Paul, R., & Elder, L. (2007). *The Miniature Guide to Critical Thinking Concepts and Tools*. Retrieved April 9, 2023, from <https://web.iitd.ac.in/~nkurur/2015-16/IIssem/cml522/CriticalThinking.pdf>.
- Sadler, T. D., & Donnell, L. A. (2006). Socioscientific Argumentation: The effects of content knowledge and morality. *International Journal of Science Education*, 28(12), 1463-1488.
- Stigler, J. W., & Hiebert, J. (1999). *The Teaching Gap: Best Ideas from the world's Teachers for Improving Education in the Classroom*. New York: The Free Press.

การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้ด้วยแนวคิด

Concrete-Pictorial-Abstract (CPA)

The Study of Mathematical Problem-Solving Ability on Conic Section
of Mathayomsuksa Four Students on Concrete-Pictorial-Abstract (CPA)

ปริญญากุลจันทิก¹ ทรงชัย อักษรคิด² ชานนท์ จันทรา³ สกล ตั้งเก้าสกุล⁴

Parinya Kunjanthuek, Songchai Ugsonkid, Chanon Chuntra and Sakon
Tangkawsakul

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้ด้วยแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนระยองวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน และกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนระยองวิทยาคม จำนวน 1 ห้องเรียน คือ ห้อง ม.4/6 จำนวนนักเรียน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ของนักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) เรื่อง ภาคตัดกรวย สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): Concrete-Pictorial-Abstract (CPA); ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์; ภาคตัดกรวย

Received: 2023-07-01 Revised: 2023-07-17 Accepted: 2023-07-19

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.
Corresponding Author E-Mail: parinya.kunj@ku.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

⁴ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

Abstract

The purpose of this study was to study the mathematics problem-solving ability on Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) on conic section of Mathayomsuksa four students. The population of this study were 80 Mathayomsuksa 4 students of the 2022 academic year at Rayongwittayakom School. The sample of this study were 40 Mathayomsuksa 4/6 students who were selected by using cluster sampling. The research instruments consisted of lesson plans designed by using Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) on conic section of Mathayomsuksa four students and a mathematics problem-solving ability test on conic section. Percentage, mean, standard deviation, and t-test were used for analyzing data. The results of the study found that the mathematics problem-solving ability of students on Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) on conic section was higher than 70 percent at the .05 level of significance.

Keywords: Concrete-Pictorial-Abstract (CPA); mathematics problem-solving ability; conic section

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐาน ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) จะเห็นได้ว่าคณิตศาสตร์มีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์ ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสารและการสื่อความหมาย การเชื่อมโยง และมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาในบริบทของชีวิตจริงได้ ประกอบกับความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี จึงทำให้ต้องมีการแยกแยะข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในบริบทที่หลากหลาย อย่างถูกต้องเหมาะสม มีการวิเคราะห์ปัญหารวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถี่ถ้วน และมีความรอบคอบ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ด้วยเหตุนี้ ในแต่ละสถานศึกษาจะใช้คณิตศาสตร์เป็นองค์ประกอบหลักในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดสำหรับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องเกิดขึ้นหลังจากการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ซึ่งสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) นอกจากนี้ ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมถึงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดให้นักเรียนเกิดทักษะและกระบวนการทาง คณิตศาสตร์ในการเรียนคณิตศาสตร์ตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยง การ ให้เหตุผล และการคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ดังนั้น ความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นหนึ่งในทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับผู้เรียน และเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นการ ทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียน ประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในรายวิชาสังคมศึกษาฯ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และวิทยาศาสตร์ การทดสอบนี้จึงสามารถสะท้อนถึงสมรรถนะของผู้เรียน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาคือ เนื่องจากสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้น หลังจากการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด และในการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2564 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนคณิตศาสตร์ระดับประเทศ ได้คะแนนเฉลี่ย 21.28 (สถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ, 2565) โดยจะเห็นได้ว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยรายวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ จาก การวิเคราะห์ปัจจัยหรือตัวแปรที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้าน ขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หนึ่งในปัจจัย สำคัญที่ส่งผลต่อผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน คือ ด้านกระบวนการจัดการ เรียนการสอน ในสถานศึกษาที่ได้คะแนนสูง ได้มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัยเข้ามาช่วย พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ ในช่วงเรียนจะเป็นการสอน พื้นฐานและให้แบบฝึกหัด โดยครูคอยส่งเสริมเป็นรายบุคคลหรือแบ่งกลุ่มย่อยมอบหมายงานให้ ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเฝ้าหาความรู้เพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงค้นหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา คณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น

ในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้นนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นลำดับขั้น โดยการให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตนเอง และคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญาของผู้เรียน ซึ่งหนึ่งในแนวคิดที่มีกระบวนการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนได้ดี คือ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศสิงคโปร์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด CPA แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้น Concrete เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการเห็นของจริง เป็นสิ่งที่จับต้องหรือสัมผัสได้ ขั้น Pictorial เป็นขั้นที่ผู้เรียนนึกภาพ มองเห็นภาพ หรือการแสดงแทน และขั้น Abstract เป็นขั้นที่ใช้สัญลักษณ์เชิงนามธรรม ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานหลักจากทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bruner (1966) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 3 ขั้น คือ ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive) คือขั้นของการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่าง ๆ โดยการเรียนรู้เกิดจากการกระทำ ขั้นการเรียนรู้จากความคิด (Iconic) เป็นขั้นที่สามารถสร้างมโนภาพเองได้ จึงสามารถเรียนรู้จากภาพแทนของจริงได้ และขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic) เป็นขั้นการเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมได้ โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด CPA สามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้เป็นอย่างดี (Hui, Hoe and Lee, 2017)

จากการพิจารณาเนื้อหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ซึ่งอยู่ในบทเรียน เรื่อง เรขาคณิตวิเคราะห์ เป็นคณิตศาสตร์เพิ่มเติมสาระการวัดและเรขาคณิต เป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก มีโจทย์ปัญหาและวิธีการหาคำตอบที่หลากหลาย นักเรียนจึงต้องอาศัยประสบการณ์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยการให้นักเรียนลงมือทำด้วยตนเองอย่างเป็นลำดับขั้น มีการเรียนรู้จากสื่อที่เป็นรูปธรรม การเขียนกราฟเป็นภาพ การใช้สัญลักษณ์เชิงนามธรรม และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภาคตัดกรวย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ผ่านเกณฑ์ และสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) เรื่อง ภาคตัดกรวย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 80 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ซึ่งแต่ละห้องเรียน จัดนักเรียนแบบคลัสเตอร์ความสามารถ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย จำนวน 21 แผนการจัดการเรียนรู้

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ประกอบด้วย แบบทดสอบย่อยวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (ระหว่างเรียน) ทดสอบทั้งหมด 4 ครั้ง หลังจากจัดการเรียนรู้ในเรื่อง วงกลม วงรี พาราโบลา และไฮเพอร์โบลา ตามลำดับ แต่ละครั้งเป็นข้อคำถามแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ 20 คะแนน นำมาแปลงคะแนนเป็น 15 คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ แบบทดสอบละ 40 นาที และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ (หลังเรียน) เป็นข้อคำถามแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ 40 คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบทั้งสิ้น 90 นาที ซึ่งแบบทดสอบผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยนำคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วย One Sample t-Test เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแนวคิดของนักเรียนที่ตอบในแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยเชิงปริมาณ และผลการวิจัยเชิงคุณภาพในด้านการสร้างภาพประกอบการแก้ปัญหา ด้านการเขียนกราฟประกอบการแก้ปัญหา ด้านการดำเนินการแก้ปัญหา และด้านการสรุปคำตอบ มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียน จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง

ภาคตัดกรวย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่างหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด CPA ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ระหว่างเรียน และหลังเรียน

แบบทดสอบย่อย ครั้งที่ 1 (15 คะแนน)	แบบทดสอบย่อย ครั้งที่ 2 (15 คะแนน)	แบบทดสอบย่อย ครั้งที่ 3 (15 คะแนน)	แบบทดสอบย่อย ครั้งที่ 4 (15 คะแนน)	แบบทดสอบ หลังเรียน (40 คะแนน)
12.54	14.46	13.41	12.45	31.48

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในแต่ละแบบทดสอบย่อย มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.54, 14.46, 13.41 และ 12.45 ตามลำดับ และในแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.48 รวมคะแนนทั้งหมดเท่ากับ 84.34

จากคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย รวมทั้งสิ้น 100 คะแนน นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 แสดงผลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ของนักเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S. D.	t	sig
ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย	40	100	84.34	8.90	10.18	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

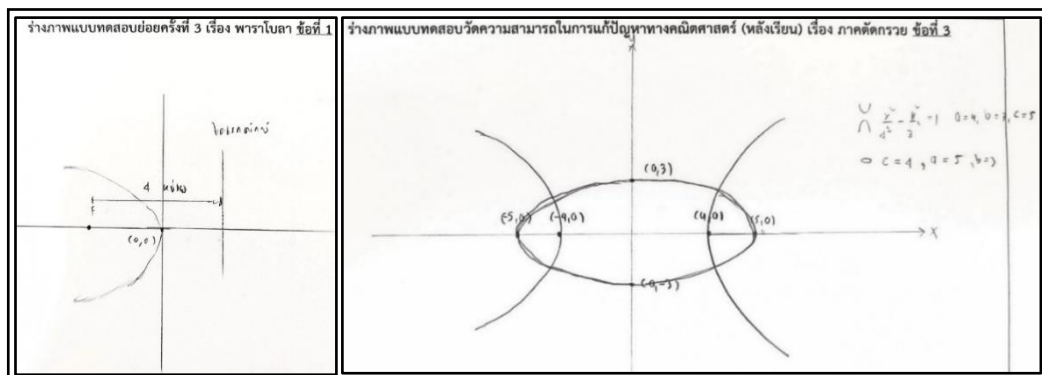
จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย โดยพิจารณา 4 ด้าน คือ ด้านการร่างภาพประกอบการแก้ปัญหา ด้านการเขียนกราฟประกอบการแก้ปัญหา ด้านการดำเนินการแก้ปัญหา และด้านการสรุปคำตอบ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการร่างภาพประกอบการแก้ปัญหา

นักเรียนที่ได้คะแนนเต็มด้านการร่างภาพประกอบการแก้ปัญหา สามารถร่างภาพประกอบการแก้ปัญหาได้ครบทุกองค์ประกอบ และสอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนด ดังตัวอย่างในภาพที่ 1

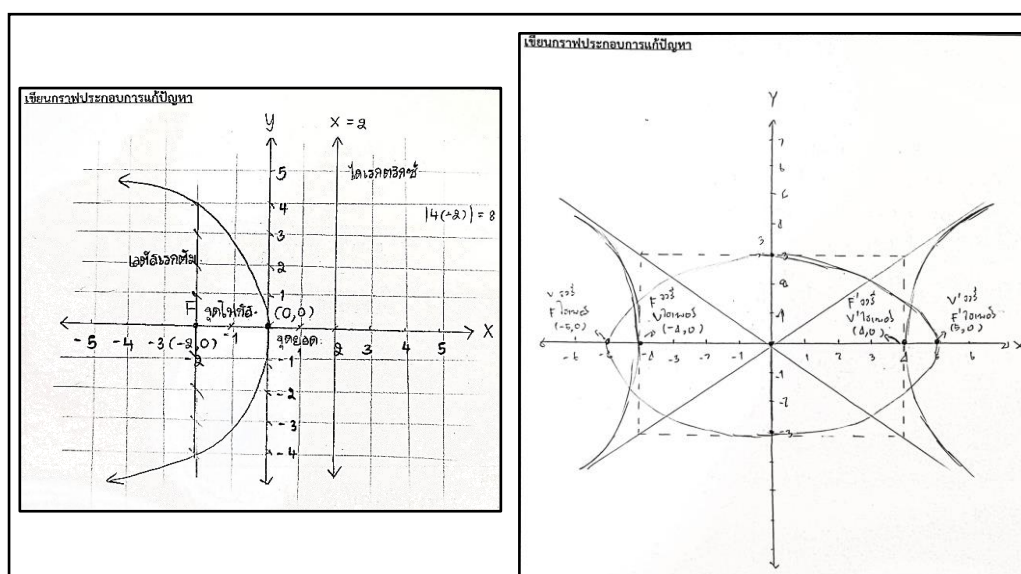

ภาพที่ 1 ตัวอย่างคำตอบนักเรียนที่ได้คะแนนเต็ม ด้านการร่างภาพประกอบการแก้ปัญหา

จากภาพที่ 1 พบว่า นักเรียนสามารถร่างภาพประกอบการแก้ปัญหาได้ครบทุกองค์ประกอบที่โจทย์กำหนดให้ และมีความถูกต้องตามเงื่อนไขที่โจทย์กำหนด แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถเปลี่ยนปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ให้เป็นภาพร่างได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.2 ด้านการเขียนกราฟประกอบการแก้ปัญหา

นักเรียนที่ได้คะแนนเต็มด้านการเขียนกราฟประกอบการแก้ปัญหา สามารถเขียนกราฟประกอบการแก้ปัญหา มีการแสดงสัญลักษณ์ และองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพอย่างถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วน ดังตัวอย่างในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวอย่างคำตอบนักเรียนที่ได้คะแนนเต็ม ด้านการเขียนกราฟประกอบการแก้ปัญหา

จากภาพที่ 2 พบว่า นักเรียนสามารถเขียนกราฟประกอบการแก้ปัญหา โดยมีการแสดงสัญลักษณ์ และองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพอย่างถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วน แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถเปลี่ยนปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ให้เป็นกราฟที่มีความถูกต้อง มีรายละเอียดชัดเจนครบถ้วนตามที่โจทย์กำหนด สามารถนำไปประกอบการดำเนินการแก้ปัญหาได้

2.3 ด้านการดำเนินการแก้ปัญหา

นักเรียนที่ได้คะแนนเต็มด้านการดำเนินการแก้ปัญหา สามารถค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่ถูกต้องได้ มีการแก้ปัญหาย่อยอย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน และถูกต้อง ดังตัวอย่างในภาพที่ 3

ดำเนินการแก้ปัญหา

จากสมการไฮเพอร์โบลา $\frac{x^2}{16} - \frac{y^2}{9} = 1$

จะได้ว่า ไฮเพอร์โบลาที่มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ $(0,0)$, $a=4$, $b=3$

วาดแกนสมมติให้

$$c^2 = a^2 + b^2$$

จะได้

$$c^2 = 16 + 9$$

$$c^2 = 25$$

$$c = 5$$

จากกราฟจะได้ว่า วงรีมี $c=4$, $a=5$

วาดแกนสมมติให้

$$a^2 = b^2 + c^2$$

$$25 = b^2 + 16$$

$$b^2 = 9$$

$$b = 3$$

ดังนั้นจะได้สมการวงรีว่า

$$\frac{x^2}{(5)^2} + \frac{y^2}{(3)^2} = 1$$

$$\hookrightarrow \frac{x^2}{25} + \frac{y^2}{9} = 1$$

ดำเนินการแก้ปัญหา

จากโจทย์จุดที่ห่างจากเส้นตรงเอชโรนิกซ์ 4 หน่วย

จุดยอด $(0,0)$ จะได้ว่าจุดโฟกัส คือจุด $(-2,0)$

เส้นตรงเอชโรนิกซ์ $x = -(-2) = 2$

จาก สมการพาราโบลา $y^2 = 4px$

จะได้ $y^2 = 4(-2)x$

$\therefore y^2 = -8x$

ภาพที่ 3 ตัวอย่างคำตอบนักเรียนที่ได้คะแนนเต็ม ด้านการดำเนินการแก้ปัญหา

จากภาพที่ 3 พบว่า นักเรียนสามารถดำเนินการแก้ปัญหาย่อยอย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน และถูกต้อง แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถใช้สัญลักษณ์และการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยอาศัยการเขียนกราฟ มาพิจารณาประกอบกับการดำเนินการแก้ปัญหาด้วย ส่งผลให้นักเรียนสามารถค้นหาแนวทาง และดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นตอนชัดเจน และถูกต้อง

2.4 ด้านการสรุปคำตอบ

สรุปคำตอบ

พาราโบลาที่สมมติของโจทย์กำหนดให้ คือ พาราโบลาแกน x ตัดกับ y ห่างจาก
จุดกำเนิด 4 หน่วย คือ $y^2 = -8x$

สรุปคำตอบ

สมมติว่าพาราโบลาแกน x ตัดกับ y ห่างจาก
จุดกำเนิด 4 หน่วย คือ $y^2 = -8x$

$$\frac{x^2}{16} - \frac{y^2}{16} = 1 \quad \text{หรือ} \quad \frac{x^2}{16} + \frac{y^2}{16} = 1$$

จากภาพที่ 4 พบว่า นักเรียนสามารถสรุปคำตอบ จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย โดยมีการสรุปคำตอบของปัญหาได้อย่างถูกต้อง แสดงให้เห็นว่านักเรียนเข้าใจคำถามของโจทย์ปัญหาได้ และมีการหาคำตอบที่ถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนสามารถสรุปคำตอบของปัญหาได้อย่างถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประเด็นในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่เป็นรูปธรรม และวัตถุจริงที่จับต้องได้ เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับสิ่งที่นำมาจัดการเรียนรู้ เกิดการจดจำผ่านการสัมผัส หยิบจับ ได้เห็นถึงรูปร่าง รูปทรง ขนาดของวัตถุ ที่นำมาใช้จัดการเรียนรู้ และตำแหน่งของส่วนประกอบต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ สร้างภาพที่ได้จากวัตถุ และสื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม นำไปสู่การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ และสำหรับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในแต่ละข้อ จะมีส่วนที่นักเรียนต้องเขียนกราฟประกอบการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการแสดงแทนทางคณิตศาสตร์ จึงมีการใช้โปรแกรมทางคณิตศาสตร์ในการเขียนกราฟอภิปรายถึงปัญหาในแต่ละข้อ หรือใช้ในการตรวจสอบความเข้าใจและความถูกต้องในการนิยาม และคำตอบของนักเรียน นำไปสู่การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สรินนา หมอนสุภาพ (2548) ที่ได้กล่าวถึงการแสดงแทนว่า การแสดงแทนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์มาก ซึ่งนอกจากผู้สอนจะได้รับความคิดรวบยอดของนักเรียน ว่ามีความเข้าใจหรือไม่ อย่างไรแล้ว การใช้ตัวแทนยังช่วยสนับสนุนการพัฒนาความคิดความเข้าใจในคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย และยังสอดคล้องกับ สุจินดา เอี่ยมโอภาส (2552) ที่ได้กล่าวว่า การแสดงแทน เป็นการแปลงเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมหรือสร้างรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นมา ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนคณิตศาสตร์ได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้

2. เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) โดยมีการเชื่อมโยงในขั้น Pictorial กับขั้น Abstract ที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมสำรวจสมการทาง

คณิตศาสตร์ในเรื่องภาคตัดกรวย ด้วยโปรแกรมทางคณิตศาสตร์ ที่มีการแสดงภาพที่ได้จากสมการ มีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการทดลอง เปลี่ยนค่าในสมการ และตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ อีกทั้งยังมีการสำรวจตรวจสอบด้วยโปรแกรมทางคณิตศาสตร์ จากการทำโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในเรื่องภาคตัดกรวย ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียา บุญญสิริ (2562) ที่ได้กล่าวว่า ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจะเกิดความสามารถในด้านต่าง ๆ รวมถึงความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สามารถวิเคราะห์ปัญหา หรือสถานการณ์อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง

3. ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำกิจกรรมสำรวจ และสร้างองค์ความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในเรื่องภาคตัดกรวย ด้วยกระบวนการ CPA และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้ตั้งข้อคำถาม ข้อสังเกต สร้างสถานการณ์ปัญหา และให้คำแนะนำถึงแนวทางที่ถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เป็นกลุ่ม มีการอภิปรายถึงเนื้อหา นิยาม และส่วนประกอบของรูปในภาคตัดกรวย การแสดงแทนจากโจทย์ปัญหา ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหานั้น โดยกระบวนการกลุ่มที่เหล่านี้นำมาส่งผลให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ CPA เพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ เกษสุตา บุณพันธ์ศักดิ์ (2561) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันจะทำให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับงานหรือคำถามที่ท้าทาย ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันมักจะเริ่มต้นด้วยปัญหา โดยนักเรียนต้องนำเสนอแนวคิดของตน ร่วมกับการรับฟังแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหของผู้อื่น จึงส่งผลให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ดี

แม้ว่าเนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะสามารถคิดเชิงนามธรรมในชั้น Abstract ได้แล้ว แต่จากการวิจัยพบว่า ในชั้น Concrete หรือ Pictorial ก็ยังคงมีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ให้นักเรียนได้เห็นถึงคุณค่า และประโยชน์ของคณิตศาสตร์ในชีวิตจริง ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และมีความคงทน จดจำได้นาน เป็นต้น ทั้งนี้ การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น มีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน สามารถเกิดซ้ำ สลับกันไปมาได้ หรืออาจเกิดขึ้นพร้อมกัน ขึ้นอยู่กับนักเรียนแต่ละบุคคล เช่น เมื่อนักเรียนมีการเรียนรู้จากสื่อที่จับต้องได้ ประกอบกับการเขียนกราฟของครู นักเรียนจึงได้มีการนิยามภาพจากสื่อที่เป็นรูปธรรมประกอบ นำมาร่างภาพ เขียนกราฟ และจดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ ประกอบกับการแก้ปัญหาไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับ Hui et al. (2017) ที่ได้กล่าวว่า ในการเรียนการสอน จะมีการโต้ตอบกันระหว่างการแสดงแทนภายนอกและการแสดงแทนภายใน เพื่อให้เรียนสามารถนิยามได้ โดยลำดับการการโต้ตอบไม่ตายตัว และมีความยืดหยุ่นสูง อาจมีการเกิดขึ้นพร้อมกัน หรือเกิดซ้ำได้ ซึ่งการเกิดขึ้นและความสำเร็จของการโต้ตอบแต่ละครั้งนั้น

มีความหลากหลายและขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล ดังนั้น Concrete, Pictorial และ Abstract จึงสามารถเกิดขึ้นสลับกันไปมา หรือเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันในชั้นเรียนได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) ครูควรมีการเชื่อมโยงเนื้อหาทางคณิตศาสตร์กับสื่อในชีวิตจริง หรือสื่อที่เป็นรูปธรรม ที่สามารถสัมผัส จับต้องได้ และให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ หรือทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะเกิดแรงจูงใจในการเรียน และเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก นักเรียนจะสามารถเชื่อมโยงสื่อที่เป็นวัตถุจริง ไปสู่เนื้อหา หรือแนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้

1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความคิด โดยการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนที่ได้จากการทำกิจกรรม หรืออภิปรายร่วมกันถึงแนวคิดทางคณิตศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกับการทำกิจกรรมนั้น เป็นการทบทวนบทเรียน และให้นักเรียนเกิดความเชื่อมโยงระหว่างสื่อที่เป็นรูปธรรม การใช้ภาพแทนสื่อที่เป็นรูปธรรมนั้น และสัญลักษณ์หรือเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ที่เป็นนามธรรม ควรให้นักเรียนเห็นถึงการเชื่อมโยงในแต่ละขั้นที่สามารถเกิดซ้ำ สลับกันไปมาได้ หรืออาจเกิดขึ้นพร้อมกัน ทำให้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น และสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) จะมีการใช้สื่อที่หลากหลาย ให้นักเรียนได้ลงสัมผัส และเรียนรู้จากสื่อที่เป็นรูปธรรมด้วยตนเอง มีการนิกรภาพ ใช้ภาพประกอบ แทนสื่อที่เป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ ที่สร้างความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนอยากเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น

2.2 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) นักเรียนจะได้เรียนรู้ผ่านสื่อที่เป็นรูปธรรม สามารถหยิบจับได้ และเรียนรู้ผ่านรูปภาพแทนสื่อที่เป็นรูปธรรม นั้น นักเรียนจะต้องนิกรภาพประกอบการแก้ปัญหา และเขียนออกมาเป็นสัญลักษณ์เชิงนามธรรม ส่งผลให้นักเรียนสามารถอธิบายองค์ประกอบหรือรายละเอียดของปัญหาและเนื้อหาทางคณิตศาสตร์แต่ละข้อได้ชัดเจนมากขึ้นด้วย ดังนั้น จึงควรมีการวิจัย การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Concrete-Pictorial-Abstract (CPA) เพื่อพัฒนาตัวแปรอื่นทางคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกษสุตา บุณณพินศักดิ์. (2561). การเรียนการสอนที่เน้นให้รู้คิด การเรียนรู้ร่วมกัน และรูปแบบการแปลงของเลข สู่แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาครูยุคใหม่. สืบค้น 16 กรกฎาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/VZBDdb>
- ปรียา บุญญสิริ. (2562). การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. 10 (1) : 369-386.
- สรินนา หมอนสุภาพ. (2548). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบโยนิโสมนสิการโดยเน้นการใช้ตัวแทน (Representation) เรื่อง เศษส่วน. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการมัธยมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจินดา เอี่ยมโสภาส. (2552). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ “Learning Mathematics Through English” ที่เน้นทักษะการใช้ตัวแทน (representation) เรื่อง ความน่าจะเป็น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการมัธยมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564. สืบค้น 16 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.niets.or.th/uploads/editor/files/O-NET/rapid%20report%20M6-2564.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *รายงานแนวทางการยกระดับผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET)*. นนทบุรี : บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.
- Bruner, J. S. (1966). *Toward a Theory of Instruction*. Cambridge : Harvard University Press.
- Hui, C. S., Hoe, L. N. and Lee, K. P. (2017). Teaching and learning with concrete-pictorial-abstract sequence: A proposed model. *The Mathematics Educator*. 17 (1) : 1-28.

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

Marketing Mix Factors Influencing Consumer's Voluntary Car Insurance Purchase Decision in Muang District Chonburi Province

สมเกียรติ ขำสำราญ¹

Somkiat Kumsumran

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่วนบุคคลและเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติและเครื่องมือทางสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิธี Independent-Samples t-test วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 54 เพศชาย 46 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดอยู่ที่ปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ย 15,001- 30,000 บาท อายุการใช้งานรถยนต์ที่เลือกทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ 1-3 ปี ประเภทประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจเลือกถือครองคือประกันภัยรถยนต์ประเภท1 ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และอายุการใช้งานรถยนต์ ด้วยวิธี Independent-Samples t-test และวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านรายได้ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภค และจากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้วยวิธีการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) พบว่ามี 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคาสมเหตุสมผล และด้านพนักงานประกันภัย

คำสำคัญ (Keywords): ส่วนประสมการตลาด; การตัดสินใจ; ประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ

Received: 2023-01-20 Revised: 2023-03-19 Accepted: 2023-03-20

¹ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพาณิชย์การ Major Marketing, Muangchol Commercial Technology college. Corresponding Author e-mail: joesomkiat@gmail.com

Abstract

A research on marketing mix factors influencing consumer's voluntary motor insurance purchase decision in Muang district Chonburi province. The objectives are to study personal demographic factors and to analyze marketing mix factors (7 P's) affecting personal car users' voluntary motor insurance purchase decisions in the area of Muang district, Chonburi province. Data was collected from questionnaires with complete answers of a sample of 400 people and then the data was analyzed with statistics and various statistical tools that are frequency, percentage, mean, standard deviation, Independent-Samples t-test, One-Way ANOVA, and Multiple Regression.

The results show that most of the respondents were 54 percent female, 46 percent male, their age are between 31 and 40 years old, with the highest level of education at bachelor's degree. Being an employee of a private company, the average income is 15,001-30,000 baht, vehicle age of a car that chooses to do voluntary car insurance is 1-3 years. The results of the analysis of demographic factors are gender, age, education level, occupation, income and vehicle age. Using Independent-Samples t-test and One-Way ANOVA method, it was found that only income factor affecting consumers' decision to purchase voluntary motor insurance. And from the analysis of marketing mix factors (7 P's) using multiple regression methods, it was found that there were 3 factors influencing the decision to purchase voluntary motor insurance in the Muang district, Chonburi province: product, reasonable price and insurance personnel

Keywords: Marketing mix; decisions; voluntary car insurance

บทนำ (Introduction)

ยานพาหนะถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการช่วยอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ ในการเดินทางได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันสังคมเมืองผู้คนส่วนใหญ่นิยมใช้รถส่วนตัวกันมากขึ้น ทำให้จำนวนรถยนต์บนท้องถนนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายขึ้น จากข้อมูลยอดสถิติการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนจากยานพาหนะมีอัตราแนวโน้มที่สูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลสถิติของ ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ ThaiRSC ที่ระบุว่า ในปี 2565 มียอดผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บรวมทั้งสิ้น 754,152 ราย เพราะฉะนั้นการใช้รถยนต์จึงควรให้ความใส่ใจเป็นพิเศษคือ การประกันภัยเพื่อคุ้มครองความสูญเสียหรือเสียหายอันเกิดจากการใช้รถ ซึ่งได้แก่ ความสูญเสียหรือเสียหายที่เกิดแก่รถยนต์ ได้แก่ ความเสียหายบุบสลาย หรือสูญหายของตัวรถยนต์ นอกจากนี้ความสูญเสียหรือเสียหายที่รถยนต์ก่อให้เกิดขึ้นแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก รวมทั้งบุคคลที่โดยสารอยู่ในรถยนต์ นั้น (สมาคมประกันวินาศภัยไทย, 2565) การที่ไม่มีการประกันคุ้มครองไว้จะต้องจบลงด้วยการเสีย

เงินมากกว่าการซ่อมแซมค่าเสียหายต่างๆ เพื่อเป็นการลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ประสบภัยในด้านชีวิตและร่างกายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนกฎหมายจึงได้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองรถยนต์ทุกคันต้องทำประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับขั้นต่ำก็คือ ทดแทนให้แก่คนที่ได้รับผลกระทบหรือ พ.ร.บ. รถยนต์ ซึ่งจะครอบคลุมค่าสินไหมจากอุบัติเหตุต่างๆ แต่ไม่รวมค่าใช้จ่ายจากความเสียหายของตัวยานพาหนะ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 2565) ปัจจุบันจึงมีธุรกิจประกันภัยรถยนต์เกิดขึ้นหลายบริษัทเพื่อมารองรับจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน การประกันภัยรถยนต์นี้เป็นการประกันรถยนต์ภาคสมัครใจนำมาเป็นทางเลือกที่รองรับความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุต่อเจ้าของและผู้ครอบครองรถยนต์และช่วยจัดการดำเนินการในเรื่องของอุบัติเหตุ พร้อมทั้งช่วยชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอีกด้วยตลอดจนประกันภัยในปัจจุบันมีการพัฒนาและมีลักษณะในการให้ความคุ้มครองที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ใช้รถยนต์สามารถเลือกซื้อความคุ้มครองตามความเหมาะสม

หากดูจากข้อมูลของกรมการขนส่งทางบกในจังหวัดชลบุรีที่มีจำนวนรถยนต์จดทะเบียนใหม่เพิ่มขึ้น ในรายงานสถิติกรมการขนส่งประจำปี 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 122,8450 คัน โดยเพิ่มขึ้นจาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 117,132 คัน(กรมการขนส่งทางบก ,2564) ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุได้บ่อยครั้งขึ้น ส่งผลให้เกิดความเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน ผู้ซื้อประกันภัยรถยนต์ต้องรู้จักประเภทการคุ้มครอง รายละเอียดของการคุ้มครองและเปรียบเทียบประกันแต่ละบริษัท เพื่อความมั่นใจในการคุ้มครองครบทั้งชีวิต ทรัพย์สิน และความเสียหายต่อตัวรถและการเข้าอู่ซ่อมที่มีคุณภาพมาตรฐาน ดังนั้นธุรกิจประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ ทำให้การแข่งขันอยู่ในระดับสูง ธุรกิจประกันภัยรถยนต์ต่างนำเสนอผลิตภัณฑ์ประกันภัยรถยนต์หลากหลายรูปแบบ มีการจัดโปรโมชั่น การให้ส่วนลดและพยายามดูแลให้บริการตรงตามความต้องการของผู้ซื้อประกันภัยตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดสัญญากรมธรรม์ประกันภัยทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อบริษัทประกันภัย (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 2565)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยศึกษาถึงลักษณะด้านประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยมาเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยรถยนต์สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปการวางแผนและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเข้าถึงความต้องการของผู้ซื้อประกันภัยรถยนต์และนำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันในตลาดประกันภัยรถยนต์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริโภคที่มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

2. ปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7P's) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้บริการประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2565 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของผู้ใช้บริการประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณแบบไม่ทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่างของ สูตร W.G.Cochran (1953) ผู้วิจัยต้องการสุ่มตัวอย่างเป็น 50% จากประชากรทั้งหมด ต้องการความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง 0.05 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะคำนวณได้คือ $P = 0.50$ (50%) $Z = 1.96$ (95%) $e = 0.05$ (5%) จำนวน 400 ราย ซึ่งใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งได้ 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุการใช้งานของรถยนต์ ส่วนที่ 2 การตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับ คุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's rating scale) 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอสำหรับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีที่ทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ จำนวน 400 คน
2. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวกหรือความสมัครใจ (Convenient or Volunteer) จนได้แบบสอบถามครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป
3. กำหนดระยะเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2565 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ.2565

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:S.D)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

5.2.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธี Independent-Samples t-test

5.2.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2

กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

5.2.3 การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระหลายตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วน

ประสมการตลาด (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามหนึ่งตัวคือ การตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภค ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้วยวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 54 เพศชาย 46 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาชั้นสูงสุดอยู่ที่ปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ย 15,001-30,000 บาท อายุการใช้งานรถยนต์ที่เลือกทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ 1-3 ปี ประเภทประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจเลือกถือครองคือประกันภัยรถยนต์ประเภท 1

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมระดับการตัดสินใจมาก ($\bar{X}$ = 3.93 , S.D. = 0.651) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นมากเป็นอันดับแรก คือด้านราคาสมเหตุสมผล ($\bar{X}$ = 4.1 , S.D. = 0.588) รองลงมา คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}$ = 4.0 , S.D. = 0.677) ด้านพนักงานประกันภัย ($\bar{X}$ = 3.96 , S.D. = 0.648) ด้านกระบวนการให้บริการ ($\bar{X}$ = 3.93 , S.D. = 0.675) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$ = 3.88 , S.D. = 0.643) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}$ = 3.89 , S.D. = 0.667) และด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X}$ = 3.77 , S.D. = 0.660) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม

การตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการตัดสินใจ
1.ด้านผลิตภัณฑ์	4.00	0.677	มาก
2.ด้านราคาสมเหตุสมผล	4.10	0.588	มาก
3.ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.88	0.643	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.89	0.667	มาก
5. ด้านพนักงานประกันภัย	3.96	0.648	มาก
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.93	0.675	มาก
7.ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.77	0.660	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.93	0.651	มาก

การวิเคราะห์การตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ผลการประเมินในภาพรวมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับตัดสินใจมาก 3 ข้อ คือ ความคุ้มครองมีเงื่อนไขชัดเจน เข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 4.84

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างว่ามีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจหรือไม่ โดยทำการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธี Independent-Samples t-test และวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ซึ่งผลการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	t	F	Sig.
สมมติฐานที่ 1.1 เพศ	-0.846	-	0.408
สมมติฐานที่ 1.2 อายุ		1.142	0.348
สมมติฐานที่ 1.3 การศึกษา		0.633	0.589
สมมติฐานที่ 1.4 อาชีพ		1.899	0.092
สมมติฐานที่ 1.5 รายได้		2.552	0.039
สมมติฐานที่ 1.6 อายุการใช้งานรถยนต์		1.244	0.291

จากการวิเคราะห์ด้วยวิธี Independent-Samples t-test พบว่าค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.408 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบที่กำหนดไว้คือ $\alpha = 0.05$ จึงยอมรับ H_0 แสดงว่าเพศที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจสำหรับรถยนต์ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) อายุ พบว่าค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.348 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบที่กำหนดไว้คือ $\alpha = 0.05$ จึงยอมรับ H_0 แสดงว่าอายุที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี การศึกษา พบว่าค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.589 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบที่กำหนดไว้คือ $\alpha = 0.05$ จึงยอมรับ H_0 แสดงว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อาชีพ พบว่าค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.092 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบที่กำหนดไว้คือ $\alpha = 0.05$ จึงยอมรับ H_0 แสดงว่าอาชีพที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี รายได้ พบว่าค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.039 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบที่กำหนดไว้คือ $\alpha = 0.05$ จึงปฏิเสธ H_0 (ยอมรับ H_1) แสดงว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อายุการใช้งานรถยนต์ พบว่าค่า Sig. มีค่าเท่ากับ 0.291 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบที่กำหนดไว้คือ $\alpha = 0.05$ จึงยอมรับ H_0 แสดงว่าอายุการใช้งานรถยนต์ที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7P's) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในตัวแปรปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด (7P's) ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคาสมเหตุสมผล ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงานประกันภัย ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกาย

ภาพของกลุ่มตัวอย่างว่ามีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจหรือไม่ โดยทำการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย (B)	Beta	t	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	0.370	0.288	2.248	0.024*
ด้านราคาสมเหตุสมผล	0.387	0.290	2.251	0.022*
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.172	0.013	0.117	0.907
ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.218	0.166	1.641	0.103
ด้านพนักงานประกันภัย	0.390	0.293	2.257	0.020*
ด้านกระบวนการให้บริการ	0.192	0.143	1.262	0.209
ด้านลักษณะทางกายภาพ	0.175	0.139	1.191	0.236
ค่าคงที่	0.296		0.674	0.501

R= 0.616, R²=0.380, SEE=0.708, F= 12.430, Sig=0.000, *=P<0.05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.380 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามคือ การตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ร้อยละ 38.00 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มี 3 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ เนื่องจากค่า Sig. ของ T-test มีค่าเท่ากับ 0.024 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบ กำหนดไว้คือ $\alpha=0.05$ จึงปฏิเสธ H₀ (ยอมรับ H₁) ในสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ ด้านราคาสมเหตุสมผล เนื่องจากค่า Sig. ของ T-test มีค่าเท่ากับ 0.022 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญในการทดสอบ กำหนดไว้คือ $\alpha=0.05$ จึงปฏิเสธ H₀ (ยอมรับ H₁) ในสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ และด้านบุคคล เนื่องจากค่า Sig. ของ T-test มีค่าเท่ากับ 0.020 มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่แตกต่างกันประกอบกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และอายุการใช้งานรถยนต์ ด้วยวิธี Independent-Samples t-test และวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านรายได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภค เนื่องจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้บริโภคจะเป็นตัวบ่งบอกความสามารถในการเลือกซื้อประเภทความคุ้มครองหรือรูปแบบกรมธรรม์ของประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจที่แตกต่างซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลฎาภา นิระมนต์และคณะ (2564) เรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน ของประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า รายได้ต่อเดือนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับอ่อนนุช จุฬาคินนท์ (2560) พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านรายได้ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เนื่องจากรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้บริโภคจะเป็นตัวบ่งบอกความสามารถในการเลือกซื้อประเภทความคุ้มครอง หรือรูปแบบกรมธรรม์ของประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจที่แตกต่างกันออกไปตามกำลังความสามารถในการจ่ายชำระค่าเบี้ยประกันของแต่ละบุคคล

2. การวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่าปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7P's) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคาสมเหตุสมผล และด้านพนักงานประกัน สามารถอภิปรายผลเพิ่มเติมได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด (7P's) ด้านผลิตภัณฑ์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นเพราะว่า ผู้บริโภคต้องการกรมธรรม์ที่มีเงื่อนไขความคุ้มครองที่ชัดเจน ครอบคลุมความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากรถยนต์และการชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และทำให้ผู้บริโภคเกิดการตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับการเลือกทำประกัน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรสริน พันธ์กัญญา และคณะ (2560) ทำงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด โดยผู้ซื้อต้องการกรมธรรม์ที่มีเงื่อนไขความคุ้มครองที่ชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชา เกตุกัน (2564) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อประกันรถยนต์ระหว่างผ่านช่องทางตัวแทน/นายหน้า และช่องทางออนไลน์ในยุคดิจิทัล พบว่า ส่วนประสมทางการตลาด 7 P's นั้นด้านผลิตภัณฑ์(Product) มีสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อประกันรถยนต์ระหว่างผ่านช่องทางตัวแทนหรือนายหน้า (ออฟไลน์) และช่องทางออนไลน์ และสอดคล้องกับ Galuh et al., 2019 ได้ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาด

อิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการซื้อผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตในประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัย พบว่า ผลิตภัณฑ์มีผลต่อการตัดสินใจเป็นอันดับแรกและสามารถเพิ่มยอดขายได้

ด้านราคาสมเหตุสมผลระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นเพราะว่า ผู้บริโภคมีการเปรียบเทียบราคาค่าเบี้ยประกันกับการคุ้มครองความเสียหายที่เกิดขึ้นก่อนตัดสินใจซื้อประกันรถยนต์ สอดคล้องกับ การศึกษาของครรชิต เชื้อขำ และคณะ (2563) ทำการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดและปัจจัยของความน่าเชื่อถือที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจแบบออนไลน์ในจังหวัดตรัง พบว่าปัจจัยด้านราคาในกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ คือ การเสนอราคาค่าเบี้ยประกันภัยมีหลากหลายเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบกับค่าคุ้มครองที่ได้รับ ผู้ซื้อประกันภัยจึงให้ความสำคัญในเรื่องราคาที่หลากหลาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญุตม์ โตคำ และคณะ (2564) เรื่อง อิทธิพลของปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อประกันภัยไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านราคามีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก จึงใช้ราคาของกรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นตัวแข่งขันกัน เนื่องจากผู้บริโภคมีการเปรียบเทียบราคาบริการหรือสินค้ากับบริษัทคู่แข่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของศนิชา สัมพคุณ และคณะ

(2561) พบว่าปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดทางด้านราคามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตผ่านตัวแทนและผ่านธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้านพนักงานประกันภัย ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงมากและมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นเพราะว่าพนักงานบริษัท หรือตัวแทนขายประกันให้คำแนะนำได้อย่างละเอียด มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลการประกันภัยรถยนต์ได้อย่างถูกต้อง พนักงานประกันภัยจึงเป็นส่วนสำคัญและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนิชา ศรีเพียงจันทร์(2564) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาเพลินจิต พบว่า ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด (7P's) มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาเพลินจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านบุคคล (Beta=0.277) มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาเพลินจิต และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวาสนา จันทะ (2564) วิจัยเรื่องส่วนประสมการตลาดในการซื้อประกันชีวิตกรุงเทพแอกซ่าของลูกค้านักค้าธนาคารกรุงเทพ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ ด้านราคา และด้านบุคคล

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าปัจจัยส่วนผสมการตลาดที่ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านช่องทางการ

จัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ โดยสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P,s) ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เนื่องจาก มีธุรกิจประกันภัยรถยนต์ที่เป็นตัวแทนจำหน่ายทั่วประเทศ ซึ่งมีระบบออนไลน์ที่ลูกค้าสามารถเข้าถึงหลากหลายได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์อยู่ในระดับมากอยู่แล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อ่อนนุช จุฬาศินนท์ (2559) ที่ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคล ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคล ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P,s) ด้านช่องทางการส่งเสริมการตลาด ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เนื่องจาก บริษัทประกันภัยรถยนต์มีการปรับกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน บริษัทประกันภัยรถยนต์มีการบริการที่คอยซักถาม แจ้งมีข่าวสาร และรายงานประจำปีให้ลูกค้าทราบแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของรสริน พันธ์กัญญาและคณะ(2560) เรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ พบว่า ปัจจัยที่ถูกให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งอาจเนื่องมาจากการทำการตลาดของสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา ที่ไม่ดึงดูดให้ผู้ซื้อมีความสนใจมากนัก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P,s) ด้านการกระบวนการให้บริการ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เนื่องจากมีขั้นตอนการบริการตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการซื้อประกันภัยและการเคลมประกันภัยที่ถูกต้องและรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของพิทยุทธ์ โตคำ และคณะ (2564) เรื่องอิทธิพลของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อประกันภัยไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทางด้านกระบวนการไม่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อประกันภัยไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านกระบวนการเป็นกิจกรรมการส่งมอบบริการให้ลูกค้าเกิดความประทับใจเป็นกิจกรรมสุดท้ายที่ผู้บริโภคจะพิจารณาถึงความสำคัญ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ด้านลักษณะทางกายภาพ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องเดินทางไปบริษัทประกันภัย พนักงานประกันสามารถนำเสนอข้อมูลกรมธรรม์ได้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค สามารถส่งผ่านช่องทางออนไลน์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนิช ศรีเพียงจันทร์(2564) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาเพลินจิต พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของผู้ใช้รถยนต์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่ง

สรุปได้ว่าแต่ละบริษัทประกันภัยรถยนต์จะมีสาขาเป็นหลักเป็นแหล่งที่ดูน่าเชื่อถือที่ลูกค้าเข้าถึงได้ง่าย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครันเหมือนกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันของผู้บริโภคจะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจที่แตกต่างกันด้วย และปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด (7P's) ด้านผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ ดังนั้นบริษัทประกันภัยควรให้ความสำคัญกับการออกแบบรูปแบบกรรมธรรม์เป็นทางเลือกที่มีความคุ้มครองที่หลากหลายสอดคล้องคล้องรายได้เฉลี่ยของผู้บริโภค เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้มากที่สุด

1.2 ด้านพนักงานประกันภัยมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ พนักงานหรือตัวแทนขายประกันภัยรถยนต์ควรพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลการประกันภัยรถยนต์ได้อย่างถูกต้องเพื่อให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หัวข้องานวิจัยที่ควรทำต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาคุณภาพในการให้บริการและความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ หรือศึกษาเกี่ยวกับความภักดีของผู้บริโภคที่ซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ

2.2 ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่น ๆ ของประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายขึ้น และสามารถนำมาเปรียบเทียบถึงความแตกต่างของความคิดเห็นและทัศนคติของผู้ซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจในแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการขนส่งทางบก. (2564). รายงานสถิติการจดทะเบียนจำแนกตามกฎหมายการจดทะเบียน.

สืบค้น 1 สิงหาคม 2565, จาก

http://ittdashboard.nso.go.th/preview.php?id_project=126

ครุฑชิต เชื่อขำ, ศรีบุญญา โยะหมาต, และกฤติยา ดวงมณี . (2563). การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดและปัจจัยของความน่าเชื่อถือที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจแบบออนไลน์ ในจังหวัดตรัง. วารสารมหาจุฬานาครธรรม์. 8(1), 58-

- ณัฐชา เกตุกัน .(2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อประกันรถยนต์ระหว่างผ่านช่องทางตัวแทน/นายหน้า และช่องทางออนไลน์ในยุคดิจิทัล. ปรินญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐนิชา ศรีเพียงจันทร์.(2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ของ พนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาเพลินจิต. สืบค้น 10 มิถุนายน 2565, จาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sun18/6214070086.pdf>
- พิทยุทธ์ โตคำ, วิไลวรรณ ทองประยูร, และวิไลพรรณ ตาริชกุล. (2564). อิทธิพลของปัจจัย ส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อ กระบวนการตัดสินใจซื้อประกันภัยไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร. สืบค้น 10 กรกฎาคม 2565, จาก Journal of Digital Business and Social Sciences, Vol. 8, No. 2, Article JDB0005.
- รสริน พัทธ์กัญญา,ศรีณญา กัมพูอังกูร,และสุนิย์วรรณโกมล. (2560).ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 2(3) ,28-39.
- ลฎาภา นิระมนต์,ก้องเกียรติ สหายรักษ์,และกิตติมา จึงสุวดี. (2564). เรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน ของประชาชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. 18 (2), 137-146
- วาสนา จันทะ. (2564). วิจัยเรื่องส่วนประสมการตลาดในการซื้อประกันชีวิตของไทยเอกชนของลูกค้านาคกรุงไทย จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศนิชา สัมพคุณ, ชัชวาล แสงทองล้วน และกาญจนา พันธุ์เอี่ยม. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อ การตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตผ่านตัวแทนและผ่านธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 1 (1), 1-12.
- สมาคมประกันวินาศภัยไทย. (2565). การประกันภัยเพิ่มความคุ้มครอง.สืบค้น 8 กันยายน 2565, จาก <https://www.tgia.org/insurance/motor>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย.(2565).ผลิตภัณฑ์ ประกันวินาศภัยการประกันภัยรถยนต์และการประกันภัยที่เกี่ยวกับบุคคล. สืบค้น 10 มกราคม 2565, จากwww.oic.or.th/sites/default/files/content/90848/02102-bththii-3-phlitphanthprakanwinaasphay.pdf
- สำนักงานพัฒนาดิจิทัล.(2565). ศักยภาพของจังหวัดชลบุรี. สืบค้น 28 มกราคม 2565, จาก <https://data.go.th > dataset > resource > download>
- อรณี ยะโก๊ะ,นิธิต ไพบุลย์, และวิลาวัลย์ จันทร์สร. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัย (โรคโควิด-19) ของกลุ่มประชากรในจังหวัดสงขลา. สืบค้น 10

กรกฎาคม 2565, จาก

www.hu.ac.th/Conference/conference2022/proceedings/doc/08%20

บริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว/23-Bu-087%20(2955%20-%202967).pdf

อ่อนนช จุฬาศิรินทร์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจสำหรับรถยนต์ส่วนบุคคลในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. (หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Galuh Syailendra Muhammad, Suciratin and Refan. (2019). AN EMPIRICAL ANALYSIS OF MARKETING MIX IN THE LIFE INSURANCE INDUSTRY TO PURCHASE DECISIONS OF LIFE INSURANCE PRODUCTS. Journal of Business, Management, and Accounting.(Sept 15, 2019).pp. 8-20

Kajornatthapol Pongwiritthon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiriroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation. 6(6), 1-15.

แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

Guidelines for Sustainable Tourism Management of Oh Poi Market, Ratchaburi Province

บุษราคัม กลั่นน้ำทิพย์¹ อัญชัญ ตันตเทศ²

Busarakhum Klunnumthip, Unchun Tuntates

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดโอ๊ะป่อย 2) ศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 385 คน และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งทำการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดโอ๊ะป่อย จำนวน 9 คน ผลการวิจัย พบว่า ตลาดโอ๊ะป่อยเกิดจากอุดมการณ์และแนวคิดความยั่งยืน โดยนำจุดเด่นของธรรมชาติมาผสมผสานกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตลาดโอ๊ะป่อยเกิดจากความร่วมมือของหลายภาคส่วน สินค้าที่จำหน่ายจะเป็นสินค้าชุมชนและอาหารพื้นถิ่นของชาวกะเหรี่ยง มีการจัดการรักษาคุณภาพและบริการให้ได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ ภายใต้แนวคิดลดขยะให้เหลือศูนย์ (Zero Waste) โดยการงดใช้โฟมและพลาสติก สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และปลูกฝังความศรัทธาต่อพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ โดยภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.51) และมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมบริการในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.51) ด้านแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ควรสืบสานและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริม

Received: 2023-06-16 Revised: 2023-07-05 Accepted: 2023-07-06

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Master of Arts Program Integrated Tourism Management Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University Corresponding Author e-mail: busarakhum.klannamthip@gs.wu.ac.th

² อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University

ทักษะพื้นฐานให้กับคนในชุมชน พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ในภาษาต่างประเทศ และส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้เกิดการจัดการตลาดโอ๊ะปอยอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการจัดการ; การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน; ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปอย

Abstract

The purposes of this study were: 1) Study the context of the area and study the sustainable tourism management of Oh Poi market. 2) Study tourist opinions to composition of tourist attraction and satisfaction of tourists. 3) To suggest guidelines for sustainable tourism management in Oh Poi market, Ratchaburi Province. This study were mixed methods research. The research tools were questionnaires by collecting from 385 tourists and semi-structured interview. from the key informants were 9 stakeholders who related to manage Oh Poi market, The results showed that: Oh Poi market has established from the concept of sustainability. by bringing the strengths of abundant nature combining with the culture and the way of life of the Thai-Karen people. Moreover, the market was also established by cooperation of many sectors. The products were community products and local food of the Karen people. There was a management system to maintain the quality and service to meet the standards consistently based on the concept of Zero Waste. by refraining from using foam and plastic. Furthermore, there was an encouragement of tourists to learn and be aware of environmental conservation and instill faith in Buddhism through activities. Overall, The results showed that tourists agreed with the attraction component at the highest level ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.51) and were satisfied with the service environment at the highest level ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.51) As for sustainable tourism management, It was found that should continue and propagate the local arts and culture of the Karen people through continuous tourism activities. It should be promote basic skills for everyone in the community. and develop public relation materials in foreign languages and promote solid waste management to achieve sustainable management of the Oh Poi market.

Keywords: Management guidelines; Sustainable tourism; Oh Poi market

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญ โดยรายได้ทางการท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจกว่าหนึ่งในสามของมูลค่าการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวไทยมีชื่อเสียงติดระดับโลก ทั้งในด้านความงดงามของทัศนียภาพ ทรัพยากรทางการ

ท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและมีความเป็นเอกลักษณ์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ด้านรายได้และปริมาณนักท่องเที่ยว ส่งผลให้ท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ยังไม่ตอบโจทย์ในด้านความยั่งยืนและยังคงพบปัญหาในหลายด้าน อาทิ เช่น การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองหลัก ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ความเสื่อมโทรมของทรัพยากร และปัญหาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

จากวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วโลก ปัญหาภาวะโลกร้อน ปรากฏการณ์เรือนกระจก มลพิษทางอากาศ หรือมลพิษจากขยะ สิ่งเหล่านี้ได้กระตุ้นให้หลายประเทศเกิดความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม และต้องการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น (ยุทธการ ไวยอาภา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ในยุทธศาสตร์ที่กล่าวถึง การมุ่งพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ความสำเร็จของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว การเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

จากสถานการณ์การท่องเที่ยวในปี 2565 พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่จังหวัดราชบุรี มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวราว 1,615,977 คน หรือรายได้ประมาณ 1,907.08 ล้านบาท (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดราชบุรี, 2565) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวของภูมิภาคภาคกลาง ในชื่องาน “เมืองรองภาคกลางศิริไลซ์” ภายใต้แนวคิด “More River Legacy วิถีเมืองรองภาคกลาง” ที่ต้องการนำเสนออัตลักษณ์ทางอารยธรรมลุ่มแม่น้ำ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวจากเมืองหลักสู่เมืองรอง เกิดการกระจายรายได้และเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ (พีรณัฐ พรนิเสน, 2564) จังหวัดราชบุรีเป็น 1 ใน 7 เมืองรองของภาคกลางที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว เต็มไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และความหลากหลายของประชากรกว่า 8 ชาติพันธุ์ (จิตคุปต์ ละอองปลิว, 2562) ซึ่งตลาดโอ๊ะป่อยเป็นหนึ่งในตลาดชุมชนที่นำวิถีชีวิตและทุนทางทรัพยากรของชุมชนมาผสมผสานกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและสร้างรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น (ปิรันธ์ ชิมโชติ, 2563)

ตลาดโอ๊ะป่อยหรือตลาดเช้าริมธาร ตั้งอยู่ในตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ตลาดแห่งนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของบวร ผู้ประกอบการและภาครัฐท้องถิ่น มีอุดมการณ์ที่มุ่งให้เกิดความยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวคิด ลดขยะให้เหลือศูนย์ (Zero Waste) คือ การออกกฎระเบียบ งดใช้โฟมและพลาสติก และการให้บริการเก็บขยะ โดยตลาด

โอะปอยได้นำจุดเด่นของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงมาสร้างอัตลักษณ์ผ่านการจำหน่ายอาหารพื้นถิ่น สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การแต่งกายด้วยผ้ากะเหรี่ยงทอมือ และการนำคังดังที่เป็นสัญลักษณ์ในประเพณีช่งทะเล้งมานำเสนอภาพลักษณ์ของตลาด นอกจากนี้ยังได้นำเสนอกิจกรรมที่ส่งเสริมความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา คือ กิจกรรมการตักบาตรพระล่องแพ ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทำให้นักท่องเที่ยวหลังไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่อง (วรปรัชญ์ ศรีศัตรมัตย์, 2563) ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไปจนขีดความสามารถ ส่งผลต่อการรองรับและการให้บริการอย่างทั่วถึง กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้สภาพแวดล้อมในชุมชน วิถีชีวิตของคนในสังคมท้องถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลง แหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม อันเนื่องมาจากมลพิษทางน้ำ อากาศ และปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดการของตลาดวิถีชุมชนโอะปอย เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ท่องเที่ยวไม่ให้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเสนอแนะแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดวิถีชุมชนโอะปอย จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอะปอย จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตลาดวิถีชุมชนโอะปอย จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interviews)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดวิถีชุมชนโอะปอย จังหวัดราชบุรี เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากร จึงคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของคอกแรน (W.G. Cochran, 1977) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 การวิจัยครั้งนี้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 ตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ด้วยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ธีราพร ทองปัญญา, 2561) ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดโอ๊ะป่อย จำนวน 9 ท่าน ได้แก่ ตัวแทนสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง พัฒนาการท่องเที่ยว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 คณะทำงาน และตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้าและกิจกรรม

3. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ตอน 1) ประชากรศาสตร์ 2) องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 3) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และ 4) ข้อเสนอแนะ นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องกับข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective Congruency: IOC) เท่ากับ 0.89 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองเก็บข้อมูล (Try-Out) กับกลุ่มนักท่องเที่ยวตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งวิจัยฉบับนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.977 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.7 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ประเมษฐ์ บุญนำศิริกิจ, 2564)

การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่อง การจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชน

4. การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 385 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในเดือนมีนาคม 2566

การวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 9 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ในวันที่ 5-6 มีนาคม พ.ศ. 2566

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่ตลาดโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี วิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยทำการวิเคราะห์ใจความสำคัญที่สอดคล้องและทำการพรรณนาความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศหญิง	248	64.42
อายุ 25-34 ปี	163	42.34
การศึกษาระดับปริญญาตรี	234	60.78
ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล	164	42.60
อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน	137	35.58
รายได้ 20,001-30,000 บาท	118	30.65

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.42 มีช่วงอายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.34 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.78 ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 42.60 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.58 และมีรายได้ 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.65

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.00	0.630	เห็นด้วยมาก
กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	4.38	0.561	เห็นด้วยมากที่สุด
สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	4.17	0.634	เห็นด้วยมาก
สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว	4.44	0.510	เห็นด้วยมากที่สุด
การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว	4.25	0.597	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.25	0.481	เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.481) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.44,

S.D. = 0.510) ได้แก่ บรรยากาศภายในแหล่งท่องเที่ยวมีทัศนียภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์สวยงาม เป็นอันดับแรก ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.561) ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี รองลงมา ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.597) ได้แก่ มีร้านขายของที่ระลึกที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.634) ได้แก่ มีบริการเก็บขยะและรับฝากขยะได้ทุกร้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.630) ได้แก่ ถนนในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ผลิตภัณฑ์บริการ	4.42	0.557	พึงพอใจมากที่สุด
ราคาบริการ	4.33	0.556	พึงพอใจมากที่สุด
สถานบริการ	4.38	0.576	พึงพอใจมากที่สุด
การส่งเสริมแนะนำการบริการ	4.10	0.729	พึงพอใจมาก
ผู้ให้บริการ	4.43	0.572	พึงพอใจมากที่สุด
สภาพแวดล้อมบริการ	4.52	0.516	พึงพอใจมากที่สุด
กระบวนการบริการ	4.30	0.614	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.35	0.512	พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.512) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.516) ได้แก่ บริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความร่มรื่นและมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นอันดับแรก ด้านผู้ให้บริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.572) ได้แก่ พ่อค้าและแม่ค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวให้บริการด้วยความเป็นมิตรและมีอัธยาศัยที่ดี รองลงมา ด้านผลิตภัณฑ์บริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.557) ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจให้เดินทางมาท่องเที่ยว รองลงมา ด้านสถานบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.576) ได้แก่ การปรับตกแต่งร้านค้าและบริเวณ

สถานที่ท่องเที่ยวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ
รองลงมา ด้านราคาบริการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.556) ราคาสินค้า
และของที่ระลึกมีความเหมาะสมและมีความคุ้มค่า รองลงมา ด้านกระบวนการบริการมีระดับความ
พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.614) ได้แก่ ความรวดเร็วในการบริการจำหน่ายสินค้า
อาหารและเครื่องดื่ม และด้านการส่งเสริมแนะนำการบริการมีระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.10$,
S.D. = 0.729) ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การศึกษาบริบทพื้นที่และศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของ ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อย จังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลาดโอ๊ะป่อยเกิดขึ้นมาจากอุดมการณ์และ
แนวคิดความยั่งยืน ต้องการมุ่งเน้นการพัฒนาแต่คงความดั้งเดิมของธรรมชาติ พื้นที่ตั้งของตลาด
โอ๊ะป่อยมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ พื้นที่โดยรอบปกคลุมไปด้วยต้นไม้ใหญ่ ให้บรรยากาศ
ร่มรื่น มีแม่น้ำลำภาชีเป็นแม่น้ำสายหลัก ตลาดโอ๊ะป่อยได้นำเอาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติ
พันธุ์กะเหรี่ยงมานำเสนอ โดยการนำเอาคังคังหรือโยแมงมุมสีส้มต่าง ๆ ที่ใช้ในประเพณีท้องถิ่น (ซึ่ง
ทะเลเต็ง) มาตกแต่งบริเวณร้านค้า นำไม้ไผ่มาทำเป็นแคร่ที่นั่งริมลำธาร ใต้ต้นไม้และที่นั่งภายในตลาด
เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาพักผ่อน ซึ่งสื่อถึงชื่อของตลาด “โอ๊ะป่อย” ที่มาจากภาษากะเหรี่ยงแปลว่า
พักผ่อน อีกด้วย ด้านผลิตภัณฑ์และสินค้าที่จำหน่ายจะเป็นสินค้าชุมชนที่มีการผสมผสานระหว่าง
ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนกับธรรมชาติหรือวัตถุดิบของท้องถิ่น เช่น อาหารพื้นถิ่นของชาว
กะเหรี่ยงจะใช้วัตถุดิบที่หาได้ในชุมชน สินค้าและของที่ระลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดจำหน่ายใน
ราคาย่อมเยา การนำเสนอภาพลักษณ์ผ่านการแต่งกายด้วยผ้าทอกะเหรี่ยงของพ่อค้าแม่ค้า
นอกจากนี้ตลาดโอ๊ะป่อยยังมีแนวคิดในการมุ่งปลูกฝังและเน้นการสืบทอดวัฒนธรรม ปลูกฝังให้คน
ในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกิดความศรัทธาต่อพุทธศาสนาผ่านกิจกรรม “การตักบาตรพระล่องแพ”
เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการเล็งเห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ วัฒนธรรมและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน
โดยการนำไม้ไผ่มาทอเป็นแพ เพื่อให้พระสงฆ์จากวัดป่าท่ามะขามล่องแพออกมาบิณฑบาตรในยาม
เช้า กิจกรรมนี้จะจัดทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมการตักบาตร
พระล่องแพหนึ่งเดียวในประเทศไทย สามารถสร้างเอกลักษณ์และความโดดเด่นให้กับตลาดวิถี
ชุมชนแห่งนี้ จนได้ชื่อว่า “ตลาดเช้าริมธาร” และได้รับเลือกเป็น “ชุมชนหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP
นวัตวิถีบ้านท่ามะขาม” สร้างชื่อเสียงให้กับตลาดโอ๊ะป่อยเป็นอย่างมาก

2. ด้านองค์กรชุมชน ตลาดโ๊ะป๋อยเกิดขึ้นจากความร่วมมือหลายภาคส่วน โดยมีบรรดา วัดป่าท่ามะขาม โรงเรียนบ้านท่ามะขาม และชุมชนบ้านท่ามะขาม เป็นผู้มีบทบาทหลัก มีสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้งเป็นหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนเริ่มแรกและระดมความคิดเห็นร่วมกับพัฒนาชุมชนสวนผึ้ง และผู้ประกอบการท้องถิ่นในการสร้างตลาดแห่งนี้ขึ้นมา การบริหารจัดการจะอยู่ภายใต้กฎระเบียบและการควบคุมของคณะกรรมการตลาด โดยมีการสร้างข้อตกลงร่วมกัน เพื่อชี้แจงถึงกฎระเบียบก่อนการเข้ามาจำหน่ายสินค้าภายในตลาด ทุกร้านค้าจะต้องปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด ซึ่งทุกร้านค้าจะต้องจำหน่ายสินค้าไม่ซ้ำกัน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น อีกทั้งจะมีการประชุมร่วมกันทุกวันอาทิตย์หลังตลาดปิด เวลา 14.00 น. ทุกร้านค้าจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม เพื่อรับฟังปัญหาและหารือร่วมกัน โดยจะใช้หลักประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และใช้วิธีการยกมือโหวตเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประชาติ

3. ด้านการจัดการ การบริหารจัดการภายในตลาดโ๊ะป๋อย เริ่มมาจากแนวคิดความยั่งยืน และต้องการกระตุ้นให้เกิดรายได้กับคนในชุมชนและอำเภอสวนผึ้ง ตลาดได้มีการกำหนดและวางแผนหารือร่วมกันระหว่างคนในชุมชน พัฒนาการสวนผึ้ง รวมทั้งสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวสวนผึ้ง การดำเนินการภายในตลาดจะเป็นไปตามระบบ มีการจัดตั้งคณะกรรมการของตลาด ซึ่งแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน เช่น ด้านการจราจร รถรับ-ส่งนักท่องเที่ยว กิจกรรมตักบาตรพระล่องแพ เจ้าหน้าที่ร้านน้ำชุมชน และการดูแลร้านค้าต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการกำหนดกฎระเบียบและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน การจำหน่ายสินค้าจะต้องไม่ใช่โฟมโดยเด็ดขาด ลดการใช้พลาสติก และลดการใช้ภาชนะที่จะทำให้เกิดขยะน้อยที่สุด มีการจัดการขยะแยกขยะประเภทขวดน้ำ และมีจุดเด่น คือ ทุกร้านค้าจะมีป้ายรับฝากขยะ และบริการเก็บขยะจากเด็กในชุมชน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยวิธีนี้ต้องการสร้างวินัยและสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวในการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม

4. ด้านการเรียนรู้ ตลาดโ๊ะป๋อยมุ่งเน้นแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) โดยเริ่มตั้งแต่การปลูกฝังพ่อค้าแม่ค้าและคนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ ตั้งแต่การออกกฎระเบียบและแนวทางการปฏิบัติ ร้านค้าได้นำทรัพยากรธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นมาใช้แทน เช่น การนำใบตองหรือภาชนะที่ย่อยสลายง่ายมาใช้แทนโฟมหรือพลาสติก รวมถึงกระบวนการแยกขยะ โดยการติดป้ายสื่อสารรักษ์สิ่งแวดล้อม ป้ายรณรงค์ห้ามดื่มสุราและดูดบุหรี่ อีกทั้งยังมีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนได้ทำป้ายสื่อความหมายบอกเล่าเรื่องราวและวัฒนธรรม เช่น การบอกเล่ากิจกรรมการตักบาตรพระล่อง

แพ และป้ายสื่อสารบอกเล่าลายผ้าทอกะเหรี่ยง เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไป

ภาพที่ 1 ตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปอย และ ภาพที่ 2 กิจกรรมการตกบาตรพระล่องแพ

ที่มา: ผู้วิจัย (2565) และ แนวหน้า (2562)

ส่วนที่ 3 เสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะปอย จังหวัดราชบุรี ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ส่งเสริมการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สร้างองค์ความรู้และความเข้าใจกับคนในชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมให้คนในชุมชนมีบทบาทในการกำหนด วางแผนและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวและมีจิตสำนึกในการรักบ้านเกิด การจัดทำแผนพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมในการเผยแพร่และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่ส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นผ่านกิจกรรมท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำกิจกรรมและเป็นภาคีเครือข่ายท้องถิ่นในการให้ข้อมูล และจัดตั้งศูนย์ให้บริการนักท่องเที่ยว รวมทั้งการทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับกระแสการท่องเที่ยวในปัจจุบันผ่านเทคโนโลยี พัฒนาสื่อและป้ายสื่อความหมายในภาษาต่างประเทศ เพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารและเผยแพร่สื่อวิดีโอให้มีความหลากหลายช่องทาง นอกจากนี้ควรดำเนินการเก็บสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดโอ๊ะปอย และติดตามข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลาดโอ๊ะปอยให้มีความยั่งยืนต่อไป

2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต

ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวควบคู่กับการคำนึงถึงวิถีชีวิต สังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยวและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในชุมชนให้สอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่น เช่น ผลิตภัณฑ์รักษิโลกจากไม้ไผ่ และของที่ระลึกที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของชุมชน รวมถึงขอความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง เพื่อให้เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้แก่คนในชุมชน ผู้สูงอายุและเด็กในชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวสวนผึ้ง ทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกินขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน ซึ่งตรงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ปี 2561-2580 ที่กล่าวถึงความยั่งยืน “การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญทางรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม”

3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม

ส่งเสริมกระบวนการจัดการนำเสนอสินค้าและกิจกรรมที่ส่งเสริมการเผยแผ่และอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ ผ่านการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เช่น การแสดงดนตรีพื้นเมือง การแสดงร้องเพลงกะเหรี่ยง การเป่าเขา การรำกะเหรี่ยง และภาษากะเหรี่ยง เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการจำหน่ายอาหารพื้นถิ่น เพื่อสร้างความแตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในปัจจุบันตลาดไฮ้ป๊อปปี้มีการนำเสนออาหารพื้นถิ่นไม่มากนัก ทำให้ไม่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น ควรเพิ่มการนำเสนออาหารพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เช่น โพลั่วด้(แกงยอดมะพร้าว) เซออย่าเต่าโกเกะดู(ต้มปลาใส่ผักกูด) เซอโยเกอ(แกงปลาใส่ข้าวคั่ว) เซอฝ่ายซ่าซอ(ต้มไก่ใส่มะกอกป่า) เซอเงงซาโท่ง(น้ำพริก) คลาซุ(ตำบอนหวาน) ซะดะเบอะ(หมกผัก) และเซอฝาดู(แกงไก่ใส่หอยกัลล้วย) เป็นต้น ทั้งนี้ควรนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาสร้างอัตลักษณ์ผ่านการนำเสนออาหารพื้นถิ่นให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เพื่อสร้างเอกลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) เปิดประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวได้ลิ้มลองอาหารพื้นถิ่นที่มีความแปลกใหม่และไม่สามารถหาทานได้ง่าย สร้างการรับรู้ให้นักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าทางอาหารที่ผสมผสานเสน่ห์ทางด้านวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการรักษาสถิติวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงและทำให้ตลาดแห่งนี้มีความโดดเด่นและแตกต่างจากที่อื่น

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ เพิ่มการตระหนักรู้และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดย

ส่งเสริมกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมการหมุนเวียนของทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายในตลาดมีการรณรงค์ห้ามใช้โฟมและพลาสติกที่จะก่อให้เกิดขยะที่ย่อยสลายยาก แต่พบว่าตลาดโอ๊ะป่อยมีขยะอินทรีย์ (Food Waste) ที่มาจากเศษอาหาร ผัก และผลไม้เป็นจำนวนมาก จึงควรดำเนินการแปรรูปขยะอินทรีย์ที่จะช่วยลดปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) และลดมลพิษจากขยะ โดยผ่านกระบวนการย่อยสลายในสภาวะไร้อากาศที่จะช่วยลดของเสียและสร้างพลังงานเชื้อเพลิง หรือการทำปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับอำเภอสวนผึ้ง และสามารถลดปัญหาภาวะโลกร้อนอีกด้วย

5. ด้านบริการและความปลอดภัย

ส่งเสริมการจัดการด้านการบริการ ตลาดโอ๊ะป่อยได้ดำเนินการติดกล้องวงจรปิดทั่วบริเวณเพื่อส่งเสริมด้านความปลอดภัย แต่ควรกำหนดกฎระเบียบและความเหมาะสมในการรองรับนักท่องเที่ยว ทำแผนรองรับในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติ และควรปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุและนักท่องเที่ยวผู้พิการ เพิ่มป้ายเตือนบริเวณพื้นที่เสี่ยงหรือพื้นที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ บริเวณทางลาดหน้าทางเข้าตลาด และป้ายบอกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตลอดเส้นทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเพิ่มการตระหนักถึงความปลอดภัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ตลาดโอ๊ะป่อยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่โดดเด่น ตลาดโอ๊ะป่อยมีแนวคิดความยั่งยืน คนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงที่ยังคงสืบทอดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิม ด้วยเหตุนี้จึงได้นำทุนทางทรัพยากรของชุมชนมาผสมผสานกับทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง มานำเสนอให้เห็นภายในตลาดโอ๊ะป่อย เช่น ผ้าทอกะเหรี่ยงพื้นเมือง อาหารพื้นถิ่น การเป่าเซิ้งสัตว์ และสินค้าที่ระลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้นำประเพณีท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เช่น ประเพณีอั้งมีถ้อง ประเพณีบูชาต้นไม้ และประเพณีช่งทะเล้ง เป็นต้น มาออกแบบเป็นกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อมุ่งปลูกฝังให้เกิดความศรัทธาต่อพุทธศาสนาผ่านการทำกิจกรรม และเพื่อเชิดชูคุณค่าทางวัฒนธรรม สร้างความเป็นเอกลักษณ์และความโดดเด่นให้กับตลาดแห่งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมลวรรณ สุขไมตรี และ เยาวนาถ บางศรี (2565) พบว่า กาดฮิมน้ำพระยาทตเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่นำเสนอวิถีชีวิตของชาวไทย-ยวน สาระบุรี ยังคงอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ยังคงเอกลักษณ์เดิม สินค้าที่จำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน มีร้านค้าสร้างขึ้นจากวัสดุธรรมชาติ ภายในพื้นที่ตกแต่งด้วยต้นไม้และโคมแขวน และมีการจัดแสดงศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวไทย-ยวน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภาวิณี กิตติวินิต (2564) พบว่า ชุมชนตำบลลิคมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน มีการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมชุมชน และชุมชนได้ดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอยู่เสมอและมีการคงสภาพเดิมของวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน ชุมชนมีการผลิตสินค้าโดยชุมชนและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น มีร้านขายของที่ระลึก ให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยว

งานวิจัยนี้พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.510) และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมบริการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.516) เนื่องจากตลาดโอ๊ะป่อยได้นำจุดเด่นทางด้านทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สวยงาม อาหารพื้นถิ่น วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มีเสน่ห์มาสร้างเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว และมีการจัดการร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวกและรักษาสิ่งแวดล้อมบริเวณภายในแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมษธาวิณ พลโยธี, สุทธาธิณี หนูเนียม, และ สุวิชาดา สกุลวานิชเจริญ (2565) พบว่า ชุมชนบ้านนาป่าหนาดมีสิ่งดึงดูดใจและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ มีความโดดเด่นของวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำ เช่น ประเพณีวัฒนธรรม การแต่งกาย อาหาร การกิน ขนบธรรมเนียม การดำรงชีวิตประจำวันยังคงผูกพันกับประเพณี และความเชื่อ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ไม่ทำลายและรบกวนสิ่งแวดล้อม

การเสนอแนะแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดวิถีชุมชนโอ๊ะป่อยพบว่า ตลาดโอ๊ะป่อยควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การให้คนในชุมชนมีบทบาทในการกำหนด ตัดสินใจและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้เยาวชนเป็นภาคีเทศน์ให้ข้อมูล นำกิจกรรมและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม และประเพณี เพื่อให้เกิดการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไม่ให้เลือนหาย ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ สันธุ์ สโรบล (2546) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องให้ชุมชนเป็นคนกำหนดทิศทางการท่องเที่ยว เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนและตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า ประชาชนในชุมชนต่างเป็นเจ้าของทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน โดยการนำทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนมาเป็นทุนในการต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อเน้นประโยชน์ต่อคนในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดถนอม ต้นเจริญ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องให้สมาชิกและคนในท้องถิ่นมีหน้าที่และมีส่วนในการกำหนดการจัดการโดยชุมชน และให้ชุมชนได้มีส่วนเลือกกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของชุมชน และมีการจัดการรับผิดชอบต่อบริเวณ

นอกจากนี้ ตลาดโอ๊ะป่อยมีการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ ตั้งแต่การออกกฎระเบียบในการควบคุมการใช้พื้นที่และบริการเก็บขยะ แต่ควรส่งเสริมกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ โดยทำการแปรรูปขยะอินทรีย์ (Food Waste) ผ่านกระบวนการย่อย

สลายในสภาวะไร้อากาศที่จะช่วยลดของเสียและสร้างพลังงานเชื้อเพลิง หรือการทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ (Carbon Footprint) และลดมลพิษทางขยะ ส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสวียน เปรมประสิทธิ์, สกิณา อินจินดา, และ สุภาพร พงศ์ธรพุกษ์ (2564) พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยและขยะอินทรีย์ในภูทับเบิก มีกระบวนการจัดการที่ชัดเจน โดยทำการแปรสภาพ ย่อยสลายขยะ และนำกลับมาใช้หมุนเวียนในเกษตรกรรม ช่วยต่อยอด ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ สร้างคุณประโยชน์ ทำให้กระบวนการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ภาครัฐควรมีการรณรงค์ส่งเสริมและสร้างองค์ความรู้ เช่น การรวบรวมข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรและทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ให้ตรงกับเทรนด์เทคโนโลยีในปัจจุบันเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่น ความเชื่อของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสวนผึ้ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มช่องทางการรับรู้ให้นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป

1.2 ควรพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม เพื่อรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงและสร้างความยั่งยืนทางด้านมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการความยั่งยืนในด้านการจัดการขยะอินทรีย์และขยะมูลฝอยต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปลูกฝังจิตสำนึกการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในพื้นที่อย่างแท้จริงและพัฒนาให้ตลาดโอท็อปเป็นต้นแบบของการจัดการท่องเที่ยวตลาดวิถีชุมชนอย่างยั่งยืน

1.4 ส่งเสริมการจำหน่ายอาหารพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เพื่อสร้างความแตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) และสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว

1.5 หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงป้ายบอกทาง และเพิ่มป้ายสื่อสาร รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานภายในตลาด เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้พิการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การวิจัยครั้งต่อไป ควรมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อสร้างแผนพัฒนาตลาดโอท็อปสู่ความยั่งยืนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและกิจกรรม เพื่อนำปัจจัยที่ได้ ส่งผลในการกำหนดนโยบายและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในการวางแผนและกำหนดทิศทางในการพัฒนาตลาดโอท็อปต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

W.G. Cochran. (1977). *Sampling Techniques* (2 Nd Ed.). New York: Wiley.

เมษธาวิณ พลโยธี, สุธาธิณี หนูเนียม, และ สุวิชาดา สกุลวานิชเจริญ. (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนไทดำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 18(1), 1-25.

เสวียน เปรมประสิทธิ์, สกีนดา อินจินดา, และ สุภาพร พงศ์ธรพุกษ์. (2564). องค์ประกอบของขยะและแนวทางการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิชาการวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์, 2, 1-11.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). 9 แนวโน้มใหม่ในอนาคตการท่องเที่ยว. สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2565 จาก: <https://api.tourismthailand.org>

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

จิตคุปต์ ละอองปลิว. (2562). การท่องเที่ยวเมืองรอง : ทางเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดราชบุรี. อินทนิลทักษิณสาร, 14(2), 39-60.

ธีราพร ทองปัญญา. (2561). การพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. วารสารสังคมศาสตร์, 48(2), 1-23.

นฤมลวรรณ สุขไมตรี และ ยาวนาถ บางศรี. (2565). กลยุทธ์การตลาดเพื่อการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทย-ยวนของกาดฮิมน้ำพระยาตด ตำบลพระยาตด อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี. วารสารการจัดการภาครัฐและเอกชน, 4(2), 167-179.

ปิ่นนธ์ ชินโชติ. (2563). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กับกรณีศึกษา “โอ๊ะป่อย” ตลาดเช้าชาวกะเหรี่ยง. สืบค้น 6 มีนาคม 2566 จาก: <https://www.mots.go.th>

พีรณัฐ พรนิเสน. (2564). “เมืองรองภาคกลางศิวิไลซ์” แคมเปญกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวใน 7 จังหวัดจาก ททท. สืบค้น 22 มิถุนายน 2566 จาก : <https://www.sanook.com/travel/1426181/>

ยุทธการ ไวยอาภา. (2560). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่: หจก.พลอยการพิมพ์.

วรปรัชญ์ ศรีคัตถมาตย์. (2563). ราชบุรี เปิดแล้วตลาดโอ๊ะป่อย สวนฝั่งหลังปิดนานจากสถานการณ์โรคโควิด-19. สืบค้น 15 มกราคม 2566 จาก

<https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG200801145037069>

ศุภาวิณี กิตติวินิต. (2564). ความพร้อมและศักยภาพทรัพยากรที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลลิ้น อำเภอมือง จังหวัดยะลา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 16(1), 22-32.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดราชบุรี. (2565). รายการสถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี. สืบค้น 22 มิถุนายน 2566 จาก :

<https://province.mots.go.th/ewtadmin/ewt/ratchaburi/index.php>

สินธุ์ สโรบล. (2546). การท่องเที่ยวโดยชุมชน : แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ.

เชียงใหม่: วนิดาเพรส.

สุดถนอม ตันเจริญ. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขุนแตก จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย นานาชาติ, 13(2), 1-24.

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
บ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์
The Product and Activity Development to Promote the Cultural
Tourism of Khek Noy Village, Phetchabun Province

สุรพงษ์ เพ็มพล¹ ศรีัญญา ศรีทอง²
Surapong Permpol, Saranya Srithong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ และอัตลักษณ์ท้องถิ่น 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนำร่อง รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ใช้การประชุมกลุ่มย่อย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แบบสอบถาม และการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน กลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมั่งเข็กน้อย และกลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัคร ผลการวิจัยพบว่าชุมชนบ้านเข็กน้อยมีอัตลักษณ์ของชุมชนที่โดดเด่นและยังสามารถนำมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมั่งเข็กน้อยเป็นผู้มีบทบาทหลักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไหมมัดย้อมและหน้ากากอนามัยผ้าเขียนเทียนและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งหมด 7 กิจกรรม โดยผลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัคร พบว่า นักท่องเที่ยวอาสาสมัครมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ไหมมัดย้อมและหน้ากากอนามัยผ้าเขียนเทียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.332), ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.654) ตามลำดับ และในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการ

Received: 2023-05-13 Revised: 2023-06-30 Accepted: 2023-07-04

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Master of Arts Program in Integrated Tourism Management, Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University Corresponding Author e-mail: Surapong.permpol@gs.swu.ac.th

² อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Environmental Culture and Ecotourism, Srinakharinwirot University

ท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.431)

คำสำคัญ (Keywords): ผลิภัณฑ์; กิจกรรมการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; ของที่ระลึก; บ้านเข็กน้อย

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the local area and identity 2) to develop product and activity of Khek Noi village, Phetchabun Province and 3) to measure pilot tourism's satisfaction This research was Qualitative Research and Quantitative Research using Focus Group, Participatory Action Research: PAR, Questionnaire, and group discussion. The results showed that Khek Noi village has a distinctive community identity and can be further developed into products and activities to promote tourism to the community to create awareness among tourists and Hmong Khek Noi Cultural Tourism play as a major role in the development of products and activities. The result of questionnaires of volunteer tourists found that volunteer tourists were satisfied with Hmong lamp product and Hmong Batik mask at the highest level of satisfaction ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.332), ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.654) and satisfaction of activities to Promote the Cultural Tourism of Khek Noy Village, Phetchabun Province. It was found that volunteer tourists were the most satisfied ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.431).

Keywords: Product; Tourism Activity; Cultural tourism; Souvenir; Khek Noy Village

บทนำ (Introduction)

การลดความเหลื่อมล้ำและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เป็นนโยบายหนึ่งที่สำคัญของรัฐบาลมาหลายสมัยอย่างต่อเนื่อง ดังแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่มีวิสัยทัศน์สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าวรัฐบาลของ ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีนโยบายในการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งเน้นสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกับภาครัฐ สอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยการผลิตหรือจัดการ

ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพมีจุดเด่นเป็นของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทับปุด, 2562)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่สำคัญและมีรายละเอียดที่ต้องเป็นสิ่งที่สะท้อนความเป็นมาและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นได้อย่างชัดเจน มีเรื่องราวที่น่าสนใจสอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากฐานความรู้เดิมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น และต้องมีการต่อยอดและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องความสนใจของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้แค่วางจำหน่าย แต่ต้องเป็นสิ่งที่นำไปสู่กิจกรรมและการเรียนรู้ทั้งในด้านของคุณค่า แหล่งที่มา และขั้นตอนการผลิต ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว หรืออาจจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เคลื่อนย้ายกระบวนการเรียนรู้ไปได้ทุกหนแห่ง (วรพงศ์ ฝูกฎ, 2563)

ชุมชนบ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดขึ้นจากกลุ่มชาติพันธุ์ม้งได้อพยพจากจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย มาอาศัยอยู่ในเขตรอยต่อของ 3 จังหวัด คือ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเลย บ้านเข็กน้อยได้รับการขนานนามว่าเป็นหมู่บ้านม้งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากมีประชากรชาวม้งประมาณ 20,000 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร พืชที่ปลูก เช่น ข้าวโพดเพื่อเลี้ยงสัตว์ มันเทศ กะหล่ำปลี แครอท กระชายดำ กระชายขาว และขิง กลุ่มชาติพันธุ์ม้งมีประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ เช่น ประเพณีขึ้นปีใหม่ม้ง การโยนลูกช่วง ประเพณีบวสวดคำสอนบุตรหลาน Hai Txiv Xaiv (ฮาย จี สาย) ประเพณีเป่าแคนม้ง Qeej Hmoob (เกร็ง) ประเพณีกินข้าวใหม่ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ผ้าปักม้ง ผ้าลายเขียนเทียน และมีภาษาเป็นของตัวเอง (องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย, 2561) ซึ่งสามารถนำภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเหล่านี้มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมอบประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ลึกซึ้งแก่นักท่องเที่ยวได้

จากการลงพื้นที่เบื้องต้นผู้วิจัยได้ข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมม้งเข็กน้อย พบว่า บ้านเข็กน้อยมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ในทางกลับกันด้านการท่องเที่ยวยังไม่มีการส่งเสริมหรือให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการท่องเที่ยวเท่าที่ควร ส่งผลให้การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านเข็กน้อยไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์” โดยสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรู้คุณค่าของทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ และอัตลักษณ์ท้องถิ่นชุมชนบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนาร่อง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยมุ่งเน้นกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด จำนวน 47 ราย ได้แก่ ตัวแทนผู้นำชุมชน 1 ราย ประชาชนชาวบ้าน 2 ราย สมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์โอท็อปนวัตกรรม 1 ราย และสมาชิกวิสาหกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมม้งเข็กน้อย 10 ราย นักท่องเที่ยวอาสาสมัครชาวไทย จำนวน 28 ราย นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 2 ราย และบุคลากรจากกรมพัฒนาการเกษตรพื้นที่สูงจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 เก็บข้อมูลบริบทพื้นที่และอัตลักษณ์ชุมชนทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านเข็กน้อย โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2565 ณ เขตพัฒนาราชภูมิม้งเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในแต่ละข้อคำถาม และมีการตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation)

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ร่วม (Participatory Action Research : PAR) ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ณ เขตพัฒนาราชภูมิม้งเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) และมีการตรวจสอบข้อมูลโดยการยืนยันความถูกต้องจากผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่อง ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์

โดยมีประเด็นคำถามตามแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงษ์ (2538) ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามแนวคิดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (จุฑามาศ วิศาลสิงห์, 2561) และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสอบถาม และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีหาความสอดคล้องระหว่างรายการกับวัตถุประสงค์ (IOC, Index of Item Objective Congruence) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชานีประศาสน์, 2547) โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า IOC เท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าเป็นที่ยอมรับในการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่ได้ ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) กับนักท่องเที่ยวที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) (Nunnally and Bernstein, 1994) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าเป็นที่ยอมรับในการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาบริบทพื้นที่ และอัตลักษณ์ท้องถิ่นชุมชนบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถแบ่งตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. **ความเป็นมาของชุมชนบ้านเข็กน้อย** เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2500 เกิดขึ้นจากการอพยพของชาวม้งจากประเทศจีน ได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่บนแนวเขาแถบพื้นที่ภูมิลอ ภูหินร่องกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์และตามแนวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทย กระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2511 เกิดการแตกแยกระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาลไทย ทำให้ชาวม้งเลือกไปอยู่ข้างพรรคคอมมิวนิสต์เป็นส่วนใหญ่ โดยเข้าไปอาศัยอยู่ในป่า และบางส่วนก็เลือกอยู่กับพรรครัฐบาลไทย ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2513 กองทัพภาคที่ 3 มาตั้งกองร้อยอยู่ที่ตำบลเข็กน้อยเพื่อให้ชาวม้งที่กระจายตัวอยู่บนเขาและจังหวัดใกล้เคียงมารวมอยู่อาศัยที่ตำบลเข็กน้อย อีกทั้งทางกองทัพได้จัดสรรพื้นที่ทำมาหากินให้แก่ชาวม้ง รวมถึงมอบสัญชาติไทยให้แก่ชาวม้งที่อาศัยอยู่ในชุมชน และผู้หลบหนีอยู่ตามป่า เขา และได้ตั้งชื่อชุมชนอย่างเป็นทางการว่า ชุมชนเข็กน้อย

2. **ความเชื่อและศาสนาของชาวม้งในชุมชนบ้านเข็กน้อย** เดิมทีชาวม้งไม่นับถือศาสนาใด แต่ชาวม้งมีความเชื่อและเคารพในเรื่องของบรรพบุรุษ โดยมีความเชื่อที่ว่า บรรพบุรุษที่เสียชีวิต

ไปแล้วจะเป็นผู้ปกป้องรักษาครอบครัวให้ผ่านพ้นจากสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งภายใน 1 ปี ชาวม้งทำการไหว้บรรพบุรุษ 2 ครั้งในช่วงเทศกาลปีใหม่ และเทศกาลเก็บเกี่ยวข้าวใหม่ของชาวม้ง อีกทั้งชาวม้งยังมีพิธีกรรมตามความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์และเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ได้แก่ พิธีเรียกขวัญ พิธีสู่ขวัญ พิธีตัดบาป พิธีแต่งงาน พิธีงานศพ เป็นต้น ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2499 ได้มีการเข้ามาเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกของกลุ่มมิชชันนารี ทำให้ชาวม้งบางส่วนได้หันไปนับถือศาสนาคริสต์ หลังจากนั้นไม่นานก็ได้มีการเผยแพร่ของศาสนาพุทธ ทำให้ในปัจจุบันชาวม้งเข็กน้อยมีการนับถือทั้งศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธ แต่ถึงอย่างไรชาวม้งก็ยังถือปฏิบัติตามความเชื่อและเคารพในบรรพบุรุษที่ถูกส่งต่อมาจากรุ่นสู่รุ่น

3. วิธีการดำเนินชีวิตและภาษาที่ใช้ในปัจจุบันของชาวม้งเข็กน้อย ในปัจจุบันชาวม้งเข็กน้อยมีวิธีการดำเนินชีวิตที่เหมือนแต่ก่อนโดยที่ฝ่ายชายส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมปลูกพืชผลทางการเกษตร ได้แก่ การปลูกข้าว ปลูกชิง เลี้ยงสัตว์การเกษตร และจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง และฝ่ายหญิงจะทำงานอยู่ที่บ้าน โดยมีการทำผ้าเขียนเทียน เย็บ ปัก ถักชุดเพื่อใส่ในวันปีใหม่ทั้งของตัวเองและคนในครอบครัว อีกทั้งฝ่ายหญิงยังต้องเลี้ยงดูลูกหากสามีออกไปทำการเกษตร แต่บางครั้งครอบครัวมีการออกไปช่วยสามีในการไปทำการเกษตร อีกทั้งชาวม้งได้รับอิทธิพลจากคนเมืองส่งผลให้วิธีการดำเนินชีวิตปรับเปลี่ยนตามอิทธิพลที่ได้รับ เช่น เด็กม้งรุ่นใหม่นิยมออกไปทำงานในเมือง ย้ายไปอยู่ต่างถิ่น ปฏิเสธการทำการเกษตร ไม่ชอบทำงานฝีมือ เป็นต้น ส่วนภาษาที่ใช้ในหมู่บ้านประกอบด้วย 2 ภาษา คือ ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาราชการ และมีภาษาม้งเพื่อใช้ในการพูดคุยกันในกลุ่มชน โดยภาษาม้งมีการแบ่งตามกลุ่มชาติพันธุ์คือ ม้งขาว และม้งดำ ซึ่งรูปแบบภาษาจะต่างกันเพียงเล็กน้อย ภาษาม้งใช้อักษรละตินในการเขียน โดยในกลุ่มชนมีการจัดการเรียน การสอนภาษาม้ง สำหรับผู้ที่สนใจที่คริสตจักรภายในหมู่บ้าน และปัจจุบันมีการเทียบอักษรละตินมาเป็นอักษรภาษาไทย เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ของผู้ที่สนใจในการเรียน

4. ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน การละเล่น และเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชนบ้านเข็กน้อย ประเพณีที่สำคัญของชาวม้งบ้านเข็กน้อย ได้แก่ ประเพณีกินข้าวใหม่ เทศกาลปีใหม่ม้ง การแต่งงาน การจัดพิธีงานศพ และมีการละเล่นที่เป็นอัตลักษณ์ ได้แก่ การตีธนูหน้าไม้ การเล่นเกมช่วง การตีลูกช่วง การเดินขบวน การเป่าแคนในเทศกาลต่าง ๆ และรถเคลื่อนล้อไม้ เนื่องจากเป็นวัสดุที่สามารถหาได้ง่ายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

5. เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของประชาชนในชุมชนบ้านเข็กน้อยในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันชาวม้งบ้านเข็กน้อยได้รับอิทธิพลการแต่งกายจากคนเมืองมากขึ้นทำให้การแต่งกายของชาวม้งเปลี่ยนไปตามคนเมือง ตามกระแสของแฟชั่นสังคม ลดการใส่ชุดพื้นเมือง ต่างจากอดีตที่

ชาวม้งจะสนใจใส่ชุดประจำชาติพันธุ์ม้ง โดยสามารถแบ่งการแต่งกายของม้งชายและม้งดำได้ กล่าวคือ ชายม้งจะสวมเสื้อกำมะหยี่แขนยาว มีความยาวเหนือเอว สวมกางเกงขา กว้างแบบเป่า ตีน ไม่ค่อยมีลวดลาย ในส่วนผู้หญิงม้งจะสวมเสื้อกำมะหยี่แขนยาวสีดำ มีลวดลายที่เด่นชัดและสวยงาม จุดเด่นของชุดผู้หญิงม้งคือจะมีปกเสื้อแผ่นใหญ่ที่ด้านหลัง ตกแต่งด้วยผ้าปักหลากสี ส่วนชายม้งดำแต่งกายด้วยเสื้อแขนยาวสีเข้ม ความยาวถึงเอว กางเกงขา กว้างเป่ายาว มีการคาดเข็มขัดทับกางเกง ผู้หญิงจะสวมใส่กระโปรงผ้าเขียนเทียนอัดจีบ ความยาวเหนือเข่ามีลายปักและลายเขียนเทียนที่สวยงาม พร้อมกับมีผ้าสีเหลืองปิดทับข้างหน้ายาวถึงน่อง แม้ปัจจุบันการแต่งกายด้วยชุดของชาวม้งได้ยากในวันธรรมดาทั่วไป แต่ชาวม้งบ้านเข็กน้อยจะพร้อมใจกันใส่ชุดประจำชาติพันธุ์ ในเทศกาลประจำปี และเป็นสีสันของเทศกาลนั้น ๆ แล้วการที่ชาวม้งได้รับอิทธิพลจากคนเมืองมากขึ้น ทำให้ผู้หญิงชาวม้งไม่เห็นความสำคัญของการปักชุด เนื่องจากมีการจำหน่ายชุดพื้นเมืองสำเร็จรูปตามร้านค้า ส่งผลให้คนม้งมีความสามารถในการปักผ้าและเขียนเทียนน้อยลงเป็นอย่างมาก

6. วิจิตรศิลป์ของชุมชนบ้านเข็กน้อย เนื่องจากชาวม้งมีการตัดเย็บชุดประจำชาติพันธุ์ ใส่เองนั้น ส่งผลให้มีการตัดเย็บ รวมถึงการปักผ้า และการเขียนเทียนบนผ้า เป็นการนำลวดลายมาบรรจงใส่ในชุดที่ฝ่ายหญิงในแต่ละครอบครัวได้ทำเพื่อให้สามี ลูก และตนเองได้ใส่ในช่วงเทศกาลปีใหม่ของทุกปี โดยลวดลายเป็นลวดลายที่เลียนแบบจากธรรมชาติ บางก็เป็นลวดลายที่ได้ถูกส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น โดยแต่ละลายอาจมีความหมาย หรือไม่มีความหมายก็ได้ เป็นเพื่อการนำลวดลายต่าง ๆ มาประกอบรวมกันให้เกิดลายที่สวยงามบนชุดที่ได้ทำ ซึ่งลายที่ชาวม้งนิยมทำได้แก่ ลายเมล็ดพืชทอง ลายสามเหลี่ยม ลายพันหนู กลายเป็นชุดที่ไม่มีใครเหมือน เสมือนมีชุดเดียวบนโลก เกิดเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัวนั้น ๆ ที่ได้มีชุดที่สวยงามใส่เมื่อถึงเทศกาลปีใหม่

7. อาหารประจำถิ่นชุมชนบ้านเข็กน้อย เดิมทีชาวม้งอาศัยอยู่ตามแนวเขาและได้มีการอพยพไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทำให้อาหารและการประกอบอาหารเป็นสิ่งที่เรียบง่าย ทำง่าย เก็บรักษาได้นาน และใช้วัตถุดิบที่หาได้จากรอบตัว ส่วนใหญ่เป็นสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย อาหารบางชนิดเป็นอาหารที่ได้กินแค่ปีละหนึ่งครั้งหรือตามเทศกาลต่าง ๆ หรือเป็นอาหารสำหรับไว้อวยพรแขกบ้าน แขกเมือง โดยอาหารประจำถิ่นของชุมชนบ้านเข็กน้อย ตัวอย่างเช่น ไก่ดำต้มสมุนไพร ใส่อ้ำมัน น้ำพริกม้ง ข้าวปุก หยั่วเจापว และผักกาดต้มกระดูกหมู เป็นต้น

จากการลงพื้นที่ในขั้นตอนที่ 2 เพื่อระดมความคิดร่วมกับชุมชนในการคิดผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย ผลจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ชุมชนได้มีการร่วมพิจารณาตัดสินใจที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไหมไฟม้ง และหน้ากากอนามัยผ้าเขียนเทียน และ กิจกรรมท่องเที่ยว

จำนวน 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมสู่ขวัญนักท่องเที่ยว 2) กิจกรรมทำพิซซ่ามั่ง 3) กิจกรรมผ้าเขียนเทียน 4) กิจกรรมผ้าปักมั่ง 5) กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่น 6) กิจกรรมทำลูกช่วง DIY และ 7) กิจกรรมการละเล่นแบบชาวมั่ง

เมื่อได้ข้อสรุปในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย ผู้วิจัยจึงเริ่มทำการฝึกปฏิบัติและร่วมทดลองผลิตภัณฑ์และกิจกรรมร่วมกับชุมชนตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ถึงวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2566 และได้จัดทดลองท่องเที่ยวโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อยในรูปแบบ 1 วัน ในวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2566 ณ เขตพัฒนาราชวรบนพื้นที่สูงเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

สำหรับขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 4 เป็นการวัดผลและสะท้อนผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อยร่วมกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวอาสาสมัคร จำนวน 30 ราย ในวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2566 โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 25 – 31 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคเหนือ ประกอบอาชีพนักเรียน / นักศึกษา / นิสิต มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์คอมไฟมั่ง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์คอมไฟมั่ง (n=30)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ ผลิตภัณฑ์คอมไฟมั่ง	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น	4.58	.343	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านความสวยงาม	4.52	.435	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.46	.436	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.52	.332	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์คอมไฟมั่ง พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.332) เมื่อพิจารณาเป็นรายย่อย พบว่า ความพึงพอใจด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

โดยที่ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.343) รองลงมาคือ ความพึงพอใจด้านความสวยงาม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.435) และความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.436) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์หน้ากากอนามัยผ้าเขียนเทียน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์หน้ากากอนามัยผ้าเขียนเทียน (n=30)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์หน้ากากอนามัยผ้าเขียนเทียน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น	4.46	.561	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านความสวยงาม	4.21	.759	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านประโยชน์ใช้สอย	4.30	.813	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.33	.654	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์หน้ากากอนามัยผ้าเขียนเทียน พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.654) เมื่อพิจารณาเป็นรายย่อยพบว่า ความพึงพอใจด้านอัตลักษณ์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยที่ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.561) รองลงมาความพึงพอใจด้านประโยชน์ใช้สอย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.813) และความพึงพอใจด้านความสวยงาม ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.759) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย

กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
กิจกรรมสู่ขวัญนักท่องเที่ยว	4.41	.546	พึงพอใจมากที่สุด
กิจกรรมทำพืชมัจฉริยะ	4.38	.537	พึงพอใจมากที่สุด

กิจกรรมผ้าเขียนเทียน	4.40	.609	พึงพอใจมากที่สุด
กิจกรรมผ้าปักม้ง	4.63	.472	พึงพอใจมากที่สุด
กิจกรรมทำอาหารพื้นถิ่น	4.29	.495	พึงพอใจมากที่สุด
กิจกรรมทำลูกช่วง DIY	4.48	.424	พึงพอใจมากที่สุด
กิจกรรมการเล่นแบบชาวม้ง	4.59	.428	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	4.45	.431	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.431) เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดในทุกกิจกรรม

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกับพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสนใจต่อกิจกรรมในทุกกิจกรรมเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวม้ง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเรื่องสาธารณูปโภค เช่น ห้องน้ำ เนื่องจากเดิมมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้งาน และอยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน ขำรดทุตรโทรม

ตอนที่ 3.2 การถอดบทเรียนในการจัดโปรแกรมกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย ระหว่างนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองและชุมชน

ผลการถอดบทเรียนระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครและชุมชน พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครมีข้อเสนอแนะให้ชุมชนพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย ดังนี้ ผลิตภัณฑ์มีการสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชุมชน เป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับนักท่องเที่ยว 1) ควรพัฒนาให้มีรูปแบบของโคมไฟให้มีหลายรูปแบบ และพัฒนาให้มีความทันสมัยมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความใช้งานที่หลากหลาย 2) ควรพัฒนาในการเล่าเรื่องที่มาจากวัสดุเพื่อเป็นการสื่อความหมายของลวดลายต่าง ๆ ที่อยู่บนผลิตภัณฑ์ และเพิ่มคุณค่าให้แก่อัตลักษณ์บ้านเข็กน้อย และ 3) ควรตระหนักถึงความปลอดภัยจากการใช้งานผลิตภัณฑ์ สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากชุมชน สำหรับข้อเสนอแนะให้ชุมชนพัฒนาด้านกิจกรรม ดังนี้ 1) ด้านเรื่องราวของกิจกรรม ควรพัฒนาให้ผู้นำกิจกรรมมีความสามารถใน

การถ่ายทอดเรื่องราวในกิจกรรมนั้น ๆ 2) ด้านอรรถรสในการดำเนินกิจกรรม ควรพัฒนาให้ผู้นำกิจกรรมมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มนักท่องเที่ยวในระหว่างร่วมทำกิจกรรมให้มากขึ้น และควรจัดเตรียมสถานที่ให้พร้อมรับกับกิจกรรมที่ได้จัดขึ้น และ 3) ด้านลีลาในการดำเนินกิจกรรม ชุมชนควรแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจนและดำเนินการให้เป็นระบบมากขึ้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการทำกิจกรรม หรือขณะการเปลี่ยนฐานกิจกรรม และควรเตรียมกิจกรรมสำรองหากกิจกรรมหลักเกิดปัญหา เพื่อความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวอาสาสมัครได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงกิจกรรมว่า ทุกกิจกรรมสามารถแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี สามารถดึงดูดเด่นของชุมชนมาสร้างกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมของชาวม้ง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของชุมชนที่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อยทั้ง 7 กิจกรรม เป็นสิ่งที่ช่วยให้ชุมชนได้เผยแพร่อัตลักษณ์ของชุมชน ทั้งทางด้านวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต พิธีกรรม อาหาร รวมถึงการละเล่นแบบชาวม้ง เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน สร้างอาชีพเสริมให้แก่คนในชุมชน และเกิดความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองมีโดยสามารถนำมาสร้างเป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย ทั้งนี้ชุมชนจะนำสิ่งที่สะท้อนจากการจัดกิจกรรมมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้กิจกรรมมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นและสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

สรุปผลการวิจัยด้านพื้นที่และอัตลักษณ์ชุมชนทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ของ ปณณัฏฐ หนองคาย วารุณี โอสธารมย์ และ นิตากร บุตรงามดี (2556) พบว่าชุมชนบ้านเข็กน้อยเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของชาวม้งที่ได้อพยพมาจากทางตอนใต้ของประเทศจีน ผ่านมาทางแนวเขาและแม่น้ำ มาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ที่แนวเขากระแวกภูมโล ภูหินร่องกล้า เขาต่อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภายหลังทางกองทัพอากาศที่ 3 ได้มาตั้งกองร้อยอยู่บริเวณหมู่บ้านเข็กน้อย และเชิญชวนให้ชาวม้งที่อาศัยอยู่ตามแนวเขา ลงมาอยู่ที่หมู่บ้านเข็กน้อย และได้จัดสรรที่ทำกินให้แก่ชาวม้ง โดยชาวม้งบ้านเข็กน้อยยังคงสืบถอดและยึดถือปฏิบัติตามวัฒนธรรมของชาวม้งที่ได้รับการส่งผ่านจากบรรพบุรุษ ประกอบด้วยการดำเนินชีวิต ความเชื่อ ประเพณี การแต่งกาย อาหาร และการละเล่น ซึ่งสอดคล้องกับ จิง จิง (Jing Jing, 2022) ที่ศึกษาวิถีชีวิตของชาวม้งที่บ้านแม่สาใหม่ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชาวม้งบ้านแม่สายังใช้ชีวิตตามวิถีดั้งเดิมที่ได้ถูกถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ

สรุปผลการวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามหลักเกณฑ์ของ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงษ์ (2538) พบว่าในด้านผลิตภัณฑ์พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งผลิตภัณฑ์โคมไฟม้งและหน้ากากอนามัยผ้าเขียนเทียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุด ในเรื่องของผลิตภัณฑ์มีการสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านเข็กน้อย เนื่องจากวัสดุที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เป็นวัสดุที่สามารถหาได้ง่ายในชุมชนท้องถิ่นและยังเป็นการประยุกต์จากผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ยังคงอัตลักษณ์ท้องถิ่นไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิณี ศิริโรจน์ (2564) พบว่า ผู้บริโภคมีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่แสดงคุณค่าดั้งเดิมที่พัฒนารูปแบบใหม่ ๆ เพื่อใช้ตกแต่งบ้านเรือน และผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อการสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและภูมิปัญญาของนครศรีธรรมราชที่ปรากฏในตัวผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ประทับใจ สุวรรณธาดา (2561) พบว่า การนำอัตลักษณ์ท้องถิ่นและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ สามารถดำเนินการได้ในทุกผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ สืบสานต้นทุนในท้องถิ่นให้คงอยู่คู่ชุมชน เช่นเดียวกับแนวคิดของ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงษ์ (2538) ที่กล่าวถึงเกณฑ์การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีความงาม มีประโยชน์ใช้สอย และมีต้นทุนต่ำแต่คุณภาพสูงมาผสมกันในส่วนที่เหมาะสมก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้ใช้งาน

ในส่วนกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อยเกิดจากการระดมความคิดร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและชุมชน โดยนำหลักเกณฑ์ของ จุฑามาศ วิศาลสิงห์ (2561) พบว่าชุมชนมีความประสงค์ในการสร้างกิจกรรมที่สามารถให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติในทุกกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่ถ่ายทอดวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และการละเล่นของชาวม้งผ่านการลงมือปฏิบัติของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรับรู้และยอมรับในความแตกต่างของวัฒนธรรม ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ที่ เรมอน (Raymond, 2007) และ ริชาร์ด (Richards, 2011) ได้นิยามการท่องเที่ยวแนวใหม่นี้ว่า Creative tourism (การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์) ที่หมายถึง การท่องเที่ยวที่มอบโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้พัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตนผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ นาฬิกอติภัค แสงสนิท (2558) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และมีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของสถานที่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ เอลคาสราวี (Elkasrawy, 2020)

ที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อันนำมาซึ่งความสามารถในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนมากขึ้นและทำให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจพิเศษอันน่าจดจำครั้งหนึ่งในชีวิต

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ภาครัฐควรเข้ามาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องงบประมาณด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและสาธารณูปโภค อาทิ การพัฒนาการสร้างสรรค์ประสบการณ์และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ระบบน้ำประปาและห้องน้ำ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่พร้อมใช้งานสามารถรองรับและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.2 ภาครัฐควรมีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของหมู่บ้านเชิงน้อยให้เป็นที่ยอมรับในวงกว้าง และควรใช้สื่อออนไลน์เข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหมู่บ้านเชิงน้อย

1.3 ชุมชนควรพัฒนาให้มีตลาดค้าผ้าปักหรือลายการเขียนเทียนเฉพาะถิ่น เพื่อสร้างจุดสนใจแก่นักท่องเที่ยวและควรนำเสนอเรื่องราวของตลาดต่าง ๆ ให้ชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนบ้านเชิงน้อย โดยเฉพาะในด้านการเล่าเรื่อง ถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรมให้กิจกรรมมีความน่าสนใจและลุ่มลึก

2.2 ควรศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ใกล้เคียงหมู่บ้านเชิงน้อย เพื่อเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้แก่พื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงให้แต่ละชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- จุฑามาศ วิศาลสิงห์. (2561). *คู่มือกระบวนการพัฒนาและยกระดับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพลัส พับลิชชิง.
- นาฬิกอติภัต แสงสนิท. (2558, 4 พฤษภาคม). กรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน [บทสัมภาษณ์]
- ประทับใจ สุวรรณธาดา. (2561). การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา : ในเขตพื้นที่ภาคอีสานตอนบน. *วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*. 9(2), 137-155.
- พิทักษ์ โสตถยาคม. (2561). สุนทรียแสวงหา : วิถีใหม่ในการเสริมพลังชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. *วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี รับใช้สังคม*. 4(1), 128-140
- ภาวิณี ศิริโรจน์. (2564). การศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ของประดับตกแต่งบ้าน. *วารสารศิลปกรรมบูรพา*. 24(2), 11-23
- วรพงศ์ ผูกู. (2563). ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก <https://www.randdcreation.com/content/4738>.

- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, และ อัจฉลา ชำนิประศาสน์. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัย (Research methodology)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์
- วรพงศ์ วรชาติอุดมพงษ์. (2538). *บทความรู้ในการออกแบบพาณิชย์ศิลป์ออกแบบกราฟฟิก*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์น.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทับปุด. (2562). ประวัติความเป็นมา OTOP. สืบค้นจาก <https://citly.me/PvxXj>
- องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย. (2561). แผนพัฒนาการท่องเที่ยว 5 ปี (พ.ศ. 2561 - 2565) สืบค้นจาก <http://www.kheknoi.go.th/pdfs/web/viewer.html>
- Elkasrawy, S. (2020). Creative cultural tourism in Egypt: Case study of papyrus and pottery. *Journal of Heritage Tourism and Hospitality*, 14(1), 215-225. <https://doi.org/10.21608/IJHTH.2020.128036>
- Gosset, W. S. (1908, March). The Probable Error of a Meann. *Biometrika*, 6(1), 1-25.
- JingJing, G. (2022). วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง: กรณีศึกษาร้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. *ศิลปะศาสตร์ปริทัศน์*. 16(1), 27-44.
- Nunnally, J.C., and Bernstein, I.H. (1994). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- Raymond, C. (2007). "Creative Tourism New Zealand: The practical challenges of developing creative tourism." In Greg Richards and Julie Wilson (Eds.). *Tourism, Creativity and Development*. New York : Routledge.
- Richards, G. (2011). Creativity and tourism: the state of the art. *Annals of Tourism Research*. 38: 1225-1253.

ผลกระทบของกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่อราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

The Effects of Cash Flows and Capital Structure on Stock Prices and Dividend Yields of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand Service Industry Group

สิริรัตน์ โสวรรณะ¹ สุรีย์ โปษกรณัฐ²

Sirirat Sowanna, Suree Bursakornnat

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่อราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินในช่วงปี พ.ศ. 2562 – 2564 จำนวน 101 บริษัท วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของตัวแปร การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบ สมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีผลกระทบเชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินและโครงสร้างเงินทุนมีทิศทางตรงข้ามกับราคาหลักทรัพย์ กล่าวคือกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินและโครงสร้างเงินทุนมีผลกระทบเชิงลบต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นเอง ในขณะที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่กระแส

Received: 2023-05-11 Revised: 2023-07-16 Accepted: 2023-07-17

¹ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม School of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author E-mail: siriratswn@gmail.com

² อาจารย์ประจำแบบพิเศษ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม School of Accountancy, Sripatum University

เงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินนั้นมีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: กระแสเงินสด; โครงสร้างเงินทุน; ราคาหลักทรัพย์; อัตราเงินปันผลตอบแทน

Abstract

The purpose of this study was the effects of cash flows and capital structure on stock prices and dividend yields of companies Listed on the stock exchange of Thailand service industry group. This research is quantitative research. collect information by using the data record form as a tool to collect secondary data from the financial statements during the year 2019 - 2021 Data were analyzed with a statistical package for descriptive statistical analysis. Including the applied values and the standardized portion values to describe the general nature. Data were analyzed by a statistical package using descriptive statistical analysis, including percentage, mean and standard deviation to describe general characteristics of the variables. correlation coefficient analysis to test the relationship of independent variables and multiple regression analysis to test the research hypothesis. The results showed that Cash flow from operating activities and cash flow from investing activities have a positive effect on the price of securities. Sstatistically significant at the 0.05 level. However, cash flows from financing activities and capital structure are in the opposite direction of securities prices. That is, cash flows from financing and structured activities have a negative effect on the price of securities. Sstatistically significant at the 0.05 level. While cash flow from operating activities Cash flows from investing activities have no effect on the dividend yield. Statistically significant at the 0.05 level. Cash flows from financing activities have a negative impact on the dividend yield. Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Cash flow, Capital structure, Stock price, Dividend yield

บทนำ (Introduction)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการที่เกี่ยวข้อง โดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งปันกัน โดยมีบทบาทในการส่งเสริมการออมและการ

ระดมเงินทุนระยะยาว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564) โลกปัจจุบันนี้ได้อัดฉีดด้วยข้อมูลซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักลงทุนจะต้องพึ่งพิงข้อมูลและหาช่องทางประมวลผลจากข้อมูล เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจการลงทุน เนื่องจากสถานการณ์โลกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและด้วยการแข่งขันด้านเศรษฐกิจมีความเข้มข้นอย่างมาก (สาริยา นวลถวิล, 2562) การวิเคราะห์งบกระแสเงินเพื่อการแสดงให้เห็นถึงแหล่งที่มาและแหล่งที่ใช้ไปของเงินสด ทั้งในส่วนของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการลงทุน และกระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐานหากกิจการไม่ได้เตรียมการ ในการวางแผนเงินทุนและกระแสเงินสดควบคู่กันไปเพื่อให้เพียงพอต่อการขยายตัว จะทำให้มีความเสียเปรียบคู่แข่งที่มีการวางแผนความพร้อมและเชิงส่วนแบ่งตลาดได้ก่อน แหล่งเงินทุนของกิจการประเภทหลัก ๆ ได้แก่ โครงสร้างเงินทุนและกระแสเงินสดของธุรกิจ ที่ประกอบไปด้วยหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น แต่ละธุรกิจมักจะกำหนดสัดส่วนระหว่างแหล่งเงินทุนและกระแสเงินสดแต่ละประเภทแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายการบริหารงานและสภาพแวดล้อมของกิจการ (รวงฝน ใจสมุทร, 2561)

เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารและนักลงทุนหรือผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและนักลงทุนหันมาให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์งบการเงินซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ จึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอย่างหนึ่งในการลงทุน อันจะเป็นผลดีต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อไป (ภูมิศักดิ์ สินเจริญกิจ, 2564) จากการศึกษาข้อมูลในอดีตมีนักวิจัยอื่นทำการศึกษากระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนโดยที่มีผลต่อตัวแปรตามอื่นและศึกษากระแสเงินสดบางกิจกรรมเท่านั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่อราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบงานวิจัยให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินโดยมุ่งศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่อราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ โดยมีผลการดำเนินงานและเปิดเผยงบการเงินข้อมูล ในช่วงปี พ.ศ.2562-2564 รวม 3 ปี ซึ่งผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) จำนวน 101 บริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก SET-SMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนำมาวิเคราะห์งบการเงินทำการคำนวณหาอัตราส่วน ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

- **กระแสเงินจากกิจกรรมดำเนินงาน** ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

- **กระแสเงินจากกิจกรรมลงทุน** ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อส่วนของสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

- **กระแสเงินจากกิจกรรมจัดหาเงิน** ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อส่วนของสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

- **โครงสร้างเงินทุน** ประกอบด้วย ระดับการก่อหนี้สินตามมูลค่าบัญชี อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

- **ราคาหลักทรัพย์** ใช้ราคาปิดจากข้อมูลการซื้อขายในฐานข้อมูล

- **อัตราเงินปันผลตอบแทน** (เงินปันผลต่อหุ้น $\times 100$ / ราคาตลาดของหุ้น)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกำหนดวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า และมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทั้ง ในส่วนของตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) โดยที่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลจากงบการเงินประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูล

ประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ในระหว่าง ปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน โครงสร้างเงินทุน ราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปร

ตัวแปร	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
CASHOA	- 0.27	0.62	0.0948	0.11726
CASHOL	- 1.42	4.18	0.3306	0.43666
CASHOW	- 0.80	1.93	0.1691	0.22094
CASHIA	- 0.48	0.53	-0.0472	0.10545
CASHIL	- 2.87	1.94	-0.1437	0.38355
CASHIW	- 5.28	1.64	-0.0866	0.28836
CASHFA	- 0.50	0.55	-0.0202	0.13199
CASHFL	- 3.88	1.60	-0.1294	0.49982
CASHFW	- 2.47	6.04	-0.0345	0.35239
LEV	0.00	2.41	0.2534	0.33003
TDTA	0.04	3.43	0.4336	0.22607
TDE	- 3.25	20.81	0.9830	1.08886
P	0.22	448.00	30.7237	65.83024
DY	0.00	44.86	1.0454	1.35508

แสดงให้เห็นว่าภาพรวมถึงสถิติเชิงพรรณนาตัวแปรต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ในปี 2562-2564 ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ระดับการก่อหนี้สินตามมูลค่าตามบัญชี อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทน มีค่าต่ำสุดที่ - 0.27, -1.42, -0.80, -0.48, -2.87, -5.28, -0.50, -3.88, -2.47, 0.00, 0.04, -3.25, 0.22, 0.00 ตามลำดับ ค่าสูงสุดที่ 0.62, 4.18, 1.93, 0.53, 1.94, 1.64, 0.55, 1.60, 6.04, 2.41, 3.43, 20.81, 448.00, 44.86 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยที่ 0.0948, 0.3306, 0.1691, -0.0472, -0.1437, -0.0866, -0.0202, -0.1294, -0.0345, 0.2534, 0.4336, 0.9830, 30.7237, 1.0454 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.11726, 0.43666, 0.22094, 0.10545, 0.38355, 0.28836, 0.13199, 0.49982, 0.35239, 0.33003, 0.22607, 1.0888, 65.83024 และ 1.35508 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	CASHOA	CASHOL	CASHOW	CASHIA	CASHIL	CASHIW	CASHFA	CASHFL	CASHFW	LEV	TDTA	TDE
CASHOA	1											
CASHOL	0.764**	1										
CASHOW	0.763**	0.421**	1									
CASHIA	-0.266**	-0.172**	-0.154**	1								
CASHIL	-0.262**	-0.403**	-0.123	0.759**	1							
CASHIW	-0.041	0.001	0.062	0.708**	0.349**	1						
CASHFA	-0.450**	-0.368**	-0.402**	-0.553**	-0.315**	-0.550**	1					
CASHFL	-0.348**	-0.479**	-0.193**	-0.416**	-0.297**	-0.292**	0.792**	1				
CASHFW	-0.268**	-0.164**	-0.391**	-0.173**	-0.043	-0.536**	0.448**	0.266**	1			
LEV	-0.327**	-0.330**	-0.191**	-0.001	0.108	-0.158**	0.342**	0.258**	0.131*	1		
TDTA	-0.215**	-0.354**	0.052	0.115	0.171**	0.012	0.112	0.261**	0.168**	0.422**	1	
TDE	-0.161**	-0.227**	0.157**	-0.015	0.087	-0.275**	0.166**	0.181**	0.213**	0.304**	0.440**	1

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวอิสระ 13 ตัวแปร ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันน้อยกว่า 0.80 ($r < 0.80$) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง -0.553 – 0.792 แสดงว่า ไม่เกิดปัญหาการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง หรือเกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อพิจารณาค่า VIF (Variance Inflation Factor) พบว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระมีค่าอยู่ในระหว่าง 1.242 - 5.579 ซึ่งน้อยกว่า 10 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจึงนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	30.910	5.018		6.159	0.000		
CASHOA	61.337	85.668	0.096	0.716	0.475	0.180	5.557
CASHOL	14.712	12.821	0.109	1.147	0.252	0.354	2.822
CASHOW	67.971	26.341	0.246	2.580	0.010**	0.355	2.816

R=0.197 R²=0.39 Adjusted R²=0.29 SEE.= 66.50115 F = 0.008 Durbin=2.023

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมและกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF

Constant	2.293	0.279		8.216	0.000		
CASHOA	1.616	4.767	0.046	0.339	0.735	0.179	5.579
CASHOL	0.649	0.711	0.088	0.913	0.362	0.354	2.823
CASHOW	-1.996	1.462	-0.132	-1.365	0.173	0.353	2.830

R=0.120 R²=0.015 Adjusted R²=0.005 SEE.= 3.68179 F = 2.038 Durbin=2.038

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวมและกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยคุณพหุเพื่อทดสอบกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	29.117	4.161		6.997	0.000		
CASHIA	287.629	79.866	0.438	3.601	0.000**	0.200	4.997
CASHIL	32.813	14.614	0.206	2.245	0.025**	0.353	2.837
CASHIW	86.193	14.228	0.512	6.058	0.000**	0.415	2.411

R=0.340 R²=0.115 Adjusted R²=0.106 SEE.= 63.80387 F = 0.000 Durbin=2.088

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยคุณพหุเพื่อทดสอบกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF

Constant	2.408	0.242		9.936	0.000		
CASHIA	5.256	4.633	0.147	1.134	0.258	0.200	4.992
CASHIL	-0.667	0.848	-0.077	-0.786	0.432	0.353	2.835
CASHIW	-0.632	0.825	-0.069	-0.766	0.445	0.415	2.410

R=0.67 R²=0.004 Adjusted R²=-0.006 SEE.= 3.70051 F = 0.723 Durbin=2.026

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	28.105	3.974		7.073	0.000		
CASHFA	88.615	58.212	0.153	1.522	0.129	0.312	3.206
CASHFL	31.295	14.057	-0.208	-2.226	0.027**	0.363	2.758
CASHFW	-27.772	9.275	-0.191	-2.994	0.003**	0.778	1.285

R=0.340 R²=0.115 Adjusted R²=0.106 SEE.= 63.80387 F = 0.000 Durbin=2.088

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อสินทรัพย์รวมไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อหนี้สินรวมและกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF

Constant	2.076	0.220		9.455	0.000		
CASHFA	0.296	3.207	0.009	0.092	0.927	0.312	3.204
CASHFL	-1.832	0.775	-0.223	-2.365	0.019**	0.363	2.756
CASHFW	0.498	0.511	0.063	0.975	0.330	0.778	1.285

R=0.340 R²=0.115 Adjusted R²=0.106 SEE.= 63.80387 F = 0.000 Durbin=2.088

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อหนี้สินรวมมีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อสินทรัพย์รวมและกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยคุณพหุเพื่อทดสอบโครงสร้างเงินทุนมีผลกระทบเชิงลบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อุตสาหกรรมบริการ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	33.951	7.162		4.741	0.000		
LEV	23.884	18.216	0.083	1.311	0.191	0.805	1.242
TDTA	-34.692	15.829	-0.148	-2.192	0.029**	0.715	1.399
TDE	-5.499	2.684	-0.132	-2.049	0.041**	0.789	1.267

R=0.159 R²=0.025 Adjusted R²=0.016 SEE.= 66.97014 F = 0.053 Durbin=2.089

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ระดับการก่อหนี้สินตามมูลค่าบัญชีไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมและอัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงลบต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยคุณพหุเพื่อทดสอบโครงสร้างเงินทุนมีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	2.916	0.400		7.295	0.000		
LEV	-0.492	1.013	-0.031	-0.486	0.627	0.792	1.262
TDTA	-0.908	0.932	-0.069	-0.975	0.331	0.662	1.510
TDE	-0.091	0.153	-0.040	-0.598	0.550	0.753	1.328

$R=0.113$ $R^2=0.013$ Adjusted $R^2=0.003$ SEE.= 3.68515 $F = 0.283$ Durbin=2.001

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ระดับการก่อกวนสินตามมูลค่าบัญชี อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม อัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 10

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลกระทบของกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่อราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการสามารถอภิปรายผลการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลกระทบกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ ผลวิเคราะห์พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เป็นไปได้ว่า กระแสเงินสดเพิ่มขึ้นส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yazan Salameh Oroud, Md.Aminul Islam & Tunku Salha T.A (2017) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของกระแสเงินสดต่อราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์อัมมาน (ASE) พบว่า กระแสเงินสดดำเนินงาน OCF มีผลกระทบในเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนที่จดทะเบียนใน ASE ขณะที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวรรตต์ เตชะหวัสิงห์ (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและกำไรกับราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ซึ่งพบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ โดยที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีความสัมพันธ์เชิงตรงข้ามกับทิศทางราคาหลักทรัพย์ คือ กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีผลกระทบเชิงลบต่อราคาหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรกมล อัมพรเรืองรอง (2563) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ไม่มีตัวตน กระแสเงินสดและกำไรกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ และโครงสร้างเงินทุนมีผลกระทบเชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนิษฐ์ พรพัฒนะวัฒน์ (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ และการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการหมวดธุรกิจพาณิชย์ พบว่าโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์

2. เพื่อศึกษาผลกระทบกระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุนที่มีต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน ผลวิเคราะห์พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร ลิขิตวงศ์จร (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน ขณะที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัญญานิษฐ์ ต้นใหญ่ และ พรทิพา แสงเขียว (2565) ได้ศึกษาผลกระทบของเครื่องมือทางการเงินและกระแสเงินสดต่ออัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน โดยกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทิกานต์ พวงบุบผา (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดที่มีต่อมูลค่าตามราคาตลาดและอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบกับอัตราเงินปันผลตอบแทน และโครงสร้างเงินทุนไม่มีผลกระทบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุขศรี บุตรวงศ์ (2563) ผลกระทบโครงสร้างเงินทุนและกระแสเงินสดที่มีต่ออัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนและโครงสร้างเงินทุนไม่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนเงินปันผลตอบแทนและกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีผลกระทบเชิงลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้ใช้ข้อมูลงบการเงินสามารถนำผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินและโครงสร้างเงินทุน ซึ่งสามารถใช้วัดได้ว่ามีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทนเพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจในการลงทุนหรือใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด

2. ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงสร้างการบริหารเพื่อให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานเกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเป็นกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งต่อไปควรพิจารณาควรพิจารณาเฉพาะ

ประเภทธุรกิจอื่น เพื่อให้ทราบว่าสมมติฐานที่กำหนดขึ้นนี้สามารถใช้ได้กับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์และข้อสังเกตใหม่ที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาครั้งนี้ใช้กระแสเงินสดและโครงสร้างเงินทุน เป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ราคาหลักทรัพย์และอัตราเงินปันผลตอบแทน การศึกษาครั้งต่อไปควรพิจารณา ตัวแปรอิสระในด้านอื่นๆ หากตัวแปรดังกล่าวส่งผลต่อมูลค่าหุ้นในตลาดสามารถที่จะเป็นเครื่องมือ เพื่อให้ให้นักลงทุนสามารถนำไปวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณัฐวรรตม์ เตชาหวัสิงห์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและกำไรกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2564). งบการเงินบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.set.or.th>. (ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565).
- นภาพร ลิขิตวงศ์ขจร. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นันทิกานต์ พวงบุบผา. (2562). ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดที่มีต่อมูลค่าตามราคาตลาดและอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ภูมิศักดิ์ สินจรรย์ศักดิ์. (2564). ผลกระทบของกระแสเงินสดที่มีต่อกำไรสุทธิและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ. ค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ภัญญาณีย์ ต้นใหญ่ และ พรทิวา แสงเขียว. (2565). ผลกระทบของเครื่องมือทางการเงินและกระแสเงินสดต่ออัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- รวงฝน ใจสมุทร. (2561). โครงสร้างเงินทุนพื้นฐานความสำเร็จของกิจการ. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2565. จาก: <http://www.thai-iod.com>.
- วรนิษฐ์ พรพัฒนะวัฒน์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ และการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการหมวดธุรกิจ

พาณิชย์. คำนวณอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุขศรี บุตรวงศ์. (2563). ผลกระทบโครงสร้างเงินทุนและกระแสเงินสดที่มีต่ออัตราผลตอบแทน
หลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม
ธุรกิจบริการ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. 152-161.

สาริยา นวลฉวี. (2562). อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการจ่ายเงินปันผล ของบริษัทที่จ
ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. คำนวณอิสระสาขาการบัญชี
คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Yazan Oroud, Aminul Islam and Tunku Salha. (2017). The Effect of Cash Flows on
theShare Price on Amman Stock Exchange. American Based Research
Journal, 6(7), 22-28.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารแมวคุณภาพสูงของผู้ซื้อในกรุงเทพมหานคร

Factors Influencing Bangkok Buyers of Premium Grade Dry Cat Food Products

ดวงพร มาประชา¹ กิตติโชค นิธิเสถียร²

Tuangphorn Mapracha, Kittichok Nithisathian

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับ ผลของการสร้างประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5 และ ส่วนประสมการตลาด 4 H's การเลือกซื้ออาหารแมวคุณภาพสูงของผู้ซื้อในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสำรวจเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างผู้ซื้ออาหารแมวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย จากการศึกษาพบว่าประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5 และส่วนประสมการตลาด 4 H's มีผลในเชิงบวกต่อความพึงพอใจของลูกค้า ในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับอายตนะทั้ง 5 นั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมากที่สุดต่อการตัดสินใจคือ กลิ่น และ รส และ สำหรับส่วนประสมการตลาด 4 H's พบว่า ผู้บริโภค ยังไม่เห็นความสำคัญของการตลาดเชิงจิตวิญญาณ (Human Spirit) แต่ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารในรูปแบบองค์กร และ ความกลมกลืนของสินค้าและราคา โดยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านอายตนะทั้ง 5 ส่งผลต่อการตัดสินใจ แต่มีระดับของความสำคัญไม่เท่ากัน และ ส่วนประสมการตลาด 4 H's สามารถนำมาปรับใช้กับผู้ซื้ออาหารแมวคุณภาพสูงของผู้ซื้อในกรุงเทพมหานครได้บางส่วน

คำสำคัญ (Keywords): การสร้างประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5; ส่วนประสม 4 H's; อาหารชนิดแมวชนิดเม็ดคุณภาพสูง

Abstract

The purpose of this study is to examine the impact of sensory experiences (Brand Sense) and the 4 H's of marketing on the purchasing behavior of premium cat food buyers in Bangkok, Thailand. The research was conducted using a quantitative survey method with a sample size of 400 Thai cat food buyers in Bangkok. The study found that both sensory experiences and the 4 H's of marketing have a positive

Received: 2023-07-02 Revised: 2023-07-18 Accepted: 2023-07-19

¹บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด Graduate School Stamford University. e-mail: Tuangphorn.M@gmail.com

²บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด Graduate School Stamford University.
Corresponding Author e-mail: Tuangphorn.M@gmail.com

impact on customer satisfaction, but to different degrees. Among the 5 senses, smell and taste were found to be the most influential factors in purchasing decisions, while the 4 H's of marketing were not yet perceived as important in relation to the "Human Spirit" aspect. Instead, customers placed more importance on holistic communication and harmony factor. Overall, the study suggests that while sensory experiences (Brand sense) play a significant role in purchasing decisions, the 4 H's of marketing can be used to some extent to influence the purchasing behavior of premium cat food buyers in Bangkok.

Keywords: Sensory experiences (Brand Sense); 4H's of Marketing Mix; Premium grade dry cat food

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสัตว์เลี้ยงมีบทบาทสำคัญกับชีวิตของผู้คนเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและการแข่งขัน ทำให้มีความต้องการสัตว์เลี้ยงเพิ่มมากขึ้น (กสิกรไทย, 2562) ผลการวิจัยเรื่อง Petsumer Marketing พบว่ามีกลุ่มเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงสัตว์เลี้ยงไว้เพื่อเป็นลูก (Pet Parent) สูงถึง 49% และมีกลุ่มเลี้ยงสัตว์เพื่อสถานะทางสังคม (Pet Prestige) 33% และกลุ่มเลี้ยงเพื่อช่วยเหลือช่วยบำบัดรักษา (Pet Healing) 18% (Eukeik.ee, 2562) โดยการรายงานของ USDA อ้างอิงข้อมูลจากสมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สัตว์เลี้ยงไทย รายงานว่าประชากรสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยในปี 2563 มีสัตว์เลี้ยงทั้งสิ้น 14.5 ล้านตัว แบ่งออกเป็น สุนัข 8.9 ล้านตัว (62%) แมว 3.3 ล้านตัว (23%) และสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ ประมาณ 15% (WP, 2564)

Kantar บริษัทวิจัยชั้นนำด้านข้อมูลเชิงลึกและที่ปรึกษาระดับโลก ได้รวบรวมเทรนด์อาหารสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย และสรุปเป็นรายงาน Thailand Pet Food Market Trends ซึ่งมีจำนวน 4 เทรนด์ ดังนี้ (1) ครีวเรือนที่มีแมวเติบโตเร็วกว่าครีวเรือนที่มีสุนัข (2.4% สำหรับแมว และ สุนัข -0.9%) (2) ตลาดอาหารสัตว์เลี้ยงกำลังเติบโต และมีการแข่งขันรุนแรง (3) เจ้าของสัตว์เลี้ยงเต็มใจที่จะจ่ายมากขึ้นสำหรับอาหารสัตว์เลี้ยงคุณภาพสูง (4) ตลาดอาหารสัตว์เลี้ยงโดยรวมเติบโตในอัตรา 4.5% โดยตลาดอาหารแมวเติบโต 7.5% ในขณะที่ตลาดอาหารสุนัขลดลง 2% (Jan, 2565; Market Think, 2565)

การสร้างประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5 หรือ Sensory experiences (Brand Sense) ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าพบว่า อาหารคุณภาพสูงสำหรับแมวมักจะเน้นที่ความหลากหลายของรสชาติ เนื้อสัมผัส และความอร่อยเป็นหลักอีกด้วย (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) เพราะ สามารถสร้างอิทธิพลของแบรนด์ได้หลากหลายมิติ เช่น การสร้างภาพลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Image) การสร้างการจดจำ (Brand Recognition) การทำให้แบรนด์ถูกนึกขึ้นได้ (Brand Recall) ความสัมพันธ์ทางอารมณ์จากแบรนด์ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย (Emotional Connect) การสร้างอิทธิพลให้แบรนด์ (Influence) และ

สร้างผลลัพธ์ให้แบรนด์ (Impact) โดยการใช้ Sensory Branding จะช่วยเพิ่มความจำของผู้บริโภค และช่วยให้แบรนด์มีความสามารถในการแยกตัวจากคู่แข่งในตลาดได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างความสนใจและความภูมิใจในสินค้าหรือบริการของแบรนด์ได้อีกด้วย (พีรพัทธ์ นันนารัตน์, 2564)

ผนวกเข้ากับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป จากการแบ่งยุคสมัยของการตลาด สามารถแบ่งได้เป็น 3 ยุค ได้แก่ ยุคสินค้าเป็นศูนย์กลาง (Product-oriented era) โดยมีการพัฒนากลยุทธ์การตลาดด้วย 4 P's ยุคลูกค้าเป็นศูนย์กลาง (Customer-oriented era) โดยมีการพัฒนากลยุทธ์การตลาดด้วย 4 C's และยุคค่านิยมเป็นศูนย์กลาง (Value-driven era) โดยมีการพัฒนากลยุทธ์การตลาดด้วย 4 H's (Nithisathian, et al., 2560)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย จึงมีเป้าหมายในการศึกษา ความสัมพันธ์ของการการสร้างความประทับใจผ่านอายตนะทั้ง 5 และ ส่วนประสม 4 H's ต่อการเลือกซื้ออาหารแมวคุณภาพสูงของผู้ซื้อในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการสร้างประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5 (Brand sense) ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารชนิดเม็ดคุณภาพสูงสำหรับแมวของผู้ซื้อชาวไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีความสำคัญกับสุขภาพของแมว
2. เพื่อศึกษาส่วนประสม 4 H's ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารชนิดเม็ดคุณภาพสูงสำหรับแมวของผู้ซื้อชาวไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีความสำคัญกับสุขภาพของแมว

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การสร้างประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5

Arnould, E., Price, L. & Zinkhan, G. (2002) (อ้างถึงใน ชัชชพันธ์ เล็กเจริญ, 2559) กล่าวว่า ประสบการณ์ (Experience) คือ สภาวะการโต้ตอบของร่างกาย ความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ที่บุคคลมีต่อสภาพแวดล้อม ประสบการณ์จึงถือเป็นสิ่งสำคัญของพฤติกรรมผู้บริโภค เนื่องจากประสบการณ์สามารถสร้างให้ผู้บริโภคเกิดการเรียนรู้และจดจำได้ โดย Schmitt (1999) (อ้างถึงใน บัณฑิต รัตนไตร, ศศิรัช สายขุน และกรณัฐ สุกุลฤดี, 2563) กล่าวว่า การตลาดเชิงประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5 (Brand sense) คือ การรวมองค์ประกอบทางด้านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมองเห็น (Sight) การได้ยิน (Sound) การได้กลิ่น (Smell) รสชาติ (Taste) และการได้สัมผัส (Touch) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การสร้างให้เกิดความชื่นชมทางสุนทรียภาพ ความตื่นตาตื่นใจ ความงดงาม การจดจำ ความเชื่อมโยงและความพึงพอใจโดยการใช้ประสาทสัมผัสเป็นตัวกระตุ้น และนำมาสร้างความแตกต่างให้กับองค์กรและตราสินค้า เพื่อใช้กระตุ้นผู้บริโภค และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการนั้น ๆ

ฉัญวัฒน์ อีพุดม (2556) พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าระดับพรีเมียมผ่านการสื่อสารการตลาดเชิงประสาทสัมผัสในระดับที่ดี โดยการสื่อสารการตลาดเชิงประสาทสัมผัสด้านรสชาติมีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้ามากที่สุด ขณะที่การสื่อสารการตลาดเชิงประสาทสัมผัสด้านการสัมผัสมีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมต่อตราสินค้ามากที่สุด

วราศ บุษพาชาติ (2557) พบว่า เพศหญิงและผู้ที่มีสัตว์เลี้ยงจะมีการรับรู้การตลาดเชิงประสบการณ์มากกว่าเพศชายและผู้ที่ไม่มียาสัตว์เลี้ยง

กัลยารัตน์ พันกลิ่น (2559) พบว่า สำหรับคนไทยของชาวญี่ปุ่นพบว่า เมื่อ การรับรู้ผ่านรูป รส กลิ่น และสัมผัสเพิ่มขึ้น ทำให้พฤติกรรมการบริโภคด้วยสิ่งกระตุ้นทางการตลาดเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการรับรู้ผ่านเสียง มีอิทธิพลอยู่ในทิศทางตรงข้ามกับตัวแปรอื่น ๆ คือ เมื่อการรับรู้ผ่านเสียงเพิ่มขึ้น ทำให้พฤติกรรมการบริโภคคนไทยของผู้บริโภคชาวญี่ปุ่นลดลง

ชัชพันธ์ เล็กเจริญ (2559) พบว่า การตลาดเชิงประสบการณ์ทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความภักดีของผู้บริโภค โดยการตลาดเชิงประสบการณ์ด้านการกระทำ ด้านความคิดและด้านความรู้สึกล้วนมีความสัมพันธ์และอำนาจในการคาดการณ์ความภักดีของผู้บริโภค

ส่วนประสมทางการตลาด และ ส่วนประสมทางการตลาด 4 H's

ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง เครื่องมือทางการตลาดที่ใช้เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทางการตลาดในกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยพื้นฐานสำหรับสินค้าทั่วไปจะมีองค์ประกอบ 4 อย่าง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และ การส่งเสริมการตลาด (Promotion) (Kolter, P. & Keller, K.L., 2002)

สลินาท แสงทองฉาย (2560) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด 4P's เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่เน้นมุมมองขององค์กรหรือบริษัทเป็นหลัก ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าด้วยเช่นกัน เมื่อเข้าสู่การตลาดยุค 2.0 ที่เน้นความสำคัญและความต้องการของผู้บริโภค (Customer Centric) Duncan (2002) จึงได้พัฒนากลยุทธ์ 4P's ให้กลายเป็น 4C's เพื่อวิเคราะห์ความต้องการและความคิดของลูกค้า เพื่อให้ธุรกิจได้เสนอคุณค่าและประสบการณ์ได้อย่างตรงจุด โดยกลยุทธ์ 4C's ประกอบด้วย ความต้องการของลูกค้า (Customer) ต้นทุนของลูกค้า (Cost) ความสะดวกในการซื้อ (Convenient) และ การสื่อสาร (Communication)

เมื่อเข้าสู่การตลาดยุค 3.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยค่านิยม (Human Centric) ให้ความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ (Human-centric marketing) ด้วยปัจจัยพื้นฐานที่ประกอบไปด้วย 1) ร่างกาย (Physical) คือการใช้รับรู้สัมผัส 2) จิตใจ (Mind) สำหรับคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นอิสระ 3) หัวใจ (Heart) สามารถรับรู้ทางด้านอารมณ์และความรู้สึก และ 4) จิตวิญญาณ (Spirit) ในการหยั่งลึกถึงปรัชญาหรือจิตวิญญาณ (มานะ ตรียาภิวัฒน์, 2563)

กิตติโชติ นิธิเสถียร และคณะ (2560) ได้เสนอส่วนประสมทางการตลาดจาก 4C's ให้กลายเป็น 4H's เพื่อให้เหมาะสมกับการตลาดสมัยใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยค่านิยม (The Value-driven era) หรือยุคที่มองเห็นผู้บริโภคเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ด้วยความคิด จิตใจ และจิตวิญญาณ โดยส่วนประสม 4H's ประกอบไปด้วย

1.) จิตวิญญาณของมนุษย์ (Human Spirit)

Helminiak (1996) ได้กล่าวไว้ว่า จิตวิญญาณของมนุษย์ช่วยในเรื่องการรับรู้ ความเข้าใจ การตัดสินใจ และปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ รวมไปถึงความกลัวภายในจิตใจ

อนันต์ ฉิมวงศ์ และคณะ (2564) ได้กล่าวว่า จิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ หมายถึง สภาวะการรับรู้ด้านดี เชิงบวกที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ โดยจะแสดงออกมาในด้านการใช้สติปัญญา ประสพการณ์ อารมณ์ และการกระทำเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยจิตวิญญาณของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตนของมนุษย์เราที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความหมายและมีคุณค่า

มานะ ตรีรยาภิวัฒน์ (2563) กล่าวว่า ในปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การทำการตลาดในยุคปัจจุบันจึงต้องก้าวไปสู่การให้ความสำคัญกับจิตวิญญาณของลูกค้า โดยจะต้องเข้าใจความปรารถนา ความต้องการ ความวิตกกังวลของลูกค้า โดยข้อมูลจาก Kantar Purpose 2020 เปิดเผยว่า องค์กรที่ผู้บริโภคมองว่ามีการสร้างผลกระทบในเชิงบวกสูงจะมีอัตราการเติบโตของมูลค่าแบรนด์ที่ 175% ในขณะที่องค์กรที่ไม่ค่อยสร้างผลกระทบในเชิงบวกจะเติบโตเพียงแค่ 70% เท่านั้น ฉะนั้นการทำ CSR จึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่แบรนด์สามารถนำมาใช้ เพื่อให้แบรนด์โดดเด่นจากแบรนด์อื่น ๆ รวมถึงเพิ่มมูลค่าให้กับแบรนด์ได้ (Market Think, 2565)

2.) ความกลมกลืน (Harmony)

บ่อยครั้งที่มักพบว่าอารมณ์มักมีอิทธิพลมากกว่าตรรกะและเหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้า ปรีดี นกุลสมปรารถนา (2563) กล่าวว่า การกำหนดราคาต้องขึ้นอยู่กับคุณค่าที่ผู้บริโภคจะได้รับ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคำว่า คุณค่า (Value) หมายถึง ประโยชน์ด้านการเงินที่ลูกค้าสามารถประหยัดได้ และความพึงพอใจที่ลูกค้าได้รับจากสินค้าหรือบริการ ดังนั้น การทำธุรกิจเพื่อนำเสนอคุณค่าที่แท้จริงให้กับผู้บริโภค มีความกลมกลืนกับสิ่งรอบข้างด้วยการเชื่อมโยงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ตัวตนของลูกค้า กลุ่มอ้างอิง รวมไปถึงบรรจุนั้น สภาพแวดล้อม และการนำเสนอสินค้าด้วย นอกจากนี้ธุรกิจจำเป็นต้องเข้าใจปัจจัยที่สร้างผลกระทบต่อการรับรู้คุณค่าของผู้บริโภค เพื่อนำไปพิจารณาในการตั้งราคาด้วยการยึดคุณค่าเป็นสำคัญ

3.) พฤติกรรมผู้บริโภค (Habit)

Nir Eyal (2014) กล่าวไว้ในหนังสือ Hoked: how to build habit-forming products การตลาดในยุคปัจจุบันคือการควบคุมพฤติกรรมของผู้บริโภค หากบริษัทสามารถทำให้ผู้บริโภคเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้สินค้าของบริษัทได้มากเท่าไร นั่นคือโอกาสในการสร้างรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ของบริษัท

4.) การสื่อสารแบบองค์รวม (Holistic Communication)

ณัฐยศ สุริยเสนีย์ (2564) กล่าวว่า เมื่อผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้าและบริการที่ตนเองไม่มั่นใจ ขาดข้อมูล หรือสินค้าบริการที่มีราคาค่อนข้างสูง ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะค้นหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจของผู้บริโภคอาจจะเกิดจากแรงจูงใจ หรือปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งผลักดันให้เกิดพฤติกรรมซื้อ

วรกร สุจริตสาธิต (2561) กล่าวว่า ในปัจจุบันที่อินเทอร์เน็ตเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้บริโภคที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งหาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายในการประกอบธุรกิจว่าจะต้องทำอะไรให้ลูกค้าค้นหาข้อมูลแล้วเจอธุรกิจของเราเป็นอันดับแรกในแพลตฟอร์มที่ลูกค้าสะดวก และสามารถเจอการแสดงความคิดเห็นหรือการแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีของลูกค้าก่อนหน้านี้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการได้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้วิธีการสำรวจเพื่อศึกษาผู้ซื้อชาวไทยที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับแมวคุณภาพสูงเพื่อความสำคัญของสุขภาพแมวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นและการเลือกตัวอย่างตามวัตถุประสงค์เป็นวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น การวิจัยนี้เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลขและมีการใช้เครื่องมือสถิติในการวิเคราะห์ผลของการสำรวจ ผลการวิจัยอาจช่วยให้ผู้ประกอบการเลือกตัวเลือกที่ดีที่สุดสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับแมวคุณภาพสูงเพื่อความสำคัญของสุขภาพแมว และช่วยเพิ่มความเข้าใจของการตลาดสำหรับผู้ประกอบการด้านอาหารสำหรับสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ใช้กลุ่มประชากรเป็นผู้ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเม็ดสำหรับแมวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้วิธีการคำนวณแบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัดของคอแรน Cochran (1977) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ 0.05 โดยการเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นแบบการเลือกตามวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) ซึ่งขนาดตัวอย่างอยู่ที่ 385 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บตัวอย่างผลสำรวจทั้งสิ้น 400 ชุด เพื่อนำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยทำการเก็บข้อมูล ในช่วงเดือน เมษายน 2566

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกซื้ออาหารเม็ดสำหรับแมว และการสร้างประสบการณ์ผ่านอายตนะ โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ซึ่งส่วนที่ 1 และ 2 ใช้แบบเลือกตอบหรือแบบนามบัญญัติในการวัด ส่วนที่ 3 และ 4 ใช้แบบวัดแบบมาตราส่วนวิธีลิเคิร์ทสเกล และมีการแปลผลค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้ตอบเป็นระดับ 5 ระดับ โดยค่ากว้างของอันตรภาคชั้นมีค่าเท่ากับ 0.80 ซึ่งแปลผลเป็น 5 ระดับตามตารางที่กำหนดไว้ ในการวัดความพึงพอใจของผู้บริโภค ตามแต่ละหัวข้อของแบบสอบถาม

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ทางผู้วิจัยได้ทดสอบแบบสอบถามกับกลุ่มผู้ใช้งานจริงเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเหมาะสมของแบบสอบถาม และ ปรับปรุงแบบสอบถามจากผลการทดสอบ เพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพสูงสุดและตอบโจทย์วัตถุประสงค์

กระบวนการเก็บข้อมูล

ทางผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลผ่าน Google Form ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ใช้สร้างแบบสอบถามออนไลน์ได้อย่างง่ายดาย โดยสามารถเก็บข้อมูลตามที่ต้องการให้กรอกลงในแบบฟอร์มได้เลย โดยได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดในช่วงเดือน เมษายน 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทางผู้วิจัย ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมถึงค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์สถิติแบบถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับนัยสำคัญ 0.05 ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5 ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารชนิดเม็ดคุณภาพสูงสำหรับแมวของผู้ซื้อชาวไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีความสำคัญกับสุขภาพของแมว โดยวิเคราะห์ข้อมูลนี้ใช้เครื่องมือ SPSS Statistics และใช้วิธีการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับที่พึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.10$) โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการรับรส ($\bar{x} = 4.57$) ตามด้วย ด้านการได้สัมผัส ($\bar{x} = 4.29$) ด้านการมองเห็น ($\bar{x} = 4.20$) ด้านการได้กลิ่น ($\bar{x} = 3.79$) และด้านการได้ยิน ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับ

สำหรับส่วนประสมการตลาด 4H's พบว่าส่วนประสม 4 H's ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารชนิดเม็ดคุณภาพสูงสำหรับแมวของผู้ซื้อชาวไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีความสำคัญกับสุขภาพของแมว มีค่าเฉลี่ยที่ 3.53 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดย ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการสื่อสารแบบองค์รวม ($\bar{x} = 3.81$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความกลมกลืน ($\bar{x} = 3.32$) ตามลำดับ ส่วนประสมอื่น ๆ คือ พฤติกรรมผู้บริโภค ($\bar{x} = 3.54$) และจิตวิญญาณของมนุษย์ ($\bar{x} = 3.44$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การสร้างประสบการณ์ผ่านอายตนะทั้ง 5 (Brand sense) ทั้ง 5 ได้แก่ ด้านการมองเห็น ด้านการได้ยิน ด้านการได้กลิ่น ด้านการรับรส และด้านการได้สัมผัส ส่งผลเชิงบวกต่อความพึงพอใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารชนิดเม็ดคุณภาพสูงสำหรับแมวของผู้ซื้อชาวไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพของแมวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า นักการตลาด ควรให้ความสำคัญกับ กลิ่น และ รสชาติ เป็นอันดับแรก และ พบว่า เสียง มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์น้อยที่สุด

ในการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วม 4 H's ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารชนิดเม็ดคุณภาพสูงสำหรับแมวในภาพรวม พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วม 4 H's มีอิทธิพลอยู่ในระดับที่พึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการสื่อสารแบบองค์รวม (Holistic Communication) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภค ให้ความสำคัญกับความเห็นของ ผู้มีอิทธิพล (Influencer) ในแบบองค์รวม มากกว่าการรับสารจากทางบริษัท โดยพบว่า ตัวแมว ซึ่งเป็นผู้ทานอาหาร สามารถสื่อสารและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูงสุด ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภค (Habits) และ ด้านจิตวิญญาณของมนุษย์ (Human Spirit) มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับรองลงมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ มีความคุ้นเคยกับช่องทางในการซื้อสินค้า และ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลของสินค้า โดยเฉพาะ ข้อมูลเกี่ยวกับเชิงจิตวิญญาณ ในทางกลับกัน ปัจจัยด้านความกลมกลืน (Harmony) แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเรื่องราคา มีผลต่อการตัดสินใจน้อยกว่า คุณค่าของสินค้า และ ปัจจัยส่วนประสมการตลาด 4 H's ในด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การตลาดเชิงประสบการณ์เป็นอีกหนึ่งศาสตร์การตลาด ที่มีความสำคัญต่อผู้บริโภคในปัจจุบัน ซึ่งผลของการศึกษามักจะพบว่า ปัจจัยจาก อายตนะทั้ง 5 มักจะมีผล สูงต่ำ แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประเภทสินค้า ลูกค้า และ คุณค่าของสินค้า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจน้อย อาจจะเป็นปัจจัยที่นักการตลาดไม่ควรจะให้ความสำคัญ แต่ในขณะเดียวกัน ก็เป็นช่องว่างทางการตลาด ที่นักการตลาด สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ ในการทำการตลาดในช่องว่างทางการรับรู้ทางอายตนะทั้ง 5 ของสินค้านั้น ๆ ด้าน

สำหรับส่วนประสมทางการตลาด 4 H's การศึกษารังนี้พบว่า แนวคิดการตลาด 4 H's สามารถนำมาปรับใช้ได้จริงสำหรับการตลาดในยุคปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด 4 H's ยังมีอยู่อย่างจำกัด จึงเป็นอีกหัวข้อที่นักวิจัยสามารถทำการศึกษาและขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด 4 H's ในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กสิกรไทย. (2562). Pet Parent ยิ่งผูกพัน ยิ่งดันตลาดโต. SME Inspired, 12(55), 15 – 20. จาก https://www.apptodaygroup.com/INS_NOV/inspired_nov.pdf
- กัลยารัตน์ พันกลิ่น. (2559) การสื่อสารทางการตลาดด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่อชนมไทยของผู้บริโภคชาวญี่ปุ่นในกรุงโตเกียวประเทศไทยญี่ปุ่น. (การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- ชัชพันธ์ เล็กเจริญ. (2559). การตลาดเชิงประสบการณ์กับความภักดีของผู้บริโภคในการชมการแสดงทอล์กโชว์. (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- ณัฐพร เชี่ยววาริ์สัจจะ. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสัตว์เลี้ยงผ่านช่องทางออนไลน์. (สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (2561). จักระแสดงตลาดสินค้าสำหรับสัตว์เลี้ยงของโลก. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2566. จาก https://www.exim.go.th/eximinter/enews/7329/enews_february2018_trend.html
- ธัญวัฒน์ อภิภูม. (2556). การสื่อสารการตลาดเชิงประสาทสัมผัสและภาพลักษณ์ตราสินค้าประเภทร้านกาแฟ ระดับพรีเมียม. (วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ปรีดี นกุลสมปรารธนา. (2563). กลยุทธ์การตั้งราคาสินค้า (Strategy of Pricing). Popticles. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2566. จาก <https://www.popticles.com/marketing/strategy-of-pricing/>
- พิรพัทธ์ นันนารัตน์. (2564). สร้างแบรนด์ให้ปังด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 กับ Sensory Branding – Factsheet No.31. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2566. จาก <https://factsheets.in.th/2021/05/04/sensory-branding-intro-factsheet-no-31/>
- มานะ ตรีริยาภิวัฒน์. (2563). Marketing 3.0 : From Products to Customers to the Human Spirit. *Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University*, 5(1), 133 – 136.
- มานะ ตรีริยาภิวัฒน์. (2563). Marketing 3.0 : From Products to Customers to the Human Spirit. *Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University*, 5(1), 133 – 136.
- วรกร สุจริตสาธิต. (2561). การโฆษณาผ่านสื่อ Youtube กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ Skins care ของคนยุค Gen Y. (การค้นคว้าอิสระ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ)

- วรมาศ บุปผาชาติ. (2557). *ความภักดี ความมั่นคง และความผูกพันผ่านการตลาดเชิงประสบการณ์ของร้านค้าสัตว์เลี้ยง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- สสินาท แสงทองฉาย. (2560). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มดิจิทัลเนทีฟไทยในการเลือกใช้ออปพลิเคชันสั่งและจัดส่งอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- อนันต์ นิมยงค์ และคณะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณและอุดมการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 17(2), 54 – 65.
- Arnould, E., Price, L. & Zinkhan, G. (2002). *Consumers*. New York: McGraw-Hill.
- Eukeik.ee. (2562). ตลาดสัตว์เลี้ยง เพื่อนแก้เหงา เด็บโตเท่าไร. *Marketeer*. สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2566. จาก <https://marketeeronline.co/archives/130973>
- Eyal, N. (2014). *How to Build Habit-Forming Products*. United States of America: Portfolio.
- Jan. (2565). พลั้ง ‘ทาสแมว’ โชว์เหนือ จำนวนคนเลี้ยง-ตลาดอาหารโตแซงหน้า ‘ทาสหมา’. *Brand Buffet*. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2566. จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2022/12/kantar-reported-thailand-pet-food-market-trends/>
- Kotler, P. & Keller, K.L. (2002). *Marketing Management, Millenium Edition*. United States of America: Pearson Custom Publishing.
- Market Think. (2565). *CSR สำคัญอย่างไร ทำไมทุกธุรกิจจึงต้องรู้จักคืนบางอย่างให้สังคม*. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2566. จาก
- Market Think. (2565). ตลาดอาหารสัตว์เลี้ยง ปี 2565 คนไทยเลี้ยงแมว - สุนัข เพิ่มขึ้น อาหารแมวเด็บโต แต่อาหารสุนัขหดตัว. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2566. จาก <https://www.marketthink.co/34137>
- Nithisathian, K., Sujarittanonta, L., Pongwirithon, R. & Fan, L. (2017). 4 H's: The Marketing Mix in the Human Spirit Era. *ASEAN Journal of Management & Innovation*, 4(2), 21 – 30.
- WP. (2564). ปรากฏการณ์ “Pet Humanization” ทำไมมนุษย์ยอมเป็น “ทาสหมา – ทาสแมว” ดันตลาดสัตว์เลี้ยงโตมหาศาล. *Brand Buffet*. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2566. จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2021/10/pet-humanization-trend/>

วิเคราะห์จิตวิทยาการเทรด: ถอดรหัสรูปแบบของอารมณ์และพฤติกรรมในการเทรด ในโลกของการเทรดสกุลเงินดิจิทัล

PsychoCrypto Analysis: Deciphering Emotional and Behavioral Patterns in the Cryptocurrency Trading World

ไยแก้ว ไตรกิง¹ กิตติโชค นิธิเสถียร²
Yaikaew Triking, Kittichok Nithisathian

บทคัดย่อ (Abstract)

การเพิ่มขึ้นของสกุลเงินดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงวิธีการรับรู้ในการเทรดและลงทุนในโลกการเงิน มีผลให้ผู้คนในกลุ่มนักลงทุน สถาบันการเงิน และหน่วยงานต่างๆ ที่กำกับดูแลสนใจมากขึ้น การศึกษาในโลกของการเทรดสกุลเงินดิจิทัลมุ่งเน้นการวิจัยและเข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้เทรดสกุลเงินดิจิทัล โดยสนใจในการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีการเงิน และวัฒนธรรมสมัยนิยมในการเทรดสกุลเงินดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่าผู้เทรดสกุลเงินดิจิทัลมักพึ่งพาความรู้สึกรหรือสัญชาตญาณในการตัดสินใจของพวกเขา และมีแนวโน้มที่จะเชื่อมต่อข้อมูลกับความเชื่อและความคิดของตนโดยไม่สนใจหลักฐานที่ขัดแย้งกันผู้เทรดสกุลเงินดิจิทัลที่มั่นใจมากเกินไปมักมีแนวโน้มที่จะทำการซื้อขายบ่อยขึ้น แต่กลับได้รับผลตอบแทนที่ต่ำกว่าผู้เทรดที่มีความระมัดระวังมากขึ้น และมีการเผชิญกับปัญหาความโลภหรือวัฒนธรรมการเทรดสกุลเงินดิจิทัลไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือขาย แต่สื่อโซเชียลมีเดียมีอิทธิพลต่อความผันผวนของราคาสกุลเงินดิจิทัล และมีบทบาทในการกำหนดการตัดสินใจของเทรดเดอร์ ผู้เทรดสกุลเงินดิจิทัลมักมีอารมณ์ที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเทรด ซึ่งอารมณ์เช่นความกลัว ความโลภ และความเสียใจอาจนำไปสู่พฤติกรรมในการตัดสินใจที่ไม่มีเหตุผลและมีวัฒนธรรมการเทรดที่มีอิทธิพลทางลบต่อการตัดสินใจเทรดและประสิทธิภาพในการเทรด โดยแนวคิดของผู้คนในกลุ่มหรือชุมชนออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการรวบรวมการตัดสินใจและพลวัตของตลาด ปัจจัยอคติทางความคิดส่งผลเสียต่อการตัดสินใจและประสิทธิภาพในการเทรดของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัล อาทิเช่นความเกลียดการขาดทุน ความโลภ และความเสียใจ มีความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ที่แสดงผ่านสื่อโซเชียลมีเดียและราคาสกุลเงินดิจิทัล โดยสื่อสังคมออนไลน์และฟอรัมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสร้างตลาดสกุลเงินดิจิทัล มี

Received: 2023-07-02 Revised: 2023-07-18 Accepted: 2023-07-19

¹บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด/ Graduate School Stamford University. e-mail: trikingthethird@gmail.com

²บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด/ Graduate School Stamford University
Corresponding Author e-mail: trikingthethird@gmail.com

ผลกระทบทางลบต่อการตัดสินใจและประสิทธิภาพในการเทรดของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัลเมื่อมี
หรือวัฒนธรรมการเทรดที่ไม่เหมาะสม อาทิเช่นความโลภและการตัดสินใจที่มีอารมณ์โดยไม่แน่นอน
คำสำคัญ (Keywords): จิตวิทยาการเทรด; อคติทางความคิด; แนวโน้มทางอารมณ์; มีมและวัฒนธรรม
การเทรด

Abstract

The emergence and growth of cryptocurrencies have brought about a transformative shift in the perception of trading and investment in the financial realm, consequently generating heightened interest among investors, financial institutions, and regulatory bodies. Research in the field of cryptocurrency trading is primarily focused on investigating and comprehending the influential factors that shape the decision-making processes of cryptocurrency traders. A particular emphasis is placed on the amalgamation of technology, finance, and contemporary cultural trends that underlie cryptocurrency trading. The findings of these studies reveal that cryptocurrency traders often rely on their emotions or intuitions when making decisions, with a tendency to align their data interpretations with their pre-existing beliefs and thoughts. In doing so, they tend to overlook contradictory evidence. Traders with excessive confidence in their abilities exhibit a higher inclination towards frequent trading, yet they tend to achieve lower returns compared to their more cautious counterparts. Furthermore, they encounter challenges related to unchecked avarice. It is worth noting that the prevalent culture or norms within the cryptocurrency trading sphere do not have a direct impact on the purchase or sale decisions of traders. However, social media platforms exert a noteworthy influence on the price volatility of cryptocurrencies and significantly shape the decision-making processes of traders. Cryptocurrency traders, influenced by emotions such as fear, greed, and regret, are often prone to irrational decision-making patterns. Dysfunctional cultures and suboptimal trading practices negatively impact decision-making processes and overall performance in cryptocurrency trading. The ideas and opinions propagated within online communities play a pivotal role in distorting decision-making processes and engendering market dynamics. Attitudinal biases have adverse implications for decision-making and trading performance. For instance, aversion to losses, avarice, and regret are found to be correlated with detrimental trading behavior. Additionally, there exists a connection between emotions expressed through social media channels and the fluctuation of cryptocurrency prices. Online

social media platforms and forums wield considerable influence over the cryptocurrency market. These research findings offer invaluable insights into the psychological and behavioral dimensions of cryptocurrency trading, presenting significant value for traders, investors, and financial experts. A comprehensive understanding of these influential factors that shape traders' decision-making processes and their engagement with the culture of cryptocurrency trading empowers stakeholders to make informed decisions and actively participate in the cryptocurrency market.

Keywords: Cognitive biases; Emotional tendencies; Memes and trading culture; Trading behavior

บทนำ (Introduction)

การเพิ่มขึ้นของสกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) ได้เปลี่ยนการรับรู้ในการเทรดและการลงทุนในโลกการเงินอย่างสิ้นเชิง สกุลเงินดิจิทัลดังกล่าวได้รับความสนใจจากผู้คนมากขึ้น ทั้งนักลงทุน สถาบันการเงิน และหน่วยงานต่างๆ ที่คอยกำกับดูแล

การศึกษาในโลกของการเทรดสกุลเงินดิจิทัลมุ่งเน้นการวิจัยและเข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้ที่ทำการเทรดสกุลเงินดิจิทัล แง่มุมที่น่าสนใจคือการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยี การเงิน และวัฒนธรรมสมัยนิยมในการเทรดสกุลเงินดิจิทัล

การศึกษาใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานเพื่อค้นหาปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการกระทำของเทรดเดอร์และการมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมการเทรด ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้เข้าใจแง่มุมทางจิตวิทยาและพฤติกรรมในการเทรดสกุลเงินดิจิทัลและมีคุณค่าสำหรับเทรดเดอร์ นักลงทุน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน

ปัญหาที่พบในงานวิจัยดังกล่าวมีดังนี้:

1. ความเข้าใจที่จำกัดเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยา: งานวิจัยที่มีอยู่ในตลาดการเงินดิจิทัลมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ตลาดและกลยุทธ์การลงทุนเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้ขาดการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจในการเทรด อย่างเช่น บทบาทของอารมณ์ สัญชาตญาณ และพฤติกรรมการรับความเสี่ยง
2. อิทธิพลของมิมและวัฒนธรรมการเทรด: แนวคิดและวัฒนธรรมการเทรดในการสร้างพฤติกรรมและการตัดสินใจของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัลยังไม่ได้ได้รับการศึกษาอย่างเพียงพอ มิมและวัฒนธรรมการเทรดที่มีศักยภาพในการสร้างการตอบสนองทางอารมณ์ที่รุนแรงและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ แต่ผลกระทบต่อผลลัพธ์การซื้อขายยังคงไม่ชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคลของเทรดเดอร์: ขาดข้อเสนอแนะส่วนบุคคลที่มาจากพฤติกรรมการเทรดส่วนบุคคล การยอมรับความเสี่ยง และการตอบสนองทางอารมณ์ การให้ข้อเสนอแนะส่วนบุคคลสามารถช่วยให้เทรดเดอร์เข้าใจกระบวนการตัดสินใจได้ดีขึ้นและปรับปรุงผลการเทรดของพวกเขา
4. ขาดการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางแบบผสมผสาน: การวิจัยในด้านพฤติกรรมการเทรดมุ่งเน้นไปที่แนวทางเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ โดยมีการสำรวจการออกแบบการวิจัยแบบผสมผสานอย่างจำกัด วิธีการแบบผสมผสานที่รวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสามารถให้ความเข้าใจที่ครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยาที่ซับซ้อนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหรือขาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาว่า อคติทางความคิด (เช่น ความมั่นใจมากเกินไป, ความเอนเอียงเพื่อยืนยันความคิดตน, การมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามกลุ่มคนหมู่มาก) ส่งผลต่อการตัดสินใจและประสิทธิภาพในการเทรดของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัลอย่างไร
2. เพื่อศึกษาว่า แนวโน้มทางอารมณ์ (เช่น การเกลียดการขาดทุน, การกลัวการพลาดโอกาส) ส่งผลต่อการตัดสินใจและประสิทธิภาพในการเทรดของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัลอย่างไร
3. เพื่อศึกษาว่า มิมและวัฒนธรรมการเทรด ส่งผลต่อการตัดสินใจและประสิทธิภาพในการเทรดของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัลอย่างไร
4. เพื่อให้คำแนะนำสำหรับเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัลและนักลงทุนเพื่อลดผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้นจากอคติทางความคิด แนวโน้มทางอารมณ์ และอิทธิพลของมิมและวัฒนธรรมการเทรดที่มีต่อพฤติกรรมในการเทรด

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. การเงินเชิงพฤติกรรมและจิตวิทยาในการเทรด

การเงินเชิงพฤติกรรมเป็นวิทยาการที่รวมการเงิน เศรษฐศาสตร์ และจิตวิทยาเข้าด้วยกัน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการตัดสินใจทางการเงินของแต่ละบุคคล (Shefrin, 2002) มันเป็นเรื่องที่ท้าทายต่อสมมติฐานดั้งเดิมที่เคยสันนิษฐานว่าการเทรดนั้นตัดสินใจโดยใช้เหตุผล จริงๆแล้วอคติทางความคิดและแนวโน้มทางอารมณ์นั้นก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเทรด (Kahneman & Tversky, 1979) จิตวิทยาการเทรดเป็นส่วนย่อยของการเงินเชิงพฤติกรรมที่ตรวจสอบปัจจัยทางจิตวิทยาเหล่านี้โดยเฉพาะในบริบทของการซื้อขายสินค้าทางการเงิน (Douglas, 1990)

2. อคติทางความคิดในการเทรด (Cognitive Biases in Trading)

อคติทางความคิด คือข้อผิดพลาดในการคิดที่สามารถนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่ลงตัวหรือไม่เหมาะสม อคติทางความคิดที่พบบ่อยที่สุดในการเทรด ได้แก่

ความมั่นใจมากเกินไป (Overconfidence): เทรดเดอร์มักจะประเมินความสามารถ ความรู้ หรือความแม่นยำในการคาดการณ์ของตนสูงเกินไป ซึ่งนำไปสู่การเทรดที่เกินตัวหรือรับ ความเสี่ยงมากเกินไป (Barber & Odean, 2000)

เกลียดการขาดทุน (Loss Aversion): เทรดเดอร์มักชอบที่จะหลีกเลี่ยงการขาดทุน มากกว่าการแสวงหากำไร ซึ่งอาจนำไปสู่การถือ Position ที่กำลังขาดทุนนานเกินไปหรือขาย Position ที่กำลังได้กำไรเร็วเกินไป (Kahneman & Tversky, 1979)

มีแนวโน้มที่จะคล้อยตามไปกับกลุ่มคนหมู่มาก (Herd Mentality): เทรดเดอร์มักจะ ติดตามการกระทำของคนส่วนใหญ่ แม้ว่ามันจะขัดแย้งกับความคิด ความเชื่อ หรือการวิเคราะห์ของ พวกเขาเองก็ตาม มักจะส่งผลให้ตลาดเกิดฟองสบู่ (Market Bubbles) หรือพังครืนลงมา (Market Crashes) (Shiller, 2000)

ความเอนเอียงเพื่อยืนยันความคิดตน (Confirmation Bias): เทรดเดอร์มักจะแสวงหา และตีความข้อมูลเข้าข้างความเชื่อของพวกเขา โดยไม่สนใจหรือเพิกเฉยต่อหลักฐานที่ขัดแย้งกัน (Nickerson, 1998)

Glaser, M., Langer, T., & Weber, M. (2013) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมั่น ที่มากเกินไป (Overconfidence) ในบริบทของการเทรดสกุลเงินดิจิทัลพวกเขาพบว่าความมั่นใจ มากเกินไปนั้นนำไปสู่ปริมาณการซื้อขายที่สูงขึ้น ซึ่งจากการศึกษานี้เป็นการให้ข้อมูลสนับสนุน เพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของอคติทางความคิดในการเทรดสกุลเงินดิจิทัล

3. แนวโน้มทางอารมณ์ในการเทรด (Emotional Tendencies in Trading)

อารมณ์มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเทรด ซึ่งมักนำไปสู่พฤติกรรมการตัดสินใจที่ไร้ เหตุผล แนวโน้มทางอารมณ์ที่มักพบได้ในการเทรด ได้แก่

ความกลัว (Fear): เทรดเดอร์อาจรู้สึกกลัวที่จะพลาดโอกาส (FOMO) หรือกลัวที่จะ ขาดทุน ซึ่งอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่หุนหันพลันแล่น เช่น การเข้าเทรดช้าเกินไปหรือออกเร็วเกินไป (Przybylski et al., 2013)

ความโลภ (Greed): ความปรารถนาที่จะได้กำไรอย่างรวดเร็วและกำไรที่ละมากๆ อาจทำ ให้เทรดเดอร์รับความเสี่ยงมากเกินไป เพิกเฉยต่อสัญญาณเตือน หรือถือ Position ไว้นานเกินไป โดยหวังผลตอบแทนที่มากกว่าเดิม (Nofsinger, 2002)

ความเสียใจ (Regret): เทรดเดอร์อาจรู้สึกเสียใจหลังจากตระหนักว่าพวกเขาตัดสินใจได้ ไม่ดี ซึ่งอาจนำไปสู่การเอาคืนที่มากเกินไปโดยการเทรดที่มีความเสี่ยงมากขึ้นหรือระมัดระวังมาก เกินไป (Zeelenberg & Pieters, 2008)

4. มีม (Memes) และวัฒนธรรมการเทรด (Trading Culture) ในการเทรดสกุลเงิน ดิจิทัล

มีมและวัฒนธรรมการเทรดกลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลอย่างมากในการเทรดสกุลเงินดิจิทัล มีมเป็นข้อมูลที่ส่งต่อกันได้ง่าย และยังสามารถปรับเปลี่ยนและสร้างรูปแบบของความคิดและการ รับรู้ของเทรดเดอร์ได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการในการตัดสินใจและพฤติกรรมในการเทรดของ

พวกเขา (Tumarkin & Whitelaw, 2001) วัฒนธรรมการเทรดซึ่งประกอบไปด้วยความเชื่อ การปฏิบัติ และทัศนคติที่มีร่วมกันระหว่างเทรดเดอร์นั้น สามารถส่งผลกระทบต่อวิธีการที่พวกเขาใช้ในการตัดสินใจเข้าเทรดและการตอบสนองต่อสถานะตลาด (Glaser & Weber, 2007) บทบาทของมีมและวัฒนธรรมการเทรดในการเทรดสกุลเงินดิจิทัลยังคงสิ่งที่ต้องการการศึกษาเพิ่มเติม

Mai และคณะ (2018) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ของสื่อโซเชียลมีเดียและราคาสกุลเงินดิจิทัล การวิจัยของพวกเขาได้กล่าวถึงอิทธิพลที่สำคัญของความคิดเห็นต่างๆที่ขับเคลื่อนด้วยสื่อโซเชียลมีเดียต่อความผันผวนของราคาของสกุลเงินดิจิทัล ซึ่งเป็นการศึกษาที่สามารถสนับสนุนว่ามีมและวัฒนธรรมการเทรดนั้นมีบทบาทในการกำหนดการตัดสินใจของเทรดเดอร์และส่งผลให้เกิดไดนามิกส์ของตลาด ผลกระทบของมีมและวัฒนธรรมการเทรดต่อประสิทธิภาพการซื้อขายสามารถเป็นได้ทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดี ขึ้นอยู่กับว่ามีมและวัฒนธรรมการเทรดนั้นๆส่งเสริมการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลหรือทำให้พฤติกรรมที่ไร้เหตุผลรุนแรงมากขึ้น

5. ผลกระทบของอคติทางความคิด แนวโน้มทางอารมณ์ มีม และวัฒนธรรมการเทรดต่อพฤติกรรมเทรด

การวิจัยในอดีตได้แสดงให้เห็นว่าอคติทางความคิดและแนวโน้มทางอารมณ์อาจส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพการซื้อขาย ยกตัวอย่างเช่น Barber and Odean (2000) พบว่าเทรดเดอร์ที่มีความมั่นใจสูงมักจะเข้าเทรดบ่อยกว่าและได้ผลตอบแทนต่ำกว่าเทรดเดอร์ที่ระมัดระวังมากกว่า ในทำนองเดียวกัน การศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าเทรดเดอร์ที่ยอมจำนนต่อความคิดแบบฝูง (คล้อยตามคนหมู่มากได้ง่าย) มีแนวโน้มที่จะประสบกับการขาดทุนในช่วงฟองสบู่และการล่มสลายของตลาด (Shiller, 2000)

อิทธิพลของมีมและวัฒนธรรมการเทรดที่มีต่อประสิทธิภาพของการเทรดนั้น ไม่ได้ถูกบันทึกไว้อย่างเป็นกิจลักษณะ แต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาในบริบทของการเทรดสกุลเงินดิจิทัล มีมสามารถนำไปสู่การขยายความรู้สึกรักของตลาด ซึ่งอาจนำไปสู่การฟุ้งหยาบอย่างไร้เหตุผลหรือการขายอย่างตื่นตระหนก มีมนั้นเป็นการตอบสนองต่อความคิดหรือข่าวสารที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว (Vlastakis & Markellos, 2012) วัฒนธรรมการเทรดสามารถส่งเสริมพฤติกรรมที่บั่นทอนความสำเร็จในระยะยาวได้ เช่น การรับความเสี่ยงที่มากเกินไป การโฟกัสกับการเทรดระยะสั้นหรือการเลียนแบบเทรดเดอร์รายอื่นโดยไม่มีการวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน (Geczy et al., 2007)

ในบริบทของการเทรดสกุลเงินดิจิทัลนั้น โดยธรรมชาติของตลาดที่มีความผันผวนสูงและไม่มีการควบคุม อาจทำให้ผลกระทบของอคติทางความคิด แนวโน้มทางอารมณ์ และอิทธิพลของมีมและวัฒนธรรมการเทรดส่งผลกระทบรุนแรงขึ้นกว่าเดิม (Bouri et al., 2017) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่มุ่งเน้นไปที่บทบาทของปัจจัยเหล่านี้มีจำนวนไม่มากซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายความจำเป็นในการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการผสมผสานเทคนิคการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและประสิทธิภาพของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัล โดยพิจารณาจากบทบาทของอคติทางความคิด แนวโน้มทางอารมณ์ มีม และวัฒนธรรมการเทรด เหตุผลที่เลือกใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานมี 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลในการวิจัย
2. เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
3. มีความยืดหยุ่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการศึกษาส่วนที่เป็นเชิงปริมาณ

ในการกำหนดขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับส่วนเชิงปริมาณของการศึกษาสามารถใช้สูตรของ Cochran ได้ สูตรของ Cochran เป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการคำนวณขนาดตัวอย่างในการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้มั่นใจว่าขนาดตัวอย่างนั้นใหญ่พอที่จะให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

เมื่อนำไปแทนค่าได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 385 คน และทำการเพิ่มขนาดตัวอย่างอีก 5% เพื่อเป็นการสำรองความผิดพลาดและเพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ขนาดตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 คน

2. การกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการศึกษาส่วนที่เป็นเชิงคุณภาพ

สำหรับในส่วนเชิงคุณภาพของการศึกษา จะมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเล็กและเจาะจงเพื่อเข้าร่วมในคำถามปลายเปิดหรือการสัมภาษณ์ เหตุผลสำหรับการใช้ขนาดตัวอย่างที่เล็กลงสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพคือเพื่อให้ได้มีการสำรวจประสบการณ์และมุมมองของแต่ละบุคคลในเชิงลึกมากขึ้น ซึ่งไม่สามารถทำได้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ขนาดตัวอย่างผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถาม 15-20 คน โดยทั่วไปถือว่าเพียงพอสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างและการเก็บข้อมูล

ในการออกแบบการสุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้จะใช้การผสมผสานระหว่างเทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) แบบการสุ่ม

ตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) และแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อคัดเลือกผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามสำหรับการรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แนวทางนี้ช่วยให้สามารถรวบรวมแบบสอบถามได้จากเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัลที่หลากหลาย และยังรับประกันว่าผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามที่มีประสบการณ์และข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวข้องจะรวมอยู่ในการศึกษาเดียวกันนี้

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพฤติกรรมและการตัดสินใจในการเทรด

กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบแหล่งข้อมูลหลักที่ใช้ประกอบในการตัดสินใจเทรดสกุลเงินดิจิทัลมากที่สุด คือ ข่าว คิดเป็นร้อยละ 30.8 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ การวิเคราะห์ทางเทคนิค คิดเป็นร้อยละ 30.4 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด ผู้เชี่ยวชาญ คิดเป็นร้อยละ 20.5 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด Social Media คิดเป็นร้อยละ 10.1 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด ความรู้สึก / สัญชาตญาณ คิดเป็นร้อยละ 7.7 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด และ จากแหล่งข้อมูลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.6 ของจำนวนคำตอบทั้งหมด ตามลำดับ

เมื่อมีการพูดถึงการเทรดสกุลเงินดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลาง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมา ได้แก่ ยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 และยอมรับความเสี่ยงได้สูง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8

กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยเล็กน้อยกับข้อความที่: "ฉันมักจะทำตามฝูงชนเสมอ เมื่อทำการตัดสินใจเทรด" ($\bar{x} = 2.52$)

เมื่อประสบปัญหาขาดทุนจากการลงทุน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีกลยุทธ์ในการเผชิญปัญหา คือ Take Action และเรียนรู้จากความผิดพลาด จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมา ได้แก่ มีกลยุทธ์ในการวิเคราะห์ความผิดพลาดและปรับเปลี่ยนแผนการเทรด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 เข้มแข็งและยึดมั่นในกลยุทธ์ จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และ หงุดหงิดและต้องการแก้แค้นตลาด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการตอบสนองทางอารมณ์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกมั่นใจเมื่อเห็นสกุลเงินดิจิทัลที่ได้ลงทุนไปในมูลค่าที่พุ่งสูงขึ้น จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมา ได้แก่ รู้สึกตื่นเต้น จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ

32.3 รู้สึกระงัวตัว จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และรู้สึกกลัวพลาด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนประเมินความรู้สึกของตนเองอยู่ในระดับปานกลางเมื่อได้ยินประโยคที่ว่า "ฉันรู้สึกกังวล เมื่อการลงทุนของฉันกำลังสูญเสียมูลค่า"

($\bar{x} = 3.09$)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หลังจากประสบผลสำเร็จอย่างมากในการลงทุนจะทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาด จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมา ได้แก่ ปรับกลยุทธ์ จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 ฉลองกับเพื่อน/ครอบครัว จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และหยุดพักการซื้อขาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หลังจากประสบกับการสูญเสียครั้งใหญ่ในการลงทุนจะทำการปรับกลยุทธ์ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา ได้แก่ ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 คร่ำครวญกับเพื่อน/ครอบครัว จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และหยุดพักการซื้อขาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลภูมิและวัฒนธรรมการเทรด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่ามีหรือลียอดนิยมที่เกี่ยวข้องกับการเทรดสกุลเงินดิจิทัลไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือขาย จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา ได้แก่ คิดว่ามีผลอย่างมากในการทำให้ตัดสินใจซื้อหรือขาย จำนวน 114 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.5 คิดว่าส่งผลต่ออารมณ์แต่ไม่ส่งผลต่อการกระทำ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และคิดว่าส่งผลให้ต้องทบทวนกลยุทธ์ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ตามลำดับรับรู้คุณค่าด้านราคา การรับรู้คุณค่าด้านสุขภาพ และการรับรู้คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ Twitter เพื่อการรับส่งมิมและการสนทนาเกี่ยวกับการเทรด จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมา ได้แก่ YouTube จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 Facebook จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียอื่นๆ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 Reddit จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ Instagram จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- 1) ผู้ให้ข้อมูลหลักเปรียบเทียบแนวทางการเทรดของตนเองดังละครซีรีส์ หรือภาพยนตร์ประเภทแนวไซไฟ แนวคอมเมดี้ แนวความรัก แนวสยองขวัญ ซึ่งมีอิทธิพลเปรียบกับการเทรดของตนให้เห็นภาพได้เป็นอย่างดี

- 2) ผู้ให้ข้อมูลหลักต่างต้องมีความอดทน แม้จะต้องเผชิญกับอารมณ์ผิดหวัง ความเครียด วิตกกังวล หรือ ดีใจ ตื่นเต้น ไปกับสถานการณ์ที่คาดเดาไม่ได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลของการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพึ่งพาความรู้สึกหรือสัญชาตญาณแบบนานๆ ครั้ง เมื่อทำการเทรดสกุลเงินดิจิทัล โดยใช้แหล่งข้อมูลจากข่าวประกอบในการตัดสินใจ เทรดสกุลเงินดิจิทัลมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลาง เมื่อประสบปัญหาขาดทุนจากการลงทุน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีกลยุทธ์ในการเผชิญปัญหา คือ Take Action และเรียนรู้ จากความผิดพลาด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความเอนเอียงเพื่อยืนยันความคิดตน (Confirmation Bias): เทรดเดอร์มักจะแสวงหาและตีความข้อมูลเข้าข้างความเชื่อของพวกเขา โดยไม่สนใจหรือเพิกเฉยต่อหลักฐานที่ขัดแย้งกัน (Nickerson, 1998) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Glaser, M., Langer, T., & Weber, M. (2013) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นที่มากเกินไป (Overconfidence) ในบริบทของการเทรดสกุลเงินดิจิทัลพวกเขาพบว่าความมั่นใจมากเกินไปนั้นนำไปสู่ปริมาณการซื้อขายที่สูงขึ้น ซึ่งจากการศึกษานี้เป็นการให้ข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของอคติทางความคิดในการเทรดสกุลเงินดิจิทัล

ผลของการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกมั่นใจเมื่อเห็นสกุลเงินดิจิทัลที่ได้ลงทุนไปในมูลค่าที่พุ่งสูงขึ้น หลังจากประสบผลสำเร็จอย่างมากในการลงทุนจะทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาด และหลังจากประสบกับการสูญเสียครั้งใหญ่ในการลงทุนจะทำการปรับกลยุทธ์ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความโลภ (Greed): ความปรารถนาที่จะได้กำไรอย่างรวดเร็วและกำไรที่ละมากๆ อาจทำให้เทรดเดอร์รับความเสี่ยงมากเกินไป เพิกเฉยต่อสัญญาณเตือน หรือถือ Position ไว้นานเกินไป โดยหวังผลตอบแทนที่มากกว่าเดิม (Nofsinger, 2002)

ผลของการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่ามีหรือสงสัยอดนินยัมที่เกี่ยวข้องกับการเทรดสกุลเงินดิจิทัลไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือขาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mai และคณะ (2018) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ของสื่อโซเชียลมีเดียและราคาสกุลเงินดิจิทัลพบว่า อิทธิพลที่สำคัญของความคิดเห็นต่างๆ ที่ขับเคลื่อนด้วยสื่อโซเชียลมีเดียต่อความผันผวนของราคาของสกุลเงินดิจิทัล ซึ่งเป็นการศึกษาที่สามารถสนับสนุนว่ามีและวัฒนธรรมการเทรดนั้นมีบทบาทในการกำหนดการตัดสินใจของเทรดเดอร์และส่งผลให้เกิดโดรนามิกส์ของตลาด

ผลของการวิจัย พบว่า ปัจจัยอคติทางความคิด ส่งผลเสียต่อการตัดสินใจเทรดและประสิทธิภาพในการเทรด ของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัล โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ Kahneman

และ Tversky (1979) อธิบายว่าผู้คนตัดสินใจอย่างไรภายใต้ความไม่แน่นอน และอคติทางความคิด เช่น ความเกลียดการขาดทุน มีอิทธิพลต่อการเลือกตัวเลือกของพวกเขาอย่างไร ซึ่งมักนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ อีกทั้งแนวคิดของ Barber and Odean (2000) แสดงให้เห็นว่าเทรดเดอร์ที่มีความมั่นใจสูงเกินไปจะทำการเทรดบ่อยขึ้นและได้รับผลตอบแทนที่ต่ำกว่าเทรดเดอร์ที่มีความระมัดระวังในการเทรดอย่างมาก ซึ่งบ่งบอกถึงผลกระทบเชิงลบต่อประสิทธิภาพในการเทรด และสอดคล้องกับแนวคิดของ Shiller (2000) แสดงให้เห็นว่าเทรดเดอร์ที่เทรดตามกระแสคนส่วนใหญ่ แม้ว่ามันจะขัดแย้งกับความเชื่อหรือการวิเคราะห์ของพวกเขาเอง มีแนวโน้มที่จะประสบกับการขาดทุนในช่วงที่ตลาดเกิดฟองสบู่และการล่มสลายของตลาด ซึ่งบ่งบอกถึงผลกระทบเชิงลบต่อประสิทธิภาพในการเทรด

ผลของการวิจัย พบว่า ปัจจัยมีมและวัฒนธรรมการเทรด มีอิทธิพลทางลบต่อการตัดสินใจเทรดและประสิทธิภาพในการเทรด ของเทรดเดอร์สกุลเงินดิจิทัลขึ้นอยู่กับลักษณะของมีมหรือวัฒนธรรมการเทรดนั้นๆ โดยแนวคิดของ Asch (1951) แสดงให้เห็นว่าปัจเจกชนมีความอ่อนไหวต่อพฤติกรรมของกลุ่มคน ซึ่งอาจรุนแรงขึ้นได้อีกมาจากชุมชนออนไลน์และแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย ซึ่งนำไปสู่ผลกระทบทางลบต่อการตัดสินใจและประสิทธิภาพในการเทรด ทำนองเดียวกันกับ Dawkins (1976) ได้แนะนำแนวคิดเกี่ยวกับมีมในฐานะหน่วยของการส่งผ่านทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถแพร่กระจายความคิดและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม อาจรวมถึงการตัดสินใจในการเทรดในทางที่เป็นผลเสียได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Tapscott and Tapscott (2016) พบว่าสื่อสังคมออนไลน์และฟอรัมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสร้างตลาดสกุลเงินดิจิทัลให้เป็นอย่างทุกวันนี้ ซึ่ง Meme และวัฒนธรรมการเทรดนั้น สามารถมีอิทธิพลต่อการกระทำของเทรดเดอร์และพลวัตของตลาดได้ ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีข้อเสีย และยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมการเทรดสามารถส่งเสริมพฤติกรรมที่บั่นทอนความสำเร็จในระยะยาวได้ เช่น การรับความเสี่ยงที่มากเกินไป การโฟกัสกับการเทรดระยะสั้น หรือการเลียนแบบเทรดเดอร์รายอื่นโดยไม่มีการวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน (Geczy et al., 2007)

ผลของการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักต่างต้องมีความอดทน แม้จะต้องเผชิญกับอารมณ์ผิดหวัง ความเครียด วิตกกังวล หรือ ตีใจ ตื่นเต้น ไปกับสถานการณ์ที่คาดเดาไม่ได้ ทั้งนี้ อารมณ์มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเทรด ซึ่งมักนำไปสู่พฤติกรรมการตัดสินใจที่ไร้เหตุผล แนวโน้มทางอารมณ์ที่มักพบได้ในการเทรด ได้แก่ ความกลัว (Fear): เทรดเดอร์อาจรู้สึกกลัวที่จะพลาดโอกาส (FOMO) หรือกลัวที่จะขาดทุน ซึ่งอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่หุนหันพลันแล่น เช่น การเข้าเทรดช้าเกินไปหรือออกเร็วเกินไป (Przybylski et al., 2013) ความโลภ (Greed): ความปรารถนาที่จะได้

กำไรอย่างรวดเร็วและกำไรที่เยอะมาก ๆ อาจทำให้เทรดเดอร์รับความเสี่ยงมากเกินไป เพิกเฉยต่อสัญญาณเตือน หรือถือ Position ไว้นานเกินไป โดยหวังผลตอบแทนที่มากกว่าเดิม (Nofsinger, 2002) ความเสียใจ (Regret): เทรดเดอร์อาจรู้สึกเสียใจหลังจากตระหนักว่าพวกเขาตัดสินใจได้ไม่ดี ซึ่งอาจนำไปสู่การเอาคืนที่มากเกินไปโดยการเทรดที่มีความเสี่ยงมากขึ้นหรือระมัดระวังมากเกินไป (Zeelenberg & Pieters, 2008)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลของการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพึ่งพาความรู้สึกหรือสัญชาตญาณแบบนาน ๆ ครั้ง เมื่อทำการเทรดสกุลเงินดิจิทัล โดยใช้แหล่งข้อมูลจากข่าวประกอบในการตัดสินใจเทรดสกุลเงินดิจิทัลมากที่สุด ดังนั้น เทรดเดอร์ควรนำความรู้สึกจากประสบการณ์ที่ผ่านมาผสมผสานกับการนำข้อมูลข่าวสาร รวมถึงเทคนิคการวิเคราะห์ต่างๆ มาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบันที่มีภาวะความผันผวนของตลาดแบบไม่อยู่นิ่ง และควรระมัดระวังในการตัดสินใจเลือกเทรดสกุลเงินดิจิทัลอย่างรอบคอบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกเจาะจงเพียงหนึ่งสกุลเงินดิจิทัลมาทำการวิเคราะห์จิตวิทยาการเทรด: ถอดรหัสรูปแบบของอารมณ์และพฤติกรรมเทรดในโลกของการเทรดสกุลเงินดิจิทัล เพื่อจะได้เข้าใจจิตวิทยาการเทรดของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีการซื้อ-ขายสกุลเงินดิจิทัลนั้นๆ

ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2) ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมกับการตัดสินใจเทรดและประสิทธิภาพในการเทรดสกุลเงินดิจิทัล เพื่อให้เทรดเดอร์มือใหม่สามารถตระหนักถึงข้อมูลเกี่ยวกับการรับมือต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- Asch, S. E. (1951). *Effects of group pressure upon the modification and distortion of judgments*. In H. Guetzkow (Ed.), *Groups, leadership, and men: Research in human relations*. Pittsburgh, PA: Carnegie Press.
- Balcilar, M., Bouri, E., Gupta, R., & Roubaud, D. (2017). Can volume predict Bitcoin returns and volatility? A quantiles-based approach. *Economic Modelling*, 64, 74-81.

- Barber, B. M., & Odean, T. (2000). Trading is hazardous to your wealth: The common stock investment performance of individual investors. *The Journal of Finance*, 55(2), 773-806. <https://doi.org/10.1111/0022-1082.00226>
- Bollen, J., Mao, H., & Zeng, X. (2011). *Twitter mood predicts the stock market*. *Journal of Computational Science*, 2(1), 1-8.
- Bouri, E., Molnár, P., Azzi, G., Roubaud, D., & Hagfors, L. I. (2017). On the hedge and safe haven properties of Bitcoin: Is it really more than a diversifier? *Finance Research Letters*, 20, 192-198.
- Cervelle, J., Fiechter, C., & Hens, T. (2021). *The impact of social media on cryptocurrency markets*. *Journal of Corporate Finance*, 67, 101874.
- Chokchaiwong, K. (2022). *Behavioral Factors Affecting Cryptocurrency Investment Decisions of Thai People* (Master's thesis, Mahidol University). College of Management, Mahidol University.
- Corbet, S., Larkin, C., & Lucey, B. (2020). The contagion effects of the COVID-19 pandemic: Evidence from gold and cryptocurrencies. *Finance Research Letters*, 35, 101554.
- Dawkins, R. (1976). *The selfish gene*. Oxford University Press.
- Deaves, R., Lüders, E., & Schröder, M. (2009). The dynamics of overconfidence: Evidence from stock market forecasters. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 71(3), 402-412.
- Douglas, M. (1990). *The Disciplined Trader: Developing Winning Attitudes*. New York Institute of Finance.
- Geczy, C., Musto, D. K., & Reed, A. V. (2007). Stocks are special too: An analysis of the equity lending market. *Journal of Financial Economics*, 86(2), 299-322.
- Glaser, M., & Weber, M. (2007). Overconfidence and trading volume. *The Geneva Risk and Insurance Review*, 32(1), 1-36.
- Glaser, M., Langer, T., & Weber, M. (2013). True overconfidence in interval estimates: Evidence based on a new measure of miscalibration. *Journal of Behavioral Decision Making*, 26(5), 405-417.
- Goleman, D., Boyatzis, R., & McKee, A. (2002). *Primal leadership: Realizing the power of emotional intelligence*. Harvard Business Press.
- Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. *Econometrica*, 47(2), 263-291. <https://doi.org/10.2307/1914185>

- Mai, F., Shan, Z., Bai, Q., Wang, X., & Chiang, R. H. (2018). How does social media impact Bitcoin value? A test of the silent majority hypothesis. *Journal of Management Information Systems*, 35(1), 19-52.
- Nickerson, R. S. (1998). *Confirmation bias: A ubiquitous phenomenon in many guises*. *Review of General Psychology*, 2(2), 175-220.
<https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.2.175>
- Nofsinger, J. R. (2002). *The psychology of investing*. Prentice Hall.
- Park, A., & Sabourian, H. (2011). Herding and contrarian behavior in financial markets. *Econometrica*, 79(4), 973-1026.
- Przybylski, A. K., Murayama, K., DeHaan, C. R., & Gladwell, V. (2013). Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1841-1848.
- Shefrin, H. (2002). *Beyond Greed and Fear: Understanding Behavioral Finance and the Psychology of Investing*. Oxford University Press.
- Shiller, R. J. (2000). *Irrational Exuberance*. Princeton University Press.
- Slovic, P., Finucane, M. L., Peters, E., & MacGregor, D. G. (2007). The affect heuristic. *European Journal of Operational Research*, 177(3), 1333-1352.
- Tapscott, D., & Tapscott, A. (2016). *Blockchain revolution: How the technology behind bitcoin is changing money, business, and the world*. Penguin.
- Tumarkin, R., & Whitelaw, R. F. (2001). News or noise? Internet postings and stock prices. *Financial Analysts Journal*, 57(3), 41-51.
- Vlastakis, N., & Markellos, R. N. (2012). Information demand and stock market volatility. *Journal of Banking & Finance*, 36(6), 1808-1821.
- Zeelenberg, M., & Pieters, R. (2008). A theory of regret regulation 1.0. *Journal of Consumer Psychology*, 17(1), 3-18.
https://doi.org/10.1207/s15327663jcp1701_3

การตลาดการเมือง การศึกษา การเลือกตั้งใหญ่ของประเทศไทย ปี 2566
Political Marketing: A Case Study of Thailand's General Election
in 2019

กิตติโชค นิธิเสถียร¹
Kittichok Nithisathian

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการตลาดการเมือง ที่ส่งผลต่อผลการเลือกตั้งในปี 2566 ทางผู้วิจัยพบว่า มุมมองในการทำการตลาดของนักการเมืองส่วนใหญ่ มีกรอบแนวคิดใกล้เคียงกับการทำการตลาดการเมืองในปี 2562 ที่เน้นในเรื่องของนโยบายเป็นหลัก ซึ่งทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้ มีการสร้างสื่อทางการตลาดไปในทิศทางเดียวกัน และ ทำให้ความโดดเด่น และความน่าสนใจของนโยบายทางการเมืองนั้นลดลงในสถานการณ์ที่ของทุกอย่างดีเหมือนกันหมด ทำให้ผู้บริโภคร หรือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเปลี่ยนวิธีที่ใช้ในการตัดสินใจ จากการเปรียบเทียบ ไปใช้ Bandwagon Effect หรือความโน้มเอียงว่าคนส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกใคร รวมทั้ง พยายามมองหา นักการเมืองที่โดดเด่น (Glittering generalities) หรือคนธรรมดา (Plain folks) ซึ่งเข้าถึงง่ายกว่า เป็นผู้แทนราษฎร

คำสำคัญ (Keywords): การตลาดการเมือง; ทฤษฎีความโน้มเอียง (Bandwagon Effect); ทฤษฎีการสร้าง ความโดดเด่น (Glittering generalities); ทฤษฎีคนธรรมดา (Plain folks)

Abstract

This research explores the strategies employed in political marketing and their impact on the outcomes of the 2023 elections. The findings reveal that most politicians have shifted their focus from policy-driven campaigns, similar to the conceptual framework of political marketing in 2019. Consequently, the marketing materials for this election are aligned with this approach, diminishing the prominence and appeal of political policies. In a scenario where everything appears similar, this uniformity prompts consumers or voters to alter their decision-making process. They resort to the Bandwagon Effect, wherein they tend to align themselves with the majority's choice, or they seek out charismatic politicians (Glittering generalities) or

Received: 2023-07-02 Revised: 2023-07-18 Accepted: 2023-07-19

¹ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด Graduate School Stamford University
Corresponding Author e-mail: Kittichok.nithisathian@stamford.edu

ordinary individuals (Plain folks) who are more relatable than political representatives.

Keywords: Political marketing; Bandwagon Effect; Glittering generalities, Plain folks

บทนำ (Introduction)

การเลือกตั้งใหญ่ของประเทศไทยในปี 2566 (พ.ศ. 2566) ถือเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญและน่าสนใจในการเมืองไทย เนื่องจากมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายทางการเมืองและความเปลี่ยนแปลงทางการบริหารประเทศในอนาคต การเลือกตั้ง นี้เกิดขึ้นหลังการประชุมคณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งได้กำหนดวันเลือกตั้งของประเทศไทยไว้ในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2566 โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับอิสระในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งชาติ และเลือกตั้งรัฐมนตรีว่าการรัฐบาลใหม่ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างแพร่หลาย โดยรวมถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและให้ความเป็นไปตามระเบียบวินัยทางการเมือง การเลือกตั้งในปี 2566 เป็นการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองหลายพรรคซึ่งแข่งขันเพื่อได้รับความเชื่อมั่นและรับมอบอำนาจในการบริหารราชการ

นอกจากนั้นในมุมมองทางการตลาด การเลือกตั้งใหญ่ในปี 2566 ในประเทศไทยเป็นเหตุการณ์ที่มีการใช้เครื่องมือทางการตลาดเพื่อส่งเสริมและก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป การใช้เครื่องมือทางการตลาดในการเลือกตั้งปี 2566 ได้รับความสำคัญเพราะเป็นวิธีการที่สามารถเชื่อมโยงกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้หลายเครื่องมือทางการตลาดได้ถูกใช้ในการเลือกตั้งใหญ่ปี 2566 เพื่อสร้างความตระหนักและเพิ่มความน่าเชื่อถือในผู้สมัครหรือพรรคการเมือง อย่างเช่นการใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ วิทยุ และโดยเฉพาะสื่อออนไลน์ซึ่งมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการเลือกตั้งครั้งนี้ ล้วนเป็นเครื่องมือเพื่อส่งถึงข้อความการเมืองและนโยบายที่ผู้เลือกตั้งควรทราบ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่สามารถสร้างสื่อสารและเพิ่มความเข้าใจในเรื่องราวของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

การใช้เครื่องมือทางการตลาดในการเลือกตั้งปี 2566 มีเป้าหมายในการสร้างความคุ้นเคยและความน่าเชื่อถือในผู้สมัครหรือพรรคการเมือง และสร้างความตระหนักและความเข้าใจในเรื่องราวของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการสร้างความเข้าใจในนโยบายการเมืองและรายละเอียดของพรรคการเมือง เพื่อให้ผู้เลือกตั้งสามารถตัดสินใจในการเลือกตั้งที่ถูกต้องและมีความรับผิดชอบได้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเลือกตั้งที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายและการบริหารประเทศ และมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความนับถือของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งตามหลักการประชาธิปไตย

ในขณะเดียวกัน เครื่องมือทางการตลาดที่นำมาใช้ ถูกจำกัดด้วยนโยบายของ กกต (คณะกรรมการการเลือกตั้ง) ในการกำหนดแนวทางและกฎระเบียบในการแข่งขันการเลือกตั้ง และกำหนดกฎเกณฑ์การใช้สื่อมวลชนในการแถลงการณ์เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นความเป็นธรรมและเปิด

โอกาสให้แก่ผู้เลือกตั้งทุกฝ่ายได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลาง ดังนั้น การศึกษา การตลาดทางการเมือง ผ่านการเลือกตั้งใหญ่ในปี 2566 จึงมีความสำคัญทั้งในแง่ของการตลาดยุคใหม่ และการตลาดที่ต้องดำเนินการ ผ่านกฎระเบียบที่ตั้งไว้อย่างเคร่งครัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเข้าใจและศึกษาเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางการตลาดในการแข่งขันการเลือกตั้ง
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้เครื่องมือทางการตลาดต่อกระบวนการเลือกตั้ง
3. เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการเลือกตั้งใหญ่ของประเทศไทยในปี 2566

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ในการทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้ ทางผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมในหัวข้อของการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อนำมาใช้ในการวิจัย

การตลาดโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda Marketing)

การตลาดแบบโฆษณาชวนเชื่อเป็นเครื่องมือที่มีมาอย่างยาวนานในการมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตลาดที่มีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางด้วยการถือกำเนิดขึ้นของยุคดิจิทัล การโฆษณาชวนเชื่อจึงแพร่หลายมากขึ้นเนื่องจากความสะดวกในการเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ การทบทวนวรรณกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจประสิทธิภาพและความหมายเชิงจริยธรรมของการโฆษณาชวนเชื่อในทางการตลาด

หนึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับการโฆษณาชวนเชื่อในการตลาดที่เก่าแก่ที่สุดชิ้นหนึ่งดำเนินการโดย Edward Bernays ในช่วงทศวรรษที่ 1920 Bernays มักถูกมองว่าเป็นบิดาของการประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ โดยอ้างว่าความปรารถนาและความกลัวโดยไม่รู้ตัวของผู้คนสามารถใช้ชักจูงพวกเขามากกว่าการโต้แย้งเชิงตรรกะ เขาเชื่อว่าการโฆษณาชวนเชื่อสามารถกำหนดความคิดเห็นของสาธารณชน และเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อสามารถนำไปใช้ในการตลาดได้ (Bernays, 1928) Lasswell (1927) นิยามการโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็น "การจัดการทัศนคติโดยรวมโดยใช้สัญลักษณ์สำคัญ" โดยเน้นบทบาทในการกำหนดทัศนคติสาธารณะผ่านการใช้สัญลักษณ์ ภาษา และรูปภาพอย่างมีกลยุทธ์

ในด้านการตลาด มีการใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่ออย่างกว้างขวางเพื่อโน้มน้าวพฤติกรรมผู้บริโภค ผู้โฆษณามักใช้การดึงดูดทางอารมณ์ เช่น ความกลัวหรือความรักชาติ เพื่อโน้มน้าวใจผู้บริโภคให้ซื้อผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่ง (Jowett & O'Donnell, 2006) การรับรองและการรับรองจากบุคคลที่มีชื่อเสียงยังใช้เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ (Dowling & Staelin, 1994)

การตลาดโฆษณาชวนเชื่อในทางปฏิบัติ

จอห์น เมอร์ฟี และคณะ (2544) ได้ทำการศึกษาที่พบว่าการใช้โฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในปี 2543 โดยทั้งจอร์จ ดับเบิลยู บุชและอัล กอร์

การศึกษาพบว่าเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อ เช่น การเรียกร้องทางอารมณ์ โฆษณาโจมตี และข้อความสำคัญซ้ำๆ ในทำนองเดียวกัน David Deacon และคณะ (2546) พบว่าการตลาดโฆษณาชวนเชื่อถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปของสหราชอาณาจักรในปี 2544 โดยพรรคการเมืองส่วนใหญ่อาศัยเทคนิคต่างๆ เช่น การทำซ้ำ การดึงดูดอารมณ์ และการลบเลือนข้อเท็จจริงเพื่อโน้มน้าวผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มัคนายกและคณะ พบว่ามีการใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อบ่อยขึ้นในการโฆษณาเชิงลบ โดยการโจมตีตัวละครของฝ่ายตรงข้ามเป็นรูปแบบการโฆษณาชวนเชื่อที่ใช้บ่อยที่สุด

การตลาดโฆษณาชวนเชื่อยังถูกนำมาใช้ในแวดวงการค้าในช่วงเวลานี้ โดย Nike ถูกกล่าวหาว่าใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อในแคมเปญโฆษณาสำหรับรองเท้ารุ่น Shox Brian Moeran (2006) ศึกษาแคมเปญโฆษณาของ Nike และพบว่าบริษัทใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อ เช่น การดึงดูดอารมณ์ การกล่าวซ้ำ และการรับรองจากคนดังเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางอารมณ์ที่แข็งแกร่งระหว่างผู้บริโภคและแบรนด์

อย่างไรก็ตาม การใช้การตลาดโฆษณาชวนเชื่อทำให้เกิดข้อกังวลด้านจริยธรรม ยูรี ฮวัง และคณะ (Hwang, Hong, & Jung, 2010) ให้เหตุผลว่าการตลาดโฆษณาชวนเชื่อมักถูกมองว่าเป็นการบิดเบือนและหลอกลวง สร้างความต้องการและความปรารถนาผิดๆ ในผู้บริโภคซึ่งอาจส่งผลเสียต่อทั้งบุคคลและสังคมโดยรวม ฮวางและคณะ เรียกร้องให้มีการควบคุมการตลาดโฆษณาชวนเชื่อที่มากขึ้นและการพัฒนาแนวทางปฏิบัติทางการตลาดที่มีจริยธรรมมากขึ้น

จากการศึกษาของ Philip N. Howard และเพื่อนร่วมงาน (2016) การโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองเผยแพร่อย่างกว้างขวางบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย การศึกษาบ่งชี้ว่ากลุ่มการเมืองใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อที่แตกต่างกันเพื่อดึงดูดผู้ชมของตน ทำให้การโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองบนโซเชียลมีเดียมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกสูง

การใช้การตลาดโฆษณาชวนเชื่อบนโซเชียลมีเดียได้จุดประกายความกังวลเกี่ยวกับบทบาทของแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียในการแพร่กระจายของโฆษณาชวนเชื่อ Samantha Bradshaw และ Philip N. Howard (2018) ได้ทำการศึกษาที่เน้นแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook และ Twitter เป็นช่องทางหลักในการเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง การศึกษาระบุว่าแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียจำเป็นต้องเพิ่มความพยายามในการต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อและส่งเสริมความโปร่งใสเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมออนไลน์ที่เปิดกว้างมากขึ้น

นอกจากนี้ การตลาดโฆษณาชวนเชื่อยังถูกนำมาใช้มากขึ้นในโครงการริเริ่มความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) จากการศึกษานี้ของ Tracy L. Tuten และ Amanda K. Clark (2014) บริษัทต่างๆ มักจะใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อในโครงการ CSR ของตนเพื่อพัฒนาชื่อเสียงและส่งเสริมแบรนด์ของตน อย่างไรก็ตามสิ่งนี้ทำให้เกิดข้อกังวลด้านจริยธรรม Niamh Brennan และ Brian O'Donovan (2019) ยืนยันว่าบริษัทต่างๆ จำเป็นต้องมีความโปร่งใสมากขึ้นเกี่ยวกับการริเริ่ม CSR ของพวกเขา และหลีกเลี่ยงการใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อบิดเบือนความคิดเห็น

ของสาธารณชน การศึกษานี้สนับสนุนกฎระเบียบที่มากขึ้นของ CSR เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทต่างๆ มีความรับผิดชอบ

กลวิธีบางอย่างของการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ

หลังจากวิเคราะห์แหล่งข้อมูลต่างๆ แล้วพบว่ามียุทธวิธีหลายอย่างที่ใช้กันทั่วไปในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อเพื่อส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นและมุมมองของบุคคลที่มีต่อผลิตภัณฑ์ แนวคิด หรือตัวตนที่เฉพาะเจาะจง

1. การโน้มน้าวใจ (Bandwagon Effect): เป็นเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อทั่วไปที่ใช้ในการตลาดเพื่อโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้คนโดยแนะนำว่าทุกคนกำลังใช้หรือสนับสนุนผลิตภัณฑ์หรือแนวคิดที่ได้รับการส่งเสริม ผลกระทบจากกลุ่มเกียติมีผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่ผู้คนมีข้อมูลหรือความรู้เพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือแนวคิด และมีแนวโน้มที่จะทำตามความคิดเห็นของผู้อื่น การศึกษายังพบว่าผลกระทบจากกระแสมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเมื่อผู้คนมองว่าผลิตภัณฑ์หรือแนวคิดนั้นเป็นที่นิยมหรือเป็นกระแสหลัก (Pratkanis & Aronson, 1992; Cialdini, 2008; Goel & Nelson, 2015)
2. การซ้อนไพ่ (Card Stacking): การซ้อนไพ่เป็นเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อที่ใช้ในการตลาดที่มีการนำเสนอข้อโต้แย้งเพียงด้านเดียว โดยไม่สนใจหรือมองข้ามหลักฐานที่ขัดแย้งกัน การซ้อนไพ่เป็นเทคนิคทั่วไปที่ใช้ในการโฆษณาเพื่อโปรโมตผลิตภัณฑ์โดยเน้นคุณลักษณะที่เป็นบวกและไม่สนใจด้านลบใดๆ การศึกษายังพบว่าการใช้การ์ดเรียงซ้อนกันจะมีประสิทธิภาพในการสร้างการรับรู้ของผู้คนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือแนวคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้ร่วมกับเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่ออื่นๆ เช่น การดึงดูดทางอารมณ์และการทำซ้ำ (Chang & Thorson, 2004; Jowett & O'Donnell, 2006)
3. การอุทธรณ์ทางอารมณ์ (Emotional Appeals): การตลาดโฆษณาชวนเชื่อมักใช้การดึงดูดทางอารมณ์เพื่อเข้าถึงความรู้สึกของผู้คนและสร้างความเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์หรือแนวคิดที่ได้รับการส่งเสริม ตัวอย่างเช่น โฆษณารถยนต์หรูหรามักใช้ภาพของถนนที่สวยงามและสวยงามเพื่อสร้างความรู้สึกรักของการผจญภัยและอิสระ (Jowett & O'Donnell, 2006) การดึงดูดทางอารมณ์สามารถสร้างการจดจำแบรนด์ที่แข็งแกร่งขึ้นและสร้างการเชื่อมต่อทางอารมณ์กับผู้บริโภคที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น พวกเขาแนะนำว่าการวิจัยการตลาดเชิงประสาทวิทยาสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับการประมวลผลการอุทธรณ์ทางอารมณ์โดยสมอง (Ramsøy & Sandøe, 2015) สามารถเพิ่มการระลึกถึงตราสินค้า ทัดสินคดีต่อตราสินค้า และความตั้งใจในการซื้อ พวกเขาแนะนำว่าประสิทธิภาพของการดึงดูดทางอารมณ์อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ประเภทของอารมณ์ที่แสดงออก บริบทของโฆษณา และลักษณะส่วนบุคคลของแต่ละบุคคล (Nelson & Colman, 2016) นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มความภักดีต่อแบรนด์ มีอิทธิพลต่อการประเมินผลิตภัณฑ์ และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการซื้อ พวกเขาแนะนำว่าการใช้อารมณ์ดึงดูดใจในการโฆษณาควรอยู่บน

พื้นฐานของความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของกลุ่มเป้าหมายและความต้องการทางอารมณ์ของพวกเขา (Prado & Shwetz, 2018)

4. ข้อมูลเท็จหรือทำให้เข้าใจผิด (False or misleading information): เรียกอีกอย่างว่า "การโฆษณาเท็จ" เป็นเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดโดยเจตนาเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ ความคิด หรือองค์กร (Chomsky, 1997) ซึ่งอาจนำไปสู่ทัศนคติเชิงลบต่อแบรนด์ของผู้บริโภค ลดความไว้วางใจและความภักดีต่อแบรนด์ หรือแม้กระทั่งนำไปสู่การดำเนินคดีทางกฎหมาย พวกเขายังแนะนำว่าสามารถป้องกันการโฆษณาเท็จได้ผ่านการใช้กฎระเบียบและบทลงโทษการโฆษณาที่เข้มงวดขึ้น (Fateman & Hossain, 2020)
5. การสร้างความหวาดกลัว (Fear-Mongering): การตลาดโฆษณาชวนเชื่อบางครั้งใช้ความกลัวเพื่อกระตุ้นให้ผู้คนดำเนินการหรือรับเอาความเชื่อบางอย่างมาใช้ ตัวอย่างเช่น การรณรงค์ทางการเมืองอาจเสนอว่าหากผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามได้รับเลือก ประเทศจะตกอยู่ในอันตรายจากการล่มสลายทางเศรษฐกิจ (Pratkanis & Aronson, 1992) แม้ว่าการอุทธรณ์ด้วยความกลัวจะช่วยเพิ่มความสนใจและการเรียกคืนข้อมูลผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็สามารถนำไปสู่อารมณ์ด้านลบและลดโอกาสในการยอมรับหรือซื้อผลิตภัณฑ์ได้ พวกเขายังแนะนำว่านักการตลาดควรระมัดระวังในการใช้การดึงดูดความกลัว และตรวจสอบให้แน่ใจว่าระดับของความกลัวที่เหนียวแน่นนั้นเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่กำลังโปรโมต (McGraw & Warren, 2010) อาจมีผลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมต่อผลิตภัณฑ์หรือความคิด แต่ระดับความกลัวที่ก่อกวนจะต้องสมดุลอย่างระมัดระวังกับความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพของวิธีแก้ปัญหาที่เสนอ พวกเขายังแนะนำว่าการอุทธรณ์ด้วยความกลัวจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อถูกมองว่ามีความเกี่ยวข้องและคุกคามผู้ชมเป้าหมายเป็นการส่วนตัว (Rossiter & Thornton, 2019) อาจมีผลในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ยังสามารถนำไปสู่ผลด้านลบที่ไม่ได้ตั้งใจ เช่น ความวิตกกังวลที่เพิ่มขึ้นและพฤติกรรมหลีกเลี่ยง พวกเขาแนะนำว่านักการตลาดเพื่อสังคมควรใช้การดึงดูดความกลัวเท่าที่จำเป็น และให้แน่ใจว่าสมดุลกับการส่งข้อความเชิงบวกและแหล่งข้อมูลสำหรับการรับมือกับปัญหาที่กระตุ้นความกลัว (Grube & Hansen, 2009)
6. การสร้างความโดดเด่น (Glittering generalities): การสร้างความโดดเด่นเชิงบวกที่คลุมเครือซึ่งใช้เพื่ออธิบายผลิตภัณฑ์หรือแนวคิด ซึ่งขาดรายละเอียดหรือหลักฐานที่เฉพาะเจาะจง (Cialdini, 2008) พบว่าลักษณะทั่วไปที่โดดเด่นแต่ละตัวจะมีประสิทธิภาพในการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลิตภัณฑ์หรือแนวคิด แต่ความแข็งแกร่งของการเชื่อมโยงอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายและบริบทที่นำเสนอ นอกจากนี้ พวกเขายังทราบด้วยว่าการใช้ข้อความทั่วไปที่แวววาวบางครั้งอาจนำไปสู่ความสงสัยและพินิจพิจารณาจากผู้บริโภคที่มองว่าข้อความนั้นไม่จริงจังหรือบิดเบือน (Chaffee & Huh, 2019) เทคนิคนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาที่คลุมเครือและดึงดูดอารมณ์ในการสร้าง

7. คำพูดที่หนักหน่วง (Loaded language): คำพูดที่หนักหน่วงเป็นเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อที่ใช้คำที่กระตุ้นอารมณ์เพื่อสร้างการตอบสนองที่รุนแรงในกลุ่มผู้ชม (Cialdini, 2008) เป็นภาษาที่กระตุ้นอารมณ์และใช้เพื่อกระตุ้นการตอบสนองที่เฉพาะเจาะจงจากผู้ฟัง พวกเขาให้เหตุผลว่าการใช้คำพูดที่หนักหน่วงจะมีผลในการสร้างความคิดเห็นของสาธารณชน แต่ยังคงเตือนถึงศักยภาพของการยักยักย้ายเทและการหลอกลวง (Jowett & O'Donnell, 2006) สามารถใช้เพื่อบงการความคิดเห็นสาธารณะและส่งเสริมค่านิยมหรืออุดมการณ์บางอย่างได้ นอกจากนี้เขายังกล่าวถึงข้อพิจารณาด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำพูดที่หนักหน่วงในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ (Barash, 2019) การใช้คำพูดที่หนักหน่วงอาจมีผลในการสร้างทัศนคติและพฤติกรรม แต่ยังคงควรระวังไม่ให้เกิดการบิดเบือนและการหลอกลวง พวกเขาแนะนำให้นักการตลาดโซเชียลใช้คำพูดที่หนักหน่วงอย่างมีความรับผิดชอบและโปร่งใส (Slater & Rounder, 2012)
8. การประนาม (Name-calling): เทคนิคนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ป้ายกำกับเชิงลบหรือดูหมิ่นเพื่อทำลายชื่อเสียงของคู่ต่อสู้ โดยทั่วไปจะใช้ในการรณรงค์ทางการเมืองที่ผู้สมัครอาจโจมตีฝ่ายตรงข้ามด้วยป้ายชื่อที่เสื่อมเสีย (O'Neill, 2014) เป็นการใช้ภาษาที่เสื่อมเสียเพื่อสร้างความสัมพันธ์เชิงลบกับบุคคลหรือความคิด พวกเขาโต้แย้งว่าการประนามสามารถเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการลดทอนสิทธิ์ในมุมมองของฝ่ายตรงข้าม แต่ยังคงควรระวังต่อศักยภาพของการแบ่งขั้วและความแตกแยก (Jowett & O'Donnell, 2006) สามารถใช้เพื่อลดทอนความเป็นมนุษย์และลดทอนความชอบธรรมของฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และอาจส่งผลที่เป็นอันตรายต่อวาทกรรมทางการเมืองและกระบวนการทางประชาธิปไตย เขาเรียกร้องให้มีความสุภาพมากขึ้นและเคารพในการสื่อสารทางการเมือง (Barash, 2019) เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเอกลักษณ์และความแตกต่างของแบรนด์ แต่ยังคงบันทึกถึงศักยภาพของผลกระทบด้านลบ เช่น การทำให้ผู้ชมบางกลุ่มแปลกแยกหรือส่งเสริมการเหมารวม เขาเรียกร้องให้มีการตระหนักมากขึ้นเกี่ยวกับนัยทางสังคมและการเมืองของการเรียกชื่อทางการเมืองการตลาด (Davis, 2011)
9. คนธรรมดา (Plain folks): คนธรรมดาเป็นเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อที่นำเสนอผลิตภัณฑ์หรือแนวคิดที่ได้รับการส่งเสริมว่าเป็นสิ่งที่ติดดินและทุกคนเข้าถึงได้ (Lasswell, 1927) เป็นเทคนิคการตลาดโฆษณาชวนเชื่อที่ผู้โฆษณาแสดงตนเป็นคนธรรมดาสามัญเช่นเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย เทคนิคนี้สร้างความรู้สึกของความสัมพันธ์และความคุ้นเคย ทำให้ผู้ชมเปิดรับข้อความที่ได้รับการส่งเสริมมากขึ้น การใช้คนธรรมดาในการโฆษณาทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเชิงบวกต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและการโฆษณา (Hogan & Parker, 2007) การใช้คนธรรมดามีความเกี่ยวข้องกับการดึงดูดใจและโน้มน้าวใจผลิตภัณฑ์มากขึ้นในหมู่ผู้สูงอายุ (Wei, 2006) ในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อดูเหมือนจะเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการสร้างการเชื่อมต่อกับผู้ชมเป้าหมายและส่งเสริมการรับรู้เชิงบวกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ แนวคิด หรือองค์กรที่ได้รับการส่งเสริม

10. การทำซ้ำ (Repetition): เป็นเทคนิคที่ใช้กันทั่วไปในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ การตลาดโฆษณาชวนเชื่อมักจะแสดงข้อความหรือรูปภาพเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีกเพื่อสร้างความคุ้นเคยและตอกย้ำข้อความที่กำลังโปรโมต ตัวอย่างเช่น ห่วงโซ่อาหารฟาสต์ฟู้ดอาจใช้สโลแกนเดียวกันในโฆษณาทั้งหมดเพื่อสร้างความรู้สึกสอดคล้องและเชื่อถือได้ (Lasswell, 1927) การเปิดรับข้อความโฆษณาซ้ำๆ ทำให้ผู้บริโภคมีความทรงจำเกี่ยวกับข้อความนั้นมากขึ้น และยังปรับปรุงทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่โฆษณาอีกด้วย (Bellman, Schweda, & Varan, 2010) มันซ้ำเพิ่มการรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ แต่จนถึงจุดหนึ่งเท่านั้น หลังจากผ่านเกณฑ์ที่กำหนด การทำซ้ำต่อไปไม่มีผลกระทบต่อการรับรู้ของผู้บริโภค (Huang & Lu, 2017) การเปิดรับข่าวสารที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีต่อสุขภาพซ้ำๆ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมเหล่านั้นมากขึ้น (Atkin & Freimuth, 1989) ดังนั้น การทำซ้ำอาจเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อเพื่อพัฒนาความจำของผู้บริโภคสำหรับข้อความที่ได้รับการส่งเสริม ปรับปรุงทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์หรือแนวคิด และเพิ่มการรับรู้ถึงคุณภาพหรือความต้องการ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องทราบว่า การทำซ้ำๆ ยังอาจนำไปสู่การได้รับแสงมากเกินไปและความเมื่อยล้าของผู้บริโภคหากใช้มากเกินไป
11. ข้อความรับรอง (Testimonials) : การตลาดโฆษณาชวนเชื่อมักใช้ข้อความรับรองจากลูกค้าหรือผู้เชี่ยวชาญที่พึงพอใจเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและอำนาจสำหรับผลิตภัณฑ์หรือแนวคิดที่ได้รับการส่งเสริม ตัวอย่างเช่น อาหารเสริมลดน้ำหนักอาจใช้ข้อความรับรองจากผู้ลดน้ำหนักได้สำเร็จในขณะที่ใช้ผลิตภัณฑ์ (Lasswell, 1927; Hovland, Janis, & Kelley, 1953) มีการใช้มานานแล้วในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อเพื่อโน้มน้าวใจและโน้มน้าวใจผู้มีโอกาสเป็นลูกค้า การทบทวนวรรณกรรมนี้จะตรวจสอบบทบาทของข้อความรับรองในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ สำรวจประสิทธิภาพและข้อพิจารณาด้านจริยธรรม การศึกษาชิ้นหนึ่งที่จัดทำโดย Chang and Thorson (2004) พบว่าข้อความรับรองมีประสิทธิภาพมากกว่าการโฆษณาในรูปแบบอื่นในการสร้างความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือให้กับผู้บริโภค การศึกษายังพบว่าข้อความรับรองมีประสิทธิภาพมากกว่าเมื่อมาจากบุคคลที่คล้ายกับผู้บริโภค แทนที่จะเป็นคนดังหรือผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ ข้อความรับรองยังมีประสิทธิภาพในการโน้มน้าวใจผู้คนให้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง แต่เฉพาะเมื่อคำรับรองนั้นมาจากบุคคลที่น่าเชื่อถือและมีความรู้เท่านั้น (Westerman & Spence, 2014) อย่างไรก็ตาม มีข้อกังวลด้านจริยธรรมเมื่อพูดถึงการใช้ข้อความรับรองในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ ตัวอย่างเช่น ข้อความรับรองอาจทำให้เข้าใจผิดและอาจหลอกลวงผู้บริโภค พวกเขาให้เหตุผลว่านักการตลาดมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้แน่ใจว่าคำรับรองนั้นเป็นความจริงและไม่ถูกบิดเบือนเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจผิด (O'Donohoe & Turley, 2019) โดยสรุป คำรับรองสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ แต่ประสิทธิภาพของคำรับรองนั้นขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของคำรับรองและ

ความน่าเชื่อถือที่รับรู้ได้ นอกจากนี้ นักการตลาดยังต้องพิจารณานัยทางจริยธรรมของการใช้ข้อความรับรองและตรวจสอบให้แน่ใจว่าเป็นความจริงและไม่ทำให้เข้าใจผิด

12. การถ่ายโอน (Transfer): การถ่ายโอนเป็นเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์หรือตราสินค้ากับอารมณ์หรือค่านิยมเชิงบวกเพื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค การทบทวนวรรณกรรมนี้จะตรวจสอบบทบาทของการถ่ายโอนในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ สำหรับประสิทธิภาพและการพิจารณาด้านจริยธรรม (Hovland, Janis, & Kelley, 1953) การถ่ายโอนเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการโปรโมตผลิตภัณฑ์ใหม่ การศึกษาพบว่าเมื่อผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์กับอารมณ์เชิงบวก เช่น ความสุขหรือความตื่นเต้น ผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะซื้อผลิตภัณฑ์นั้นมากขึ้น (Kim, Lee H., & Lee, 2015) เป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้สมัครมีค่านิยมเชิงบวก เช่น ความซื่อสัตย์หรือความซื่อสัตย์ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมักจะสนับสนุนพวกเขา (Cismaru & Voicu, 2014) อย่างไรก็ตาม มีข้อกังวลด้านจริยธรรมเมื่อพูดถึงการใช้การถ่ายโอนในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ การศึกษาชิ้นหนึ่งโดย Marshall and Cook (Marshall & Cook, 2019) พบว่าการถ่ายโอนสามารถใช้เพื่อบงการผู้บริโภคและสร้างความสัมพันธ์ที่ผิดพลาดระหว่างผลิตภัณฑ์และคุณค่า พวกเขาให้เหตุผลว่านักการตลาดมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้แน่ใจว่าการถ่ายโอนนั้นถูกใช้อย่างมีจริยธรรมและไม่หลอกลวงผู้บริโภค โดยสรุป การถ่ายโอนอาจเป็นเทคนิคที่มีประสิทธิภาพในการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ แต่ประสิทธิภาพของมันขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นและการพิจารณาด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง นักการตลาดต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าการใช้การถ่ายโอนอย่างมีจริยธรรมและไม่หลอกลวงผู้บริโภค

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาเกี่ยวข้องกับการสำรวจเชิงประจักษ์และการสัมภาษณ์นักการเมือง 5 ท่านที่หาเสียงเลือกตั้งในปี 2566 และสัมภาษณ์ผู้ถูกสัมภาษณ์ จำนวน 30 ท่าน ต่อความรู้ถึงการตลาดทางการเมืองในปี 2566 โดยนักการเมือง 5 ท่าน ประกอบด้วย พรรคการเมืองใหม่ 1 ท่าน, พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล 2 ท่าน และ ฝ่ายค้าน 2 ท่าน

การออกแบบการวิจัย: ใช้วิธีเชิงคุณภาพ การออกแบบการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้การตลาดโฆษณาชวนเชื่อในการณรงค์ทางการเมือง ประสิทธิภาพของการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ และข้อพิจารณาด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ ใช้การสำรวจเชิงประจักษ์ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ส่วนการสัมภาษณ์ใช้เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสุ่มตัวอย่าง: เลือกตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นตัวแทนสำหรับการสัมภาษณ์ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อเลือกนักการเมือง 5 คน และ สัมภาษณ์ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีสิทธิเลือกตั้งในปี 2566

การรวบรวมข้อมูล: เลือกวิธีการรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย การสำรวจเชิงประจักษ์ การสัมภาษณ์นักการเมือง และ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสบการณ์ของพวกเขาเกี่ยวกับการตลาดโฆษณาชวนเชื่อ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างดำเนินการผ่านการประชุมทางวิดีโอ และการสัมภาษณ์ใช้เวลาประมาณหนึ่งชั่วโมง บันทึกการสัมภาษณ์และถอดความเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล: เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามการออกแบบการวิจัยและข้อมูลที่รวบรวม การสัมภาษณ์นักการเมือง และ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เฉพาะเรื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับการระบุประเด็นหรือรูปแบบในข้อมูล

ข้อจำกัด: การศึกษามีในเรื่องจำนวนประชากรในการสัมภาษณ์ เนื่องจากเป็นช่วงการเลือกตั้ง การเข้าถึงนักการเมืองจึงเป็นเรื่องยาก รวมทั้งในการสัมภาษณ์ เป็นหัวข้อที่มีความอคติค่อนข้างสูง ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในปี 2566 ดังนั้น ผลของการตลาดการเมืองที่ได้จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ไม่สามารถที่จะเป็นตัวแทนของการตลาดการเมืองทั้งหมดได้

ผลการวิจัย (Research Results)

การสัมภาษณ์นักการเมือง

- ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มาจากพรรคการเมืองใหม่ มีความเชื่อมั่นอย่างยิ่งสำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยเขาเชื่อว่าถึงแม้ทางพรรคของเขาจะเป็นพรรคใหม่ แต่มีโอกาสดูสูงมากที่ทางพรรคจะได้มี สส. บัญชีรายชื่อในสภาผู้แทนราษฎรอย่างน้อยหนึ่งตำแหน่ง โดยสืบเนื่องจากผลการเลือกตั้งในอดีตที่พรรคใหม่ ๆ ได้รับบัญชีรายชื่อในสภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงเพียงแค่ 350,000 เสียงเท่านั้น ซึ่งในมุมมองของเขา จำนวนเสียงที่น้อยกว่านี้ก็เพียงพอต่อการที่พรรคของเขาจะได้รับบัญชีรายชื่อในสภาผู้แทนราษฎร และ ทางพรรคมองว่า ทางพรรคควรสร้างความรับรู้และสร้างความนับถือให้กับพรรค โดยการใช้ป้ายหาเสียงและสื่อสารกับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งเป็นหลัก การเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการสร้างความรับรู้เกี่ยวกับนโยบายและประเด็นสำคัญของพรรคจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเส้นทางในการประสบความสำเร็จของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งนี้

- ผู้สมัครที่มาจากฝั่งรัฐบาล ที่เคยบริหารประเทศมาแล้ว มองว่า การแบ่งเขตทำให้เกิดความสับสน และ ไม่สามารถทำการหาเสียงให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในพื้นที่เดิมที่เคยให้การดูแลได้เหมือนการเลือกตั้งครั้งก่อน แต่มีความเชื่อมั่นว่า ควรจะมีการวางจุดเป้าหมายหาเสียงให้กระจายไปยังชุมชนต่าง ๆ การใช้หวัคแนวน การลงพื้นที่ และ การใช้รถแห่ เพื่อสร้างการจดจำ หมายเลขของผู้หาเสียง จะเป็นกลยุทธ์หลัก
 - นอกจากนี้ ทางผู้สมัครที่มาจากฝั่งรัฐบาล มีความเชื่อมั่นว่านโยบาย ที่จับต้องได้ ให้ผลไว และ มีผลกระทบต่อดูผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะเป็นหัวใจสำคัญในการตัดสินใจของผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง ในการเลือก ผู้สมัคร ในครั้งนี้
 - ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มาจากฝ่ายค้าน มีมุมมองว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด คือการเน้นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเมืองในอดีต ใช้ความกลัว เพื่อให้ประชาชนเปลี่ยนข้างมาเลือกพรรคฝ่ายค้าน รวมทั้งการใช้กลยุทธ์ คนธรรมดา เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งทำให้ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าถึงได้ง่ายกว่า นอกจากนั้น ยังเน้นกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่ต้องการเปลี่ยนแปลง และ ต้องการแนวคิด มากกว่านโยบาย
- สำหรับกลยุทธ์ทางการตลาดการเมือง เน้นการยึดชิงพื้นที่สื่อ ทั้งพื้นที่สื่อออนไลน์ และพื้นที่สื่อออฟไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้ กับกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

การสัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในปี 2566 ส่วนใหญ่ยังไม่รับรู้ถึงเรื่องของการเลือกตั้งมากนัก หลายคนยังจำไม่ได้ว่ามีการเลือกตั้งในวันที่เท่าไร หลายคนจำชื่อ หรือ เบอร์ ของ สส ในพื้นที่ไม่ได้ และ มีจำนวนมาก ไม่ทราบว่า ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ตัวเองจะไปเลือกตั้งในเขตไหน เนื่องจากว่ามีการประชาสัมพันธ์ที่ค่อนข้างน้อย ระยะเวลาในการหาเสียงมีอย่างจำกัด และ มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้ง ทำให้ไม่แน่ใจว่าตัวเอง อยู่ในพื้นที่ไหน
- สำหรับการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง ส่วนใหญ่ จะมีการตัดสินใจอยู่ในใจอยู่แล้ว โดยจะเลือกพรรคการเมืองฝ่ายค้าน หรือ ฝ่ายรัฐบาลไปเลยเป็นหลัก และ ไม่ได้คิดที่จะไปเลือกพรรคใหม่ ทั้งในกรณีของสส แบบ แบ่งเขต หรือ สส แบบ บัญชีรายชื่อ ซึ่งผิดกับการเลือกตั้งเมื่อ 4 ปีก่อน ที่จะเห็นว่า มีการเปิดใจให้กับพรรคเล็ก และ พรรคใหม่ มากกว่าครั้งนี้

เมื่อพูดถึงเรื่องการตัดสินใจ ผู้ถูกสัมภาษณ์มองว่า นโยบายของแต่ละพรรค มีความน่าสนใจ และ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการเลือกผู้แทน แต่เนื่องจากว่า มีการออกนโยบายมาเยอะเกินไป และหลาย ๆ นโยบาย ก็เข้าใจยาก จนดูไม่ออกว่า นโยบายไหน ของพรรคไหน จะดีกว่ากัน ดังนั้น จึงอาจจะเปลี่ยนไปเลือกพรรคที่ตัวเองคุ้นเคย หรือ พรรคที่ตัวเองคิดว่า น่าจะสามารถบริหารประเทศได้มากกว่า

ผลเชิงประจักษ์

- พรรคฝ่ายค้าน ได้จำนวนสส. จากผลการเลือกตั้งในปี 2566 มากกว่าฝ่ายรัฐบาล

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีความแตกต่างระหว่าง มุมมองของผู้หาเสียง และ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยพบว่า นักการเมืองส่วนใหญ่ ยังมีมุมมอง ต่อการเลือกตั้งในปี 2566 เหมือนกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ที่เน้นไปที่นโยบาย และ โอกาสการได้ สส. ในวิธีเดิม ๆ

แต่สิ่งที่เห็นได้ชัดก็คือ **การโน้มเอียง (Bandwagon Effect)** มีผลต่อการเลือกตั้งครั้งนี้มากที่สุด เนื่องจากมีพรรคการเมืองให้เลือกเป็นจำนวนมาก และ มีนโยบายดี ๆ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับฟังเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างของตัวเลือกต่าง ๆ ในช่วงเวลาอันสั้นได้ ทำให้เปลี่ยนการตัดสินใจมาใช้ในการโน้มเอียง โดยเลือกตามความเห็นของคนส่วนมากกว่าเลือกพรรคไหน ทำให้ผลของการเลือกตั้งครั้งนี้ไปในทิศทางเดียวกันเกือบทั้งหมด

การใช้เทคนิคการโน้มเอียง ยังมาพร้อมกับการใช้**เทคนิคการสร้างความโดดเด่น (Glittering generalities), เทคนิคคนธรรมดา (Plan folks)** ที่ส่งผลให้ตัวละครเด่นของพรรคบางพรรค ให้เป็นคนที่มีความน่าสนใจและมีความเป็นคนธรรมดาในช่วงเวลาเดียวกันที่เข้าถึงง่าย ช่วยสร้างการจดจำในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และ ส่งผลให้คะแนนเสียงเทไปยังนักการเมือง ที่โดดเด่นมากกว่า

ในขณะที่การตลาดการเมือง ในครั้งนี้เน้น**เทคนิคการซ้อนไพ่ (Card Stacking)** ที่เน้นนโยบายที่น่าสนใจที่ออกมาอย่างต่อเนื่อง เหมือนกันหมด ซึ่งทำให้ เทคนิค การซ้อนไพ่ ไม่ส่งผลดีเท่าที่ควร และ ในทางกลับกัน ทำให้พรรคการเมืองที่เน้นเทคนิคการซ้อนไพ่ได้รับความสนใจน้อยลงเนื่องจากว่า มีลักษณะที่เหมือนกันหมดในมุมมองของผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง อีกกลยุทธ์ที่ไม่ประสบความสำเร็จในครั้งนี้ คือ **ข้อความรับรอง (Testimonials)** ที่พยายามจะพูดถึงผลงานของรัฐบาลในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ซึ่งไม่ได้รับความสนใจจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากนัก อาจจะเป็นเพราะผลงานที่

ผ่านมาไม่เข้าตาผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และ การใช้กลยุทธ์ข้อความรับรอง กลับทำให้พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลได้รับความสนใจน้อยลงในมุมมองของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

โดยผู้วิจัยมองว่า การตลาดการเมือง มีความซับซ้อน และ มีปัจจัยหลากหลายที่ส่งผลต่อผลของการเลือกตั้ง การตลาดการเมือง เป็นเกมต่อเนื่อง (Continuous Game) ที่เหตุการณ์ในอดีต ส่งผลต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน และ อนาคต นอกจากนั้น ผู้เล่นในการเลือกตั้ง ก็ส่งผลต่อผลของการเลือกตั้ง หากผู้เล่นส่วนใหญ่ เน้นกลยุทธ์ในการทำการตลาดไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะทำให้ความโดดเด่น กลายเป็นสิ่งปกติไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะเป็นสิ่งที่นักการตลาดการเมืองต้องให้ความสำคัญ และ นำไปปรับใช้กับการเลือกตั้งครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- Atkin, C. K., & Freimuth, V. S. (1989). Formative evaluation research in campaign design: The "fourth step" revisited. *Health Communication*, 1(1), 29-40.
- Barash, D. M. (2019). *Propaganda in the information age: Still manufacturing consent*. Routledge.
- Bellman, S., Schweda, A., & Varan, D. (2010). The impact of repetition on memory for advertising. *Journal of Advertising Research*, 50(1), 97-106.
- Bernays, E. (1928). *Propaganda*. New York: Horace Liveright.
- Bradshaw, S., & Howard, P. N. (2018). *Troops, trolls and troublemakers: A global inventory of organized social media manipulation*. Oxford: Project on Computational Propaganda.
- Brennan, N., & O'Donovan, B. (2019). Corporate social responsibility and propaganda: A critical analysis. *Journal of Business Ethics*, 156(2), 499-511.
- Chaffee, S. H., & Huh, S. P. (2019). Glittering generalities in advertising: A review and analysis of the literature. *Journal of Current Issues and Research in Advertising*, 40(2), 141-157.

- Chang, T., & Thorson, E. (2004). Television advertising, not cigarette branding, has effects on branded merchandise. *Tobacco Control*(13), 318-321.
- Chomsky, N. (1997). *Media control: The spectacular achievements of propaganda*. Seven Stories Press.
- Cialdini, R. B. (2008). *Influence: Science and practice*. Pearson Education.
- Cismaru, M., & Voicu, M. (2014). The use of rhetorical and persuasion techniques in political discourse. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov, Series IV: Philology and Cultural Studies*, 7(2), 91-98.
- Davis, A. (2011). The language of branding: Name-calling and identity construction in promotional culture. In G. Sussman, *The propaganda society: Promotional culture and politics in global context* (pp. 109-126). Peter Lang.
- Deacon, D., Wring, D., & Harmer, E. (2003). Propaganda and the 2001 UK General Election. *European Journal of Communication*, 18(3), 385-404.
- Dillard, J. P., & Pfau, M. (2002). Glittering generalities. In J. P. Dillard, & M. Pfau, *The persuasion handbook: Developments in theory and practice* (pp. 123-136). Sage Publications.
- Dowling, G. R., & Staelin, R. (1994). A model of perceived risk and intended risk-handling activity. *Journal of Consumer Research*, 21(1), 119-134.
- Ellul, J. (1973). Propaganda: The formation of men's attitudes. *Vintage*, 61.
- Fahy, S., & Boyd-Barrett, O. (2019). *The handbook of communication history*. Routledge.
- Fateman, T., & Hossain, M. F. (2020). False advertising: A literature review. *International Journal of Business and Societ*, 21(S4), 91-107.
- Fu, x., & Chintagunta, P. K. (2016). The role of metaphors in advertising: Review of literature and implications for research. *Journal of Advertising*, 45(1), 105-116.

- Goel, S., & Nelson, M. (2015). Who are the Joneses anyway? The effect of social comparison on signal jamming. *Journal of Marketing Research*, 52(3), 356-370.
- Grube, J. W., & Hansen, A. A. (2009). Fear appeals in social marketing: Strategic and ethical reasons for concern. In C. Peachmann, & M. Price, *Handbook of Advances in Marketing in an Era of Disruptions* (pp. 239-255). Sage Publications.
- Hill, D. T., & Sen, K. (2010). *Politics and the Press in Indonesia: Understanding an Evolving Political Culture*. Equinox Publishing.
- Hogan, J. M., & Parker, R. (2007). Discourse identity politics in the 2004 presidential campaign: A multimodal analysis of the plain folks strategy. *Journal of Communication*, 57(4), 668-683.
- Hovland, C. I., Janis, I. L., & Kelley, H. H. (1953). *Communication and persuasion: Psychological studies of opinion change*. Yale University Press.
- Howard, P. N., Agarwal, S. D., & Hussain, M. M. (2016). *Democracy's fourth wave? Digital media and the Arab Spring*. Oxford: Oxford University Press.
- Huang, L., & Lu, L. (2017). The effect of repetition on consumers' perceptions of product quality. *Journal of Business Research*, 75, 33-42.
- Human Rights Watch. (2018, July 6). *Thailand: Junta Targets Critics with Criminal Charges*. Retrieved from Human Rights Watch:
<https://www.hrw.org/news/2018/06/06/thailand-junta-targets-critics-criminal-charges>
- Hwang, Y., Hong, J., & Jung, Y. (2010). Ethical Concerns of Propaganda Marketing: A Cross-Cultural Study of American and Korean Consumers. *Journal of Business Ethics*, 95(4), 659-681.
- Jowett, G. S., & O'Donnell. (2006). *Propaganda and persuasion*. Sage Publications.

- Kim, Y., Lee H., & Lee, J. (2015). Effects of emotional transfer in advertising on consumer behavior. *Psychology & Marketing*, 32(5), 482-495.
- Lasswell, H. D. (1927). The theory of political propaganda. *The American Political Science Review*, 21(3), 627-631.
- Luong, D. (2014). *Media and Politics in Contemporary Vietnam: National and International Contexts*. Routledge.
- Marshall, D., & Cook, D. (2019). *Propaganda and advertising: Similarities and differences*. In *Propaganda and Persuasion in Contemporary Conflict*. Routledge.
- McGraw, A. P., & Warren, C. (2010). The effects of fear appeals and induced fear on consumers' response to product information. *Journal of Consumer Research*, 37(4), 559-572.
- Moeram, B. (2006). Nike's "Shox" as Advertising Propaganda: An Anthropological Perspective. *Journal of Consumer Culture*, 6(3), 319-339.
- Murphy, J., Gunther, A. C., & McLeod, D. M. (2001). Emotional reactions to the 2000 U.S. presidential election: A cross-national comparison of U.S. and Canadian news. *International Journal of Public Opinion Research*, 13(2), 163-189.
- Nelson, M., & Colman, S. D. (2016). The effectiveness of emotional advertising stimuli: A review of the evidence. *Journal of Advertising Research*, 56(3), 239-245.
- O'Donohoe, S., & Turley, D. (2019). *Ethics and social responsibility in marketing*. Routledge.
- O'Neill, D. K. (2014). *Propaganda and persuasion*. SAGE Publications.
- Prado, M. A., & Shwetz, K. P. (2018). The influence of emotional advertising on consumer decision making: A literature review. *International Journal of Business and Social Science*, 9(3), 37-45.

- Pratkanis, A. R., & Aronson, E. (1992). *Age of propaganda: The everyday use and abuse of persuasion*. W. H. Freeman.
- Ramsøy, T. Z., & Sandøe, P. (2015). Emotional appeals in advertising: A literature review and implications for neuromarketing research. *Journal of Consumer Behaviour*, 14(3), 159-171.
- Rossiter, M. T., & Thornton, J. R. (2019). Fear appeals in advertising: A meta-analysis of 50 years of research. *Journal of Advertising*, 48(1), 47-59.
- Slater, M. D., & Rounder, D. (2012). Entertainment education and elaboration likelihood: Understanding the processing of narrative persuasion. In D. W. Stewart, & M. W. Slater, *The handbook of persuasion and social marketing* (pp. 263-280). Sage Publications.
- Stanley, J. (2011). How propaganda works. *Princeton University Press*, 1.
- Tuten, T. L., & Clark, A. K. (2014). *Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective*. New York: McGraw-Hill.
- Wei, R. (2006). Effects of message framing, plain folks endorsement, and cues to action on dietary intakes. *Journal of Advertising Research*, 46(1), 94-102.
- Westerman, D., & Spence, P. R. (2014). The impact of social media testimonials on political persuasion: The effects of source similarity and message appeal. *Journal of Political Marketing*, 13(1-2), 122-143.

การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร
The Strategic Management in the Situation of the Outbreak
Coronavirus Disease 2019 among Personnel of Sub-District
Health Promotion Hospitals in Mukdahan Province

รัชณี ไชยเพชร¹ วรวุฒิ อินทนนท์² กชกร เดชะคำภู³

Rushanee Chaiyaphet, Worawut Inthanon, Kotchakorn Dechakhamphu

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) เปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ และ 4) ศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 201 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 14 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, t - test, F - test, Multiple Regression Analysis และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันด้านองค์ประกอบและด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) เพศ อายุ สถานภาพสมรส ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและระดับเงินเดือน

Received: 2023-02-12 **Revised:** 2023-03-29 **Accepted:** 2023-04-07

¹ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, Master of Arts, Public and Private Management Major, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University. Corresponding Author e-mail: nee.ch2929@gmail.com

² สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, Public and Private Management Major, Faculty of Liberal Arts and Science, Nakhon Phanom University

³ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, Department of Public Administration, Faculty of Arts and Sciences, Nakhon Phanom University

ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ (1) การสอบสวนและควบคุมโรค (2) การจัดระบบกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค (3)การ ป้องกันโรค (4)เพศ (5)ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 4) ปัญหาอุปสรรค คือ ความร่วมมือของชุมชน สิ่งสนับสนุนในการดำเนินงานไม่เพียงพอและบุคลากรเหนื่อยล้าขาดขวัญ กำลังใจ ข้อเสนอแนะ คือควรจัดสิ่งสนับสนุนให้เพียงพอมีการติดตามอย่างต่อเนื่องและควรมีการให้ขวัญกำลังใจ ค่าตอบแทน และค่าความเสี่ยงตามภาระงาน

คำสำคัญ (Keywords): การบริหาร; กลยุทธ์; โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current situation of strategic management 2)to comparison the strategic management in classified by personal characteristics of personnel, 3) to study factors affecting strategic management, 4) to study problems, obstacles, suggestions about strategic management in the situation of the outbreak of the Coronavirus Disease 2019 among personnel of Sub-District Health Promotion Hospitals in Mukdahan Province. which was a mixed research. The samples group was personnel at Sub-District Health Promotion Hospitals 201 people and 14 key informants. The tools used were interview forms and questionnaires on a 5-level valuation scale. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, multiple regression analysis and content analysis. The results of the research were as follows: 1) Personnel of Sub-District Health Promoting Hospitals in Mukdahan Province. There was a high level of opinions on the current situation in terms of composition and strategic management in the situation of the outbreak of the Coronavirus Disease 2019, in overall and each aspect was at a high level. 2) Different genders, ages, marital status had no different opinions on strategic management, while different levels of positions, education levels, length of work and salary levels had different opinions on strategic management was statistically significant at the .05 level. 3) Factors affecting strategic management in the situation of the outbreak of the Coronavirus Disease 2019; including (1) investigation and control of the disease, (2) establishment of mechanisms to support disease prevention and control, (3) disease prevention, (4) gender and (5) duration of work. 4) Problems, obstacles were community cooperation, insufficient support for operations and personnel fatigue and lack of morale. Suggestions were to provide

sufficient support, continuous supervision and encouragement, compensation and risk should be provided according to workload.

Keywords: Management; Strategy; Coronavirus Disease 2019

บทนำ (Introduction)

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มมีการระบาดในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 และแพร่กระจายไปทั่วโลกทำให้ประชากรโลกเกิดความหวาดกลัว การแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ของประชากร มีผลต่อสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศ ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ได้มีการแพร่ระบาดขยายวงกว้างใหญ่ขึ้น ซึ่งเป็นการติดเชื้ออย่างรวดเร็วไปทั่วโลก องค์การอนามัยโลกประกาศให้เป็นการระบาดแบบ (Pandemic) ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้รายงานสถานการณ์ทั่วโลก ณ วันที่ 14 เมษายน 2565 ประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อ 502,084,278 ราย เสียชีวิต 6,214,019 องค์การอนามัยโลกจึงประกาศว่าการระบาดครั้งนี้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศและในประเทศไทยเริ่มมีการระบาดระลอกแรกในเดือน เมษายน พ.ศ. 2563 และแพร่ระบาดอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง จำนวนผู้ติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม การดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างมาก คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ ได้มีมติให้โรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องเชื้อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2563 (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศไทย ในรอบเดือน มกราคม – เมษายน 2565 พบผู้ป่วยรายใหม่ จำนวน 24,134 ราย ผู้ป่วยสะสม 3,973,003 ราย เสียชีวิต 4,812 ราย เสียชีวิตสะสม 26,510 ราย มีผู้ป่วยกำลังรักษาอยู่ 229,704 ราย และ สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในจังหวัดมุกดาหาร ในรอบเดือน มกราคม – เมษายน 2565 มีผู้ป่วยรายใหม่ 4,967 ราย ผู้ป่วยสะสม 24,447 ราย เสียชีวิตสะสม 37 ราย จำนวนผู้ป่วยสะสมในจังหวัด แยกเป็นอำเภอเมือง 11,559 ราย, อำเภอนิคมน้ำส้วม 2,918 ราย, อำเภอดอนตาล 2,749 ราย , อำเภอดงหลวง 1,373 ราย, อำเภอคำชะอี 3,256 ราย, อำเภอหว้านใหญ่ 1,215 ราย, อำเภอหนองสูง 1,377 ราย, รวมทั้งหมดติดเชื้อ 20,230 ราย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร, 2565)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นสถานที่ให้บริการด้านสาธารณสุขประจำตำบลระดับปฐมภูมิ มีการให้บริการในด้านการรักษาพยาบาล การควบคุมและป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูสุขภาพ ให้แก่ประชากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังนั้นภารกิจขับเคลื่อนงานสาธารณสุขในชุมชนโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงเป็นด่านแรกของการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นหน่วยงานย่อยของกระทรวงสาธารณสุขที่สำคัญในการดูแลสุขภาพคนในชุมชนอย่างใกล้ชิด ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หน้าที่หลักของบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คือการ

ส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรค และในสถานการณ์การระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยบุคลากรด่านหน้านับเป็นกำลังหลักในการปฏิบัติการ ทั้งการสกัดกั้นเฝ้าระวังโรค การค้นหากลุ่มเสี่ยง การส่งตัวเข้าระบบการรักษา ตลอดจนการติดตาม เฝ้าระวังโรคในชุมชน (ชลธิชา ชุมอินทร์ และคณะ, 2564) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร มีโครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง มีบุคลากรจำนวน 1,357 คน โรงพยาบาลชุมชน 6 แห่ง มีบุคลากรรวมทั้งหมดจำนวน 738 คน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 7 แห่ง มีบุคลากรรวมทั้งหมด 45 คน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 78 แห่ง มีบุคลากรรวมทั้งหมด 414 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร, 2565) จังหวัดมุกดาหารได้กำหนดนโยบาย แนวทางมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามที่กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ดำเนินงานแบบเครือข่ายความร่วมมือ โดยร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ประเมินความรู้ความเข้าใจของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ดำเนินการพัฒนา รูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้สามารถจัดการปัญหา ระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของประชาชน สามารถแก้ไขปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว จรวยพร ศรีศศลักษณ์ (2563) ได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และความสามารถในการบริหารจัดการกำลังคน ด้านสุขภาพระดับปฐมภูมิในการรับมือกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าระบบบริการปฐมภูมิสามารถบริหารจัดการสถานการณ์ได้ โดยภาพรวมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลส่วนใหญ่ยังมีศักยภาพในการควบคุมการระบาดของโรคในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของบุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานในชุมชน ในการดำเนินงานท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การระดมสรรพกำลัง ทรัพยากร และองค์ความรู้ ในการทำงานให้มีความพร้อมต้องอาศัยกลยุทธ์การบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ในการบริหารจัดการมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของกิจการขององค์กร เนื่องจากการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์นั้นมีการศึกษา วิเคราะห์ กลยุทธ์ขององค์กรอย่างรัดกุมและชัดเจน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถวางแผนการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม มีเทคนิคหรือกลยุทธ์การดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เฉพาะหน้า กลยุทธ์การบริหารจัดการที่ดีช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรตามทิศทางที่ชัดเจนและเป็นเครื่องนำทางที่เป็นรูปธรรมมีวัตถุประสงค์และทิศทางที่แน่นอนในการดำเนินงาน ไม่ก่อให้เกิดความสับสนหรือความขัดแย้งในการทำงาน ทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลสำเร็จดีกว่าการทำงานตามปกติ (นนทกร อัจฉริยะและมารีสา ไกรฤกษ์, 2554)

จากที่กล่าวมาข้างต้น การดำเนินงานภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเป็นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยไม่ได้มีการเตรียมแผนเผชิญเหตุวิกฤติไว้ล่วงหน้าทำให้ระบบการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ข้างต้นนั้น

อาจจะมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นการบริหารระดับพื้นที่ ซึ่งพื้นที่สามารถขับเคลื่อนงานและดำเนินการตามแผนที่กำหนดและปรับเปลี่ยนตามบริบทของสภาพพื้นที่และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ได้ การวิจัยในครั้งนี้จะนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางและวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่เหมาะสม และจัดทำเป็นข้อเสนอเพื่อถ่ายทอดผลักดันให้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทในปัจจุบัน และยังสามารถปรับประยุกต์นำไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่อื่น ๆ ได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง และให้มีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและช่วยเหลือทั้งจากภายในองค์กรและภายนอกองค์กร มีความเชื่อมโยงกันอย่างเข้มแข็งเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective Researches)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร ที่มีลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับเงินเดือน ต่างกัน มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรและองค์ประกอบกำบังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

วิธีดำเนินการวิจัย (Research methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 414 คน

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ บุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607- 610) กำหนดค่าสัดส่วนของประชากรเท่า 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 201 คน

2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 14 คน โดยเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารและเชี่ยวชาญในการควบคุมโรค ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 7 คน ผู้รับผิดชอบงานป้องกันและควบคุมโรคระดับอำเภอ 7 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยสังเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และ วิฑูรย์ โล่สุนทร (2563) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค 2) ด้านการป้องกันโรค และ 3) ด้านการควบคุมโรค

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดทิศทาง 3) การกำหนดกลยุทธ์ 4) การนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ 5) การควบคุมกลยุทธ์

โดยแบบสอบถามสร้างขึ้นตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale) ประเมินคำตอบโดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

3.3 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Interview) คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกันและควบคุมโรค ได้กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า ครอบคลุมถึงประเด็นที่ต้องการจะศึกษา

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.94 และ หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.98 ตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช. 2553: 128 - 130)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน t - test, F - test, Pearson's correlation coefficient , Multiple Regression Analysis

ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรสาธารณสุขที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 78.60 และเพศชายร้อยละ 21.40 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มากที่สุดร้อยละ 34.33 อายุอยู่ในช่วง 21- 30 ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 8.96 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 69.15 รองลงมาสถานภาพโสดร้อยละ 23.38 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 59.20 รองลงมาคือระดับอนุปริญญาร้อยละ 34.80 ส่วนใหญ่เป็นระดับผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 92.54 และเป็นระดับผู้บริหาร ร้อยละ 7.46 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มากที่สุด 6-10 ปี ร้อยละ 35.32 รองลงมาปฏิบัติงาน 11-20 ปี ร้อยละ 25.87 มีระดับเงินเดือนมากที่สุด 10,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 37.31 และน้อยที่สุดมีระดับเงินเดือนที่ได้รับ 40,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 17.91

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ การป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019 รวบรวมด้าน

องค์ประกอบ การป้องกันและควบคุม โรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค	3.79	0.71	มาก
2. ด้านการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019	3.76	0.72	มาก
3. ด้านการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 2019	4.03	0.71	มาก

ภาพรวม	3.86	0.63	มาก

พบว่า มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันด้านองค์ประกอบในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน อยู่ระหว่าง 3.76 - 4.03 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($\bar{x} = 4.03$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($\bar{X} = 3.76$)

3. สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวบรวมรายด้าน

การบริหารเชิงกลยุทธ์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	3.85	0.70	มาก
2. ด้านการกำหนดทิศทาง	3.89	0.70	มาก
3. ด้านการกำหนดกลยุทธ์	3.79	0.74	มาก
4. ด้านการนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ	3.83	0.72	มาก
5. ด้านการควบคุมกลยุทธ์	3.89	0.79	มาก
ภาพรวม	3.85	0.66	มาก

พบว่า มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)และมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน อยู่ระหว่าง 3.79 -3.89 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการควบคุมกลยุทธ์ และด้านการกำหนดทิศทาง ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมา ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.85$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.79$)

4. ผลการเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพสมรส ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารเชิง กลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และระดับเงินเดือน ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นในการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (N=201)

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.	β	t	Sig.
X ₁ เพศ	0.23	0.08	0.147	2.893**	.004
X ₆ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	-0.33	0.10	-0.127	-3.197**	.002
X ₈ องค์ประกอบด้านการจัดระบบกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค	0.28	0.07	0.302	3.713**	.000
X ₉ องค์ประกอบด้านการป้องกันโรค	0.15	0.07	0.165	2.098**	.037
X ₁₀ องค์ประกอบด้านการสอบสวนและควบคุมโรค	0.36	0.06	0.383	5.207**	.000
ค่าคงที่	0.92	0.28	-	3.237**	.001
R=.785 R ² =.616 AdjR ² =.573 S.E. _{est} a=					
F=14.445 =0.43 0.92					

ได้แก่ องค์ประกอบด้านการสอบสวนและควบคุมโรค (X₁₀) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (X₆) องค์ประกอบด้านการจัดระบบกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค (X₈) ลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรด้านเพศ (X₄) และ องค์ประกอบด้านการป้องกันโรค (X₉) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 0.36, -0.33, 0.28, 0.23 และ 0.15 ตามลำดับ ตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 61.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.43 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูป คะแนนดิบได้ดังนี้ $Y' = .92 + .23X_1 + -.33X_6 + .28X_8 + .15X_9 + .36X_{10}$

6. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีดังนี้ (1) ความร่วมมือ ความรอบรู้ของประชาชนในบางพื้นที่มีน้อย (2) คนวัสดุอุปกรณ์ เงิน ไม่เพียงพอ (3)บุคลากรเหนื่อยล้า ขาดขวัญกำลังใจ ข้อเสนอแนะ มีดังนี้ (1) ควรสนับสนุน คน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ให้เพียงพอ (2) ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ (3) ควรมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ถูกต้อง (4) ควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง (5) ควรมีการให้ขวัญกำลังใจ ค่าตอบแทน ค่าความเสี่ยงตามภาระงาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า

บุคลากร มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันด้านองค์ประกอบในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.86) และ มีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน อยู่ระหว่าง 3.76 - 4.03 และมีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) และมีค่าเฉลี่ยรวมรายด้านอยู่ระหว่าง 3.79 - 3.89 การนำกลยุทธ์และมาตรการต่างๆ ไปปฏิบัติ เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน กลยุทธ์ที่เหมาะสมและครอบคลุมในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคระบาดนั้น สามารถนำไปใช้ได้จริงกับการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ดีนั้น คือการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การกำหนดการดำเนินงาน การวางแผนปฏิบัติการ ผ่านการจัดโครงสร้างบุคลากรและการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญขององค์กร จึงทำให้การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของแต่ละองค์กรเกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (พงษ์พิพัฒน์ ชุ่มสีดาและวินัย ทองภูบาล, 2564) จากสภาพปัจจุบันของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร พบว่าระดับความคิดเห็นในด้านองค์ประกอบในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าบทบาทในการติดตามผู้สัมผัสเสี่ยงสูง แยกผู้ติดเชื้อตามระดับอาการ และนำเข้าสู่ระบบรักษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือบทบาทในการสนับสนุนน้ำยาฆ่าเชื้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา รองลงมาคือด้านการจัดระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์พิพัฒน์ ชุ่มสีดา และวินัย ทองภูบาล (2564) ได้ศึกษา กลยุทธ์การป้องกันและควบคุมโรคโควิด -19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครราชสีมา การสร้างกลยุทธ์การป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครราชสีมา มีองค์ประกอบหลัก 5 หมวด คือ 1) ปัจจัยภายนอก (PEST) ได้แก่ ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี 2) ปัจจัยภายใน (4M) ได้แก่ ด้านกำลังคน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ 3) การจัดระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค ได้แก่ ด้านกลไกการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันโรค ด้านการจัดการข้อมูลข่าวสาร ด้านการเตรียมความพร้อมของประชาชน ด้านการป้องกันและเฝ้าระวังโรคของชุมชน ด้านการจัดการความรู้สึกรักของชุมชนในชุมชน 4) แนวทางการป้องกันโรคติดต่อ ได้แก่ ด้านการทำลายเชื้อ (Disinfection) ด้านการเฝ้าระวังโรค ด้านการหยุดยั้งการแพร่กระจายของโรค ด้านการควบคุมสิ่งแวดล้อม ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ด้านสุขศึกษา 5) แนวทางการควบคุมโรคติดต่อ ได้แก่ ด้านการควบคุมแหล่งแพร่เชื้อ ด้านการกักกันผู้สัมผัส ด้านการสอบสวนและควบคุมการระบาดของโรค ผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่า มีระดับมาก

ทั้งภาพรวมและรายข้อ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($\bar{X} \geq 3.50$) ระดับความคิดเห็นในกระบวนการขั้นตอนในการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดทิศทาง และด้านการควบคุมกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชจรินทร์ ปินทองและมณฑา จำปาเหลือง (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ด้านการกำหนดทิศทางองค์กร และด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามลำดับ บทบาทการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำในองค์กรจะต้องมีการดำเนินงานตามกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงาน ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนจัดตั้งทีมงานวางแผน การประเมินขอบเขตของปัญหา การจัดทำแผนสำรอง ทดสอบแผนสำรอง และการปรับปรุงแผนให้ทันสมัย เพื่อนำไปสู่การเตรียมกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย พันธกิจ วิสัยทัศน์ กลวิธี และแผนปฏิบัติ รวมไปถึงการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเพื่อเอื้ออำนวยต่อการวางแผน การดำเนินงาน ติดต่อสื่อสาร การบริหารทรัพยากร การประสานงาน การตรวจสอบติดตาม การควบคุมและการประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ (สุทธิ นันท์ มีชำนาญ, 2565) ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานสามารถควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พื้นที่รับผิดชอบได้

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพ ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่แตกต่างกัน และคุณลักษณะส่วนบุคคลระดับตำแหน่งที่รับผิดชอบในองค์กร ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในองค์กร และระดับเงินเดือนที่ได้รับที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ ชำนาญ ไวแสน (2565) ได้ศึกษาการรับรู้และความพร้อมการนำแผนและมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-19 สู่วิเคราะห์จำถิ่นของผู้ปฏิบัติงานหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อ พื้นที่จังหวัดบึงกาฬ พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล อายุและระยะเวลาการทำงาน ที่แตกต่างกันมีการรับรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เพศ สถานภาพสมรส ตำแหน่งในหน่วยงานที่ต่างกัน มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร คือลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร และองค์ประกอบด้านการสอบสวนควบคุมโรค สามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหารได้ร้อยละ 61.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ± 0.43 สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ แก้วดีและปรารณา หลีกภัย (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพโรงพยาบาลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โรงพยาบาลย่านตาขาว ได้แก่ ปัจจัยภายในองค์กร และ ปัจจัยการจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยปัจจัยภายในองค์กรที่มี ผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โรงพยาบาลย่านตาขาว ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านค่านิยมร่วม ซึ่งสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์ได้ร้อยละ 53.7 และสอดคล้องกับการศึกษาของ อารยา จันทรวง และ ประจักษ์ บัวผัน (2565) ได้ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น พบว่าระดับการสนับสนุนจากองค์กรอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.07 (S.D.= 0.61) และระดับการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = 0.49) โดยภาพรวมการสนับสนุนจากองค์กรมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ($r = 0.740$, $p\text{-value} < 0.001$) และพบว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น การสนับสนุนจากองค์กรด้านการบริหารจัดการและด้านงบประมาณ มีผลและสามารถร่วมพยากรณ์การปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 70.5 ($R^2 = 0.705$, $p\text{-value} < 0.001$)

4. การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร จากการวิเคราะห์ SWOT การบริหารเชิงกลยุทธ์ในพื้นที่รับผิดชอบ ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดมุกดาหาร พบว่าจุดแข็ง คือ มีแผนนโยบายหลักที่ชัดเจน ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของพื้นที่ มีการชี้แจงมอบหมายหน้าที่และจัดตั้งทีมและคณะทำงานครอบคลุมองค์ประกอบในการควบคุมป้องกันโรค บุคลากรมีความรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนด ทีมงานที่เข้มแข็งเสียสละ ระบบสื่อสาร และการประสานงานระดับองค์กรมีประสิทธิภาพ ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภาคีเครือข่ายและประชาชนทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง จุดอ่อน คือ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ไม่พร้อม อัตรากำลังคนไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานในสถานการณ์การ

ระบาด บริบทพื้นที่เป็นสังคมชุมชนผู้สูงอายุมากกว่าวัยทำงานทำให้เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยได้ง่าย บางกลยุทธ์ไม่สามารถนำไปใช้ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และไม่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ อุปสรรคในการดำเนินงานคือความร่วมมือของชุมชนความเข้าใจและความตระหนักของชุมชน นโยบายปรับเปลี่ยนรวดเร็วมากผู้ปฏิบัติงานปรับตัวไม่ทัน มีการติดตามงานนโยบายบ่อยมากเกินไป โอกาสในการพัฒนาประชาชนตื่นตัวและมีความตระหนักในการมีส่วนร่วม เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนการดำเนินงานตามสถานการณ์ บุคลากรมีการเตรียมพร้อมจะทำงานตามสถานการณ์ฉุกเฉินได้ เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ปัญหาอุปสรรค ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่รับผิดชอบ คือ ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ ทักษะในการดูแลตัวเองที่ถูกต้อง การให้ความร่วมมือในมาตรการควบคุมป้องกันโรคของประชาชนบางส่วนยังมีน้อย รวมทั้งข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด-19 ที่คลาดเคลื่อนไม่เป็นจริง ทำให้เกิดประชาชนกลุ่มสับสน หวาดกลัวเกินเหตุในส่วนของการปฏิบัติงานของบุคลากร บางส่วนมีความรู้ทักษะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่ไม่เพียงพอ มีภาระงานเพิ่มขึ้น ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอบุคลากรเหนื่อยล้าผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญกำลังใจจากผู้บริหารทำให้งานลดคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤติยาพร พลาเศรษฐ และคณะ (2565) พบว่าการจัดการชุมชนในการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อโควิด อุปสรรคในการจัดการ คือ บุคลากรอ่อนล้า และภาระงานเพิ่มขึ้น ข่าวสารที่ไม่เป็นจริง ขาดการประชาสัมพันธ์ในแนวเดียวกัน การส่งต่อผู้ป่วยมีขีดจำกัด ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ คือการมีส่วนร่วม การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้องชัดเจน และบุคลากรที่มีศักยภาพ ข้อเสนอแนะ ในการให้บริการสุขภาพ ควรมีการพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกันในท้องที่ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ถูกต้องชัดเจน จากผู้รับผิดชอบโดยตรง จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านบริการในสถานการณ์ของโรคอุบัติใหม่ และความรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชน และสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ แก้วดีและปรารณา หลีกภัย ปัญหา (2564) อุปสรรคในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ได้แก่ มีบุคลากรไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงานทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ได้ และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรค บุคลากรไม่สามารถดำเนินการโครงการตามแผนที่วางไว้ได้ ซึ่งจะเห็นว่าการดำเนินการด้านกลยุทธ์ที่สำคัญเพื่อการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้ เริ่มต้นจากการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของชุมชนที่ได้รับจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากนั้นผู้บริหาร ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางและวางแผนกลยุทธ์ ในการดำเนินงานที่เหมาะสม โดยเน้นที่การให้ความสำคัญกับการวางกลยุทธ์ด้านบุคลากรและชุมชน ด้านทรัพยากร งบประมาณและภาคีเครือข่ายรวมทั้งด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร (ปจรรย์ ผลประเสริฐและกนิษฐา ศรีภิรมย์, 2565) การนำจุดอ่อนที่เกิดจากความไม่รู้ ความไม่สะดวกทางการบริหาร ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน รวมทั้งอุปสรรคจากการไม่มีระบบ ความล่าช้าของการประสานงานจากส่วนกลาง ปัญหาที่เกิดจากการสื่อสาร การปฏิบัติตัวที่ไม่ถูกต้องของ

ประชาชน จัดการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ การดำเนินงานในรูปแบบใหม่ หลักเลี่ยงการปฏิบัติงานแบบเดิม (พงษ์พิพัฒน์ ชุ่มสิดาและวินัย ทองภูบาล, 2564) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดมุกดาหาร เป็นกลยุทธ์การบริหารระดับพื้นที่ ที่บุคลากรสามารถดำเนินการตามองค์ประกอบในการบริหารเชิงกลยุทธ์และองค์ประกอบในการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้พื้นที่สามารถขับเคลื่อนงานและดำเนินการตามแผนที่กำหนดปรับเปลี่ยนตามบริบทของสภาพพื้นที่และปรับเปลี่ยนได้ตามสภาวะการณ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 กลยุทธ์การบริหารในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นเกิดจากนโยบายหลักของรัฐบาลเพื่อแก้ไขภาวะวิกฤติของประเทศ จึงเป็นการนำนโยบายหลักระดับประเทศไปดำเนินการในระดับพื้นที่ ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการวางแผนงานและการบริหารจัดการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และโรคติดต่ออื่น ๆ ทั่วไปในพื้นที่ได้ ซึ่งบริบทของแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน การศึกษาวิจัยในระดับพื้นที่จึงควรศึกษาสภาพปัญหา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่จากบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนในพื้นที่ถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แล้วจึงนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

1.2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานคือความร่วมมือของชุมชนซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคระบาดอื่น ๆ ได้ โดยให้ความสำคัญกับบุคลากร และบริบทของชุมชนในพื้นที่ ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์แนวโน้มของสังคม และนำไปกำหนดทิศทางการนโยบายในการช่วยเหลือต่อกลุ่มเป้าหมายในภาวะวิกฤติ ที่เหมาะสมต่อไป

1.3 ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนนโยบายในการดำเนินงาน และส่งเสริมสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ครอบคลุมทุกมิติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์กับโรคติดต่ออื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาประเมินผลการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับผู้บริหาร เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสภาวะการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคติดต่ออื่น ๆ ที่สามารถใช้ได้เหมาะสมกับบริบทองค์กรและพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. สืบค้น 20 พฤษภาคม 2563, จาก <https://pidst.or.th/A816.html>.
- กนกวรรณ แก้วดี และปรารณา หลีกภัย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพโรงพยาบาลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาวจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กฤติยาพร พลาเศรษฐ, นิชนันท์ สุวรรณภูมิ, ภูษณิศ มินาเขตร, และสุวภัทร นักรู้กำพลพัฒน์. (2565). การจัดการของชุมชนเพื่อดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19). วารสารศูนย์อนามัย ที่ 9. 16(3), 908-923.
- จรวัยพร ศรีสกลลักษณ์. (2563). เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมว่าด้วยเส้นทางชีวิตและกิจกรรมร่วมของครัวเรือนไทยภายใต้สถานการณ์โควิด-19. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้น 3 มีนาคม 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/877748>.
- ชลธิชา ชุมอินทร์ และคณะ. (2564). กลไกการให้บริการในวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองมวน ตำบลหนองปรือ อำเภอร้อยก จ.ตรัง. วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(5), 295-309.
- ชำนาญ ไวแสน. (2565). การรับรู้และความพร้อมการนำแผนและมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-19 สู่โรคประจำถิ่นของผู้ปฏิบัติงานหน่วยปฏิบัติการควบคุมโรคติดต่อพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ. สืบค้น 10 ธันวาคม 2565, จาก <https://bkpho.moph.go.th/R2R/BKPHO>.
- นนทกร อาจิวิชัย และมารีสา ไกรฤกษ์. (2554). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์:รูปแบบของผู้ในยุคใหม่. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชจรินทร์ ปั่นทอง และ มณฑา จำปาเหลือง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 9(2), 16-20.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปาจริย์ ผลประเสริฐ และกนิษฐา ศรีภิรมย์. (2565). การจัดการเชิงกลยุทธ์ของวิสาหกิจชุมชนภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 14(2), 229-245.
- พงษ์พิพัฒน์ ชุ่มสีดา และวินัย ทองภูบาล. (2564). กลยุทธ์การป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. 7(1), 158-173.

- วิฑูรย์ โล่สุนทร. (2563). *ระบาดวิทยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธินันท์ มีชำนาญ, วรรณวิภา ไตลังคะ และสุตาภรณ์ อรุณดี. (2565). การจัดการความเสี่ยงภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงพยาบาลอาภากรเกียรติวงศ์ ฐานทัพเรือสัตหีบ *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(10), 173-185.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร. (2563). *สรุปผลการดำเนินงานป้องกันการระบาด COVID-19. การประชุมคณะกรรมการวางแผนและประเมินผล*. สืบค้น 18 ธันวาคม 2565, จาก <http://www.mdo.moph.go.th/computer/web51v2/shownewspayoldall>.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา จันทรขวาง และประจักษ์ บัวผัน. (2565). คุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใน จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7*. 29(2), 54-64.

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ที่มีต่อมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Effects of Organizing Learning Activities Using Active Learning With Concrete Pictorial Abstract (CPA) Approach to The Mathematical Concepts and Creative Thinking on Fraction Grade 3 Students

ศรีัญญา ไชยชนะ¹ ต้องตา สมใจเพ็ง² ทรงชัย อักษรคิด³
Sarinya Chaihanit, Tongta Somchaipeng, Songchai Ugsonkid

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA และ 2) ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA เรื่อง เศษส่วน แบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน และแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) มโนทัศน์คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เศษส่วน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 และ 2) ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง เศษส่วน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA หลังเรียนอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ (Keywords): การเรียนรู้เชิงรุก; Concrete Pictorial Abstract (CPA);

มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์; ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์

Received: 2023-07-01 Revised: 2023-07-20 Accepted: 2023-07-25

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

Corresponding Author e-mail: Sarinya.chai@ku.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University

Abstract

The purposes of this research were 1) to study mathematics concepts on fraction of grade 3 students who were receiving instruction using an active learning with CPA approach and 2) to study mathematics creative thinking on fraction of grade 3 students who were receiving instruction using an active learning with CPA approach. Sixteen students in third grade at Wathongrattanam School, who participated in the second semester of the academic year 2022 were the target group. The study's instruments included mathematics lesson plans by using Active learning with CPA approach, mathematics concept test on fraction, and mathematical creative thinking test on fraction. Mean, percentage and standard deviation. The study's findings were as follows: 1) Mathematics concepts of students who were receiving instruction using an active learning with CPA approach on fraction after learning were higher than before learning and were higher than the 60 percent, and 2) Mathematics creative thinking of students who were receiving instruction using an active learning with CPA approach on fraction after learning were at the "good" level.

Keywords: Active learning; Concrete Pictorial Abstract (CPA);

Mathematics concepts; Mathematics creative thinking

บทนำ (Introduction)

ความคิดสร้างสรรค์นับว่าเป็นความสามารถที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งมีคุณภาพมากกว่าความสามารถด้านอื่น (อารี พันธุ์ณี , 2557) วิชาคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้แก้ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (วิมลรัตน์ ศรีสุข, 2553) การพัฒนาการสอนความคิดสร้างสรรค์และการฝึกฝนให้นักเรียนสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์ได้ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดมีความมั่นใจในตนเองและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์, 2555) ดังนั้นการจัดการเรียน การสอนคณิตศาสตร์ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็นและต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์เป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการคิดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่ซับซ้อนและไม่เคยได้ (อัมพร ม้าคอง, 2546) ซึ่งเป้าหมายของการเรียนรู้คณิตศาสตร์นั้นต้องการให้ผู้เรียนได้มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ มีทักษะการคิดคำนวณ สามารถนำหลักการ กฎ สูตร มาใช้ และสามารถ

แก้ปัญหาได้ (สิริพร ทิพย์คง, 2558) จากรายงานผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT: National Test) ในด้านคณิตศาสตร์ ของระดับประเทศ ปีการศึกษา 2562 - 2564 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.94, 40.47 และ 49.44 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยขึ้นลงเล็กน้อยไม่แตกต่างกันมากและต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 และจากประสบการณ์การสอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัยที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2562 - 2564 พบว่าเนื้อหา ที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ เศษส่วน โดยอ้างอิงจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนของนักเรียนที่นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนในการทำแบบทดสอบต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ตามระเบียบการวัดและประเมินผลของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม สาเหตุอาจมาจากเนื้อหาเศษส่วนเป็นเนื้อหาที่ใหม่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และอีกสาเหตุที่ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ประสบปัญหาในการสอนมากที่สุด คือ การนำเทคนิควิธีการสอนมาใช้ในการสอนเรื่อง เศษส่วน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาเศษส่วนได้ง่าย สำหรับนักเรียนประถมศึกษานั้นนับว่าเป็นเรื่องที่ยาก ด้วยเหตุที่ว่าเศษส่วนเป็นสัญลักษณ์แทนจำนวนอีกแบบหนึ่งที่มีทั้งตัวเศษและตัวส่วน (สุนันทา โพธิ์ชัย, 2547) นอกจากนี้ สถาพร พุทธิพิฏฐกุล (2555) อธิบายว่า การจัด การเรียนการสอนที่ผ่านมา ครูส่วนใหญ่ยังจัดการเรียนรู้ในลักษณะเน้นเนื้อหา ความจำ เน้นการฟังบรรยายจากครู เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียนเป็นหลัก ครูสอนอธิบายมากกว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ จึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้การศึกษาอย่างไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยหนึ่งในแนวคิดที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ คือ การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการฝึกทักษะต่าง ๆ จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2556)

การเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติ ในระหว่างการเรียนการสอนการเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ทั้งการคิด การแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้จัดระบบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน โดยครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง (สถาพร พุทธิพิฏฐกุล, 2555) และการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยให้นักเรียน เป็นผู้ปฏิบัติ ได้จับต้องสิ่งของและได้ค้นพบในสิ่งที่ครูต้องการจะสอนด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนใจ รัก วิชาคณิตศาสตร์ ตลอดจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ (สุวัฒนา อุทัยรัตน์, 2546) สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิด Concrete Pictorial Abstract หรือแนวคิด CPA ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการสอนที่ได้จัดไว้ในหลักสูตรการสอนคณิตศาสตร์ของประเทศสิงคโปร์ เป็นรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ผ่านการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่จับต้องได้ก่อนจากนั้นจึงเชื่อมโยงไปสู่การจำลองรูปภาพเพื่อพัฒนาไป สู่ความเข้าใจในระดับนามธรรม และนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยการใช้

จำนวนตัวเลขหรือสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้อย่างเข้าใจ (Ministry of Education Singapore, 2012)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้ การเรียนรู้เชิงรูปธรรมร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษานวัตกรรมทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรูปธรรมร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA)
2. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรูปธรรมร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้เชิงรูปธรรมร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม โดยใช้สื่อของจริง เชื่อมโยงเป็นภาพตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรูปธรรมร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ที่ผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว

2. แบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับทดสอบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือ คำตอบที่ถูกต้องให้ข้อละ 1 คะแนน และคำตอบ ที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ตอบ ให้ข้อละ 0 คะแนน และจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of consistency: IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่าข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67 - 1.00 ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อสอบที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

3. แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียน ซึ่งเป็นแบบวัด

ชนิดอัตรา 4 ข้อ เป็นแบบวัดที่ให้นักเรียนคิดหาคำตอบในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่เป็นการคิดคำตอบได้ในปริมาณมาก คิดได้หลากหลายทิศทาง หรือมีความแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ที่แสดงถึงลักษณะความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ทั้ง 3 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ Guilford (1967) ได้แก่ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม และจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of consistency: IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านพบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1 ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อสอบที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนกับก่อนเรียน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60

2. ข้อมูลจากแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสรุประดับความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัย ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA

ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA ระหว่าง หลังเรียนกับก่อนเรียน ในภาพรวม แสดงผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน หลังเรียนเทียบกับก่อนเรียนในภาพรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ก่อนเรียน	16	9.50	1.71
หลังเรียน		14.44	2.63

จากตารางที่ 1 พบว่า มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA หลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.44 คะแนน และก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.50 คะแนน สรุปได้ว่ามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

เมื่อนำคะแนนมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม แสดงผลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน หลังเรียนเทียบกับ
เกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

การทดสอบ	จำนวน นักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละของ คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
หลังเรียน	16	14.44	72.2	2.63

จากตารางที่ 2 พบว่า มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.2 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

และเมื่อนำคะแนนจากการทำแบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน มาแยกพิจารณาตามมโนทัศน์โดยนำคะแนนแต่ละมโนทัศน์ที่นักเรียนทำได้มาหาค่าร้อยละของคะแนนเต็มแต่ละมโนทัศน์ แสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละของคะแนนที่นักเรียนตอบได้ถูกต้อง จำแนกตามมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์
เรื่อง เศษส่วน

ข้อที่	มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์	ร้อยละของคะแนนที่ นักเรียนตอบได้ถูกต้อง
1, 2, 3, 4	การอ่านและเขียนเศษส่วน	85.94
5, 6, 7, 8	การเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน	73.44
9, 10, 11, 12	การเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวเศษเท่ากัน	68.75
13, 14, 15, 16	การบวกและการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน	76.60
17, 18, 19, 20	โจทย์ปัญหาการบวกและโจทย์ปัญหาการลบ เศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน	57.81

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ตอบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA ได้ถูกต้อง มีมโนทัศน์ที่มีคะแนนร้อยละสูงสุด คือ มโนทัศน์การอ่านและเขียนเศษส่วน คิดเป็นร้อยละ 85.94 รองลงมา คือ มโนทัศน์การบวกและการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน มโนทัศน์การเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน มโนทัศน์การเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวเศษเท่ากัน มโนทัศน์โจทย์ปัญหาการบวกและโจทย์ปัญหาการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 76.60 73.44 68.75 และ 57.81 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA

ผลคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ในภาพรวม แสดงผลได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน หลังเรียนในภาพรวม
(คะแนนเต็ม 36 คะแนน)

การทดสอบ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์
หลังเรียน	27.44	3.86	76.22	ดี

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 27.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.22 สรุปได้ว่าหลังเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมาจำแนกตามองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์รายด้าน แสดงผลได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน หลังเรียน พิจารณาตามองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์รายด้าน

ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์
ความคิดคล่อง	12	10.00	1.15	83.33	ดีมาก
ความคิดยืดหยุ่น	12	9.25	1.73	77.08	ดี
ความคิดริเริ่ม	12	8.19	2.04	68.23	พอใช้

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์รายด้านของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA ด้านที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์สูงสุด คือ ด้านความคิดคล่องอยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ ด้านความคิดยืดหยุ่นอยู่ในระดับดี และด้านความคิดริเริ่มอยู่ในระดับพอใช้

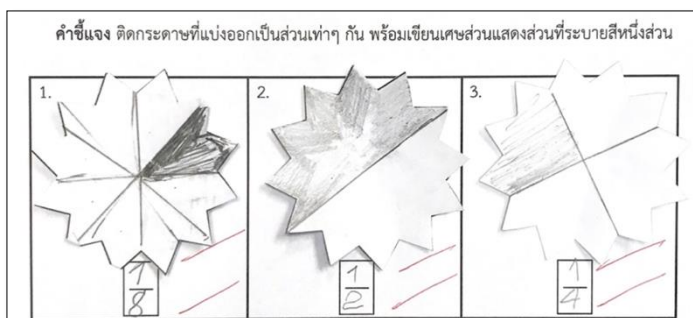
อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ที่มีต่อมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.2 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ มีส่วนร่วมในการ

เรียนรู้ เรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะในการทำกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลศรี ทองวิเศษ, ชนิศวรา เลิศอมรพงษ์, และชานนท์ จันทรา (2562) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ผลการวิจัยว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง อสมการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรญาณ สาดสง่า (2565) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ที่มีต่อมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ในการเรียนรู้ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหารเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนน มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ โดยเฉลี่ยของนักเรียนหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหารเศษส่วนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) คิดเป็นร้อยละ 84.67 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จากตารางร้อยละของคะแนนที่นักเรียนตอบได้ถูกต้อง จำแนกตามมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ผู้วิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) สามารถพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ได้ แต่ก็ไม่ใช่มโนทัศน์ที่นักเรียนจะตอบได้ถูกต้อง ยังมีบางมโนทัศน์ที่นักเรียนตอบไม่ถูกต้อง นั่นคือ มโนทัศน์การเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวเศษเท่ากัน เนื่องจาก นักเรียนจะมีมโนทัศน์ว่าสามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับการเปรียบเทียบจำนวนเต็มหรือการเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันที่เรียนผ่านมา เช่น เมื่อนักเรียนเปรียบเทียบ $\frac{2}{7}$ กับ $\frac{2}{5}$ นักเรียนบางคนจะตอบ $\frac{2}{7} > \frac{2}{5}$ ซึ่งเป็นคำตอบที่ผิด นักเรียนโดยเฉพาะ $7 > 5$ โดยที่นักเรียนไม่ได้คำนึงว่าการเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวเศษเท่ากันต้องดูที่ตัวส่วน ถ้าตัวส่วนของเศษส่วนใดมากกว่าเศษส่วนนั้นจะ น้อยกว่า ซึ่งคำตอบที่ถูกต้องคือ $\frac{2}{7} < \frac{2}{5}$ และอีกมโนทัศน์ที่นักเรียนตอบไม่ถูกต้องมากที่สุด คือ มโนทัศน์โจทย์ปัญหาการบวกและโจทย์ปัญหาการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน เนื่องมาจากในเรื่องโจทย์ปัญหานักเรียนต้องแปลงประโยคภาษาเป็นประโยคสัญลักษณ์ ต้องใช้ความรู้ทั้งด้านภาษา การคิดวิเคราะห์ และความสมเหตุสมผลของคำตอบเข้ามาช่วยในการแก้โจทย์ปัญหาเศษส่วน ทำให้โดยรวมนักเรียนได้คะแนนมโนทัศน์โจทย์ปัญหาการบวกและการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากันน้อยกว่ามโนทัศน์อื่น และจากประสบการณ์การสอน เรื่อง เศษส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัย พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ทำให้นักเรียนเข้าใจมโนทัศน์ในเรื่อง เศษส่วน ได้ชัดเจนและรวดเร็วยิ่งขึ้นกว่าการสอนแบบปกติ นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ถูกต้องได้ด้วยตนเองก่อนที่จะมีอภิปรายร่วมกัน มีความกระตือรือร้นสนใจในการเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข นำไปสู่พัฒนาการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้ประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) พบว่า นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์โดยภาพรวมหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.22 มีระดับความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านคิดคล่อง สูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.00 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือความคิดยืดหยุ่น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.08 และความคิดริเริ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.19 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68.23 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ ของครูที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายด้วยตนเอง กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยให้ได้พบกับสถานการณ์ปัญหาที่หลากหลายปัญหาที่ทำให้มีคำตอบหลากหลาย และไม่มีคำตอบที่แน่นอนตายตัว ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ เข้าใจเกี่ยวกับคณิตศาสตร์อย่างเป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวที่จะคิดแตกต่าง นำไปสู่การหาคำตอบในการแก้ปัญหาที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ได้ในที่สุด แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวอย่างนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในการหาคำตอบอย่างสร้างสรรค์

จากภาพที่ 1 แสดงตัวอย่างการหาคำตอบในการแก้ปัญหาที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pit and Shuk (2017) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยการให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ได้จับต้องสิ่งของ และได้ค้นพบในสิ่งที่ครูต้องการจะสอนด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักวิชาคณิตศาสตร์ ตลอดจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ (สุวัฒนา อุทัยรัตน์, 2546) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) พบว่า โดยรวมนักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์รายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดคล่องอยู่ในระดับดีมาก ความคิดยืดหยุ่นอยู่ในระดับดี และความคิดริเริ่มอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องมาจากการหาคำตอบในการ

แก้ปัญหาที่มีคำตอบไม่ตายตัวมีความหลากหลาย เมื่อนักเรียนได้หนึ่งแนวคิดจะสามารถหาคำตอบได้ในปริมาณมาก ทำให้ได้คะแนนในส่วนของการคิดคล่อง และเมื่อมีแนวคิดเพิ่มอีกทำให้นักเรียนได้คะแนนในส่วน ของความคิดยืดหยุ่นด้วย เช่น ให้นักเรียนหาคำตอบเศษส่วนที่น้อยกว่า $\frac{7}{12}$ ให้ได้จำนวนคำตอบมากที่สุด ที่แตกต่างกัน ในการตอบคำถามถ้านักเรียนตอบในแนวคิดการเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวส่วนเท่ากัน คำตอบคือ $\frac{6}{12}, \frac{5}{12}, \frac{4}{12}, \dots$ และถ้านักเรียนได้แนวคิดการเปรียบเทียบเศษส่วนที่มีตัวเศษเท่ากัน คำตอบคือ $\frac{7}{13}, \frac{7}{14}, \frac{7}{15}, \dots$ เป็นต้น แต่ในด้านความคิดริเริ่ม เป็นการคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดแบบเดิม และไม่ซ้ำกับความคิดของคนอื่น นักเรียนอาจไม่ได้คำนึงถึงการคิดหาคำตอบด้านความคิดริเริ่ม ทำให้คะแนนในส่วนของการคิดริเริ่มน้อยกว่าความคิดสร้างสรรค์ด้านอื่น นอกจากนี้ในหาคำตอบที่แตกต่างกัน ให้ได้ปริมาณคำตอบมาก ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนเศษส่วนมากขึ้น อาจนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเชิงจำนวน (Number sense) ได้

จะเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ครูผู้สอนนอกจากจะต้องมีความรู้ด้านเนื้อหาเศษส่วนแล้ว ยังต้องสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาเศษส่วน สามารถพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ได้ เพื่อทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 กิจกรรมที่ครูนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA จะต้องครอบคลุมมโนทัศน์ที่ต้องการสอน และควรมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้และหาคำตอบในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่อยู่ในแต่ละกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระและสร้างสรรค์ เพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น

1.2 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA อย่างต่อเนื่อง และควรให้นักเรียนใช้เวลาในการคิดหาคำตอบในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น เพราะในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์จะค่อย ๆ พัฒนาไปอย่างช้า ๆ นำไปสู่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ได้ครบทุกองค์ประกอบ

1.3 มโนทัศน์การอ่านและเขียนเศษส่วน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นมโนทัศน์พื้นฐานในการเรียนเรื่อง เศษส่วน ในเนื้อหาต่อไปที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ครูควรใช้กิจกรรมที่มีความหมาย เอื้อให้นักเรียนเกิดการคาดเดามโนทัศน์ต่าง ๆ ต่อไปจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้โน้ตทัศน์การอ่านและเขียนเศษส่วนที่ชัดเจน สามารถนำโน้ตทัศน์นี้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาเศษส่วนในระดับชั้นต่อไป

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA ในชั้น Concrete ที่ต้องใช้สื่อรูปธรรม ครูควรเลือกใช้สื่อวัสดุสิ่งของที่จับต้องได้ในการแก้ปัญหาที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและหยิบจับใช้งานง่าย เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ปฏิบัติกิจกรรมในการแก้ปัญหาได้อย่างเข้าใจและสะดวกในการใช้งาน อีกทั้งควรคำนึงถึงลักษณะของสื่อรูปธรรมที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่รูปภาพได้ง่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA สามารถพัฒนาและส่งเสริมโน้ตทัศน์ทางคณิตศาสตร์ในเรื่อง เศษส่วน ได้ แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกมโนทัศน์ ยังมีบางมโนทัศน์ที่ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม คือ มโนทัศน์โจทย์ปัญหาการบวกและการลบเศษส่วน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้พร้อมกันต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ด้านความคิดริเริ่มเพิ่มเติม โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด CPA เรื่อง เศษส่วน เพื่อให้นักเรียนมีระดับความคิดริเริ่มดีขึ้น มีการคิดแปลกใหม่ กล้าที่จะคิดแตกต่าง หรือประยุกต์ใช้ความรู้จนเกิดเป็นความคิดใหม่ขึ้นได้

2.3 ควรมีการศึกษามูลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ในการพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์เกี่ยวกับความรู้สึกระเบียงจำนวน (Number Sense)

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พูลศรี ทองวิเศษ, ชนิศรรา เลิศอมรพงษ์ และชานนท์ จันทรา. (2562). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม* 18(2): 197-206.
- วชิรญาณ สาดสา่ง. (2565). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิด Concrete Pictorial Abstract (CPA) ที่มีต่อมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ในการเรียนรู้ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหารเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” *วารสารศึกษาศาสตร์ มส.* 15(2): 193-207.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร:

มูลนิธิสิดศรีสฤษดิ์วงศ์.

วิมลรัตน์ ศรีสุข. (2553). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยการบูรณาการรูปแบบการสร้างมโนทัศน์กับรูปแบบการแปลงเพื่อเสริมสร้างความรู้ทางคณิตศาสตร์และความสามารถทางการคิดอุปนัยของนักเรียนมัธยมศึกษา, *วารสารวิชาการ* 13(2): 74-75.

สถาพร พงษ์พิบูล. (2555). “คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้.” *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา* 6(2): 1-13.

----- (2558). *คุณภาพผู้เรียน เกิดจากกระบวนการเรียนรู้*. สระแก้ว:

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

----- (2564). *รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 - 2564*. สืบค้น 8 เมษายน 2565, จาก

<http://180.180.244.42/NT/ExamWeb/FrLogin.aspx?ReturnUrl=%2fNT%2fExamWeb%2f>

สุนันทา โพธิ์ชัย. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่องเศษส่วน วิชา คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปริญญาโท (หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวัฒนา อุทัยรัตน์. (2546). *วิธีและเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการคิดสำหรับครูในยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัมพร ม้าคอง. (2546). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำกัด.

อารี พันธมณี. (2557). *ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุษณีย์ อนุรัตน์วงศ์. (2555). *การพัฒนาทักษะการคิดระดับสูง : Developing Higher Level Of Thinking Skills*. นครปฐม: โอ คิว บั๊คเซ็นเตอร์.

Guilford, J. P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York: McGraw-Hill.

Ministry of Education Singapore. (2012). *O-level mathematics teaching and learning syllabus*. Singapore: Curriculum Planning & Development Division, Ministry of Education.

Pit, H.P. and Shuk, H.C. (2017). “Effects of active learning classrooms on student learning: a two-year empirical investigation on student perceptions and

academic performance”. *Higher Education Research & Developmen*. 36(2): 269-279.

รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ
ของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภothongsaen Khan จังหวัดอุดรดิตรดิตรดิตร สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคูตรดิตรดิตร เขต 1

The Administration of Holistic Learner Development Activities
According to The School's Systematic Theory, Expanding
Opportunities Model in The Thong Saen Khan District Uttaradit
Province Under the Office of Uttaradit Primary Educational
Service Area 1

ปรเมศ คำแถม¹ วจี ปัญญาใส² บุญมัน ธนาสุภวัฒน³

Patamad kumyam, Vajee Panyasai, Boonmun Thanasupawat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภothongsaen Khan จังหวัดอุดรดิตรดิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคูตรดิตรดิตร เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภothongsaen Khan จังหวัดอุดรดิตรดิตร 2. ศึกษา รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ ของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภothongsaen Khan จังหวัดอุดรดิตรดิตร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรคือ ผู้บริหาร สถานศึกษา/รักษาการในตำแหน่ง ครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/ครูประจำชั้นที่อยู่ใน โรงเรียนขยายโอกาส รวมทั้งสิ้น 103 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน รักษาการผู้อำนวยการ 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3

Received: 2023-07-13 Revised: 2023-07-25 Accepted: 2023-07-27

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรดิตร Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University
Corresponding Author e-mail: Patamad200058@gmail.com

² หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรดิตร Master of Education Program In Educational Administration Uttaradit Rajabhat University

³ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาแนะแนวและการบรรณารักษศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรดิตร Bachelor of Education Program in Guidance Psychology and Libraly Uttaradit Rajabhat University

คน และครูประจำชั้น 3 คนรวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ในภาพรวมมีระดับมาก คือ มี การประชุม ชี้แจง อธิบาย ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถและเล็งเห็นถึงความสำคัญ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบมีการจัดกิจกรรมดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) คือ โรงเรียนได้มีการวางแผน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมไปถึง ชี้แจง ทำความเข้าใจ ให้กับครู ผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 เน้นการบูรณาการกับการส่งเสริมหลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมแนะแนวส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและ กิจกรรมสืบสานภูมิปัญญาของท้องถิ่นรวมถึงการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายจากวิทยากรภายนอก และปราชญ์ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา อีกทั้งส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์โดยให้นักเรียนเข้าร่วมกับชุมชนอย่างเป็นประจำ และจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านกระบวนการ (Process) คือ โรงเรียนดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน วางนโยบายอย่างชัดเจนและการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เน้นการดำเนินการสร้างเครือข่ายกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นที่มี ชุมชนและเครือข่ายนอกสถานศึกษาเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม อาทิเช่น กิจกรรมส่งเสริมงานอาชีพ จากของดีประจำตำบล กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ อาทิเช่น กิจกรรมลูกเสือจิตอาสา รวมไปถึงสร้างเครือข่ายกับองค์กรและชุมชนในการสร้างและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา และสร้างเจตคติที่ดีให้กับนักเรียน เช่น กิจกรรม To be Numberone กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม เป็นต้น ด้านผลผลิต (Output) คือ สถานศึกษาประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ซึ่งทำการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย เน้นประเมินตามสภาพจริง มีแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบบันทึกหลังสอนและส่งผลการจัดกิจกรรมให้กับฝ่ายวิชาการอย่างสม่ำเสมอและเป็นประจำ และจัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะทั้งก่อนทำกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงาน ความสามารถต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานด้านกิจกรรมส่งเสริมอาชีพของโรงเรียนและกลุ่มเครือข่าย อีกทั้งกิจกรรมส่งเสริมการทำมาหากินและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่างๆ ขององค์กรภายนอกและที่สถานศึกษาจัดขึ้น และนำผลในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ไปประเมินผลและพิจารณาต่อไป โดยให้คณะกรรมการประเมินเข้ามาประเมินผลในกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนแบบองค์รวมที่สถานศึกษาจัดขึ้น ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) คือ มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง พร้อมทั้งต้องมีการทบทวน ปรับปรุงกระบวนการทำงานหลังจากได้แลกเปลี่ยนข้อมูลย้อนกลับจากทุกฝ่ายของสถานศึกษาและชุมชนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน สื่อ Social Media แอปพลิเคชันต่างๆ เสียตามสายของโรงเรียนและในหมู่บ้าน รวมไปถึงจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน; รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม; การบริหารกิจกรรมแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ

Abstract

A research on a holistic learner development activity management model based on school system theory concepts to expand opportunities in Thong Saen Khan District Uttaradit Province under the jurisdiction of Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1 with the objectives of 1. to study the state and management problems Student development activities of the Opportunity Expansion School in Thong Saen Khan District 2. To study a holistic learner development activity management model based on the system theory concept of expanding school opportunities in Uttaradit Province. Thong Saen Khan District Uttaradit Province In this study, it was a mixed research. The population was school administrators/acting positions. Teachers in charge of student development activities/class teachers in Opportunity Expansion School, a total of 103 students The researcher used in the study in Objective 1 and the sample group used in the study in Objective 2 consisted of 2 school administrators, 1 acting director, teachers in charge of student development activities, 3 people and teachers. Class 3, a total of 9 people, derived from purposive selection. The research tools were questionnaires and interview forms. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. and content analysis The results showed that Administrative condition of learner development activities of Opportunity Expansion School in Thong Saen Khan District Uttaradit Province Under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1, the overall level was at a high level, that is, there were meetings, clarifications, explanations, promotion and support for all personnel in the school to have knowledge and abilities and foresee the importance and create mutual understanding. operates in a systematic way Relies on the cooperation of all personnel in the school. School committees, parents, communities took part in the

operation. A holistic learner development activity management model based on system theory concepts has the following activities. The input factor is that the school has planned Encourage teachers to have knowledge and ability in organizing student development activities, including clarifying and understanding to teachers, parents, and students in organizing student development activities according to the Basic Education Core Curriculum 2008, emphasizing integration with curriculum promotion. local career promotion guidance activities Arts and cultural preservation activities and local wisdom continuation activities, including the promotion of networking from external speakers and local experts to participate in student development activities in educational institutions. It also promotes volunteer activities and service by involving students in the community on a regular basis. and allocate the budget for the provision of media and equipment in educational institutions for maximum benefit. Process is the school to prepare the school action plan. Set up a clear policy and implementation of student development activities according to the school action plan. Emphasis on building a network with communities and localities. To organize holistic learner development activities, integrating local curriculum with communities and networks outside the school to participate in organizing activities such as career promotion activities from sub-district good things Arts and cultural preservation activities Volunteer activities such as volunteer scout activities Including networking with organizations and communities to create and change behavior, give advice, solve problems, and create good attitudes for students, such as To be Numberone activities, Moral Camp activities, etc. Output Educational institutions evaluate student development activities in accordance with the evaluation criteria of the Basic Education Core Curriculum 2008, which evaluate student development activities by various methods. Emphasis on appraisal based on actual conditions There is an activity record form. Record form after teaching and send results of activities to the academic department on a regular basis and on a regular basis. And arrange periodic evaluations both before activities. by giving students the opportunity to showcase their work various abilities such as organizing an exhibition presenting the work of career promotion activities of schools and network groups as well as activities to promote good deeds and various student development activities of external organizations and organized by educational institutions And take the results of participating in various activities to be evaluated and considered further by allowing the evaluation committee to evaluate the results

of the guidance activities and holistic learner development activities organized by educational institutions In the aspect of feedback (Feed Back), there is a report on the results of student development activities from all parties involved regularly and continuously. and must be reviewed Improve work processes after exchanging feedback from all departments of relevant schools and communities, and promoting and supporting dissemination and public relations through school committees, alumni, community leaders, social media, and various applications. Voices along school lines and in villages Including the school's press release letter.

Keywords: Learner development activities; A holistic learner development activity management model; holistic activity management based on system theory concepts

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ตามศักยภาพของตนเอง เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อันจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในมาตรา 81 ความว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, น.16) จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ใช้เป็นกฎหมายในการกำหนดกรอบของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์รอบด้าน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ระบุไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัยปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมสามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้ 1. กิจกรรมแนะแนว 2. กิจกรรมนักเรียน 3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 20-21)

โรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 7 โรงเรียน 1. โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214 2. บ้านแพะ 3. โรงเรียนบ้านวังเบน (ภูธรอุปถัมภ์) 4. โรงเรียนร้องลึก

5. โรงเรียนบ้านวังโป่งดำรงศรีวิทย 6. โรงเรียนบ้านวังปรากภู (ประชาชนกุล) 7. โรงเรียนบ้านปางอุ่น คณะครูจำนวน 96 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 7 คน สภาพปัญหาโดยรวมของแต่ละโรงเรียนในปัจจุบันดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1, 2564)

1. ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนของแต่ละโรงเรียน ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และให้เป็นกิจกรรมบังคับตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีครูประจำชั้นทำหน้าที่ครูแนะแนวในแต่ละระดับชั้น เนื่องจากจำกัดด้วยจำนวนบุคลากร จึงไม่มีครูแนะแนวโดยตรง อีกทั้งขาดความรู้ในการแนะแนว ขาดการส่งเสริมด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ไม่มีแผนหรือกรอบในการดำเนินการแนะแนว ขาดการประเมินผลการจัดกิจกรรม

2. ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของแต่ละโรงเรียน ซึ่งในแต่ละโรงเรียนนั้นมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ต่างกันซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของแต่ละโรงเรียนอีกด้วย

3. ด้านนักเรียน จากการสำรวจพบปัญหาที่ส่งผลต่อนักเรียนทั้งปัญหาครอบครัว สภาพสังคมแวดล้อม ทำให้นักเรียนมีปัญหาไม่มาโรงเรียน เมื่อสำรวจจากงานทะเบียนแต่ละโรงเรียนพบว่า มีนักเรียนออกกลางคันร้อยละ 2 อีกทั้งปัญหายาเสพติด ปัญหาการทะเลาะวิวาท การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในด้านลบ

4. ปัญหาด้านสังคมและสาธารณะประโยชน์ ในปัจจุบันนักเรียนขาดความมีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง โดยมักเกิดจากปัญหาสภาพพื้นฐานครอบครัว สภาพสังคมและชุมชน ที่ไม่ได้รับการดูแล ใส่ใจ ในพฤติกรรมของผู้เรียนผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1, 2564)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาและสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 แบบผสม (Mixed Method Research) โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/วิชาการในตำแหน่ง จำนวน 7 คน และครูในโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์จำนวน 96 คน รวม 103 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหา และตอนที่ 3 เป็นปัญหา และข้อเสนอแนะ โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลจากประชากร จำนวน 103 คน

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผล โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 ศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/รักษาราชการใน ตำแหน่งผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 3 คน และ ครูประจำชั้น จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอดงหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้เชี่ยวชาญ
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน พร้อมแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์ พร้อมนัดหมาย วัน และเวลา
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยมีการบันทึกเสียง จัดบันทึก

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

แบบสัมภาษณ์ศึกษาพัฒนารูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาศาภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอดงหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอดงหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ในภาพรวม

สภาพดำเนินการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	μ	σ	แปลผล
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.21	0.94	มาก
2. ด้านกระบวนการ (Process)	4.24	0.92	มาก
3. ด้านผลผลิต (Output)	4.33	0.72	มาก
สภาพดำเนินการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	μ	σ	แปลผล

4. ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back)	4.33	0.72	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	0.83	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ทุกด้าน พบว่า อยู่ระดับมาก ($\mu=4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นลำดับแรก ได้แก่ 3. ด้านผลผลิต (Output) ($\mu=4.33$) ,ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) ($\mu=4.33$) รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการ (Process) ($\mu=4.24$) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ($\mu=4.21$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ที่มีค่าเฉลี่ยรายข้อสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้

สภาพดำเนินการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	μ	σ	แปลผล
1.3 สถานศึกษามีครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.29	0.99	มาก
1.7 สถานศึกษามีสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเพียงพอ	4.26	0.84	มาก
1.11 สถานศึกษาได้กำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น	4.24	0.95	มาก
รวมเฉลี่ยรวม ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.21	0.94	มาก

1.1 จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นลำดับแรก คือ สถานศึกษามีครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.29$) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเพียงพอ ($\mu=4.26$) และ สถานศึกษาได้กำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ($\mu=4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านกระบวนการ (Process) ที่มีค่าเฉลี่ยรายข้อสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้

สภาพดำเนินการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกระบวนการ (Process)	μ	σ	แปลผล
2.2 สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาทั้งในและนอกสถานศึกษา	4.36	0.81	มาก
2.3 สถานศึกษาได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.36	0.77	มาก
2.1 สถานศึกษามีการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กำหนดไว้	4.35	0.79	มาก
2.8 สถานศึกษาได้กำหนดโครงสร้างเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นได้อย่างเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	4.32	0.88	มาก
2.9 สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย	4.32	0.80	มาก
รวมเฉลี่ยรวม ด้านกระบวนการ (Process)	4.24	0.92	มาก

1.2 จากตารางที่ 3 พบว่าสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ด้านกระบวนการ (Process) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นลำดับแรกได้แก่ สถานศึกษาได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\mu=4.36$) และสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาทั้งในและนอกสถานศึกษา ($\mu=4.36$) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กำหนดไว้ ($\mu=4.35$) และสถานศึกษาได้กำหนดโครงสร้างเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นได้อย่างเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($\mu=4.32$) , สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ($\mu=4.32$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอดงเจริญ จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านผลผลิต (Output) ที่มีค่าเฉลี่ยรายข้อสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้

สภาพดำเนินการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านผลผลิต (Output)	μ	σ	แปลผล
3.3 สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.44	0.68	มาก
3.2 สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ	4.42	0.66	มาก
3.4 สถานศึกษามีการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.38	0.84	มาก
รวมเฉลี่ยรวม ด้านผลผลิต (Output)	4.33	0.82	มาก

1.3 จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอดงเจริญ จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านผลผลิต (Output) อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.44$) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ ($\mu=4.42$) , สถานศึกษามีการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($\mu=4.38$)

ตารางที่ 5 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอดงเจริญ จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ย้อนกลับ (Feed Back) ที่มีค่าเฉลี่ยรายข้อสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้

สภาพดำเนินการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back)	μ	σ	แปลผล
4.2 สถานศึกษาได้รับทราบผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.40	0.59	มาก
4.1 สถานศึกษามีการกำหนดช่องทางการรับข้อมูลป้อนกลับในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายช่องทาง	4.39	0.60	มาก

สภาพดำเนินการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back)	μ	σ	แปลผล
4.6 สถานศึกษามีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการทำงาน หลังจากได้แลกเปลี่ยนข้อมูลย้อนกลับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.32	0.84	มาก
4.7 สถานศึกษามีการเผยแพร่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.32	0.79	มาก
รวมเฉลี่ยรวม ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back)	4.33	0.82	มาก

1.4 จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาได้รับทราบผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\mu=4.40$) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดช่องทางในการรับข้อมูลย้อนกลับในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายช่องทาง ($\mu=4.39$) และสถานศึกษามีการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการทำงานหลังจากได้แลกเปลี่ยนข้อมูลย้อนกลับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\mu=4.32$) , สถานศึกษามีการเผยแพร่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\mu=4.32$) ตามลำดับ

2. รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 มีดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมการอบรมและพัฒนาตนเอง ในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต้องมีการกำหนดหน้าที่ของฝ่ายงานต่างๆอย่างชัดเจน โดยการบูรณาการและมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษารวมไปถึงการสร้างเครือข่ายกับชุมชนในพื้นที่ เน้นการจัดกิจกรรมการบูรณาการ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้กับการส่งเสริมหลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมสืบสานภูมิปัญญาของท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมแนะแนว เช่น กิจกรรมแนะแนวอาชีพ อีกทั้งส่งเสริมและจัดกิจกรรมจิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์ โดยให้นักเรียนเข้าร่วมกับชุมชนอย่างเป็นประจำและเป็นไปตามบริบทของพื้นที่นั้นๆ โดยการสร้างเครือข่ายจากวิทยากรภายนอกหน่วยงานและปราชญ์ท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนแกนนำที่มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ดีเด่นนอกสถานศึกษาและจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียน

ด้านกระบวนการ (Process) สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน วางนโยบายอย่างชัดเจนและการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนพร้อมทั้งวางแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมอย่างชัดเจนโดยมีทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระกับหลักสูตรท้องถิ่นที่มีชุมชนและเครือข่ายนอกสถานศึกษาเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม อาทิเช่น กิจกรรมส่งเสริมงานอาชีพจากของดีประจำตำบล กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมรวมถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่นและกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ อาทิเช่น กิจกรรมลูกเสือจิตอาสา ยุวสม. ของสถานศึกษา รวมไปถึงสร้างเครือข่ายกับองค์กรและชุมชนในการสร้างและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา และสร้างเจตคติที่ดีให้กับนักเรียน เช่น กิจกรรม To be Numberone กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม อีกทั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายของสถานศึกษาและชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการเพื่อกำหนดตารางการออกนิเทศและออกนิเทศการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ

ด้านผลผลิต (Output) สถานศึกษาประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ซึ่งทำการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย เน้นประเมินตามสภาพจริง มีแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมแบบบันทึกหลังสอนและส่งผลการจัดกิจกรรมให้กับฝ่ายวิชาการอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะทั้งก่อนทำกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงาน ความสามารถต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานด้านกิจกรรมส่งเสริมอาชีพของโรงเรียนและกลุ่มเครือข่าย กิจกรรมเผยแพร่ผลงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในเวทีของชุมชน รวมไปถึงส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันทักษะทางวิชาการ เช่น แข่งขันประกวดโครงการอาชีพ การประกวดกิจกรรมโรงเรียนสุจริต หรือกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมการทำความดีและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่างๆ ขององค์กรภายนอกและที่สถานศึกษาจัดขึ้น และนำผลในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ไปประเมินผลและพิจารณาต่อไป โดยให้ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน เข้ามาประเมินผลในกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมที่สถานศึกษาจัดขึ้น รวมไปถึงการมอบเกียรติบัตร มอบรางวัล ให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและมีผลงานดีเด่นเพื่อเป็นการยกย่อง เชิดชู ผลงานดีเด่นในทุกๆ กิจกรรมของนักเรียน

ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) สถานศึกษาดำเนินการการประเมินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วมโดยมีผู้แทนคณะนิเทศ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดทำแบบสำรวจ แบบประเมินความพึงพอใจของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ ครู ผู้ปกครองและชุมชนโดยให้ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานสรุปผลการจัดกิจกรรมเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแล้วทุกครั้งและนำข้อมูลดังกล่าวประชุมร่วมกับคณะกรรมการประเมินสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษาและเปิดรับฟังความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากผู้ปกครอง ครู และชุมชนผ่านทางคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อกำหนดช่องทางการรับข้อมูล เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และช่องทางแอปพลิเคชันต่างๆ รวมไปถึงเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน สื่อ Social Media แอปพลิเคชันต่างๆ เสียงตามสายของโรงเรียนและในหมู่บ้าน รวมไปถึงจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอดงหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอดงหลวง จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่าอยู่ระดับมาก ซึ่งสถานศึกษามีบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมีการประชุมชี้แจง อธิบาย ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถและเล็งเห็นถึงความสำคัญ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อีกทั้งยังมีการวางแผน ชี้แจง ทำความเข้าใจ ให้กับครู ผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยยึดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 เน้นการบูรณาการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลายและเป็นระบบ และมีการรายงานผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง กำหนดช่องทางการรับข้อมูลย้อนกลับในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย พร้อมทั้งต้องมีการทบทวน ปรับปรุงกระบวนการทำงานหลังจากได้แลกเปลี่ยนข้อมูลย้อนกลับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและมีการเผยแพร่การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์มีการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมีการประชุม ชี้แจง อธิบายพร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาตนเองและมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมถึงมีการวางแผนและดำเนินการอย่างมีระบบ เน้นการบูรณาการร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายโดยยึดโยงจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 อีกทั้งสถานศึกษาได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งนำผลการจัดกิจกรรมมา ประชุม ทบทวน และปรับปรุงให้เปิดโอกาสให้กับทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งไปสอดคล้องกับนายเกื้อกูล ศรีสวัสดิ์ (2549) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนวังศาลาสังกัดสำนักงานเขตที่กาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ควรจัดอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงาน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยิ่งขึ้น สนับสนุน ส่งเสริมให้นาภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและรายงานผลการดำเนินงานให้ชุมชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้อง ชัชวาทพร โชคสงวนทรัพย์ (2551) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการประเมินและรายงาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษามีการบริหารงานด้านการประเมินผลตามสภาพจริง มีการประเมินและรายงานกิจกรรม มีการสรุปผลการประเมินทุกสิ้นปี พร้อมทั้งนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้อง นิพิฐพนธ์ อุไรวรรณ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน ใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม บูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน กำหนดและมอบหมายนโยบายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน มีการกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับโครงสร้างการบริหารงาน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยให้ครูเป็นที่ปรึกษาในรูปแบบของเด็กทำ ผู้ใหญ่หนุน ส่งเสริมให้มีพื้นที่หรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้คิด ได้ทำ ได้แสดงออก และได้เรียนรู้ตามที่นักเรียนสนใจร่วมกันจัดทำโครงการแผนกิจกรรมไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางและปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประกอบด้วย

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมการอบรมและพัฒนาตนเอง ในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต้องมีการกำหนดหน้าที่ของฝ่ายงานต่างๆอย่างชัดเจน โดยการบูรณาการและมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษารวมไปถึงการสร้างเครือข่ายกับชุมชนในพื้นที่ เน้นการจัดกิจกรรมการบูรณาการ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้กับการส่งเสริมหลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมสืบสานภูมิปัญญาของท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมแนะแนว เช่น กิจกรรมแนะแนวอาชีพ อีกทั้งส่งเสริมและจัดกิจกรรมจิตอาสาและบำเพ็ญประโยชน์ โดยให้นักเรียนเข้าร่วมกับชุมชนอย่างเป็นประจำและเป็นไปตามบริบทของพื้นที่นั้นๆ โดยการสร้างเครือข่ายจากวิทยากรภายนอกหน่วยงานและปราชญ์ท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนแกนนำที่มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดีเด่นนอกสถานศึกษาและจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียน ซึ่งไปสอดคล้องกับ แนวคิดของ ขวัญนคร ปกป้อง (2555) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาศักยภาพครูไว้ 2 แนวทางพัฒนา คือ จัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการนิเทศภายในของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมและสอดคล้องกับ มนต์ชัย มั่นวสิน (2552) ได้วิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม คือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านครู ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผลกิจกรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ควรวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสอน มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามสภาพจริงและสอดคล้องกับ ปิยวัชร สุทธิวนิชและคณะ (2559) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดเตรียมความพร้อมของสถานที่ห้องประชุมสื่ออุปกรณ์และงบประมาณการจัดบรรยายภาคของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อจัดสภาพแวดล้อมทางบ้านอย่างเหมาะสม จัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้สะอาด เรียบร้อย ส่งเสริมให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งตรวจและประเมินสภาพแวดล้อมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านกระบวนการ (Process) สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนวางนโยบายอย่างชัดเจนและการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนแบบ

มีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนพร้อมทั้งวางแผนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมอย่างชัดเจนโดยมีทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระกับหลักสูตรท้องถิ่นที่มีชุมชนและเครือข่ายนอกสถานศึกษาเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม อาทิเช่น กิจกรรมส่งเสริมงานอาชีพจากของดีประจำตำบล กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมรวมไปถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่นและกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ อาทิเช่น กิจกรรมลูกเสือจิตอาสา ยุวสม. ของสถานศึกษา รวมไปถึงสร้างเครือข่ายกับองค์กรและชุมชนในการสร้างและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา และสร้างเจตคติที่ดีให้กับนักเรียน เช่น กิจกรรม To be Numberone กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม อีกทั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามของโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายของสถานศึกษาและชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการเพื่อกำหนดตารางการออกนิเทศและออกนิเทศการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ สอดคล้องกับ รังสรรค์ โยศรีคุณ (2556) ได้วิจัยเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการวางแผนการดำเนินการจัดทำหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลดำเนินการ และการปรับปรุงเพื่อพัฒนา และสอดคล้องกับ สุจิตรา ประจกุล (2558) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 พบว่า การจัดอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่เป็นประจำและการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมจะช่วยให้การรับรู้บทบาทในหน้าที่ของตนส่งผลให้สถานศึกษาประสบผลดีในระดับหนึ่งและสอดคล้องกับ ชีรเดช ภูทองชัย (2554) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ให้ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านผลผลิต (Output) สถานศึกษาประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ซึ่งทำการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย เน้นประเมินตามสภาพจริง มีแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบบันทึกหลังสอนและส่งผลการจัดกิจกรรมให้กับฝ่ายวิชาการอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะทั้งก่อนทำกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม และเปิด

โอกาสให้นักเรียนได้แสดงผลงาน ความสามารถต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานด้านกิจกรรมส่งเสริมอาชีพของโรงเรียนและกลุ่มเครือข่าย กิจกรรมเผยแพร่ผลงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในเวทีของชุมชน รวมไปถึงส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันทักษะทางวิชาการ เช่น แข่งขันประกวดโครงการอาชีพ การประกวดกิจกรรมโรงเรียนสุจริต หรือกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมการทำมาหากินและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่างๆ ขององค์กรภายนอกและที่สถานศึกษาจัดขึ้น และนำผลในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ไปประเมินผลและพิจารณาต่อไป โดยให้ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน เข้ามาประเมินผลในกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมที่สถานศึกษาจัดขึ้น รวมไปถึงการมอบเกียรติบัตร มอบรางวัล ให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมและมีผลงานดีเด่น เพื่อเป็นการยกย่อง เชิดชู ผลงานดีเด่นในทุกๆ กิจกรรมของนักเรียน ซึ่งไปสอดคล้องกับ วรรณาสีสิทธิ์ฤทธิ์ (2550) ได้วิจัยเรื่องสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน บุคลากรหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้รับทราบ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ วิไลรัตน์ โกพลรัตน์ (2556) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าให้มีการตรวจสอบ ติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย จัดทำสมุดบันทึกการพัฒนาผู้เรียนเพื่อรายงานและสรุปผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายงานผลต่อผู้บริหารให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและสภาพปัญหาการดำเนินงาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในวงจร PDCA วงรอบต่อ ๆ ไป และสอดคล้องกับ ญัฐชา ฐานิสร์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา พบว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภท ทั้ง กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จะมีลักษณะการบริหาร จัดการ กระบวนการจัดกิจกรรม การวัดประเมินผล และปัจจัยที่ส่งต่อมีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไปตามบริบทของสถานศึกษา

ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) สถานศึกษาดำเนินการการประเมินการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบมีส่วนร่วมโดยมีผู้แทนคณะนิเทศ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดทำแบบสำรวจ แบบประเมินความพึงพอใจของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ ครู ผู้ปกครองและชุมชนโดยให้ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานสรุปผลการจัดกิจกรรมเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแล้วทุกครั้ง

และนำข้อมูลดังกล่าวประชุมร่วมกับคณะกรรมการประเมินสรุปเป็นภาพรวมของสถานศึกษาและเปิดรับฟังความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากผู้ปกครอง ครู และชุมชนผ่านทางคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อกำหนดช่องทางการรับข้อมูล เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และช่องทางแอปพลิเคชันต่างๆ รวมไปถึงเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน สื่อ Social Media แอปพลิเคชันต่างๆ เสียงตามสายของโรงเรียนและในหมู่บ้าน รวมไปถึงจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ซึ่งไปสอดคล้องกับ อลิษา สืบสิงห์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 พบว่า มีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม การบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา นำผลการนิเทศไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและประเมินผลการนิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำผลการนิเทศติดตามผลไปปรับปรุงการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในอนาคต และสอดคล้องกับ คมสัน พรหมเสน (2562) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนวัดท่าพูด (นครผลประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า สถานศึกษามีการสรุปภาพรวมของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีจัดทำข้อเสนอแนะปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีการรายงานการปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญว่า การรายงานผลเป็นการรวบรวมข้อมูลจากประเมินผล และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนงาน หรือปรับปรุงกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป โดยครูจะมีบทบาทจัดทำเล่มสรุปเป็นรูปเล่มเพื่อนำเสนอผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ ในขณะเดียวกันผู้บริหารก็มีหน้าที่รายงานกิจกรรมให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สถานศึกษาควรส่งเสริมและต่อยอดการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยเน้นการบูรณาการทฤษฎีเชิงระบบให้เข้ากับการจัดการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และจริงจัง

1.2 สถานศึกษาควรนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบไปปรับใช้ให้เข้าตามบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและสังคม เพื่อพัฒนาและต่อยอดในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบในโรงเรียนขนาดอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาในเรื่องปัจจัยการดำเนินการการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบในโรงเรียนขนาดต่างๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกื้อกูล ศรีสวัสดิ์. (2549). *การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนวัดวังศาลาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ขวัญนคร ปกป้อง. (2555). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมิอด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คมสัน พรหมเสน. (2562). *การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนวัดท่าพูด (นครผลประชานุกล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัชฎาพร โชคสงวนทรัพย์. (2551). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐชา ฐานิสร์. (2551). *ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาโครงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธีรเดช ภูทองชัย. (2554). *การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม.
- นิพิฐพนธ์ อุไรวรรณ. (2562). *การศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนน้ำหมันหาดลำปางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- ปิยวัชร สุทธิวิชและคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสาร มจร สันติศึกษาปริทรรศน์.
- มนต์ชัย มั่นวสิน. (2552). การศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รังสรรค์ โยศรีคุณ. (2556). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- วรนาฏ สิทธิฤทธิ. (2550). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- วิไลรัตน์ โกพลรัตน์. (2556). การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนครพนม.
- สุจิตรา ประจงกุล. (2558). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลักษ์เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- อลิษา สืบสิงห์. (2558). การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

องค์ประกอบการชำระภาษีรวมถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการยื่นแบบ
และชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งอันดามัน
Components of Tax Payment Including Problems and Obstacles That
Affect the Filing and Payment of Personal Income Tax in the Southern
of Andaman

ธนสรร ธนาภักเดชจินดา¹ กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์²
Thanasan Thanaphakdechjinda, Kanoksak Sukwatanasinit

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ส่งผลกระทบต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มทะเลอันดามัน 2) ศึกษาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีที่ส่งผลกระทบต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มทะเลอันดามันเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชากรของภาคใต้ฝั่งอันดามัน 6 จังหวัด จำนวน 400 ราย โดยมีการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบการชำระภาษีรวมถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งอันดามัน ทั้ง 3 ด้านได้แก่ องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี และการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา; ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบ; การยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดา

Abstract

The purpose of this research was: 1) to study the components of personal income tax payment that affect the filing and payment of personal income tax of the Andaman Sea Group; 2) to study the problems and obstacles in filing Forms and tax

Received: 2023-07-01 Revised: 2023-07-23 Accepted: 2023-07-25

¹ นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, school of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: teerapat.992@gmail.com

² คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, school of Accountancy, Sripatum University.

payments that affect forms filing and tax payments are individual incomes of the Andaman Sea Group. The research tool was a questionnaire. The sample group consisted of 400 income earners of the population of the southern Andaman coastline, 6 provinces, with descriptive statistical analysis including percentage, frequency, mean, standard deviation. and inferential analysis by analyzing the correlation coefficient and multiple regression analysis. The study found that Components of tax payment, including problems and obstacles affecting the filing and payment of personal income tax in the South Andaman Coast in all 3 aspects, namely personal income tax payment component Problems and obstacles in filing and paying tax and filing and paying personal income tax in the Southern Andaman Sea. The significance levels of .01 and .05.

Keywords: Elements of payment of personal income tax; Problems and obstacles in form submission; Filing and paying personal income tax forms

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน ประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองที่เกิดเหตุการณ์ความวุ่นวาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งฟื้นฟูประเทศ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่นานาชาติ รัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องหาเงินทุนเพื่อนำมาใช้เป็นงบประมาณในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ แหล่งรายได้ของรัฐมี 2 แหล่ง แหล่งแรก คือ รายได้ที่เป็นภาษีอากร และรายได้ที่มีใช้ภาษีอากร (รายได้จากรัฐพาณิชย์ รายได้จากการขายสิ่งของและบริการ รายได้อื่น ๆ เกิดจากรายได้ตามอำนาจกฎหมายและระเบียบข้อบังคับหรือสัญญาที่ทำไว้กับรัฐบาล เช่น ค่าแสตมป์ ค่าปรับ ดอกเบี้ยจากเงินที่รัฐวิสาหกิจกู้ยืมไป) ดังนั้น กรมสรรพากรจึงได้ตระหนักบทบาทในการมุ่งเน้นให้เกิดความเป็นธรรม และความเสมอภาค การจัดเก็บภาษีของรัฐบาลจากผู้มีเงินได้ทุกประเภท โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่ง เรียกเก็บจากบุคคลผู้มีเงินได้นั้น มีฐานกว้างขวางครอบคลุมประชาชนทั้งประเทศที่มีเงินได้ โดยการที่ รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี นั้น ก็นับเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญอย่างหนึ่งของรัฐบาล โดยมีกรมสรรพากรเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี หากว่าประชาชนผู้เสียภาษีทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเสียภาษีเป็นอย่างดี ตระหนักรู้ในการเสียภาษีที่ถูกต้อง อันเป็นหน้าที่ของประชาชนในฐานะพลเมือง ที่ดีของประเทศชาติ และรัฐบาลก็ไม่ได้เข้ามาแทรกแซงการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร ก็คงไม่เกิด ปัญหาในทางปฏิบัติมากนัก

ปัจจุบันเมื่อใดที่รัฐบาลต้องการใช้งบประมาณในการบริหาร ประเทศชาติมากขึ้น กรมสรรพากรมักจะถูกกดดันให้ตรวจตราผู้เสียภาษีให้เสียภาษีอย่างเคร่งครัด ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจัดเป็นภาษีทางตรงประเภทหนึ่งที่สำคัญมาก เพราะตามทฤษฎีแล้วภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสามารถในการกระจายรายได้สูงเป็นภาษีที่ผู้มีเงินได้พลัก ภาระภาษีให้แก่ผู้อื่นได้ยาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นภาษีเฉพาะของผู้เสียภาษีผู้มีรายได้มากย่อมจะต้องเสียภาษีในอัตราที่

สูง ผู้มีรายได้น้อยย่อมจะต้องเสียภาษีในอัตราที่ต่ำ หรือผู้ใดไม่มีรายได้เลยหรือมีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีตามที่บัญญัติของประมวลรัษฎากรกำหนดก็ไม่ต้องเสียภาษีและไม่ต้องกรอกแบบแสดงรายการภาษี ซึ่งการเสียภาษีจะให้ผู้เสียภาษีประเมินตนเองกล่าวคือ ผู้เสียภาษีเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงยอดเงินได้ทั้งหมดของตนเอง คำนวณค่าใช้จ่ายค่าลดหย่อนตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดด้วยตนเอง แต่หากผู้เสียภาษีขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบภาษี ประกอบกับ ความรู้สึกไม่ดีต่อการเสียภาษี เช่น เมื่อเสียภาษีแล้วไม่ได้รับประโยชน์จากการเสียภาษีเลย หรือทำไมตนเองเสียภาษีแต่คนอื่นไม่เสียภาษี หรือ ตนเองเสียภาษีมากกว่า คนอื่น ทั้งที่ยัง มีผู้มีรายได้อีกจำนวนมากที่เสียภาษีไม่ถูกต้อง หรือไม่เคยเสียภาษีเลย จึงทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเสียภาษี ผู้เสียภาษีจะไม่ให้ความร่วมมือในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี หรือ อาจยื่นแบบแสดงรายการกรมสรรพากรจึงได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ในแต่ละปีงบประมาณอย่างต่อเนื่อง โดยพยายามหาวิธีการที่ทันสมัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น มุ่งมั่นให้กรมสรรพากรเป็น e-Revenue และเป็นหน่วยงานรัฐที่ก้าวเข้าสู่การเป็น e-Government ซึ่งขณะนี้กรมสรรพากรถือว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งของหน่วยราชการขนาดใหญ่เพียงไม่กี่แห่งที่มีเครือข่ายของระบบคอมพิวเตอร์ เชื่อมโยงไปถึงหน่วยงานย่อยระดับท้องถิ่น เช่น กรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรภาค สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ที่สามารถติดต่อเชื่อมโยงโดยระบบเครือข่าย (Network Online) ได้ นอกจากนี้ยังเชื่อมต่อกับหน่วยงานภายนอก เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมการปกครอง เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าศักยภาพในการเป็นหน่วยงาน e-Revenue ของกรมสรรพากรทุกวันนี้อยู่ในระดับที่ก้าวหน้า แต่อย่างไรก็ตามกรมสรรพากรก็ได้หยุดยั้งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและได้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีความทันสมัยเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดเก็บภาษีอากร และการให้บริการที่ดีกับผู้เสียภาษีให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะทำการศึกษาร่ององค์ประกอบการชำระภาษีรวมถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการยื่นแบบ และชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในภาคใต้ฝั่งอันดามันพร้อมทั้งความคิดเห็นของผู้เสียภาษีที่มีต่อการเสียภาษี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ส่งผลให้การยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ส่งผลกระทบต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มทะเลอันดามัน
2. เพื่อศึกษาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีที่ส่งผลกระทบต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มทะเลอันดามัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการยื่นแบบภาษีเงินได้ภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน 6 จังหวัด ได้แก่ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และ สตูล จำนวนทั้งสิ้น 400 ราย และการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่จากสูตรของ คอเครน (Cochran, 1977) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ร้อยละ 5 เมื่อคำนวณแล้วได้กลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 385 เพื่อให้เก็บข้อมูลได้เป็นไปอย่างสะดวก จึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเป็นทั้งหมด 400 ราย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการชำระภาษีรวมถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการยื่นแบบ และชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี และการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน วัตถุประสงค์ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.67 – 1.00 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของคอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.857

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้ค่าการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Average) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานองค์ประกอบการชำระภาษีรวมถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในภาคใต้ฝั่งอันดามันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี และการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากที่สุด จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59 และเป็นเพศชาย จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25 อายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 และมากกว่า 51 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.52

สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะภาพโสด จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาเป็น สมรส จำนวน 159 คิดเป็นร้อยละ 39.75 และ หม้าย จำนวน 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.25

วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.75 รองลงมา ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ลูกจ้าง / พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 194 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมา ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.25 เจ้าของกิจการ / งานส่วนตัว จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.75 และ อื่น จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.50

รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มี 20,000 - 30,000 บาท จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 รองลงมาคือ 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และมากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.25

องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.23$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี ($\bar{x} = 3.23$, S.D. = 0.71) ความพึงพอใจต่อการให้บริการ ($\bar{x} = 3.23$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ อัตราภาษีที่ชำระ ($\bar{x} = 3.09$, S.D. = 0.63) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี ($\bar{x} = 3.02$, S.D. = 0.67) และน้อยที่สุดคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษี ($\bar{x} = 3.00$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี

ค่าเฉลี่ยของปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.12$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการหักลดหย่อน ($\bar{x} = 3.12$,

S.D. = 0.67) ด้านการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ ($\bar{x}$ = 3.12, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ด้านการจำแนกประเภทเงินได้ ($\bar{x}$ = 3.01, S.D. = 0.65) ด้านความสามารถในการชำระภาษี ($\bar{x}$ = 2.94, S.D. = 0.65) และน้อยที่สุดคือ ด้านช่องทางและวิธีการชำระภาษี ($\bar{x}$ = 2.84, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

การยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน

ค่าเฉลี่ยของการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.17, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการชำระภาษีไม่ครบถ้วน ($\bar{x}$ = 3.17, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ อัตราค่าปรับ ($\bar{x}$ = 3.10, S.D. = 0.63) ด้านการขอเอกสารเพิ่มเติม ($\bar{x}$ = 3.06, S.D. = 0.69) ด้านการยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน ($\bar{x}$ = 2.92, S.D. = 0.70) และน้อยที่สุดคือ ด้านการลดขั้นตอนการทำงาน ($\bar{x}$ = 2.91, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน														
	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15
X1	1														
X2	.561**	1													
X3	.554**	.743**	1												
X4	.474**	.514**	.604**	1											
X5	.504**	.544**	.624**	.714**	1										
X6	.538**	.507**	.588**	.362**	.542**	1									
X7	.545**	.541**	.608**	.423**	.567**	.683**	1								
X8	.590**	.526**	.585**	.404**	.541**	.641**	.715**	1							
X9	.508**	.470**	.522**	.345**	.452**	.517**	.528**	.501**	1						
X10	.392**	.563**	.577**	.415**	.453**	.488**	.496**	.443**	.640**	1					
X11	.382**	.555**	.565**	.324**	.432**	.520**	.544**	.504**	.494**	.653**	1				
X12	.378**	.590**	.593**	.334**	.439**	.432**	.479**	.435**	.470**	.633**	.732**	1			
X13	.384**	.567**	.550**	.457**	.541**	.424**	.546**	.500**	.423**	.632**	.670**	.638**	1		
X14	.366**	.490**	.495**	.501**	.528**	.398**	.468**	.529**	.348**	.419**	.342**	.362**	.484**	1	
X15	.438**	.490**	.544**	.385**	.488**	.531**	.604**	.615**	.445**	.530**	.545**	.516**	.559**	.511**	1

หมายเหตุ: มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**

โดยกำหนดให้ X_1 = ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา; X_2 = การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี; X_3 = อัตราภาษีที่ชำระ; X_4 = ทศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี; X_5 = ความพึงพอใจต่อการให้บริการ; X_6 = ด้านการจ่ายประเภทเงินได้; X_7 = การหักลดหย่อน; X_8 = การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ; X_9 = ช่องทางและวิธีการชำระภาษี; X_{10} = ความสามารถในการชำระภาษี; X_{11} = การยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน; X_{12} การก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง; X_{13} การขอเอกสารเพิ่มเติม; X_{14} การชำระภาษีไม่ครบถ้วน; X_{15} ด้านอัตราค่าปรับ

จากตารางที่ 1 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 15 ตัว ผลการทดสอบความสัมพันธ์ (Correlation) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความง่ายในการใช้งาน ประโยชน์ที่ได้รับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี อัตราภาษีที่ชำระ ทศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี ความพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านการจ่ายประเภทเงินได้ การหักลดหย่อน การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ ช่องทางและวิธีการชำระภาษี ความสามารถในการชำระภาษี การยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน การก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง การขอเอกสารเพิ่มเติม การชำระภาษีไม่ครบถ้วน และ ด้านอัตราค่าปรับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) อยู่ระหว่าง 0.348 ถึง 0.743

การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับ องค์ประกอบการชำระภาษีรวมถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อกรยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งอันดามัน ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี และ การยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน

สมมติฐานที่ 1 องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	0.282	5.469	0.000
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี	0.073	1.158	0.247
อัตราภาษีที่ชำระ	0.267	3.965	0.000
ทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี	-0.125	-2.076	0.039

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ความพึงพอใจต่อการให้บริการ	0.193	3.104	0.002

หมายเหตุ: R = 0.665, R² = 0.443, F = 30.915, Sig = 0.000**, Durbin-Watson = 1.812

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า R² มีค่าเท่ากับ 0.443 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายองค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาร้อยละ 44.30 โดยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.247 อัตราภาษีที่ชำระ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ทศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.039 และความพึงพอใจต่อการให้บริการ มีค่า Sig เท่ากับ 0.002 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจ อัตราภาษีที่ชำระ และความพึงพอใจต่อการให้บริการ ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 1 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	0.019	0.384	0.701
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี	0.273	4.418	0.000
อัตราภาษีที่ชำระ	0.290	4.369	0.000
ทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี	0.019	0.314	0.754
ความพึงพอใจต่อการให้บริการ	0.101	1.646	0.101

หมายเหตุ: R = 0.618, R² = 0.382, F = 48.674, Sig = 0.000**, Durbin-Watson = 1.745

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.382 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายองค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 38.20 โดยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่า Sig เท่ากับ 0.701 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 อัตราภาษีที่ชำระ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ทศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.754 และความพึงพอใจต่อการให้บริการ มีค่า Sig เท่ากับ 0.101 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี และอัตราภาษีที่ชำระ ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 2 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการขอเอกสารเพิ่มเติม

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการขอเอกสารเพิ่มเติม

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	0.031	0.618	0.537
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี	0.283	4.569	0.000
อัตราภาษีที่ชำระ	0.324	4.870	0.000
ทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี	-0.153	-2.559	0.011
ความพึงพอใจต่อการให้บริการ	0.168	2.742	0.006

หมายเหตุ: $R = 0.613$, $R^2 = 0.376$, $F = 47.468$, $Sig = 0.000^{**}$, Durbin-Watson = 1.527

****** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ***** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.376 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายองค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 37.60 โดยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่า Sig เท่ากับ 0.537 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 อัตราภาษีที่ชำระ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ทศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.011 และความพึงพอใจต่อการให้บริการ มีค่า Sig เท่ากับ 0.006 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีและอัตราภาษีที่ชำระ ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการขอเอกสาร

เพิ่มเติม โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 3 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 4 องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการชำระภาษีไม่ครบถ้วน

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการชำระภาษีไม่ครบถ้วน

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	-0.004	-0.082	0.935
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี	0.331	5.506	0.000
อัตราภาษีที่ชำระ	0.345	5.351	0.000
ทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี	-0.153	-2.644	0.009
ความพึงพอใจต่อการให้บริการ	0.155	2.602	0.010

หมายเหตุ: R = 0.644, R² = 0.415, F = 55.908, Sig = 0.000**, Durbin-Watson = 1.668

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า R² มีค่าเท่ากับ 0.415 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายองค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 41.50 โดยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่า Sig เท่ากับ 0.935 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 อัตราภาษีที่ชำระ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.009 และความพึงพอใจต่อการให้บริการ มีค่า Sig เท่ากับ 0.010 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี และอัตราภาษีที่ชำระ ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการชำระภาษีไม่ครบถ้วน โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 4 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 5 องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านอัตราค่าปรับ

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านอัตราค่าปรับ

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	-0.019	-0.388	0.698
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี	0.308	5.093	0.000
อัตราภาษีที่ชำระ	0.146	2.250	0.025
ทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี	0.024	0.405	0.686
ความพึงพอใจต่อการให้บริการ	0.275	4.598	0.000

หมายเหตุ: R = 0.638, R² = 0.407, F = 55.908, Sig = 0.000**, Durbin-Watson = 1.742

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์พบว่า R² มีค่าเท่ากับ 0.407 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายองค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 40.7 โดยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่า Sig เท่ากับ 0.698 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 อัตราภาษีที่ชำระ มีค่า Sig เท่ากับ 0.025 ทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.686 และความพึงพอใจต่อการให้บริการ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี และความพึงพอใจต่อการให้บริการ ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการอัตราค่าปรับ โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 5 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	-0.019	-0.388	0.698
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี	0.308	5.093	0.000
อัตราภาษีที่ชำระ	0.146	2.250	0.025

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ทัศนคติต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษี	0.024	0.405	0.686
ความพึงพอใจต่อการให้บริการ	0.275	4.598	0.000

หมายเหตุ: $R = 0.590$, $R^2 = 0.348$, $F = 42.000$, $Sig = 0.000^{**}$, Durbin-Watson = 1.981

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.348 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี ร้อยละ 34.80 โดยพบว่า ด้านการจ่ายประเภทเงินได้ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 การหักลดหย่อน มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ มีค่า Sig เท่ากับ 0.025 ช่องทางและวิธีการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.686 และความสามารถในการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า ด้านการจ่ายประเภทเงินได้ และการหักลดหย่อน ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 6 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 7 ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง

ตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ด้านการจ่ายประเภทเงินได้	0.210	3.623	0.000
การหักลดหย่อน	0.148	2.282	0.023
การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ	-0.051	-0.796	0.427
ช่องทางและวิธีการชำระภาษี	0.148	2.989	0.003
ความสามารถในการชำระภาษี	0.285	5.147	0.000

หมายเหตุ: $R = 0.605$, $R^2 = 0.366$, $F = 45.519$, $Sig = 0.000^{**}$, Durbin-Watson = 1.747

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากรายการที่ 8 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.366 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี ร้อยละ 36.60 โดยพบว่า ด้านการจ่ายประเภทเงินได้ มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 การหักลดหย่อน มีค่า Sig เท่ากับ 0.023 การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ มีค่า Sig เท่ากับ 0.427 ช่องทางและวิธีการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.003 และความสามารถในการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า ด้านการจ่ายประเภทเงินได้ ช่องทางและวิธีการชำระภาษี และความสามารถในการชำระภาษี ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 8 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 8 ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการขอเอกสารเพิ่มเติม

ตารางที่ 9 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการขอเอกสารเพิ่มเติม

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ด้านการจ่ายประเภทเงินได้	0.195	3.451	0.001
การหักลดหย่อน	0.192	3.015	0.003
การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ	0.071	1.123	0.262
ช่องทางและวิธีการชำระภาษี	-0.010	-0.203	0.839
ความสามารถในการชำระภาษี	0.287	5.303	0.000

หมายเหตุ: R = 0.628, R2 = 0.395, F = 51.341, Sig = 0.000**, Durbin-Watson = 1.534

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากรายการที่ 9 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.395 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี ร้อยละ 39.50 โดยพบว่า ด้านการจ่ายประเภทเงินได้ มีค่า Sig เท่ากับ 0.001 การหักลดหย่อน มีค่า Sig เท่ากับ 0.003 การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ มีค่า Sig เท่ากับ 0.262 ช่องทางและวิธีการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.839 และความสามารถในการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า ด้าน

การจำแนกประเภทเงินได้ การหักลดหย่อน และความสามารถในการชำระภาษี ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการขอเอกสารเพิ่มเติม โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 8 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 9 ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการชำระภาษีไม่ครบถ้วน

ตารางที่ 10 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการชำระภาษีไม่ครบถ้วน

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ด้านการจำแนกประเภทเงินได้	0.115	1.926	0.055
การหักลดหย่อน	0.173	2.570	0.011
การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ	0.011	0.164	0.870
ช่องทางและวิธีการชำระภาษี	0.073	1.430	0.154
ความสามารถในการชำระภาษี	0.306	5.347	0.000

หมายเหตุ: R = 0.567, R² = 0.322, F = 37.372, Sig = 0.000**, Durbin-Watson = 1.744

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์พบว่า R² มีค่าเท่ากับ 0.322 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี ร้อยละ 32.20 โดยพบว่า ด้านการจำแนกประเภทเงินได้ มีค่า Sig เท่ากับ 0.055 การหักลดหย่อน มีค่า Sig เท่ากับ 0.011 การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ มีค่า Sig เท่ากับ 0.870 ช่องทางและวิธีการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.154 และความสามารถในการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า ความสามารถในการชำระภาษี ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการชำระภาษีไม่ครบถ้วน โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 9 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 10 ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการอัตราค่าปรับ

ตารางที่ 11 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามันด้านการอัตราค่าปรับ

Variable	Standardized Coefficients	t	Sig
ด้านการจำแนกประเภทเงินได้	-0.008	-0.144	0.885
การหักลดหย่อน	0.259	4.124	0.000
การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ	0.043	0.694	0.488
ช่องทางและวิธีการชำระภาษี	0.201	4.224	0.000
ความสามารถในการชำระภาษี	0.278	5.212	0.000

หมายเหตุ: $R = 0.642$, $R^2 = 0.412$, $F = 55.113$, $Sig = 0.000^{**}$, Durbin-Watson = 1.957
 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.412 หมายถึง ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษี ร้อยละ 41.20 โดยพบว่า ด้านการจำแนกประเภทเงินได้ มีค่า Sig เท่ากับ 0.885 การหักลดหย่อน มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบ มีค่า Sig เท่ากับ 0.488 ช่องทางและวิธีการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 และความสามารถในการชำระภาษี มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งค่า Sig ของตัวแปรมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ 0.005 หมายความว่า การหักลดหย่อน ช่องทางและวิธีการชำระภาษี และความสามารถในการชำระภาษี ส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบภาษีด้านการอัตราค่าปรับ โดยได้รับการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานที่ 10 ได้รับการสนับสนุนและยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยผลที่ได้จากการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบในการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อัตราภาษีที่ชำระและความพึงพอใจต่อการให้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสัญญา เนียมเปรมและคณะ (2563) ด้านการก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบในภายหลัง พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี และ อัตราภาษีที่ชำระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้อง

กับวิจัย วิไลวรรณ กลมมา (2555) สัญญา เนียมเปรมและคณะ (2563) ด้านการขอเอกสารเพิ่มเติมพบว่า ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี และ อัตราภาษีที่ชำระ เช่นเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องซึ่งสอดคล้องกับ วิจัย นางสาวจิรพร ศิริเสถียร 2557 ด้านการชำระภาษีไม่ครบถ้วน พบว่า ในคราวเดียวกัน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี อัตราภาษีที่ชำระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องซึ่งสอดคล้องกับ วิจัย Sanya Niamprem 2563 ด้านอัตราค่าปรับ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี และ ความพึงพอใจต่อการให้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องซึ่งสอดคล้องกับ วิจัย(จิรพร ศิริเสถียร 2557)

ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบและชำระภาษีส่งผลเชิงบวกต่อการยื่นแบบและชำระภาษีผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาของของภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ด้านการยื่นประเภทเงินได้ไม่ครบถ้วน พบว่า ด้านการจำแนกประเภทเงินได้ และ การหักลดหย่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ สุกันทา สะเอียบคง (2558) (จารุวรรณ พิมเสน 2564)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

การยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งอันดามัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิเคราะห์ไปเป็นแนวทางการพิจารณาในเรื่องการยื่นแบบและ การชำระภาษี รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ที่สะท้อนให้เห็นให้เห็นถึงปัญหาในการยื่นแบบและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งอันดามัน เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงของผู้เสียภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาตัวแปรที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรค ของการยื่นแบบและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาคใต้ฝั่งอันดามัน

2.2 การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ หากมีการศึกษาเรื่องนี้ต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้มีการต่อยอดด้วยการทำการศึกษาในวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้งานวิจัยที่หลากหลายมุมมองและหลากหลายรูปแบบและมีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการยื่นแบบภาษีเงินได้ ภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน 6 จังหวัด เป็น 14 จังหวัด ภาคใต้

เอกสารอ้างอิง (References)

จารุวรรณ พิมเสน. (2564). คุณลักษณะของผู้ใช้ระบบสารสนเทศที่มีผลต่อความสำเร็จของระบบสารสนเทศ กรณีศึกษา การยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 23.

- จิรพร ศิริเสถียร. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเต็มใจในกรณีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในจังหวัดอ่างทอง
- สัญญา เนียมเปรม และคณะ. (2563). ปัญหาและอุปสรรคในการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของบุคลากร ภายในโครงการชลประทานขอนแก่น
- เอกพงศ์ ลุนสา. (2547). ปัจจัยก่อให้เกิดความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาเฉพาะ: ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 12
- ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง. (2558). ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะอิเล็กทรอนิกส์ของการยื่นแบบและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว
โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส

The Development of Mathematical Problem Solving and
Communication Ability of Mathayomsuksa One Students on One
Variable Linear Equation by Using FOPS Strategy

โสธยา ทองสมัย¹ ชานนท์ จันทรา² ชนิศวรา เลิศอมรพงษ์³

Soraya Thongsamai, Chanon Chuntra, Chanisvara Lertamornpong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 30 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส จำนวน 8 แผน และ แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ใช้และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอสประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 พิจารณารูปแบบของปัญหา ขั้นที่ 2 จัดข้อมูลของปัญหาลงในแผนภาพ ขั้นที่ 3 วางแผนการแก้ปัญหา และขั้นที่ 4 แก้ปัญหา และ 2) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอสสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): กลวิธีเอฟโอพีเอส; การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์; การสื่อสารทางคณิตศาสตร์

Received: 2023-06-19 Revised: 2023-07-12 Accepted: 2023-07-17

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Master of Education Program in Teaching Mathematics, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: rayaedu1989@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the characteristics of learning activities organized according to FOPS strategy for learning development in mathematical problem solving and communication ability on one variable linear equation of mathayomsuksa one students, and 2) to study mathematical problem solving and communication ability of mathayomsuksa one students on one variable linear equation of learning activities organized according to FOPS strategy. The sample of this research consisted of 30 mathayomsuksa one students of one classroom who were studying in the second semester of the academic year 2022, that was selected by cluster random sampling. The instruments used in this research were 1) 8 mathematics lesson plans on one variable linear equation by using FOPS strategy and 2) mathematical problem solving and communication ability test which was a subjective test asking students to elaborate on how to solve the mathematical problem in detail for 4 items. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t – test statistics, and content analysis. The results of the research were as follows: 1) characteristics of learning activities organized according to FOPS strategy were consisted of 4 steps: (1) F – Find the problem type, (2) O – Organize the information in the problem using the diagram, (3) P – Plan to solve the problem, and (4) S – Solve the problem and 2) students had mathematical problems solving and communication ability on one variable linear equation after receiving the learning management based on FOPS strategy were higher than 60% at the .05 level of significance.

Keywords: FOPS strategy; Problem Solving; Communication

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

คณิตศาสตร์จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ ที่เป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพ และยังพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) สอดคล้องกับคำกล่าวของ อัมพร ม้าคอง (2553) ที่ว่าคณิตศาสตร์ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความเจริญและการสื่อสารความหมายระหว่างมนุษย์ในชีวิตประจำวัน แม้ว่าคณิตศาสตร์จะมีบทบาทสำคัญ จากผลการประเมินคณิตศาสตร์ของ PISA 2018 ที่มุ่งเน้นความฉลาดรู้ (Literacy) ทางด้านคณิตศาสตร์ ประกอบด้วยคิดสถานการณ์ของปัญหา ใช้หลักการและกระบวนการในการแก้ปัญหา ตีความและประเมินผลลัพธ์ พบว่า มีนักเรียนไทย 52.7% ที่มีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ต่ำกว่าระดับพื้นฐาน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) นอกจากนั้นปัญหาของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านมา ยังพบว่าแม้นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเป็นอย่างดี แต่นักเรียนจำนวนไม่น้อยยังต้องได้รับการพัฒนาความสามารถเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การแสดงหรืออ้างอิงเหตุผล การสื่อสารหรือการนำเสนอแนวคิดระดับพื้นฐาน และผลการประเมินของ PISA 2015 ที่ทำการประเมินนักเรียนอายุ 15 ปี ของการรู้เรื่องทักษะทางคณิตศาสตร์ทั้ง 7 ประการ ดังนี้ 1) การสื่อสาร (Communication) 2) การทำให้เป็นคณิตศาสตร์ (Mathematising) 3) การแสดงเครื่องหมาย/สัญลักษณ์แทน (Representation) 4) การใช้ความเป็นเหตุเป็นผลและการสร้างข้อโต้แย้ง (Reasoning and argument) 5) การสร้างกลยุทธ์เพื่อแก้ปัญหา (Devising strategies for solving problems) 6) การใช้สัญลักษณ์ ภาษาคณิตศาสตร์ หรือภาษาเทคนิคและการดำเนินการ (Using symbolic, formal and technical language and operation) 7) การใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ (Using mathematical tools) พบว่ามีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งแสดงให้เห็นว่านอกจากนักเรียนขาดทักษะการคิดแล้ว นักเรียนยังขาดทักษะการให้เหตุผลและการสื่อสารในวิชาคณิตศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564)

ผลการประเมินต่าง ๆ ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนยังมีความรู้และทักษะทางคณิตศาสตร์ที่ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะทักษะการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ จากการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของผู้วิจัยในปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ 50% ที่โรงเรียนตั้งไว้ โดยเรื่องที่มีผลคะแนนต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว จากการสังเกตการทำแบบฝึกหัดและการตรวจแบบทดสอบ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดคำนวณที่ดี เมื่อนักเรียนดำเนินการแก้โจทย์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว สามารถวิเคราะห์สิ่งที่โจทย์กำหนดและสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบได้ แต่ไม่สามารถเขียนสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวได้ ทำให้การวางแผนการแก้ปัญหาและการเลือกวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง

ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้คะแนนสอบกลางภาคของนักเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ไม่ถึงค่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการสอนแบบนิรนัย มีการยกตัวอย่างโจทย์หรือสถานการณ์อย่างง่าย พร้อมทั้งสาธิตวิธีการแก้ปัญหา จากการเลือกใช้วิธีดังกล่าวพบว่า ยังไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะทำการศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้ดีขึ้น

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จึงได้ทำการศึกษาลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ พบว่า กลวิธีเอฟโอพีเอส (FOPS Strategy) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงสร้างความรู้เป็นฐาน (Schema Theory) ที่เน้นให้นักเรียนแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ผ่านการใช้โครงสร้างความรู้หรือโครงสร้างของปัญหา เป็นขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาที่ควบคู่กับการเตือนตนเอง (Self-monitoring) ซึ่ง Jitendra and Star (2011) ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 พิจารณารูปแบบของปัญหา (F – Find the problem type) เป็นขั้นตอนการอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลในโจทย์ปัญหาที่กำหนดให้อย่างละเอียด สามารถบอกสิ่งที่โจทย์กำหนด และบอกสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบได้ ขั้นที่ 2 จัดข้อมูลของปัญหาลงในแผนภาพ (O – Organize the information in the problem using the diagram) เป็นขั้นตอนการสร้างตัวแทนของปัญหา โดยใช้การวาดภาพหรือตารางนำเสนอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างข้อมูลจากประโยคข้อความและเขียนเครื่องหมาย ตัวแปร หรือสัญลักษณ์แทนสิ่งที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 วางแผนการแก้ปัญหา (P – Plan to solve the problem) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะต้องใช้ข้อมูลจากแนวคิดในการแก้ปัญหาที่ได้จากการวาดภาพหรือตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัญหาที่กำหนดไปสู่การเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ และขั้นที่ 4 แก้ปัญหา (S – Solve the problem) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนต้องใช้ขั้นที่ 3 ดำเนินการด้วยตนเองในการแก้ปัญหาและใช้สมบัติของการเท่ากันในการแสดงแนวคิดและนำเสนอขั้นตอนกระบวนการทางคณิตศาสตร์เพื่อหาคำตอบและสรุปคำตอบ

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเอฟโอพีเอสจะช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการวางแผนการแก้โจทย์ปัญหาจากนามธรรมไปสู่รูปธรรมและสามารถนำเสนอวิธีการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในบทเรียนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอสเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 140 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จากทั้งหมด 4 ห้องเรียน ซึ่งการจัดห้องเรียนแต่ละห้องเป็นแบบความสามารถในการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน (14 คาบ) คาบละ 50 นาที โดยเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์มีขั้นตอนในการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Jitendra and Star (2011) คือ ขั้นที่ 1 พิจารณารูปแบบของปัญหา ขั้นที่ 2 จัดข้อมูลของปัญหาลงในแผนภาพ ขั้นที่ 3 วางแผนการและขั้นที่ 4 แก้ปัญหา
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยข้อสอบเป็นแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 12 คะแนน รวม 48 คะแนน สำหรับวัดความสามารถในการแก้ปัญหาวางคณิตศาสตร์ 7 คะแนน และวัดความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ 5 คะแนน จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อสอบแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 นั่นคือ ข้อสอบทุกข้อสามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้ กลวิธีเอฟโอพีเอส ในการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คาบ คาบละ 50 นาที
3. นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว มาทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างในคาบที่ 15 จำนวน 4 ข้อ โดยใช้ เวลาทดสอบ 90 นาที
4. สรุปและสังเคราะห์ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว รวมถึงบทบาทครูและนักเรียนจากการนำไปทดลองใช้จริง การสังเกตขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

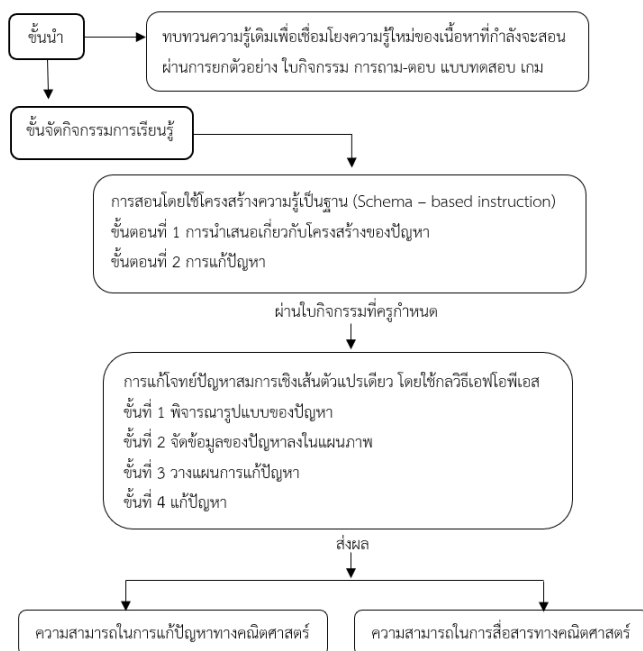
การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติและวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม โดยใช้ one – sample t – test
2. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอสเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟพีเอส

จากภาพที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟพีเอส เริ่มจากนักเรียนจะต้องทราบโครงสร้างของปัญหาก่อนนำไปสู่การแก้โจทย์ปัญหา เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธีเอฟพีเอสที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 พิจารณารูปแบบของปัญหา นักเรียนจะต้องอ่านข้อมูลจากสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ชัดเจน เพื่อวิเคราะห์สิ่งที่โจทย์กำหนดและกำหนดตัวแปรแทนสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบก่อนนำไปออกแบบแนวคิดในการแก้ปัญหาขั้นที่ 2 จัดข้อมูลของปัญหาลงในแผนภาพ เป็นขั้นที่นักเรียนออกแบบเพื่อสร้างตัวแทนของปัญหา โดยใช้การวาดภาพหรือตารางเพื่อเชื่อมโยงประโยค ข้อความ เครื่องหมาย ตัวแปร หรือสัญลักษณ์ แทนสิ่งที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหานั้น ๆ ก่อนนำไปสู่การเขียนเป็นสมการ ซึ่งขั้นที่ 3 วางแผนการแก้ปัญหา นักเรียนจะต้องนำข้อมูลจากแนวคิดในการแก้ปัญหามาเขียนเป็นสมการให้ถูกต้อง และขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการคือ ขั้นที่ 4 แก้ปัญหา นักเรียนจะต้องนำสมการในขั้นที่ 3 มาดำเนินการแก้ปัญหาโดยเลือกใช้สมบัติของการเท่ากันมาช่วยในการนำเสนอแนวคิดขั้นตอนกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และสามารถสรุปคำตอบจากเงื่อนไขในโจทย์ได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟพีเอส เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม ดังตารางที่ 1

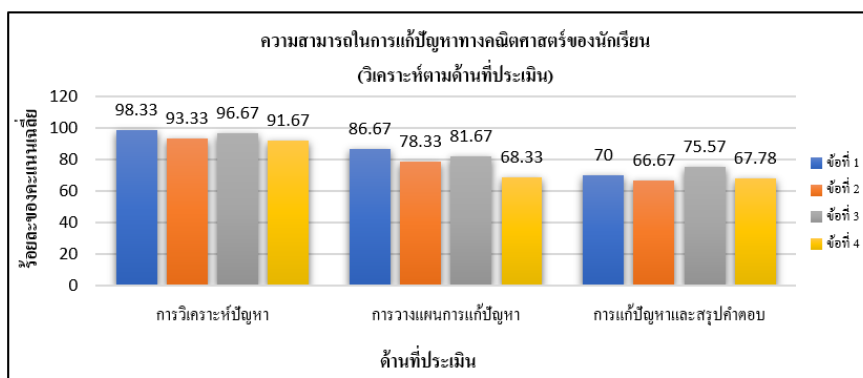
ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม

คะแนน	n	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	$\bar{x}$	ร้อยละ	S.D.	t	sig
หลังเรียน	30	13	28	22.30	79.64	4.61	6.52*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส มีคะแนนสูงสุด 28 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 13 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 22.30 คะแนน จากคะแนนเต็ม 28 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส ตามเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยวิเคราะห์ตามด้านที่ประเมิน

จากภาพที่ 2 เมื่อนำคะแนนหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และการสื่อสารทางคณิตศาสตร์มาวิเคราะห์ตามด้านที่ ประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย **ด้านการวิเคราะห์ปัญหา** พบว่า ในภาพรวมนักเรียนสามารถเขียนสิ่งที่โจทย์กำหนดให้ และสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบได้ถูกต้องสมบูรณ์ ส่งผลให้ระดับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 1.89 คิดเป็นร้อยละ 94.99 ของคะแนนเต็ม (2 คะแนน) **ด้านการวางแผนการแก้ปัญหา** พบว่า ในภาพรวมนักเรียนสามารถสร้างตัวแทนของปัญหา โดยใช้การวาดภาพหรือตารางนำเสนอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างข้อมูล

จากประโยชน์ข้อความ เขียนเครื่องหมาย ตัวแปร หรือสัญลักษณ์แทนสิ่งที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา ก่อนนำไปสู่การเขียนเป็นสมการ ส่งผลให้ระดับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 1.57 คิดเป็นร้อยละ 78.75 ของคะแนนเต็ม (2 คะแนน) และด้านการแก้ปัญหาและสรุปคำตอบ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนสามารถใช้แนวคิดและวิธีการทางคณิตศาสตร์ในการแสดงวิธีการแก้ปัญหาได้ค่อนข้างถูกต้อง และมีการสรุปคำตอบได้ถูกต้องบางส่วน ส่งผลให้ระดับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ย 2.09 คิดเป็นร้อยละ 70.00 ของคะแนนเต็ม (3 คะแนน)

3. ผลการศึกษาความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส สรุปได้ดังตารางที่ 2

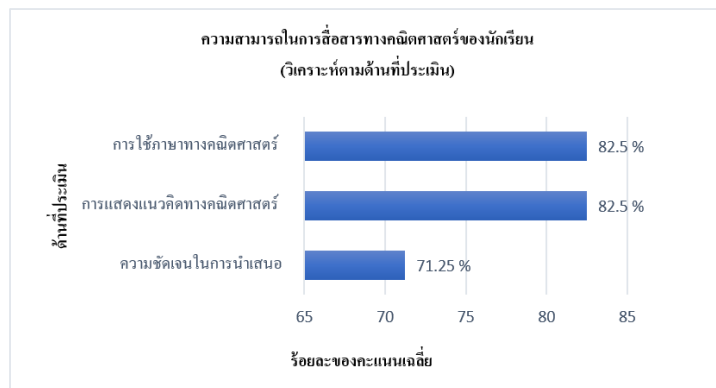
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

คะแนน	n	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	$\bar{x}$	ร้อยละ	S.D.	t	sig
หลังเรียน	30	10	20	15.57	77.83	3.17	6.16*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนเรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน 15.57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.83 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส ตามเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงผลการวิเคราะห์ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนโดยวิเคราะห์ตามด้านที่ประเมิน

จากภาพที่ 3 เมื่อนำคะแนนหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ มาวิเคราะห์ตามด้านที่ประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย **ด้านการใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์** พบว่า นักเรียนสามารถใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ (เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ตัวแปร) ในการสื่อสารและนำเสนอได้ถูกต้อง ส่งผลให้ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.65 คิดเป็นร้อยละ 82.50 ของคะแนนเต็ม (2 คะแนน) **ด้านการแสดงแนวคิดทางคณิตศาสตร์** พบว่า นักเรียนสามารถเขียนสมการและเลือกใช้สมบัติของการเท่ากันในการแสดงแนวคิดได้เหมาะสม ถูกต้อง ส่งผลให้ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.82 คิดเป็นร้อยละ 82.50 ของคะแนนเต็ม (1 คะแนน) และ**ด้านความชัดเจนในการนำเสนอ** พบว่า นักเรียนสามารถเขียนแสดงขั้นตอนในการแก้ปัญหอย่างเป็นระบบได้ถูกต้องเพียงบางส่วน ส่งผลให้ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.42 คิดเป็นร้อยละ 71.25 ของคะแนนเต็ม (2 คะแนน)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้กลวิธี เอพโอพีเอส ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนนี้ควรเริ่มต้นด้วยการสอนนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อสอนเกี่ยวกับโครงสร้างของสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนจะต้องทราบก่อนการแก้โจทย์ปัญหา และการทำงานของนักเรียนจะได้รับใบงานที่ประกอบด้วยสถานการณ์ที่มีจำนวนที่ไม่ทราบค่า และแผนภาพที่แสดงโครงสร้างของสถานการณ์ โดยครูจะต้อง

แสดงการวิเคราะห์โครงสร้างของสถานการณ์ที่ละประเภทด้วยตัวอย่างที่หลากหลาย ผ่านการถาม-ตอบ แบบทดสอบ เกม

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้นให้นักเรียนอ่านสถานการณ์หรือปัญหาและวางแผนข้อมูลลงในแผนภาพให้เหมาะสม เพื่อเปลี่ยนข้อมูลในแผนภาพไปสู่สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ตามด้วยการสอนให้นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยอาศัยทักษะทางคณิตศาสตร์ผ่านการถาม – ตอบ เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดด้วยตนเองในการหาคำตอบได้อย่างถูกต้อง และตรวจสอบคำตอบของปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผล

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนของการแก้ปัญหา ครูควรมีการติดตามผลการเรียนรู้โดยใช้คำถามที่ถูกออกแบบมาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมในการแก้ปัญหา เช่น สิ่งที่โจทย์กำหนดให้คืออะไรบ้างและสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบคืออะไรในการทำความเข้าใจปัญหา นักเรียนเขียนแสดงแนวคิดในการแก้ปัญหาได้อย่างไรเพื่อวางแผนการแก้ปัญหา และนักเรียนคิดว่าจำเป็นต้องตรวจสอบความสมเหตุสมผลของคำตอบทุกครั้งหรือไม่ เพราะเหตุใด ในการหาคำตอบของปัญหานี้

4. การวัดและการประเมินผลควรกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อสามารถออกแบบและเลือกวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการวัด รวมถึงความชัดเจนของเกณฑ์การให้คะแนนจากการทำใบกิจกรรม แบบฝึกหัด และแบบทดสอบหลังเรียน

2. จากผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 22.30 คะแนน จากคะแนนเต็ม 28 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิเคราะห์ตามด้านที่ประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผนการแก้ปัญหา และ 3) การแก้ปัญหาและสรุปคำตอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรนัชชา รมย์กุล และคณะ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การแก้ปัญหาด้วยกลวิธีเอฟโอพีเอสร่วมกับคำถามที่เน้นการรู้คิด ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์โดยใช้การแก้ปัญหาด้วยกลวิธีเอฟโอพีเอสหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกลวิธีเอฟโอพีเอส เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้โครงสร้างความรู้เป็นฐานประกอบการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง ผ่านการวิเคราะห์โจทย์ปัญหา ฝึกการวางแผนการแก้ปัญหาจากการสร้างตัวแทนของข้อมูลก่อนนำไปสู่การเขียนเป็นสมการ ทำให้นักเรียนสามารถเขียนแสดงการแก้ปัญหาย่างเป็นระบบและสรุปคำตอบอย่างสมเหตุสมผลด้วยตนเอง ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 15.57 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิเคราะห์ตามด้านที่ประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์ 2) การแสดงแนวความคิดทางคณิตศาสตร์ และ 3) ความชัดเจนในการนำเสนอ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไตรภพ คงเสน (2559) ที่กล่าวว่าความสามารถในการสื่อสารเป็นการใช้คำพูดและการเขียน การใช้คำศัพท์ สัญลักษณ์ รูปภาพ และโครงสร้างทางคณิตศาสตร์ เพื่อแสดงแนวคิดและอธิบายแนวความคิด ซึ่งแสดงความหมายและความสัมพันธ์ของแนวคิดทางคณิตศาสตร์ของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และรัดกุม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ต้องใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง ครูควรมีการศึกษาและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีเกี่ยวกับวิธีการสอนและรูปแบบวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และความสมารถที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน โดยครูต้องคำนึงถึงเวลาที่มีจำกัดรวมถึงเวลาที่ใช้ในการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถได้เต็มศักยภาพ

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์นี้ เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้การออกแบบการสร้างตัวแทนของปัญหาให้เป็นรูปธรรมในการอธิบายข้อมูล ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมของเนื้อหา โดยเนื้อหาและวิธีการสร้างตัวแทนของปัญหาต้องสามารถประยุกต์การสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริงได้ และครูควรใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนแสดงแนวคิดหรือวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วยตนเอง

3) การตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรมและแบบฝึกหัดของนักเรียน ครูควรตรวจสอบความถูกต้องของการทำงานทันทีและควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงแนวคิดลองผิดลองถูกจากการมีส่วนร่วมในการหาคำตอบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนได้ทันที พร้อมกล่าวชมเชยเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีแรงจูงใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียน เป็นต้น

4. การออกแบบใบกิจกรรมหรือแบบฝึกหัด ครูผู้สอนควรกำหนดปริมาณตัวเลขต้องไม่ให้มากหรือน้อยเกินไป โดยจะต้องคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนและระยะเวลาที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส ในการพัฒนาทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ เช่น การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ หรือมนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

2. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเอฟโอพีเอส ในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไทรภพ คงเสน. (2559). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบโพร์พอยที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนัชชา รมย์นุกูล. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การแก้ปัญหาด้วยกลวิธีเอฟโอพีเอส ร่วมกับคำถามที่เน้นการรู้คิด*. วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 13 (3), 199 – 211.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2564). *ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์*, สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/pisa2015summaryreport>.
- สาวิตรี มูลสุวรรณ. (2557). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลวิธีเอฟโอพีเอสที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และการใช้ตัวแทนความคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพร ม้าคอง. (2553). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ : การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Jitendra et al., (2010). Schema – Based Instruction : Facilitating Mathematical Word Problem Solving for Students with Emotional and Behavioral Disorders. *Preventing School Failure*. 53(3), 145 – 151.

การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์
The Study Mathematical Problem Solving Ability and
Learning Achievement on Fundamental Counting Principle
of Mathayomsuksa Five Students by Using The Four-Point
Instructional Model

เพียววี่ แซ่เตีย¹ ชานนท์ จันทรา² ต้องตา สมใจเพ็ง³
Payao Saetia, Chanon Chuntra, Tongta Somchaipeng

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์ สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น และ 2) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวนนักเรียน 35 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน โฟร์พอยท์ สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหาในกลุ่มใหญ่ ขั้นที่ 2 การแก้ปัญหาในกลุ่มเล็ก ขั้นที่ 3 การอภิปรายในกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับข้อค้นพบของนักเรียน และขั้นที่ 4 การมอบหมายภาระงานเพิ่มเติม 2) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัด การเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียน

Received: 2023-06-16 Revised: 2023-07-12 Accepted: 2023-07-17

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University
Corresponding Author e-mail: payao.saetia@gmail.com

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

การสอนโพร์พ้อยท์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พ้อยท์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): การสอนแบบโพร์พ้อยท์; การแก้ปัญหา; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the characteristics of learning activities organized according to The Four - Point Instructional Model for learning development on fundamental counting principle and 2) to study mathematical problem solving ability and mathematics learning achievement of mathayomsuksa five students on fundamental counting principle by using The Four - Point Instructional Model. The sample of this research consisted of 35 mathayomsuksa five students that was selected by cluster random sampling. The instruments used in this research were 1) mathematics lesson plans on fundamental counting principle, 2) mathematical problem solving ability test, and 3) mathematics achievement test. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t-test statistics, and content analysis. The results of the research were as follows: 1) characteristics of learning activities organized according to The Four - Point Instructional Model for learning development on fundamental counting principle were consisted of 4 steps: (1) large-group problem posing, (2) small-group problem solving, (3) large- group discussion about the students' findings and discoveries, and (4) extended assignments and projects, 2) students had mathematical problems solving ability on fundamental counting principle after receiving the learning management based on The Four - Point Instructional Model were higher than 60% at the .05 level of significance and 3) students had mathematics learning achievement on fundamental counting principle after receiving the learning management based on The Four - Point Instructional Model were higher than 60% at the .05 level of significance.

Keywords: Four - Point Instructional; Problem Solving; Learning Achievement

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาความรู้และความสามารถของเยาวชนให้กลายเป็นประชากรที่มีคุณภาพในอนาคต ด้วยสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย เพื่อเตรียมเด็กและเยาวชนของชาติให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดให้วิชาคณิตศาสตร์เป็นหนึ่งในสาระหลัก ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยหนึ่งในทักษะนั้นคือทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถในการทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นทักษะกระบวนการที่เป็นหัวใจของการสอนคณิตศาสตร์และเป็นหนึ่งในทักษะที่พึงให้เกิดกับนักเรียน แต่จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ภาพรวมของความสามารถในการแก้ปัญหาด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เห็นได้จาก ผลการประเมินคณิตศาสตร์ของ PISA 2018 พบว่า มีนักเรียนไทย 52.7% ที่มีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ต่ำกว่าระดับพื้นฐาน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) และจากการจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัยในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า เรื่อง หลักการนับเบื้องต้นเป็นปัญหามากที่สุด เนื่องจากลักษณะของเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นโจทย์ปัญหา ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ หรือไม่สามารถเขียนแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง ทำให้กระบวนการแก้ปัญหาลังไม่ถูกต้องตามไปด้วย ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้คะแนนสอบกลางภาคของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 50 และยังทำให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ไม่ถึงค่าเป้าหมายตามที่โรงเรียนกำหนด

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นและการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ควรปรับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมุ่งพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ซึ่งแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้านคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่น่าสนใจคือ รูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์ (The Four – Point Instructional Model) ได้พัฒนาขึ้นโดยนักการศึกษาชื่อ Manouchehri (2001) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนได้คิดและทำงานเหมือนนักคณิตศาสตร์ (National Council of Teachers of Mathematics (NCTM), 2000) บนแนวคิดการสำรวจข้อมูล การสร้างข้อคาดการณ์ การแก้ปัญหา และ

การตั้งปัญหา รูปแบบการเรียนการสอนโปรแกรมมิ่งเน้นให้นักเรียนทำการสืบสอบผ่านการตั้งปัญหาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสนทนาหรืออภิปรายกับผู้อื่น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหาในกลุ่มใหญ่ ขั้นที่ 2 การแก้ปัญหาในกลุ่มเล็ก ขั้นที่ 3 การอภิปรายในกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับข้อค้นพบของนักเรียน และขั้นที่ 4 การมอบหมายภาระงานเพิ่มเติม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษางานวิจัยของ ไตรภพ คงเสน (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโปรแกรมมิ่งที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และการสื่อสารของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเหตุผลนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนโปรแกรมมิ่งมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้ดีขึ้น อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีความสนใจในการนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโปรแกรมมิ่งสำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น
2. ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโปรแกรมมิ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์) กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 309 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์) กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จากทั้งหมด 9 ห้องเรียน โดยแต่ละห้องเรียนจัดนักเรียนแบบละความสามารถ

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 แผน (17 คาบ) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ ที่ผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยเป็นข้อสอบแบบอัตนัยที่ให้นักเรียนแสดงวิธีทำในการแก้โจทย์ปัญหาอย่างละเอียด 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผนการแก้ปัญหา และ 3) การแก้ปัญหา และการสรุปคำตอบ จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 7 คะแนน รวม 28 คะแนน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้สำหรับทดสอบหลังเรียน ลักษณะของข้อสอบเป็นข้อสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น จากนั้นนำผลการทดสอบที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60

การวิเคราะห์ข้อมูล

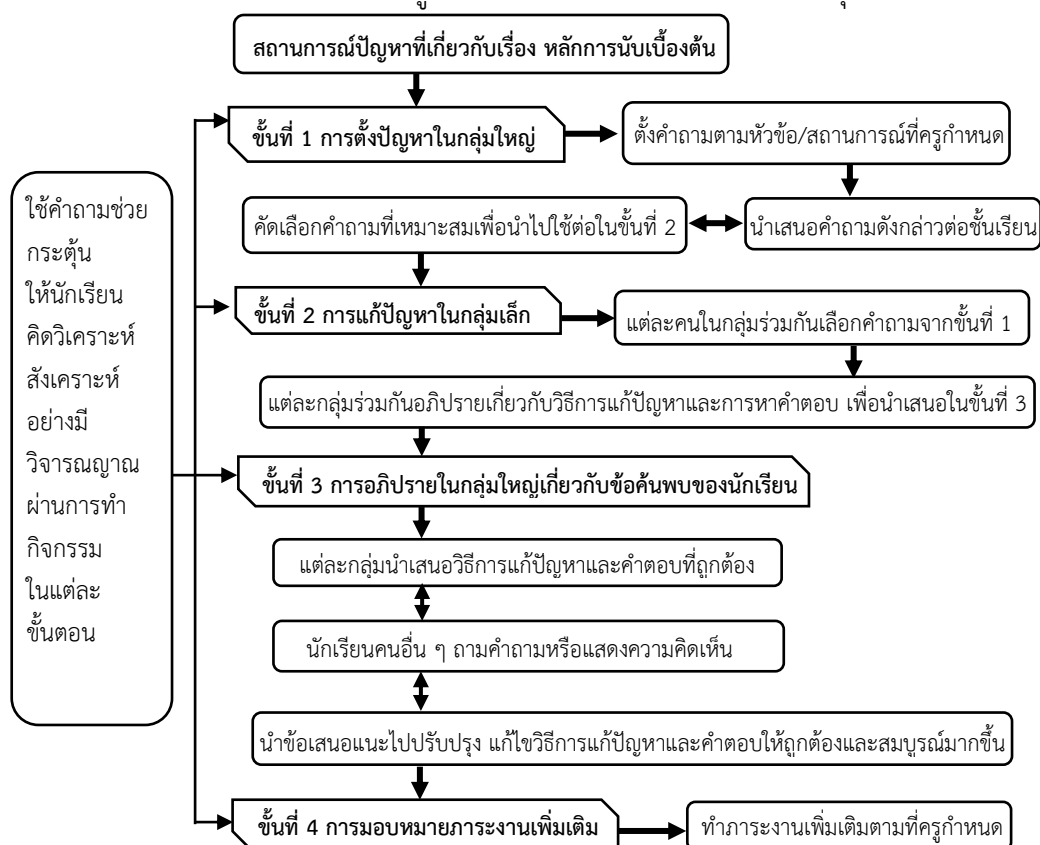
สถิติและวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม โดยใช้ one-sample t-test
2. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
3. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยใช้ one-sample t-test

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพรฟยอท เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหาในกลุ่มใหญ่ เป็นการให้นักเรียนแต่ละคนหรือร่วมกันตั้งคำถามตามหัวข้อ/สถานการณ์ที่ครูกำหนด และให้นักเรียนนำเสนอคำถามดังกล่าวต่อชั้นเรียน ขั้นที่ 2 การแก้ปัญหาในกลุ่มเล็ก เป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถ เพื่อแก้ปัญหาที่เลือกจากขั้นที่ 1 ซึ่งนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจะได้สนทนาและร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแก้ปัญหา เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบที่ถูกต้อง ขั้นที่ 3 การอภิปรายในกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับข้อค้นพบของนักเรียน เป็นการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาและคำตอบที่ถูกต้อง รวมถึงให้นักเรียนคนอื่น ๆ ถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในการสนับสนุนหรือคัดค้านเกี่ยวกับคำตอบที่นำเสนอ ขั้นที่ 4 การมอบหมายภาระงานเพิ่มเติม เป็นการให้นักเรียนทำภาระงานเพิ่มเติมตามที่ครูกำหนด ซึ่งในแต่ละขั้นตอนสามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพรฟยอท สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น

2. ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพรฟยอท เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม ซึ่งแสดงผลได้ดังตารางที่ 1

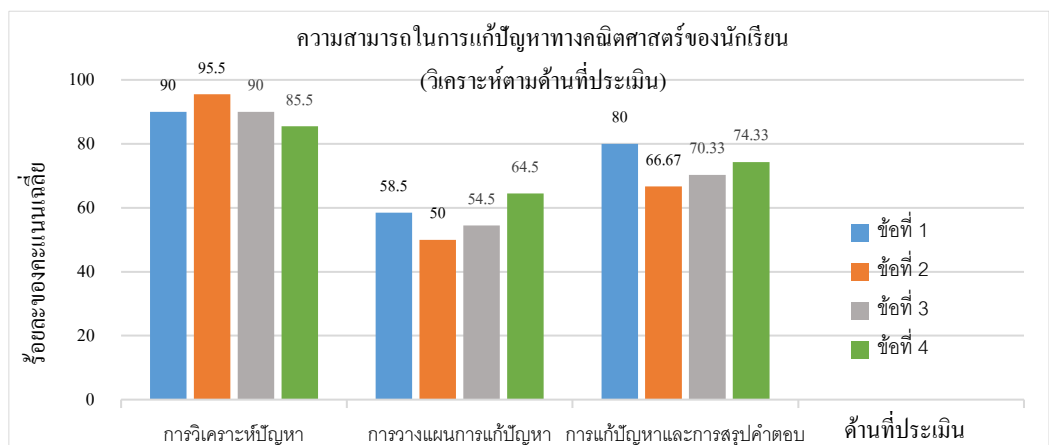
ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม

คะแนน	<i>n</i>	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	$\bar{x}$	S.D.	<i>t</i>	sig
หลังเรียน	35	12	27	20.51	4.15	5.29*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 27 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 12 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 20.51 คะแนน จากคะแนนเต็ม 28 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์โดยวิเคราะห์ตามเกณฑ์การประเมินแต่ละด้าน ซึ่งให้นักเรียนแก้โจทย์ปัญหาอย่างละเอียด 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผนการแก้ปัญหา และ 3) การแก้ปัญหาและการสรุปคำตอบ ซึ่งแสดงผลได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน โดยวิเคราะห์ตามด้านที่ประเมิน

จากภาพที่ 2 เมื่อนำคะแนนหลังเรียนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มาวิเคราะห์ตามด้านที่ประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผนการแก้ปัญหา และ 3) การแก้ปัญหาและการสรุปคำตอบ ได้ผลดังนี้

ด้านการวิเคราะห์ปัญหา พบว่า ในภาพรวมนักเรียนสามารถเขียนสิ่งที่โจทย์กำหนดให้ และสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบได้ถูกต้องสมบูรณ์ ส่งผลให้ระดับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.81 คิดเป็นร้อยละ 90.50 ของคะแนนเต็ม (2 คะแนน)

ด้านการวางแผนการแก้ปัญหา พบว่า ในภาพรวมนักเรียนสามารถระบุวิธีการที่เลือกใช้ในการแก้ปัญหาได้บางส่วน แต่ไม่เขียนแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือเขียนแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.14 คิดเป็นร้อยละ 57.00 ของคะแนนเต็ม (2 คะแนน)

ด้านการแก้ปัญหาและการสรุปคำตอบ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนสามารถใช้แนวคิดและวิธีการทางคณิตศาสตร์ในการแสดงวิธีการแก้ปัญหาได้ค่อนข้างถูกต้องและสรุปคำตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์ ส่งผลให้ระดับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 คิดเป็นร้อยละ 73.00 ของคะแนนเต็ม (3 คะแนน)

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม ซึ่งแสดงผลได้ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม

คะแนน	<i>n</i>	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	$\bar{x}$	S.D.	<i>t</i>	sig
หลังเรียน	35	10	18	14.46	2.63	5.53*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 18 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 10 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 14.46 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการสังเกตในขณะที่ยุติวิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน โพร้อยท์ เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้ผลการสังเกตและข้อเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหาในกลุ่มใหญ่ เป็นการให้นักเรียนแต่ละคนหรือร่วมกันตั้งคำถามตามหัวข้อ/สถานการณ์ที่ครูกำหนด และให้นักเรียนนำเสนอคำถามดังกล่าวต่อชั้นเรียน โดยครูชี้แจงหรือแสดงตัวอย่างลักษณะการตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมาพบว่า ในช่วงคาบแรก ๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถสร้างข้อคำถามของตนเองได้ หรือข้อคำถามที่นักเรียนสร้างขึ้นนั้น ยังไม่ตรงตามประเด็นที่ครูกำหนดไว้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเป็นผู้คิดคำถามด้วยตนเองหรือนักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ ครูจึงยกตัวอย่างคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งคำถามให้กับนักเรียน โดยในคาบแรก ๆ ของการเรียนการสอน ครูไม่ควรเน้นที่ผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นที่กระบวนการตั้งปัญหาที่ถูกต้องของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพร ม้าคอง (2554) ที่กล่าวถึงลักษณะการตั้งคำถามไว้ว่า คำถามที่นักเรียนสร้างขึ้นอาจเป็นคำถามที่สามารถหาคำตอบได้หรืออาจเป็นคำถามที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ ครูไม่ควรเน้นที่คำถามเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งเท่านั้น ควรให้ความสำคัญกับความหลากหลายของปัญหาที่นักเรียนสร้างขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนกล้าที่จะตั้งคำถามในแง่มุมต่าง ๆ ได้มากขึ้น

ขั้นที่ 2 การแก้ปัญหาในกลุ่มเล็ก เป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถเพื่อแก้ปัญหาที่เลือกจากขั้นที่ 1 ซึ่งนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจะได้สนทนาและร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การทำความเข้าใจปัญหา การวางแผนเลือกแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหา รวมถึงการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เพื่อหาคำตอบและสรุปคำตอบที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการแก้ปัญหาของ Polya (1957) ที่กล่าวว่า กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 2 วางแผนการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน และขั้นที่ 4 ตรวจสอบ ซึ่งจากการสังเกตการทำกิจกรรมของนักเรียนในขั้นนี้พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถใช้ความรู้และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาได้ สามารถเขียนวิธีการแก้ปัญหาและสรุปคำตอบได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 การอภิปรายในกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับข้อค้นพบของนักเรียน เป็นการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบและวิธีการในการแก้ปัญหา รวมถึงให้นักเรียนคนอื่น ๆ ถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็นในการสนับสนุนหรือคัดค้านเกี่ยวกับคำตอบที่นำเสนอ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ได้ มีความสามารถในการสร้างข้อคำถามของตนเองและสามารถแสดงวิธีการหาคำตอบและการสรุปคำตอบได้อย่าง

ถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถแสดงความคิดเห็นในการสนับสนุนหรือคัดค้านเกี่ยวกับคำตอบที่เพื่อนนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

ขั้นที่ 4 การมอบหมายภาระงานเพิ่มเติม เป็นการให้นักเรียนทำภาระงานเพิ่มเติมตามที่ครูกำหนด ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำเอกสารฝึกหัด โดยนักเรียนจะได้ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้โจทย์ปัญหาอื่น ๆ ในบริบทที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2561) ที่ว่าผู้เรียนจะมีทักษะการแก้ปัญหาได้ ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ มีแนวทางในการคิดที่หลากหลาย รู้จักเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และมียุทธวิธีที่หลากหลายในการแก้ปัญหา

2. จากการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ พบว่า ในภาพรวมหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ นักเรียนได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 27 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 12 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 20.51 คะแนน จากคะแนนเต็ม 28 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์แต่ละข้อพบว่า ข้อที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 1 โดยได้คะแนนเฉลี่ย 5.37 คิดเป็นร้อยละ 76.71 รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ย 5.23 คิดเป็นร้อยละ 74.71 และข้อที่นักเรียนได้คะแนนต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 2 โดยได้คะแนนเฉลี่ย 4.91 คิดเป็นร้อยละ 70.14 ทั้งนี้อาจมีเหตุผลสนับสนุนดังนี้

ประการที่หนึ่ง อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพร์พอยท์ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะด้านการวิเคราะห์และทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาและนำความรู้ความเข้าใจที่ได้มาสร้างโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยเห็นได้จากขั้นที่ 1 การตั้งปัญหาในกลุ่มใหญ่ ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ความรู้และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างข้อคาดการณ์ และการมองหาความสัมพันธ์ของข้อมูลจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาตั้งปัญหาของตนเอง การฝึกให้นักเรียนได้ตั้งปัญหาของตนเอง จะช่วยพัฒนากระบวนการคิดแก้ปัญหา รวมทั้งสร้างความตื่นตัวและก่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการค้นหาวิธีการแก้ปัญหาและค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ English (1998 อ้างใน ทรงชัย อักษรคิด, 2553) ที่กล่าวว่า การแก้ปัญหามักมาคู่กับการตั้งปัญหา ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยการตั้งปัญหาใหม่ ๆ จากสถานการณ์ที่กำหนด จะช่วยพัฒนาการคิด ทักษะการแก้ปัญหา และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาคณิตศาสตร์ รวมทั้งยังสร้างความตื่นตัวและก่อให้เกิดแรงกระตุ้นต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ประการที่สอง อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน โพรพ้อยท์ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะด้านการวางแผนแก้ปัญหา ด้านการดำเนินการตามแผนและด้านการตรวจคำตอบโดยเห็นได้จากในขั้นที่ 2 การแก้ปัญหาในกลุ่มเล็ก เป็นการให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มได้สนทนาและร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การทำความเข้าใจปัญหา การวางแผนเลือกแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหา รวมถึงการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2561) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผ่านการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดร่วมกัน นำเสนอวิธีวิธีแก้ปัญหาที่หลากหลายและมีส่วนร่วม ในการเลือกวิธีที่เหมาะสมในนำมาใช้แก้ปัญหาและหาคำตอบได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ใน ขั้นที่ 3 การอภิปรายในกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับข้อค้นพบของนักเรียน โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ คำตอบและวิธีการในการแก้ปัญหา รวมถึงให้นักเรียนคนอื่น ๆ ถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็น ในการสนับสนุนหรือคัดค้านเกี่ยวกับคำตอบที่นำเสนอ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มมี ส่วนร่วมในอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาและการหาคำตอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชา เนาว์เย็น (2537) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ครูควร ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ยุทธวิธีในการแก้ปัญหาให้ได้มากกว่าหนึ่งรูปแบบ เพื่อฝึกนักเรียนวางแผน การแก้ปัญหารวมถึงเลือกยุทธวิธีใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา และขั้นที่ 4 การมอบหมายภาระงาน เพิ่มเติม ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำเอกสารฝึกหัด โดยนักเรียนจะได้ประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้โจทย์ปัญหาอื่น ๆ ในบริบทที่หลากหลาย เพื่อฝึกฝนนักเรียนในการสำรวจข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเลือกวิธีการที่ใช้แก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2561) ที่กล่าวว่าผู้เรียนจะมี ทักษะการแก้ปัญหาได้นั้น ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เกิด องค์ความรู้ใหม่มีแนวทางในการคิดที่หลากหลาย รู้จักประยุกต์และปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาให้ เหมาะสมและมียุทธวิธีที่หลากหลายในการแก้ปัญหา

จากสาเหตุที่กล่าวในข้างต้น ทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ การเรียนการสอนโพรพ้อยท์มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Manouchehri (2001) ที่นำรูปแบบการเรียนการสอนโพรพ้อยท์ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในการสอนเรื่อง ทฤษฎีจำนวน ที่พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดแก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น

3. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน โพรพ้อยท์ พบว่า นักเรียนได้คะแนนสูงสุดเท่ากับ 18 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 10 คะแนน

โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 14.46 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจมีเหตุผลสนับสนุนคือ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดและด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความคิดที่พบว่า นักเรียนมีการแสดงออกทางพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับชั้นต่าง ๆ โดยเด่นชัดที่สุดมี 3 ระดับชั้น คือ ชั้นความเข้าใจ ชั้นนำไปใช้ และชั้นวิเคราะห์ นั่นคือ ครูใช้สถานการณ์ปัญหาฝึกนักเรียนสำรวจข้อมูล ตีความข้อมูล อธิบายความสำคัญของข้อมูลหรือเงื่อนไขที่สำคัญของข้อมูลจากสถานการณ์ที่กำหนด และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างข้อคำถามของตนเองและสามารถอธิบายวิธีการหาคำตอบได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson and Krathwohl (2001 อ้างใน ทิพย์เกสร กำปนาท, 2562) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการคิดหรือกระบวนการทางสติปัญญาจะต้องอาศัยความสามารถทางสมองในการคิด การวิเคราะห์ และการจดจำ และแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้นั้นออกมา จากสาเหตุที่กล่าวข้างต้น ทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์ มีความรู้และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์ ครูควรเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องหลักการนับเบื้องต้น โดยใช้วิธีการยกตัวอย่างปัญหา การอธิบายวิธีการเขียนแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาและการสรุปคำตอบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีความพร้อมในการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์
2. ในคาบแรก ๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโฟร์พอยท์ นักเรียนอาจยังไม่คุ้นเคยกับการตั้งคำถามจากสถานการณ์ที่กำหนด ครูควรฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามโดยอาจเริ่มจากการนำปัญหาเดิมมาปรับเปลี่ยนเป็นปัญหาใหม่ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลในสถานการณ์นั้น ๆ หรือครูอาจยกตัวอย่างคำถามที่สอดคล้องกับข้อมูลในสถานการณ์เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนในการตั้งคำถามของตนเอง
3. ระหว่างทำกิจกรรมในขั้นที่ 1 การตั้งปัญหาในกลุ่มใหญ่ ครูควรมีการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นสำคัญในการสร้างข้อคำถามพร้อมทั้งอธิบายเกี่ยวกับความเหมาะสมและความไม่เหมาะสมของคำถามที่นักเรียนสร้างขึ้น เพื่อคัดเลือกคำถามที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ต่อในขั้นที่ 2 การแก้ปัญหาในกลุ่มเล็ก และทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ครูกำหนด

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพรพอยท์ เป็นการจัดกิจกรรม ที่นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการตั้งคำถาม ค้นหาคำตอบ และนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของกลุ่มตนเอง ดังนั้นครูควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของนักเรียนให้ชัดเจน อธิบายเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนของการทำกิจกรรมให้นักเรียนฟังอย่างละเอียด และควรวางแผนการใช้เวลาในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในชั้นต่าง ๆ ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพรพอยท์ สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้หรือความสามารถในด้านอื่น ๆ ได้หรือไม่ อาทิเช่น ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ในระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของกลุ่มตนเอง และมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะหรือคัดค้านวิธีการแก้ปัญหาของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการให้เหตุผลและความสามารถในการคิดของนักเรียน

2. ควรมีการศึกษาว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโพรพอยท์ ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ ได้หรือไม่ เนื่องจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและค้นหาวิธีการแก้ปัญญด้วยตัวนักเรียนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น จึงน่านำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไตรภพ คงเสน. (2559). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบโพรพอยท์ที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงชัย อักษรคิด. (2553). *การพัฒนารูปแบบเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการสอน การแก้ปัญหาและในการตั้งปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาคู. ปริญญาการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

- ทิพย์เกสร กำปนาท. (2562). พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูมที่ปรับเปลี่ยน. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 11(2), 1-10.
- ทิตินา แคมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2554). กิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การแก้ปัญหาปลายเปิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills). *นิตยสาร สสวท*, 46(120), 77-78.
- _____. (2564). ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์. สืบค้นเมื่อ: 1 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th>.
- อัมพร ม้าคอง. (2554). ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Brow, S. and Walter, M. (2005). *The Art of Problem Posing*. (3th ed). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Polya, G. (1957). *How to solve it: A New Aspect of Mathematical Method*. Princeton, New Jersey: University Perss.
- Manouchehri, A. (2001). *A four-point instructional model*. *Teaching Children Mathematics*, 8 (3): 180 – 186.

การพัฒนาช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ Development of a Medical Consultation Channel for the Elderly

ปิยะวัน เพชรหมี่¹

Piyawan Petmee

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ ผ่านระบบดิจิทัลด้วยเว็บแอปพลิเคชัน 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ ผ่านระบบดิจิทัลด้วยเว็บแอปพลิเคชัน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุขคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลองศาลา อาสาสมัครสาธารณสุข ชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ ผู้ป่วยสูงอายุและญาติซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่เข้ารับการรักษาพยาบาลภายในคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลองศาลา จำนวน 174 คน โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เลือกผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุ การพัฒนาช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้ขั้นตอนรูปแบบ SDLC (system development life cycle) การประเมินผลด้วยการวัดความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานเว็บแอปพลิเคชัน การให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า เว็บแอปพลิเคชันการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 3 ฟังก์ชัน คือ 1) ช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ 2) ช่องทางการเรียกใช้หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน 3) ช่องทางการให้ความรู้ด้วยบทความเกร็ดความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ และผลการศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : เว็บแอปพลิเคชัน; ช่องทางการให้คำปรึกษา; ผู้สูงอายุ

Received: 2022-12-15 Revised: 2023-07-05 Accepted: 2023-07-05

¹สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ Business Administration Program, Faculty of Management Science Phetchabun Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: Peyawan_p@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop smartphone application for caring for the elderly, and 2) to study the satisfaction of the performance on smartphone application for caring for the elderly. The samples group were: doctors, professional nurses and public health technical officer at Primary Care Cluster Phetchabun Hospital, KlongSala branch, the public health volunteers in Phetchabun Municipality, the elderly and relatives from Primary Care Cluster Phetchabun Hospital at KlongSala branch as patient amount of 174 persons. The sample group were selected by specific selection on those who have knowledge and understanding of elderly care. The development on smartphone application for care by using elderly. By used the style of SDLC (system development life cycle) and the satisfaction assessment of the performance on smartphone application. Data were analyzed using descriptive statistics.

Keywords: community development; community-based tourism; Local Economy

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในปี 2560 มีจำนวนผู้สูงอายุร้อยละ 15.45 ของจำนวนประชากรทั้งหมด 66,188,503 คน และคาดว่าปี 2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2560) การเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายของผู้สูงอายุแต่ละคนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสุขภาพและการใช้ชีวิตในวัยที่ผ่านมา (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560) ซึ่งการดูแลผู้สูงอายุในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ 1) การดูแลภายในครอบครัวด้านปัจจัยสี่ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพและการรักษาพยาบาล 2) การดูแลในสถาบัน ได้แก่ สถานสงเคราะห์ สถานพยาบาลและสถานที่รับดูแลเฉพาะผู้สูงอายุ 3) การดูแลโดยชุมชน 4) การดูแลในสถานการณพิเศษ (สายฤดี วรกิจโกศาทร และคณะ, 2550) เมื่อผู้สูงอายุมีอายุเพิ่มขึ้นมักพบปัญหาสุขภาพในกลุ่มโรคสามัญทั่วไปและกลุ่มโรคอาการที่เกิดเฉพาะกับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ต้องอาศัยรายได้จากเงินออม หากเงินออมมีไม่มากพอจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนควรมีการเตรียมการเพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น (ชัยพัฒน์ พุดซ้อน และกันตพัฒน์ พรศิริวัชรสิน, 2561)

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านสาธารณสุขระยะ 20 ปี รองรับสังคมผู้สูงอายุ ในปี 2573 เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบสุขภาพ ตั้งเป้าหมายให้

“ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน” (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2561) จึงกำหนดนโยบายปฏิรูประบบบริการสุขภาพด้านปฐมภูมิและจัดทำโครงการคลินิกหมอครอบครัว (Primary Care Cluster: PCC) เพื่อจัดระบบบริการสุขภาพรูปแบบใหม่ เน้นการดูแลแบบองค์รวม ด้วยแนวคิด “บริการทุกคน ทุกอย่าง ทุกที่ ทุกเวลา ด้วยเทคโนโลยี” (ขวัญประชา เชียงไชยสกุลไทย และคณะ, 2562) คลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลองศาลา เป็น 1 ใน 16 จังหวัดพื้นที่นำร่องระยะแรก มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวร่วมกับทีมสหวิชาชีพทั้งหมด 3 ทีม ซึ่งประกอบด้วยแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักวิชาการสาธารณสุขและวิชาชีพอื่นๆ ดูแลประชากรประมาณ 30,000 คน ให้การดูแลอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยผู้สูงอายุ (สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ (สวค.) 2561)

จากการศึกษาข้อมูลสถิติผู้ใช้ดิจิทัลทั่วโลก พบว่า คนไทยเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและใช้งานโซเชียลมีเดียผ่านมือถือประมาณ 49 ล้านคน จากประชากร 69.24 ล้านคน (ข้อมูลรายงาน ณ เดือนเมษายน พ.ศ. 2562) โดยแทบทุกครัวเรือนมีเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยมีการใช้งานกันอย่างแพร่หลาย เพื่อส่งเสริมแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านสาธารณสุข 20 ปี นโยบายการปฏิรูประบบปฐมภูมิและคลินิกหมอครอบครัวในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้บริการประชาชน ผู้วิจัยจึงลงพื้นที่สำรวจความต้องการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการให้บริการของคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลองศาลา พบว่า โรงพยาบาลมีความต้องการ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุผ่านเว็บแอปพลิเคชัน สำหรับการเข้าถึงถาม-ตอบปัญหาสุขภาพผ่านระบบออนไลน์ 2) ช่องทางเกร็ดความรู้เกี่ยวกับโรคผู้สูงอายุผ่านเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อให้ผู้ใช้งานเว็บแอปพลิเคชันสามารถเข้าศึกษาความรู้วิธีการดูแลสุขภาพผู้ป่วยสูงอายุที่รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เผยแพร่ในรูปแบบบทความเกร็ดความรู้ งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนาช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ ผ่านระบบดิจิทัลด้วยเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อนำไปสู่การให้บริการประชาชนผ่านเทคโนโลยีอย่างใกล้ชิดและเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการให้บริการผู้ป่วยในรูปแบบการใช้ชีวิตแบบความปกติใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ ผ่านระบบดิจิทัลด้วยเว็บแอปพลิเคชัน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุด้วยระบบเว็บแอปพลิเคชัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาพัฒนาช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ ผ่านระบบดิจิทัลด้วยเว็บแอปพลิเคชัน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดวงจรพัฒนาระบบ SDLC (systems development life cycle) มาใช้ในการวางแผนสำหรับการพัฒนาระบบ (เกียรติพงษ์ อุฒธนะธีระ, 2562) เพื่อให้งานวิจัยสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้กำหนดวิธีการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ คือ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุขคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลอสศาลา อาสาสมัครสาธารณสุข ชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ ผู้ป่วยสูงอายุและญาติซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่เข้ารับการรักษายาบาลภายในคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลอสศาลา จำนวน 514 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 174 คน โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุ ดังนี้ 1) แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวร่วมกับทีมสหวิชาชีพดำเนินการดูแลผู้สูงอายุและการดูแลผู้ป่วยกลุ่มโรคเจ็บป่วยไม่เรื้อรัง คลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลอสศาลา ประกอบด้วย แพทย์ จำนวน 1 คน พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 3 คน นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 2 คน 2) อาสาสมัครสาธารณสุข ชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ ปฏิบัติหน้าที่ไม่ต่ำกว่า 1 ปี มีอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 122 คน 3) ผู้ป่วยสูงอายุที่เข้ารับการรักษายาบาลภายในคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลอสศาลา เป็นผู้ป่วยจัดอยู่ในกลุ่มคลินิกติดดาว ที่สามารถดูแลตัวเองได้ดี มีระดับน้ำตาลปลายนิ้วและระดับ ความดันโลหิตปกติ (ความดันโลหิต < 140/90 หรือน้ำตาลปลายนิ้ว < 140) จำนวน 17 คน 4) ญาติซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่เข้ารับการรักษายาบาลภายในคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคลอสศาลา ที่จัดอยู่ในกลุ่มคลินิกติดดาว จำนวน 29 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันเป็นแบบสอบถามใช้คำถามปลายปิด (closed - ended question) ทำการแบ่งคะแนนข้อคำถามตามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert, 1967 : 90) แบ่งเป็น 5 ระดับ (rating scale) โดยผู้วิจัยแบ่งโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป มีลักษณะเป็นรายการให้เลือก

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการทำงานตามฟังก์ชัน 2) ด้านการตอบสนองต่อการใช้งานระบบ 3) ด้านความง่ายต่อการใช้งาน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงแอปพลิเคชัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 174 คน ที่ได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเก็บข้อมูลหลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการอบรมวิธีใช้งานเว็บแอปพลิเคชันในระหว่างการทดสอบ (testing) 1 เดือน

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานเว็บแอปพลิเคชัน ซึ่งผลที่ได้จะช่วยให้สามารถพิจารณาถึงความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบเว็บแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นว่าอยู่ในระดับใด ทำการแบ่งคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1977) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง น้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง มาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ เผยแพร่สำหรับติดตั้งบนสมาร์ตโฟนโดยใช้ชื่อแอปพลิเคชัน PBCARE และช่องทางเว็บไซต์ของคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาคอลงศาตา โดยแบ่งฟังก์ชันการใช้งานหลักของระบบออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แอปพลิเคชันสำหรับผู้ใช้งาน และส่วนที่ 2 เว็บแอปพลิเคชันสำหรับผู้ดูแลระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับแพทย์ เว็บแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ สำหรับผู้ใช้งาน ประกอบด้วย

(1) หน้าจอแสดงหน้าหลักของแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ

(2) ช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ เมื่อคลิกที่สัญลักษณ์รูปถาม-ตอบ จะปรากฏหน้าต่างแชตของ แพทย์ พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข โดยผู้ใช้งานแอปพลิเคชันสามารถเลือกแชต ถาม-ตอบ พูดคุย สอบถามปัญหาสุขภาพ หรือส่งข้อมูลสุขภาพให้กับพยาบาลก่อนวันนัด เช่น นาย ก. ป่วยเป็นโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง มีนัดรับยา ในอีก 1 วันข้างหน้า นาย ก. สามารถส่งข้อมูลผลการเจาะน้ำตาลบนปลายนิ้วและวัดความดันโลหิตด้วยตนเอง ให้พยาบาลผ่านทางแชต ถาม-ตอบ ก่อนวันนัดรับยา เพื่อนำข้อมูลของผู้ป่วยที่ส่งมาเตรียมการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมล่วงหน้าก่อนถึงวันนัดตรวจและรับยา

(3) ช่องทางการเรียกใช้หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน เมื่อคลิกที่สัญรูป เรียกหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน ผู้ใช้งานแอปพลิเคชันสามารถคลิกที่สัญรูปบวก จะปรากฏหน้าจอสำหรับ กรอกรายละเอียดการ เรียกหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน เช่น ข้อมูลอาการผู้ป่วย ชื่อผู้เรียกหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของ ผู้เรียกหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน โดยแอปพลิเคชันจะทำการปักหมุดตำแหน่งที่ตั้ง (GPS) อัตโนมัติ เมื่อคลิกส่ง ข้อมูล ระบบจะบันทึกข้อมูลและส่งแจ้งเตือนไปยังผู้ดูแลระบบ โดยเจ้าหน้าที่สามารถโทรติดต่อผู้เรียก หน่วยแพทย์ฉุกเฉินได้ด้วยเบอร์โทรศัพท์ที่แจ้งระบุไว้ในแอปพลิเคชันขณะเรียกหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน และสามารถขับรถฉุกเฉินไปรับผู้ป่วยโดยใช้ตำแหน่งที่ตั้งตามพิกัด (GPS)

(4) ช่องทางการให้ความรู้ด้วยบทความความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ เมื่อคลิก ที่สัญรูป เกร็ดความรู้ จะปรากฏหน้าจอเกร็ดความรู้การดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ข้อมูล โภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ วิธีการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยผู้ใช้งานสามารถพิมพ์ คำหลักค้นหาเกร็ดความรู้ต้องการได้ เช่น พิมพ์คำว่า “โภชนาการ” ในช่อง “Search” ระบบจะ แสดงข้อมูลเกร็ดความรู้ที่ตรงกับคีย์เวิร์ด ขึ้นมาบนหน้าจอ

1.2 เว็บไซต์แอปพลิเคชันสำหรับผู้ดูแลระบบ แสดงหน้าหลักเว็บไซต์แอปพลิเคชันสำหรับผู้ดูแล ระบบ โดยสำหรับแพทย์ พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุขที่เป็นผู้ดูแลระบบสามารถจัดการข้อมูล ฟังก์ชันต่างๆ ของแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ ผ่านเว็บไซต์แอปพลิเคชัน สำหรับผู้ดูแลระบบ เช่น จัดการข้อมูลอัตรากำลังสถานประกอบการเรียกหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน โดยผู้ดูแลระบบ สามารถคลิกที่เมนูข้อมูลเรียกหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน จากนั้นคลิกที่ เมนูรับเรื่อง จะปรากฏหน้าต่าง อนุมัติการรับเรื่อง โดยผู้รับเรื่องสามารถกรอกเบอร์โทรศัพท์เจ้าหน้าที่ประจำรถหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน และวิธีปฐมพยาบาลเบื้องต้น เมื่อมีการรับเรื่อง ระบบจะปรับสถานะ “รอรับเรื่อง” เป็น “รับเรื่อง” และแสดงข้อมูลเบอร์โทรเจ้าหน้าที่และวิธีปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่แอปพลิเคชันของผู้ใช้งาน

2. ความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนสำหรับการดูแล ผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน ประกอบด้วย แพทย์ จำนวน 1 คน พยาบาล จำนวน 3 คน นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 2 คน อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 122 คน ญาติซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุ จำนวน 29 คน และผู้ป่วย สูงอายุ จำนวน 17 คน เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชัน ส่วนใหญ่ พบว่า มีประสบการณ์ในการใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ตโฟน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 96.55 และ ไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ตโฟน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 โดยผล การศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชัน สามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน
สำหรับการดูแลผู้สูงอายุ (N=174)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย ณ $\bar{x}$	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	สรุปผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
1. ด้านการทำงานตามฟังก์ชัน								
1.1 ความสามารถของระบบเช็คคำถาม - ตอบ	67 (38.51)	101 (58.05)	6 (3.45)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.3 5	0.55	มากที่สุด
1.2 ความสามารถในการสืบค้นข้อมูลเกร็ดควมรู้วิธีการดูแลสุขภาพ	96 (55.17)	68 (39.08)	10 (5.75)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.4 9	0.61	มากที่สุด
รวมด้านการทำงานตามฟังก์ชัน						4.4 2	0.57	มากที่สุด
2. ด้านการตอบสนองต่อการใช้งานระบบ								
2.1 ความสามารถในการ	78 (44.83)	89 (51.15)	7 (4.02)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.4 1	0.57	มากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย y $\bar{x}$	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	สรุปผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
เชื่อมต่อข้อมูล								
2.2 ความเร็วในการสืบค้นข้อมูล	98 (56.32)	62 (35.63)	14 (8.05)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.4 8	0.64	มากที่สุด
2.3 ความถูกต้องของผลลัพธ์ที่สืบค้นข้อมูล								
2.3 ความถูกต้องของผลลัพธ์ที่สืบค้นข้อมูล	85 (48.85)	86 (49.43)	3 (1.72)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.4 7	0.53	มากที่สุด
2.4 ความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้งานผ่านแอปพลิเคชัน								
2.4 ความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้งานผ่านแอปพลิเคชัน	89 (51.15)	77 (44.25)	8 (4.60)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.4 7	0.59	มากที่สุด
รวมด้านการตอบสนองต่อการใช้งานระบบ						4.4 6	0.59	มากที่สุด
3. ด้านความง่ายต่อการใช้งาน								
3.1 การจัดวางตำแหน่ง	94 (54.02)	77 (44.25)	3 (1.72)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.5 2	0.53	มากที่สุด

รายการ ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	สรุปผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
ของ ส่วน ต่างๆ บน หน้าจอ มีความ เหมาะสม ม								
3.2 ข้อมูล ในแต่ละ หน้าจอ มี ปริมาณ เหมาะสม ม	99 (56.90)	70 (40.23)	5 (2.87)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.5 4	0.55	มากที่สุด
3.3 ความ ชัดเจน ของ ข้อมูล การ แสดงพ ล	89 (51.15)	78 (44.83)	7 (4.02)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.4 7	0.58	มากที่สุด
3.4 รูปแบบ ตัวอักษรที่ แสดงพ ลมี ความ	92 (52.87)	68 (39.08)	14 (8.05)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.4 5	0.64	มากที่สุด

รายการ ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	สรุปผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
เหมาะสม								
ม								
3.5 การใช้สี การ ออกแบบ โดยรวม มีความ เหมาะสม ม	97 (55.75)	73 (41.95)	4 (2.30)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.5 3	0.54	มากที่สุด
3.6 ภาพกับ เนื้อหา มีความ สอดคล้อง กัน	83 (47.70)	88 (50.57)	3 (1.72)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.5 6	0.53	มากที่สุด
3.7 ความ ง่ายต่อ การใช้ งาน แอป พลิเคชัน	85 (48.85)	84 (48.28)	5 (2.87)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.4 6	0.55	มากที่สุด
3.8 ความ น่าเชื่อถือ ของ ระบบ โดย ภาพรวม	81 (46.55)	86 (49.43)	6 (3.45)	1 (0.57)	0 (0.00)	4.4 1	0.59	มากที่สุด

รายการ ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	สรุปผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
ม						$\bar{x}$	มาตรฐาน (S.D.)	
รวมด้านความง่ายต่อการ ใช้งาน						4.4	0.57	มากที่สุด
ภาพรวมประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันทุกด้าน						4.4	0.57	มากที่สุด
						6		

จากตารางที่ 1 พบว่า เว็บไซต์แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.57) และมีข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 ประเด็นได้แก่ 1) เกร็ดความรู้ตัวหนังสือเล็ก 2) ควรใช้สีเดียวกัน และ 3) ภาพโหลดช้า จากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยได้ปรับแก้แอปพลิเคชันให้มีขนาดตัวอักษรที่ใหญ่ขึ้น ปรับแก้ให้แอปพลิเคชันโดยใช้โทนสีเดียวกัน และปรับคุณภาพของภาพให้เหมาะสมกับการใช้งานบนสมาร์ตโฟน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้เพื่อส่งเสริมแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านสาธารณสุข 20 ปี ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้บริการประชาชนอย่างใกล้ชิด ตามนโยบายปฏิรูประบบบริการสุขภาพด้านปฐมภูมิและคลินิกหมอครอบครัว เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยี ให้รองรับการดำเนินงานด้านสาธารณสุข สามารถสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แอปพลิเคชันสำหรับผู้ใช้งาน ประกอบด้วย 2 ฟังก์ชัน คือ 1) ช่องทางการให้คำปรึกษาทางการแพทย์สำหรับผู้สูงอายุ 2) ช่องทางการให้ความรู้ด้วยบทความเกร็ดความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ ส่วนที่ 2 เว็บไซต์แอปพลิเคชันสำหรับผู้ดูแลระบบ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วงจรการพัฒนาแบบ SDLC (system development life cycle) 7 ขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนา ซึ่งการใช้แอปพลิเคชันสำหรับผู้ใช้งานทั่วไปและเว็บแอปพลิเคชันสำหรับผู้ดูแลระบบมีการออกแบบและพัฒนาให้มีความปลอดภัย มีความเป็นส่วนตัว มีการควบคุมการเข้าถึง (access control) ในการรักษาความลับ ความคงสภาพของข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย 2 กระบวนการ (จตุชัย แพงจันทร์, 2553) คือ 1) พิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ที่กำลังเข้าถึงข้อมูล และ 2) ตรวจสอบสิทธิ์ของผู้ใช้งาน และอนุญาตให้ทำตาม

สิทธิ์ที่ได้รับ ด้วยการลงชื่อเข้าสู่ระบบและลงชื่อออกจากระบบ โดยชื่อผู้ใช้งานและรหัสผ่านมีการเข้ารหัสข้อมูลที่ปลอดภัย สอดคล้องกับการศึกษาคำแนะนำในเรื่องความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยในการใช้แอปพลิเคชันด้านสุขภาพ ควรออกแบบรหัสผ่านที่มีความซับซ้อนเพื่อปลอดภัยของผู้ใช้งาน

2. การศึกษาความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่าหลังติดตั้งใช้งานกลุ่มตัวอย่างมีการแช็ต ส่งข้อมูลผลการเจาะน้ำตาลบนปลายนิ้วและวัดความดันโลหิตด้วยตนเอง ให้พยาบาลผ่านทางแช็ต ก่อนวันนัดรับยา เพื่อนำข้อมูลของผู้ป่วยที่ส่งมาใช้เตรียมการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมล่วงหน้าก่อนถึงวันนัดตรวจและรับยา ทำให้ช่วยลดขั้นตอนการรอคิวเจาะน้ำตาลบนปลายนิ้วและวัดความดันโลหิตก่อนพบแพทย์ของผู้ป่วยในวันนัดรับยา อีกทั้งยังมีการ ถาม-ตอบ พุดคุยประเด็นปัญหาสุขภาพเบื้องต้นทำให้ผู้ป่วยได้รับคำแนะนำการดูแลสุขภาพเบื้องต้นอย่างถูกวิธีจาก แพทย์ พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข ผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ช่วยลดอัตราความรุนแรงโรค สอดคล้องกับ พงศ์พัฒน์ ฉายศิริพันธ์ และ ธนัญธร ทองจันทร์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการแก้ปัญหาการรับประทานอาหารของผู้ป่วยนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัว จึงได้คิดค้นนำเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับวางแผนการรับประทานอาหารของผู้ป่วยโรคเบาหวานบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เพื่อช่วยในการประมวลผลสัดส่วนรายการอาหารที่เหมาะสมกับค่าน้ำตาลของผู้ป่วยในรับประทานอาหารแต่ละมื้อ ทำให้ช่วยลดอัตราความรุนแรงโรคได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์และเพชร ชวนะพันธุ์ (2559) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในเขตสุขภาพที่ 4 พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง มีการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย และผ่อนคลายเครียดด้วยตนเอง นั้นมีสุขภาพดี ไม่มีภาวะแทรกซ้อน สอดคล้องกับงานของมโนลี ศรีเปารยะ เพ็ญพงษ์ (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่มีผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีข้อเสนอแนะว่าควรให้คำแนะนำด้านโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในการบริโภคอาหารในแต่ละวัย และควรมีการศึกษาประยุกต์ใช้รูปแบบแอปพลิเคชันในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักโภชนาการ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ระบบการให้คำปรึกษาด้วยเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ สามารถนำไป

เสนอต่อผู้บริหารเพื่อเผยแพร่ใช้งานสำหรับบุคคลทั่วไปทุกช่วงอายุ ที่มีประวัติเข้ารับการรักษาในคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ สาขาลองศาสา เพื่อส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้บริการประชาชน

2. ควรมีนโยบายสนับสนุนการใช้ระบบการให้คำปรึกษาด้วยเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาโรงพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตงานวิจัยให้กว้างขึ้นไปยังโรงพยาบาล สาขาที่อยู่นอกเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ เพื่อนำกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ระบบการให้ปรึกษาสำหรับการดูแลผู้สูงอายุได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเครื่องมือเพิ่มเติมในการติดตามและการวัดประเมินผลระบบระบบการให้คำปรึกษาด้วยเว็บแอปพลิเคชันสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). สถิติผู้สูงอายุ [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.dop.go.th/th/know/1>.

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. (2561). แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2560-2579). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.

จิตุชัย แสงจันทร์. (2553). Master in security 2nd edition. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : โอดีซี. ชัยพัฒน์ พุดซ้อน และกันตพัฒน์ พรศิริวัชรสิน. (2561). แนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 1(1), 25 - 36.

ถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์และเพชร ชวนะพันธุ์. (2559). ประสิทธิภาพของผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในเขตสุขภาพที่ 4. สระบุรี: ศูนย์อนามัยที่ 2 จังหวัดสระบุรี.

พงศ์พัฒน์ ฉายศิริพันธ์ และ ธัญญธร ทองจันทร์. (2558). แอปพลิเคชันวางแผนรับประทานอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน. ใน การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6, 26 มิถุนายน 2558. 1620 - 1629. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

มนิณี ศรีเปารยะ เพ็ญพงษ์. (2560). พฤติกรรมการบริโภคอาหารส่งผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารศรีวันลัทธิวิจัย, 7(2), 90 - 103.

สายฤดี วรกิจโกคาทร, ประภาพรรณ จูเจริญ, กมลพรรณ พันพื้ง, สาวิตรี ทยานศิลป์ และดวงใจ บรรทัด. (2550). ระบบการดูแลของผู้สูงอายุปรับแนวคิดร่วมชีวิตผู้สูงอายุ: การทบทวนแนวคิดและองค์ความรู้เบื้องต้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ.

นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2560). หลัก 11 อ. เพื่อสุขภาพกายใจที่ดีของผู้สูงอายุ [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563, จาก :

<https://www.thaihealth.or.th/Content/39138-l>.

สำนักงานวิจัยและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ (สวค.). (2561). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัย: โครงการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานคลินิกหมอครอบครัว (Primary Care Cluster). กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) กระทรวงสาธารณสุข.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
Factors Related to Election Decisions Members of the House of
Representatives of the Office of the Council of State officials

พัชรา การิยา¹ สุริยะ ประกายสาธก²
Patchara Kariya, Suriya Prakaisathok

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง รวมถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้ง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็นแบบบังเอิญ จำนวน 193 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ สมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และ 3) ความสัมพันธ์ต่าง ๆ และตัดสินใจเลือกตั้งจากบริบทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจจากคุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ความซื่อสัตย์ สุจริต การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีผลงาน ประจักษ์ชัดเจน มีระบบการเลือกตั้งที่โปร่งใส เป็นระบบที่ประชาชนสามารถรวบรวมรายชื่อถอดถอนได้

คำสำคัญ (Keywords): การตัดสินใจ; การเลือกตั้ง; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

Received: 2023-01-27 Revised: 2023-03-30 Accepted: 2023-04-07

¹ วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, College of Innovation and Management, Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding author e-mail: pach.009@hotmail.com

² วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

This research aims to study the level of factors related to the election decisions, correlated factors with election decisions, and suggestions regarding the Office of the Council of State Officials' election decisions. It is quantitative and used a questionnaire to gather information from 193 members of the Council of State Employees using the random probability sampling method. The data were analyzed using the statistics of frequency enumeration, percentage, mean, standard deviation, T-test, and one-way analysis of variance. The study showed that: 1) totally, the highest level of factors was related to the Office of the Council of State's decision to elect members of the House of Representatives; 2) personal information, including sex, age, education level, marital status, and average monthly income was not significantly related to factors affecting the Office of the Council of State Officials' election decisions at a 0.05 level of significance; 3) various relationships and making decisions on elections based on a variety of settings, including the general qualifications of candidates or their honesty in presenting a positive image; being a knowledgeable, competent, and reliable performer, and having an open electoral process in which citizens can create a list of removal candidates using this system.

Keyword: Decision; Election; Members of the House of Representatives

บทนำ (Introduction)

การปกครองในโลกนี้มีหลายแบบหลายระบอบ ระบอบที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับในโลกสากล คือ ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม มีเสรีภาพ มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มหรือพรรค อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นอำนาจที่มาจากประชาชน การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะได้รับอำนาจจากประชาชนมาเป็นตัวแทนนั้น จะต้องผ่านการคัดเลือกหรือเลือกตั้ง กลุ่มคนหรือบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งและเข้ามาบริหารประเทศเรียกว่า "รัฐบาล" ฉะนั้น "การเลือกตั้ง" จึงถือได้ว่าเป็น "หัวใจ" ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (ชนกร ภัทรบุญศิริ, 2562) โดยประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นับตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 ซึ่งปัจจุบันการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไทยนั้น เป็นการปกครองรูปแบบรัฐสภาแบบสองสภา จะประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และรัฐธรรมนูญทุกฉบับได้ กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่ในการตรากฎหมายและบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนวุฒิสภา ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมายและตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน จากบทบาทหน้าที่ ดังกล่าว สภาผู้แทนราษฎรจึงถือเป็นส่วน

หนึ่งของกระบวนการทางนิติบัญญัติที่มีบทบาทสำคัญ ต่อระบบการเมืองการปกครองของไทยอย่างยิ่ง (พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย, 2559)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และจากบัญชีรายชื่อเอาไว้อย่างชัดเจน โดยได้กำหนดรูปแบบการเลือกตั้งระบบใหม่ หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า “แบบจัดสรรปันส่วนผสม” ตามแบบอย่างของประเทศเยอรมนี คือ กำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 500 คน แบ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 350 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ 150 คน ใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 1 ใบ การใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวนั้น เป็นวิธีการที่ทำให้นับคะแนนได้ง่าย ในบัตรเลือกตั้งจะมีเพียงชื่อพรรคและตัวผู้สมัครในเขตเลือกตั้งเพียงใบเดียว เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ ไม่ต้องเลือกเนื่องจากมีลำดับรายชื่ออยู่ในบัญชีแล้ว ซึ่งจะได้ที่นั่งนั้น ขึ้นอยู่กับเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนที่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยจะนับทุกคะแนนเสียงและไม่ทำให้ทุกคะแนนเสียงสูญเปล่าอย่างที่ผ่านมา (มณีวรรณ จันทรี, 2561)

สำหรับบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นประกอบด้วยบทบาทภายในสภา และบทบาทด้านเวทีต่างประเทศ โดยบทบาทภายในสภา ประกอบด้วย 1) การตรากฎหมาย อาทิ การตราพระราชบัญญัติ ที่เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนในการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ 2) อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน อาทิ การตั้งกระทู้ถาม คือ คำถามเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี โดยผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเพื่อชี้แจงหรือตอบกระทู้ถามในเรื่องนั้นด้วยตนเอง การเสนอญัตติหรือข้อเสนอดังกล่าวที่มีความมุ่งหมายเพื่อให้สภาลงมติหรือวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร 3) สิทธิเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง 4) อำนาจในการควบคุมการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ 5) อำนาจในการให้ความเห็นชอบ อาทิ การให้ความเห็นชอบในการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ฯลฯ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556) ส่วนบทบาทภายนอกสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสร้างบทบาทในการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ของประชาชน วิธีการนั้นคือการพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ เพื่อสะท้อนถึงการให้ความสำคัญและการเอาใจใส่ทุกข์สุขของประชาชน เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้พบปะและรับฟังปัญหาโดยตรงจากประชาชนเพื่อนำปัญหานั้นไปแก้ไขโดยเร็วที่สุด ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับข้อมูลโดยตรงจากประชาชน เพื่อใช้ควบคุมการทำงานของรัฐบาล และเพื่อเสนอแนะการตรากฎหมายต่าง ๆ ในรัฐสภาต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556)

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการเป็นตัวแทนของประชาชนในแต่ละจังหวัด แต่ละพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนในจังหวัดหรือในพื้นที่ของ

ตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยหลักที่ใช้ในการศึกษา 4 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านระบบการเมือง ปัจจัยด้านผู้สมัคร และปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษาาระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสังคม ปัจจัยด้านระบบการเมือง ปัจจัยด้านผู้สมัคร และปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 373 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550, น. 47) จากประชากรทั้งหมดยอมรับความคลาดเคลื่อนได้ที่ 0.05 ของขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะคำนวณได้คือ $N = 373$, $e = 0.05$ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 193 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability) แบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เนื่องจากต้องการให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Check List) แบ่งได้ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่มี

ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือระดับการตัดสินใจมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงระดับการตัดสินใจน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอัตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 แสดงระดับการตัดสินใจมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 แสดงว่า ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับการตัดสินใจน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.83 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (ไพศาล วรคำ, 2559)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยรวบรวมจากการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยตรงหรือให้ตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google Form และส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างอย่างผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ได้แก่ Facebook และ Line เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้สามารถเข้าถึงช่องทางนี้ได้สะดวก หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติ t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยตัวแปรต้นที่มีคำตอบ 2 กลุ่ม และสถิติ F-test (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยตัวแปรต้นที่มีคำตอบมากกว่า 2 กลุ่ม

ผลการวิจัย (Research Methods)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 193 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี-ปริญญาเอก และมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 15,001-25,000 บาท

การวิเคราะห์ระดับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในแต่ละปัจจัย พบว่า ภาพรวมของการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, $S.D. = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านผู้สมัคร ($\bar{X} = 4.52$, $S.D. =$

0.65) ด้านระบบการเมือง ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.77) ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.65) และด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.62) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการตัดสินใจ
1. ด้านสังคม	4.16	0.65	มาก
2. ด้านระบบการเมือง	4.34	0.77	มากที่สุด
3. ด้านผู้สมัคร	4.52	0.65	มากที่สุด
4. ด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	4.00	0.62	มาก
ภาพรวม	4.26	0.67	มากที่สุด

การวิเคราะห์การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านสังคมผลการวิเคราะห์ภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ คือ พิจารณาจากการทำงานที่บุคคลอื่นแนะนำ ค่าเฉลี่ย 4.39 พิจารณาจากความเป็นญาติพี่น้อง ค่าเฉลี่ย 4.41 และพิจารณาจากการเป็นผู้ที่เคารพนับถือ ค่าเฉลี่ย 4.29 มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ พิจารณาจากการเป็นผู้ที่มีบุญคุณ ค่าเฉลี่ย 3.87 และพิจารณาจากความสนิทสนมส่วนตัว ค่าเฉลี่ย 3.86

2. ด้านระบบการเมืองผลการวิเคราะห์ภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ คือ พิจารณาจากอุดมการณ์ของหัวหน้าพรรค ค่าเฉลี่ย 4.47 พิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมือง ค่าเฉลี่ย 4.45 พิจารณาจากภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรคการเมือง ค่าเฉลี่ย 4.41 และพิจารณาจากภาพลักษณ์ของพรรคการเมือง ค่าเฉลี่ย 4.32 มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ พิจารณาจากอุดมการณ์ของพรรคการเมือง ค่าเฉลี่ย 4.06

3. ด้านผู้สมัครผลการวิเคราะห์ภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ คือ พิจารณาจากความรู้ความสามารถ ค่าเฉลี่ย 4.67 พิจารณาจากความซื่อสัตย์สุจริต ค่าเฉลี่ย 4.65 พิจารณาจากระดับการศึกษาของผู้สมัคร ค่าเฉลี่ย 4.48 พิจารณาจากความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นกันเอง ค่าเฉลี่ย 4.47 และพิจารณาจากวิสัยทัศน์ ค่าเฉลี่ย 4.36

4. ด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผลการวิเคราะห์ภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ พิจารณาจากการแสดงตนใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือถอยถอน ค่าเฉลี่ย 4.35 มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คือ พิจารณาจากการรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 3.98 พิจารณาจากการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานของนักการเมือง ค่าเฉลี่ย 3.95 พิจารณาจากการพูดคุย ปรึกษาหารือทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 3.92 และพิจารณาจากการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 3.82

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ในการเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อ การตัดสินใจเลือกตั้ง	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม				รายได้ เฉลี่ยต่อ เดือน
	เพศ	อายุ	ระดับ การศึกษา	สถานภาพ สมรส	
1. ด้านสังคม	×	×	×	×	×
2. ด้านระบบการเมือง	×	×	×	×	×
3. ด้านผู้สมัคร	×	×	×	×	×
4. ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	×	×	×	×	×
รวม	×	×	×	×	×

จากผลการศึกษาการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ต่อการเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สามารถพิจารณาหลักเกณฑ์ที่มีความสัมพันธ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ได้ดังนี้

1. คุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัครเลือกนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา เป็นตัวอย่างที่ดีและคำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชน รับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่

2. การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกานั้น ควรเน้นความโปร่งใสในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง

3. สำหรับการตัดสินใจเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต
4. คุณสมบัติสำคัญของผู้สมัครรับเลือกตั้งคือการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างคุณูปการที่เป็นประโยชน์ให้กับสังคมก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรายนั้น
5. ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา
6. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนของประชาชนควรต้องพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ตลอดจนผลงานที่ประจักษ์ในอดีตเป็นสำคัญ ส่วนภาพลักษณ์และมนุษยสัมพันธ์ถือเป็นข้อพิจารณาในลำดับรอง เพราะปัจจุบันผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ได้ทุ่มเทเงินไปกับการมาสมัครการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล เพื่อสร้างการรับรู้เฉพาะในด้านดีของตนแก่ประชาชน ซึ่งอาจไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ ผลงานที่ผ่านมาซึ่งเข้าถึงได้อย่างเป็นรูปธรรมเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องพิสูจน์ความสามารถ และเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
7. การตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส ไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียง
8. ทศนคติทางการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจการเลือกตัวผู้สมัครเลือกตั้งอาจมีบทบาทปัจจัยหรือผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง
9. ควรมีการลงรายชื่อถอดถอนผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยประชาชนสามารถรวบรวมรายชื่อยื่นต่อ กกต. ในการไม่ไว้วางใจตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
10. ปัจจัยการประกอบอาชีพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผลงานที่ผ่านมาหรือการงานที่ผู้สมัครได้ทำก่อนหน้านี้ เช่น อาชีพเก่าเคยเป็นทหารมาก่อน เป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาและตัดสินใจเลือกตั้ง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านระบบการเมือง ด้านผู้สมัคร และด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จากผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของระดับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 2 ด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผู้สมัคร และด้านระบบการเมือง มี 2 ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านสังคม และด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สามารถอภิปรายผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านผู้สมัคร จากผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของระดับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยจะเลือกพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นอันดับแรก รองลงมาต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต รวมถึงต้องการศึกษา มนุษย์สัมพันธ์ และวิสัยทัศน์ที่ดี อาจเนื่องมาจากคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือเป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนให้ความสำคัญ เพราะตำแหน่งผู้แทนราษฎรเป็นตำแหน่งที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบสูง อีกทั้งในการเลือกตั้งแต่ละครั้งสามารถเลือกได้เพียงคนเดียว ดังนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมเสียสละทำงานเพื่อประชาชน มีระดับการศึกษาที่ดีเป็นที่ยอมรับ อีกทั้งต้องเป็นผู้มีอัธยาศัยที่ดีประชาชนเข้าถึงง่าย ประกอบกับต้องมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล และต้องมีทัศนคติที่ดีในการบริหารพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินา ศิริเมธาวิ (2560) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี ศึกษาในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2562 จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามี 3 ข้อที่มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ดี

1.2 ด้านระบบการเมือง จากผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของระดับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยจะเลือกพิจารณาจากอุมการณ์ของหัวหน้าพรรคเป็นอันดับแรก รองลงมาจะพิจารณาจากนโยบายของพรรคการเมือง ภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรค รวมถึงภาคลักษณะของพรรคการเมือง และอุมการณ์ของพรรคการเมือง อาจเนื่องจากหัวหน้าพรรคเปรียบเสมือนแม่ทัพด้านหน้า ดังนั้นอุมการณ์ แนวคิด ภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรคจึงถือเรื่องสำคัญที่ประชาชนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก หากผู้สมัครมีแนวคิดหรืออุมการณ์ที่ดี ประกอบกับภาพลักษณ์ที่ดีของพรรคการเมืองย่อมส่งผลให้ประชาชนชื่นชอบและให้การสนับสนุนผู้แทนราษฎรที่มาจากพรรคการเมืองนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีวรรณ จันทร์ดี (2561) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2562 จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพรรคการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก คือ ชื่นชอบในหัวหน้าพรรค รวมถึงเป็นพรรคการเมืองที่ประชาชนชื่นชอบ และผู้แทนราษฎรสังกัดอยู่พรรคการเมืองที่ชื่นชอบ

1.3 ด้านสังคม จากผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของระดับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อยู่ในระดับมาก โดยจะพิจารณาจากบุคคลที่ครอบครัวสนับสนุน บุคคลที่มีการแนะนำจากคนรู้จัก หรือบุคคลที่เคารพนับถือ อาจเป็นเพราะบุคคลในครอบครัวเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกันมากที่สุดจึงทำให้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนทัศนคติ พูดคุยถกเถียงแนวคิดกันภายในครอบครัวจึงทำให้มีแนวโน้มการตัดสินใจเลือกบุคคลคนเดียวกัน เช่นเดียวกันหากได้รับคำแนะนำจากผู้เคารพนับถือ และผู้ที่มีบุญคุณ ก็สามารถโน้มน้าว

นำแนวคิดหรืออาจช่วยสร้างความมั่นใจ และทัศนคติที่ดีต่อผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านนั้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนกร ภัทรบุญสิริ (2561) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดชัยภูมิ ศึกษาในห้วงเวลา ปี พ.ศ. 2562 จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี 3 ข้อที่มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก คือ 1) บุคคลในครอบครัว พ่อ/แม่/สามี/ภรรยา 2) บุคคลที่นับถือ เช่น ครู พระ และ 3) ผู้มีบุญคุณ ผู้อุปถัมภ์ค้ำจุน

1.4 ด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จากผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของระดับการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมทางการเมืองที่ผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การแสดงตนในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือถอดถอน รองลงมาคือ การรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานของนักการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง และการชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง อาจเนื่องจากประชาชนยังเห็นความสำคัญของการใช้สิทธิใช้เสียงของตน ดังนั้นหากมีโอกาสในการใช้สิทธิของตนเองเพื่อเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองได้ก็อยากทำในสิ่งนั้นไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง หรือการลงชื่อถอดถอนนักการเมืองหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้การเตรียมตัวหรือเตรียมความพร้อมก่อนการเลือกตั้งด้วยการศึกษาหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข่าวการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์พรรคการเมือง หรือนักการเมืองในการบริหารจัดการประเทศที่ผ่านมา จากสื่อต่าง ๆ เช่น รายการทางช่อง Youtube รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ เป็นต้น รวมถึงการชุมนุมของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองในแต่ละครั้งที่ออกมาเคลื่อนไหวว่ามีประเด็นใดบ้างที่ผู้นำประเทศมีการบริหารจัดการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือส่งผลเสียต่อประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการวิเคราะห์และพิจารณาเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งครั้งถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชปภาดา ธนวิธม (2557) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จากผลการศึกษาพบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมา โดยข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ การใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นหน้าที่ของประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์พร สลับสี (2557) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผลการศึกษาพบว่า การศึกษาข้อมูลข่าวสารการเมืองจากแหล่งต่าง ๆ มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ การศึกษาข่าวสารการเมืองจากสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Line, Web board เป็นต้น รองลงมาคือ ชมการวิเคราะห์วิจารณ์ประเด็นทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ ชมแถลงนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาล ชมการถ่ายทอดสดการประชุมสภาฯ เช่น การอภิปรายไม่ไว้วางใจ และอ่านบทความวิเคราะห์ทางการเมืองและข่าวการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้

2. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านระบบการเมือง ด้านผู้สมัคร และด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จากผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งในภาพรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านระบบการเมือง ด้านผู้สมัคร และด้านพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 อาจเนื่องจาก ไม่ว่าจะผู้หญิงหรือผู้ชายก็อยากใช้สิทธิที่มีของตนเองในการเลือกตั้ง รวมถึงไม่ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะอายุเท่าไร ผ่านการเลือกตั้งมาแล้วกี่ครั้งก็ยังคงอยากใช้สิทธิของตนเมื่อโอกาสมาถึง เช่นเดียวกับสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ที่ต่างกัน ก็ได้ถูกจำกัดสิทธิในการเลือกตั้ง ทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งเท่ากันหมดคือ 1 เสียงในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปบริหารจัดการประเทศแทนประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกร ภัทรบุญศิริ (2561) จากผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ ที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติมา ศิริเมธาวี (2560) จากผลการศึกษาพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ รัศมี และวิไลลักษณ์ เรืองสม (2565) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ที่ต่างกันมีการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง โดยรวมไม่แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสิ่งที่ประชาชนยังต้องการ และอยากใช้สิทธิของตนเองในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภา โดยสิ่งที่ประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งมากที่สุดคือ ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีประวัติหรือพฤติกรรมที่ไม่ดี สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการลงพื้นที่หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. นำเสนอแนวทางการกำหนดนโยบายให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นคุณค่าของการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรม

2. กำหนดแนวทางการกล่อมเกลາทางการเมืองผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าใจบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

3. ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการเลือกตั้งอย่างสุจริต และเป็นธรรม

4. การเพิ่มช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกตั้ง

5. นำผลของการศึกษาความสัมพันธ์ของบริบทต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่มีต่อการเลือกตั้ง นำมาจัดทำฐานข้อมูลเพื่อจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้ง ในแต่ละปี เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกตั้งของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลของการศึกษานำไปศึกษากับประชากรกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงความรู้ ความเข้าใจและการตัดสินใจเลือกตั้ง

2. ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทางการเมือง และนำผลการศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ซึ่งจะทำได้แนวทางในการพัฒนากระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชุดิมา ศิริเมธาวี. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี ศึกษาในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2562. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธนกร ภัทรบุญสิริ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดชัยภูมิ ศึกษาในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2562. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธนวัฒน์ รัศมี และวิไลลักษณ์ เรืองสม. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. ใน การประชุมหาญใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 13 (น. 971-987). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: วี อินเทอร์เน็ต.
- นุชปภาดา ธนโรตม. (2557). พฤติกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

- พันธุ์ทิพา อัครธีรน้อย. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก: ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2559. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). มหาวิทยาลัยเกริก.
- ไพศาล วรคำ. (2559). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- มณีวรรณ จันทร์ดี. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2562. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). มหาวิทยาลัยเกริก.
- สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร. (2556). บทบาทสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้น 20 มีนาคม 2565. จาก <http://www.parliament.go.th>.
- สุรีย์พร สลับสี. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองการปกครอง). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความสามารถในการทำกำไร
กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship between Good Corporate Governance and
Profitability and the Stock Price of Listed Companies on the Stock
Exchange of Thailand

พახวัน ไทยเจริญ¹ ปานฉัตร อาการักษ์² อรวรรณ เชื้อเมืองพาน³
Phakhwan Thaijaroen, Panchat Akarak, Orawon Chuamaungphan

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความสามารถในการทำกำไรกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้การกำกับดูแลกิจการที่ดีคือคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการและขนาดคณะกรรมการ และความสามารถในการทำกำไร คือ อัตราส่วนกำไรสุทธิและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม กับราคาตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 จำนวนทั้งสิ้น 297 บริษัท 891 ตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่าขนาดคณะกรรมการบริษัทและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 กับราคาตลาดหลักทรัพย์ ด้านคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 กับราคาตลาดหลักทรัพย์และอัตราส่วนกำไรสุทธิไม่มีความสัมพันธ์กับราคาตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งหมายความว่าการทำงานของคณะกรรมการที่เพียงพอต่อความคล่องตัวของการดำเนินงานและการบริหารสินทรัพย์ที่มีคุณภาพส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์สูงขึ้น ซึ่งช่วยให้นักลงทุนพิจารณาตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

คำสำคัญ (Keywords): การกำกับดูแลกิจการที่ดี; ความสามารถในการทำกำไร; ราคาตลาดหลักทรัพย์

Received: 2023-03-26 Revised: 2023-07-12 Accepted: 2023-07-12

¹ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Master of Accountancy Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Saaphakwan@gmail.com

² คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Accountancy Chiang Rai Rajabhat University. e-mail: P.thipnew1@hotmail.com

³ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Accountancy Chiang Rai Rajabhat University. e-mail: jerry_bugs@hotmail.com

Abstract

The objectives of this study were to study investigate the relationship between good corporate governance and profitability and stock market prices of listed companies on the Stock Exchange of Thailand. Good corporate governance is the corporate governance score and board size. The profitability is net profit ratio and return on assets. with stock market prices the sample group is the corporate governance survey of listed companies on the Stock Exchange of Thailand from 2019 to 2021, totaling 297 companies, 891 samples. The data were analyzed using descriptive statistics and inferential statistics for hypothesis testing. The results showed that the board size of directors and the return on assets had a significant positive correlation at 0.01 level with the stock market price. The corporate governance score had a significant negative correlation at 0.01 level with the stock market price and net profit ratios is not correlated with the stock market prices. This means that adequate board management, operational flexibility and quality asset management result in higher securities prices, which helps investors consider investing in the stock market.

Keywords: Good Corporate Governance; Profitability; Stock Price

บทนำ (Introduction)

จากในอดีตจนถึงปัจจุบันมีบริษัทจำนวนมากที่ต้องการขยายตัว เริ่มจากธุรกิจครอบครัว จนกระทั่งแปรรูปเป็นบริษัทมหาชน โดยทั่วไปเมื่อมีการเจริญเติบโตขึ้นหรือการที่ธุรกิจขยายใหญ่ขึ้น ก็ทำให้ธุรกิจมีความซับซ้อนมากขึ้น มีความต้องการเงินทุนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะต้องมีการระดมทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอกของกิจการและจำเป็นต้องมีการจ้างผู้บริหารมืออาชีพเข้ามาบริหารกิจการ คณะกรรมการบริหาร (Board of Directors) คือ กลุ่มบุคคลที่มาจากการเลือกตั้งหรือได้รับการแต่งตั้ง มีบทบาทสำคัญในการดูแลกิจกรรมของบริษัท ช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของบริษัทและช่วยกันลดความขัดแย้งของบริษัท ลดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องของการทุจริต การบริหารองค์กร ให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งและอาจถือได้ว่าเป็นข้อบังคับสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำเป็นที่จะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินธุรกิจให้แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนในการดำเนินธุรกิจร่วมกัน แม้หุ้นส่วนเหล่านั้นจะเป็นผู้ถือหุ้นส่วนน้อยหรือผู้ถือหุ้นที่ไม่ได้มีส่วนในการบริหารองค์กร ย่อมที่จะไม่ทราบข้อมูลในการบริหารจัดการขององค์กร ดังนั้นการบริหารองค์กรและการดำเนินธุรกิจที่ดีจึงต้องให้ความสำคัญกับการนำเสนอข้อมูล ซึ่งนอกจากทุกคนที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารองค์กรได้แล้วนั้น ยังเป็นการสร้างความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ทุกคน

ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน อันเป็นผลให้การขับเคลื่อนองค์กรนั้นเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ครองรัตน์ อนุศาสนันท์, 2562)

จากกรณีบริษัท ริช เอ เชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) หรือ RICH สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้กล่าวโทษกรรมการผู้บริหาร กรณีกระทำผิดหน้าที่โดยทุจริตเบียดบังทรัพย์สินและแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นเหตุให้ RICH เสียหายและลงข้อความเท็จในงบการเงิน ดังนั้นการกระทำของกรรมการและผู้บริหารเข้าข่ายเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยกรรมการและผู้บริหาร RICH มีลักษณะขาดความน่าไว้วางใจและไม่สามารถดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการและผู้บริหารได้จากที่กล่าวมาคณะกรรมการและผู้บริหารขาดจรรยาบรรณ ความไม่โปร่งใส ได้มีการตกแต่งตัวเลขทางการเงินบัญชี เพื่อแสดงสถานะข้อมูลทางการเงินของบริษัทที่ไม่เป็นจริง จนทำให้เกิดผลกระทบครั้งใหญ่ต่อกิจการ สาเหตุมาจากการที่องค์กรขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ความล้มเหลวของธุรกิจ เนื่องมาจากการบริหารจัดการที่ผิดพลาด หรือขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีช่องโหว่ของระบบการจัดการให้ผู้บริหารหรือกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องอาศัยอำนาจในการแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองนั้น ทำให้เกิดความเสียหายและสร้างความเสียหายขนาดใหญ่ต่อทั้งองค์กร ผู้ลงทุน และกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเมื่อเกิดกรณีแบบนี้มากขึ้นก็ส่งผลกระทบต่อระบบโดยรวม เช่น ความล้มเหลวของตลาดหุ้น เนื่องจากนักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของธุรกิจที่จะระดมทุนในตลาด ส่งผลให้นักลงทุนลดความสนใจที่จะลงทุนไป ทำให้ธุรกิจมีความยากลำบากในการจัดหาแหล่งเงินทุนภายนอกมากขึ้น ดังนั้นในแต่ละประเทศทั่วโลกจึงต้องตื่นตัวรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการสร้างกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากยิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร แสดงความโปร่งใส ถูกต้อง และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนในการเลือกลงทุนในบริษัทที่มีประสิทธิภาพ การกำกับดูแลกิจการที่ดีนั้นเป็นประโยชน์ต่อบริษัทโดยตรง เนื่องจากจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ผู้ถือหุ้นและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้บริษัทมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและเศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระยะยาว

นอกจากนักลงทุนจะสนใจในการกำกับดูแลกิจการแล้วสิ่งหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามผลตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวเพื่อให้ความสำคัญกับการลงทุนในหุ้นยั่งยืน ยิ่งหุ้นยั่งยืนเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการดำเนินธุรกิจ การวางแผนดำเนินธุรกิจเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยปนัดดา แก้วมณี (2558) ได้กล่าวว่าเป้าหมายของการลงทุนถือเป็นหัวใจสำคัญในการลงทุนให้ประสบความสำเร็จ เพราะเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยกำหนดแนวทางการลงทุนให้ง่ายขึ้น การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ลงทุนต้องวิเคราะห์การลงทุนทำให้การลงทุนมีผลตอบแทนกลับมาเท่าไร ยิ่งมีการบริหารการจัดการที่ดี ย่อมแสดงถึงสภาพคล่องของกิจการ โอกาสการสร้างกำไรและตอบกลับเป็นผลตอบแทนให้กับนักลงทุน

นักลงทุนที่สนใจลงทุนต้องการได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ แต่ถึงอย่างไรก็ตามการลงทุนย่อมมีความเสี่ยง ยิ่งผลตอบแทนสูงก็就会有ความเสี่ยงสูงเช่นกัน ผลตอบแทนในตลาดหลักทรัพย์มีมากมาย เช่น ผลตอบแทนในการจ่ายเงินปันผลหรือผลตอบแทนจากราคาของหลักทรัพย์ โดยส่วนใหญ่ข้อมูลที่นักลงทุนให้ความสนใจ คือ ความสามารถในการทำกำไรของกิจการ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุน ความสามารถในการทำกำไรสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในอดีตที่จะส่งผลถึงอนาคตของบริษัทอีกด้วย

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรธุรกิจ มักเกิดขึ้นจากความไม่โปร่งใสของการดำเนินงานและการบิดเบือนข้อมูลทางการเงินที่แท้จริง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของการกำกับดูแลกิจการ โดยที่มีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางระดมทุน ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าข้อมูลหรือผลการดำเนินงานที่แสดงในตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นศูนย์กลางของการระดมทุนนั้นไม่มีความน่าเชื่อถือก็อาจส่งผลกระทบต่อความตัดสินใจของผู้ลงทุนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การกำกับดูแลกิจการและความสามารถในการทำกำไร เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้ความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความสามารถในการทำกำไรกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGR) กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)
4. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 1 : คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGR) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

สมมติฐานที่ 2 : ขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 3 : อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

สมมติฐานที่ 4 : อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ที่ได้รับการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR) โดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการไทย (IOD) ซึ่งได้รับผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการตั้งแต่ระดับคะแนนดีจนถึงระดับคะแนนดีเลิศ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 จำนวนทั้งสิ้น 297 บริษัท 891 ตัวอย่าง จาก 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินและหมวดธุรกิจกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกองทุนทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงินเนื่องจากมีโครงสร้างทางการเงินที่แตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ นอกจากนี้ไม่รวมบริษัทที่อยู่ในหมวดฟื้นฟูกิจการ บริษัทที่อยู่ในกลุ่ม MAI Industry บริษัทที่แจ้งว่าไม่ประสงค์จะให้เปิดเผยข้อมูลและบริษัทที่ไม่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลหรือบริษัทที่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในระหว่างปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสองส่วน ดังนี้

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ คะแนนการกำกับดูแลกิจการจากเว็บไซต์ออนไลน์ www.thai-iod.com ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) และอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ จากเว็บไซต์ออนไลน์ www.set.or.th ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รายงานประจำปีและงบการเงินประจำปี ซึ่งประกอบไปด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรตาม ได้แก่ ราคาตลาดหลักทรัพย์ จากเว็บไซต์ออนไลน์ www.set.or.th ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกตัวมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติมาทำการประมวลผลและวิเคราะห์ผล

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความสามารถในการทำกำไรกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	จำนวนข้อมูล N	ค่าต่ำสุด Minimum	ค่าสูงสุด Maximum	ค่าเฉลี่ย Mean	ส่วนเบี่ยงเบน Std.
CGR	891	3.00	5.00	4.2424	0.77143
BSize	891	5.00	17.00	10.1785	2.30598
NPM	891	-45.08	63.39	5.3751	8.95388
ROA	891	-297.05	1,649.58	9.5022	81.17397
SIZE	891	0.87	1.58	1.1584	0.11867
GROWTH	891	-97.37	13,229.89	26.3691	456.58801
SP	891	0.10	486.00	22.5764	50.95258

จากตารางที่ 1 คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGR) มีค่าเฉลี่ย 4.2424 ค่าสูงสุด 5.00 ค่าต่ำสุด 3.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77143 ขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) มีค่าเฉลี่ย 10.1785 ค่าสูงสุด 17.00 ค่าต่ำสุด 5.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.30598 อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) ค่าเฉลี่ย 5.3751 ค่าสูงสุด 63.39 ค่าต่ำสุด -45.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.95388 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) มีค่าเฉลี่ย 9.5022 ค่าสูงสุด 1,649.58 ค่าต่ำสุด -297.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 81.17397 ลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์ (SIZE) มีค่าเฉลี่ย 1.1584 ค่าสูงสุด 1.58 ค่าต่ำสุด 0.87 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11867 อัตราการเติบโตจากรายได้

ของกิจการ (GROWTH) มีค่าเฉลี่ย 26.3691 ค่าสูงสุด 13,229.89 ค่าต่ำสุด -97.37 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 456.58801 ราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) มีค่าเฉลี่ย 22.5764 ค่าสูงสุด 486.00 ค่าต่ำสุด 0.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 50.95258

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งตัวแปรอิสระ ตัวแปรควบคุม และตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

	CGR	BSize	NPM	ROA	SIZE	GROWTH	SP
CGR	1	0.239**	0.084*	0.024	0.431**	0.032	0.035
Sig. (2 tailed)		0.000	0.012	0.476	0.000	0.343	0.303
BSize		1	0.019	0.061	0.472**	-0.052	0.269**
Sig. (2 tailed)			0.579	0.069	0.000	0.124	0.000
NPM			1	0.202**	0.056	-0.005	0.011
Sig. (2 tailed)				0.000	0.097	0.887	0.836
ROA				1	0.062	-0.009	0.149**
Sig. (2 tailed)					0.063	0.780	0.000
SIZE					1	0.046	0.237**
Sig. (2 tailed)						0.166	0.000
GROWTH						1	-0.006
Sig. (2 tailed)							0.862
SP							1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGR) กับขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) และขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.239 และ 0.431 ตามลำดับ (มีค่า Sig. = 0.000) และอัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.084 (มีค่า Sig. = 0.012) และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราการเติบโตจากรายได้ของกิจการ (GROWTH) และราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับ

ความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.024, 0.032 และ 0.035 ตามลำดับ (มีค่า Sig. = 0.476, 0.343 และ 0.303)

จากตารางที่ 2 ขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) กับขนาดของกิจการ (SIZE) และราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.472 และ 0.269 ตามลำดับ (มีค่า Sig. = 0.000) ด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.019 และ 0.061 ตามลำดับ (มีค่า Sig. = 0.579 และ 0.069) ด้านอัตราการเติบโตจากรายได้ของกิจการ (GROWTH) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.052 (มีค่า Sig. = 0.124)

จากตารางที่ 2 อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) กับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.202 (มีค่า Sig. = 0.000) ด้านขนาดของกิจการ (SIZE) และราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.056 และ 0.011 ตามลำดับ (มีค่า Sig. = 0.097 และ 0.836) ด้านอัตราการเติบโตจากรายได้ของกิจการ (GROWTH) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.005 (มีค่า Sig. = 0.887)

จากตารางที่ 2 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) กับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.149 (มีค่า Sig. = 0.000) ด้านขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.062 (มีค่า Sig. = 0.063) ด้านอัตราการเติบโตจากรายได้ของกิจการ (GROWTH) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.009 (มีค่า Sig. = 0.780)

จากตารางที่ 2 ขนาดของกิจการ (SIZE) กับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.237 (มีค่า Sig. = 0.000) ด้านอัตราการเติบโตจากรายได้ของกิจการ (GROWTH) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.046 (มีค่า Sig. = 0.166)

จากตารางที่ 2 อัตราการเติบโตจากรายได้ของกิจการ (GROWTH) กับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.006 (มีค่า Sig. = 0.862)

2.2 การทดสอบการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความสามารถในการทำกำไรกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error				Tolerance	VIF
(Constant)	-87.301	16.069		-5.433	0.000		
CGR	-6.041	2.329	-0.091	-2.594	0.010**	0.809	1.237
BSize	4.454	0.799	0.202	5.576	0.000**	0.769	1.300
NPM	0.001	0.020	0.001	0.035	0.972	0.952	1.050
ROA	0.725	0.185	0.127	3.927	0.000**	0.955	1.047
SIZE	74.467	16.682	0.173	4.464	0.000**	0.666	1.501
GROWTH	0.000	0.004	0.001	0.020	0.984	0.990	1.010
R = 0.333 R ² = 0.111 Adj. R ² = 0.105 Std. Error = 48.19835 Durbin-Watson = 1.702							

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคุณตัวแปรอิสระ คือ ขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 หรือ 99% โดยมีค่า Sig.= 0.000 ทั้งสองตัวแปร ด้านคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญกับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 หรือ 99% โดยมีค่า Sig.= 0.010 แต่อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญกับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 หรือ 95% โดยมีค่า Sig.= 0.972

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคุณ ตัวแปรควบคุม คือ ลอการิทึมธรรมชาติสินทรัพย์ของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 หรือ 99% โดยมีค่า Sig.= 0.000 และอัตราการเติบโตจากรายได้ของกิจการ (GROWTH) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) อย่างไม่มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 หรือ 95% โดยมีค่า Sig.= 0.984

ค่าความสัมพันธ์ที่โปรแกรมได้มีการปรับแก้ให้เหมาะสมเท่ากับ 0.105 (Adjusted R² = 0.105) และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเท่ากับ 0.111 (R Square = 0.111) ซึ่งจะแสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมที่มีผลต่อตัวแปรตาม ส่วนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานโดยประมาณ

ในการพยากรณ์ตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมโดยประมาณเท่ากับ 48.19835 (Std. Error of the Estimated = 48.19835)

ค่า Durbin-Watson มีค่าในช่วง 1.5 – 2.5 แสดงว่า ตัวแปรมีความอิสระกัน

ค่า Durbin-Watson มีค่าในช่วง 2.6 - 4.0 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบ

ค่า Durbin-Watson มีค่าในช่วง 0.0 -1.4 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก
จากตารางที่ 3 ค่า Durbin-Watson = 1.702 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรทั้งหมดมีความอิสระต่อกัน

ตารางที่ 4 ผลการสรุปตามสมมติฐานการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ ของตัวแปรอิสระ ตัวแปรควบคุม และตัวแปรตาม

ตัวแปร		ทิศทางที่ได้ตามผลการศึกษา	นัยสำคัญทางสถิติ	สรุปผลตามสมมติฐาน
ตัวแปรอิสระการกำกับดูแลกิจการที่ดี				
CGR	คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ	ลบ	มี	ปฏิเสธ
BSize	ขนาดคณะกรรมการบริษัท	บวก	มี	ยอมรับ
ตัวแปรอิสระความสามารถในการทำกำไร				
NPM	อัตราส่วนกำไรสุทธิ	บวก	ไม่มี	ปฏิเสธ
ROA	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม	บวก	มี	ยอมรับ
ตัวแปรควบคุม				
SIZE	ขนาดของกิจการ	บวก	มี	
GROWTH	อัตราการเติบโตจากรายได้ของกิจการ	บวก	ไม่มี	

จากสมมติฐานงานวิจัยที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ที่กล่าวว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 1 : คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGR) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

จากตารางที่ 4 ซึ่งเป็นการสรุปสมการถดถอยเชิงพหุคูณ คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGR) มีทิศทางความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 หรือ 99% กับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 : ขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

จากตารางที่ 4 ซึ่งเป็นการสรุปสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) มีทิศทางความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 หรือ 99% กับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

สมมติฐานที่ 3 : อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

จากตารางที่ 4 ซึ่งเป็นการสรุปสมการถดถอยเชิงพหุคูณ อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) มีทิศทางความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 หรือ 95% กับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 : อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SP)

จากตารางที่ 4 ซึ่งเป็นการสรุปสมการถดถอยเชิงพหุคูณ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) มีทิศทางความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 หรือ 99% กับราคาตลาดหลักทรัพย์ (SP) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการจากศึกษาข้างต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความสามารถในการทำกำไรกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากนักลงทุนที่ต้องการลงทุนในหลักทรัพย์อาจให้ความสนใจกับปัจจัยอื่นมากกว่า บางครั้งนักลงทุนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับหลาย ๆ ปัจจัย ทั้งข่าวสารหรือการเปิดเผยข้อมูล เช่น ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง นอกจากนี้การตรวจประเมินการกำกับดูแลกิจการต้องปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีทำให้กิจการมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานหรือบางครั้งกิจการต้องเสียเวลาเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ อาจใช้เวลานานและสูญเสียทรัพยากรมากเกินไป ทำให้นักลงทุนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองข้ามคะแนนการกำกับดูแลกิจการ โดยที่ Promthong & Paveenpong (2017) พบว่าการตอบสนองของราคาหลักทรัพย์เมื่อมีการประกาศข่าวการกระทำผิดจะมีผลกระทบเชิงลบต่อราคาหลักทรัพย์ โดยการประเมิน

การกำกับดูแลกิจการโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยที่เปิดเผยข้อมูล ข่าวการกระทำ ความผิดกิจการหรือกรรมการหรือผู้บริหารที่กระทำความผิดซึ่งเป็นการส่งสัญญาณไม่ดีของกิจการ ดังนั้นผู้ลงทุนจึงตัดสินใจในการลงทุน สอดคล้องกับมณฑกาล พงษ์เกษม (2564) พบว่าระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการมีอิทธิพลเชิงลบต่อราคาหลักทรัพย์

ขนาดคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย เนื่องจากบริษัทยังมีขนาดของคณะกรรมการบริษัทมากและมีความเพียงพอต่อความคล่องตัวในการดำเนินงานของบริษัท กรรมการบริษัทจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์และปัจจัยที่จะทำให้บริษัทดำเนินการต่อไปในระยะยาว สอดคล้องกับ Ogbeide, S. & Ikavbo Evbayiro – Osagie, E. (2019) พบว่าขนาดของคณะกรรมการมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับราคาหุ้น โดยกล่าวว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสนใจกับการกำกับดูแลกิจการเพื่อประเมินผลการตอบแทนในระยะยาว และ Nguyen, Thi Vu & Thai Doan (2020) พบว่าราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของคณะกรรมการ

อัตราส่วนกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อัตราส่วนกำไรสุทธิสะท้อนถึงความสามารถในการทำกำไร โดยใช้การควบคุมต้นทุน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อสะท้อนการบริหารของบริษัทให้ง่ายกับการตัดสินใจ ซึ่งนักลงทุนไม่เพียงแต่ต้องพิจารณากำไรสุทธิ แต่ต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ในการลงทุนด้วย โดยต้องอาศัยการพิจารณาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้แน่ใจว่าการลงทุนมีผลตอบแทนเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับจิราพร เหมงาตา (2561) พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนธุรกิจที่วัดจากราคาหลักทรัพย์กับอัตราส่วนกำไรสุทธิ และณัฐพล วชิรมนตรี (2561) พบว่าอัตราส่วนกำไรสุทธิไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่นัยสำคัญทางสถิติ

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แสดงให้เห็นถึงการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพโดยการนำเอาเงินหรือทุนมาลงทุนในสินทรัพย์แล้วก่อให้เกิดกำไรแก่บริษัท ซึ่งสะท้อนถึงการดำเนินงานของบริษัท ยิ่งอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมเพิ่มสูงขึ้นเท่าไร จะทำให้ราคาหลักทรัพย์เพิ่มสูงขึ้นเท่านั้นและเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้ลงทุนในการลงทุน สอดคล้องกับมโนรา รังสิมารางกูร (2563) พบว่าอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งวัดจากราคาหุ้น และประสิทธิ์ชัย ดอกไม้หอม (2563) พบว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีผลกระทบต่ราคาหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ขนาดของกิจการวัดจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทยเป็นสิ่งสะท้อนถึงบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับสูตรเดซ กิตติวรรณโชติ (2561) พบว่าลอการิทึมของสินทรัพย์รวมกับราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ โดยอธิบายว่าบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นแสดงว่าบริษัทจะได้รับผลประโยชน์ในอนาคต และธนศักดิ์ ขอบธรรม (2559) พบว่าขนาดของธุรกิจเป็นตัวกำหนด การเพิ่มขึ้นของราคาหลักทรัพย์

อัตราการเติบโตของรายได้กิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจเกิดจากยอดขายหรือรายได้ของกิจการบางบริษัทมีความผันผวนจากสภาวะทางเศรษฐกิจทำให้ยอดขายหรือรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับจิรายุ อิงปัญจลาภ (2564) พบว่าอัตราการเติบโตของยอดขายกับราคาหลักทรัพย์ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากการศึกษาพบว่าด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีคือขนาดคณะกรรมการบริษัท และด้านความสามารถในการทำกำไรคืออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่นักลงทุนให้ความสนใจ เนื่องจากนักลงทุนต้องการมองภาพรวมของกิจการซึ่งหลัก ๆ คือผลตอบแทนของกิจการที่จะได้รับการลงทุนและบริษัทสามารถนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการบริษัทให้มีความเหมาะสม

1.2 ผลการศึกษาในครั้งนี้นักลงทุนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อพิจารณาในการตัดสินใจในการลงทุนเนื่องจากขนาดคณะกรรมการและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมสะท้อนให้เห็นถึงราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตในการศึกษาเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่ได้ครอบคลุมถึงบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ทำให้งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ เพื่อทำการเปรียบเทียบ

2.2 งานวิจัยในครั้งนี้อาศัยตัวแปรอิสระ คือ การกำกับดูแลกิจการที่ดีคือคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGR) และขนาดคณะกรรมการบริษัท (BSize) ด้านความสามารถในการทำกำไรคืออัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) เป็นตัวแบบในการศึกษาในงานวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกใช้ปัจจัยอื่นในการศึกษา เช่น การประชุมของคณะกรรมการ ขนาดของคณะกรรมการอิสระ เป็นต้น

2.3 งานวิจัยในครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระ คือ การกำกับดูแลกิจการที่ดีคือคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ (CGR) ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ ในการศึกษาครั้งต่อไปควรขยายระยะเวลาในการศึกษา หรือใช้ตัวแปรอื่นในการศึกษา เช่น การควบรวมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ สัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริหารของบริษัท เป็นต้น

2.4 งานวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปรตาม คือราคาตลาดหลักทรัพย์เป็นตัวแบบในการศึกษาในงานวิจัยครั้งต่อไปควรเลือกใช้ปัจจัยอื่นในการศึกษาในอนาคต เช่น มูลค่าทางบัญชี กำไรทางบัญชี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ครองรัตน์ อนุศาสนนันท์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จิราพร เหมาดา. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การเงินและการธนาคาร) การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรายุ อิงปัญจลาภ. (2564). อัตราส่วนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI). บริหารธุรกิจ (การเงินและการธนาคาร) การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐพล วชิรมนตรี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ กรณีกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การเงิน) การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธนศักดิ์ ขอบธรรม. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมวดธุรกิจการเกษตร. บัญชีมหาบัณฑิต การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ปนัดดา แก้วมณี. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา บริษัทที่ถูกประเมินในระดับดีเยี่ยมและระดับดี จากสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ประสิทธิ์ชัย ดอกไม้หอม. (2563). ผลกระทบของกระแสเงินสดต่อความสามารถในการทำกำไรและการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. บัญชีมหาบัณฑิต การศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- มนทกาล พงษ์เกษม. (2564). อิทธิพลกำกับของระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่มีความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าทางบัญชี กำไรทางบัญชี และราคาหลักทรัพย์ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 5(3), 97-116.
- มโนรา รังสิมารางกูร. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค. *บัญชีมหาบัณฑิตสารนิพนธ์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*.
- สุรเดช กิตติวรรณโชติ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ถูกคัดเลือกให้อยู่ในกลุ่มหุ้นยั่งยืน. *บัญชีมหาบัณฑิตการศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*.
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2564). ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทย ปี 2564. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2565 จาก <http://www.thai.iod.com/>
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2565). หลักเกณฑ์การสำรวจโครงการสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2565 จาก <http://www.thai.iod.com/>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2560). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 จาก <http://www.sec.or.th/>
- Nguyen, A.H., Thi Vu, T.N. & Thai Doan, Q.T. (2020). Corporate Governance and Stock Price Synchronicity: Empirical Evidence from Vietnam. *International Journal of Financial Studies*. 8(22), 1-13.
- Ogbeide, S. & Ikavbo Evbayiro-Osagie, E. (2019). Corporate Governance Mechanisms and Share Price Volatility of Quoted Firms: Insights from Nigeria. *International Journal of Accounting & Finance (IJAF)*. 8(1), 50-58.
- Promthong, P. & Paveenpongpat, S. (2017). The Characteristics of the Listed Companies Violated the Securities and Exchange Act B.E. 2535 and Impact on Stock Prices. *KKBS Journal of Business Administration and Accountancy*. 3(1), 21-48.

อิทธิพลเชิงสาเหตุของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ผลต่อความสำเร็จทางการตลาด Causal Influence of Local Culture Affecting to the Marketing Success

ภัทรพล ชุ่มมี¹¹

Pattarapon Chummee

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ผลต่อความสำเร็จทางการตลาด โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 310 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามที่ทำการทดสอบค่าความสอดคล้องแล้วมีค่าระหว่าง 0.60-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยสถิติพรรณนา การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ ผลการวิจัยพบว่าเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกกับตัวแปรสังเกตได้ภายนอกด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ คุณค่าทางวัฒนธรรม (0.50) ด้านผลเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายในกับตัวแปรสังเกตได้ภายใน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความสำเร็จทางการตลาด ตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือจำนวนผู้แทนจำหน่าย (0.83) และเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นไปยังตัวแปรแฝงภายในด้านความสำเร็จทางการตลาดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 0.21 และดัชนีวัดความสอดคล้องมีค่า $\text{Chi-square}=170.00$, $\text{df}=85$, $\text{P-value}=0.000$, $\text{RMSEA}=0.033$ สรุปได้ว่าเหมาะสมกลมกลืนดี ข้อเสนอแนะเชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่นมาพัฒนาต่อยอดเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของตนเอง โดยต้องสร้างคุณค่าให้แก่วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองนำมาพัฒนาต่อยอดได้แก่การนำเอกลักษณ์ในท้องถิ่นมาพัฒนาสินค้าประเภทของใช้ต่าง ๆ เช่นผลิตภัณฑ์ด้านอาหารที่มีเฉพาะให้ท้องถิ่น รวมถึงต้องนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้เพื่อสร้างความสำเร็จทางการตลาดสร้างมูลค่าเพิ่มสู่สากลและพัฒนากลยุทธ์การตลาดและเปิดช่องทางการตลาดใหม่ ๆ โดยต้องพัฒนากลยุทธ์ตลาดทั้งด้านผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคาที่เหมาะสม

คำสำคัญ (Keywords): วัฒนธรรมท้องถิ่น; ความสำเร็จทางการตลาด; การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล

Received: 2023-01-21 Revised: 2023-03-27 Accepted: 2023-03-27

¹ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ College of Management Innovation Valaya Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage .

Corresponding Author e-mail: pattarapon@vru.ac.th

Abstract

The purpose of this research was to analyze the influence pathways between local cultures on marketing success. Data were collected from 310 community enterprise entrepreneurs in Bangkok and its vicinity. The research tools were questionnaires that tested the concordance values between 0.60-1.00. The statistics used in the research consisted of descriptive statistics. Factor analysis and causal influence analysis. The results showed that the causal influence between latent variables and external observed variables in terms of local culture were found the most weighted observable variable was cultural value. (0.50) Moreover, the analysis of the components of marketing success, the most significant weighted observable variable was the number of dealers. (0.83) And the casual relation of the relationship between the external latent variable in local culture to the internal variable in marketing success had a component weight of 0.21. And the consistency index is valuable Chi-square=170.00, df=85, P-value=0.000, RMSEA=0.033, concluded that it fits well. Recommendations for linking local cultures to further develop products that are unique to their own localities. They must create value for their own local culture to further develop, for example, bringing local identity to develop various types of products, such as food products that are unique to the locality. Including having to apply marketing strategies to create marketing success, creating added value to international markets and develop marketing strategies and open up new marketing channels by developing both product and marketing strategies reasonable pricing.

Keywords: Local Cultures; Marketing Success; Casual Analysis

บทนำ (Introduction)

วัฒนธรรมท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์กล่าวคือ ส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกพบว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์คิดเป็นประมาณร้อยละ 3 ของ GDP โลก สำหรับในอินโดนีเซียพบว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์มีส่วนสนับสนุนอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากถึงร้อยละ 7.4 ของ GDP ก่อให้เกิดการจ้างงานร้อยละ 14.3 ในอุตสาหกรรมและกิจการวิสาหกิจชุมชนประเภทหัตถกรรม การเล่นเกม แฟชั่น และอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ ด้านในสหราชอาณาจักรเอง อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์สร้างสถิติให้กับเศรษฐกิจในปี 2560 โดยบริจาคเงินจำนวน 101.5 พันล้านปอนด์ให้กับกองทุนของประเทศ และเติบโตเกือบสองเท่าของอัตราเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2010 เศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นภาคเศรษฐกิจเกิดใหม่ที่ทรงพลัง เสริมความแข็งแกร่งด้วยระบบดิจิทัลและการบริการที่เพิ่มขึ้น ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่าการมีส่วนร่วมมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นมากในโลกริสร้างสรรค์ขึ้นในอนาคต (UNTAD, 2021)

กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมท้องถิ่นตัวอย่างเช่นสินค้าบางประเภทที่ผลิตภายใต้โครงการ OVOP ของประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะพวกผลิตผลทาง การเกษตรอาจมีลักษณะไม่น่าที่จะเข้าข่ายสินค้าในเชิงสร้างสรรค์แต่หากพิจารณาใน รายละเอียด จะเห็นได้ว่าสินค้าหลายอย่าง เช่น เห็ดชิตาเกะ (Shiitake Mushroom) หรือ มะนาวคาโบซุ (Kabosu Limes) ได้ถูกสร้าง “มูลค่าเพิ่ม” ให้สูงขึ้นจากการนำไป ผูกติดกับ “ยี่ห้อ” ซึ่งในที่นี้ที่เห็นได้ชัด ได้แก่ตัวโครงการ OVOP เอง ร่วมกับประวัติความเป็นมาและชื่อเสียงในการผลิตสินค้านั้นที่มีมาแต่อดีต และจากการสร้างมูลค่า เพิ่มที่เกิดจาก “ไอเดียสร้างสรรค์” เช่น ในกรณีการผลิตเครื่องดื่มประเภทสาเก หรือ เบียร์จากข้าวบาร์เลย์ที่แนะนำให้ต้องดื่มควบคู่ไปกับมะนาวคาโบซุซึ่งเป็นสินค้าที่เป็น ที่รู้จักว่าต้องมาจากในท้องถิ่นเดียวกันด้วย ผลิตภัณฑ์ของโครงการ OVOP ไม่ได้หมายถึงเพียงตัวสินค้าที่ถือเป็นผลิตภัณฑ์ ที่จับต้องได้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ด้วยซึ่งในที่นี้ยกตัวอย่างเช่น การจัดงานพิเศษเกี่ยวกับการกีฬาและวัฒนธรรม ที่เป็นการย้อนรำลึกถึงหรือรื้อฟื้น ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นให้กลับมาเป็นที่รู้จัก หรือการส่งเสริมพัฒนา ในเชิงการท่องเที่ยวและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์หรือ ทรัพยากรธรรมชาติเฉพาะถิ่น เช่น ใช้ระบบการทำการเกษตรแบบดั้งเดิม หรือมีบ่อน้ำร้อน ธรรมชาติที่ขึ้นชื่อ (เฉลิมพล แจ่มจันทร์, 2556)

ยิ่งไปกว่านั้น กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2562) สังเคราะห์ไว้ว่า “วัฒนธรรมประจำชาติ” คือ สิ่งที่มีมูลค่ามหาศาลทางเศรษฐกิจ เป็นต้นทุนที่สามารถสร้างรายได้ให้สังคมอยู่ดีกินดี มีความมั่นคง วัฒนธรรมจึงเป็นกลไกที่สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และกระจายรายได้สู่ชุมชน ประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เป็นอุตสาหกรรมบริการที่ทำรายได้มหาศาลให้กับประเทศ การใช้ทุนวัฒนธรรมยกระดับการท่องเที่ยวชุมชน เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) โดยนำเอาทรัพยากรในชุมชนทั้งทางธรรมชาติ มรดกภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน งานหัตถกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน มาเป็นจุดเริ่มต้นในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน สามารถสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นโดยตรงประเทศไทยมีทรัพยากรมากมาย ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่รอคอยการพัฒนาขึ้นเป็นสินทรัพย์สร้างสรรค์ (Creative Assets) และต่อยอดเป็น อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry)

วัฒนธรรมท้องถิ่นจึงมีความสำคัญมีการสร้างความแตกต่าง สร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงการสร้างมูลค่าทางการตลาดได้ รวมถึงการสร้างสรรคความแตกต่างให้แก่อุตสาหกรรมนั้น ๆ วัฒนธรรมท้องถิ่นจึงสามารถสร้างความความสำเร็จทางการตลาดให้แก่วิสาหกิจชุมชนได้ โดยต้องสร้างความโดดเด่นแตกต่างให้แก่สินค้าหรือบริการของวิสาหกิจชุมชนนั้น ๆ วิสาหกิจชุมชนของไทยจึงจะสามารถนำรายได้ สร้างคุณค่าให้แก่สังคม ลดการโยกย้ายถิ่นฐานและสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชนได้ และพัฒนาสู่ความมั่งคั่งมั่นคง และยั่งยืนได้ (ภัทรพล ชุ่มมี, 2566 และ Chummee, 2021)

ในเชิงลึกแล้ววิสาหกิจชุมชนมีหลากหลายประเภทมากมายเนื่องจากเป็นแหล่งของอารยธรรมหลากหลายชนชาติตั้งแต่โบราณมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ประกอบกับใกล้กับ ศูนย์กลางการปกครองและคมนาคมของประเทศมีแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ มากมายที่ส่งเสริมการ

ขนส่งทางเดินทางสะดวกต่อการขนส่งสินค้าและถ่ายโอนเทคโนโลยี แต่ยังคงขาดการพัฒนาด้านการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จทางการตลาด ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและนำเสนอผลการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้สามารถแข่งขันได้ในระดับชาติและสามารถจะพัฒนาเข้าสู่การแข่งขันได้ในระดับนานาชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ (Research Objective)

เพื่อวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ผลต่อความสำเร็จทางการตลาด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ มุ่งเน้นค้นหาคำตอบในการวิจัยด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหรือตัวแปร โดยมีความมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัยหรือข้อค้นพบนั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนั้นวิธีการดำเนินการวิจัยกำหนดดำเนินการวิจัยแบบตัดขวาง (cross sectional) เพื่อความเหมาะสมของการเข้าไปศึกษาข้อมูลในบริษัทที่สามารถเก็บข้อมูลได้เพียงครั้งเดียว โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน เป็นแนวทางการวิจัยหลัก สำหรับศึกษานั้น กำหนดแจกแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย

2. ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายคือผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวนทั้งสิ้น 1,595 ราย (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2565) ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างของ เครซี่ และมอร์แกนได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 310 ราย โดยกำหนดสุ่มในจังหวัดกรุงเทพฯ สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี และอยุธยาจังหวัดละ 62 ราย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าควรมีกกลุ่มตัวอย่างประมาณ 100-150 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์รอบแนวความคิดสมการโครงสร้าง ยิ่งไปกว่านั้นการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันควรมีกกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำอย่างน้อย 150 ตัวอย่างส่วนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำสำหรับการวิเคราะห์รอบแนวความคิดสมการโครงสร้างควรมีขั้นต่ำอย่างน้อย 200 กลุ่มตัวอย่าง ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงกำหนดเก็บตัวอย่างกลุ่มตัวอย่าง 310 กลุ่มตัวอย่าง (Hoyle, 1999; Kline, 2005 และ Muthén and Muthén, 2002) โดยกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. เครื่องมือในการวิจัยและการทดสอบความถูกต้อง

เครื่องมือในการวิจัยกำหนดใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ส่วนที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม และบริษัท ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ อายุ

ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในต่างประเทศ และความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ และข้อมูลด้านขนาดขององค์กร ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้าน วัฒนธรรมท้องถิ่น เทคโนโลยี และความต้องการสินค้า และส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความสำเร็จทางการตลาด ประกอบด้วยยอดขาย การขยายสายผลิตภัณฑ์ ด้านจำนวนผู้แทนจำหน่าย ความสามารถในการรักษาลูกค้า และการเพิ่มของลูกค้านใหม่

รูปแบบของข้อคำถามส่วนที่ 1 รูปแบบข้อคำถามในแบบสอบถามมีลักษณะข้อคำถามแบบปลายเปิด เป็นข้อคำถามที่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2-3 รูปแบบข้อคำถามแบบสอบถาม มีลักษณะของข้อคำถามแบบปลายปิดและส่วนของคำตอบเป็นการประเมินค่าด้วยการวัดแบบลิเคิธสเกล งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดใช้ Five-point Rating Scale (numeric scale) พบว่า นักวิจัยที่ใช้ได้แก่ Gunday (2009), Nuryakin (2018) และ Distanont และ Khongmalai (2020) เป็นต้น

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของแบบสอบถาม ความเหมาะสมและความชัดเจนของการใช้ ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่ามีค่าความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.6-1.00 เมื่อทำการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามฉบับ (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

กำหนดใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาถึงรายละเอียดของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ตลอดจนเป็นการอธิบายถึงสภาพทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่จัดเก็บได้และอธิบายให้ทราบถึงคุณสมบัติทั่วไปของประชากรที่ศึกษา โดยใช้สถิติที่นิยมใช้ในการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเพื่อหาความเชื่อมั่นของมาตรวัด

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factors analysis) เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นเป็นเทคนิคการวิเคราะห์เพื่อใช้จัดหมวดหมู่ตัวแปรจำนวนมาก ให้เป็นหมวดหมู่ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้วิจัยสามารถที่จะดำเนินการจัดหมวดหมู่ของตัวแปรต่าง ๆ ได้ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่ทราบว่า จะทำการจัดหมวดหมู่ได้อย่างไร (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544) ใช้เทคนิคหมุนแกนปัจจัยแบบ Varimax เพื่อวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบ ตรวจสอบความตรงแบบรวมศูนย์ (Convergent validity) ทดสอบค่า AVE (Average Variance Extracted) และค่า CR (Composite Reliability) ตามลำดับ

การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ เพื่อแก้ปัญหาการขาดการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัย จึงได้เลือกใช้การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ เข้ามาแก้ปัญหาดังกล่าว เข้ามาช่วยในการวิจัยนั้นจะทดสอบเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้ โดยได้นำกรอบแนวความคิดสมการโครงสร้าง (structural equation model หรือแบบจำลองในการวิจัย) ว่ามีความอิทธิพลกันหรือไม่ และยังสามารถทดสอบสมมติฐานว่า ถูกต้องสอดคล้องตามที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544; Gunday, 2009 และ Nuryakin, 2018)

ผลการวิจัย (Research Results)

ในขั้นตอนแรกดำเนินการวิเคราะห์ด้วยร้อยละของข้อมูลด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเพื่อฉายภาพเบื้องต้นพบว่าเป็นเพศชายจำนวน 182 รายคิดเป็นร้อยละ 59 เพศหญิงจำนวน 128 รายคิดเป็นร้อยละ 41 จำนวนพนักงานพบว่า มีพนักงานจำนวน 21-40 คนมีจำนวน 242 รายคิดเป็นร้อยละ 80.7 รองลงไปคือมีจำนวน 41-60 มีจำนวน 58 รายคิดเป็นร้อยละ 19.7 และมีพนักงานจำนวน 0-10 รายจำนวน 10 รายคิดเป็นร้อยละ 3.3 และด้านระดับการศึกษาพบว่ามีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 259 รายคิดเป็นร้อยละ 83.3 และการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวน 51 รายคิดเป็นร้อยละ 16.7

เมื่อทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยพบว่าค่าเฉลี่ยรวมของตัวแปรด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นและความสำเร็จทางการตลาดมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงแบบปกติของข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการประมาณค่าของตัวแปร หรือความแกร่ง (robustness) ของ การประมาณค่าสถิติวิเคราะห์ที่ใช้ในการทดสอบแบบ t และ F มีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ตัวแปรต้องมีการแจกแจงแบบปกติ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 15 และ Hair et al., 2010, p. 72)

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4.19 พบว่าไม่มีตัวแปรใดมีค่าความเบ้มากกว่า 3 โดยที่ตัวแปรมีค่าความเบ้ระหว่าง 0.881-1.151 และไม่มีตัวแปรใดมีค่าความโด่งมากกว่า 10 โดยที่ตัวแปรมีความโด่งระหว่าง -0.615-0.946 จึงผ่านเกณฑ์ขั้นต้น

ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบโดยทำการวิเคราะห์ด้วยการหมุนแกนปัจจัยแบบ varimax หาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ การตรวจสอบความเชื่อมั่น และตรวจสอบความตรงแบบรวมศูนย์เพื่อทดสอบค่า AVE (Average Variance Extracted) และค่า CR (Composite Reliability) ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบ การตรวจสอบความเชื่อมั่น และตรวจสอบความตรงแบบรวมศูนย์

องค์ประกอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	AVE	CR	Tolerance	VIF	Cronbach's
วัฒนธรรมท้องถิ่น		0.614	0.848	0.998	1.002	0.752
Local1	0.825					
Local2	-0.337					
Local3	0.696					
Local4	0.905					
Local5	0.762					
ความสำเร็จทางการตลาด		0.515	0.612	0.900	1.111	0.525
Marketing1	0.780					
Marketing2	0.880					
Marketing3	0.676					
Marketing4	0.741					
Marketing5	0.690					

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) การตรวจสอบความเชื่อมั่น และตรวจสอบความตรงแบบรวมศูนย์ (ตารางที่ 1) พบว่าองค์ประกอบด้านแนวคิดด้านเศรษฐกิจพอเพียง ความยากต่อการลอกเลียนแบบ วัฒนธรรมท้องถิ่น ความสำเร็จทางการตลาด และความได้เปรียบด้านการแข่งขันมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด และเมื่อตรวจสอบความตรงแบบรวมศูนย์เพื่อหาค่า AVE และค่า CR พบว่ามีค่าผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดคือมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50 และ 0.60 ตามลำดับ (Shiu, 2010) เช่นเดียวกับค่า Cronbach's Alpha ที่มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.50 ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด (Hair, 2010)

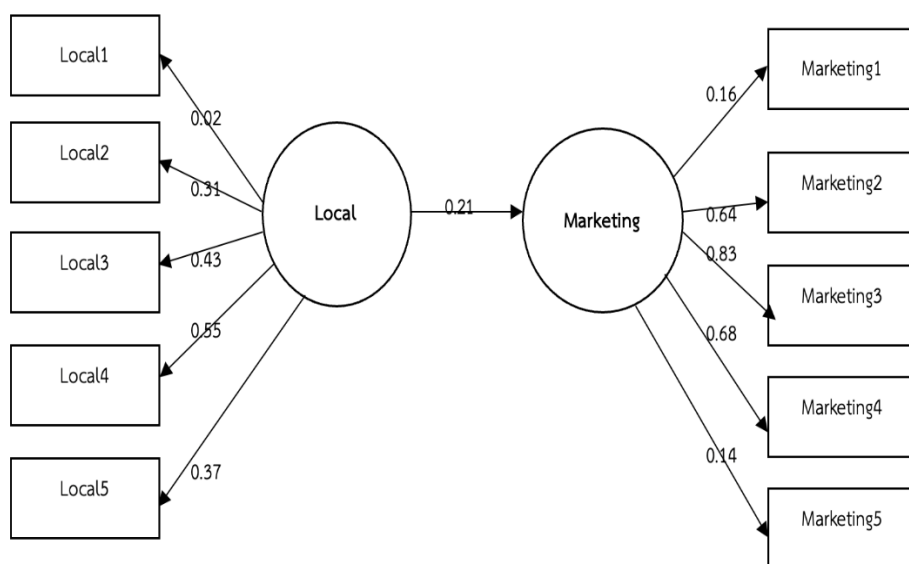
ผลการวิเคราะห์ค่า Tolerance มีค่าระหว่าง 0.900- 0.998 แสดงว่า มีอิทธิพลทางตรงกันต่ำ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ร่วมระหว่างตัวแปร และค่า VIF (Variance Inflation Factor) มีค่าระหว่าง 1.002 -1.111 แสดงว่า ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่าผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square=0.00, df=0, P-value=0.000, RMSEA=0.000) และผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงด้านความสำเร็จทางการตลาดกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าโมเดลการวัดตัวแปรแฝงที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square=0.31, df=1, P-value=0.579, RMSEA=0.000)

จึงสรุปได้ว่า การทดสอบด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ พบว่า ตัวแปรแต่ละตัว ไม่รับอิทธิพลซึ่งกันและกันจากตัวแปรอื่น ๆ และไม่มีปัญหาด้านภาวะร่วมเส้นตรงสูง จึงสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุเพื่อทดสอบกรอบแนวความคิดเส้นทางทางอิทธิพลได้ ต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์กรอบแนวความคิดสมการโครงสร้าง ดังแสดงในภาพที่ 2 พบว่าโมเดลสมการโครงสร้างหลังการปรับสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้พิจารณาจากค่าสถิติ สถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 170 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 85 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าความน่าจะเป็นของไคสแควร์ (p -value) มีค่าเท่ากับ 0.000 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 2 (ตามมาตรฐานไม่เกิน 2) (Hair et al., 2010, p. 668)

ผลการวิเคราะห์ดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสัมบูรณ์ (absolute fit index) ประกอบด้วยค่าความสอดคล้องจากดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 (ตามมาตรฐานมีค่ามากกว่า 0.90) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 (ตามมาตรฐานควรมีค่ามากกว่า 0.90) ดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (relative fit index) ประกอบด้วยค่า NFI (Normed Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.96 (ตามมาตรฐานควรมีค่ามากกว่า 0.90) ค่า NNFI (Non-Normed Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.93 (ตามมาตรฐานควรมีค่ามากกว่า 0.90) ด้านผลการวิเคราะห์ค่า CFI (Comparative Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.97 (ตามมาตรฐานควรมีค่ามากกว่า 0.90) ค่า IFI (Incremental Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.98 (ตามมาตรฐานควรมีค่ามากกว่า 0.90) ค่า RFI (Relative Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.91 (ตามมาตรฐานควรมีค่ามากกว่า 0.90) ดัชนีวัดความสอดคล้องในรูปความคาดเคลื่อนประกอบด้วยค่า RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) มีค่าเท่ากับ 0.033 (ตามมาตรฐานควรมีค่าน้อยกว่า 0.05) ค่า RMR (Root Mean Square Residual) มีค่าเท่ากับ 0.034 (ตามมาตรฐานควรมีค่าน้อยกว่า 0.05)

Chi-square=170.00, df=85, P-value=0.000, RMSEA=0.033

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ

ผลของการลากเส้นความสัมพันธ์ตามคำแนะนำของแบบจำลองหลังการปรับปรุงครั้งสุดท้าย แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม ตลอดจนค่าสถิติมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น เป็นเพราะค่าไค-สแควร์มีค่าลดลง ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคาดเคลื่อนกำลังสองของการประเมินค่า (RMSEA) ต่ำกว่า 0.05 และค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าที่เข้าใกล้ 1.00

ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์การประเมินความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวมนั้น เมื่อกำหนดเกณฑ์พิจารณาดัชนีวัดระดับความสอดคล้องด้วยค่าไค-สแควร์ ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคาดเคลื่อนกำลังสองของการประเมินค่า ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสัมบูรณ์ ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ และค่าดัชนีความสอดคล้องในรูปความคาดเคลื่อน จะเห็นได้ว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้านผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ และค่าสถิติที่ เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุสามารถแสดงได้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ และค่าสถิติที่ จากการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ

เส้นทางอิทธิพล (path diagram)	สปส.	t-value
วัฒนธรรมท้องถิ่น (Local)		
วัฒนธรรมท้องถิ่น→การเชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.02	1.44
วัฒนธรรมท้องถิ่น→สินค้าเป็นส่วนหนึ่งในการบำรุงวัฒนธรรม	0.31	17.15
วัฒนธรรมท้องถิ่น→ผสมผสานวัฒนธรรม	0.43	11.77
วัฒนธรรมท้องถิ่น→คุณค่าทางวัฒนธรรม	0.55	21.65
วัฒนธรรมท้องถิ่น→เป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์ธุรกิจ	0.37	12.10
ความสำเร็จทางการตลาด (Marketing)		
ความสำเร็จทางการตลาด→ยอดขาย	0.16	5.24
ความสำเร็จทางการตลาด→การขยายสายผลิตภัณฑ์	0.64	11.02
ความสำเร็จทางการตลาด→จำนวนผู้แทนจำหน่าย	0.83	12.67
ความสำเร็จทางการตลาด→ความสามารถในการรักษาลูกค้า	0.68	11.08
ความสำเร็จทางการตลาด→การเพิ่มขึ้นของลูกค้านใหม่	0.14	5.09
วัฒนธรรมท้องถิ่น→ความสำเร็จทางการตลาด	0.21	8.06

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุแบบจำลองการวัด (overall measurement model) แสดงถึง ค่าความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝง วัฒนธรรมท้องถิ่น และความสำเร็จทางการตลาด ประกอบด้วย

ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกกับตัวแปรสังเกตได้ภายนอก ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นพบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ภายนอก 5 ตัว

แปร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ คุณค่าทางวัฒนธรรม (0.50) รองลงมา คือ การผสมผสานวัฒนธรรม (0.43) ลำดับที่สามคือการเป็นเป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์ทางธุรกิจ (0.37) ลำดับที่สี่คือสินค้าเป็นส่วนหนึ่งในการบำรุงวัฒนธรรม (0.31) และตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยสุด คือ การเชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่น (0.02)

ผลเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายในกับตัวแปรสังเกตได้ภายใน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความสำเร็จทางการตลาด พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ภายใน 5 ตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือจำนวนผู้แทนจำหน่าย (0.83) รองลงไปคือความสามารถในการรักษาลูกค้า (0.68) ลำดับที่สามคือการขยายสายผลิตภัณฑ์ (0.64) ลำดับที่สี่คือยอดขาย (0.16) และตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยสุด คือการเพิ่มขึ้นของลูกค้าใหม่ (0.14)

และผลการวิเคราะห์เส้นทางความอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกกับตัวแปรแฝงภายใน พบว่าเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นไปยังความสำเร็จทางการตลาดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 0.21

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ผลต่อความสำเร็จทางการตลาด ผลการวิจัยพบว่าเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกกับตัวแปรสังเกตได้ภายนอกด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ คุณค่าทางวัฒนธรรม (0.50) ด้านผลเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายในกับตัวแปรสังเกตได้ภายใน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความสำเร็จทางการตลาด ตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือจำนวนผู้แทนจำหน่าย (0.83) และเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นไปยังตัวแปรแฝงภายในด้านความสำเร็จทางการตลาดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 0.21 จากผลการวิจัยที่ค้นพบการสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรมสามารถสร้างความสำเร็จทางการตลาดได้สามารถนำวัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างคุณค่าแก่สังคม และท้องถิ่นได้ช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชน การนำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ประกอบวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองทั้งด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่และการนำสิ่งของต่าง ๆ ในชุมชนมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เช่น สินค้าประเภทอาหาร หรือหัตถกรรม หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น ผ้า หรือ กระเป๋า เป็นต้น แต่สิ่งที่สำคัญมากกว่านั้นคือต้องพัฒนาสู่ความเป็นสากลให้ได้ ต้องเน้นการออกแบบให้ดึงดูดใจ โดยต้องนำแนวทางการพัฒนาทางการตลาดมาใช้เพิ่มมูลค่าเพิ่มในตัวบรรจุภัณฑ์ให้ดึงดูดใจ เน้นการกระจายสินค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมถึงช่องทางผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สนับสนุนด้วยงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล แจ่มจันทร์ (2556) ที่ค้นพบว่าวัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม” ให้สูงขึ้น จากการนำไป ผูกติดกับ “ยี่ห้อ” ซึ่งในที่นี้ที่เห็นได้ชัด ได้แก่ตัวโครงการ OVOP เอง ร่วมกับประวัติความเป็นมาและชื่อเสียงในการผลิตสินค้านั้นที่มีมาแต่อดีต และจากการสร้างมูลค่าเพิ่มที่เกิดจาก “ไอเดียสร้างสรรค์” เช่น ในกรณีการผลิตเครื่องดื่มประเภท

สาเก หรือ เปียร์จากข้าวบาร์เลย์ที่แนะนำให้ต้องดื่มควบคู่ไปกับมะนาวคาโบซึ่งเป็นสินค้าที่เป็น ที่รู้จักว่าต้องมาจากในท้องถิ่นเดียวกันด้วย อีกทั้งยังสนับสนุนด้วยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่กล่าวว่าการวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ทางตรงในทางบวกกับความสำเร็จทางทางการตลาด โดยต้องนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาสู่ความเป็นสากล เพิ่มขีดความสามารถโดยการออกเป็นผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย มีรสชาติใหม่ ๆ ปรับปรุงคุณภาพของสินค้าให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภคได้

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นออกมาสู่ผลิตภัณฑ์ เช่น การเขียนเล่าเรื่องราว การถ่ายทอดออกมาเป็นเพลงพื้นบ้าน การนำสินค้าหรืออาหารพื้นถิ่นมาสู่ผู้บริโภคในระดับชาติ

1.2 พัฒนาและจ้างงานคนในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการจ้างงาน กระจายรายได้ ลดปัญหาการว่างงาน และเสริมสร้างคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะผู้สูงอายุ

1.3 ต้องเชื่อมโยงการออกแบบสินค้าให้เป็นมาตรฐานสากลให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนจากระดับนโยบาย โดยเน้นการสนับสนุนการออกแบบการคิดค้น การสร้างความแตกต่างกันของสินค้าหรือบริการในแต่ละท้องถิ่น สนับสนุนเงินทุน เครื่องจักรและองค์ความรู้แก่ชุมชนหรือผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน หนึ่งผู้กำหนดนโยบายทั้งระดับประเทศและท้องถิ่นต้องค้นหาจุดเด่นและสนับสนุนสร้างความแตกต่างให้เหมาะสมถูกต้อง รวมถึงต้องเน้นการวิจัยและการเข้าถึงความต้องการ ความรู้สึกของผู้บริโภคอย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาตัวแปรกลุ่มใหม่ ๆ ศึกษาตัวแปรและพื้นที่ที่แตกต่างกันออกไป การศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน รวมถึงการศึกษาในช่วงเวลาที่แตกต่างกันออกไป จะได้ผลการศึกษาที่แตกต่างกัน

2.2 วิเคราะห์กรอบแนวความคิดด้านนวัตกรรมนี้ กับกลุ่มประชากรอื่น ๆ เช่น ผู้ประกอบการขนาดกลางหรือขนาดเล็ก หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างเสริมนวัตกรรมให้เกิดความก้าวหน้ากับธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กต่อไปได้ รวมถึงการวิเคราะห์กับกลุ่มประชากรอื่น ๆ ได้เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจในกลุ่มอื่น ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2562). *วัฒนธรรม คุณค่าสู่มูลค่า*. สืบค้น 10 กันยายน 2564, จาก

http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=3972&filename=index.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินต์ติ้ง, 2544.
- สุชาติ จรประดิษฐ์ และคณะ. (2557). อิทธิพลของการใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จทางการตลาดของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระดับ 5 ดาว ในประเทศไทย. *วารสารสิทธิปริทัศน์*. 28(88), 170-195.
- ภัทรพล ชุ่มมี. (2566). การวิเคราะห์กรอบแนวความคิดสมการโครงสร้างของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อความได้เปรียบด้านการแข่งขันสำหรับวิสาหกิจชุมชน. *Journal of Roi Kaensarn academi*, 8(2), 138-151.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวพร สังวร. (2557). *กลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันในการส่งออกยางพาราไทยสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. สืบค้น 20 กันยายน 2564, http://www.ar.or.th/ImageData/Magazine/5/DL_116.pdf?t=635730180171323951.
- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. (2565). *ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย*. สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2565, จาก https://smce.doae.go.th/ProductCategory/SmceCategory.php?region_id=&province_id=13&amphur_id=&key_word=.
- วสุธิดา นักเกษม และ ประสพชัย พสุนนท์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal*. 11(1) (มกราคม- เมษายน), 2148- 2167.
- ชูศิริ เสนจันทร์ไชย. (2560). *แนวทางการพัฒนาตลาดวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 5(2), 2110-2121.
- ซัชชนก เตชะวนิช. (2561). *บุพปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย*. *วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. 5(1), 93-116.
- เฉลิมพล แจ่มจันทร์. (2556). *บทบาทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการพัฒนา สังคมและชุมชนไทย*. สืบค้น 10 กันยายน 2564, จาก [file:///C:/Users/Phrat/ Downloads/22689-Article%20Text-48815-1-10-20141027.pdf](file:///C:/Users/Phrat/Downloads/22689-Article%20Text-48815-1-10-20141027.pdf).
- Aisha, A. et., al. (2019). A Competency Model for SEMs in the Creative Economy. *International Journal of Business*. 24(4), 369-392.

- Chummee, P. (2021). The Adopting a creative economy for competitive advantage of community enterprise. *Turkish journal of computer and mathematics education*. 13(1), 236-240.
- Flew, Terry & Cunningham, Stuart D. (2010) Creative industries after the first decade of debate. *The Information Society*. 26(2), 113-123.
- Gunday, G., et., al. (2009). Effect of Innovation Types on Firm Performance. *International Journal Production Economics*. 133, 662-676.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E., (2010). *Multivariate data analysis: A global perspectives*. Upper, Saddle River, NJ: Pearson Education, International.
- Hoyle, R. H., & Kenny, D. A. (1999). *Statistical power and tests of mediation*. In R. H. Hoyle (Ed.), *Statistical strategies for small sample research*. Newbury Park: Sage.
- Howkins, J. (2007). *The Creative Economy: How People Make Money from Ideas*. Penguin Books.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling 3rd*, New York, NY: The Guilford Press.
- Muthén and Muthén. (2002). Beyond SEM: General Latent Variable Modeling. [Online], available: <https://link.springer.com/article/10.2333/bhmk.29.81>. (2021, 16 September)
- Rosyadi, S., et., al. (2020). *The Multi-Stakeholder's Role in an Integrated Mentoring Model for SME's in the Creative Economy Sector*. SAGE (Oct.-Dem.): 1-14.
- Shiu, E. (2010). Reliability, validity, generalizability and the use of multi-item scales. Retrieved 11 July 2021, from: http://www.strath.ac.uk/.../E.Shiu-Presentation_slides.
- UNTAD. (2021). Creative economy to have its year in the sun in 2021. Retrieved 7 September 2021, from: <https://unctad.org/news/creative-economy-have-its-year-sun-2021>.

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

The Curriculum Administration and Learning Management Affecting
the Student Quality with Special Needs in Special Education
Center Network 3

พชรพล ปิตตะพันธ์¹ นวรัตน์ ไชยมภู² จรัส อติวิทยากรณ³

Pacharapon Pittapan, Navarat Waichompu, Nirun Chullasup

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน 3) เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ (4) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 136 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ได้ค่า 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 และ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบลำดับขั้นตอน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ และการประเมินพัฒนาการผู้เรียน ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถทำนาย ได้ร้อยละ 50 4) แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ การสนับสนุนครูให้มีความรู้ด้านการบริหาร

Received: 2023-05-23 Revised: 2023-07-18 Accepted: 2023-07-18

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Student of the Master of Educational Degree in Educational Administration, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: bom007ab@gmail.com

² ³ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Instructor of the Master of Educational Degree in Educational Administration, Hatyai University.

หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และสามารถนำไปปรับใช้ได้จริง พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้; คุณภาพผู้เรียน; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

This research Objectives: 1) to study the curriculum administration and learning management 2) to study the student quality 3) to study the curriculum administration and learning management affecting the student quality with special needs 4) the guidelines the curriculum administration and learning management affecting the student quality with special needs. The sample were 136 teachers and 5 directors. The research instrument were Interview and questionnaire. The questionnaire were IOC = 01.00 and α -Coefficient = 0.91 and 0.82. The statistics used for analyzing data were: percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression. Qualitative data analysis by content analysis. Research areas include special education center network 3. The results of the study were as follows: 1) the curriculum administration and learning management as an overall was at a high level, 2) the student quality as an overall was at a high level, (3) the curriculum administration and learning management in the use and development of media and assessment of student development affecting the student quality with special needs at 50 percentage statistical significance at the level of .01 4) Curriculum administration and learning management guidelines for the learning quality of students with special needs include building teachers' capabilities in curriculum administration and can be applied together with promoting participation in curriculum administration and learning management to develop student learning qualities.

Keywords: Curriculum Administration and Learning Management; Student Quality; Special Education Center

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุม โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้คุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ถือเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง เพราะการบริหารหลักสูตรเป็นกลไกในการขับเคลื่อนหลักสูตรสู่การจัดประสบการณ์จริงได้ตรงตาม เป้าหมายของการจัดการศึกษาและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประเมินและรายงานผล และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สถานศึกษาในสังกัดประกอบด้วยโรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับเตรียมความพร้อม มุ่งให้บริการด้านการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ภายใต้การขับเคลื่อนการบริหารหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อให้คนพิการมีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เช่น โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นต้น

ปัญหาด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญ การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ที่ไม่มีคุณภาพส่งผลต่อทำให้คุณภาพของผู้เรียนต่ำได้จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 5 ของวิรัตน์ สุทัศน์ (2561, น. 1902) พบว่าสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ รายด้าน ครูมีความต้องการพัฒนาด้านการปรับปรุงหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินหลักสูตรตามลำดับ และจากการศึกษาทัศนะของครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของบังอร พรายประทีป (2558, น. 179) พบว่าปัญหาของครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน คือจัดการวางแผนพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนไม่สอดคล้องตามมาตรฐานและหลักสูตรของสถานศึกษา เห็นได้ว่าการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานและบริบทของผู้เรียนจะช่วยในการขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัด

การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 และนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปใช้ในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มคุณภาพผู้เรียน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3
3. เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในครั้งนีใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อมุ่งศึกษาทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ ครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 210 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 136 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 แบบสอบถามถูกตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม(Index of Items Objective Congruency: IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 และนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุดและนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ได้เท่ากับ 0.91 และ 0.82 ตามลำดับ 2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์ของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure or Guided Interviews) แบบสัมภาษณ์ถูกตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม(Index of Items Objective Congruency: IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พร้อมแนบ QR code แบบสอบถามถึงครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 ฉบับ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่าน google form และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาผ่านทางระบบออนไลน์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise method
3. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางศึกษาทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = .28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การออกแบบการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.44$, $SD = .38$) การใช้และพัฒนาสื่อ ($\bar{X} = 4.40$, $SD = .29$) การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.36$, $SD = .30$) การประเมินพัฒนาการผู้เรียน ($\bar{X} = 4.36$, $SD = .36$) และการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.34$, $SD = .33$) ตามลำดับ

คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, $SD = .33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.34$, $SD = .37$) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.33$, $SD = .35$) ตามลำดับ

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 คือ การใช้และพัฒนาสื่อ (x_4) และการประเมินพัฒนาการผู้เรียน (x_5) โดยการใช้และพัฒนาสื่อส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มากที่สุด ($Beta = .614$) และ การประเมินพัฒนาการผู้เรียนส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ($Beta = .213$) โดยทั้ง 2 ตัวแปรสามารถทำนายคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ร้อยละ 50 ($R^2 = .500$, $p = .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) ในการทำนาย .236

แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 มีดังนี้

1. แนวทางในการบริหารงานด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรพบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการอบรมด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและทันต่อทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม, ควรส่งเสริมการมี

ส่วนร่วมของ คณะครู ชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์สภาพบริบทและร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา

2. แนวทางในการบริหารงานด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์ของครูพบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง และนำความรู้มาใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน, ควรให้ความรู้แก่ครูในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้ากับหน่วยการเรียนรู้ และออกแบบการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3. แนวทางในการบริหารงานด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญพบว่าผู้บริหารควรสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง

4. แนวทางในการบริหารงานด้านการใช้และพัฒนาสื่อพบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องของการใช้สื่อและการพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาทักษะของครูให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อได้อย่างมีคุณภาพ, ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง

5. แนวทางในการบริหารงานด้านการประเมินพัฒนาการผู้เรียนพบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูประเมินผู้เรียนด้วยวิธีละเครื่องมือที่หลากหลายควรมีการติดตามตรวจสอบตลอดตั้งแต่ก่อนเริ่มการประเมิน ขณะทำการประเมินและหลังการประเมิน, ผู้บริหารควรชี้แนะและให้ข้อเสนอแนะแก่ครูเพื่อให้ครูสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การออกแบบการจัดประสบการณ์ การใช้และพัฒนาสื่อการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินพัฒนาการผู้เรียน และการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนการที่สอดคล้องกับ นวพรรณ เชื้ออ่ำ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และตุลยา อีริวิโรจน์ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า สภาพการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

ดังนั้นสรุปได้ว่าผู้บริหารในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้เห็นตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อันประกอบไปด้วย การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ และการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

2. คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามลำดับ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเจตคติและพฤติกรรมตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับสุดาพร จันทรกาเบงค์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า คุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน อันดับที่ 1 คือด้านผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดี รองลงมา คือด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้านผู้เรียนมีความรู้ ด้านผู้เรียนมีการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม และอันดับสุดท้ายคือด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน ตามลำดับ

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนอันประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ แสดงให้เห็นถึง การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งถือเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คือ

คุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด การจัดการศึกษาระดับใด หนึ่งในมาตรฐานการศึกษาจะพิจารณาได้จากคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับนิรุทธ์ น่วมรัมย์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ด้าน คือ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อและการประเมินพัฒนาการผู้เรียน โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ร้อยละ 50 สามารถอธิบายตัวแปรที่พยากรณ์คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ตามลำดับ ดังนี้

3.1 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ดีเป็นอันดับ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทของสื่อเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นตัวช่วยในการดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และยังช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับสุพล พรเพ็ญ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ พบว่าการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดับคุณภาพผู้เรียน

3.2 การประเมินพัฒนาการผู้เรียนเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครื่องมือช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ดีเป็นอันดับ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินพัฒนาการผู้เรียนเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญแก่ครู ผู้เรียนและผู้ปกครอง เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับพัชรภรณ์ กุณแสงคำ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการศึกษากาการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า การบริหารหลักสูตรและการจัด ประสบการณ์ของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้ และพัฒนาสื่อ รองลงมา คือ ด้านการประเมินพัฒนาการ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

4. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรนั้น ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจและความตระหนักให้กับคณะครูในสถานศึกษา ถึงความสำคัญของการจัดทำหลักสูตร ชี้ให้เห็นว่าการมีหลักสูตรที่ดี มีคุณภาพสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนได้อย่างไร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ คณะครู ชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์สภาพบริบทและร่วมกันจัดทำหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ นวพรรณ เชื้ออำ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการบริหารหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมและร่วมกันประเมินหลักสูตร สถานศึกษาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์ของครู การส่งเสริมความสามารถของครู ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์ของครู ผู้บริหารควรให้ความรู้แก่ครูในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้ากับหน่วยการเรียนรู้ และออกแบบการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย สอดคล้องกับ อนุชิต มโนรินทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ พบว่า การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้าง สมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู ด้านการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูควรนำตัวอย่างการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ ที่ดีมาศึกษาและร่วมมือกันเพื่อนำหน่วยการจัดประสบการณ์มาออกแบบและพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ให้ครอบคลุมและเชิญ วิทยากรหรือครูแกนนำที่มีความเชี่ยวชาญมาเทศ แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนให้ดียิ่งขึ้น ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมครูให้จัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับ อัญชลี ภูคงคา (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๒ พบว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือครูควรสร้างสัมพันธที่ดี แสดงความเมตตา

ต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง เอาใจใส่ผู้เรียนและให้การเสริมแรงตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องของการใช้สื่อและการพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาทักษะของครูให้มีความรู้ ความสามารถในการผลิตสื่อได้อย่างมีคุณภาพ ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง นอกจากการผลิตสื่อแล้วการอบรมให้ความรู้เรื่องการนำสื่อไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรผลักดันและสนับสนุน เพื่อให้ครูสามารถนำสื่อไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับสุพล พรเพ็ญ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้ผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้ง มีการประกวด สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี โดยมีรางวัลให้อย่างต่อเนื่อง ด้านการประเมินพัฒนาการผู้เรียนพบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูประเมินผู้เรียนด้วยวิธีละเครื่องมือที่หลากหลายควรมีการติดตามตรวจสอบตลอดตั้งแต่ก่อนเริ่มการประเมิน ขณะทำการประเมินและหลังการประเมิน เพื่อคว่าครูสามารถทำการประเมินได้ครบกระบวนการ และถูกต้อง หากไม่ถูกต้องผู้บริหารต้องชี้แนะและให้ข้อเสนอแนะแก่ครูเพื่อให้ครูสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กับพัชรภรณ์ กุณแสงคำ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ของครู ปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการติดตามตรวจสอบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินพัฒนาการ เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม และความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูใช้เป็น ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1. ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการสร้างและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ครูดำเนินงานด้านการบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดควบคู่ไปกับพัฒนาทักษะทางด้านวิชาการ เพื่อให้การผู้เรียนมีทักษะต่างๆ รอบด้าน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น
- 2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- ตุลยา ธีรวิโรจน์. (2563). สภาพและแนวทางการพัฒนาครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (Online)*. 1(2). 73-85
- นพพรณ เชื้ออำ. (2565). รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 12(1). 1-14
- นิรุทธ์ น่วมรัมย์. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*. 13(2). 1-11
- บังอร พรายประทีป. (2558). ทักษะของครูต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 11(3). 179-186
- พัชรภรณ์ กุณแสงคำ. (2563). ผลการศึกษการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. *สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก*.
- วิรัตน์ สุทัศน์และสาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2561). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ในการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 13 ปีการศึกษา 2561. วันที่ 16 สิงหาคม 2561. (หน้า 1902-1916). กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุดาพร จันทร์กาแบงค์. (2565). ความสัมพันธ์ การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนของบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสหวิทยาการพัฒนาศาสนามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 1(2). 99-112

- สุพล พรเพ็ญ. (2562). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(2). 452-467
- อนุชิต มโนรินทร์. (2562). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบึงกาฬ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 16(2). 306-321
- อัญชลี ภูงคงคา. (2562). การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*. 6(3). 14-28

การตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Political Participation of Suan Sunandha Rajabhat University Students

ปกรณ์ เปรมทอง¹ วัลลภ ปิริยวรรณะ²
Pakorn Pramton, Wanlop Piriawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อศึกษา 1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2. เพื่อศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การกล่อมเกลாதทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาทุกชั้นปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ด้วยวิธีการสุ่มคำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในภาพรวม พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ การกล่อมเกลาททางการเมืองมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยคือการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เช่นกัน การตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562 ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวม พบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) การฟังปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$)

Received: 2022-11-08 Revised: 2022-12-19 Accepted: 2022-12-19

¹รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author E-mail. s60463825032@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail. wallop.pi@ssru.ac.th

และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อย คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เช่นกัน การวิเคราะห์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการกล่อมเกลாதทางการเมือง กับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงโดยมีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการกล่อมเกลாதทางการเมือง กับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การตื่นตัวทางการเมือง; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร; การเลือกตั้ง

Abstract

The purpose of this study was to study 1. To study the level of political information perception among students of Suan Sunandha Rajabhat University 2.To study the level of political awakening towards the 2019 House of Representatives election of students of Suan Sunandha Rajabhat University and 3. To study the relationship between political news perception Political Convergence and the Political Awakening of Suan Sunandha Rajabhat University Students in the 2019 House of Representatives Elections Data were collected from students of every year of Suan Sunandha Rajabhat University. By randomly calculating the sample from Taro Yamane's opening table (1973), 392 samples were obtained. The tool used was a questionnaire to collect data. Analyzed with frequency and percentage values. Mean and Standard Deviation hypothesis testing Use the Pearson correlation coefficient. The results showed that. The overall level of political information perception among students of Suan Sunandha Rajabhat University found that Overall, there was a high level of opinion ($\bar{X} = 4.37$). The aspect with the highest level of opinion was Political pacification had a high level of opinion ($\bar{X} = 4.46$). and the aspect with low opinion level was the perception of political news. There was also a high level of opinion ($\bar{X} = 4.27$). Political arousal towards the election of members of the House of Representatives in 2019 of Suan Sunandha University students overall, it was found that the opinion level was at a high level ($\bar{X} = 4.42$). The aspect with the highest level of opinion was the exercise of voting rights. The opinion level was at the highest level ($\bar{X} = 4.74$). Listening to political parties/politicians' campaign

speeches There was a high level of opinion ($\bar{X} = 4.46$). Political criticism. The opinion level was at the highest level ($\bar{X} = 4.37$). and the aspect that has a low level of opinion is exchange of political information There was also a high level of opinion ($\bar{X} = 4.24$). An analysis of the relationship between political awareness and political perturbation. with the political awakening of students of Suan Sunandha Rajabhat University in the general election of members of the House of Representatives in 2019 A high level of positive correlation with a Sig. (2-Tailed) value of 0.00, which is less than 0.05, i.e. rejecting the main hypothesis (H0), accepting the secondary hypothesis (H1). means the relationship between the perception of political news and political persuasion with the political awakening of students of Suan Sunandha Rajabhat University in the 2019 House of Representatives elections with statistical significance at 0.05 level.

Keywords: Political Awakening; Member of Parliament; Election

บทนำ (Introduction)

การตื่นตัวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาธิปไตยเกิดความเข้มแข็งได้ หากการตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไปจนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมด อาจนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด การอบรมกล่อมเกลากิจการการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมือง จากรุ่นสู่รุ่น สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการเมืองที่พัฒนาขึ้นได้ตามกาลเวลาที่เหมาะสม การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่เยาวชนให้ความสนใจและมีการตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยยังมีปัจจัยอื่น ๆ มาสนับสนุน เช่น สถาบันการกล่อมเกลากิจการการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน สถาบันสื่อมวลชน และสถาบันทางการเมือง การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนมีสูง และบ่อยครั้ง คณะรัฐประหารได้อ้างเหตุแห่งความวุ่นวายทางการเมืองดังกล่าว ทำการรัฐประหารเพื่อยุติปัญหา เพื่อไม่ให้สถานการณ์วุ่นวายบานปลายจนกลายเป็นการจลาจลและรัฐไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งอยู่ในสภาวะรัฐล้มเหลว การตื่นตัวทางการเมืองไม่เพียงแต่เป็นวิธีการในการพัฒนาทางการเมืองเท่านั้น แต่เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับประชาธิปไตยสมัยใหม่การตื่นตัวทางการเมืองที่ผ่านมามีพบว่า เกิดจากการปลุกเร้าหรือปลุกกระตมให้เกิดการตื่นทางการเมือง เพื่อตอบสนองความต้องการผลประโยชน์ทางการเมืองให้กับกลุ่มการเมืองบางกลุ่ม มากกว่าที่จะเกิดจากการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้หันมาตื่นตัว สนใจกับปัญหาบ้านเมืองโดยรวม การตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไปจนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทั้งหมดอาจนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุดการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่เยาวชนให้ความสนใจและมี

การตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยยังมีปัจจัยอื่น ๆ มาสนับสนุน เช่น สถาบันการล้อมเกลาทางการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันกลุ่มเพื่อน สถาบันสื่อมวลชน รวมถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นปัจจัยด้านการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมากจึงทำให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ คือ กลุ่มบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นความหวังของประเทศชาติ โดยเป็นผู้ที่มีโอกาสทางการศึกษาดี และมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากกว่าประชาชนทั่วไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 จึงกำหนดให้เยาวชนอายุ 18 - 25 ปี ที่มีสิทธิเลือกตั้งได้ (ณัฐมน หมวกฉิม, 2564)

สำหรับการเลือกตั้งของไทยในปี พ.ศ. 2562 เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไปครั้งที่ 28 กำหนดให้มีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม 2562 เพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) นับเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังจากการมีรัฐประหารโดยระบบการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม (Mixed Member Apportionment System: Mma) รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เปลี่ยนแปลงวิธีการออกเสียงเลือก ส.ส. โดยเดิมจะมีบัตรเลือกตั้งสองบัตร แต่ในการเลือกตั้งครั้งนี้จะลดบัตรเลือกตั้งเหลือบัตรเดียว โดยเลือกทั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขตและบัญชีรายชื่อพร้อมกันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปของไทยครั้งแรกที่การเลือกตั้ง ส.ส. สองแบบใช้บัตรเดียว และไม่มีใช้ในประเทศเยอรมนีและนิวซีแลนด์ที่ใช้ระบบเลือกตั้ง Mma เช่นเดียวกัน เมื่อเทียบกันในการเลือกตั้งของไทยผสมเยอรมันการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เป็นหัวใจสำคัญของการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสามารถจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศระบบเลือกตั้ง ส.ส. นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญ 2540 รัฐธรรมนูญ 2550 ถูกเปลี่ยนแปลงทุกครั้งเรื่อยมาตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการรัฐประหาร 2557 นำมาสู่การร่างรัฐธรรมนูญใหม่ โดยโจทย์สำคัญของคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ คือ ทำให้เกิดรัฐบาลผสมและมีพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองจำนวนมากเข้ามาในสภาเพื่อให้เกิดความหลากหลายของตัวแทนทางการเมืองต่าง ๆ ไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจทางการเมืองจนเป็นเผด็จการรัฐสภา ดังนั้นคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญจึงออกแบบระบบเลือกตั้งใหม่ที่เรียกว่าระบบสัดส่วนแบบผสม หรือ Mix Member Proportional หรือ MMP หรือที่นิยมเรียกกันว่าระบบเยอรมัน เพื่อตอบสนองโจทย์ทางการเมืองที่ไม่ต้องการให้รัฐบาลได้รับเสียงข้างมากเกินไป โดยการเลือกตั้งครั้งแรกของไทยตามรัฐธรรมนูญปี 2540 ได้ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบ "ปาร์ตี้ลิสต์" หรือ ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อเป็นครั้งแรก ต่อมาในรัฐธรรมนูญปี 2550 ได้ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบ "สัดส่วน" คล้ายระบบบัญชีรายชื่อแต่ไม่ใช้บัญชีเดียวทั้งประเทศ ในระยะเวลา 20 ปี นอกจากจะมีรัฐธรรมนูญ 3 ฉบับแล้ว ยังมีระบบเลือกตั้งถึง 4 แบบ ตลอดจนปัญหาในการจัดตั้งรัฐบาล และการบริหารงานของรัฐบาลชุดใหม่ การเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 เป็นการเลือกตั้งหลังจากว่างเว้นการเลือกตั้งมานานถึง 5 ปี หลังการรัฐประหารในปี 2557 ทำให้เป็นการเลือกตั้งที่ได้รับความสนใจอย่างมากมีกระแสการตื่นตัวของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง โดยเฉพาะความต้องการให้ทหารออกไปจากการเมือง เพื่อให้การเมืองเข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตย เนื่องด้วยการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบ 5 ปี ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้งในครั้งนี้ว่าส่วนใหญ่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจะเป็นผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาว่ามีการตื่นตัวในการใช้สิทธิการเลือกตั้งในครั้งนี้น้อยน้อยเพียงใด และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองและการเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. เพื่อศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการกล่อมเกลາทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา รวมทั้งสิ้น 19,540 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน จากนักศึกษาทุกชั้นปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Taro Yamane (1973) ที่มีระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 95%

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Analysis) จากการใช้เทคนิค IOC โดยผ่านความเห็นชอบจากที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ราย ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 0.75 แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.85 จากนั้นนำไปเก็บและรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ และ ระดับชั้นปีการศึกษาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) ทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระและการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ใช้ One - way ANOVA หรือ F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheff's Test) และการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficients)

ผลการวิจัย (Research Results)

สำหรับผลการศึกษาขอแนะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

ผลการศึกษาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาพบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวม

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	4.27	0.80	มาก
2. การกล่อมเกลางานทางการเมือง	4.46	0.70	มาก
ภาพรวม	4.37	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวม พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ การกล่อมเกลางานทางการเมือง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อย คือ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เช่นกัน

ผลการศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562 ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนสุนันทาการตื่นตัวทางการเมืองในภาพรวม

การตื่นตัวทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.74	0.81	มากที่สุด
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมือง	4.24	0.62	มาก
3. การฟังปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง/ นักการเมือง	4.46	0.71	มาก
4. การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง	4.37	0.62	มาก
5. การเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมือง	4.26	0.73	มาก
ภาพรวม	4.42	0.70	มาก

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562 ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนสุนันทา ในภาพรวม พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) การฟังปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยคือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมือง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เช่นกัน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการกล่อมเกลາทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562

การตื่นตัวทางการเมือง	การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	0.84	0.00	ระดับสูง
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมือง	0.75	0.00	ระดับค่อนข้างสูง
3. การฟังปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง	0.88	0.00	ระดับสูง
4. การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง	0.81	0.00	ระดับสูง
5. การเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมือง	0.81	0.00	ระดับค่อนข้างสูง
ภาพรวม	0.83	0.00	ระดับสูง

จากตารางผลการวิเคราะห์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง โดยมีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่น คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมือง
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ปี 2562

การตื่นตัวทางการเมือง	การกล่อมเกลาทางการเมือง		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับ ความสัมพันธ์
1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	0.84	0.00	ระดับสูง
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมือง	0.86	0.00	ระดับสูง
3. การฟังปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง/ นักการเมือง	0.85	0.00	ระดับสูง
4. การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง	0.83	0.00	ระดับสูง
5. การเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมือง	0.81	0.00	ระดับสูง
ภาพรวม	0.87	0.00	ระดับสูง

จากตารางพบว่าผลการวิเคราะห์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562

ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง โดยมีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่น คือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ผลการศึกษาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ การกล่อมเกลาทางการเมือง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองตามลำดับ เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองทำให้ท่านสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองได้มากขึ้น การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองทำให้ท่านเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองทำให้ท่านเกิดความตื่นตัวทางการเมือง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองทำให้ท่านสามารถติดตามเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาณัฐพรพนธ์

ชนดิโร (ร่อน้อย) (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผลการศึกษาพบว่า มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอ ละแม จังหวัดชุมพรในด้านด้าน สื่อสารมวลชน ($x = 3.52$) มากที่สุด เนื่องจากสื่อได้ทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและติดตามข่าวสารต่าง ๆ ได้ทันที รับทราบเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญต่าง ๆ ในพื้นที่

ด้านการกล่อมเกลางานการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดได้แก่ครอบครัว สถาบันทางการเมือง กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชนทำให้ท่านเข้าใจระบบของการเมืองและการเลือกตั้ง ครอบครัว สถาบันทางการเมืองกลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชนทำให้ท่านมีความต้องการไปร่วมฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง ครอบครัวของท่านทำให้ท่านออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ครอบครัว สถาบันทางการเมือง กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชนทำให้ท่านสามารถร่วมประชุมเพื่อผลักดันการตัดสินใจของรัฐ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชโลบล ชัยนิคม (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการกล่อมเกลางานการเมือง และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ การผลการวิจัย พบว่า การกล่อมเกลางานการเมืองของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษามีทัศนคติทางการเมืองประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง ตัวแปรด้านเพศ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และการกล่อมเกลางานการเมืองมีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนตัวแปรด้านอายุ ระดับชั้นปี การศึกษา อาชีพบิดาและอาชีพมารดา ไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ผลการศึกษาระดับการตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การฟังปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยคือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองตามลำดับ การตื่นตัวทางการเมืองต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2562 ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนสุนันทาการตื่นตัวทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกแต่ละด้านพบว่าด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสมัครใจ ส่วนข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านปฏิบัติตามหน้าที่ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษชพลณ์ บุญครอง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่านักศึกษารู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ คือ Facebook มากที่สุด สรุปโดยภาพรวมนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลมาจากการถูกปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมาทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักศึกษาคิดว่าจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 97.33 เหตุผลหลักในการตัดสินใจเลือก คือ

นโยบายในอนาคตประเทศไทยน่าจะมีการรัฐประหารขึ้นอีกและนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าจะเลือกพรรคอนาคตใหม่มากที่สุด ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับเพื่อนนักศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศกร ประภาชื่นชม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลลำสามแก้ว อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษาชาวในไลน์ ผลการศึกษาพบว่า การยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบอบการเมืองไทย ($\bar{x}=3.38$) สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นต่อระบอบการเมืองไทย($\bar{x}=3.21$) และสุดท้ายการมีความปรารถนาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{x}= 2.69$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.09$) ทั้งนี้ ประชาชนที่มี เพศ อายุ และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษาชาวในไลน์ ทั้ง 3 ด้าน ที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนความสนใจทางการเมืองจากการรับรู้ผ่านสื่อ จากความถี่ในการรับรู้จากชาวในไลน์และจากประเภทข่าวสารทางการเมืองที่สนใจในไลน์ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษาชาวในไลน์ ทั้ง 3 ด้าน ที่ไม่แตกต่างกัน ด้านการพึงปรารถนาเสียงของพรรคการเมือง/นักการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านเข้าร่วมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทุกครั้งเมื่อมีโอกาส ส่วนข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมรับฟังการปราศรัยการหาเสียงภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยา มาศ ปลอดแก้ว (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ ผลจากการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ วิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเลือกจดจำ รองลงมา คือ ด้านการเลือกรับรู้และการตีความหมาย ด้านการเลือกเปิดรับข่าวสาร และด้านการเลือกให้ความสนใจ ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเต็มที่ส่วนข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือท่านสามารถวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองได้อย่างอิสระซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คงฤทธิ์ กลุวงษ์ (2561) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ ประชาชนมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารทางการเมืองน้อย ด้านแสดงความคิดเห็น กล่าวคือ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองน้อย ด้านการตัดสินใจ กล่าวคือ ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับผู้นำ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ทางการเมืองน้อยและด้าน

การติดตามตรวจสอบ กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบนโยบายของพรรคการเมือง และนักการเมืองน้อยด้านการเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมือง พบว่า ในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อมีโอกาสส่วนข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการณรงค์ต่าง ๆ ทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทน์ จันท์ทรงพล (2560) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง กรณีสถานีโทรทัศน์เคเบิลช่องบลูสกายผลการศึกษาพบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีช่องบลูสกาย บทบาทที่พึงประสงค์หรือความคาดหวังของสังคมที่มีต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ในกระบวนการทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นการเสนอข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ว่ในขณะนี้กำลังเกิดอะไรขึ้นในสังคม อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนกำลังทำหน้าที่ในการตรวจตรา (Surveillance) หรือการแจ้งเหตุ (Monitoring) การให้การศึกษาแก่ประชาชนถึงความหมายและความสำคัญของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น การเสนอประเด็นทางด้านนโยบายเพื่อให้มีการถกเถียงแลกเปลี่ยนทางการเมืองหรือแสดงความคิดเห็นสาธารณะ โดยเฉพาะต้องเปิดโอกาสต่อความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ซึ่งมีความสำคัญต่อวิถีประชาธิปไตย การตรวจสอบรัฐบาล และสถาบันทางการเมืองทั้งหลายให้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นช่องทางสำหรับสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง การกล่อมเกลາทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 การวิเคราะห์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง โดยมีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยกฤต รัตนกร (2558) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนชลราษฎรอำรุง และโรงเรียนชลกันยานุกูลในการเมืองแบบประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมปัจจัยที่มีต่อการตื่นตัวทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก โดยสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับความตื่นตัวทางการเมืองสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวรจิตตานุรักษ์ (สงวน วงศ์เสนา) (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การกล่อมเกลາทางการเมืองของวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลາทางการเมืองของวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ด้านสถาบันครอบครัว ด้านสื่อมวลชน ด้านสถาบันการศึกษา และด้านกลุ่มเพื่อนตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลາทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง โดยมีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) ยอมรับสมมติฐานรอง (H1) หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลາทางการเมืองกับการตื่นตัวทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี 2562 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรินทร์ ชาญศิลป์ (2559) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองของเยาวชนไทย ผลการศึกษพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมือง ในระดับมาก โดยเยาวชนได้รับการกล่อมเกล่าจากครอบครัวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สถาบันการศึกษา ศาสนา เพื่อน สื่อมวลชน และพรรคการเมือง ตามลำดับ ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการอบรม กล่อมเกล่าทางการเมืองของเยาวชนไทย พบว่า อายุ ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมือง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 6.730$, Sig. = .000, $F = 8.712$, Sig. = .000) โดยที่ช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่ต่างกันมีผลต่อการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมือง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($F = 4.054$, Sig. = .018, $F = 7.043$, Sig. = .000)

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สถานศึกษาควรเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมในการพัฒนาประชาธิปไตย
2. ควรให้มีการจัดการสัมมนาทางวิชาการในประเด็นทางการเมืองที่เป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
3. ควรส่งเสริม ความรู้ความเข้าใจโดยมุ่งให้นักศึกษาแสดงบทบาทต่อการเลือกตั้ง เพื่อที่จะช่วยพัฒนาประชาธิปไตยในเมืองของไทย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบแนวคิดในการกล่อมเกล่าทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษชพลณ์ บุญครอง. (2562). นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นกับความตื่นตัวทางการเมือง. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง สาขาการบริหารท้องถิ่นยุคใหม่ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. จังหวัดขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- คงฤทธิ์ กุลวงษ์. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- จรรยา มาศ พลอดแก้ว. (2561). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ. (หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชัยกฤต รัตนกร. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนชลราษฎรอำรุงและโรงเรียนชลกันยานุกูล ในการเมืองแบบประชาธิปไตย. (หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ชโลบล ชัยนิคม. (2560). การกล่อมเกลางานทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 2. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- ณฐมน หมวกนิม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนชาวไทย Factors Affecting the Political Attentiveness of Thai Youths. วารสารรัชต์ภาคย์. คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ธันยรัตน์ จันทร์ทรงพล. (2560). อิทธิพลของสื่อที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกรณีสถานีโทรทัศน์เคเบิลช่องบลูสกาย. วารสารรัชต์ภาคย์, 12(26), 1-11
- พระครูวรจิตตานุรักษ์. (2560). การกล่อมเกลางานทางการเมืองของวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ The political socialization of Kalasin Buddhist College งานค้นคว้าอิสระ: วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์.
- พระมหาณัฐพงษ์ ขนติโร. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร FACTORS AFFECTING TO POLITICAL ALERTNESS OF THE PEOPLE IN LAMAE DISTRICT, CHUMPHON PROVINCE. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พงศกร ประภาชื่นชม. (2561). ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลลำสามแก้ว อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษาชาวในไลน์ THE POLITICAL AWARENESS OF PEOPLE IN LAM SAM KAEAO, LAMLUKKA, PATHUMTHANI ON SOCIAL MEDIA VIA LINE. วิทยานิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต
- วัชรินทร์ ชาญศิลป์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมกล่อมเกลางานทางการเมืองของเยาวชนไทย. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ คณะสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.

ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิด
อุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม (EEC)

The Relationship Between Motorcycle Accidents and Factors
Affecting of Motorcycle Accidents in Industrial Estates (EEC)

สมฤดี กลิ่นหอม¹ ไพโรจน์ ไร้อาชนชกุล²

Somrudee Klinhom, Pairoj Raothanachonkun

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์และปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย ทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ที่อยู่บริเวณพื้นที่วิจัยจำนวน 1,068 คน นำมาข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ แบบพหุกลุ่ม (Multinomial Logistic Regression) ผลการทดสอบโมเดลความสัมพันธ์ในภาพรวม พบว่า เพศ และใบอนุญาตขับขี่ มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถนำไปใช้พยากรณ์ตัวแปรตามจากตัวแปรอิสระได้ โดยการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปปรับปรุง เพื่อหามาตรการป้องกันเพิ่มเติม ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเหล่านี้ เพื่อช่วยลดความรุนแรงและการบาดเจ็บที่เกิดจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ลดการสูญหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างโดยรวมของประเทศอีกด้วย

คำสำคัญ(Keyword): อุบัติเหตุ; ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์; ปัจจัยการเกิดอุบัติเหตุ

Abstract

The objectives of this research, were 1) to study the factors of motorcycle accidents. 2) To study the relationship between motorcycle accident and factors affecting motorcycle accidents. In the industrial estate area, The Eastern Economic Corridor (EEC) project is Chachoengsao Province. Chonburi Province and Rayong Province by using the questionnaire as a research tool take a random sample from

Received: 2023-02-16 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-21

¹ หลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา Logistics and Supply Chain Management, Faculty of Logistics, Burapha University. Corresponding Author e-mail: klsomrudee@gmail.com

² คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา Faculty of Logistics, Burapha University

motorcyclists total 1,068. The located in the research area bring the data to analyze the descriptive data and multinomial logistic regression analysis to study the relationship of independent variables The results of the overall relationship model test found that gender and driver's license correlated with motorcycle accidents The statistical significance at the 0.05 level can be used to predict the dependent variable from the independent variable. By this research will be able to improve to find additional preventive measures related to these factors. To help reduce the severity and injuries caused by motorcycle accidents. Reduce the loss of both life and property that affect the overall structure of the country as well.

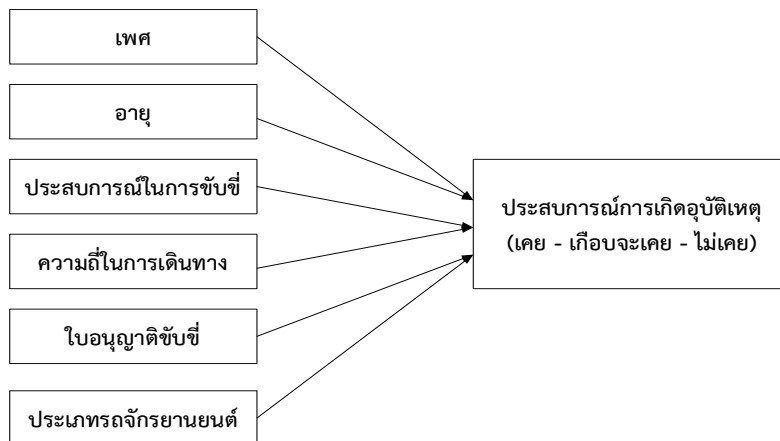
Keyword: Accidents; Motorcyclists; Factor of accidents

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตจากการชนบนถนนสูงเป็นอันดับสองของโลก ผู้ใช้ถนนที่มีความเสี่ยงในการเสียชีวิตได้แก่ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ 2 หรือ 3 ล้อ คนเดินถนน และผู้ใช้จักรยาน (WHO, 2017) จากรายงานการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในประเทศไทย พบว่า ในปี 2564 ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์เกิดอุบัติเหตุรวม 365,588 ราย บาดเจ็บ 357,999 ราย เสียชีวิต 7,589 ราย คิดเป็น 52.55% ส่วนใหญ่เกิดกับรถจักรยานยนต์ที่มีขนาดเครื่องยนต์น้อยกว่า 150cc โดยอายุของผู้ขับขี่มีอายุมากกว่า 19 ปี และ 61.05% เป็นเพศชายที่เกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ (ThaiRSC, 2022)

การเกิดอุบัติเหตุของผู้ที่ขับขี่รถจักรยานยนต์นั้น สาเหตุส่วนใหญ่มักเกิดจากคน โดยเฉพาะบริเวณเขตนิคมอุตสาหกรรมที่มีผู้คนเดินทางไปทำงานหนาแน่น (Boonnuk, Rudtanasudjatun, Methaphat, & Yingratanasuk, 2017) ในปัจจุบันนั้นการใช้รถจักรยานยนต์เป็นที่แพร่หลายเป็นจำนวนมากในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณเขตนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากมีความสะดวกในการเดินทาง สามารถเดินทางได้อย่างรวดเร็วในช่วงที่มีการจราจรที่ติดขัด ทำให้เกิดการขับขี่ที่อาจเป็นอันตรายได้ จากสถิติอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ในประเทศทำให้น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งถึงความปลอดภัยในดำเนินชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้รถจักรยานยนต์ ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อผู้ขับขี่ แต่ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวของทุกฝ่าย คนในชุมชน รวมไปถึงยังส่งผลกระทบต่อโครงสร้างโดยรวมของประเทศอีกด้วย (User, 2020) ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยหรือตัวแปรที่ส่งผลต่อโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ บริเวณนิคมอุตสาหกรรม โดยเลือกนิคมอุตสาหกรรมที่อยู่บริเวณโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งหมด 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง เพื่อช่วยลดปัจจัยเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ลดความรุนแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ลดการสูญเสียทรัพย์สิน รวมไปถึงลดความเสียหายทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากอุบัติเหตุแต่ละครั้งให้กับภาคเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอีกด้วย

โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์นั้น มีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ เพศ (Oltaye, Geja, & Tadele, 2021) (Apidechkul, Laingoen, Suwannaporn, & Tamornpark, 2017) ซึ่งอาจเกิดการรสนิยม ความแข็งแรงของร่างกาย และพฤติกรรมเสี่ยงของการขับขี่ที่แตกต่างกัน ช่วงอายุมักมีผลต่อพฤติกรรมการขับขี่ (Oltaye et al., 2021) (Apidechkul et al., 2017) ประสบการณ์ในการขับขี่ (Apidechkul et al., 2017) ความรู้ความเข้าใจ การรู้รถอย่างถ่อง และความรู้ในการเดินทาง (Oliveira, Petroianu, Goncalves, Pereira, & Alberti, 2015) ปัจจัยเหล่านี้มักมีสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุ และความรุนแรงจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ นอกจากนี้ การมีหรือไม่มีใบอนุญาตขับขี่ยังเป็นตัวทำนายพฤติกรรมเสี่ยงในการขับขี่ (Wu & Loo, 2016) ที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุอีกด้วย และยังพบว่า ประเภทหรือขนาดของเครื่องยนต์รถจักรยานยนต์นั้นมีความสัมพันธ์กับเพศ และการเสียชีวิตของอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ (Lai, Doong, Huang, Chang, & Jeng, 2008) โดยผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ของปัจจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อหาปัจจัยสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
2. เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์กับปัจจัยที่มีผลต่ออุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ มีดัชนี IOC (Index of Consistency) เท่ากับ 9.00 ตรวจสอบความเชื่อมั่นได้ระดับ 9.55 และผ่านการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ เลขที่ G-HU 186/2563 มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ประกอบไปด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยแบ่งตามเก็บจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,608 คน จากข้อเสนอของ Hosmer and Lemeshow (2000) ได้นำขนาดของกลุ่มตัวอย่างควรมีตั้งแต่ 400 คนขึ้นไป หรือพิจารณาการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรทำนายหรือตัวแปรอิสระ ควรมีอย่างน้อย $n = 30 \times i$ เมื่อ i คือจำนวนตัวแปรอิสระ (Chianchana, 2015) ในงานวิจัยนี้ควรมีกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ $30 \times 6 = 180$ ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (1,608 คน) ที่เก็บมานั้นผ่านตามข้อเสนอดังกล่าว

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยทำเอกสารขอความอนุเคราะห์เพื่อใช้สถานที่ในการเก็บข้อมูล สุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ บริเวณโครงการ ทำการแนะนำโครงการ สอบถามอายุ เพื่อคัดเลือกผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่สนใจโครงการ ชี้แจงวัตถุประสงค์ อธิบายรายละเอียดแบบสอบถาม ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม และสิทธิ์ใดๆ ที่พึงจะได้รับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ร่วมโครงการ สอบถามความยินยอมในการร่วมโครงการ จากนั้นทำการแจกแบบสอบถาม และให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ตอบแบบสอบถามอย่างอิสระ เมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยรับคืนด้วยตนเองและเก็บไว้ในซองเอกสารทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายคุณลักษณะของข้อมูล และใช้เทคนิคสถิติ การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์แบบพหุกลุ่ม (Multinomial Logistic Regression) เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ เชิงกลุ่มมากกว่า 2 ค่า ที่มีผลต่อตัวแปรตาม (Vanichbuncha, 2011) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้ ตัวแปรตามประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ คือ เคยเกิดอุบัติเหตุ เกือบจะเคยเกิดอุบัติเหตุ และไม่เคยเกิดอุบัติเหตุ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ

กับประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการขับขี่ ความถี่ในการเดินทางต่อสัปดาห์ ใบอนุญาตขับขี่ ประเภทรถจักรยานยนต์ที่ครอบครอง นำเสนอค่าความสัมพันธ์ Adjusted relative risk ratio (RRR) และค่าช่วงความเชื่อมั่นที่ 95% (95% Confidence interval) (Puriso et al., 2020)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,068 คน พบว่า ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์มากที่สุดเท่ากับ 524 คน คิดเป็น 49.06% รองมาคือ ไม่เคยเกิดอุบัติเหตุเลย 319 คน (29.87%) และเกือบจะเคยเกิดอุบัติเหตุ 225 คน (21.07%) การมีประสบการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ของเพศชายนั้นมีมากกว่าเมื่อเทียบกับเพศหญิง เคยเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด 31.09% เป็นเพศชาย ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์อายุระหว่าง 25- 34 ปี เคยเกิดอุบัติเหตุมากที่สุดคิดเป็น 19.19% จะเห็นได้ว่า จากจำนวนผู้ที่เคยเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ทั้งหมด ผู้ที่มีประสบการณ์การขับขี่ (จำนวนปี) ที่มากขึ้น ประสบการณ์การอุบัติเหตุก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับความถี่ในการเดิน ยิ่งเดินทางทุกวัน (จำนวนวันเดินทางที่เพิ่มขึ้น) โอกาสการเกิดอุบัติเหตุก็ย่อมมีมากกว่า ผู้ขับขี่ส่วนใหญ่มีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ และผู้ที่มีใบอนุญาตขับขี่คือผู้ที่เคยเกิดอุบัติเหตุมากที่สุด 40.45% จากผู้ขับขี่ทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างมีการครอบครองรถจักรยานยนต์ขนาดเล็ก (< 250 cc) มากที่สุด 96.82% (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามประสบการณ์ในการเกิดอุบัติเหตุ (n=1,068)

Variable		Experience of motorcycle accident			Total (1,068)	Percent
		Ever (524)	Almost (225)	Never (319)		
Gender	Man	332	117	171	620	58.05%
	Female	192	108	148	448	41.95%
Age	18 – 24 years	114	36	47	197	18.45%
	25 – 34 years	205	99	123	427	39.98%
	35 – 44 years	120	56	74	250	23.41%

Variable		Experience of motorcycle accident			Total (1,068)	Percent
		Ever (524)	Almost (225)	Never (319)		
	more than 44 years	85	34	75	194	18.16%
Experience	0-3 years	61	30	35	126	11.80%
	4-6 years	153	74	90	317	29.68%
	more than 6 years	310	121	194	625	58.52%
frequency	1-2 per week	6	5	2	13	1.22%
	3-4 per week	24	6	24	54	5.06%
	5-6 per week	211	116	142	469	43.91%
	every day	283	98	151	532	49.81%
License	yes	432	196	243	871	81.55%
	no	92	29	76	197	18.45%
Motorcycle	Small engine (<= 250 cc)	511	221	302	1034	96.82%
	Large engine (> 200 cc)	7	3	3	13	1.22%
	Not have	0	1	1	2	0.19%
	Both	6	0	13	19	1.78%

เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดมาทดสอบความเหมาะสมของโมเดล โดยทดสอบสมมติฐาน $H_0: \beta_1 = 0$, $H_1: \beta_1 \neq 0$ ทดสอบ Likelihood Ratio Tests ตัวแปรที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมีน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ไม่เท่ากับ 0 ได้แก่ เพศ (sig. = 0.003) อายุ (sig. = 0.036) ความถี่ในการเดินทาง (sig. = 0.017) ประเภทจักรยานยนต์ที่ครอบครอง (sig. = 0.005) และใบอนุญาตขับขี่จักรยานยนต์ (sig. = 0.007) เป็นตัวแปรที่มีโอกาสที่จะทำให้มีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์แตกต่างกัน ควรนำเข้าโมเดล เพื่อทำการทดสอบต่อไป ส่วนตัวแปรประสบการณ์ในการขับขี่รถจักรยานยนต์ (sig. = 0.934) นั้นไม่ส่งผลต่อประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุ จึงไม่ควรนำเข้าโมเดล

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ โดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ แบบพหุกลุ่ม (Multinomial Logistic Regression) วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้ การไม่เคยเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์เป็นกลุ่มอ้างอิง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ (B) ของประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์

Variable	Ever Vs. Never		Almost Vs. Never	
	B	OR (95%CI)	B	OR (95%CI)
Intercept	-1.478		-	20.596
Gender (Reference Female)				
Man	0.408	1.504* (1.121-2.017)	-0.108	0.897 (0.626-1.280)
Age (Ref. more than 44 years)				
18 – 24 years	0.792	2.207* (1.376-3.542)	0.426	1.530 (0.831-2.819)
25 – 34 years	0.378	1.460 (0.983-2.169)	0.422	1.526 (0.922-2.526)
35 – 44 years	0.302	1.352 (0.873-2.094)	0.335	1.398 (0.805-2.428)
Frequency (Reference every day)				
1-2 per week	0.431	1.539 (0.303-7.815)	1.294	3.646 (0.685-19.410)
3-4 per week	-0.592	0.553 (0.301-1.018)	-0.965	0.381* (0.149-0.973)
5-6 per week	-0.219	0.804 (0.597-1.082)	0.212	1.236 (0.862-1.773)
Motorcycle (Reference Both)				
Small engine (< 250 cc)	1.234	3.343* (1.271-9.277)	19.335	249386203.5 (0.0)
Large engine (> 250 cc)	1.292	3.640 (0.665-19.940)	19.474	286789297.2 (0.0)
Not have	-17.656	2.149E-8(2.149E-8-2.149E-8)	19.854	419431107.6 (0.0)
License (Reference No)				

Variable	Ever Vs. Never		Almost Vs. Never	
	B	OR (95%CI)	B	OR (95%CI)
Yes	0.372	1.451* (1.012-2.081)	0.760	2.138* (1.318-3.470)

-2 Log Likelihood: Intercept Only = 428.958, Final = 355.300 ($\chi^2 = 73.658$, df = 22, sig. = 0.000), Pseudo R-Square: Cox and Snell = 0.067, Nagelkerke 0.076, McFadden = 0.033

หมายเหตุ: * ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, OR = อัตราส่วนระหว่างโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจกับโอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ (Odd Ratio), 95% CI = ช่วงความเชื่อมั่นที่ 95% (95% Confidence interval)

จากตารางที่ 2 พบว่า เพศชายเมื่อเทียบกับเพศหญิง มีโอกาสเสี่ยงต่อการเคยเกิดอุบัติเหตุสูงกว่า 1.504 เท่า (RRR 1.504, 95% CI: 1.121 - 2.017) กลุ่มอายุ 18 - 24 ปี เมื่อเทียบกับกลุ่มอายุมากกว่า 44 ขึ้นไป มีโอกาสเสี่ยงต่อการเคยเกิดอุบัติเหตุเป็นมากกว่า 2.207 เท่า (RRR 2.207, 95% CI: 1.376-3.542) ผู้ที่มีความถี่ในการเดินทางบนท้องถนน 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ เมื่อเทียบกับการเดินทางทุกวัน มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกือบจะเคยเกิดอุบัติเหตุเป็นสูงกว่า 3.646 เท่า (RRR 3.646, 95% CI: 0.149-0.973) ผู้ที่มีรถจักรยานยนต์ขนาดเล็ก (<250 CC) เมื่อเทียบกับผู้ที่มีรถทั้ง 2 ประเภทมีโอกาสเสี่ยงต่อการเคยเกิดอุบัติเหตุเป็นสูงกว่า 3.343 เท่า (RRR 3.343, 95% CI: 1.271-9.277) และผู้ที่มีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ เมื่อเทียบกับไม่มีใบอนุญาตขับขี่ มีโอกาสเสี่ยงต่อการเคยเกิดอุบัติเหตุและเกือบจะเคยเกิดอุบัติเหตุเป็นสูงกว่า 1.451 เท่า (RRR 3.343, 95% CI: 1.012-2.081) และ 2.138 เท่า (RRR = 2.138, 95% CI: 1.318-3.470) (ตารางที่ 2)

ในภาพรวมสรุปได้ว่า เพศ และใบอนุญาตขับขี่ มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สามารถทำนายประสพการณ์การเกิดอุบัติเหตุได้ เนื่องจากค่า Sig. < 0.05 ของกลุ่มมีเกิน 50% ส่วนกลุ่มของปัจจัยอายุ ความถี่ในการเดินทางรถจักรยานยนต์ที่ครอบครอง เมื่อพิจารณาค่า Sig. พบว่ามีบางค่าที่มากกว่า 0.05 ทำให้ไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ได้ ทำนายโดยรวมได้ว่า ค่าพยากรณ์คนที่มีประสพการณ์เคยเกิดอุบัติเหตุสามารถทำนายได้ถูกต้อง 92.0% เกือบจะเคยเกิดอุบัติเหตุ นั้นทำนายได้เพียง 0.9% และทำนายการไม่เคยเกิดอุบัติเหตุได้ 17.6% โดยสามารถการพยากรณ์ได้ถูกต้องโดยรวม 50.6% จากเกณฑ์ของนักสถิติการใช้แบบจำลอง MLR หากค่าพยากรณ์มีค่าสูงกว่า 47.5% แสดงว่าแบบจำลองนี้มีประสิทธิภาพและนำไปใช้พยากรณ์ตัวแปรตามจากตัวแปรอิสระได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

เพศชายมีประสบการณ์เคยเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์มากกว่าเพศหญิง 27% การขับขี่รถจักรยานยนต์ของเพศชายมีโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากจำนวนผู้ที่เคยเกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดในเพศชาย (Miki et al., 2014) (Batista, Silveira, Castillo, Pontes, & Villalobos, 2015) (Wick, Müller, Ekkernkamp, & Muhr, 1998) อาจเนื่องมาจากเพศชายนิยมขับขี่รถจักรยานยนต์มากกว่าเพศหญิง และเพศชายมีพฤติกรรมเสี่ยงในการขับขี่ เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ (Debieux, Chertman, Mansur, Dobashi, & Fernandes, 2010) และการไม่สวมใส่หมวกนิรภัยเพื่อป้องกันการบาดเจ็บขณะขับขี่ (Kwanpet & Thinnam, 2018) ซึ่งอาจเป็นภาพสะท้อนถึงลักษณะการขับขี่ ประสบการณ์ การรับรู้ความเสี่ยง ความแข็งแรงทางกายภาพ และพฤติกรรมขับขี่ระหว่างเพศชายและเพศหญิง (B.Shaheed, Gkritzab, Zhang, & Hans, 2013) (Wedagama & Dissanayake, 2020) การเกิดอุบัติเหตุส่งผลให้เหยื่อส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร อัตราการส่วนจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา (Heydari et al., 2012) ช่วงอายุ 18-34 ปี เคยประสบอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์มากที่สุด ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอายุน้อยต่ำกว่า 35 ปี (Heydari et al., 2012) (Debieux et al., 2010) (Miki et al., 2014) (Wick et al., 1998) เป็นช่วงวัยเรียนและวัยกำลังทำงาน ความถี่ในการเดินทางบนท้องถนนมักนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุที่มากขึ้น พบว่า ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์มีการเดินทางทุกวันจะเกิดอุบัติเหตุ (Oliveira et al., 2015) ประเภทรถจักรยานยนต์ที่ครอบครองของผู้ที่เคยเกิดอุบัติเหตุครั้งนี้ทั้งประเภทเครื่องยนต์ขนาดเล็ก (<250 cc) และประเภทเครื่องยนต์ใหญ่ (>250 cc) แต่มักจะพบกับประเภทเครื่องยนต์ขนาดเล็ก (<250 cc) มีโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุมากกว่า แต่การมีใบอนุญาตขับขี่นั้นไม่ได้ทำการเกิดอุบัติเหตุลดลง เนื่องจากจากการศึกษาพบว่า ผู้เคยเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ส่วนใหญ่มีใบอนุญาตขับขี่ (Oliveira et al., 2015) ยังเป็นการตอกย้ำว่าผู้ขับขี่ไม่สามารถจัดการกับรถจักรยานยนต์อย่างมีประสิทธิภาพได้ ความประมาท พฤติกรรมเสี่ยงในการขับขี่นำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุและเสียชีวิต (Srisawang, 2018)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

อุบัติเหตุรถจักรยานยนต์นั้นสามารถป้องกันได้ หรือลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บได้ ความถี่ในการเกิดอุบัติเหตุ จะเพิ่มอัตราการเข้ารับการรักษาที่สูงขึ้น ถ้ามีการบาดเจ็บที่รุนแรงจะเพิ่มระยะเวลาในการเข้ารับการรักษา นั้นหมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือภาระที่เพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นควรกำหนดกฎหมายที่จำเป็นและเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบ (ALICIOGLU, YALNIZ, ESKIN, &

YILMAZ, 2008) และควรพยายามทุกวิถีทางเพื่อลดความเสียหายต่อผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยมีมาตรการป้องกันเพิ่มเติม เช่น การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงการขับขี่ของผู้ขับขี่ สภาพถนนหรือสภาพแวดล้อม และยานพาหนะ หรือการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย เพื่อป้องกันการชนของรถจักรยานยนต์ ส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย (Wick et al., 1998) และเพื่อลดการบาดเจ็บที่รุนแรงหรือเสียชีวิต

เอกสารอ้างอิง (References)

- ALICIOGLU, B., YALNIZ, E., ESKIN, D., & YILMAZ, B. (2008). Injuries associated with motorcycle accidents. *Acta Orthop Traumatol Turc*, 42(2), 106-111. doi:10.3944/AOTT.2008.42.2.106
- Apidechkul, T., Laingoen, O., Suwannaporn, S., & Tamornpark, R. (2017). Factors Influencing Motorcycle Accidents among Hill Tribe Youths in Chiang Rai, Thailand. *Journal of Health Research*, 1(6), 473. doi:10.14456/jhr.2017.58
- B.Shaheed, M. S., Gkritzab, K., Zhang, W., & Hans, Z. (2013). A mixed logit analysis of two-vehicle crash severities involving a motorcycle. *Accident Analysis & Prevention*, 61, 119-128. doi:https://doi.org/10.1016/j.aap.2013.05.028
- Batista, F. d. S., Silveira, L. O., Castillo, J. J. A. Q., Pontes, J. E. d., & Villalobos, L. D. C. (2015). Epidemiological profile of extremity fractures in victims of motorcycle accidents. *Acta Ortopédica Brasileira*, 23(1), 43-46. doi:http://dx.doi.org/10.1590/1413-78522015230100998
- Boonuk, T., Rudtanasudjatun, K., Methaphat, C., & Yingratanasuk, T. (2017). Causal relationship model of drivers' impairment, unsafe riding behaviors, and traffic accident severity of motorcycle riders in the industrial area. *JOURNAL OF HEALTH SCIENCE RESEARCH*, 11(No. 2: July – December 2017), 60-70.
- Chianchana, C. (2015). *Using multivariate statistics for research: designing, analyzing, and interpreting*.
- Debieux, P., Chertman, C., Mansur, N. S. B., Dobashi, E., & Fernandes, H. J. A. (2010). Musculoskeletal injuries in motorcycle accidents. *Acta Ortopédica Brasileira*, 18(6), 353-356. doi:https://doi.org/10.1590/S1413-78522010000600010
- Heydari, S. T., Maharlouei, N., Foroutan, A., Sarikhani, Y., Ghaffarpasand, F., Hedjazi, A., . . . Lankarani, K. B. (2012). Fatal motorcycle accidents in Fars Province, Iran: A community-based survey. *Chinese Journal of Traumatology*, 15(4), 222-227. doi:10.3760/cma.j.issn.1008-1275.2012.04.005

- Kwanpet, S., & Thinnam, N. (2018, 27-28 March, 2018). *Statistics of motorcycle accidents under compulsory insurance with the Central Accident Victims Protection Company Limited*. Paper presented at the Walailak Procedia 2018, Walailak University.
- Lai, C.-H., Doong, J.-L., Huang, W.-S., Chang, K.-K., & Jeng, M.-C. (2008). Mortality burden from motor vehicle accidents in Taiwan. *Environmental & Occupational Health : Nursing*, 25(1), 28-36. doi:10.1111/j.1525-1446.2008.00677.x
- Miki, N., Martimbianco, A. I. C., Hira, L. T., Lahoz, G. L., Fernandes, H. J. A., & Reis, F. B. D. (2014). Profile of trauma victims of motorcycle accidents treated at hospital São Paulo. *Acta Ortopédica Brasileira*, 22(4), 219-222. doi: <http://dx.doi.org/10.1590/1413-78522014220400642>
- Oliveira, A. L., Petroianu, A., Goncalves, D. M., Pereira, G. A., & Alberti, L. R. (2015). Characteristics of motorcyclists involved in accidents between motorcycles and automobiles. *Rev Assoc Med Bras (1992)*, 61(1), 61-64. doi:10.1590/1806-9282.61.01.061
- Oltaye, Z., Geja, E., & Tadele, A. (2021). Prevalence of Motorcycle Accidents and Its Associated Factors Among Road Traffic Accident Patients in Hawassa University Comprehensive Specialized Hospital, 2019. *Open Access Emerg Med*, 13, 213-220. doi:10.2147/OAEM.S291510
- Puriso, P., Deeankong, L., Namboonruang, T., Thongthai, T., Nativipattum, J., & Rodchompoo, T. (2020). Factors associated with nutritional status among early childhood in the first two years of life in health area 7. *THAILAND JOURNAL OF HEALTH PROMOTION AND ENVIRONMENTAL HEALTH*, 43(2), 60-74.
- Srisawang, B. (2018). Trends in road accidents and their associated risk factors in Sichon District, Nakhon Si Thammarat. *Region 11 Medical Journal*, 32(4), 1452-1461.
- ThaiRSC. (2022). Comparison Statistics of road accidents in the country. Retrieved from <https://www.thairsc.com/data-compare>
- User, S. (2020). Death of Thai youth and working-age How does it affect the structure of Thailand? Retrieved from <http://www.accident.or.th/index.php/2017-11-03-04-01-18/245-2020-07-22-09-18-53>

- Vanichbuncha, K. (2011). *Advanced statistical analysis with SPSS for Windws*.
- Wedagama, D. M. P., & Dissanayake, D. (2020). A model of latent class multinomial logit to investigate motorcycle accident injuries. *Engineering and Applied Science Research*, 47(4), 422-429.
- WHO. (2017). *WHO Country Cooperation Strategy Thailand 2017-2021*. Retrieved from <https://apps.who.int/iris/handle/10665/255510>
- Wick, M., Müller, E. J., Ekkernkamp, A., & Muhr, G. (1998). The motorcyclist: Easy rider or easy victim? An analysis of motorcycle accidents in Germany. *The American Journal of Emergency Medicine*, 16(3), 320-323.
doi:[https://doi.org/10.1016/S0735-6757\(98\)90113-9](https://doi.org/10.1016/S0735-6757(98)90113-9)
- Wu, C. Y. H., & Loo, B. P. Y. (2016). Motorcycle safety among motorcycle taxi drivers and nonoccupational motorcyclists in developing countries: A case study of Maoming, South China. *Traffic Injury Prevention*, 17(2), 170-175.
doi:<https://doi.org/10.1080/15389588.2015.1048336>

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทาง
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม

โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs

The Study of Mathematics Learning Achievement and Ability in
Solving Problems of Mathayomsuksa Five Students on Sequences and
Series by Using Active Learning GPAS 5 STEPSs

กชมน ชื่นมาลา¹ ชานนท์ จันทร์² ทรงชัย อักษรคิด³

Kotchamon Chuenmala, Chanon Chuntra, Songchai Ugsonkid

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs และ 2) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 36 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จากทั้งหมด 14 ห้องเรียน โรงเรียนธัญรัตน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs จำนวน 7 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นข้อสอบอัตนัยที่ให้นักเรียนแสดงแนวคิดและวิธีทำอย่างละเอียด จำนวน 4 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ 2) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

Received: 2023-06-23 Revised: 2023-07-12 Accepted: 2023-07-14

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University
Corresponding Author e-mail: kotchamon541ch@gmail.com

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

คำสำคัญ (Keywords): Active Learning GPAS 5 STEPSs; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์; การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study mathematics learning achievement of mathayomsuksa five students on sequence and series by using Active Learning GPAS 5 STEPs and 2) to study mathematics ability in solving problems of mathayomsuksa five students on sequence and series by using Active Learning GPAS 5 STEPs. The sample in this research was 36 mathayomsuksa five students of one classroom, who were studying in the second semester of the academic year 2022. The sample was selected by using cluster random sampling from 14 classrooms at Thanyarat school. The instruments used in this research were 1) 7 mathematics lesson plans on sequence and series by using Active Learning GPAS 5 STEPs, 2) 20 items with four multiple choices of mathematics learning achievement tests, and a test of ability to solve mathematical problems that was a subjective exam to demonstrate concepts and methods in detail for 4 items. Mean, standard deviation, percentage and t-test were used for analyzing data. The research findings revealed that 1) most of the students had learning achievement in mathematics on sequence and series after receiving the learning management by using Active Learning GPAS 5 STEPs were higher than 60% at the .05 level of significance and 2) the students had mathematical problem solving ability on sequence and series after receiving the learning management by using Active Learning GPAS 5 STEPs were higher than 60% at the .05 level of significance.

Keywords: Active Learning GPAS 5 STEPSs; Mathematics Learning Achievement; Mathematical Problem Solving

บทนำ (Introduction)

การจัดการเรียนการสอนปัจจุบัน ชั้นเรียนคณิตศาสตร์เน้นการสอนโดยพิจารณาตัวอย่างอธิบายและหาคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ไม่เน้นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (อังคณา กริณรา, 2564) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระ ข้อความรู้ ข้อมูล และต่อมาได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างชัดเจนว่ากระบวนการเรียนการสอนจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ (ทิตนา แหมมณี, 2558) และในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยให้หลักสูตรหรือการเรียนรู้ของนักเรียนประสบความสำเร็จเนื่องจากครูเป็นผู้กำหนดแนวทางในการเรียนการสอนจึงต้องหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ใช้วิธีที่หลากหลาย ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ ทักษะ การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการ ผลักดันและดำเนินการในเรื่องของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม พบว่า การจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนขาดทักษะด้าน การแก้ปัญหา ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 60 โดยนักเรียน ส่วนใหญ่จำสูตรได้ ใช้สูตรได้ถูกต้องกับโจทย์ที่มีเพียงตัวเลขหรือการคิดคำนวณ แต่เมื่อพบโจทย์ ปัญหาหรือโจทย์สถานการณ์ที่ต้องประยุกต์ และมีเนื้อความเชิงบรรยาย มีการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ นักเรียนไม่สามารถทำได้ ทำให้ทราบว่านักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์โจทย์ และ ขาดทักษะกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการ แก้ปัญหาของนักเรียนควบคู่ไปกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่น ที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าวิธีการจัดการ เรียนรู้ด้วยเทคนิคและกระบวนการต่าง ๆ พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุม น่าสนใจ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ ช่วยฝึกทักษะการคิด กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

การเรียนรู้ตามกระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs เป็นการสอนโดยใช้การ เรียนรู้เชิงรุก มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน ชั้นเรียน ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ 5 ขั้น (GPAS 5 STEPs) เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้น ทักษะการคิด โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม อภิปรายในชั้นเรียน โดยใช้ คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดตลอดเวลา และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ เป็นการประเมินที่ สะท้อนให้ผู้เรียนได้ทราบจุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไขให้ดีขึ้น กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS 5 STEPs) มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล (Gathering) ขั้นที่ 2 คิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) ขั้นที่ 3 ปฏิบัติและสรุปความรู้หลัง การปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge) ขั้นที่ 4 สื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill) ขั้นที่ 5 ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-Regulating) (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2565) ที่ว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 ทำได้โดยปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนในปัจจุบันไปสู่การเรียนรู้ด้วยกระบวนการ คิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 STEPs ภายใต้หลักสูตรอิงมาตรฐาน

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs เพราะต้องมีการสังเกต พิจารณา รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์หรือแก้สถานการณ์ปัญหาหรือโจทย์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจนำกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs
2. ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนธัญรัตน์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 532 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนธัญรัตน์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 36 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากทั้งหมด 14 ห้องเรียน โดยแต่ละห้องเรียน จัดนักเรียนแบบละความสามารถ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 แผน (18 คาบ) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ที่ผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้สำหรับทดสอบหลังเรียน ลักษณะของแบบทดสอบเป็นข้อสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน จากการหาค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1 นั่นคือ ข้อสอบทุกข้อสามารถนำไปใช้ได้

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัยที่ให้นักเรียนแสดงแนวคิดและวิธีทำอย่างละเอียด จำนวน 4 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน รวม 20 คะแนน จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1 นั่นคือ ข้อสอบทุกข้อสามารถนำไปใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยใช้ one-sample t-test

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยใช้ one-sample t-test

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวมซึ่งแสดงผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม

คะแนน	n	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
หลังเรียน	36	8	20	14.42	3.06	4.73*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs มีคะแนนสูงสุด 20 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 8 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ย

หลังเรียน 14.42 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ในภาพรวม ซึ่งแสดงผลได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ในภาพรวม

คะแนน	n	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
หลังเรียน	36	5	19	14.11	3.29	3.85*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEP มีคะแนนสูงสุด 19 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 14.11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งแสดงผลได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังเรียนตามเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน	คะแนน	จำนวนนักเรียน (n = 36)				เฉลี่ย (ร้อยละ)
		(%)				
		ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	

ดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจนถูกต้อง โดยมีกระบวนการแก้ปัญหาครบทุกขั้นตอน และคำตอบถูกต้อง	5	19	12	10	13	37.50
		(52.78)	(33.33)	(27.78)	(36.11)	
ดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจนถูกต้อง โดยมีกระบวนการแก้ปัญหาครบทุกขั้นตอน แต่คำตอบไม่ถูกต้อง	4	8	6	3	10	18.75
		(22.22)	(16.67)	(8.33)	(27.78)	
มีร่องรอยการแสดงกระบวนการแก้ปัญหาบางขั้นตอน และคำตอบถูกต้อง	3	1	9	11	3	16.67
		(2.78)	(25.00)	(30.56)	(8.33)	
มีร่องรอยการแสดงกระบวนการแก้ปัญหาบางขั้นตอน แต่คำตอบไม่ถูกต้อง	2	7	9	6	5	18.75
		(19.44)	(25.00)	(16.67)	(13.89)	
แทบไม่มีการแสดงวิธีทำตามกระบวนการแก้ปัญหา แต่คำตอบถูกต้อง	1	1		2	1	2.78
		(2.78)		(5.55)	(2.78)	
ไม่ทำ / ไม่ตอบ / ไม่มีร่องรอย	0			4	4	5.55
				(11.11)	(11.11)	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังเรียนตามเกณฑ์ประเมิน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจนถูกต้อง โดยมีกระบวนการแก้ปัญหาครบทุกขั้นตอนและคำตอบถูกต้อง อยู่ในระดับ 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาอยู่ในระดับ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 18.75 โดยนักเรียนดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจนถูกต้อง มีกระบวนการแก้ปัญหาครบทุกขั้นตอน แต่คำตอบไม่ถูกต้อง ทั้งนี้มีนักเรียนที่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาไม่สมบูรณ์ โดยมีร่องรอยการแสดงกระบวนการแก้ปัญหาบางขั้นตอน และคำตอบถูกต้อง อยู่ในระดับ 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 16.67 อีกทั้งยังมีนักเรียนบางส่วนที่ดำเนินการแก้ปัญหาไม่สมบูรณ์ โดยมีกระบวนการแก้ปัญหา บางขั้นตอนและคำตอบไม่ถูกต้อง อยู่ในระดับ 2 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ทั้งนี้ยังมีนักเรียนบางส่วนแทบจะไม่ดำเนินการแก้ปัญหา โดยแทบจะไม่มีการแสดงวิธีทำ

ตามกระบวนการแก้ปัญหาแต่คำตอบถูกต้อง อยู่ในระดับ 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 2.78 และมีนักเรียนบางคนไม่ดำเนินการแก้ปัญหาตามขั้นตอนกระบวนการ ไม่ตอบ ไม่มีร่องรอย อยู่ในระดับ 0 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 5.55

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการสังเกตขณะผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้ผลการสังเกตและข้อเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมข้อมูล (Gathering) เป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละคนสังเกตและรวบรวมข้อมูลจากโจทย์หรือสถานการณ์ที่ครูกำหนด โดยครูใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนให้สังเกต เกิดความสงสัย กระตุ้นความสนใจ รวบรวมข้อมูลจากการสังเกต เลือกข้อมูลมาใช้ เพื่อให้นักเรียนมีกระบวนการกลั่นกรองทางการคิดที่เป็นระบบ ได้ข้อมูลครบถ้วน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สังเกตและรวบรวมข้อมูลจากโจทย์หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ รวมถึงกำหนดประเด็นปัญหาที่พบในโจทย์หรือสถานการณ์ เช่น เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างแบบรูปและจำนวนดาว จะพบว่าจำนวนดาวเพิ่มขึ้นอย่างไร ถ้าต้องการหาจำนวนดาวในแบบรูปที่ 6 สามารถหาได้หรือไม่ อย่างไร โดยนักเรียนสามารถกำหนดประเด็นสำคัญที่พบในการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตผ่านการกลั่นกรองทางความคิดและสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 คิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) เป็นขั้นที่นักเรียนนำข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่รวบรวมได้มาจำแนก เปรียบเทียบ จัดกลุ่ม จัดลำดับ วิเคราะห์ นำไปสู่การออกแบบสร้างทางเลือก ตัดสินใจ เชื่อมโยง ไตร่ตรองด้วยเหตุผล และวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่คำตอบหรือความสำเร็จ โดยครูผู้สอนได้นำเสนอโจทย์ตัวอย่างหรือสถานการณ์ให้นักเรียนได้พิจารณาและวิเคราะห์ จากนั้นครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิด แสดงความคิดเห็น แสดงวิธีทำ และร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับ อาภา วรรณฉวี (2565) ที่กล่าวว่า การคิดเชิงวิเคราะห์จะทำให้ผู้ที่เรียนรู้ได้เห็นกลุ่มหรือประเภทของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ได้ทราบถึงองค์ประกอบย่อยต่างๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ ทราบถึงสาเหตุและผลของสิ่งที่วิเคราะห์ และทำให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งที่วิเคราะห์ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์โจทย์

ตัวอย่างหรือสถานการณ์และตอบได้ว่าสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบคืออะไร ใช้สูตรและแสดงวิธีทำได้ อย่างถูกต้อง และส่วนใหญ่สามารถสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมได้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge) เป็นขั้นของการปฏิบัติและลงมือทำ โดยมีการตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เกิดผลดีขึ้นกว่าเดิมในแต่ละขั้นตอน และนำความเข้าใจที่ได้รับจากการปฏิบัติมาสร้างเป็นองค์ความรู้หรือสรุปเป็นความรู้ ความคิดรวบยอด โดยที่นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือเข้ากลุ่มย่อยของตนเองและร่วมกันดำเนินการแก้โจทย์หรือสถานการณ์ปัญหา และสรุปความรู้ที่ได้จากการลงมือแสดงวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ กมล โพธิ์เย็น (2564) ที่กล่าวว่า ควรให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ โดยต้องเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ลงมือทำ ค้นหา และสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มสามารถใช้ความรู้และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาได้ สามารถเขียนแนวทาง การแก้ปัญหาได้ถูกต้องและสามารถดำเนินการแก้ปัญหา โดยนำข้อมูลที่โจทย์กำหนดให้มาใช้ในการคิดคำนวณด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความรู้ประสบการณ์ของนักเรียน มีการนำเสนอแนวคิดของตนเองกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งขณะดำเนินการแก้ปัญหา ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนแสดงการแก้ปัญหตามแนวทางที่ตนเองได้วางไว้ และนำผลที่ได้จากการแก้ปัญหามาสรุปเป็นความรู้ที่ได้รับ

ขั้นที่ 4 สื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill) เป็นขั้นของการนำร่องรอยการคิด การสร้างสรรค์ ร่องรอยการทำงาน การแก้ปัญหา จนนำมาสู่คำตอบที่ต้องการหรือผลงานที่มีคุณภาพ มาสื่อสารผ่านการนำเสนอ การอภิปราย การบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อนงค์นาค หนัสนัย (2563) ที่กล่าวว่า การนำเสนอเป็นวิธีการสื่อสารถ่ายทอดข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ จูงใจ รวมถึงสนับสนุนในการทำงานที่ว่าจะต้องมีการนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับงานจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มมีการตรวจคำตอบหลังการเขียนแสดงวิธีทำ และเมื่อครูสุ่มตัวแทนหรือขออาสาสมัครนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน นักเรียนสามารถนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาและสรุปคำตอบได้ถูกต้อง อธิบายสื่อสารให้เพื่อนเข้าใจได้เกี่ยวกับวิธีทำและคำตอบที่ได้ ทำให้ทราบว่านักเรียนมีแนวคิดอย่างไร โดยครูและเพื่อนที่เหลือช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 5 ประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า (Self-Regulating) เป็นขั้นการประเมินเชิงระบบ เพื่อให้เห็นจุดอ่อนจุดแข็งของขั้นตอน ทีมงานและตนเอง เพื่อปรับปรุง แก้ไข และปรับเพิ่มคุณค่าในผลงาน หรือต่อยอดองค์ความรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stiggins et al. (2004) ที่กล่าวถึงการประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้ข้อมูลที่เพิ่มประโยชน์ รู้จักประเมินตนเอง เพื่อการแก้ไข ปรับปรุง ตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มที่นำเสนอสามารถอธิบายแนวคิดหรือแสดงวิธีทำโดยใช้ความรู้ในบทเรียนมาช่วยในการหาคำตอบได้ถูกต้อง สมบูรณ์ และมีนักเรียนคนอื่น ๆ หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่ใช้วิธีที่แตกต่างกันใน

การหาคำตอบ ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถแสดงความคิดเห็นในการสนับสนุนหรือคัดค้านเกี่ยวกับคำตอบที่เพื่อนนำเสนอ เกิดแนวคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลายมากขึ้น ได้สะท้อนการเรียนรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน อภิปราย ตรวจสอบความรู้ให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน พร้อมกับแก้ไขข้อผิดพลาดของใบกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง

2. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ที่พบว่าในภาพรวม ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยได้คะแนนสูงสุด 20 คะแนน คะแนนต่ำสุด 8 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 14.42 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนทำแบบทดสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active Learning GPAS 5 Steps เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดและสร้างความรู้ของนักเรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติโดยเริ่มจากครูให้นักเรียนได้สังเกตและรวบรวมข้อมูลจากโจทย์หรือสถานการณ์ที่ครอบคลุมหมายเพื่อให้นักเรียนวางแผนแก้ปัญหา นำเสนอแนวคิด/วิธีการแก้ปัญหาที่เกิดจากความรู้ของนักเรียนแต่ละคนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกันจนได้ข้อสรุป ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชยพล ใจสูงเนิน อรัญญา นุตตะ และ นิตย เนียงน้อย (2565) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วย GPAS 5 Steps สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนได้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และแก้ปัญหาด้วยข้อสรุปที่เกิดจากความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกันจากองค์ความรู้ที่เกิดขึ้น

3. จากการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ที่พบว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยได้คะแนนสูงสุด 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 14.11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.55 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จะช่วยพัฒนาศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ และสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2564) ที่กล่าวว่า GPAS 5 STEPs เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้แบบเชิงรุก ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทักษะการคิดและการแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ต้องใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ เกิดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทักษะการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ลงมือปฏิบัติ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจึงควรวางแผนการใช้เวลาให้มีความยืดหยุ่นหรือควบคุมเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละเนื้อหาอย่างเหมาะสม รวมถึงการออกแบบโจทย์ปัญหาหรือสถานการณ์ที่มีความท้าทาย น่าสนใจเหมาะกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2. ขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาหรือกระตุ้นความคิดให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ นักเรียนกลุ่มอ่อนจะไม่ค่อยชอบแสดงความคิดเห็น หรือไม่ค่อยกล้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม ครูควรเข้าไปแนะนำนักเรียนที่เก่งให้คอยชักจูงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างทำกิจกรรมให้มากขึ้น เมื่อนักเรียนทำได้ดี ครูควรชมเชยนักเรียน และถ้านักเรียนเกิดข้อผิดพลาด ครูควรชี้แนะแนวทางให้นักเรียนได้แก้ไขทันที

3. ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ครูต้องสังเกตและดูแลกลุ่มย่อยทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง และให้คำปรึกษานักเรียนในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม หากมีนักเรียนบางคนไม่ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม ครูต้องสอบถามถึงสาเหตุและให้แนวทางในการปฏิบัติต่อไป

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องให้นักเรียนออกมานำเสนอแนวคิด ครูควรให้นักเรียนออกมานำเสนอแนวคิดหรือวิธีการแก้ปัญหาจากปัญหาหรือสถานการณ์ โดยอาสาสมัครก่อนเพื่อให้นักเรียนกล้านำเสนอ แสดงแนวคิด หรือวิธีการแก้ปัญหาของตนเองออกมา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักเรียน หลังจากการนำเสนอควรกล่าวคำชมเชย ให้คำแนะนำเพิ่มเติมพร้อมตรวจสอบความถูกต้องของแนวคิดหรือวิธีการแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ จะทำให้นักเรียนได้ทราบข้อบกพร่องและสามารถแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ ได้ทันที และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ในการพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ โดยจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า การที่ครูใช้คำถามกระตุ้นนักเรียน การคิดหาวิธีการในการหาคำตอบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน การนำเสนอในชั้นเรียน และการอภิปรายร่วมกัน มีส่วนช่วยในการพัฒนาความสามารถในการคิดและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

2. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning GPAS 5 STEPs ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ โดยจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น จึงน่าจะนำไปประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมล โพธิ์เย็น. (2564). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษ ที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 19(1), 11-28.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2565*, กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชยพล ใจสูงเนิน อรัญญา มุตและ และ นิตย์ เนียงน้อย. (2565). การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้เชิงรุกด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ GPAS 5 steps. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 14(41), 95-102.
- ทิตนา แคมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*, พิมพ์ครั้งที่ 19, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *คู่มือการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*, กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2561). *ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตามมาตรฐานสากลและวิสัยทัศน์ในศตวรรษที่ 21*, กรุงเทพมหานคร: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. (2564). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learningสู่การสร้างนวัตกรรมด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps*, กรุงเทพมหานคร: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- อนงค์นาถ ทนชัย. (2563). การใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะการนำเสนอของนักศึกษาในรายวิชาการนำเสนอผลงานทางธุรกิจ. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*. 7(1), 48-63.
- อังคณา กรินทร์รา. (2564). การพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารออนไลน์ครุศาสตร์ปริทรรศน์*. 8(1), 119-128.

อาภา วรรณฉวี. (2565). *การคิดวิเคราะห์*, สืบค้น 24 ธันวาคม 2565. จาก <https://bsru.net/การคิดวิเคราะห์>

Stiggins et al. (2004). *Classroom assessment for Student learning*. Portland OR: Assessment Training Institute.

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
The Potential Development of Staffs Within Subdistrict Administrative
Organization, Sena District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

กรกมล ธาราพิตรกิจชัย¹ นฤมล อนุนสรีพัฒน์ ²
Kornkamon tarapitkitchai, Nalaumon Anusonphat

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1. บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-45 ปี มีการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีสถานภาพสมรส มีอายุการปฏิบัติงาน 4 – 6 ปี และมีตำแหน่งหน้าที่เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 2. การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก 3. การเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส อายุการปฏิบัติงาน และตำแหน่งหน้าที่งานแตกต่างกัน มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม

Received: 2022-12-13 **Revised:** 2023-03-19 **Accepted:** 2023-03-19

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Master of Public Administration Program Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: sohmono_mkt@hotmail.com

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Master of Public Administration Program Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. e-mail: analaumon@aru.ac.th

ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนา; ศักยภาพ; บุคลากร

Abstract

This study aimed to 1) study the potential development of staffs within subdistrict administrative organization, Sena district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province 2) to compare the potential development of staffs within subdistrict administrative organization, Sena district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province categorized by personal factors. The sample of this study was 196 staffs within subdistrict administrative organization, Sena district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province. Tool of this study was the questionnaires. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and f-test. The results found that. 1. Most staffs were men aged between to 31– 45 years old, bachelor's degree of educational level, married status, 4 – 6 years of working duration and working as general administrative officers. 2. The potential development of staffs within subdistrict administrative organization, Sena district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province in general found to be in the highest level. And when considering on each aspect found that the The potential development of staffs within subdistrict administrative organization, Sena district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province in education aspect, development and potential promotion aspect, and the need for staff development aspect were at the highest level, when the training aspect was at the high level. 3. The comparison of the potential development of staffs within subdistrict administrative organization, Sena district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province categorized by personal factors found that difference of sex, age, educational level, income, marital status, working position and period of employment had no difference in the potential development of staffs within subdistrict administrative organization, Sena district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province on the training aspect, the education aspect, the development and the potential promotion aspect and the need for staff development aspect.

Keywords: Development; Potential; Staffs

บทนำ (Introduction)

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่ส่งผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการเมืองของประเทศอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้หน่วยงานทุกองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการมุ่งเน้นที่จะสร้างทุนมนุษย์(Human Capital Building) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อสร้างการปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก เนื่องจากภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอิทธิพลของวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการขององค์กร ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็น และการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ และการทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต้องขึ้นอยู่กับรากฐานของวัตถุดิบ เงินทุน การผลิต รวมถึงการทำงานของข้าราชการที่มีส่วนในการดำเนินงานส่งเสริมความเป็นอยู่ให้เกิดขึ้นกับประชาชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะอยู่บนรากฐานของทรัพยากรมนุษย์ที่จะต้องมีความรู้ความชำนาญ เพราะ หากไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ จะเกิดผลกระทบต่อกิจการ เนื่องจากภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สภาวะเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนโครงสร้าง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีได้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทรัพยากรมนุษย์จึงต้องได้รับการพัฒนาและสร้างคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องและดำเนินการควบคู่กับรูปแบบการทำงานของบุคลากร ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (บ้านจอมยุทธ, 2564)

การจะพัฒนาบุคลากรขององค์กร จำเป็นต้องประเมินความสามารถของบุคลากรขององค์กรให้รู้ว่ามีจุดแข็งอะไรที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนและมีจุดอ่อนอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไขที่สำคัญ การพัฒนาเพื่อให้รู้ทันความเป็นไปของโลกธุรกิจในอนาคต องค์กรต้องมีความสามารถที่จะแบ่งปันเอาทรัพยากรในตลาดมาสร้างความมั่งคั่งให้กับองค์กร ซึ่งเป็นภาระอันใหญ่หลวงของผู้บริหารทุกคน องค์กรที่ดีสมาชิกขององค์กรต้องมีข้อมูลมัดหรือพันธะทางใจว่าจะทำให้งานขององค์กรประสบผลสำเร็จ และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ การที่องค์กรจะขับเคลื่อนได้ขึ้นอยู่กับสมาชิกขององค์กรไม่ได้อยู่ที่โครงสร้างองค์กร โดยตัวโครงสร้างองค์กรจะไม่ได้มีความหมายแต่อย่างใดถ้าคนในองค์กรไม่มีความสามารถ ดังนั้น เมื่อรับคนดีมีความสามารถเข้ามาร่วมงานกับองค์กรแล้วความจริงที่รับทราบกันคือองค์กรต้องเจริญเติบโต ยุคหนึ่งไม่ได้ดังนั้นจำเป็นต้องพัฒนาให้พนักงานรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และการเติบโตขององค์กรจะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก เพื่อพัฒนาและดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนด และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย บุคลากรในหน่วยงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจเหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะขับเคลื่อนนโยบายและปฏิบัติงานได้นั้นต้องอาศัยบุคลากรในการขับเคลื่อน ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนองค์กรในยุคปัจจุบัน เพราะบุคลากรถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการบริหารงาน องค์การหรือหน่วยงานใดๆ ก็ตาม จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพและศักยภาพของบุคลากร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง

พัฒนาบุคลากร โดยการเพิ่มศักยภาพที่จำเป็นในด้านความรู้ ความสามารถ และสร้างทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสร้างแรงกระตุ้นให้บุคลากรในการปฏิบัติงานแล้ว การปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างแรงผลักดันให้บุคลากรมีความต้องการเรียนรู้ก็เป็นอีกทางหนึ่งในการที่ทำให้บุคลากรได้มีการพัฒนาศักยภาพด้วยตนเองด้วยความเข้าใจและนำความรู้มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อีกทางหนึ่งในทางตรงข้าม หากมีการบังคับหรือสั่งการให้บุคลากรไปอบรมหรือไปพัฒนาความรู้ด้วยความไม่เต็มใจหรือไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายในการฝึกอบรมนั้น จะทำให้บุคลากรไม่มีแรงผลักดันและจะไม่ให้ความสนใจในการอบรมจึงไม่สามารถนำความรู้มาพัฒนาศักยภาพและปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้ด้วยเหตุผลดังกล่าวองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเต็มใจและมีความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานในการให้บริการประชาชนและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยศึกษาที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตลอดจนเป็นแนวทางให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ นำไปปรับใช้กับหน่วยงานของตนอันจะทำให้เกิดการพัฒนาการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการในการพัฒนาศักยภาพการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 9 องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพน องค์การบริหารส่วนตำบลमारวิชัย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ องค์การบริหารส่วนตำบลรางจรเข้ องค์การบริหารส่วนตำบลชายนา องค์การบริหารส่วนตำบลสามตุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลลาดงา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง

ตารางที่ 3.1 ประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพน	40
องค์การบริหารส่วนตำบลमारวิชัย	39
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์	42
องค์การบริหารส่วนตำบลรางจรเข้	45
องค์การบริหารส่วนตำบลชายนา	37
องค์การบริหารส่วนตำบลสามตุ่ม	52
องค์การบริหารส่วนตำบลลาดงา	44
องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทอง	46
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง	38

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีอายุ 18-59 ปี โดยกำหนดเกณฑ์อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากแรงงานที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ถือเป็นแรงงานเด็ก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547) และอายุ 60 ปีขึ้นไป ถือเป็นผู้สูงอายุ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556) ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์อายุประชากรที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นผู้ทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 9 องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งพบว่ามีจำนวนประชากรหญิงที่มีอายุ 18-59 ปี รวมทั้งสิ้น 383 คน (กรมการปกครอง, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์อายุประชากรที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นผู้ทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 9 องค์การบริหารส่วนตำบลดังนั้นจึงเลือกใช้สูตรการคำนวณหาขนาดตัวอย่างในกรณีที่ทราบประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) (ตารางที่ 1)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากรทั้งหมด
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างโดยให้ความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad \text{ขนาดตัวอย่าง} &= \frac{383}{1+383(0.0025)} \\ &= \frac{383}{1.958} \end{aligned}$$

จากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ = 195.607 หรือ 196 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) (ภาคผนวก ก) โดยผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล มีจำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) รายได้ 5) สถานภาพสมรส 6) อายุการปฏิบัติงาน 7) ตำแหน่งหน้าที่งาน

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

ด้านการฝึกอบรม จำนวน 10 ข้อ

ด้านการศึกษา จำนวน 10 ข้อ

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ จำนวน 10 ข้อ

ด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากร จำนวน 10 ข้อ

ดังนั้นเป็นข้อคำถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) มีสเกลการวัด 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด และมีเกณฑ์ในการประเมินให้ค่าคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าคะแนนเป็น	5
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าคะแนนเป็น	4
เฉยๆ	ให้ค่าคะแนนเป็น	3
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าคะแนนเป็น	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนนเป็น	1

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาถึงนายกเทศบาลตำบลสามเมือง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลชุมชน และครัวเรือนที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.1.2 ผู้วิจัยติดต่อขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์นายกเทศบาลตำบลสามเมือง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากชุมชนในแต่ละตำบลด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามเท่าจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างของแต่ละตำบลที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างส่งถึงครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมแจ้งนัดหมายวันนัดในการจัดเก็บแบบสอบถาม

3.1.3 ผู้วิจัยประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามกับผู้ใหญ่บ้านในแต่ละชุมชน เพื่อติดตามแบบสอบถามเมื่อถึงวันนัดเก็บแบบสอบถาม

3.1.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามแต่ละชุมชนด้วยตนเอง

3.2 การวัดตัวแปร

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรอิสระ 7 ตัวแปร และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร โดยมีรายละเอียดของการวัดตัวแปร ดังนี้

3.2.1 การวัดตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส อายุการปฏิบัติงาน ตำแหน่งหน้าที่งาน มีรายละเอียดดังนี้

3.2.2 การวัดตัวแปรตาม

ตัวแปรตามในการวิจัยนี้ คือ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการฝึกอบรม
2. ด้านการศึกษา
3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ
4. ด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากร
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป ของชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าสัณยัตริยล (Percentage)

2. ระดับความคิดเห็น การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. ข้อมูลทั่วไปของประชาชน แตกต่างกันมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ของเทศบาลตำบลเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ F-Test (One Way Anova) และ T-Test

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร

บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 มีอายุ 31-45 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 ส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 มีสถานภาพสมรส จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 มีอายุการปฏิบัติงาน 4 – 6 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 และมีตำแหน่งหน้าที่เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3

2. การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร พบว่า

3.1 บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน

3.2 บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน

3.3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน

3.4 บุคลากรที่มีรายได้แตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน

3.5 บุคลากรที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม และด้านการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3.6 บุคลากรที่มีอายุการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน

3.7 บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่งานแตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน

ตารางการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่งาน

ความคิดเห็น		SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการฝึกอบรม	ระหว่างกลุ่ม	.742	9	.082	.791	.625
	ภายในกลุ่ม	19.388	186	.104		
	รวม	20.130	195			
2. ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.920	9	.324	1.899	.054
	ภายในกลุ่ม	31.778	186	.171		
	รวม	34.698	195			
3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2.286	9	.254	1.453	.169
	ภายในกลุ่ม	32.520	186	.175		
	รวม	34.806	195			
4. ด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.635	9	.182	1.081	.379
	ภายในกลุ่ม	31.260	186	.168		
	รวม	32.895	195			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.477	9	.164	1.404	.189
	ภายในกลุ่ม	21.743	186	.117		
	รวม	23.220	195			

ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งค่า Sig. มากกว่าค่า $\alpha = .05$ ทั้ง 4 ด้าน แสดงว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่งานแตกต่างกันมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของที่ยารชต์ นิลนัครา (2563, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ผลักดันให้พนักงานส่วนตำบลและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาศักยภาพของตนเอง กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ความต้องการในการพัฒนานตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการฝึกอบรม บุคลากรส่วนใหญ่มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเรื่องหน่วยงานให้ออกาสให้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรอื่น ที่ไม่ได้อยู่ในสายการปฏิบัติงานของตนเอง และหน่วยงานสนับสนุนด้านงบประมาณในการฝึกอบรมอย่างเพียงพอในรอบปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากความเหมาะสมและตรงกับตำแหน่งและหน้าที่ในการปฏิบัติงานจัดสรรงบประมาณการฝึกอบรมอย่างเพียงพอและเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ มีการกำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพันทะนาม ลัดสะจัก (2559, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย : กรณีศึกษา แขนงข้อมูลข่าวสารทรัพยากรธรรมชาติ แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า แนวทางการพัฒนาที่ต้องการมากที่สุด ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ โดยใช้วิทยากรที่เชี่ยวชาญ ระหว่างอบรมให้มีการฝึกทักษะด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมได้มีการลงมือปฏิบัติ การทำวิจัยเพื่อพัฒนางานประจำจริง และให้มีการศึกษา ดูกางหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการทำวิจัยเพื่อพัฒนางานประจำ

1.2 ด้านการศึกษา บุคลากรส่วนใหญ่มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในเรื่องปัจจุบันได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ตรงกับสายงานที่ปฏิบัติงานอยู่ และหน่วยงานจัดหาทุนสนับสนุนภายนอกให้เพื่อใช้ในการศึกษาต่อ ทั้งนี้เนื่องจากเพราะการสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีโอกาสศึกษาต่อเพื่อนำความรู้มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ สนับสนุนให้บุคลากรลาศึกษาต่อได้ทั้งทุนขององค์การบริหารส่วนตำบล และทุนส่วนตัวและจัดสรรงบประมาณในการให้ทุนการศึกษาตามที่ระเบียบกฎหมายและหนังสือสั่งการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวนภา พรหมพิชัย (2563, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพของข้าราชการธุรการด้านการบริหารจัดการงานคดีการศึกษา สำนักงาน

อัยการในพื้นที่จังหวัดน่าน พบว่า ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และปรับทัศนคติ บุคลากร ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบและวิธีการพัฒนาศักยภาพ จัดส่งให้บุคลากร ไปศึกษาต่อในหลักสูตรต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาต่อเพิ่มเติมในทุกระดับชั้น

1.3 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ บุคลากรส่วนใหญ่มีการพัฒนาศักยภาพ ของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในเรื่อง หน่วยงานมีการจัดสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อกับการปฏิบัติงานในสายงานที่ตน ปฏิบัติงานอยู่ และได้รับการมอบหมายงานที่สำคัญ เพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการทำงานหรือ ความท้าทายใหม่ๆ ทั้งนี้อาจเพราะมีการจัดศึกษาดูงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนาศักยภาพบุคลากร สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพภายในองค์กร เช่น การมอบหมายหน้าที่ให้ทำเป็น ครั้งคราวการให้รักษาการแทนการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่การทำงานเพื่อให้โอกาสศึกษางานที่แปลก ใหม่ หรือการได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าความรู้และประสบการณ์จากหน่วยงานอื่นที่ประสบผลสำเร็จการจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานในทุกแผนกงานมีการปรับปรุงการปฏิบัติงานจากการนิเทศงานโดยจัดทำ แผนงานให้ชัดเจนจัดสรรงบประมาณการฝึกอบรมอย่างเพียงพอและงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ในการพัฒนาบุคลากรมีเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพันทะนาม ลัดสะจิก (2559,บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย : กรณีศึกษา แขนงข้อมูลข่าวสารทรัพยากรธรรมชาติ แขนงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว พบว่า รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย ที่สร้างขึ้น มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการเขียนข้อเสนอ โครงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย รวมทั้งเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยเพื่อ พัฒนางานประจำให้กับบุคลากรแขนงข้อมูลข่าวสารทรัพยากรธรรมชาติ แขนงคำม่วน สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว กิจกรรมมี 3 กิจกรรม ได้แก่ การอบรมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย การศึกษาดูงานหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จและการ ปฏิบัติการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของตุลพันธุ์ รัตนธรรมดิษฐ์ (2563, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และ แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ศูนย์ช่วยเหลือสังคมสายด่วน 1300 จังหวัดปทุมธานี พบว่า ความต้องการของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรได้แก่ การพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทภารกิจอำนาจหน้าที่ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และ ส่งเสริมทัศนคติเชิงบวก

1.4 ด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากร บุคลากรส่วนใหญ่มีการ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัด พระนครศรีอยุธยาในเรื่องการมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และความถนัด ของ บุคลากรสายการสนับสนุน และทักษะในการบริหารเวลา และการคิดอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ อาจ เพราะหน่วยงานสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้และพัฒนาตนเองของ หน่วยงาน มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานตามสัดส่วนของความรับผิดชอบและ ความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรโดยอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้และ

ปฏิบัติงานแก่บุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีรวัศ พรหมขาม (2562, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาคือการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร คือ มีการสนับสนุน การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ มีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีการปรับทัศนคติในการทำงาน และมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน ส่วนรูปแบบหรือวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรคือการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรมร่วมกัน และการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

2. การเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส อายุการปฏิบัติงาน และตำแหน่งหน้าที่งาน แตกต่างกันไป มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากรไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกุล ภูกลาง (2560, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจำแนกตาม เพศ อายุ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ทรัพยากรบุคคล จึงหมายถึงกระบวนการพัฒนา การฝึกอบรม การส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการทำงานเพื่อให้บุคลากรเกิดความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และทัศนคติ ที่จะสามารถปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและมีแรงจูงใจผลักดันภารกิจให้บรรลุเป้าหมายตามท้องถื่นที่กำหนดเป็นสำคัญมนุษย์เราเมื่อต้องการทำงานบางอย่างจำเป็นต้องมีความรู้ในสิ่งนั้น ๆ

มีความพยายามและมุ่งมั่นในการที่จะทำงานให้ดีที่สุดแต่มนุษย์เรามากจะทำงานเพียงลำพัง เปรียบเสมือนการมองเหรียญด้านเดียวหากมนุษย์เราได้มีการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ก็เกิดมุมมองที่ต่างกันเมื่อได้ทำงานร่วมกันแล้วก็จะมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานที่ทำให้มากที่สุดทำให้มีมุมมองที่กว้างกว่าเดิม มีการจัดทำข้อมูลจัดเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูลอย่างมีระบบผลสุดท้ายงานที่ทำก็จะเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและสภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงในสังคมโลกปัจจุบัน ทำให้องค์กรต่างๆ ต้องหันกลับมาทบทวนตนเอง และให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการมุ่งเน้นที่จะสร้างทุนมนุษย์และการจัดการความรู้เพื่อสร้างความได้เปรียบใน

การเป็นผู้นำในการปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวดังกล่าว คำกล่าวที่ว่า องค์กรที่อยู่รอดได้ คือองค์กรที่สามารถปรับตัวตามกระแสการเปลี่ยนแปลงได้แต่องค์กรที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องสามารถคาดคะเนความเปลี่ยนแปลงล่วงหน้าและปรับตัวได้ก่อนและการที่จะเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศได้ตลอดกาลนั้นองค์กรจะต้องสามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลง การคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงและสามารถกำหนดแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดจนความสามารถในการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงได้ในที่สุด

สรุป การพัฒนาศักยภาพ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารมีมากมายรวดเร็ว ง่ายดาย องค์กรในยุคปัจจุบันจึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด เลิกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ทำงานไปวัน ๆ ไม่สนใจข้อมูลข่าวสาร ไม่มีจิตใจพร้อมบริการ ตรงกันข้าม องค์กรที่ดีควรปฏิบัติต่อประชาชน ดุจญาติพี่น้องที่มีจิตใจที่พร้อมให้บริการ พร้อมรับฟังปัญหาต่างๆจัดให้ประชาชนได้แสดงปัญหาและแนวทางแก้ไข รวบรวมปัญหาความเดือดร้อน จัดตั้งกลุ่มองค์กร เพื่อกำหนดการวางแผน แนวทางแก้ไขปัญหา และติดต่อประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่างๆศักยภาพจึงเป็นความสามารถส่วนบุคคลที่ถูกซ่อนเร้นไว้ หากได้รับการพัฒนา คือการนำเอาความสามารถนั้นออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สิ่งที่มาตามก็คืองานทุกอย่างที่ทำก็จะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปปรับใช้กับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1. ด้านการฝึกอบรม บุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลหน่วยงานได้เชิญวิทยากรฝึกอบรมที่มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่องในรอบปีที่ผ่านมา ควรลดค่าใช้จ่ายในการเรียกเก็บเงินจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง ค่าที่พัก (โรงแรม) ในกรณีที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีภูมิลำเนาใกล้เคียงมิใช่บังคับให้พักที่โรงแรมทุกคน ควรจัดหลักสูตรในการฝึกอบรมที่ทุกวิชาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในการเชิญวิทยากร ควรเน้นผู้ที่ทำงานในหน้าที่หรือปฏิบัติงานจริง เพื่อให้การบรรยายตรงกับข้อเท็จจริง

2. ด้านการศึกษา บุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลหน่วยงานอำนวยความสะดวกในการลาศึกษาต่อทั้งเต็มเวลาและใช้เวลานอกราชการ องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรที่จะเสริมสร้างความรู้ให้แก่บุคลากรในท้องถิ่น เช่น การศึกษาต่อ การฝึกอบรม เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

3. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ บุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลหน่วยงานมีการสร้างแรงจูงใจในการค้นหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) อย่างสม่ำเสมอ ควรมีการถ่ายทอดความรู้ทักษะใน

การทำงานระหว่างบุคลากรด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการพัฒนาโดยการศึกษาด้านการพัฒนาโดยการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาในงานอาชีพและด้านการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้

4. ด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากร บุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำงานเป็นทีม ควรปรับวิสัยทัศน์ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกคนในเรื่องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรว่ามีความสำคัญและจำเป็นในการทำงาน ที่สำคัญ ถ้าทุกคนมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรว่ามีความสำคัญและจำเป็นในการทำงานย่อมจะทำให้การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรประสบผลสำเร็จ เพราะการมีความคิดที่จะพัฒนาที่มาจากความรู้สึกจะส่งผลในการปฏิบัติดีกว่าการบังคับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบว่าผลที่ได้เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ควรมีการศึกษาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในโอกาสต่อไป

4. ควรมีการศึกษาถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อันสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในด้านการพัฒนาโดยการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาโดยการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพ และด้านความจำเป็นความต้องการพัฒนาของบุคลากร ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัญญ์ฐ์สุนันทา. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการท างานของบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ: ญุณแง่สู่ความเป็นเลิศ วารสารบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 51(3), 239-257.
- จิตราวรรณ มณีศรีวงศ์กุล. (2559). กลยุทธ์การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่องค์กร

- แห่งความเป็นเลิศ: กรณีศึกษาสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพิษณุโลก. ลพบุรี: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- จินต์จุฑา จันทรประสิทธิ์. (2559). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของบุคลากรทางการศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- จินสา ช่วยสมบูรณ์. (2556). แนวทางการพัฒนาบุคลากร : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง (จังหวัดสงขลา).
- จารุเนตร เกื้อภักดี. (2559). แนวทางพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราวรรณ แสงตันชัย และเพ็ญนิแฉรุธ. (2561) แนวทางการพัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ปีที่ 13 ฉบับที่ 43 มกราคม-มีนาคม, 53-62.
- ธัญญา ผลอนันต์. (2546). การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลแนวทางสร้างความพึงพอใจแก่พนักงาน เล่มที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:อินโนกราฟฟิกส์.
- ชลิดา ศรีมณี. (2563). เอกสารประกอบคำบรรยายกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อทักษะทางวิชาชีพ
กับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ
The Relationship Between Professional Ethics of Accounting That
Affects Professional Skills and Work Practices of Accountants
in Accounting Offices in the Northern Region

อภิชาติ สิริชัยเจริญกุล¹
Apichart Sirichaicharoenkul

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ และ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะทางวิชาชีพที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ โดยกลุ่มตัวอย่างคือนักบัญชีที่ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีใน 9 จังหวัดภาคเหนือ 135 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านการรักษาความลับ และ ด้านความโปร่งใสส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และ 0.05 สามารถทำนายการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ ได้ร้อยละ 73.30 และ ปัจจัยทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร ด้านทักษะการจัดการตนเอง และ ด้านทักษะการจัดการองค์กรส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถทำนายการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ ได้ร้อยละ 75.40

คำสำคัญ (Keywords): จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี; ทักษะทางวิชาชีพ; ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

Received: 2023-02-17 Revised: 2023-03-18 Accepted: 2023-03-21

¹ สาขาบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ Master of Accounting, Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University Corresponding Author e-mail: Apichart.sir.aa@gmail.com

Abstract

This study aims to study the relationship of accounting professional ethics affecting the work performance of accountants in accounting offices in the northern region and to study the relationship of professional skills affecting the performance of accountants in accounting offices in the northern region. The sample used in this study were 135 people. Research instruments a questionnaire. The statistics used data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression statistical analysis. The results found that Accounting professional ethics factors in terms of knowledge, competence, care and maintenance of standards in performance, confidentiality and transparency, affecting the performance of the accounting profession of accountants that work in accounting offices in the northern region had a statistical significance at the 0.1 and .05 level. Therefore, we can predict the performance of the accountants in the accounting office in the northern region at 73.30 percent. Professional skills factor intellectual skills, interpersonal skills, communication, self-management and organizational management affect to the performance of the accountant in the accounting office in the North region with statistical significance at the .05 level. Therefore, we can predict the performance of the accountants in the accounting office in the northern region at 75.40 percent.

Keywords: Accounting Professional Ethics; The Professional Skills; The Performance Efficiency

บทนำ (Introduction)

เนื่องจากปัจจุบันสภาพแวดล้อมของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมส่งผลให้สภาพแวดล้อมในการทำงานของแต่ละบุคคลและธุรกิจมีความซับซ้อนและเต็มไปด้วยการแข่งขัน และเมื่อเศรษฐกิจเปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจระดับโลกที่มีการเจริญเติบโตทางสังคมมากขึ้นส่งผลทำให้ค่านิยมต่างๆ เปลี่ยนไปเป็นวัตถุนิยม การประกอบธุรกิจก็มุ่งเน้นที่ความมั่นคงและมั่นคงทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จริยธรรมหรือจรรยาบรรณจึงเป็นหลักพื้นฐานที่สำคัญเพื่อยกระดับความเป็นคนดีในสังคม ธุรกิจจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้นั้นกำลังคนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง และหากต้องการความยั่งยืนจะต้องมีการพัฒนาจิตใจคนให้มีจริยธรรม และจรรยาบรรณการมีภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเองและกิจการอย่างยั่งยืนสามารถเกิดได้จากการมีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานรวมทั้งการมีจรรยาบรรณ ด้วยเหตุนี้ จริยธรรมหรือจรรยาบรรณทางวิชาชีพจึงเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบธุรกิจได้ยึดถือและนำไปปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้สังคม

ธุรกิจเป็นสังคมที่ตึงตัง มีความยุติธรรม และความถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาชีพบัญชีซึ่งถือว่ามีส่วนสำคัญต่อองค์กรอย่างมากที่ควรต้องยึดถือและประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

จรรยาบรรณในการปฏิบัติงานทางการบัญชีถือเป็นข้อกำหนดกับประมวลความประพฤติหรือวิธีปฏิบัติงานที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกคนต้องยึดถือเพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นมืออาชีพและเสริมสร้างเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีซึ่งมีรอบความประพฤติที่สอดคล้องกับศีลธรรมและหลักการครองชีพให้เป็นที่ประจักษ์แก่ลูกค้าและสาธารณชนเพื่อความน่าเชื่อถือและไว้วางใจในผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจรรยาบรรณจึงเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบัน เพราะถ้าบุคลากรในองค์กรขาดการปฏิบัติตามจรรยาบรรณแล้ว โอกาสที่องค์กรจะเจริญเติบโตก้าวหน้าก็ลดน้อยลงเช่นกันในขณะที่โอกาสที่จะประสบความล้มเหลวกับมากขึ้นซึ่งหากบุคคลใดไม่มีคุณธรรมเป็นหลักเบื้องต้นแล้วเป็นการยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนเองและวิชาชีพนั้น ๆ (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2556 : อ้างถึงใน รัฐติกาญจน์ ศรีพอ และคณะ, 2557)

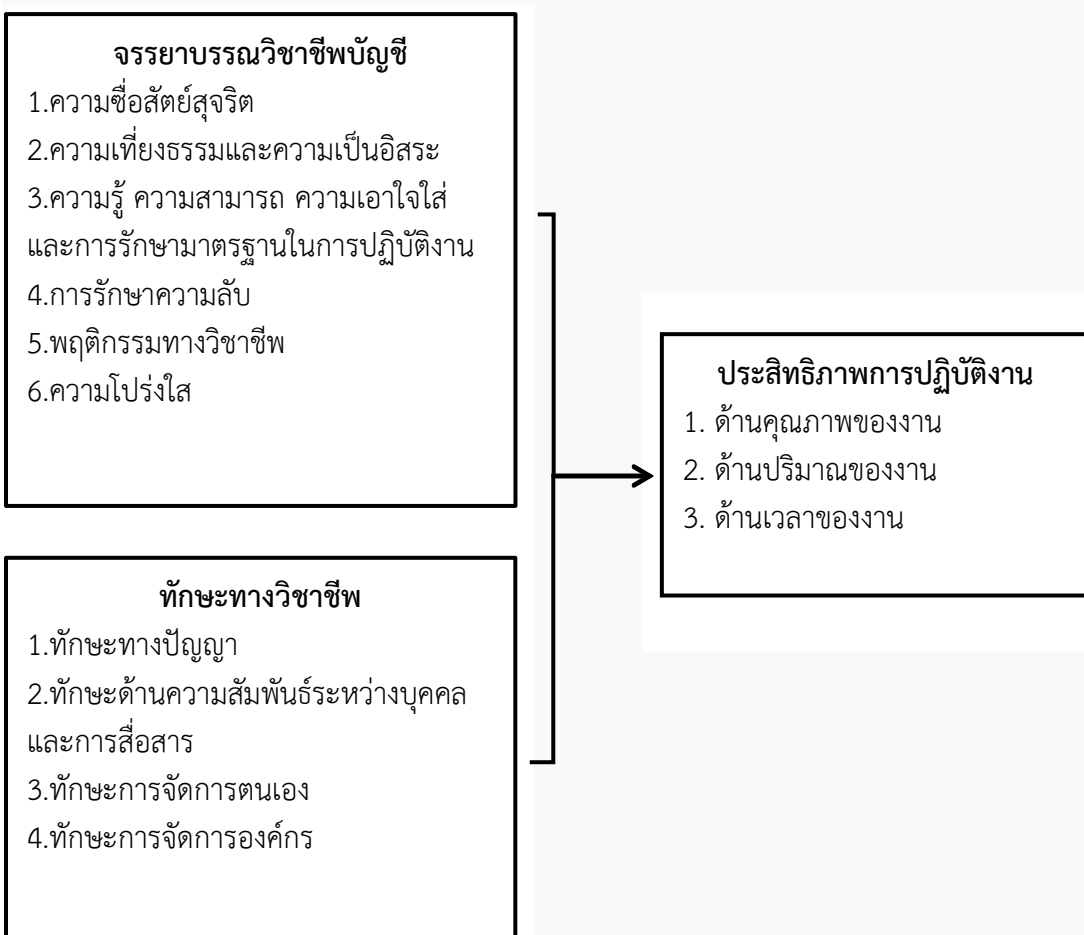
ในเขตภาคเหนือตอนบน หรือ 9 จังหวัดภาคเหนือ ประกอบไปด้วย เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และอุดรดิตถ์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี 2563) สภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญในฐานะเป็นศูนย์กลางที่มีการตั้งคลังสินค้าระหว่างจังหวัดของภาคเหนือและการขนส่งสินค้าไปยังภูมิภาคอื่นบางจังหวัดมีการค้าระหว่างประเทศอีกด้วย จากข้อมูลการจดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า มีการจดทะเบียนทั้งสิ้น จำนวน 202 ราย จากจำนวนรายชื่อสำนักงานบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าใน 9 จังหวัดภาคเหนือ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2563) การปฏิบัติงานด้านการบัญชีในปัจจุบันต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อกำหนด ข้อบังคับตามกฎหมาย รวมถึงข้อบังคับตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ดังนั้น จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักบัญชียิ่งถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญขององค์กรในการนำเสนอข้อมูลทางการเงินอย่างโปร่งใส เป็นอิสระ เที่ยงธรรม ซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่อลูกค้าและผลประโยชน์โดยรวมของสาธารณชน เป็นผลให้นักบัญชีต้องยึดมั่นต่อจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ซึ่งบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงการสร้างความรู้และความเข้าใจในจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพให้กับนักบัญชี เพื่อนำไปปฏิบัติจริงในการประกอบวิชาชีพอย่างประสบความสำเร็จทั้งตนเองและกิจการ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีเขตภาคเหนือ เพื่อให้ทราบว่าจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2561 มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักบัญชีหรือไม่ อย่างไรและทำให้ทราบถึงปัญหาข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทำบัญชี อีกทั้งเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และผู้ที่สนใจในการนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะทางวิชาชีพที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Research Framework)

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย (Research Assumptions)

สมมติฐานที่ 1 ความเชื่อศรัทธาสุจริตส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 2 ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำ

สมมติฐานที่ 3 ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงานส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 4 การรักษาความลับส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 5 พฤติกรรมทางวิชาชีพส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 6 ความโปร่งใสส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 7 ทักษะทางปัญญาส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 8 ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 9 ทักษะการจัดการตนเองส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

สมมติฐานที่ 10 ทักษะการจัดการองค์กรส่งผลกระทบบางส่วนต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักบัญชีที่ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีใน 9 จังหวัดภาคเหนือ จำนวนทั้งสิ้น 409 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จากการคำนวณโดยใช้สูตร Taro Yamane (สุทธนู ศรีไสย์, 2551 : 145) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 202 ตัวอย่าง และได้รับแบบสอบถาม

ตอบกลับคืนมาจำนวน 135 แห่งคิดเป็น 67% สอดคล้องกับ Aaker, Kumar and Day (2001) ที่อธิบายว่า การใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลควรมีอัตราการตอบกลับอย่างน้อย 20% จึงเป็นที่ยอมรับได้

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อทักษะทางวิชาชีพกับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.96 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ตัวแปรข้อมูลทั่วไปของบุคคล จะใช้ค่าการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระยะเลากการจดทะเบียน ใช้วิธีคำนวณโดยหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการ วิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 79.30 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.00 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.60 มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีระยะเวลาการจดทะเบียน 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตอนที่ 2 จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ

ค่าเฉลี่ยของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.50) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรักษาความลับ รองลงมาได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน และด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือใหม่

ค่าเฉลี่ยของทักษะทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.40) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านทักษะการจัดการตนเอง รองลงมาได้แก่ ด้านทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร ด้านทักษะการจัดการองค์กร และด้านทักษะทางปัญญา ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ

ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.41) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านคุณภาพของงาน รองลงมาได้แก่ ด้านปริมาณของงาน และด้านเวลาของงาน ตามลำดับ

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณปัจจัยจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ

ตัวแปร	B	β	SE _b	t	Sig.
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต(X ₁)	.104	.101	.090	1.160	.248
ด้านความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ(X ₂)	.058	.056	.095	.605	.547
ด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน(X ₃)	.337	.328	.086	3.893	.000**
ด้านการรักษาความลับ(X ₄)	.238	.229	.095	2.498	.014*
ด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ(X ₅)	-.010	-.011	.067	-.154	.878
ด้านความโปร่งใส(X ₆)	.235	.237	.100	2.351	.020*

SE_{est} = ±0.231 R = 0.863, R² = 0.733 F = 62.239 Constant = 0.076

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ** P < .01 , * P < .05

จากตารางที่ 1 พบว่าตัวแปรมาตรฐานด้านจรรยาบรรณวิชาชีพที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ คือด้านความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน(X₃) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาคือ ด้านการรักษาความลับ(X₄) และ ด้านความโปร่งใส(X₆) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณปัจจัยทักษะทางวิชาชีพ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ

ตัวแปร	B	β	SE _B	t	Sig.
ด้านทักษะทางปัญญา(X ₇)	.201	.217	.085	2.360	.020*
ด้านทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร(X ₈)	.295	.288	.094	3.139	.002*
ด้านทักษะการจัดการตนเอง(X ₉)	.238	.235	.089	2.665	.009*
ด้านทักษะการจัดการองค์กร(X ₁₀)	.194	.207	.069	2.797	.006*

SE_{est} = ± 0.205 R = 0.873, R² = 0.754 F = 103.838 Constant = 0.330

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ** P < .01 , * P < .05

จากตารางที่ 2 พบว่าตัวแปรมาตรฐานด้านทักษะทางวิชาชีพที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ คือด้านทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร(X₈) ด้านทักษะการจัดการองค์กร(X₁₀) ด้านทักษะทางปัญญา(X₇) และ ด้านทักษะการจัดการตนเอง(X₉) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อทักษะทางวิชาชีพกับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความซื่อสัตย์สุจริตส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่าไม่มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือมีการปฏิบัติงานตรงตามหลักฐานที่เป็นจริง และ มีการจัดทำเอกสารทางบัญชีที่ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีมากเกินไปทำให้อาจจะเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิพร ชาญศิลป์ และ ฐิตาภรณ์ สันจรรย์ศักดิ์ (2564) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบ และความ เป็นมืออาชีพที่มีผลต่อคุณภาพรายงานการสอบบัญชี ในมุมมองของผู้ให้บริการสอบบัญชี ในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านการรักษาความลับ ด้านความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ด้านความ รับผิดชอบต่อเป็นหุ้นส่วน บุคคล

หรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้ด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และ จรรยาบรรณทั่วไปเป็นหลักการ เกี่ยวกับพฤติกรรมวิชาชีพ มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงาน การสอบบัญชี

สมมติฐานที่ 2 ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของผู้ทำ ผลการศึกษาพบว่าไม่มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะ ผู้ทำ บัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือมีการบันทึกข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้องตามหลักฐาน เอกสาร ทางการบัญชี และ มีการหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์หรือสถานการณ์ใด ๆ ที่ อาจทำให้ผู้ทำบัญชีไม่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็น กลางในการใช้ดุลยพินิจมากเกินไปอาจจะทำให้ขาดความ อะลุ้มอล่วยในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งรัมย์ รัชสมบัติ และ กัญญาณัฐ รัตนประ ภาธรรม (2564) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของ นักวิชาการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีด้าน จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และด้านทัศนคติทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพรายงาน ทางการเงินโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญสรุปได้ว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลกระทบต่อคุณภาพ รายงานทางการเงินโดยรวม

สมมติฐานที่ 3 ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการ ปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชี ภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ บันทึกบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป มีการวางแผนการทำงาน โดยจัดลำดับ ขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับ การศึกษาของณัฐวัชร อุตตมะปรากรม (2561) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณ วิชาชีพบัญชีและพฤติกรรมการตกแต่งกำไร กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย พบว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมี ระดับความคิดเห็น ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีในระดับ มากที่สุด ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณ วิชาชีพบัญชีและ พฤติกรรมการตกแต่งกำไร พบว่า ความเป็นอิสระ และ มาตรฐานในการ ปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการตกแต่งกำไรที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.1 และ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ผลกระทบตัวแปรควบคุมในการปฏิบัติงาน พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มี ความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการตกแต่งกำไรที่ระดับ นัยสำคัญที่ 0.1 และ 0.05 คือ ความ โปร่งใส ความอิสระ และ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานที่ 4 การรักษาความลับส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ ผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือมีการรักษา ข้อมูลความลับขององค์กร และ ไม่นำข้อมูลที่เป็นความลับไปใช้เพื่อก่อประโยชน์ของ ตนเองหรือ บุคคลอื่นโดยมิชอบ และ ไม่ให้บุคคลอื่นเข้ามารับรู้ความลับขององค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ

รุ่งรัศมี รัชสมบัติ และ กัญญาณัฐ รัตนประภาธรรม (2564) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของนักวิชาการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และด้านทัศนคติทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพรายงานทางการเงินโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญสรุปได้ว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลกระทบบต่อคุณภาพรายงานทางการเงินโดยรวม

สมมติฐานที่ 5 พฤติกรรมทางวิชาชีพส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่าไม่มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือมีการปฏิบัติงานโดยปราศจากการควบคุมที่ไม่เหมาะสม และ มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระภายใต้กรอบวิชาชีพบัญชีซึ่งอาจจะทำให้เกิดความละหลวมในการปฏิบัติงาน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐวัชร อุตตะมะปรากรม (2561) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและพฤติกรรมการตกแต่งกำไรกรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมี ระดับความคิดเห็นด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีในระดับ มากที่สุด ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและ พฤติกรรมการตกแต่งกำไรพบว่า ความเป็นอิสระ และ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการตกแต่งกำไรที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.1 และ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ผลกระทบตัวแปรควบคุมในการปฏิบัติงาน พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการตกแต่งกำไรที่ระดับ นัยสำคัญที่ 0.1 และ 0.05 คือ ความโปร่งใส ความอิสระ และ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานที่ 6 ความโปร่งใสส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือมีเจตนาจำนงสุจริตในการปฏิบัติงาน มีการบันทึกข้อมูลและแสดงเนื้อหาตามความเป็นจริง และ มีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สอดคล้องกับการศึกษาของศศิพร ชาญศิลป์ และ ฐิตาภรณ์ สีนจรรย์ศักดิ์ (2564) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบ และ ความเป็นมืออาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการสอบบัญชี ในมุมมองของผู้ให้บริการสอบบัญชี ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านการรักษาความลับ ด้านความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ด้านความรับผิดชอบต่อเป็นหุ้นส่วนบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบ วิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้ด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไปเป็นหลักการ เกี่ยวกับพฤติกรรมวิชาชีพ มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพรายงานการสอบบัญชี

สมมติฐานที่ 7 ทักษะทางปัญญาส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือมีการนำ

ความรู้มาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีความสามารถในการสอบถาม สืบค้น ประมวล ข้อมูล หลักฐาน และมีความสามารถในการคิดเชิงทฤษฎีและการวิเคราะห์อย่างระมัดระวัง สอดคล้องกับการศึกษาของ ดารุณี กองทอง (2560) ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่บัญชีในสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชีด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ เป็นด้านที่เจ้าหน้าที่บัญชีในสำนักงาน กสทช. มีความสามารถ มากที่สุดรองลงมาคือ ด้านทักษะทางวิชาชีพ และด้านความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า อายุ ระดับ การศึกษาและความถี่ในการฝึกอบรม ที่แตกต่างกันมีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่บัญชีโดยภาพรวม แต่ตำแหน่งงานและประสบการณ์ที่แตกต่างกันนั้นไม่มีผลต่อ ความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชี นอกจากนี้ ยังพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่าง การมุ่งเน้นในการปฏิบัติงานกับความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชี

สมมติฐานที่ 8 ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการ สื่อสารส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือมีความสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขต ภาคเหนือมีศิลปะในการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย หลายทางวัฒนธรรมหรือความคิดเห็น ต่างกัน มีการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ และ ความสามารถในการทำงานท่ามกลางสภาวะ ของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ความสามารถในการเจรจาแก้ไขปัญหา และทำให้ได้รับการยอมรับอย่างมีอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปภาวดี ผืนกาศ, ประกาย ดาว แวนันท์, ประณิตา ชาวโพธิ์, ปริญากร อริวรธนา, ปรียาภรณ์ เก้าจั่ว, ภาวรินทร์ ตีบมาโชค และ วนิตา วันดี (2563) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของบัณฑิตบัญชีที่เป็นที่ต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย : ผู้ใช้บัณฑิตในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลการศึกษาดังนี้โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้าน ความรู้ ทักษะด้านทางปัญญา ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบโดยมี สมมติฐานที่ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม, ทักษะด้านความรู้, ทักษะด้านปัญญา, ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะด้านการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสมมติฐานทั้ง 5 ข้อ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อประสิทธิผลของผู้มีส่วนได้เสีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานที่ 9 ทักษะการจัดการตนเองส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขต ภาคเหนือมีความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ และ ความสามารถในการพิจารณาโดยใช้ วิจารณญาณเยี่ยงผู้ ประกอบวิชาชีพในการตัดสินใจ และมีความสามารถในการคาดคะเนและ ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์ ฉัตรเงิน (2562) ศึกษาเรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพและแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี การประปาส่วนภูมิภาคเขต 2 พบว่า ทักษะวิชาชีพบัญชีซึ่งประกอบไปด้วย ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการบุคคล และทักษะด้านการจัดการองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี การประปาส่วนภูมิภาค เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 10 ทักษะการจัดการองค์กรส่งผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ในสำนักงานบัญชีภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือมีการใช้ดุลยพินิจและตัดสินใจอย่างมีอาชีพมีภาวะผู้นำ และมี ความสามารถในการจัดการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่น ๆ และการตัดสินใจ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปาริชาติ จันทสุรัส (2559) ศึกษาเรื่อง ทักษะทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานและคุณภาพการตรวจสอบภายใน : มุมมองของผู้รับบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่อทักษะทางวิชาชีพที่ผู้ตรวจสอบภายในควรมีในการปฏิบัติงาน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปัญญา ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ตามลำดับ โดยผู้รับบริการที่มีตำแหน่งงานปัจจุบันและ ใช้บริการการตรวจสอบภายในมาแล้วแตกต่างกันให้ระดับความคิดเห็นต่อทักษะทางวิชาชีพที่ผู้ตรวจสอบภายในควรมีในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1.1 ผู้ทำบัญชีควรมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพเป็นอย่างดี และ ให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของวิชาชีพอย่างจริงจัง มีการมุ่งเน้นในการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดตามมาตรฐานของวิชาชีพ

1.2 ผู้ทำบัญชีควรให้ความสำคัญกับทักษะ เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษา มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และ ทักษะทางปัญญา เพื่อที่จะทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้สำเร็จลุล่วงตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ขององค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบของจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีที่มีผลต่อทักษะทางวิชาชีพกับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือของกลุ่มอื่นอาชีพ เช่น นักวิชาการ

ภาชี นักวิชาการสรรพสามิต เจ้าพนักงานสรรพสามิต เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของทักษะ เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความรู้ความสามารถทางกฎหมาย และ ความสามารถในการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีต่อประสิทธิภาพการทำงานและความพร้อมในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี เขตภาคเหนือ

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณัฐวัชร อุตตะมะปรางกรม. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและพฤติกรรม การตกแต่งกำไร กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ดารุณี กองทอง. (2560). ความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชีในสำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรธานี.
- ปภาวดี ผืนกาศ, ประกายดาว แวนันท์, ประณิตา ขาวโพธิ์, ปริญากร อริวรรณ, ปรียาภรณ์ แก้ว จั้ว, ภาวรินทร์ ตีบบำโชค และ วนิตา วันดี. (2563). คุณลักษณะของบัณฑิตบัญชีที่เป็น ที่ต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย : ผู้ใช้บัณฑิตในจังหวัดเชียงใหม่. หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ปาริชาติ จันทสุรัส. (2559). ทักษะทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานและคุณภาพการตรวจสอบภายใน : มุมมองของผู้รับบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิมพ์ ฉัตรเงิน. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพและแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี การประปาส่วนภูมิภาคเขต 2. หลักสูตรปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี.
- รุ่งรัศมี รัชสมบัติ และ กัญญาณัฐ รัตนประภาธรรม. (2564). สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อ คุณภาพรายงานทางการเงินของนักวิชาการเงินและบัญชีในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- ศศิพร ขาญศิลป์ และ จิตาภรณ์ สีนจรรย์ศักดิ์. (2564). อิทธิพลจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ทักษะใน การปฏิบัติงานตรวจสอบ และความเป็นมืออาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานการสอบ บัญชี ในมุมมองของผู้ให้บริการสอบบัญชี ในเขตกรุงเทพมหานคร. หลักสูตรบัญชี มหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Aaker, D.A., V. Kumar and G.S. Day. (2001). *Marketing Research (7th ed.)*. New York: John Wiley and Sons.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์โรงเรียนบ้านรักภาษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร
Factors Affecting the decision to purchase a franchise of Banrakpasa
School in Bangkok

Dawei Wang¹ วิชากร เฮงษฎ์กุล²
Dawei Wang¹ and Vichakorn Hengsadekul²

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ 2) คุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ทำการเก็บตัวอย่างกับผู้ตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์โรงเรียนบ้านรักภาษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณค่าตราสินค้า ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์มากที่สุด ($\bar{X}=4.21$, S.D.=.592) รองลงมา คือ การสนับสนุนแฟรนไชส์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, S.D.=.681) ความน่าเชื่อถือ ($\bar{X}=3.52$, S.D.=.790) และ ความไว้วางใจ ($\bar{X}=3.24$, S.D.=.844) ตามลำดับ 2) ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ สามารถพยากรณ์ค่าอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์โรงเรียนบ้านรักภาษา ในกรุงเทพมหานคร โดยมีค่า $R^2=.600$ หรือคิดเป็น 60.0 เปอร์เซนต์ มีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05

คำสำคัญ (Keywords): คุณค่าตราสินค้า; การสนับสนุนแฟรนไชส์; ความไว้วางใจ; ความน่าเชื่อถือ

Abstract

Received: 2023-01-24 **Revised:** 2023-03-19 **Accepted:** 2023-03-19

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: mappingloving@hotmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Lecturer, Master of Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

This research aimed to study the 1) level of brand equity, franchise support, trust, and reliability that affects the decision to purchase a franchise. 2) Brand equity, franchise support, trust, and reliability influence the decision to purchase a franchise. The research employed a quantitative method; using a closed-ended questionnaire for survey research. Data were collected from 400 persons who decided to purchase Banrakpasa School. by nonprobability sampling and convenience sampling. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and multiple regression analysis at the significant level of .05. The finding results show that 1) the level of brand equity affect the decision to purchase the franchise at a most ($\bar{X}$ =4.21, S.D.=.592), inferior to is franchise support was at high ($\bar{X}$ =3.77, S.D.=.681), reliability ($\bar{X}$ =3.52, S.D.=.790), and trust ($\bar{X}$ =3.24, S.D.=.844) respectively. 2) Factors of brand equity, franchise support, trust, and reliability can predict the total influence on the decision to purchase a Banrakpasa School franchise in Bangkok by R^2 =.600, or 60.0 percent at the significant level of .05.

Keywords: Brand Equity; Franchise Support; Trust; Reliability

บทนำ (Introduction)

ธุรกิจแฟรนไชส์เริ่มเข้ามามีบทบาทในภาคธุรกิจนับตั้งแต่ พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา จากการเริ่มต้นในประเภทร้านอาหารและร้านค้ามินิมาร์ท และมีการพัฒนาให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นจากร้านสะดวกซื้อ 7-11 หรือร้านกาแฟ Amazon จนปัจจุบันมีประเภทธุรกิจแฟรนไชส์สูงถึง 520 กิจการ (ธนาคารกรุงเทพ, 2561) ซึ่งการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ในสภาวะสภาพเศรษฐกิจที่มีความผันผวน แต่ธุรกิจแฟรนไชส์กลับมีการเติบโตสวนทางกับสภาพเศรษฐกิจที่ดำเนินอยู่ กลายเป็นจุดเด่นที่นำลงทุนสำหรับบุคคลที่ต้องการโอกาสในการสร้างรายได้จากการทำธุรกิจของตนเอง แต่ยังคงขาดความรู้ความมั่นใจในการดำเนินงาน การลงทุนด้วยระบบแฟรนไชส์จึงถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของผู้คนที่เปรียบเสมือนทางลัดที่จะช่วยลดความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ในการลงทุน อันเป็นทางเลือกใหม่ที่น่าจับตามอง (มนตรี ศรีวงษ์, 2562)

การทำธุรกิจของตนเองในปัจจุบันเป็นเรื่องที่หลาย ๆ บุคคลให้ความสนใจ เนื่องจากหลายบุคคลต้องการเป็นนายตนเอง อีกทั้งต้องการเงินที่มากกว่าแค่การทำงานประจำ การทำธุรกิจของตนเองจึงเป็นทางเลือกที่ทุก ๆ คนต่างใฝ่ฝัน แต่การที่จะเปิดธุรกิจของตนเองไม่ใช่เรื่องง่าย ด้วยค่าใช้จ่ายที่ลงทุน การบริหารดำเนินงาน รวมถึงความเสี่ยงและอีกหลาย ๆ ปัจจัยส่งผลให้การประกอบธุรกิจของตนเองจึงเป็นเรื่องที่ท้าทาย เพราะต้องใช้เวลากว่าจะประสบผลสำเร็จและได้เงินทุนคืนก่อนจะเป็นกำไรในท้ายที่สุด (สมจิตร ลิขิตสถาพร, 2563) ดังนั้นการมองหาธุรกิจประเภทแฟรนไชส์จึงเป็นตัวเลือกสำหรับบุคคลที่ไม่ต้องการบริหารความเสี่ยงมากนัก อีกทั้งยังมีรูปแบบโมเดลในการดำเนินงาน การลงทุน และการคิดจุดต้นทุนและกำไรให้ก่อนจะประกอบการ

ตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์เข้ามา โดยเมื่อทำการสำรวจพบว่าปัจจุบันนี้ธุรกิจแฟรนไชส์ในจำนวน 520 ประเภท โดยประเภทที่สูงที่สุด คือ ธุรกิจแฟรนไชส์ด้านอาหาร มีจำนวนทั้งสิ้น 119 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 22.88 รองลงมา คือ ธุรกิจประเภทเครื่องดื่มและไอศกรีม จำนวน 106 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 20.38 (วรพงษ์ ลาภสถาพร, 2562) ซึ่งจากความหลากหลายของกลุ่มธุรกิจ ทำให้ผู้ที่สนใจทำธุรกิจแฟรนไชส์มีทางเลือกในการลงทุนที่ตรงกับประเภทธุรกิจที่ตนเองสนใจและจะสามารถทำออกมาได้อย่างที่สุด ซึ่งสำหรับประเภทของธุรกิจแฟรนไชส์หนึ่งใน 520 ประเภท คือ ธุรกิจแฟรนไชส์สถาบันสอนพิเศษบ้านรักภาษา ที่ถือเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้ตลอดเวลา เนื่องจากสถาบันสอนพิเศษเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่ทำให้ความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านกับกลุ่มเด็กที่ต้องการเรียนเสริมนอกห้องเรียน อีกทั้งสถาบันสอนพิเศษยังได้รับความนิยมจากบรรดากลุ่มผู้ปกครองทุกคนที่มีความพยายามทุ่มเทหาสถาบันสอนพิเศษเพื่อให้ลูกของตนมีความรู้และสามารถแข่งขันกับบุคคลอื่น ๆ ต่อไปในอนาคตได้ รวมถึงการส่งเสริมให้บุตรหลานตนเองได้ความรู้ เรียนสิ่งดี ๆ อันจะส่งผลต่อระดับสังคมของบุตรหลานตนเองต่อไป ซึ่งเห็นได้จากหลังช่วงเวลาเลิกเรียนของโรงเรียน หรือในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ผู้ปกครองพาลูกหลานของตนเองไปเรียนในสถาบันสอนพิเศษต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ธุรกิจประเภทสถาบันการศึกษามีการแข่งขันค่อนข้างสูงแต่สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง (บ้านรักภาษา, 2563)

ธุรกิจแฟรนไชส์บ้านรักภาษา ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2545 และเริ่มเปิดขายแฟรนไชส์ “บ้านรักภาษา” ในปี พ.ศ. 2557 โดยสาเหตุสำคัญในการเปิดแฟรนไชส์ คือ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเรียนและเกิดความสนใจในธุรกิจ สนใจหลักสูตรที่สามารถพัฒนาลูกหลานได้ ผู้บริหารจึงได้พัฒนารูปแบบการขยายสาขาด้วยระบบแฟรนไชส์ โดยสถาบันจะจัดเตรียมหลักสูตร ครู อาจารย์เจ้าของภาษา หนังสือ ตำรา อุปกรณ์การเรียนการสอน ข้อสอบ ประเมินผล ไว้เตรียมพร้อมสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการเปิดแฟรนไชส์ โดยผู้ประกอบการที่มีความต้องการจะเปิดแฟรนไชส์จำเป็นต้องมีสถานที่คอยรองรับกับผู้เข้าใช้บริการตลอดเวลา (บ้านรักภาษา, 2563) แต่การที่ธุรกิจแฟรนไชส์จะสามารถอยู่รอดจะเติบโตได้อย่างก้าวหน้าและสามารถแข่งขันกับคู่แข่งกับสถาบันรายอื่น ๆ ได้ จำเป็นที่จะต้องสร้างคุณค่าตราสินค้า (Brand Equity) ของแฟรนไชส์ให้แข็งแรงและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ทั้งนี้ประสบการณ์ของผู้ขายสิทธิ์แฟรนไชส์ (Franchisee Experience) เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีบทบาทต่อธุรกิจแฟรนไชส์อย่างมาก ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผู้ซื้อสิทธิ์แฟรนไชส์ที่ขาดประสบการณ์ทางธุรกิจ และยังเป็นปัจจัยในการสนับสนุนการสร้างตราสินค้าให้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) และได้รับความไว้วางใจ (Trust) จากผู้บริโภค (เลิศชัย สุธรรมานนท์ และกิตติกร บุญส่ง, 2557) ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีหลายปัจจัยที่แตกต่างกัน และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจแฟรนไชส์ โดยหากทางเจ้าของแฟรนไชส์สามารถปรับกลยุทธ์ในการดำเนินงานธุรกิจได้ดี จะส่งผลต่อการซื้อขายธุรกิจประเภทแฟรนไชส์เป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มผู้ลงทุนจะเห็นถึงขีดความสามารถว่าเมื่อตนเองได้ทำการซื้อแฟรนไชส์แล้ว จะทำให้ตนเองมีรายได้จากการลงทุนอย่างแน่นอน (ธนาคารกรุงเทพ, 2561)

จากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าสถาบันสอนพิเศษบ้านรักภาษาเริ่มต้นด้วยการเป็นสถาบันสอนแบบปกติ จนนำมาสู่การเปิดเป็นแฟรนไชส์ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ท้าทายและน่าจับตามอง ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาสามารถที่แท้จริงของการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของกลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องการลงทุนในสถาบันบ้านรักภาษา จึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” ขึ้นเพื่อต้องการทราบปัจจัยและสาเหตุที่แท้จริงของการตัดสินใจซื้อ และนำผลที่ได้มาเป็นกรณีศึกษาสำหรับผู้ที่กำลังสนใจในการลงทุนธุรกิจประเภทแฟรนไชส์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

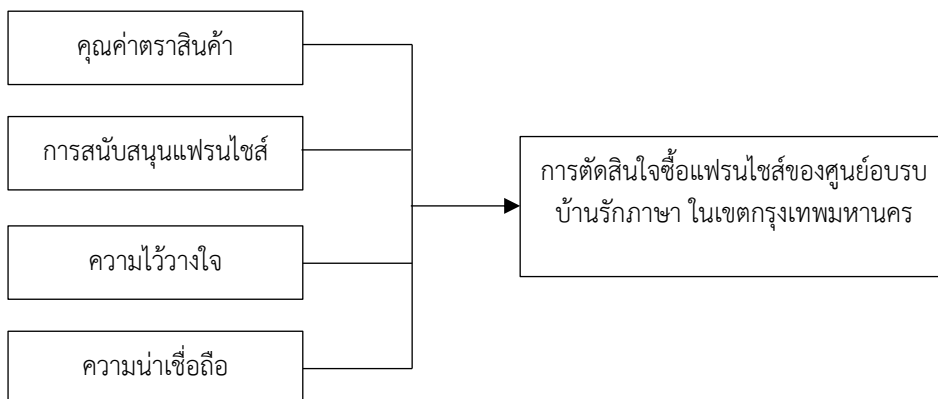
1. เพื่อศึกษาระดับคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาคูณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของงานวิจัย (Research Hypothesis)

1. ระดับคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์บ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์บ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตประชากร คือ ผู้ตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ไม่สามารถระบุจำนวนได้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ตามสูตรของ Yamane (1973) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 5% ช่วงของความเชื่อมั่นที่ 95% และทำการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2-5 แบบสอบถามในการประเมินปัจจัยคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ ที่ส่งต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยข้อคำถามที่ใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ Likert Scale, (1932) สามารถอธิบายได้ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ผลคะแนนที่ได้จากการสำรวจนั้น จะนำมาทำการวิเคราะห์และแปรผลความหมายค่าเฉลี่ยตามระดับความสำคัญ โดยการให้คะแนนแต่ละระดับ มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ Best, (1977)

$$\begin{aligned} \text{ความห่างของอัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = \frac{4}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์การวัดผลค่าคะแนนเฉลี่ย

4.21–5.00	ระดับมากที่สุด
3.41–4.20	ระดับมาก
2.61–3.40	ระดับปานกลาง
1.81–2.60	ระดับน้อย
1.00–1.80	ระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างเดือน พฤษภาคม 2565–กันยายน 2565 ได้แบบสอบถามจำนวน 400 ฉบับ
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ด้วยค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า ปัจจัยการสนับสนุนแฟรนไชส์ ปัจจัยความไว้วางใจ และปัจจัยความน่าเชื่อถือ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่า t-test F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Enter สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า ปัจจัยการสนับสนุนแฟรนไชส์ ปัจจัยความไว้วางใจ และปัจจัยความน่าเชื่อถือ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 234 คน (ร้อยละ 58.5) อายุอยู่ระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 113 คน (ร้อยละ 28.3) ระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรี จำนวน 142 คน (ร้อยละ 35.5) อาชีพข้าราชการ จำนวน 132 คน (ร้อยละ 33.0) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 35,01-45,000 บาท จำนวน 109 คน (ร้อยละ 27.3)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปร สามารถแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับตัวแปรของคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
คุณค่าตราสินค้า	4.21	.592	มากที่สุด
การสนับสนุนแฟรนไชส์	3.77	.681	มาก
ความไว้วางใจ	3.24	.844	ปานกลาง
ความน่าเชื่อถือ	3.52	.790	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในตัวแปรคุณค่าตราสินค้า อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=4.21$, S.D.=.592) การสนับสนุนแฟรนไชส์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.77$, S.D.=.681) ความน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.52$, S.D.=.790) และความไว้วางใจ มีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}=3.24$, S.D.=.844) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

เป็นการทดสอบด้วยการวิเคราะห์แบบพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis by Enter Method) เพื่อค้นหาคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์ พหุคูณกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์ที่ปรับแก้ และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

Model	R	R Square	Adjust R Square	Std. Error
Enter	.775	.600	.596	.521

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .775 และกำลังสองของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .600 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 4 ตัวแปร ได้แก่ คุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ ร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 60.0 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .521

ตารางที่ 3 แสดงความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Enter

Model	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.

Regression	156.234	4	39.059	143.552	.000*
Residual	104.209	383	.272		
Toral	260.443	387			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig=.000) แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ คุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ มีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรงต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Enter

ตัวแปร		Unstandardized Coefficient B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		.088	.206		.427	.669
คุณค่าตราสินค้า	(X1)	.208	.065	.157	3.211	.001
						*
การสนับสนุนแฟรนไชส์	(X2)	-.052	.081	-	-.639	.523
				.035		
ความไว้วางใจ	(X3)	-.004	.038	-	-.116	.908
				.005		
ความน่าเชื่อถือ	(X4)	.827	.042	.728	19.67	.000
					7	*
R=.775		R ² =.600		F=143.552*		
SE _{est} =.521		R ² _{adj} =.596		a=.088		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คือ คุณค่าตราสินค้า (X1=.208) และความน่าเชื่อถือ (X4=.827) ซึ่งส่งผลทางบวก ส่วนตัวแปรที่เหลืออีก 2 ตัวแปร ได้แก่ การสนับสนุนแฟรนไชส์ (X2=-.052) และความไว้วางใจ (X3=-.004) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = a + b(X_1) + b(X_2) + b(X_3) + b(X_4)$$

แทนค่าได้ดังนี้

$$Y = .088 + .208(X_1) - .052(X_2) - .004(X_3) + .827(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน

$$Z = .157(Z_1) - .035(Z_2) - .005(Z_3) + .728(Z_4)$$

สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ สามารถพยากรณ์ค่าอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ของศูนย์อบรมบ้านรักภาษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ R Square² (R²) โดยมีค่าเท่ากับ .600 หรือคิดเป็น 60.0 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Discussions)

1. ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ เป็นผลมาจากผู้ประกอบการต้องการลดความเสี่ยงต่อการลงทุนเอง และลองผิดลองถูกเอง ทางบ้านรักภาษามีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจุดเด่น และมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทำให้ผู้ตัดสินใจไว้วางใจในการซื้อแฟรนไชส์ อีกทั้งธุรกิจแฟรนไชส์บ้านรักภาษามีการช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ซื้อแฟรนไชส์ตลอดเวลา มีการประชาสัมพันธ์และการทำโฆษณาเพื่อให้ธุรกิจเติบโตอย่างต่อเนื่องในการเปิดขยายแฟรนไชส์ พร้อมกับการจัดการหลักสูตร และระบบการทำธุรกิจที่มีกรอบชัดเจนให้กับผู้ซื้อแฟรนไชส์ ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภสิริ สร้อยทองพงศ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัดพิษณุโลก กล่าวว่า ปัจจัยการสนับสนุนแฟรนไชส์ อยู่ในระดับมาก และความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากผู้ประกอบการรายย่อยต้องการลดความเสี่ยงในการลงทุน และย่นระยะเวลาในการประสบความสำเร็จ อีกทั้งไม่ต้องการเริ่มต้นการทำธุรกิจเอง อีกทั้งธุรกิจแฟรนไชส์มีโมเดลการบริหารดำเนินงานที่ชัดเจน มีกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานจนถึงจุดคุ้มทุนและเป็นกำไรจากการสนับสนุนธุรกิจแฟรนไชส์เหมาะสม ส่งผลให้ตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ในที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพงษ์ อภิรักษ์นันท์ชัย (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้บริโภคที่สนใจจะเป็นผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ปัจจัยการสนับสนุนแฟรนไชส์ คุณค่าตราสินค้า ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก และส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้บริโภคสนใจจะเป็นผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ สามารถพยากรณ์อิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อแฟรนไชส์ โดยมีค่าเท่ากับ .600 หรือคิดเป็น 60.0 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นผลมาจาก ผู้ตัดสินใจซื้อเชื่อมั่นในคุณค่าตราสินค้าของธุรกิจบ้านรักภาษาในเรื่องของคุณภาพในการสอน มาตรฐานหลักสูตร ครูผู้เชี่ยวชาญการสอน และรางวัลด้านการศึกษา และการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจแฟรนไชส์ของบ้านรักภาษาที่มีโครงสร้างการดำเนินธุรกิจอย่างชัดเจน ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจเมื่อตัดสินใจลงทุนกับสถาบันสอนภาษาบ้านรักภาษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภสิริ สร้อยทองพงศ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัดพิษณุโลก กล่าวว่า ปัจจัยตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ประกอบการธุรกิจแฟรนไชส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพงษ์ อภิรักษ์นันท์ชัย (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้บริโภคที่สนใจจะเป็นผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า การสนับสนุนแฟรนไชส์ ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือ สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้บริโภคที่สนใจจะเป็นผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 38.8 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเลิศชัย สุธรรมานนท์ และกิตติกร บุญส่ง (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแบบสมรรถนะแฟรนไชส์ศึกษาศึกษาแฟรนไชส์ซีร้านค้าปลีก บริษัท XYZ จำกัด กล่าวว่า ความน่าเชื่อถือ เป็นสมรรถนะหลักที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ ผู้ประกอบการจะเลือกธุรกิจแฟรนไชส์ที่ประสบความสำเร็จและมีการขยายสาขาอย่างต่อเนื่องเพื่อลดความเสี่ยงในการลงทุนจากความไว้วางใจ และจะตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์จากคุณค่าตราสินค้าที่มาจากนโยบายและการดำเนินกิจการ และทิศทางการบริหารงานตลอดจนระเบียบและแนวทางการปฏิบัติงานที่เข้มงวด เพื่อเป็นหลักประกันในความสำเร็จของธุรกิจแฟรนไชส์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อกันในทิศทางบวกไปในทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดของคุณค่าตราสินค้า พบว่า ลูกค้าน่าสนใจจะเป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ตราสินค้ามีความสำคัญต่อความอยู่รอดของธุรกิจภายใต้สถานการณ์การแข่งขันที่รุนแรงในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันมีสินค้าหรือบริการที่คล้ายกันในตลาดเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก การมีตราสินค้าที่มีชื่อเสียง มีฐานลูกค้าจะทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ทั้งในด้านของการทำตลาดที่ใช้เงินงบประมาณน้อย ดังนั้นผู้ประกอบการหรือเจ้าของแฟรนไชส์ควรให้ความสำคัญกับการสร้างตราสินค้าของตนเองให้มีชื่อเสียงและแข็งแกร่งอยู่ตลอดเวลาเพื่อสร้างความยั่งยืน และเป็นที่ยอมรับในการดำเนินธุรกิจ

2. จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดของการสนับสนุนแฟรนไชส์ พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจแฟรนไชส์ควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนแฟรนไชส์ โดยการให้ความช่วยเหลือและ

สนับสนุนในด้านต่าง ๆ แก่ผู้ที่ซื้อแฟรนไชส์ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกับผู้ซื้อแฟรนไชส์ เพื่อให้เกิดข้อผูกพันที่เป็นประโยชน์ร่วมกันและสร้างความมั่นคงในระยะยาว เช่น สนับสนุนอุปกรณ์การเรียน สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เป็นต้น

3. จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดของความไว้วางใจ พบว่า ผู้ที่สนใจจะเป็นผู้ประกอบการมีความไว้วางใจต่อบ้านรักภาษาในเรื่องของความไว้วางใจในตัวครูผู้สอนตรงตามหลักสูตรที่ได้เสนอไว้ ความไว้วางใจในการดูแลกลุ่มลูกค้าที่เข้ามาเรียนจะมีมาตรฐาน มีความปลอดภัยในการดูแลระหว่างที่นำบุตรหลานมาเรียนในสถาบัน สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนซื้อแฟรนไชส์ทั้งสิ้น

4. จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดของความน่าเชื่อถือ ผู้ประกอบการหรือเจ้าของธุรกิจแฟรนไชส์ควรมุ่งเน้นในเรื่องการรักษาภาพลักษณ์ของตราสินค้าและทำให้ผู้ที่สนใจจะเป็นผู้ประกอบการรับรู้และคุ้นเคยต่อตราสินค้ามากขึ้น สนใจจะซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ สามารถนึกถึงตราสินค้านี้เป็นอันดับแรก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการวิจัยโดยเก็บแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์เพียงแคในกรุงเทพมหานครเพียงจังหวัดเดียว ดังนั้นในครั้งต่อไป ควรทำวิจัยโดยใช้กลุ่มประชากรที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ต้องการลงทุนในบ้านรักภาษาที่ต้องการนำข้อมูลไปตัดสินใจลงทุนซื้อแฟรนไชส์ต่อไปในอนาคต

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำตัวแปรต่าง ๆ มาศึกษาในเชิงลึกผ่านวิธีการวิเคราะห์ด้วยสมการเชิงโครงสร้าง SEM ต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่จะทำให้เกิดข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- ธนาคารกรุงเทพ. (2561). 5 กลุ่มธุรกิจแฟรนไชส์ดาวรุ่งไทยโกอินเตอร์. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.bangkokbanksme.com/en/10-franchise>.
- ธัชพงษ์ อภิรักษ์นันท์ชัย. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้บริโภคที่สนใจจะเป็นผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- บ้านรักภาษา. (2564). เป็นเจ้าของโรงเรียนสอนภาษาง่าย ๆ แฟรนไชส์บ้านรักภาษา. สืบค้น 22 มกราคม 2565, จาก <https://www.banrakpasa.com/franchise>.
- มนตรี ศรีวงษ์. (2562). ประวัติและความเป็นมาธุรกิจแฟรนไชส์ไทย. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2565, จาก <http://www.thaismescenter.com>.
- เลิศชัย สุธรรมานนท์ และกิตติกร บุญส่ง. (2557). ตัวแบบสมรรถนะแฟรนไชส์ศึกษาศาสตร์แฟรนไชส์ร้านค้าปลีก บริษัท XYZ จำกัด. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 7(2), 121-135.

- วรพงษ์ ลาภสถาพร. (2562). ผลกระทบของกลยุทธ์การบริหารแฟรนไชส์ที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรของธุรกิจแฟรนไชส์ในประเทศไทย. *วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์*, 13(18), 41-52.
- ศุภสิริ สร้อยทองพงศ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 6(1), 23-33.
- สมจิตร ลิขิตสถาพร. (2563). ธุรกิจแฟรนไชส์ ปี 2563 หลังวิกฤตแรงงานตงานเพิ่มมากขึ้น. สืบค้น 5 เมษายน 2565, จาก <https://mgronline.com/smes/detail/9620000123981>.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed). New Jersey: Prentice-hall Inc.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*, 22(140), 1-55.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (ed). New York: Harper and Row.

ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อมระหว่างคู่กรณีก่อนฟ้องคดีในศาล Problems Of Disputes Concerning Environmental Cases Between Parties Before Prosecution in Court

ณัฐภณ อันชัน¹ วรวุฒิ อินทนนท์²

Natthaphon Anchan, Worawut Inthanon

บทคัดย่อ (Abstract)

วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาปรับใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คือ (1) เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาและความเป็นมาของปัญหาการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครอง (2) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดี และนิติวิธีอันเกี่ยวกับการแก้ไขข้อพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อม (3) เพื่อให้สามารถอธิบายถึงการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับข้อพิพาทคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองไทยและต่างประเทศ (4) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (5) เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผลจากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยได้นำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีในศาลมาใช้บังคับเป็นระยะเวลานานแล้ว โดยนำมาปรับใช้เกี่ยวกับข้อพิพาททั้งในทางแพ่ง (Civil Dispute) และข้อพิพาททางอาญา (Criminal Dispute) แต่กลับไม่ปรากฏว่ามีกรณีนำข้อพิพาทมาปรับใช้ในทางปกครองไว้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณากฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสแล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายดังกล่าวมีการวางหลักเกณฑ์โดยกำหนดให้นำระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดีมาใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อม อันทำให้คู่กรณีสามารถไกล่เกลี่ย ความเสียหาย หรือการเยียวยา จากการก่อมลพิษที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ข้อเสนอแนะควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยการกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดซึ่งฟ้องเป็นครั้งแรกต่อศาลปกครองสูงสุด และกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และแก้ไข

Received: 2023-02-14 Revised: 2023-03-18 Accepted: 2023-03-21

¹ สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม Faculty of Law, Nakhon Phanom University.

Corresponding Author e-mail: walailak27.1987@gmail.com

² สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
Faculty of Arts and Sciences Nakhon Phanom University

เพิ่มเติมให้อำนาจศาลปกครองดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางปกครองโดยระงับข้อพิพาทด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดีสิ่งแวดล้อมต่อศาลปกครอง

คำสำคัญ (Keywords): การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท; ศาลปกครอง; มลพิษและสิ่งแวดล้อม

Abstract

The research objectives of this study are to study and apply the pre-litigation conciliation method to apply in environmental administrative cases as follows: (1) to understand the problem and background of the pre-litigation mediation method Environment in Administrative Courts (2) to study the concepts and theories of conciliation before litigation. and jurisprudence relating to resolving disputes in environmental cases; (3) to be able to explain administrative proceedings relating to environmental disputes of administrative courts in Thailand and abroad; (4) to study and analyze the suitability of applying (5) To find ways to amend the law relating to the use of pre-litigation mediation in environmental administrative cases. The results of the study found that For a long time, Thailand has used the method of conciliation before litigation in court. By applying to both civil disputes (Civil Dispute) and criminal disputes (Criminal Dispute), but it does not appear that the dispute has been clearly applied to the administration. Looking at the law of the French Republic, it can be seen that such law provides for the introduction of a pre-litigation mediation system in administrative proceedings concerning environmental cases. which enables the parties to mediate damages or remedies from tangible pollution. It is recommended that the provisions of the Act on Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedure, B.E. 2542 (1999) be amended by requiring the Administrative Court of First Instance to have the power to conciliate environmental cases within the jurisdiction of the Administrative Court of First Instance. and the Supreme Administrative Court has the power to conciliate disputes within the jurisdiction of the Supreme Administrative Court, which was filed for the first time with the Supreme Administrative Court. and prescribing the Administrative Court to have the power to mediate disputes in environmental cases within the jurisdiction of the Administrative Court. and amended the power of the Administrative Court to proceed with the administrative judicial process by settling disputes through mediation before suing environmental cases to the Administrative Court.

Keywords: Mediation; Administrative court; Pollution and the environment

บทนำ (Introduction)

สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลและความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทุกชีวิตต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต แต่เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด และทิศทางการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม จึงทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก (ชนันภรณ์ อารีกุล และคณะ, 2560) ประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหลายประการ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร การขยายตัวของเมืองและเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในภาคอุตสาหกรรมอย่างไม่เหมาะสมและไม่ระมัดระวังทำให้เกิดการสิ้นเปลือง สูญเปล่าของทรัพยากร และก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม (อำนาจ วงศ์บัณฑิต, 2557) อันส่งผลให้เกิดความเสียหายในวงกว้างและมีผลกระทบต่อส่วนรวมปัญหาสิ่งแวดล้อมอาจเกิดจากการดำเนินกิจกรรมในภาคเอกชน หรือภาครัฐและกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอาจเป็นคดีสิ่งแวดล้อมที่เป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง แล้วแต่กรณี (สภาพัฒนาเศรษฐกิจ, 2558) ขึ้นอยู่กับลักษณะของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางปกครองเป็นกรณีที่องค์กรของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้อำนาจทางการปกครอง หรือการดำเนินกิจการทางปกครองตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการใช้อำนาจทางปกครองนั้นก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น ผู้ได้รับความเสียหายอาจดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดังกล่าว จึงอาจเกิดเป็นคดีปกครองที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขึ้น ซึ่งคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีลักษณะที่แตกต่างจากคดีปกครองทั่วไป เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นในคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมักสร้างความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์อย่างรุนแรง หากปล่อยให้เนิ่นช้าออกไป อาจยากที่จะแก้ไขให้กลับสู่สภาพปกติ จึงเป็นคดีที่ต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาที่รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ (ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด, 2554) คดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว เพื่อที่จะแก้ไขเยียวยาความเสียหายได้อย่างทันท่วงที จึงได้มีการจัดตั้งแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครอง และเปิดทำการเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2554 โดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง มีอำนาจออกประกาศจัดตั้งแผนกคดีขึ้นในศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้นได้ (กมลชัย รัตนสกววงศ์, 2551) ทั้งนี้ เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองและเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมให้แล้วเสร็จโดยเร็วและทันต่อการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยสามารถแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายแก่คู่กรณี รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลนอกจากการจัดตั้งแผนกคดีสิ่งแวดล้อมขึ้นแล้ว ยังมีการให้นิยามความหมายของคำว่า “คดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” โดยให้หมายความรวมถึง คดีพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน (ถาวร เกียรติทับทิว, 2551) หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือ

เจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางการปกครอง หรือการดำเนินกิจการทางปกครองตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองหรือรักษาสภาพทางธรรมชาติ พืช สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิต การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองดูแลสุขภาพมนุษย์ การจัดระเบียบสภาพแวดล้อมมนุษย์ สภาพภูมิอากาศ ภูมิทัศน์ ศิลปวัฒนธรรม หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และคดีอื่นตามประกาศของประธานศาลปกครองสูงสุด

ดังนั้น การดำเนินคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยังคงมีปัญหาบางประการ ในกรณีดำเนินคดีโดยการฟ้องคดี ศาลจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามขั้นตอนและวิธีการ ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานกว่าที่ศาลจะมีคำพิพากษาชี้ขาดคดี ส่งผลให้คดียังคงค้างการพิจารณาอยู่ในชั้นศาล และถึงแม้ศาลจะมีคำพิพากษาแล้วคดีก็อาจยังไม่ยุติ หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไปยังศาลสูง คู่ความก็จะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ความล่าช้าในการพิจารณาพิพากษาคดีส่งผลกระทบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายและสิ่งแวดล้อมที่หากปล่อยให้นานออกไปอาจยากที่จะแก้ไขเยียวยาให้กลับสู่สภาพปกติได้ และยิ่งก่อให้เกิดปัญหาคดีชั้นศาลอีกด้วย ในกรณีดำเนินคดี โดยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (วิสสุตา ชกฤษฎ, 2563) พบปัญหาว่าผู้ที่ดำเนินการไกล่เกลี่ย คือ ตุลาการศาลปกครอง ซึ่งมีภาระหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีตามปกติ ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วยนั้นจะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ตุลาการมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลให้การไกล่เกลี่ยไม่ใช่วิธีการแบ่งเบาภาระของตุลาการศาลปกครองที่จะทำให้คดีเสร็จออกจากศาลไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน (ทวนชัย โชติช่วง, มปป.) อีกทั้งกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังกล่าวเป็นกรณีที่ดำเนินการภายหลังจากที่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้ว ซึ่งไม่สามารถแก้ไขและเยียวยาความเสียหายได้อย่างรวดเร็ว ไม่สอดคล้องกับนิติวิธี อันเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคือข้อพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อม และไม่สามารถลดจำนวนคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาลได้อย่างแท้จริง จึงเกิดปัญหา ดังนี้

ปัญหาพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 66/1 กำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดซึ่งฟ้องเป็นครั้งแรกต่อศาลปกครองสูงสุด และมาตรา 66/2 กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ดังต่อไปนี้ (1) คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (3) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติขิงกฎหมายได้กำหนดให้มีวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะข้อพิพาทซึ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เมื่อไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดกำหนดให้อำนาจไว้ ศาลปกครองจึงไม่อาจนำเอาวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้กับข้อพิพาทซึ่ง

เป็นคดีที่ระหว่างคู่กรณีเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้รับการแก้ไขเยียวยาและฟื้นฟูโดยเร็ว ลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีของคู่กรณี ลดจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาล และเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่คู่กรณีและประชาชนในการยุติข้อพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อมตามหลักสมานฉันท์ (Atthakorn, W., 2014). และสันติวิธีและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายตามแนวทางของศาสนา (กฤษฎา แซ่หลี่, 2558) ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาและความเป็นมาของปัญหาการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครอง
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดี และนิติวิธีอันเกี่ยวกับการแก้ไขข้อพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อให้สามารถอธิบายถึงการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับข้อพิพาทคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองไทยและต่างประเทศ และ
4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
5. เพื่อให้ทราบแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิจัย เรื่อง ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อมระหว่างคู่กรณีก่อนการฟ้องคดีในศาล เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) อันทำการศึกษาจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการศึกษาจากตำรา บทความในวารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการ เอกสารอื่น ๆ ตลอดจนกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อมูลที่รวบรวมได้จากการค้นคว้าทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยนำข้อมูลมานำเสนอ วิเคราะห์ และหาแนวทางในการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เพื่อนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีที่เกี่ยวกับการก่อมลพิษด้านสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

วิจัยเรื่อง ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อมระหว่างคู่กรณีก่อนการฟ้องคดีในศาลได้ศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีและกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองต่างประเทศ รวมถึงการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับข้อพิพาทคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด

ข้อดี และข้อบกพร่อง ของการนำการใกล้เคียงข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในศาล

แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและคดีสิ่งแวดล้อม

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ได้ให้คำนิยามคำว่า สิ่งแวดล้อม หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

ตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมของประเทศนิวซีแลนด์ (Section 2 Environment Act 1986) ได้ให้ความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม หมายความว่า (ก) ระบบนิเวศและส่วนที่เป็นส่วนประกอบของระบบนิเวศ รวมถึงผู้คนและสังคม และ (ข) ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางกายภาพทั้งหมด และ (ค) ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ อันส่งผลให้ผู้คนเห็นคุณค่าของความรู้ณมัย ความเชื่อมโยงทางสุนทรียภาพ วัฒนธรรมและการพักผ่อนหย่อนใจ และ (ง) สังคม เศรษฐกิจ ความสุนทรีย์ และวัฒนธรรม อันส่งผลตามที่ระบุไว้ในข้อ (ก) ถึง (ค) หรือที่ได้รับผลกระทบจากกรณีดังกล่าว

พระราชบัญญัติคุณภาพสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐฝรั่งเศส (Section 1 Loi sur la qualité de l'environnement) ได้ให้ความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม หมายความว่า น้ำ บรรยากาศ และดิน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน หรือสภาพแวดล้อมโดยรอบที่สิ่งมีชีวิตมีความสัมพันธ์กัน

กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของเครือรัฐออสเตรเลีย (Section 5 National Environment Protection Measures (Implementation) Act 1998) ได้ให้ความหมายของคำว่าสิ่งแวดล้อม หมายความว่า ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ไม่ว่าจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์แต่ละคนหรือต่อชุมชนที่อยู่รวมกันในสังคม

ดังนั้น สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ สิ่งของกลุ่มสรรพสิ่งทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต อาทิ บ้านเรือน เสียง แสง บรรยากาศ แม่น้ำ ลำธาร พื้นดิน ภูเขา ป่าไม้ สัตว์ สภาพลมฟ้าอากาศ ปัจจัยทางชีวภาพอื่น ๆ รวมทั้งกฎกติกาของสังคม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัวของมนุษย์ เป็นทั้งทรัพยากรธรรมชาติและมวลสารทั่วไป ทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษต่อมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อมด้วยกัน (เกษม จันทรแก้ว, 2541)

ทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิในสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมที่ดีในเชิงนิเวศและความมั่นคงในทางสภาพเชิงนิเวศ และใช้คำว่า “Satisfactory Environment” หรือสิทธิทางสิ่งแวดล้อมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกับร่างหลักการแต่ยังคงให้ความหมายในนัยเดียวกัน (S. Kravachenko and J. Bonnie, 2008) สิทธิในสิ่งแวดล้อม ได้ปรากฏอยู่ในมาตรา 1 แห่ง Stockholm Convention โดยมีเนื้อหาว่า “มนุษย์มีสิทธิขั้นพื้นฐานในเรื่องเสรีภาพ ความเสมอภาคในสภาวะแวดล้อมที่ดีในชีวิต และมีความรับผิดชอบที่จะต้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเพื่อคนรุ่นต่อไป” ถึงแม้ถ้อยคำดังกล่าวยังไม่ได้ก้าวไปถึงขั้นรับรองสิทธิในสิ่งแวดล้อมไว้เป็นการเฉพาะ แต่ Stockholm Convention ระบุชัดถึง

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นในการที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตได้ (Sumudu Atapattu, 2002) ในกลุ่มประเทศแอฟริกา แนวความเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมได้ถูกระบุไว้ในกฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิของปวงชน (African Charter on Human and People's Right, 1981) โดยระบุถึงสิทธิในสิ่งแวดล้อมไว้ในข้อที่ 24 ของกฎบัตรดังกล่าวว่า “ประชาชนย่อมมีสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดีอันเอื้อต่อการพัฒนาของตน สิ่งแวดล้อมควรถือเป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ จึงเป็นหน้าที่ของมนุษย์แต่ละคนซึ่งถือเป็นผู้ทรงสิทธิที่ควรสงวน พิทักษ์รักษา สิ่งแวดล้อม ให้มนุษย์สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด (รุ่งนภา เจริญพันธ์, 2560)

แนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องในคดีสิ่งแวดล้อม

หลังจากที่สังคมได้พัฒนาระบบการผลิต ความเป็นอยู่ของสังคมที่มีประชากรมากขึ้นมีเทคโนโลยีอันทันสมัยขึ้น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ตามมา ทำให้เกิดความตระหนักถึงปัญหามลพิษและความเสื่อมโทรมของทรัพยากร จึงเกิดแนวคิดและหลักการใหม่ เพื่อจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น การบัญญัติกฎหมายในแต่ละเรื่องที่เกิดปัญหา เช่น อากาศเสีย น้ำเสีย สารพิษตกค้าง ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ทำให้เกิดกฎหมายแต่ละเรื่องขึ้นอย่างกระจัดกระจาย แม้จะมีบทบัญญัติเกิดขึ้นมากมาย แต่แนวคิดพื้นฐานที่เป็นเหตุผลในการอธิบายว่าจะใช้กฎหมายภายใต้หลักการอย่างไรได้ปรากฏในหลักการที่สำคัญทางด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ถือเป็นหลักกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นใหม่นับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา เช่น หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน หลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Justice Mensah, 2019)

แนวคิดการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลปกครองจะต้องเป็นคดีปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 11 (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เมื่อพิจารณาแล้วคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงอาจแบ่งออกเป็น 8 ประเภท คือ (1) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) (2) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) (3) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) (4) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อันเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (Administrative Contract) ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) (5) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอื่นตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (5) (6) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจ

ศาลปกครอง ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (6) และคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่นตามประกาศของประธานศาลปกครองสูงสุด (7) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาหรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา 11 (2) (8) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่นตามประกาศของประธานศาลปกครองสูงสุดสำหรับการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (5) (6) และคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่นตามประกาศของประธานศาลปกครองสูงสุด ยังไม่ปรากฏแนวคำวินิจฉัยในคดีพิพาทในเรื่องดังกล่าว

แนวคิดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Mediation) เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากแนวคิดของการเจรจาต่อรอง ซึ่งเป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่ประกอบด้วยคนสองคนหรือมากกว่านั้นสมัครใจตกลงกัน และพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันโดยการเจรจา ไม่ว่าจะเป็นแบบทางการหรือแบบไม่เป็นการ เช่น เจรจากับเพื่อน ครอบครัว หรือคนรู้จัก เป็นต้น การเจรจานั้นไม่เพียงแต่เป็นวิธีการต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ต้องการ แต่ยังเป็นการค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังนั้น ในการเจรจาทุกฝ่ายควรร่วมมือกันในการค้นหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาในแต่ละประเด็น (วันชัย วัฒนศัพท์, ถวิลวดี บุรีกุล และศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์, 2550) ดังนั้น วิธีการไกล่เกลี่ยจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับคู่ความที่ไม่ต้องการเสียเวลาในการขึ้นศาลและดำเนินคดีความที่ยืดเยื้อ อีกทั้ง ยังเป็นการร่วมกันทำความเข้าใจและแก้ปัญหาขึ้น ๆ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยมีคนกลางในการช่วยเหลือชักจูงให้คู่พิพาทยอมเจรจากัน เข้ามาช่วยคู่ความ ทั้งสองฝ่ายให้ประสบความสำเร็จในการเจรจาต่อรอง การไกล่เกลี่ยจึงเป็นการร่วมมือกันของสามฝ่าย ได้แก่ คู่ความสองฝ่ายและผู้ไกล่เกลี่ยอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อหาทางออกร่วมกันโดยสันติวิธีภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้ง (อัญชลี พูลเต็ม, 2562)

ส่วนการไกล่เกลี่ยในความหมายของนักวิชาการต่างประเทศ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหมายความว่า การไกล่เกลี่ยเป็นเรื่องที่ถูกเข้าใจโดยทั่วไปว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในระยะสั้น มีแบบแผนมุ่งที่เนื้องานเป็นสำคัญและเป็นกระบวนการแทรกแซงอย่างมีส่วนร่วมด้วยกัน โดยคู่พิพาทจะทำงานกับบุคคลที่สามที่เป็นคนกลางอย่างผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่อบรรลุข้อตกลงซึ่งเป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกัน การไกล่เกลี่ย หมายถึง การแทรกแซงของบุคคลที่สามที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกลางในการเจรจา หรือแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง โดยผู้ไกล่เกลี่ยไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ แต่จะเป็นผู้ช่วยเหลือคู่กรณีด้วยความสมัครใจ และสามารถตกลงปัญหาความขัดแย้งร่วมกันได้ การไกล่เกลี่ย คือ กระบวนการที่ส่งเสริมช่วยเหลือคู่กรณีด้วยบุคคลที่ 3 ที่เป็นกลางที่เรียกว่าผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งเป็นบุคคลที่ช่วยให้คู่กรณีสามารถตกลงแก้ปัญหาข้อพิพาทของตนได้ โดยผู้ไกล่เกลี่ยไม่มีอำนาจในการทำการตัดสินใจ ใดๆ ที่จะมีผลผูกพันคู่กรณีแต่ผู้ไกล่เกลี่ยจะให้กระบวนการเทคนิคและความรู้ความชำนาญต่าง ๆ ในการช่วยให้คู่กรณีเจรจากันได้ในข้อพิพาทที่มีอยู่โดยปราศจากการพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาล จากนิยามความหมายของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทข้างต้นนั้น อาจสรุปได้ว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คือ กระบวนการระงับข้อพิพาท โดยมีบุคคลที่สามซึ่งมีความเป็นกลาง

เข้ามาช่วยเหลือให้คู่ความเจรจาต่อรองกันได้สำเร็จ และบรรลุข้อตกลงร่วมกัน (Christopher W. Moore, 1999)

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีของไทย

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของอำเภอ (District) ไว้หลายประการด้วยกัน ทั้งในด้านการปกครอง เช่น การปกครองท้องที่ การป้องกันภัยอันตรายของราษฎรและรักษาความสงบในท้องที่ การจัดให้มีบริการภาครัฐ การจัดให้มีการส่งเสริม อุดหนุน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงการไกล่เกลี่ยหรือจัดให้มีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม ทั้งนี้ ตามมาตรา 61/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นอกจากนั้น พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังกำหนดให้ในอำเภอหนึ่งต้องมีคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทของประชาชนที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอ ซึ่งให้อำนาจแก่นายอำเภอโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจังหวัด ในการจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นคณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาท โดยคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์เหมาะสมกับการทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งเป็นการกำหนดให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจตุลาการแทนฝ่ายตุลาการ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการยุติคดีในระดับอำเภอ โดยไม่ต้องนำคดีไปฟ้องร้องต่อศาล

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มีเหตุผลเนื่องมาจากปัจจุบันข้อพิพาททางแพ่งและทางอาญามีเป็นจำนวนมาก ซึ่งภาครัฐได้เล็งเห็นว่าการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นทางเลือกหนึ่ง เพื่อใช้ในการลดปริมาณคดีและภาระงานจากศาล โดยนำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่มากและข้อพิพาททางอาญาบางประเภท มากำหนดเป็นกฎหมายกลาง เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ พนักงานสอบสวน (Inquiry Official) หรือศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนใช้ในการยุติปัญหาหรือระงับข้อพิพาทดังกล่าว โดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญ เพื่อให้ปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาลนั้นลดน้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม ลดงบประมาณแผ่นดิน และเสริมสร้างให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข โดยพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไว้หลายส่วน ได้แก่ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน

ส่วน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหลังการฟ้องคดี เกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการฟ้องคดีในศาลและเป็นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภายหลังจากมีการฟ้องคดีหรือในคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล โดยศาลเป็นผู้ดำเนินการให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ซึ่งหากคู่ความตกลงกันได้ก็จะมีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลจะมีคำพิพากษาไปตามที่คู่ความตกลงกัน หากตกลงกันได้เพียงบางส่วน ศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปเฉพาะในประเด็นที่ยังตกลงกันไม่ได้เท่านั้น

หลักเกณฑ์การฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลจะต้องเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย (Aggrieved or Injured) หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ตามมาตรา 42 วรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ การพิจารณาถึงความเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องพิจารณาว่าความเดือดร้อนหรือเสียหาย ได้เกิดจากการกระทำ หรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองหรือไม่ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องเป็นค่าบังคับตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้ที่นั้นจึงจะถือว่าเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ การพิจารณาถึงความเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลนั้น ควรพิจารณาในความหมายอย่างกว้าง โดยคำนึงถึงสิทธิชุมชน (Community Rights) ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม องค์การเอกชน สมาคม (Association) นิติบุคคลหรือกลุ่มผลประโยชน์ที่มีส่วนได้เสียในเรื่องสิ่งแวดล้อม รวมทั้งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่นด้วย (คำแนะนำของประธานศาลปกครองสูงสุดในการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การยื่นฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจ กล่าวคือ ศาลที่มูลคดีเกิดขึ้น หรือศาลที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่เขตศาลนั้น ส่วนศาลปกครองสูงสุดมีเขตอำนาจครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ ศาลปกครองสูงสุดมีเพียงศาลเดียวจึงไม่มีข้อจำกัดด้านเขตอำนาจ ดังนั้น คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ไม่ว่ามูลคดี (Cause of Action) จะเกิดที่ใด หรือผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใดก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดได้ เพียงแต่ต้องยื่นฟ้องให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด (จันจิรา เตตานัง, 2557) เขตอำนาจของศาลปกครองในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามหลักการของกฎหมายกำหนดให้ระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองดำเนินการโดยศาลชั้นเดียว หากคดีพิพาทอยู่ในเขตอำนาจของชั้นศาลใดก็เป็นคดีที่อาจมีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลชั้นนั้น กล่าวคือ ศาลปกครองชั้นต้น (Administrative Court of First Instance) จะมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุด (the Supreme Administrative Court) จะมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

การไกล่เกลี่ยคดีสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐฝรั่งเศส

รัฐกฤษฎีกาที่ 2017-566 ลงวันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 2017 (Article R. 213-1 Creation Decree n ° 2017-566 of April 18, 2017) กำหนดว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอาจนำมาใช้กับคดีพิพาททั้งคดีหรือเพียงบางส่วนของคดีก็ได้ ดังนั้น จึงอาจนำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้ได้กับคดีทุกประเภท และจะนำมาใช้เพื่อให้คดีพิพาทยุติไปทั้งคดีหรือเพียงบางส่วนก็ได้ เว้นแต่ การดำเนินการที่อยู่นอกเหนือสิทธิหรือความสามารถของคู่กรณีนั้น คู่กรณีไม่อาจทำการไกล่เกลี่ยใน

กรณีดังกล่าวได้ (Article L. 213-3 Code de Justice Administrative) และจะนำไปใช้ในการกรณี (พิจารณา จิตธรรมหีมา, 2560) ที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งหรือการกระทำทางปกครอง (L'action Administrative) ไม่ได้ ดังนั้น คดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่อาจนำมาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ จึงต้องไม่อยู่นอกเหนือสิทธิ (Droite) หรือความสามารถของคู่กรณีนั้น และไม่เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องให้ศาลพิสูจน์ความชอบด้วยกฎหมาย (de Légalité) ของคำสั่งหรือการกระทำทางปกครอง ดังนั้น การไกล่เกลี่ยคดีสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติถึงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ริเริ่มโดยคู่กรณีไว้ว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในรูปแบบนี้เกิดขึ้นนอกขั้นตอนการพิจารณาคดี กล่าวได้ว่า คู่กรณีสามารถริเริ่มการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ โดยไม่ต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองนั่นเอง แต่สำหรับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ริเริ่มโดยศาลนั้น จะต้องเป็นกรณีที่คู่กรณีได้ยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองแล้ว และคู่กรณีร้องขอให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือศาลเห็นควรให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเอง ทั้งนี้ จะต้องได้รับความยินยอมจากคู่กรณีด้วย

สรุป (Conclude)

กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐฝรั่งเศสในสาธารณรัฐฝรั่งเศส การริเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้น สามารถริเริ่มกระบวนการได้ทั้งโดยคู่กรณี และโดยตุลาการศาลปกครอง ซึ่งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีนั้น มีเฉพาะการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ริเริ่มโดยคู่กรณี โดยเกิดขึ้นนอกขั้นตอนการพิจารณาคดี โดยคู่กรณีสามารถร้องขอต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่มีอำนาจในการพิจารณาคดี ให้แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจากบุคคลภายนอกศาล หรืออาจมีการมอบอำนาจให้ตุลาการศาลปกครองคนใดดำเนินการไกล่เกลี่ยก็ได้ ตามมาตรา L. 213-5 ถึงมาตรา L. 213-6 แห่งประมวลกฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสามารถใช้ได้กับคดีทุกประเภท และจะนำมาใช้เพื่อให้คดีพิพาทยุติไปทั้งคดีหรือเพียงบางส่วนก็ได้ (Article L. 213-3 Code de Justice Administrative) แต่คู่กรณีไม่อาจทำการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้หากการดำเนินการนั้นอยู่นอกเหนือสิทธิหรือความสามารถของคู่กรณี และจะนำไปใช้ในการกรณีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งหรือการกระทำทางปกครอง (L'action Administrative) ไม่ได้ คดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่อาจนำมาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ จึงต้องไม่เป็นข้อพิพาทที่อยู่นอกเหนือสิทธิหรือความสามารถของคู่กรณี และไม่เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องให้ศาลพิสูจน์ความชอบด้วยกฎหมาย ประเทศไทย เนื่องจากยังไม่มีบทบัญญัติใดให้อำนาจศาลปกครองนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตรี วรรคหนึ่ง ซึ่งได้บัญญัติถึงประเด็นการริเริ่มการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีไว้ว่า บุคคลซึ่งจะเป็นคู่ความสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อศาลที่มีเขตอำนาจก่อนที่จะมีการฟ้องคดี เพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันในข้อพิพาทได้ เมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบการ

ริเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแล้ว สามารถสรุปได้ว่า การริเริ่มการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมักริเริ่มโดยความประสงค์ของคู่กรณี หากเป็นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภายหลังการฟ้องคดี การริเริ่มอาจเกิดขึ้นโดยความประสงค์ของคู่กรณี หรือโดยศาลเห็นว่าข้อพิพาทดังกล่าวสมควรให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

สาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้มีการนำเอากระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครอง ตลอดถึงคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และประเทศไทยก็นำเอากระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ทั้งในการระงับข้อพิพาททางแพ่งและข้อพิพาททางอาญา แต่ไม่ปรากฏว่า ได้นำเอากระบวนการดังกล่าวมาใช้ในการระงับข้อพิพาททางปกครองแต่อย่างใด ข้อพิพาททางปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นข้อพิพาทที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากข้อพิพาททางปกครองอื่น เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติและมนุษย์มักส่งผลกระทบในวงกว้าง ผู้ที่ได้รับความเสียหายและธรรมชาติควรได้รับการแก้ไขเยียวยาและฟื้นฟูโดยเร็ว หากปล่อยให้เน้นข้ออาญาที่ จะแก้ไขให้กลับสู่สภาพปกติได้ เมื่อพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2562 มิได้กำหนดถึงการให้นำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีมาใช้ในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยบัญญัติถึงกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภายหลังการฟ้องคดีเท่านั้น จึงต้องมีการศึกษาทบทวนวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการระงับข้อพิพาทและแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหาย เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามนิติวิธีอันเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคือข้อพิพาทในคดีสิ่งแวดล้อม

ควรแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ในส่วนที่ 2/1 ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดซึ่งฟ้องเป็นครั้งแรกต่อศาลปกครองสูงสุด และกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ดังต่อไปนี้ (1) คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (2) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (3) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนการฟ้องคดีในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ซึ่งฟ้องเป็นครั้งแรกต่อศาลปกครองสูงสุด และศาลปกครองมีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อ

พิพาทก่อนการฟ้องคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ในคดีพิพาทเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อมที่อาจมีการก่อกมลพิษขึ้นได้ทุกประเภท

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษฎา แซ่หลี. (2558). *การสร้างความปลอดภัยของสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. คณะสังคมศาสตร์ :มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กมลชัย รัตนสภาวะ. (2551). *กฎหมายปกครอง*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- เกษม จันทรแก้ว. (2541). *เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา.
- ชนันภรณ์ อารีกุล และคณะ. (2560). *ความสัมพันธ์มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม*. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 3 (2).
- จันจิรา เตตานัน. (2557). *บทบาทศาลปกครองกับคดีสิ่งแวดล้อม*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ถาวร เกียรติทับทิว. (2551). *คำอธิบายกฎหมายปกครอง*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.
- ทวนชัย โชติช่วง. (มปป). *การฟ้องคดีมหาวิทยาลัยเอกชนในฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองต่อศาลปกครอง*.
- ประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด เรื่อง การจัดตั้งแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครองสูงสุด ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2554.
- พัชมา จิตรมहिมา. (2560). *แนวคิดและหลักการใกล้เคียงข้อพิพาทในศาลปกครองฝรั่งเศสที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ ค.ศ. 2016 ตามประมวลกฎหมายความยุติธรรมทางปกครอง (code de justice administrative) ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส*. เอกสารนำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- รุ่งนภา เจริญพันธ์. (2560). *ผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมจากการใช้อำนาจออกคำสั่งคุ้มครองรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา 44*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิสสุตา คชกฤษ. (2563). *การใกล้เคียงข้อพิพาท ศักยภาพบุคคลภายนอกที่ทำหน้าที่เป็นผู้ใกล้เคียงข้อพิพาทในคดีปกครอง*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วันชัย วัฒนศัพท์, ธีรวิทย์ บุรีกุล และศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์. (2550). *คู่มือเพิ่มพลังความสามารถ*

- กระบวนการจัดการข้อพิพาท. กรุงเทพฯ: ศิริภัณฑ์ออฟเซต.สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์. (2558).
- วาระปฏิรูปพิเศษ 6 : การจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
- อัญชลี พูลเต็ม. (2562). แนวคิดและหลักการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีต่อศาล. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- อำนาจ วงศ์บัณฑิต. (2557). กฎหมายสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- Atthakorn, W., (2014). *Roi Et hospital offices factors culminating in observing five Precepts*. Thematic paper Graduate School Mahamakut Buddhist University.
- Christopher W. Moore. (1999). *The Mediation Process Practice Strategies for Resolving Conflict*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Justice Mensah. (2019). “Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review”. Cogent Social Sciences.
- Sumudu Atapattu. (2002). “The Right to a Healthy life or the Right to Die Polluted?: The Emergence of a Human Right to a Healthy Environment Under International Law”. *Tulane Environmental Law Journal*.
- S. Kravachenko and J. Bonnie. (2008). *Human Rights and the Environment*. North Carolina: Carolina Academic Press.

**ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนโรงเรียนไกร
ในวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก**
**Factors Associated with Student Depression of Krai Nai Wittayakhom
Ratchamangkhala School**

ประภาพร คำแสนราช¹ เมธี สุทธิศิลป์²
Prapaporn Khamseenrat, Mathee Sootthasil

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาพบว่าวัยรุ่นไทยอายุ 15-29 ปี มีความเสี่ยงเป็นโรคซึมเศร้าสูงร้อยละ 44 หรือ มีประมาณ 3 ล้านกว่าคนจากวัยรุ่นที่มีทั้งหมด ประมาณ 8 ล้านคน และมีอัตราป่วยเป็นโรคนี้ ร้อยละ 18 คาดว่าขณะนี้ทั่วประเทศมีวัยรุ่น ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าแล้วกว่า 1 ล้านคน การศึกษานี้เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัย ด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และภาวะ ซึมเศร้าของนักเรียน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อมกับภาวะซึมเศร้า การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 14-16 ปี จำนวน 80 คน จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie&D.W.Morgan เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามโดยตนเอง ระหว่างวันที่ 28 2564 ถึงวันที่ 12 เมษายน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 5 ส่วนคือข้อมูลส่วนบุคคล ของกรมสุขภาพจิต 2Q 9Q 8Q และ ST-5 วิเคราะห์ สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะซึมเศร้า เป็นความผิดปกติของสมอง ที่มีผลกระทบต่อความนึกคิด อารมณ์ ความรู้สึก พฤติกรรมและสุขภาพกาย เป็นผลมาจากความผิดปกติของจิตใจภาวะซึมเศร้าสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกเพศทุกวัยรวมไปถึง นักเรียนที่มีช่วงอายุ 14-16 ปี วัยรุ่นตอนกลาง ระยะนี้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การรู้คิดศีลธรรมและอารมณ์ อัตมโนลักษณะ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเพศ ซึ่งนำมาสู่ภาวะซึมเศร้าของนักเรียนได้ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลเสียคุณภาพชีวิตและอาจนำไปสู่ความรุนแรงของภาวะซึมเศร้าอาจนำไปสู่การคิดฆ่าตัวตายและทำร้ายร่างกายตนเองให้ได้รับบาดเจ็บจนถึงแก่ความตาย ดังนั้นควรให้ความสำคัญต่อภาวะซึมเศร้ากับทุกเพศทุกวัยควรมีการส่งเสริมและป้องกันภาวะซึมเศร้ามีการคัดกรองเบื้องต้น ทางสถานศึกษาควรมีแนวทาง

Received: 2022-10-18 **Revised:** 2022-12-20 **Accepted:** 2023-02-24

¹ สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Department of Community Public Health, Faculty of Medicine, Northern College. Corresponding Author e-mail: mayvet_2006@hotmail.com

² สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Department of Community Public Health, Faculty of Medicine, Northern College

ในการพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพจิตให้กับนักเรียนต่อไป สถาบันการศึกษาควรวางแผนทางในการจัดการปัญหาที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาโดยเริ่มจากการส่งเสริมการรับรู้มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ครอบคลุมและเหมาะสมต่อไปกรมสุขภาพจิต จึงขอแนะนำเทคนิควิธีการจัดการกับความเครียดที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะซึมเศร้า; นักเรียน

Abstract

The study found that Thai teenagers aged 15-29 years There is a risk of depression, 44 percent or about 3 million percent, more than 8 million people from teenagers and have a sick rate. This disease is 18 percent. It is expected that now nationwide has teenagers. Sick with more than 1 million depression. To study personal factors, social factors, environmental factors and student depression to study the relationship between Personal factor Social factors and environmental factors and depression. This research is a descriptive research research. The sample group is a student between the ages of 14-16 years, 80 people from the finished table of R.krejcie & d.w.morgan Collect data by responding to the query by yourself. Between 28, 1921 to April 12, collecting information using all 5 queries: personal information Of the Department of Mental Health 2Q 9Q 8Q and ST-5 analysis Descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation. The results showed that depression is a brain disorder. affecting thoughts, emotions, feelings, behaviors and physical health As a result of mental disorders, depression can occur at any age, including students aged 14-16 years, middle adolescence. This phase has undergone significant changes. is a physical change Moral and emotional cognition, identity, relationships with others and gender can lead to student depression. This problem impairs quality of life and can lead to the severity of depression, possibly leading to suicidal thoughts and self-injury to death. Therefore, the importance of depression to all ages should be promoted and prevention of depression with early screening. Educational institutions should have guidelines for further development of mental health promotion for students. Educational institutions should place guidelines for managing problems. Drinking alcohol of students By starting from promoting awareness of alcohol control measures to cover and properly for the Department of Mental Health Therefore, it is recommended how to deal with the right stress for teenagers.

Keywords: Depression; student

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันประเทศไทยมีภาวะเป็นโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้น อาทิ ปัญหาทางด้านครอบครัว การเรียน การทำงาน อีกทั้งในปัจจุบันการใช้ชีวิตในสังคมออนไลน์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมากปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด ความเครียด ซึ่งนำมาสู่การเป็นโรคซึมเศร้า โดยมีผลกระทบต่อตัวบุคคล ครอบครัวและสังคม จากการรายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทยปี 2557 พบว่าโรคซึมเศร้านั้นเป็นสาเหตุหลักอันดับ 2 โดยมีผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นไทยอายุ 15-29 ปี มีความเสี่ยงเป็นโรคซึมเศร้าสูงร้อยละ 44 หรือมีประมาณ 3 ล้านคน จากวัยรุ่นที่มีทั้งหมด ประมาณ 8 ล้านคน และมีอัตราป่วยเป็นโรคนี้ ร้อยละ 18 คาดว่าขณะนี้ทั่วประเทศมีวัยรุ่นป่วยด้วยโรคซึมเศร้าแล้วกว่า 1 ล้านคน ส่วนใหญ่เกิดจากวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยแห่งการปรับตัวหรือวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงระหว่างการเป็นเด็กไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ โดยภาวะซึมเศร้าที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นนี้ จะมีความแตกต่างกับวัยผู้ใหญ่ คืออาการที่เกิดขึ้นจะไม่ชัดเจนโดยอาจพบว่ามีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง มั่วสุม สูบบุหรี่ ดื่มเหล้าและมีพฤติกรรมคลุ้มเครือ บางครั้งอาจแยกตัวอยู่คนเดียวมีการรับรู้คุณค่าในตนเองต่ำ หดหู่ในชีวิตและอยากทำร้ายตนเอง และจะมีปัจจัยร่วมที่หลากหลายที่ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน เช่น พันธุกรรม เพศ บุคลิกภาพ การรับรู้คุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ยังรวมถึงสภาพแวดล้อมด้วย แต่ทั้งนี้ภาวะซึมเศร้าถือว่าเป็นภาวะที่เกิดขึ้นชั่วระยะเวลาหนึ่งของบุคคลทั่วไป ดังนั้นปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าจึง ขึ้นอยู่กับลักษณะบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย (กรมสุขภาพจิต, 2560)

สำหรับแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะซึมเศร้าในกลุ่มวัยรุ่นสามารถป้องกันได้โดยใช้หลัก 3ส. คือ สอดส่องมองหา ใส่ใจรับฟัง และส่งต่อเชื่อมโยง นักเรียน นักศึกษาที่มีความเครียดวิตกกังวลกับปัญหาที่เผชิญอยู่จะมีผลต่อสมาธิและความสามารถในการเรียน ซึ่งคนรอบข้างสามารถสังเกตอาการและพฤติกรรมที่ผิดปกติ ได้แก่ อาการเหม่อลอย ไม่ร่าเริงแจ่มใส มาเข้าเรียนสายหรือไม่เข้าเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน หลับในห้องเรียน เมื่อพบเห็นภาวะดังกล่าว คนรอบข้างไม่ว่าจะเป็นเพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษา คนใกล้ชิด รวมทั้งครอบครัวต้องรีบเข้าไปพูดคุยร่วมกันหาสาเหตุรับฟังปัญหาอย่างเข้าใจและใส่ใจ ให้การช่วยเหลือให้คำปรึกษาหรือส่งต่อแพทย์ได้อย่างทัน่วงที เพื่อเข้ารับการรักษาและรักษาอย่างถูกวิธี (กรมสุขภาพจิต, 2562)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะอาจารย์สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะสหเวชศาสตร์วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ได้ลงปฏิบัติงานในพื้นที่ร่วมกับโรงเรียนหลายโครงการจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียน โรงเรียนไกรในวิทยาคมรัชมังคลาภิเษกเพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลกับภาวะซึมเศร้าของนักเรียน และนำผลการศึกษาวิจัยไปวางแผนในการแก้ไขปัญหภาวะซึมเศร้าและลดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนเป็นปัญหา ให้เหมาะสมต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ทำการศึกษาภาวะซึมเศร้าของนักเรียน โรงเรียนไกรในวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก จังหวัดสุโขทัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นโรงเรียนไกรในวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก จำนวนทั้งสิ้น 100 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-4 ได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie&D.W.Morgan ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน 80 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่เพศ อายุ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย โรคประจำตัว อื่นๆ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า 2 คำถาม 2Q แบบสอบถามคัดกรองภาวะซึมเศร้าของกรมสุขภาพจิต

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า 9 คำถาม 9Q แบบสอบถามคัดกรองภาวะซึมเศร้าของกรมสุขภาพจิต

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้า 8 คำถาม 8Q แบบสอบถามคัดกรองภาวะซึมเศร้าของกรมสุขภาพจิต

ส่วนที่ 5 แบบประเมินความเครียด 5 คำถาม ST-5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากคณบดีคณะสหเวชศาสตร์ เพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลในการวิจัย

2. ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนไกรในวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังได้รับการอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียนไกรในวิทยาคมรัชมังคลาภิเษก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลและได้กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ใช้สถิติเชิงวิเคราะห์วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ Independent-t-test

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผล ได้ดังนี้

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและภาวะซึมเศร้าของนักเรียนเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อมกับภาวะซึมเศร้า โดยใช้แบบคัดกรองโรคซึมเศร้า 2Q พบว่าใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา รวมวันนี้ ท่านรู้สึก หดหู่ เศร้า หรือท้อแท้สิ้นหวังหรือไม่ (ร้อยละ 51.70) จำแนกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่2-3-4 ได้ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1. เพศ			
1.1 ชาย	37	41.60	46.20
1.2 หญิง	43	48.30	53.80
2. อายุ			
2.1 14 ปี	21	23.60	26.20
2.2 15 ปี	35	36.00	40.00
2.3 16 ปี	27	30.30	33.80
3. กำลังศึกษาอยู่ชั้นปี			
3.1 ม.2	16	18.00	20.00
3.2 ม.3	37	41.60	46.20
3.3 ม.4	27	30.30	33.80
4. มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม			
4.1 1.00-2.00	2	2.20	2.50
4.2 2.10-3.00	42	47.20	52.50
4.3 3.10- 4.00	36	40.40	45.00
5. มีโรคประจำตัวหรือไม่			
5.1 ไม่มีโรคประจำตัว	77	86.50	96.20
5.2 มีโรคประจำตัว	3	3.40	3.80
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน			
6.1 100-1000	57	64.00	71.20
6.2 2000-3000	11	12.40	13.80

6.3 3000-4000	4	4.50	5.00
6.4 5000-6000	8	9.0	10.00
7. สถานภาพสมรสของบิดา – มารดา			
7.1 อยู่ด้วยกัน	60	67.40	75.00
7.2 หย่าร้าง	4	4.50	5.00
7.3 แยกกันอยู่	15	16.90	18.80
7.4 บิดา/มารดาเสียชีวิต	1	1.10	1.20
8. พักอาศัยอยู่ในที่พักแบบใด			
8.1 อื่นๆ	4	4.50	5.00
8.2 บ้าน	76	85.40	95.00
9. ในหนึ่งวันนักเรียนได้นอนหลับกี่ชั่วโมง			
9.1 3-5 ชม.	23	25.80	27.50
9.2 6-8 ชม.	51	57.30	65.00
9.3 9-11 ชม.	5	5.60	7.50
10. การมีแฟน			
10.1 ไม่มีแฟน	67	75.30	83.80
10.2 มี	13	14.60	16.20

สรุปตารางกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 53.80 อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.20 อายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 อายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.80 กำลังศึกษา ม.3 คิดเป็นร้อยละ 46.20 ผลการเรียน 1.00-2.00 คิดเป็นร้อยละ 2.25 ผลการเรียน 2.10-3.00 คิดเป็นร้อยละ 46.20 ผลการเรียน 3.10- 4.00 คิดเป็นร้อยละ 45.00) โรคประจำตัว ไม่มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 96.20 มีโรคประจำตัวคิดเป็นร้อยละ 3.80 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 100-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 71.20 สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 75.00 พักอาศัยอยู่ในที่พักแบบใด อยู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 95.00 ในหนึ่งวันนักเรียนได้นอนหลับกี่ชั่วโมง 6-8 ชม.คิดเป็นร้อยละ 65.00 การมีแฟน ไม่มีแฟนคิดเป็นร้อยละ 83.80

ตารางที่ 2 แสดงแบบคัดกรองโรคซึมเศร้า 2 คำถาม 2Q

คำถาม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1. ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาคุณรู้สึก หดหู่ เศร้าหรือท้อแท้สิ้นหวัง หรือไม่			
- มี	46	51.70	83.80
- ไม่มี	34	38.20	16.20
2. ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาคุณรู้สึกเบื่อทำอะไรก็ไม่เพลิดเพลินหรือไม่			
- มี	43	48.30	53.80
- ไม่มี	34	41.60	46.20

สรุปตารางกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็น ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาคุณรู้สึก หดหู่ เศร้า หรือท้อแท้สิ้นหวัง หรือไม่ มี คิดเป็นร้อยละ 83.80 ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา คุณรู้สึก เบื่อ ทำอะไรก็ไม่เพลิดเพลิน หรือไม่ มี คิดเป็นร้อยละ 53.80

ตารางที่ 3 แบบประเมินโรคซึมเศร้า 9 คำถาม (9Q)

คำถาม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1. 0-6 ไม่มีภาวะซึมเศร้า	56	41.80	70.00
2. 7-12 มีภาวะซึมเศร้าน้อย	20	14.90	25.00
3. 13-18 มีภาวะซึมเศร้าระดับปานกลาง	4	3.00	5.00

สรุปตารางกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ค่าคะแนน 0-6 ไม่มีภาวะซึมเศร้า คิดเป็นร้อยละ 70.00 ค่าคะแนน 7-12 มีภาวะซึมเศร้าน้อย คิดเป็นร้อยละ 25.00 ค่าคะแนน 13-18 มีภาวะซึมเศร้าน้อย ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.00

ตารางที่ 4 แบบประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถาม (8Q)

คำถาม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1. ไม่มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบัน	59	44.00	73.80
2. 1-8 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายระดับน้อย	5	3.70	6.20
3. 9-16 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายระดับปานกลาง	13	9.70	16.20
4. 17-43 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันระดับรุนแรง	3	2.20	3.80

สรุปตารางกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ค่าคะแนน 1-8 ไม่มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 73.80 ค่าคะแนน 9-16 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายระดับปานกลาง คะแนน 1-8 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 16.20 ค่าคะแนน 17-43 มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตายในปัจจุบันระดับรุนแรงคิดเป็นร้อยละ 6.20 คิดเป็นร้อยละ 3.80

ตารางที่ 5 ผลวิเคราะห์แบบประเมินความเครียด 5 คำถาม ST-5

การแปลผล	จำนวน/คน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
0-4 เครียดน้อย	50	37.30	62.50
5-7 เครียดปานกลาง	22	16.40	27.50
8-9 เครียดมาก	7	5.20	8.80
10-15 เครียดมากที่สุด	1	0.70	1.20

สรุปตารางกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ค่าคะแนน 0-4 เครียดน้อย คิดเป็นร้อยละ 62.50 ค่าคะแนน 5-7 เครียดปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 27.50 ค่าคะแนน 8-9 เครียดมากคิดเป็นร้อยละ 8.80 ค่าคะแนน 10-15 เครียดมาก คิดเป็นร้อยละ 1.20

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ในการวิจัยครั้งนี้เป็น การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียน โรงเรียนไกรในวิทยาคม รัชมิ่งคลาสิก ร้อยละ 14.80 ไม่มีแนวโน้มจะฆ่าตัวตาย ร้อยละ 44.00 ความเครียดน้อย ร้อยละ 37.30 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าและความเครียดของนักเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัจจัย ด้านสังคม ปัจจัยสิ่งแวดล้อมและภาวะซึมเศร้าของนักเรียนไม่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียน เนื่องจากค่า $p\text{-value} = 0.562$ หมายความว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 42.00 มีภาวะซึมเศร้ามากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 37.00 แนวโน้มที่เพศหญิงมีภาวะซึมเศร้าสามารถเกิดขึ้นมากกว่าเพศชายเพราะเพศหญิงมีสภาวะจิตใจที่อ่อนโยนกว่าเพศชายทำให้เกิดความเครียดได้ง่ายส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้าได้ง่ายตามด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ เมืองขวา และคณะ (2563) พบว่าความแตกต่างระหว่างหญิงชายพบว่านักศึกษาหญิง (ร้อยละ 52.04) มีอัตราการเกิดซึมเศร้าสูงกว่านักศึกษาชาย อายุของแต่ช่วงอายุของนักเรียน 14-15-16 ปี ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้า เนื่องจากค่า $p\text{-value} = 0.947$ แต่ช่วงอายุ 15 ปี สามารถเกิดภาวะซึมเศร้าได้คิดเป็นร้อยละ 32.00 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภารัตน์ สุวรรณไวพัฒนา และคณะ (2559)

ศึกษาระดับภาวะซึมเศร้าและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาช่วงอายุระหว่าง 13-18 ปี ในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 442 คนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นช่วงอายุ 15 ปี เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าเกือบครึ่งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 46.50 ของวัยรุ่นมีภาวะซึมเศร้า ซึ่งเพศที่ต่างกันแตกต่างกันจะมีภาวะซึมเศร้าที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

สถาบันการศึกษาควรวางแผนทางในการแก้ปัญหาภาวะซึมเศร้าของนักเรียนให้ครอบคลุมและเหมาะสมโดยให้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของกรมสุขภาพจิต ที่แนะนำเทคนิควิธีการจัดการกับความเครียดที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นแต่ละคนนั้น จะมีความคิด ความรู้สึก การรับรู้ ความคาดหวัง ความเป็นตัวตน และอารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ฝึกแก้ปัญหาโดยให้วัยรุ่นมุ่งจัดการปัญหาเป็นลำดับแรก ฝึกแก้ปัญหาเมื่อเริ่มเกิดปัญหาก่อนที่จะรู้สึกเครียดมากเกินไป แนะนำแหล่งให้ข้อมูลที่เหมาะสมกับปัญหา การช่วยเหลือวัยรุ่นปรับมุมมองต่อปัญหาหรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความตึงเครียด การสร้างความคิดเชิงบวกและมองเห็นข้อดีของตนเอง รวมทั้งการมีเวลาให้กันภายในครอบครัว รับฟังทุกข์สุขของกันและกัน สร้างความสุขด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกโอกาสที่ได้

2. ฝึกผ่อนคลายความตึงเครียด การใช้วิธีการผ่อนคลายความตึงเครียด เช่น การฝึกสมาธิ การฝึกหายใจ การคลายกล้ามเนื้อ การจินตนาการถึงบรรยากาศที่ทำให้เกิดความสุข การฟังเพลง ออกกำลังกาย ท่องเที่ยว เล่นดนตรี รวมทั้งหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่หรือ ดื่มสุราและการใช้สารเสพติด

3. การใช้เทคโนโลยีในการดูแลความเครียด เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยรับมือและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตที่อาจเกิดขึ้นตามมาได้ในอนาคต โดยในปัจจุบันมีการใช้ Mobile Application เข้ามาช่วยในการดูแลความเครียดของวัยรุ่น เช่น แอปพลิเคชัน Mental health Check Up 6 Packages พัฒนาโดยกรมสุขภาพจิตร่วมกับสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้วัยรุ่นสามารถประเมินความเครียดเบื้องต้น และคัดกรองความเสี่ยงต่อปัญหาความเครียดที่วัยรุ่นสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง (References)

Nitdhisarnee R, Nida L, Sirichai H, Banyat Y. Factors Associated with Stress Levels in Secondary School Students under Bangkok Metropolitan Administration. Bangkok .Bangkok :Journal of the Psychiatric Association of Thailand - ThaiJo; 2021.

- Parichart M, Kamonnat K, Surachai C. Depression among Thai Undergraduate Students. The Critical Role of Higher Educational Institutions. Bangkok: Journal of Nursing, Siam University – ThaiJo Hill; 2020.
- Sumlee S, Orawan K, Kitsanaporn T. Factors related to Depression among Agricultural Aging Workers .Bangkok: Journal of The Royal Thai Army Nurses Hill; 2020.
- Proithip S, Sirinporn B, Chaowalit S. Adolescent Depression: Nursing Roles. Bangkok: Kuakarun Journal of Nursing - ThaiJo Hill; 2019.
- Pruksa Puegsuk. The Effects of a Cognitive Behavior Therapy (CBT) Program on the Depression of Young Persons in Foster Homes. Bangkok: Clinical and Community Psychology .Bangkok :Ramkhamhaeng Univerity; 2019.
- Chalermpon Kajai. Facebook Addiction and Depression Among Adolescents. Chiang Mai. Chiang Mai University; 2018.
- Pattaramas J, Sakchai T. The Development of Application for Tracking Depression and Suicide Risk. Bangkok : ; 2017.

การจัดการศึกษายุคใหม่ภายใต้แนวคิด Postmodernism

Educational Management in the New Era According to the Postmodernism Concept

ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว¹ ชันชัย อธิเกียรติ²

Thanarak Santhuenkaew, Khanchai Athikiat

บทคัดย่อ (Abstract)

แนวคิด Postmodernism หรือแนวคิดหลังสมัยใหม่นั้นอธิบายถึงโรงเรียนแห่งความคิดที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากการเคลื่อนไหวที่ต่อต้านและรุนแรงในสังคมร่วมสมัย นักการศึกษาหลังสมัยใหม่เชื่อว่าไม่มีความจริงที่สัมบูรณ์หรือเป็นสากล ทั้งยังยอมรับและส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละคน ส่งเสริมการสนทนาข้ามวัฒนธรรม และการอภิปรายโต้แย้งเป็นปัจจัยที่จำเป็นในกระบวนการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องรู้ปรัชญาเบื้องหลังโรงเรียนของตนเพื่อทำความเข้าใจการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมยุคใหม่

คำสำคัญ (Words): โพสต์โมเดิร์นนิสม์; แนวคิดหลังสมัยใหม่; ปรัชญาการศึกษา; การจัดการศึกษา

Abstract

Postmodernism concept describes a school of thought that arises largely from the opposing and violent movements in contemporary society. Postmodern educators believe that there is no absolute or universal truth, accepting and promoting individual expressions, fostering cross-cultural dialogue and debate is also a necessary factor in the educational process. Teachers and educators need to know the philosophy behind their schools for understand the changing management of education in this modern society.

Keywords: Postmodernism; Education Philosophy; Education Management

Received: 2023-01-07 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-14

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: thanarak.s@ru.ac.th

² อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. E-mail: Khanchai2545@hotmail.com

บทนำ (Introduction)

การเข้าใจปรัชญาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักการศึกษา ไม่เพียงแต่เพื่อให้พวกเขามีปรัชญาเฉพาะตัวเท่านั้น แต่ยังเพิ่มความตระหนักในปรัชญาของนักเรียนและผู้บริหารอีกด้วย แนวคิด Premodernism หรือแนวคิดก่อนสมัยใหม่ เป็นลักษณะของสถานศึกษากรีกโบราณ มหาวิทยาลัยในยุคกลาง และโรงเรียนประจำชุมชนในยุคแรก สถาบันเหล่านี้เป็นหนึ่งเดียวกันโดยเน้นที่ระเบียบและความมุ่งมั่นต่อความจริง ส่วนใหญ่ ระเบียบและความจริงถูกตีกรอบให้ขัดแย้งกับความเชื่อที่เป็นที่นิยมเกี่ยวกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าเป็นพวกอนาธิปไตยและมุ่งไปสู่การฉ้อราษฎร์บังหลวง การศึกษามีทิศทางที่ชัดเจน คือ "ตรงและแคบ" (Davis, B. and Francis, K., 2022) โดยหลีกเลี่ยงการเบี่ยงเบนหรืออะไรก็ตามที่อยู่นอกเส้นทางของความเชื่อความศรัทธาในด้านที่เกี่ยวกับศาสนาและอำนาจทางการเมือง ต่อมา ในยุคสมัยใหม่หรือ Modernism ประมาณตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1600 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและทัศนคติต่อความรู้ที่เกิดจากการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์ การปฏิวัติอุตสาหกรรมและทุนนิยม นำมาซึ่งระบบการศึกษาของโรงเรียนแห่งรัฐ ปรัชญาการศึกษาทำให้นักการศึกษาโดยเฉพาะนักออกแบบหลักสูตรมีกรอบแนวทางการจัดโรงเรียนและกิจกรรมในห้องเรียน ช่วยให้พวกเขาตอบคำถามเกี่ยวกับจุดประสงค์ของโรงเรียน วิชาใดมีคุณค่า นักเรียนเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการและเนื้อหาใดบ้าง กระทั่งในลัทธิหลังสมัยใหม่ หรือ Postmodernism เกิดแนวคิดว่าการศึกษาอาจเป็นวิธีที่สำคัญที่สุดที่เราจะสัมพันธ์กับโลก วิธีที่เราสัมผัส เข้าใจ และพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงโลก และวิธีที่เราเข้าใจตนเองและของเรา ความสัมพันธ์กับผู้อื่น การศึกษาได้รับมอบหมายให้มีบทบาทสำคัญในการสร้างและกำหนดรูปร่างของอัตวิสัยและอัตลักษณ์ของผู้เรียน โดยดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่เดิมออกมาเพื่อกลายเป็นแรงจูงใจในตนเองและการกำกับตนเอง อาจกล่าวได้ว่า ครุณานักเรียนออกจากความมืดไปสู่แสงสว่าง ซึ่งเป็นแสงสว่างแห่งความรู้และความจริงนั่นเอง (Usher, R. and Edwards, R., 1994)

ความหมายของแนวคิด Postmodernism

Postmodernism หรือแนวคิดหลังสมัยใหม่นั้นเป็นคำที่มีความซับซ้อน โดยทั่วไปอาจหมายถึง แนวความคิดหนึ่งหรือความเคลื่อนไหวทางความคิดในยุคปลายศตวรรษที่ 20 ซึ่งก็ไม่สามารถกำหนดเวลาเริ่มต้นที่แน่นอนได้ เพราะต้องใช้ทั้งความหมายทางประวัติศาสตร์และทฤษฎี อีกทั้งเป็นแนวคิดที่ปรากฏในความหลากหลายของสาขาวิชาหรือหลายพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานศิลปะ, สถาปัตยกรรม, เพลง, ภาพยนตร์, วรรณกรรม, สังคมวิทยา, การสื่อสาร, แฟชั่นและเทคโนโลยี แต่แนวคิดนี้ก็นับได้ว่าเป็นพื้นที่ของการศึกษาทางวิชาการตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา

นักปรัชญาที่สนับสนุนแนวคิดหลังสมัยใหม่ ได้แก่ Friedrich Nietzsche, Martin Heidegger, Jacques Derrida, Michel Foucault และ Karl Marx เป็นต้น จุดสำคัญของแนวคิดแต่ละคนมีดังนี้

Friedrich Nietzsche (ค.ศ.1844–1900) เป็นนักปรัชญาชาวเยอรมัน ผู้มีส่วนสนับสนุนแนวคิดเรื่องการยืนยันชีวิตต่อลัทธิหลังสมัยใหม่ และตั้งคำถามแม้กระทั่งหลักคำสอนที่สังคมยอมรับได้มากที่สุด เช่น ศาสนาและศีลธรรม โดยมุ่งเน้นไปที่โลกรอบตัวเรามากกว่าชีวิตหลังความตาย

Martin Heidegger (ค.ศ.1899–1976) นักปรัชญาชาวเยอรมันอีกคนหนึ่ง เป็นที่รู้จักจากการสร้างแนวคิดเรื่องปรากฏการณ์วิทยาอัตถิภาวนิยม ซึ่งสรุปว่า เราสร้างความจริงของเราเองจากภายใน ตรงข้ามกับทฤษฎีที่สนับสนุนความจริงสากลข้อเดียว นอกจากนี้ เขายังอนุมานว่า เราไม่ได้เกิดมาในความเป็นจริงที่มีอยู่ แต่สร้างความเป็นจริงของเราเองตามการมีส่วนร่วมของเราในโลกและตามสัญชาตญาณโดยกำเนิดของเรา

Jacques Derrida (ค.ศ.1930–2004) ปราชญ์ชาวฝรั่งเศส เป็นที่รู้จักกันดีในเรื่องแนวทางที่ขัดแย้งในการทำความเข้าใจโลก และเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อลัทธิหลังสมัยใหม่ เขาใช้วิธีการรื้อโครงสร้างแนวคิดเดิมโดยใช้กระบวนการวิพากษ์วิจารณ์ตำราวรรณกรรม ตำราปรัชญา และทฤษฎีการเมือง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับตามแนวคิดปรัชญาตะวันตกสมัยก่อนซึ่งเชื่อกันว่าครอบคลุมความคิดของคนทั่วโลก นอกจากนี้ เขายังเชื่อว่าเหตุผลต่างๆ ในโลกนี้ไม่ใช่ความเป็นจริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้นเพื่อการสืบค้น การสำรวจความเป็นจริงเป็นเพียงการค้นพบความคิดเห็นที่เพิ่มขึ้นไปเท่านั้น

Michel Foucault (ค.ศ. 1926–1984) เป็นนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสที่ตรวจสอบทฤษฎีและความสัมพันธ์ระหว่างความจริงและอำนาจ ฟูโกต์ได้สถาปนาการมีอยู่ของญาณทิพย์ในปรัชญา Epistemes เป็นความรู้หรือความเข้าใจที่นำไปสู่สังคมในช่วงเวลาหนึ่งในประวัติศาสตร์ เขาอ้างว่าไม่มีความจริงสากลเพียงข้อเดียว แต่มีความจริงหลายอย่างที่เข้ากันสำหรับแต่ละบุคคล ความจริงหลายประการเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในความสัมพันธ์ระหว่างความจริงและอำนาจ ผลก็คืออำนาจไม่ใช่สิ่งที่สามารถครอบครองได้ แต่เป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ได้

กล่าวได้ว่า นักการศึกษาหลังสมัยใหม่เชื่อว่าไม่มีความจริงที่สมบูรณ์หรือเป็นสากล โดยอ้างว่าความจริงเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับเหตุการณ์และการค้นพบใหม่ๆ ซึ่งหมายความว่าเหตุการณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่ด้านใดด้านหนึ่งของโลกมีอิทธิพลต่อเหตุการณ์ทางการเมืองและทางสังคมที่กำลังเกิดขึ้นในอีกด้านหนึ่ง

ลักษณะของแนวคิด Postmodernism

การอธิบายลักษณะของแนวคิด มักใช้การยกตัวอย่างบุคคลหรือผลงาน เป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นถึงบริบทของแนวคิด ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างผลงานตามแนวคิด Postmodernism

ประเภท ผลงาน	ลักษณะผลงาน	ตัวอย่างผลงาน
ภาพยนตร์	- ล้อเลียนหรือปรับเปลี่ยนจากชนบแบบเดิม - ใช้เทคโนโลยีสร้างภาพต่างๆ แทนใช้โลกจริง - อารมณ์หรือการไร้อารมณ์ที่แตกต่างจากเคย - ช่วงเวลาการเล่าเรื่องที่แปลกไปจากที่คุ้นเคย - เสนอภาพที่เกิดจากยา โรควิตและเทคโนโลยี - หุ่นยนต์หรือปัญญาประดิษฐ์เข้ามาแทนมนุษย์	Pulp Fiction, Kill Bill, Scary Movie, Austin Powers, Gattaca, Lost in Translation, Minority Report, Avatar, Wall-E, The Matrix, Fight Club, The Thirteenth Floor
งานศิลปะ	- สนใจต่อความเร็ว ความรุนแรงและเทคโนโลยี - ให้ความหมายของ”ความเพ้อฝัน”มากกว่า”ความเป็นจริง” - เน้นผลิตผลงานระดับล่างหรือศิลปะเชิงพาณิชย์ - ใช้วัสดุต่างๆ เช่น ขยะ เป็นเทคนิคในการผลิต - ใช้การจำลอง/สัญลักษณ์ เพื่อแตกดับและซับซ้อน - งานการ์ตูนแต่นำเรื่องประโลมโลก	Flower Bomber – ภาพวาดดอกไม้ (แทนระเบิด) และ Ronald McDonald – งานแสดง หุ่น Ronald McDonald ที่มีเด็ก(คน)ซ่อนท้องทำให้ ของ Banksy Fountain – โถปัสสาวะน้ำพุ ของ Marcel Duchamp
สถาปัตยกรรม	- รูปร่างหรือรูปทรงแปลกตา เช่น ตึกกล่องนม ตึกปิรามิด ตึกทรงกล่องสองทางไกล - มีโครงสร้างแบบใหม่ หรือผสมผสานแบบใหม่เข้ากับของเดิม - อาคารผิดสัดส่วน หรือใหญ่เกินจริง - ใช้วัสดุที่หลากหลาย เช่น เหล็กกับกระจก - รูปทรงแตกต่างจากสภาพแวดล้อมเดิม	MIT Stata Center, Chiat Day Building ของ Frank Gehry, Crystal Cathedral, Sony Building in NY ของ Philip Johnson, Humana Building ของ Michael Graves,

		Louvre Pyramid ของ I.M. Pei

ช่วงเวลาของแนวคิดหลังสมัยใหม่ครอบคลุมถึงชุดความคิด แนวปฏิบัติ และสาขาวิชาที่หลากหลายซึ่งเริ่มมีความโดดเด่นในปลายศตวรรษที่ 20 เป็นผลงานเชิงปรัชญาที่ตอบสนองและวิพากษ์วิจารณ์หลักการของแนวคิดสมัยใหม่ (Modernism) และท้าทายวิธีคิดที่กำหนดไว้เหล่านั้น แนวคิดหลังสมัยใหม่ตั้งคำถามเกี่ยวกับญาณวิทยา และจริยธรรม และเปิดโอกาสให้มีวาทกรรมที่หลากหลาย รวมทั้ง ยอมรับความคิดและการปฏิบัติของคนชายขอบหรือคนส่วนน้อย การเปิดกว้างต่อความหลากหลายเป็นผลสำคัญของความหลากหลายที่เกิดขึ้นในยุคหลังสมัยใหม่ในหลากหลายสาขา รวมถึงศิลปะ การศึกษา ปรัชญา สถาปัตยกรรม และเศรษฐศาสตร์ โดยการปฏิเสธความตั้งใจที่จะบรรลุความจริงสากล เป้าหมาย ผลลัพธ์ และความเหมือนกัน (การทำให้สิ่งใดด้วยวิธีการเดียวกัน หรือได้ผลลัพธ์เหมือนกัน)

ความแตกต่างระหว่าง Modernism กับ Postmodernism

หากนำเอาความคิดที่ถ่ายทอดผ่านภาษาในหลายสาขาจากสำนักภาษาศาสตร์ ทฤษฎีวรรณกรรม ปรัชญามานุษยวิทยา จิตวิทยาศาสตร์ทางการเมือง ของนักเขียนในยุโรปและอเมริกาที่สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวของแนวคิด Postmodernism เราก็อาจจะพอสั่งเกตคำหลายๆ คำ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างคำเพื่อเปรียบเทียบลักษณะแนวคิดระหว่าง Modernism กับ Postmodernism

Modernism	Postmodernism
มีรูปแบบ, เชื่อมต่อสิ่งที่เหมือนกัน, แบบปิด (Form, conjunctive, closed)	ปฏิเสธรูปแบบแน่นอน, เชื่อมต่อสิ่งที่ต่างกัน, แบบเปิด (Antiform, disjunctive, open)
จุดมุ่งหมาย (Purpose)	เล่นสนุก (Play)
ออกแบบ (Design)	โชคชะตา, โอกาส (Chance)
ระบบตามลำดับ (Hierarchy)	วุ่นวาย (Anarchy)
ระยะห่าง (Distance)	การเข้าร่วม (Participation)

สังเคราะห์ ปะติดปะต่อ (Synthesis)	ขัดแย้ง ตรงกันข้าม (Antithesis)
คงอยู่ (Presence)	ลา, ขาด (Absence)
ศูนย์รวม (Centering)	กระจาย (Dispersal)
แบ่งประเภท, เขตแดน (Genre/Boundary)	เนื้อหา, เชื่อมโยงเนื้อหา (Text/Intertext)
ตรรกวิทยา (Semantics)	วาทศิลป์ (Rhetoric)
กรอบ, กระบวนทัศน์ (Paradigm)	โครงสร้าง (Syntagm)
การคัดเลือก (Selection)	การผนึกรวม (Combination)
ราก/ลึก (Root/Depth)	เหง้า/พื้นผิว (Rhizome/Surface)
ตำนาน/ประวัติศาสตร์ชั้นสูง (Narrative/Grande Histoire)	ต่อต้านตำนาน/ประวัติศาสตร์ชั้นล่าง (Anti-narrative/Petite Histoire)
อาการ (Symptom)	ความต้องการ (Desire)
แบบพิมพ์ (Type)	กลายพันธุ์ (Mutant)
ชาย/หญิง (Genital/Phallic)	หลายเพศ/รวมเพศ (Polymorphous/Androgynous)
ต้นฉบับ/สาเหตุ (Origin/Cause)	ความแตกต่าง/ร่องรอย (Difference/Trace)

คำจากตารางข้างต้นบ่งบอกถึงความคิดที่แตกต่างกันสองด้านว่า ด้านหนึ่งเป็นแนวความคิดแบบ Modernism ที่มีลักษณะเป็นระบบหนึ่งเดียว นิ่งและเฉพาะเจาะจง ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นแนวความคิดแบบ Postmodernism ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย วุ่นวายและกระจายกว่า ทั้งนี้ ทุกอย่างในตารางยังไม่มีข้อยุติสำหรับความแตกต่าง การปรับเปลี่ยน หรือแม้แต่การยุบทิ้ง อีกประการที่สำคัญคือ ส่วนหนึ่งของแนวความคิดในคอลัมน์แนวตั้งอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้เทียบเท่าหรือแทนความหมายของทั้งหมด อีกทั้งยังอาจมีข้อยกเว้นอีกมากมาย แต่ถึงกระนั้น คำเหล่านี้ก็เป็นแนวโน้มให้เราได้เข้าใจความหมายทางประวัติศาสตร์และทางทฤษฎีมากยิ่งขึ้น

สิ่งที่จะทำให้เข้าใจบริบทของแนวคิดแบบ Postmodernism ได้วิธีหนึ่งคือ การศึกษามูลเหตุของแนวคิดดังกล่าวที่เกิดขึ้นหรือมีต่อจากแนวคิดแบบ Modernism ก่อนหน้านั้น แม้แนวคิดแบบ Modernism และแบบ Postmodernism ไม่ได้แบ่งแยกชัดเจนเป็นรูปธรรมเหมือนเรื่องราวอื่นๆ ที่เราอาจใช้ “ช่วงเวลา” ในการตัดสินยุคสมัย หรือใช้ “ภูเขา” ในการแบ่งแยกดินแดน แต่กระนั้นทั้งสองแนวคิดก็มีบางแง่มุมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันอย่างเห็นได้ชัด

Postmodernism เป็นแนวคิดที่ท้าทายขนบความคิดแบบ Modernism ที่ว่า ความเป็นหนึ่งใน “ความจริง” แต่แนวความคิด Postmodernism กลับยืนยันว่า “ความจริง” นั้นมีหลายมุมมอง ตัวอย่างเหตุผลที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นข้อสังเกต เช่น กระบวนการค้นพบ “ความจริง” และการนิยาม “ความจริง” กลุ่ม Modernists ถือว่า กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการที่มีเหตุผลและนำมาซึ่งความรู้หรือความเป็นจริงของสิ่งต่างๆ แต่กลุ่ม Postmodernists กลับค้านว่า วิทยาศาสตร์เป็นเรื่องกิจกรรมของมนุษย์ที่เต็มไปด้วยอคติและเป็นเพียงประเพณีชนิดหนึ่งเท่านั้น เพราะตระหนักว่าวิทยาศาสตร์ยอมรับที่จะปฏิบัติตามนั้น ก็ไม่จำเป็นต้องทำตามขั้นตอนเหล่านั้นเสมอไป ส่วนการนิยาม “ความจริง” ของสิ่งต่างๆ มักจะผูกไว้กับไวยากรณ์ของภาษาและความหมายของบริบท “ความจริง” อาจสูญเสียความหมายเดิมของมันจากขั้นตอนการแปล เมื่อภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม วัฒนธรรมสนับสนุนโครงสร้างอำนาจ โครงสร้างอำนาจสร้างการเมือง การเมืองสนับสนุนสถานการณ์และนำทางทฤษฎีและการปฏิบัติ ทฤษฎีและการปฏิบัติก็ถูกอธิบายโดยภาษาอีกที ดังนั้น “ความจริง” จึงไม่สามารถกำหนดลงไปตายตัวแน่นอนได้

“วิธีการ” แสวงหาความรู้ก็เป็นอีกประเด็นที่กลุ่ม Postmodernists เรียกร้องว่า ไม่จำเป็นต้องเป็นวิธีการที่ “ดีที่สุด” ที่มีขั้นตอนเฉพาะที่ต้องปฏิบัติตามแบบเดิม Postmodernism จะมีเพียงพิจารณาวิธีการเหล่านั้นว่า จะมีส่วนช่วยให้แต่ละคนใช้และนำไปสู่การมีส่วนร่วมชี้ขาดในการแสวงหาความรู้ของตัวเองได้อย่างไร วิทยาศาสตร์ยังคงเป็นวิธีหนึ่งที่จะไปเกี่ยวกับการแสวงหาความจริง แต่ไม่ใช่หนทางเดียวและไม่ได้ดีไปกว่ารูปแบบการแสวงหาความรู้แบบอื่นๆ

นอกจากนี้ Postmodernists ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ความรู้และความจริงตามความคิดแบบเดิมนั้นอาจเรียกได้ว่า เป็น “เผด็จการในธรรมชาติ” เพราะพวก Modernists ไม่อนุญาตให้มีการตั้งคำถามและการปรับเปลี่ยนโดยอ้างกระบวนการขั้นตอนที่ “ดีที่สุด” ในความคิดของพวกเขา ซึ่งก็ไม่ต่างอะไรกับหลักคำสอนหรือความเชื่อในยุค Premodern ที่ไม่ได้เปิดทางให้มีการตรวจสอบเช่นกัน

การจัดการศึกษาภายใต้แนวคิด Postmodernism

แนวคิด Postmodernism เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ด้วยมุมมองที่ว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันและต่างก็มีเอกลักษณ์ของตน ดังนั้น การจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อยู่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้คำนึงถึงลักษณะดังกล่าว นอกจากนี้บุคลากรแต่ละคนก็มีความเป็นเอกลักษณ์ในด้านความสามารถและทักษะในการทำงานที่แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้ผู้บริหารจะต้องควบคุมหรือบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ดังนี้

1. การบริหารจัดการสถานศึกษา

1.1 บทบาทผู้บริหาร

ผู้บริหารควรส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นสถานที่ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความคิดเห็นของบุคลากรควรได้รับการพิจารณาและสนับสนุนในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจที่เขารับผิดชอบ ส่งเสริมให้พวกเขามีความคิดสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบในการการกระทำของแต่ละคน เพื่อให้แต่ละคนได้อาศัยความสามารถและทักษะของตนเองในการทำงานกับเด็กหรือกับเพื่อนร่วมงาน และมีวิธีการคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาในระบบโรงเรียน

1.2 บทบาทของครู

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสร้างความวิตกกังวลและความไม่มั่นคงในหมู่ครู ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่จะเรียนรู้กลยุทธ์ใหม่ ในฐานะที่เป็นผู้นำการศึกษา ครูอาจารย์ต้องยอมรับที่จะเรียนรู้และแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดจากทฤษฎีใหม่ๆ ที่เข้ามาอย่างมีสติ ครูต้องเป็นตัวอย่างของผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาจะต้องเรียนรู้วิธีการคิดนอกกรอบและพัฒนามากขึ้น งานของครูไม่ได้เป็นเพียงแค่ปรับแต่งสภาพที่เป็นอยู่ ถ้าหากจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระบบโรงเรียน เราควรแสวงหาความจริงจากหลายมิติ ในฐานะที่เป็นมนุษย์เรามีความซับซ้อนหลายแง่มุมชีวิตที่ไม่สามารถจำกัดอยู่เพียงรูปแบบเดียว มนุษย์ชอบความจริงแต่ก็ต้องอาศัยอยู่บนหน้ากากของการเรียนรู้จากความหลากหลายของแหล่งที่มา ขณะเดียวกัน ครูผู้สอนควรจะได้รับ การฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ๆ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะของมนุษย์ของพวกเขา อีกทั้ง ครูต้องเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับชุมชนที่หลากหลายมากขึ้น และเห็นพ่อแม่เป็นแหล่งของการเรียนรู้และการสนับสนุนมากกว่าการแทรกแซง

2. การจัดทำหลักสูตร

2.1 ลักษณะของหลักสูตร

วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตรคือการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนที่จะศึกษาต่อในระดับต่อไปหรือมีวิชาชีพติดตัวเพื่อการประกอบอาชีพ นักเรียนแต่ละคนจะมีทักษะในการทำงานและทักษะการสื่อสารเพื่อการศึกษาหรือทำงานในประเทศต่างๆ ต่อไป ภาษาและการสื่อสารมีความจำเป็นอย่างมากในยุค Postmodern โดยเฉพาะนักเรียนจะต้องรู้อย่างน้อยสองภาษาและมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึง การปลูกฝังระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน แม้ไม่ใช่เรื่องใหม่แต่กลับเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องสอนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีระเบียบวินัยที่เหมาะสม

2.2 การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรควรจะพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กๆ ทุกคน หลักสูตรจะต้องครอบคลุมความต้องการพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีพรสวรรค์และความสามารถภาษาอย่างเหมาะสม รวมทั้งภาษาต่างประเทศจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตร การเพิ่มความสำเร็จของนักเรียนนั้นจำเป็นต้องมีหลักสูตรที่หลากหลาย เพราะไม่มีทางที่หลักสูตรเดียวจะดีที่สุดสำหรับนักเรียนทุกคน หลักสูตรการศึกษาควรจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือประเพณีในแต่ละชุมชน แนวคิดทางการศึกษาควรเป็นแนวคิดใหม่บนพื้นฐานของความร่วมมือและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน วิชาต่างๆ ควรจะมีเนื้อหาที่เป็นแบบบูรณาการและข้ามไปยังเนื้อหาอื่นที่แตกต่างกันได้

3. การจัดการเรียนรู้

ครูสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้โดยการลงมือปฏิบัติเช่นเดียวกับการเชิญชวนให้นักเรียนร่วมลงมือกับครูด้วย ครูจะอาศัยโอกาสดังกล่าวนี้ในการสังเกตการณ์การทำงานและร่วมแบ่งปันประสบการณ์ที่ค้นพบด้วยกัน การเรียนรู้ลักษณะนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนที่จะทำให้ก้าวกระโดดจากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ เพราะการเรียนการสอนใน Postmodernism ไม่เพียงแต่สอนนักเรียน แต่ยังต้องดูแลและสร้างความสัมพันธ์กับพวกเขาด้วย

กระบวนการของการเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหาเป็นขั้นตอนสำคัญ ครูจะกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามและตรวจสอบคำถามของพวกเขา วิธีการเช่นนี้จะทำให้หลักสูตรมีความหมายมากขึ้น บทเรียนไม่จำเป็นต้องจบลงด้วยคำตอบที่ถูกต้อง แต่ควรจะเป็นคำตอบที่สามารถขยายผลไปสู่การตั้งคำถามของผู้เรียนต่อไป เพราะแนวคิด Postmodernism มองว่า ความคิดของนักเรียนมีคุณค่า นักเรียนจะใช้พัฒนาความหมายของตัวเองแทนการถ่ายโอนความรู้จากครู โดยจะเน้นการคิดเชิงวิพากษ์มากกว่าข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง

กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหมายและน่าสนใจให้กับนักเรียน พวกเขาควรได้รับอนุญาตในการสร้างพัฒนาและประยุกต์ใช้ความรู้หรือทักษะเพิ่มเติม พวกเขาควรจะมีทางเลือกและได้รับโอกาสที่จะเป็นนักวางแผนและผู้มีอำนาจตัดสินใจ กิจกรรมควรสร้างขึ้นที่ช่วยให้เด็กที่จะใช้ประโยชน์จากความรู้ในสถานการณ์ใหม่ เด็กควรจะเป็นการสนับสนุนในการหาคำตอบสำหรับคำถามของตัวเองโดยใช้การวิเคราะห์

4. การประเมินผล

ครูมืออาชีพในยุค Postmodernism ต้องรู้วิธีการที่จะจัดการกับลูกค้าที่หลากหลาย ครูในฐานะนักแก้ปัญหาตามแนว Postmodernism ควรเข้าใจในความแตกต่างและความผิดปกติของ

มนุษย์ ดังนั้น การพัฒนานักเรียนจะใช้รูปแบบของการให้คำปรึกษา โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะถูกกำหนดโดยการเปรียบเทียบหลักฐานของสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้กับสิ่งที่ควรจะได้รับ หรือบางครั้ง การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอาจไม่ได้เน้นที่ผลผลิตในตอนท้าย แต่เราจะศึกษาและสำรวจได้ในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการประเมินเพื่อนำไปปรับปรุงวิธีเรียนรู้ของนักเรียน

บทสรุป

แนวคิด Postmodernism มีบทบาทสำคัญที่เรียกว่าแนวทางความเท่าเทียมในการศึกษาอย่างไม่ต้องสงสัย แนวทางดังกล่าวทำให้เกิดความหลากหลายของมุมมอง วัฒนธรรม ความรู้ และประสบการณ์ที่ให้ข้อมูลและประกอบขึ้นเป็นระบบการศึกษา ศูนย์กลางของแนวทางดังกล่าวคือคำถามเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคมและญาณวิทยาในระบบการศึกษา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงอนาคตของแนวคิดหลังสมัยใหม่ในการศึกษาและปรัชญาการศึกษา ควรพิจารณาว่าทั้งสองมีอิทธิพลต่อกันอย่างไรในศตวรรษที่ 21 นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดปรัชญาการศึกษา ในบางครั้ง ปรัชญาของการศึกษาก็มีอิทธิพลและช่วยกำหนดนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาเช่นกัน ซึ่งมักจะเป็นประเด็นที่นักคิดกับนักวิชาการทางการศึกษาได้อภิปรายถึงกันอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้ที่จะเห็นความสัมพันธ์นี้เราสามารถกล่าวได้ว่า แนวคิดหลังสมัยใหม่นี้ยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนอนาคตการจัดการศึกษาสมัยใหม่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- Banner, M. (2020). Postmodernism – Education. Published online: June 2, 2020 from <https://studying sociology.com/2020/06/02/postmodernism-education/>
- Davis, B. and Francis, K. (2022). “*Premodern Formal Education*” in Discourses on Learning in Education. Retrieved 26 December 2022, from <https://learningdiscourses.com>
- Lynchseptember, M. (2016). Understanding the 4 main schools of philosophy: principle of postmodernism. Retrieved 27 April 2022, from <https://www.theedadvocate.org/understanding-4-main-schools-philosophy-principle-postmodernism/>
- McCallum, D. (2022). Comparing Modernist and Postmodern Educational Theory. Retrieved 27 April 2022, from <https://dwellcc.org/learning/essays/comparing-modernist-and-postmodern-educational-theory>

- Tandi, S. (2019). Postmodern Thinkers and Higher Education: A Sociological Study. Academic Discourse. An International Refereed Research Journal Vol. 8, No. 1, June 2019.
- Tesar, T., Gibbons, A., Arndt, S. & Hood, N. (2021). Postmodernism in Education. Published online: May 26, 2021 from <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.1269>
- Thompson, K.(2019). Postmodernism and Education. Published online: September 25, 2019 from <https://revisesociology.com/2019/09/25/postmodernism-and-education/>
- Usher, R. and Edwards, R. (1994). Education: From Modernism to Postmodernism. Retrieved 26 December 2022, from <http://www.deconstruction-in-music.com/education/education-from-modernism-to-postmodernism/650>

แนวทางการดำเนินงานการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
Guidelines for Decentralization in Public Health of
The Local Government Organization

จิรนนท์ ปานคง¹ วิจิตรา ศรีสอน²
Jeeranun Pankhong, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

แนวทางการดำเนินงานการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข หน่วยงานส่วนกลาง ต้องกำหนดระบบการบริหารงานบุคคลให้ชัดเจน หน่วยงานรับถ่ายโอนต้องเข้าใจกระบวนการรับถ่ายโอนทั้งภารกิจหน้าที่ และต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ให้กับบุคลากร การเตรียมความพร้อมนั้น หน่วยงานส่วนกลางต้องกำหนดภารกิจทางด้านสาธารณสุขให้ชัดเจน กำหนดภารกิจของกระทรวงสาธารณสุขครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ส่งเสริม ป้องกัน รักษาฟื้นฟู และคุ้มครองภารกิจทางการแพทย์ฉุกเฉิน ต้องทำการวิเคราะห์ความพร้อมด้านทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์ระบบการดำเนินเพื่อให้เกิดความพร้อม วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจและร่วมกันพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจทั้งหน่วยงานที่ถ่ายโอนและหน่วยงานที่รับโอนภารกิจ

คำสำคัญ (Keywords): การกระจายอำนาจ, สาธารณสุข, ศักยภาพของท้องถิ่น

Abstract

Guidelines for decentralization of public health of local administrative organizations so that local personnel administration is ready to support the transfer of public health missions. The central authority must clearly define the personnel

Received: 2022-12-07 Revised: 2023-01-05 Accepted: 2023-01-19

¹ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author s63463825022@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. wijittra.sr@ssru.ac.th

management system. The transferring agency must understand the process of accepting the entire transfer of duties and responsibilities and must create an understanding of the advancement in the position for the personnel. That preparation central authority The mission of public health must be clearly defined. The Ministry of Public Health's missions are set up covering all 5 areas, promoting, preventing, treating, rehabilitating, and protecting emergency medical missions. An analysis of the resource readiness of the local government organization must be conducted. Analyze the operating system to ensure readiness Analyze problems and obstacles that are expected to arise. In order to prevent problems, all relevant sectors must understand and jointly develop a human resource management system to be consistent with the mission of both the transferring agency and the transferring agency.

Keywords: decentralization, public health, local potential

บทนำ (Introduction)

การให้บริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึงจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนา การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีและแข็งแรง ซึ่งการบริการสาธารณสุขในระดับ เบื้องต้นที่ประชาชนจะเข้ารับบริการได้สะดวกที่สุดคือ การบริการสาธารณสุขในระดับท้องถิ่น และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นการบริการสาธารณสุขด่านแรกที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ในการให้บริการประชาชนนั้นในปัจจุบันยังมีปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับการให้บริการยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการให้บริการเป็นอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันการบริการสาธารณสุขได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันด้วยแนวคิด การกระจายอำนาจและมีการถ่ายโอนการบริการด้านสาธารณสุขไปยังหน่วยงานองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพ มีงบประมาณในการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่น่าร่อง ในการดำเนินการตามแนวคิดการกระจายอำนาจการถ่ายโอนการบริการด้านสาธารณสุข ซึ่งถือเป็น ก้าวสำคัญที่แสดงถึงการพัฒนาระบบสุขภาพของประเทศไทยให้เข้มแข็ง ทั้งด้านส่งเสริมคุณภาพ ด้านป้องกัน ควบคุมโรค ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงด้านการคุ้มครองผู้บริโภค การดำเนินการถ่ายโอนภารกิจสถานีนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรชนาวมินทราชนิ และโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลให้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงเป็นกลไกที่สำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพ

การให้บริการด้านสุขภาพของรัฐให้เข้าถึงประชาชนได้ดีขึ้นเร็วขึ้น และตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ ร่วมจัดทำแผนพัฒนาด้านสุขภาพ รวมไปถึงมีบทบาทในการตรวจสอบการให้บริการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด อย่างไรก็ตามการให้บริการสาธารณะด้านสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ยังคงเป็นการดำเนินการภายใต้มาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ โดยคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งกำหนดไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่รับการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนราชการจะต้องจัดทำบริการสาธารณะกิจกรรมสาธารณะให้แก่ ประชาชนได้อย่างมีมาตรฐานไม่น้อยกว่าที่ส่วนราชการได้ดำเนินการไว้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างเหมาะสมกับบริบทในแต่ละพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564)

จากสภาพข้อเท็จจริงในการบริหารงานบุคคลรองรับภารกิจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โครงสร้างองค์การสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านงานสาธารณสุขในท้องถิ่น จะประกอบด้วยผู้อำนวยการกองซึ่งควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ และสามารถรับผิดชอบทางด้านสาธารณสุขครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข ตำแหน่งรองผู้อำนวยการกอง ก็ควรมาจากบุคลากรวิชาชีพสาธารณสุข ที่มีความรู้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น พยาบาลวิชาชีพนักวิชาการสาธารณสุขกลุ่มงานต่าง ๆ ภายในกอง ควรแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564)

1. กลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ หัวหน้ากลุ่มงานควรเป็นบุคลากรตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข เนื่องจากสามารถมีความรู้ความเข้าใจระบบสาธารณสุข โดยรวมของประเทศและระดับพื้นที่ เนื่องจากเป็นงานที่ต้องให้การดูแลประชากรในพื้นที่ทั้งหมด เจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานจึงมีจำนวนมากและครอบคลุมทุกด้าน และควรประกอบด้วยตำแหน่งต่อไปนี้ นักวิชาการสาธารณสุข (ทันตสาธารณสุข) (เภสัชกรรม)เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุข (การแพทย์แผนไทย) เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าพนักงานเภสัชกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่เวชศาสตร์การกีฬา ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการออกกำลังกายของประชาชนในพื้นที่ ตามแนวทางสาธารณสุขในปัจจุบัน “สร้างนำซ่อม”

2. กลุ่มงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อและไม่ติดต่อ อุบัติเหตุละอับภัย หัวหน้ากลุ่มงานควรเป็นบุคลากรตำแหน่งที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมที่สุด คือ ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ บุคลากรในกลุ่มงานควรประกอบด้วยตำแหน่งต่อไปนี้ พยาบาลวิชาชีพพยาบาลเทคนิค นักวิชาการสาธารณสุข/ เจ้าพนักงานสาธารณสุข เจ้าหน้าที่เวชศาสตร์ฉุกเฉินและพนักงานขับรถ เพื่อให้การดูแลในระหว่างการส่งต่อผู้ป่วยไปรับการรักษาในชั้นทุติยภูมิต่อไป

3. กลุ่มงานรักษาโรคผิวหนังในกลุ่มงานควรเป็นบุคลากรตำแหน่งที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมที่สุด คือ แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ โดยบุคลากรในกลุ่มงานควรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้ พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค แพทย์แผนไทย รวมทั้งผู้ช่วยเหลือคนไข้

4. กลุ่มงานฟื้นฟูสุขภาพผิวหนังในกลุ่มงานควรเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการฟื้นฟูสุขภาพของผู้ป่วยในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ป่วยที่กลับไปพักที่บ้าน ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ตำแหน่งที่มีความเหมาะสมที่สุด คือ นักกายภาพบำบัด เพื่อให้การฟื้นฟูผู้ป่วยในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดบุคลากรในกลุ่มงานควรประกอบด้วยตำแหน่งต่อไปนี้ นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด เจ้าพนักงานเวชศาสตร์ฟื้นฟู พยาบาลวิชาชีพ ผู้ช่วยเหลือคนไข้ รวมถึงนักกายอุปกรณ์ด้วย

5. กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นอีกงานที่มีความสำคัญในพื้นที่ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค ควรเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในภาพรวม ตำแหน่งที่

มีความเหมาะสม ได้แก่ นักวิชาการสาธารณสุข/เจ้าพนักงานสาธารณสุข โดยบุคลากรในกลุ่มงานควรมีความรู้ความสามารถด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วยตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้ นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค นักโภชนาบำบัด เภสัชกร เจ้าพนักงานเภสัช (กองสาธารณสุขท้องถิ่น, 2562)

จากสภาพข้อเท็จจริงในการบริหารงานบุคคลรองรับภารกิจด้านสาธารณสุข ประกอบด้วยมุมมองสภาพข้อเท็จจริงของระบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข ทั้งนี้แนวทางการดำเนินงานการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข

การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุข หน่วยงานส่วนกลาง พบว่า สภาพข้อเท็จจริงของระบบการบริหารงานบุคคลยังไม่มีความชัดเจนในการถ่ายโอนขาดการสื่อสารเรื่องการถ่ายโอนภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข มีปัญหาการประชาสัมพันธ์ การถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทราบขาดหน่วยงานในการให้คำปรึกษาหากมีข้อสงสัยหรือเกิดปัญหาในกระบวนการถ่ายโอน ระเบียบ การเงิน การคลัง ค่าตอบแทน เป็นอุปสรรคต่อระบบการบริหารงานบุคคลต่อการดำเนินงานทางด้านสาธารณสุขของ อปท. และยังมีข้อกฎหมายในมาตรา 35 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ควบคุมภาระค่าใช้จ่ายด้านการบริหารงานบุคคลไม่ให้เกินกว่าร้อยละ 40 เป็นภาระในการทำงานของ อปท. ทั้งนี้ในการสภาพการดำเนินงานนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการสื่อสารนโยบายอย่างชัดเจน สร้างความ

เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายโอน ระเบียบ การเงิน การคลัง ค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานด้านสาธารณสุข พร้อมทั้งปรับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนโดยมองว่าเมื่อถ่ายโอนมาแล้วต้องไม่เป็นการะในการทำงานสามารถทำงานได้อย่างคล่องตัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wit Daniel (1967) ที่ได้นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตนสามารถบริหารจัดการท้องถิ่นได้เองอย่างคล่องตัว

หน่วยงานรับถ่ายโอน พบว่า สภาพข้อเท็จจริงของระบบการบริหารงานบุคคลในสังกัด อบจ. ส่วนใหญ่ทราบและพร้อมรับการถ่ายโอน แต่ยังมี อบต. หลายแห่งยังไม่ทราบกระบวนการของการถ่ายโอนมีปัญหาเกี่ยวกับ อบต. ขนาดเล็กไม่พร้อมรับการถ่ายโอน นอกจากนี้มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของ อบต. ไม่มีกองสาธารณสุข ขาดนักทรัพยากรบุคคลที่มีความชำนาญในภารกิจทางด้านสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอเพื่อรองรับการถ่ายโอน ภารกิจของ อบต. แตกต่างจากภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข ทำให้บุคลากร ไม่ถ่ายโอนมาอยู่กับ อบต. ซึ่ง อบต. ขาดองค์ความรู้ทางด้านสาธารณสุข ต้องการให้ส่วนกลางทำหน้าที่ช่วยเหลือ ต้องมีคู่มือการถ่ายโอนภารกิจทางด้านสาธารณสุขที่ชัดเจน ปัญหาของบุคคลนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีตำแหน่งที่สามารถเทียบโอนได้ ซึ่งบาง อบต. ไม่อยากรับโอนบุคลากรทางด้านสาธารณสุขที่ทำงานมานาน ค่าตอบแทนสูงเกรงว่าจะเป็นการกับค่าใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะยาว ซึ่งค่าใช้จ่ายทางด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสูง เกรงว่าจะกระทบต่องบประมาณของ อบต. ที่มีจำกัด ประกอบกับสถานการณ์โควิด-19 ในปัจจุบัน ที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้ลดลง สภาพปัญหาต่อมาคือ นักการเมืองท้องถิ่น มีวิสัยทัศน์ความสนใจในการให้บริการหรือไม่มีระบบอุปถัมภ์เรื่องเด็กเส้น เส้นสายในการสอบบรรจุ/การพิจารณาความดีความชอบที่ไม่เป็นไปตามหลักคุณธรรม บางพื้นที่ความขัดแย้งทางการเมืองรุนแรง คนไม่ยอมโอนมา ทั้งนี้ในการทำงานนั้นจำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการ มีความพร้อมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องของการบริหารงานบุคคลที่เป็นตัวขับเคลื่อนภาระกิจ ความพร้อมด้านอัตราตำแหน่ง ความพร้อมด้านองค์ความรู้ ความพร้อมด้านงบประมาณ ซึ่งหากต้องรับการถ่ายโอนภารกิจใด หน่วยปฏิบัติจำเป็นต้องปฏิบัติตามภารกิจให้บรรลุเป้าหมายและต้องไม่กระทบกับภารกิจเดิมที่ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้ต้องมีความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับภารกิจใหม่ด้วย หากสามารถลดปัญหาอุปสรรคในการทำงานด้านต่าง ๆ ได้จะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก ซึ่ง

หลักการนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ คมสัน พลศรี, สัญญา เคนาภูมิ, ภักดี โพธิ์สิงห์ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร (2562) ที่กล่าวว่าการปกครองท้องถิ่นนั้น ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่า ในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอบุคลากรที่ถ่ายโอน พบว่า สภาพข้อเท็จจริงของระบบการบริหารงานบุคคลไม่ถ่ายโอนมากแล้วค่าตอบแทนน้อยกว่าเดิม การรับสวัสดิการน้อยกว่าเดิม ไม่มีความก้าวหน้า กังวลเรื่อง Career path กังวลเรื่องการเมืองท้องถิ่น เช่น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแทรกแซงในการให้บริการทางด้านสาธารณสุข เนื่องจากในสภาพการทำงานนั้นเป็นเรื่องที่ไม่สามารถคาดเดาได้ แต่เนื่องจากภาพลักษณ์ที่ชัดเจนในด้านการเมืองท้องถิ่นทำให้เกิดความไม่มั่นใจเมื่อบุคลากรต้องถ่ายโอนมาปฏิบัติภารกิจภายใต้สังกัดใหม่ ความไม่มั่นใจหวั่นกลัวการได้รับผลกระทบ การต่อสู้ ความขัดแย้งในหน่วยงาน จึงทำให้บุคลากรที่จะถ่ายโอนมานั้นวิตกกังวลเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสกสรรค์ ตันตวนิช (2562) แนวคิดกระบวนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแนวโน้มการปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต ที่กล่าวว่าการปกครองท้องถิ่นนั้นว่าเป็นระบบการเมืองในตัวของมันเอง กล่าวคือ กลุ่มการเมือง พยายามหาโอกาสในการที่จะต่อสู้แข่งขันช่วงชิงอำนาจในการปกครองบริหาร แจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ไม่ว่าในด้านผลประโยชน์ การบริหาร หรือตำแหน่งก็ตาม การช่วงชิงอำนาจดังกล่าว ย่อมจะต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้ง มีการกำหนดนโยบาย มีการหาเสียง และเข้าไปเป็นฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ดี จะต้องมีความผูกพันกับการเมืองตลอดเวลา มีความขัดแย้งมีการแสดงความคิดเห็น มีการแสดงออกซึ่งความต้องการ หรือการเรียกร้องอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสะท้อนภาพลักษณ์หรือความรุนแรงทางการเมืองนั่นเอง

การเตรียมความพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

การเตรียมความพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับภารกิจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในประเด็น ดังนี้

2.1 ภารกิจการดำเนินงานด้านบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานส่วนกลาง พบว่า ภารกิจการดำเนินงานด้านบุคคลนั้นส่วนกลางได้กำหนดภารกิจทางด้านสาธารณสุขของ อปท. ไม่ชัดเจน กำหนดภารกิจของกระทรวงสาธารณสุข 5 ด้าน ส่งเสริม ป้องกัน รักษาฟื้นฟู คุ้มครองภารกิจการแพทย์ฉุกเฉิน การกำหนดบทบาทคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) ในแต่ละจังหวัดในการกำหนดนโยบาย มีแผนพัฒนาสุขภาพของพื้นที่ แผนความต้องการทรัพยากร งบประมาณและบุคลากร บทบาทคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับภารกิจในการดำเนินการนั้นถึงแม้จะมีนโยบายหลักเป็นตัวกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือกำหนดภารกิจไว้อย่างชัดเจน แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่ของแต่ละจังหวัดแตกต่างกัน การดำเนินการในแต่ละภารกิจนั้น จะพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน หรือ บางจังหวัดมีความโดดเด่นที่

เป็นการเฉพาะก็ได้ ซึ่งการบริหารจัดการในแต่ละจังหวัดนั้นต้องคำนึงถึงสภาพความเหมาะสมของท้องถิ่น ความเป็นเรื่องด่วน จุดแข็งของแต่ละพื้นที่ และทรัพยากรที่เป็นต้นทุนในแต่ละจังหวัดอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุภิญญา สุนันตะ (2561) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบทบาทการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน ที่กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นไปเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวย่อมไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชน ในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

2.2 การวิเคราะห์ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่าหน่วยงานส่วนกลางพบว่า ส่วนกลางไม่ให้เงินอุดหนุนตามสัญญา เนื่องจากในการดำเนินการนั้นงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงาน หากไม่ได้รับการสนับสนุนสิ่งที่เกิดขึ้น คือ ต้องสามารถปฏิบัติการกิจได้ แนวคิดนี้สะท้อนมาจากแนวคิดของ ชวงค์ ฉายะบุตร (2539) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากต้องการให้ส่วนกลางประหยัดงบประมาณ เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้าง แต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

หน่วยงานรับถ่ายโอนนั้น พบว่างบประมาณที่ทางส่วนกลางให้มาไม่พอกับภารกิจที่เพิ่มมากขึ้นการสั่งซื้ออุปกรณ์สาธารณสุขที่ราคาเกิน อปท. ซื้อเองไม่ได้ ซึ่งในการปฏิบัติงานนั้นต้องมีอุปกรณ์สนับสนุนในการปฏิบัติงาน แต่เนื่องจากรัฐบาลกลางมีงบประมาณค่อนข้างจำกัดจึงทำให้มีข้อจำกัดในการได้รับงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงหทัยชนก เรืองหนองยาง (2561) ที่กล่าวว่าภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะได้เห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

2.3 การปรับเปลี่ยนทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานส่วนกลางการเปลี่ยนทรัพยากรนั้นกระทรวงสาธารณสุขต้องเป็นพี่เลี้ยงก่อนในเบื้องต้น มีแนวทางการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลแม่ข่ายกับ อปท. ในแต่ละพื้นที่ในการให้สนับสนุน รพ.สต.ที่ถ่ายโอนแตกต่างกัน ซึ่งส่วนกลางต้องหาวิธีการที่จะนำงบประมาณของ สปสช. มาให้ อปท. ซึ่งในการทำงานนั้นหัวใจสำคัญคือการได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากรที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน การจัดสรรงบประมาณนั้นต้องคำนึงถึงความเป็นของพื้นที่ และการบริหารจัดการนั้นต้องกำหนดงบประมาณให้กับแต่ละแห่งอย่างชัดเจน การเปลี่ยนแปลงระบบนี้ จะต้องกระทำไปตามแนวความคิดของ Riggs (1974) คือ ทำให้มีความแตกต่าง

(Differentiation) เพิ่มขึ้นทรัพยากร (Resources) คือ สิ่งที่จะต้องใช้ในการทำงานเพื่อการพัฒนา เริ่มตั้งแต่ คน คุณภาพของคน ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคน รวมทั้งทรัพยากรด้านอื่น ๆ เช่น เงิน งบประมาณ ทุน วัสดุเครื่องใช้ เครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำมาเปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ต่อท้องถิ่นด้วย เป็นต้น

2.4 ปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานส่วนกลาง ปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรคำนึงถึงระเบียบและแนวทางปฏิบัติทางด้านการเงินที่มีความแตกต่างระหว่างกระทรวงสาธารณสุขกับ อปท. ข้อกฎหมายมาตรา 35 ที่ควบคุมภาระค่าใช้จ่ายด้านการบริหารงานบุคคลไม่ให้เกินกว่าร้อยละ 40 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และกระแสด้านจากส่วนกลาง ซึ่งมีผู้ไม่เห็นด้วยกับการถ่ายโอนภารกิจด้านสาธารณสุขมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สว. เป็นต้น ทั้งนี้การปฏิบัติงานหากมีปัญหาด้านข้อกฎหมายแล้ว จะทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งสิ่งที่ตามมา คือ ความไม่ชัดเจนในการทางปฏิบัติ การใช้จ่ายงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ โดยไม่มีกฎหมายรองรับและหากมีกระแสด้านการกำหนดนโยบายจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุเชาว์ มีหนองหว่า, อำนวย บุญรัตนโมตรี, หกวน ชูเพ็ญ และชาน สุวรรณมงคล (2563) เนื่องจากท้องถิ่นมีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ แต่ต้องมีกฎหมายรองรับในการปฏิบัติทุกภารกิจ

แนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับภารกิจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับภารกิจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ว่า หน่วยงานส่วนกลาง แนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ไม่ควรให้ความสำคัญกับบุคลากรที่ถ่ายโอนมาใหม่แต่เพียงอย่างเดียวควรมองบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดิมด้วย ควรปรับปรุงระเบียบการเบิกจ่ายระหว่างระเบียบกระทรวงสาธารณสุขและระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนแล้วนำระเบียบนั้นมาปรับใช้กับบุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้เหมือนกันทุกคน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดกรอบอัตรากำลังเองหรือส่วนกลางเป็นผู้จัดสอบให้ตรงกับตำแหน่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการปรับปรุง ปรับปรุงแก้ไข พรบ. สุขภาพ ปณณภูมิให้มีความชัดเจนมากขึ้น ส่วนกลางต้องทำความเข้าใจทางวิชาชีพของบุคลากรด้านสาธารณสุขให้มีความชัดเจนลดการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร อปท. และหาแนวทางป้องกันการแทรกแซงของการเมืองท้องถิ่นในการทำงานด้าน

สาธารณสุข ซึ่งจำเป็นต้องวางแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน ปรับปรุงระเบียบที่ล้าสมัย กำหนดความชัดเจนเกี่ยวกับการให้บริการปฐมภูมิที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งวาสนา ยีรงค์ (2563) ได้ทำการวิเคราะห์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการรองรับการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุข จุดแข็งคือผู้บริหารมีความรู้ความสามารถมากขึ้น สนใจการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนมากขึ้นงบประมาณมีมากขึ้น มีความคล่องตัว รัฐบาลของประชาชน บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถโอนย้ายเข้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น องค์กรไม่ซับซ้อน จัดระบบการตรวจสอบทำได้ง่าย

หน่วยงานรับถ่ายโอน แนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ควรพิจารณาระเบียบของกระทรวงสาธารณสุขก่อน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีแนวทางในการให้บริการด้านสาธารณสุขที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ท้องถิ่นต้องเป็นเจ้าภาพในการทำงานให้บริการทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งบุคลากรที่ต้องปฏิบัติงานนั้นจำเป็นต้องเข้าใจบริบทพื้นที่ เข้าใจศักยภาพของตนเอง ซึ่ง ตฤยวดี หล่อตระกูล, อนุวัต กระสังข์ และธิดิวิฐิ หมั่นมี (2564) ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวคือ ในการทำงานนั้นต้องให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ท้องถิ่น มีประสิทธิภาพและเอกภาพเชิงระบบ การมีส่วนร่วมและการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนการจัดความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นกับรัฐบาล กระทรวงสาธารณสุข จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน ผู้กำกับดูแลและเสนอแนะ รวมทั้งให้การสนับสนุนและบริการทางวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานีนานามัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทสรุป (Conclusions)

แนวทางการดำเนินงานการกระจายอำนาจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภารกิจด้านสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พบว่าองค์กรบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมเป็นอย่างมากในการถ่ายโอนภารกิจทางด้านสาธารณสุข เนื่องจากมีความพร้อมหลายด้าน ทั้งด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างการบริหารงาน และด้านทรัพยากรในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน โดยมีพื้นฐานแนวคิดของการพัฒนา คือ ท้องถิ่นมีแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยดูแลและให้บริการประชาชน อย่างครบวงจร ภารกิจสำคัญนั้นเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตประชาชน เช่น การจัดการด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ที่สำคัญองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลมีกองสาธารณสุขที่รองรับภารกิจนี้ ซึ่งโดยปกติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับสาธารณสุขชุมชน ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย การป้องกันโรคติดต่อ และยังมีงานป้องกันควบคุมโรค งานส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งภารกิจจะขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมเพื่อรองรับบางองค์การบริหารส่วนตำบล

เท่านั้น เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่และมีความพร้อม ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กนั้น ไม่สามารถรองรับภารกิจนี้ได้ เนื่องจากติดขัดเรื่องของกรอบอัตรางบประมาณในการบริหารจัดการ และข้อกฎหมายในการรองรับภารกิจนี้ โดยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งหากแก้ข้อกฎหมายได้หรือให้อำนาจในการทำงานได้ การขับเคลื่อนภารกิจนี้ จะสามารถรองรับการบริหารงานบุคคลด้านสาธารณสุขได้อย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง (References)

- คมสัน พลศรี, สัญญา เคนาภูมิ, ภักดี โพธิ์สิงห์ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2562). รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติตามภารกิจการถ่ายโอนอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์. *วารสาร ว.มร.ม.* 13(1), 185–198.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2549). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทพินเนตพรินต์ติ้งเซ็นเตอร์จำกัด.
- ดวงหทัยชนก เรืองหนองยาง. (2561). การประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการจัดการระบบสาธารณสุขของประเทศไทย. *วารสารศิลปการจัดการ*. 2(3), 167–178.
- ตุลยวดี หล่อตระกูล, อนุวัต กระสังข์ และธิติวุฒิ หมั่นมี. (2564). ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7(6), 29–42.
- วาสนา ยี่รงค์. (2563). การถ่ายโอนภารกิจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคในการถ่ายโอน. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์*. 18(2), 27–57.
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). *ความรู้เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, กองยุทธศาสตร์และแผนงาน และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. *กองสาธารณสุขท้องถิ่น* (2562). *แนวทางการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในระดับพื้นที่*. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
- สุภัญญา สุนันต๊ะ. (2561). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับบทบาทการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข*. 4(1), 98–107.
- สุเชาว์ มีหนองหว้า, อำนาจ บุญรัตน์ไผ่ตรี, หกคุณ ชูเพ็ญ และปาน สุวรรณมงคล. (2563). การบริการสาธารณะด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้บริบทการกระจายอำนาจในรอบสองทศวรรษ. *วารสารการเมืองการปกครอง*. 10(3), 288–303.

- เสกสรรค์ ตันติวนิช. (2562). แนวคิดกระบวนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ
แนวโน้มการปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต. *Journal of Administrative and
Management*. 7(1), 80–85.
- Riggs. (1974). Literacy Development Through Inquiry Learning. *Dissertation Abstracts
International*. 57(9), 3802.
- Wit, Daniel. (1967). *A Comparative Survey of Local Government and administration*.
Bangkok: Kurusapha Press.

การสื่อสารบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยในยุคดิจิทัล Integrated Communication to Promote Thai Tourism Image in Digital Era

อุษา ศิลป์เรืองวิไล¹ บัณฑิต รัตนไตร²
Usa Silraungwilai, Bundith Rattanaatai

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและนำเสนอแนวทางการสื่อสารบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยในยุคดิจิทัลบนพื้นฐานกรอบแนวคิดเรื่องการสร้างแบรนด์ (Solomon, M.R., 2020) คณะผู้เขียนดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารบูรณาการในยุคดิจิทัลในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การศึกษาพบว่าปัจจุบันพฤติกรรมแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของผู้บริโภคได้เปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยเป็นอุปกรณ์ที่ส่งผลต่อการเลือกรับข่าวสารของนักท่องเที่ยว นักเดินทางบริโภคข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์ ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงใช้การสื่อสารบูรณาการในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): การสื่อสารบูรณาการ; การท่องเที่ยว; ยุคดิจิทัล

Abstract

This academic article aims to study and propose integrated communication guideline to promote Thai tourism in digital era based on brand building (Solomon, M. R. 2020) conceptual framework. Authors reviewed literatures related to integrated communication in digital era in tourism industry. The study revealed that at present time consumer's tourism information seeking behavior has changed. Modern communication technology is device that affects tourists' information selection. Travellers consume tourism content via online channel. Therefore, stakeholders in tourism industry implement online integrated communication increasingly.

Received: 2023-01-07 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-14

¹ สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย Academic Office, Eastern Asia University
Corresponding Author e-mail: usa@eau.ac.th

² หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย Master of Business Administration, Graduated School, Eastern Asia University E-mail: bundit@eau.ac.th

Keywords: integrated communication; tourism; digital era

บทนำ (Introduction)

ปี พ.ศ. 2566 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารดิจิทัลโดยใช้การสื่อสารบูรณาการในรูปแบบออนไลน์ในการสร้างแบรนด์ให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย (สยามรัฐ, 2565) ในทศวรรษของคณะผู้เขียนซึ่งเป็นนักวิชาการด้านการสื่อสารและด้านการบริหารธุรกิจ ศิลปะการตลาดดิจิทัลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาร่วมมาเป็น Amazing Friend “เพื่อน” คนพิเศษของ ททท. เพื่อรวบรวมฐานข้อมูลนักท่องเที่ยวและนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว (Data Analysis) ผ่านการลงทะเบียนทางเว็บไซต์ www.TourismThailand.org/Thailandamazingfriend เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการหาข้อมูลการท่องเที่ยว การวางแผนการเดินทาง และการแชร์เรื่องราวประสบการณ์การท่องเที่ยวของตนเองสอดคล้องกับแนวทางการสื่อสารบูรณาการในยุคดิจิทัลของ Ian Dodson (2016) ในงานเขียนชื่อ The Art of Digital Marketing: The Definitive Guide to Creating Strategic, Targeted, and Measurable Online Campaigns ที่กล่าวว่า กลยุทธ์การสร้างลิงก์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคือการตลาดเนื้อหา กลยุทธ์การตลาดเนื้อหา ซึ่งรวมถึงการสร้างและแบ่งปันเนื้อหาที่มีคุณค่าให้ข้อมูลและให้ความบันเทิงโดยมีจุดประสงค์เพื่อดึงดูดผู้บริโภคเข้ามาที่ไซต์ของคุณเพื่อเพิ่มยอดขายและการแลกเปลี่ยน (conversion) เป็นการแสดงให้เห็นว่าคุณมีความเชี่ยวชาญและหลงใหลในสิ่งที่คุณทำมากกว่าการพยายามเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยวให้พวกเขา การแบ่งปันประสบการณ์ทางสังคมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพนอกเหนือจากการทำให้ผู้คนแบ่งปันเนื้อหาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยผ่านเครือข่ายโซเชียลมีเดียของพวกเขา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การแบ่งปันทางสังคม คุณอาจจะเคยเห็นปุ่มแบ่งปันทางสังคมขณะท่องเว็บ ไอคอนเหล่านี้เป็นไอคอนขนาดเล็กบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่ช่วยให้ผู้ใช้แชร์เนื้อหาจากบัญชีโซเชียลมีเดียของตนเองได้อย่างง่ายดาย เมื่อใดก็ตามที่เป็นไปได้ให้สนับสนุนเนื้อหาทุกชิ้นที่คุณสร้างด้วยปุ่มแบ่งปันทางสังคม พวกเขาอำนวยความสะดวกในการโฆษณาฟรีสำหรับไซต์ของคุณเพิ่มรอยเท้าดิจิทัลและสร้างการรับรู้ถึงแบรนด์จากมือของผู้บริโภค ในการสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจซึ่งให้ความบันเทิงและแจ้งข้อมูลแก่ผู้อ่านอะไรคือจุดสำคัญในการทำเช่นนั้น หากผู้บริโภคของคุณไม่สามารถแบ่งปันได้ ปุ่มแชร์ของ Twitter, Facebook และ LinkedIn ที่วางไว้อย่างสะดวกควรอยู่ในตำแหน่งทั่วทั้งไซต์ของคุณเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถแบ่งปันเนื้อหาของคุณได้อย่างรวดเร็วและง่ายดายผ่านเครือข่ายของพวกเขา อัลกอริทึมกำลังให้ความสำคัญกับความนิยมมากขึ้นในฐานะปัจจัยการจัดอันดับเพื่อช่วยแยกความแตกต่างระหว่างเนื้อหาที่มีคุณภาพและเนื้อหาที่ไม่ดี (น. 37-38)

จากการทบทวนวรรณกรรมบนพื้นฐานกรอบแนวคิดเรื่อง (1) การสร้างแบรนด์ (Solomon, M.R., 2020) (2) การตลาดแบบปากต่อปาก (Chaffey, D. & Ellis-Chadwick, F., 2019) (3) การตลาดผ่านมือถือ (Dodson, I., 2016) (4) การตลาด 5A (Kotler, P., Kartajaya, H., &

Setiawan, I., 2017) การที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประยุกต์ใช้เว็บไซต์ (Website) แอปพลิเคชันทางมือถือ (mobile application) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Facebook, Twitter, Instagram, TikTok และ Line ในการทำการตลาดผ่านคอนเทนต์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในยุคดิจิทัลเป็นการสื่อสารบูรณาการในยุคดิจิทัลที่สอดคล้องกับแนวคิดการตลาดผ่านมือถือของ Ian Dodson (2016) ในงานเขียนชื่อ The Art of Digital Marketing: The Definitive Guide to Creating Strategic, Targeted, and Measurable Online Campaigns ที่กล่าวว่า การตลาดผ่านมือถือคือวิถีปฏิบัติที่ให้องค์กรสามารถสื่อสารและเชื่อมต่อกับผู้รับสารเป้าหมายในรูปแบบการสื่อสารที่มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบและเข้าถึงตรงประเด็นผ่านอุปกรณ์มือถือหรือเครือข่าย หรือความหมายที่เข้าใจโดยทั่วไปคือ การดำเนินการต่าง ๆ ผ่านมือถือ (น. 249) กล่าวคือการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทยหรือสิ่งที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอยากจะบอกหรือโฆษณาจะถูกส่งไปยังสมาร์ตโฟนของกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว พฤติกรรมของการใช้สมาร์ตโฟนของผู้บริโภคในยุคดิจิทัลส่งผลให้รูปแบบการตลาดผ่านมือถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การสื่อสารที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำมาใช้ในการนำองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (Smart TAT) เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยสู่การแข่งขันระดับโลก เพราะปัจจุบันสมาร์ตโฟนนั้นเป็นที่แพร่หลายและใช้ได้ในทุกคนทั่วไป ทำให้เกิดช่องทางการนำเสนอหรือการวิวสินค้าได้อย่างกว้างขวางและง่ายดายเป็นอย่างมาก ทำให้มีการซื้อขายสินค้าต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ผู้ขายและผู้ซื้อและเมื่อพูดถึงการท่องเที่ยวก็จะมีการใช้อินเทอร์เน็ตในการนำเสนอเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้นำเสนอเพราะรายจ่ายนั้นจะลดลงเป็นอย่างมาก และสมาร์ตโฟนที่บุคคลทั่วไปมีส่วนมากสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย การนำเสนอการท่องเที่ยวจึงง่ายตามเช่นกัน เช่นการรีวิวในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ของต่างประเทศหรือการนำเสนอขายสินค้าต่าง ๆ ของผู้ประกอบการในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ที่น่าสนใจคือการสื่อสารบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยด้วยเป้าหมายการนำองค์กรสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล (Smart TAT) เป็นการสื่อสารบูรณาการในยุคดิจิทัลที่สอดคล้องกับแนวคิดสร้างแบรนด์ของ Michael R. Solomon (2020) ในงานเขียนชื่อ Consumer Behavior: Buying, Having, Being ที่กล่าวว่า การสื่อสารการตลาด (marketing communications) โดยการกำหนดตำแหน่งของแบรนด์ (brand positioning) เป็นกลยุทธ์การสร้างแบรนด์ (brand building strategy) (น. 110-117) ที่น่าสนใจคือ การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล (the digital revolution) เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค (น. 33-36) ดังนั้น การที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยสู่การแข่งขันระดับโลกด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องคือการสื่อสารการตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคการรับรู้ตำแหน่งของแบรนด์ คือ การที่ผู้บริโภคทราบว่าแบรนด์ ททท. (TAT) จัดอยู่ในหมวดหมู่องค์กรดิจิทัล (Smart TAT) นอกจากนี้การบริการดิจิทัล (digital service) ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังเป็นการให้บริการที่สะท้อนบุคลิกลักษณะแบรนด์ (brand personality) แบบความสัมพันธ์หมวดหมู่ (category resonance) กล่าวคือผู้บริโภคสามารถใช้

ความเชื่อมโยงการจดจำภาพลักษณ์ความเป็นองค์กรดิจิทัลที่ให้บริการดิจิทัลเพื่อการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationship Management: CRM) เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบกับสมรรถนะ (benchmark) การบริการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับองค์กรอื่น ๆ (น. 256) การกำหนดลักษณะแบรนด์ให้เป็นแบรนด์ยุคดิจิทัลเป็นการสร้างแบรนด์โดยนำการสื่อสารดิจิทัลสร้างเรื่องเล่าให้กับแบรนด์ (brand storytelling) (น. 255) ดังนั้นการประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องการรับรู้เรื่องความโดดเด่นของแบรนด์ การรับรู้ตำแหน่งของแบรนด์ และบุคลิกลักษณะของแบรนด์ใช้กับการสื่อสารบูรณาการเพื่อการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทย ดังนี้

1) การรับรู้เรื่องความโดดเด่นของแบรนด์โดยเราต้องรู้ความโดดเด่นของประเทศไทยก่อนเหมือนที่ผู้ผลิตสินค้าต่าง ๆ รู้ข้อดีของสินค้า แล้วนำมาเสนอในช่องทางต่าง ๆ ให้กับผู้อื่นหรือบุคคลภายนอกและชวนให้สนใจ จะทำให้การรับรู้ถึงจุดเด่นและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของไทยได้เพิ่มมากขึ้น

2) การรับรู้ตำแหน่งของแบรนด์ โดยเราต้องบอกตำแหน่งของสถานที่ที่เราได้นำเสนอในช่องทางที่ได้นำเสนอเพื่อที่จะได้สามารถเข้าถึงการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง เช่น การบอกสถานที่การบอกจุดชมที่ดีในประเทศ หรือการบอกถึงสถานที่ที่สามารถซื้อสินค้าต่าง ๆ ของแบรนด์สินค้าต่าง ๆ เป็นต้น

3) บุคลิกลักษณะของแบรนด์ โดยการใช้ภาพลักษณ์ที่ดีหรือเป็นมิตรในการนำเสนอเพื่อดึงดูดบุคคลให้สนใจและเป็นการดึงดูดผู้บริโภคให้เพิ่มมากขึ้นด้วยรูปลักษณ์ที่ดีของแบรนด์

แนวคิดที่น่าสนใจถัดมาคือแนวคิดการสร้าง TAT Amazing Influencer หรืออินฟลูเอนเซอร์เสมือนจริงของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นการสื่อสารบูรณาการในยุคดิจิทัลที่สอดคล้องกับแนวคิดการตลาดแบบปากต่อปาก ของ Dave Chaffey and Fiona Ellis-Chadwick (2019) ในงานเขียนชื่อ Digital marketing: Strategy, implementation and practice ที่กล่าวว่า การใช้การสื่อสารการตลาดผ่านผู้ทรงอิทธิพล (influencer marketing) เป็นกลยุทธ์หนึ่งแนวคิดการสร้างแบรนด์ออนไลน์ (online branding) กล่าวคือ การระบุชุมชนหลักและผู้นำทางความคิดอีกอย่างหนึ่ง ในที่นี้คือ ผู้ที่มีอิทธิพลทางโซเชียลมีเดีย (social media influencer) เช่น เน็ตไอดอล (net idol) ต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มจะพูดคุยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และมีความสามารถในการมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้อื่น การสื่อสารการตลาดผ่านผู้ทรงอิทธิพลเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่เพิ่มโอกาสทางธุรกิจแบบเห็นผลเป็นรูปธรรมจับต้องได้ ที่สำคัญเป็นการเข้าถึงฐานลูกค้าได้ตรงกลุ่มอีกด้วย ทำให้คนที่ชอบในตัวของผู้ที่เป็นผู้ทรงอิทธิพล (influencer) เอง เกิดการเลียนแบบ (copy) ความเป็นตัวตนของผู้ทรงอิทธิพล เช่น พฤติกรรมการใช้ชีวิต การแต่งกาย เป็นต้น (น. 51-54) นอกจากนั้น Chaffey, D. & Ellis-Chadwick, F. (2019) ได้กล่าวถึงการตลาดแบบปากต่อปากผ่านการสื่อสารจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่น ๆ ด้วยการสร้างข้อความที่ให้ความบันเทิงหรือให้ข้อมูลที่ออกมาให้ส่งผ่านช่องทางการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อาทิ การบอกต่อ อีเมล หรือเว็บไซต์ ซึ่งการสื่อสารในรูปแบบนี้จะทำให้การกระจายข้อมูลหรือข้อความไปอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งเรียกว่าการตลาดแบบไวรัส (viral marketing) ดังนั้นการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำ

เทคโนโลยี Virtual Character ผ่านโลก Metaverse มาประยุกต์ใช้ในการสร้างความน่าสนใจในการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งหมดของ ททท. คือ เทคนิคการทำการตลาดที่ใช้สื่อโซเชียลออนไลน์ (online social media) ที่มีอยู่แล้ว เช่น Facebook, Twitter และอีกมากมาย ในการทำให้แบรนด์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ดังนั้นการบอกสิ่งที่ดีแล้วทำให้ผู้คนสนใจแล้วนำไปบอกต่อเองโดยที่เราไม่ได้จ้างให้บุคคลนั้นไปบอกต่อแต่บุคคลนั้นนำไปบอกต่อเอง เช่น สินค้าแบรนด์ไทยที่มีการออกแบบที่โดนใจผู้บริโภคเมื่อผู้บริโภคเห็นแล้วผู้บริโภคนำไปเสนอหรือเชิญชวนบุคคลอื่นให้เห็นและเกิดผู้บริโภครายใหม่ขึ้นมา

และที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือการวางแผนการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับใช้เทคโนโลยีรวบรวมข้อมูลและออกแบบประสบการณ์ที่ตรงใจกับนักท่องเที่ยว โดย การสื่อสารเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาร่วมมาเป็น Amazing Friend “เพื่อน” คนพิเศษของ ททท. เป็นการสื่อสารบูรณาการในยุคดิจิทัลที่สอดคล้องกับแนวคิดการตลาด 5A ของ Philip Kotler, Hermawan Kartajaya, Iwan Setiawan (2017) ในงานเขียนชื่อ Marketing 4.0—Moving from Traditional to Digital ที่กล่าวว่า การเข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภคผ่าน การศึกษาและทำความเข้าใจว่าทำไมผู้บริโภคจึงตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการใดโดยเฉพาะในยุคที่ ผู้บริโภคมีเวลาอันจำกัดในการพิจารณาและประเมินแบรนด์ภายใต้บริบทโลกการสื่อสารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการเชื่อมต่อระหว่างกันที่เพิ่มขึ้น ทำให้องค์กรควรวางแผนทาง ผู้บริโภค (map the customer path) เพื่อให้องค์กรสามารถครองใจผู้บริโภคและทำให้ผู้บริโภค เกิดการแนะนำหรือบอกต่อ (the brand's loyal advocate) (น. 59) ดังนั้นการประยุกต์ใช้แนวคิด การตลาด 5A คือ การอธิบายถึงกระบวนการของเส้นทางผู้บริโภคแบบใหม่ ดังนี้

1) รับรู้ (Aware) คือ การทำให้ผู้คนนั้นรับรู้ว่ามีสินค้านั้นอยู่ เช่น การนำไปแจกจ่าย การ นำไปนำเสนอบนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2) ดึงดูดใจ (Appeal) คือ การทำให้สินค้านั้นเป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้บริโภคเช่นความแปลกใหม่ ของสินค้า การนำสินค้านั้นร่วมกับตัวละครที่สร้างภาพลักษณ์ที่น่าสนใจ เป็นต้น

3) สอบถาม (Ask) คือ การทำให้สินค้านั้นเป็นที่ต้องการ แล้วผู้บริโภคถามหาว่าสินค้านั้นมี ขายที่ไหน เช่น สินค้าตัวใหม่ที่วางขายจำกัดจำนวนหรือสินค้าที่ยังไม่เป็นที่นิยม เป็นต้น

4) ลงมือทำ (Act) คือ การทำให้ผู้บริโภคนั้นตัดสินใจที่จะซื้อ เช่น เพราะอยากได้ หรือ เพราะดึงดูดใจได้ เป็นต้น

5) สนับสนุน (Advocate) คือ การทำให้เกิดการแนะนำหรือบอกต่อเนื่องจากเป็นสินค้าที่ดี เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรม ของ Albérico Manuel Rosário, Ricardo Jorge Raimundo, and Rui Nunes Cruz (2022) ใน งาน เขียน ชื่อ The Impact of Digital Technologies on Marketing and Communication in the Tourism Industry ซึ่ง เป็น การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อการตลาดและการสื่อสารในอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยว พบว่า การเปิดกว้างที่เพิ่มขึ้นระหว่างภูมิภาคพร้อมการเพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวช่วยเพิ่มความสำคัญและการหาความได้เปรียบในการแข่งขันในแง่ของการสื่อสารการตลาด และเทคโนโลยี เลยทำให้เกิดแนวคิดการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ที่ร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) สามารถเน้นย้ำประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว การทบทวนวรรณกรรมนี้พยายามที่จะเปิดเผยวิธีที่เทคโนโลยีดิจิทัลกำหนดการตลาดและการสื่อสารในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และในทางกลับกันอุตสาหกรรมใดควรกำหนดเป้าหมายโดยเทคโนโลยีดิจิทัลเหล่านั้น การศึกษาใช้วิธีการทบทวนขอบเขตตามการค้นหาวรรณกรรมผ่านฐานข้อมูล SCOPUS ในอีกด้านหนึ่งการทบทวนวรรณกรรมฉบับนี้สรุปว่าเทคโนโลยีดิจิทัลกำลังเติมเต็มช่องว่างที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น การตลาดบนมือถือ ในทางกลับกัน เทคโนโลยีดิจิทัลมีความจำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพราะช่วยปรับปรุงการสื่อสารทางการตลาดด้วยวิธีการที่หลากหลายขึ้น แม้ว่าการใช้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการจะได้รับการศึกษาในบริบทและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แต่จำเป็นต้องมีการสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อรวมแนวคิด มีการวิจัยเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับการบูรณาการการสื่อสารการตลาดในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในทางกลับกันการศึกษาก่อนหน้านี้นี้มุ่งเน้นไปที่ความคิดเห็นของผู้จัดการเป็นหลัก ในขณะที่มองข้ามการรับรู้ของผู้บริโภคเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือเพื่อศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวคิดการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในภาคการท่องเที่ยว จากมุมมองสองด้าน การทดสอบ Mann-Whitney U เผยให้เห็นความแตกต่างเล็กน้อยแต่นี้นัยสำคัญระหว่างการรับรู้ของผู้จัดการของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการบางรายการ ผลการศึกษารับรองว่าข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้จัดการ ซึ่งต้องรับมือกับตลาดที่มีการแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งแนวทางการตลาดแบบเดิม ๆ ไม่เพียงพอที่จะสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ดังนั้นควรพิจารณาการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเป็นแนวทางใหม่ที่อาจช่วยให้ธุรกิจได้เปรียบในการแข่งขัน

จากการทบทวนวรรณกรรมของ Clariza Orivia Ghaisani and Subhan Afifi (2022) ในงานเขียนชื่อ The implementation of digital marketing communication strategy in cultural tourism: A case study in Yogyakarta ซึ่งเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดดิจิทัลในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นประเภทหนึ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ การศึกษาก่อนหน้านี้หลายฉบับแสดงให้เห็นว่าสื่อการสื่อสารด้านการตลาดดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการโน้มน้าวความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การนำกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดดิจิทัลไปใช้ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางการตลาดด้วยกรณีศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในยอกยาคาร์ตา การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตภาคสนามเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เฉพาะเรื่องและการวิเคราะห์ SWOT ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดการสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพิ่มประสิทธิภาพโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook และ Instagram เพื่อการโปรโมต

WhatsApp และอีเมลยังใช้สำหรับการสื่อสารส่วนตัวกับลูกค้ามากขึ้น ระบบการวางแผนการสื่อสารการตลาดดิจิทัลอย่างเป็นระบบของบริษัทสนับสนุนทีมงานที่แข็งแกร่งและผลิตเนื้อหาที่ นอกจากนี้ เครือข่ายการตลาดระดับชาติและระดับนานาชาติที่กว้างขวางและตำแหน่งสถาบันที่มั่นคง เนื่องจากเป็นบริษัทที่รัฐเป็นเจ้าของ เป็นข้อได้เปรียบของบริษัทนี้ ความสนใจของผู้คนที่เพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศสำหรับการท่องเที่ยว การแพร่ระบาดของ Covid-19 ที่ลดลง และความพร้อมของสื่อส่งเสริมการขายดิจิทัลต่าง ๆ เป็นโอกาสสำหรับบริษัท อย่างไรก็ตาม ความสามารถทางเทคนิคของพนักงานในการจัดการสื่อการตลาดดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ ระบบกำหนดการผลิตและแจกจ่ายเนื้อหาดิจิทัลยังต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์เชิงวัฒนธรรมนี้มีความท้าทายภายนอกหลายประการ เช่น การเกิดขึ้นของสินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ซึ่งได้รับการส่งเสริมมากขึ้นผ่านสื่อดิจิทัล และความเป็นไปได้ที่การระบาดของโควิด-19 จะเกิดขึ้นอีก หรือภัยทางธรรมชาติอื่น ๆ เช่น ภัยพิบัติ บทความนี้เกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดดิจิทัลโดยเน้นที่การดำเนินการในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคส่วนหลักของเศรษฐกิจของประเทศที่รัฐบาลชาวอินโดนีเซียยังคงพัฒนาต่อไป การท่องเที่ยวถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในภาคหลักของเศรษฐกิจของประเทศ เพราะอินโดนีเซียมีทั้งศักยภาพทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคอุตสาหกรรมที่ให้บริการ ซึ่งสามารถเพิ่มการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศโดยไม่ต้องส่งออกความมั่งคั่งของรัฐ ในยุคอินเทอร์เน็ต การสื่อสารการตลาดสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ อาศัยการใช้สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศมีประโยชน์สำหรับกิจกรรมการสื่อสารทางการตลาด และสามารถปรับการใช้งานให้เข้ากับผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอได้ การศึกษาก่อนหน้านี้นี้หลายฉบับแสดงให้เห็นว่าสื่อดิจิทัลบนอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจเดินทาง สื่อดิจิทัลบนอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ 28% - 57% รวมถึงการจองแพ็คเกจวันหยุด การจองวันหยุดออนไลน์เพิ่มขึ้นทุกปี โดย 5% ในปี 2544 และ 35% ในปี 2551 การจองออนไลน์ทั่วโลกเพิ่มขึ้น 50% และ 79% ของนักท่องเที่ยวจองแพ็คเกจวันหยุดผ่านทางอินเทอร์เน็ต การสื่อสารการตลาดดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ซึ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าในระยะยาว กลยุทธ์ของ IMC มีวัตถุประสงค์หลายประการ: การสร้างความปรารถนาสำหรับหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์เฉพาะ การสร้างการรับรู้ถึงแบรนด์ การส่งเสริมทัศนคติเชิงบวก การมีอิทธิพลต่อความตั้งใจ และการอำนวยความสะดวกในการซื้อ ผ่านกิจกรรมของ IMC บริษัทต่าง ๆ พยายามที่จะได้รับผลกำไรในระยะยาว นอกจากนี้ IMC มีสามเสาหลัก คือ (1) การมุ่งเน้นผู้ชม (2) เน้นช่องสัญญาณ และ (3) เน้นผลลัพธ์ Audience Focus หมายถึงจุดเน้นของกิจกรรมการสื่อสารของบริษัทในตลาดเป้าหมาย บริษัทใช้ตลาดในการประเมินผู้บริโภค กำหนดกลยุทธ์ ถ่ายทอดข้อความอย่างสร้างสรรค์ และสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับผู้บริโภค Channel-centered เป็นสื่อกลางที่บริษัทต่างๆ ใช้ในการทำการตลาดผลิตภัณฑ์ของตน ในขณะเดียวกัน Result Driven เป็นแนวทางผลลัพธ์ที่สามารถวัดและคำนวณได้จากธุรกิจ

จากการทบทวนวรรณกรรมของ Jia Chen (2022) ในงานเขียนชื่อ Evaluation on the effect of tourism image communication under the background of new media: A case study of Guangxi ซึ่งเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการสื่อสาร ภาพการท่องเที่ยวจากภูมิหลังของสื่อใหม่ พบว่า นับตั้งแต่มนุษย์เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกประเภทได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีความก้าวหน้าอย่างมากเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางเทคโนโลยี และในขณะเดียวกันก็มีความสำคัญสำหรับเทคโนโลยีสื่อและความสัมพันธ์ในการสื่อสาร ระดับใหม่ การประยุกต์ใช้และส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยขับเคลื่อนหลักในการสร้างรูปแบบสื่อใหม่ภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่อใหม่ "ผู้ชม" ไม่ใช่กลุ่มเดียวในด้านข้อมูลอีกต่อไป แต่ค่อย ๆ แปรสภาพเป็นตัวตนของการโต้ตอบข้อมูลและการรบกวนกับการเกิดขึ้นของเทคโนโลยี สื่อใหม่ทำให้ผู้คนตระหนักถึงการรับข้อเสนอแนะและการไหลของข้อมูลอิสระ การพัฒนาสื่อใหม่ได้เปลี่ยนรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลแบบดั้งเดิมอย่างสมบูรณ์ เริ่มใช้ "ผู้ใช้" เป็นส่วนสำคัญ ผู้ใช้มีสิทธิเลือกสื่อรับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในยุคสื่อยุคใหม่

ปัจจุบันในสภาพแวดล้อมมหภาคของการอยู่ร่วมกันของสื่อใหม่และเก่า การเผยแพร่และการโต้ตอบของเนื้อหาข้อมูลเดียวกันจะไม่ขึ้นอยู่กับช่องทางสื่อเดียวอีกต่อไป ได้เสร็จสิ้นการจัดวางรูปแบบการสื่อสารแบบหลายเส้นทาง แบบไฮบริด และแบบหลายวิธีการตามการสนับสนุนทางเทคนิค เทคโนโลยีดิจิทัล การสื่อสารเชิงโต้ตอบ การสื่อสารแบบไม่เชิงเส้น เป็นต้น ภายใต้เบื้องหลังการขยายขอบเขตการใช้งานและการส่งเสริมเทคโนโลยีสื่อใหม่ และการรับรู้ของตลาดที่เพิ่มขึ้นของเทคโนโลยีซึ่งควรเลือกช่องทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของการรวมข้อมูลรวมถึงวิธีการบรรลุการจับคู่สูงสุดในระหว่างการสื่อสาร กับ การท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่ากระบวนการถ่ายทอดข้อมูลสามารถตีความได้ว่าเป็นกระบวนการในการรับและสื่อสารสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรรวมถึงการสื่อสารด้วยภาพ โดยมีความสมบูรณ์ของกระบวนการสื่อสารด้วยภาพด้านการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับการใช้รูปแบบการสื่อสาร การสื่อสารเฉพาะมีสื่อองค์ประกอบหลักที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ (1) เนื้อหาของภาพการท่องเที่ยวอื่น ๆ (2) เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการสื่อสาร (3) สื่อและ (4) ผู้รับขึ้นอยู่กับความเข้าใจและการเรียนรู้อย่างละเอียด องค์ประกอบต่าง ๆ การใช้งานที่เหมาะสมสามารถปรับปรุงผลการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของกิจกรรม

1. การสื่อสาร หลักการคือประเภทของพฤติกรรมที่รวบรวม ประมวลผล และแจกจ่ายแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องของสถานที่ท่องเที่ยวอย่างอิสระ วิชาดังกล่าวมีหลายรูปแบบ เช่น กลุ่มท่องเที่ยว บริษัทท่องเที่ยว และหน่วยงานต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับระบบสื่อสารการท่องเที่ยวด้วยภาพ ผู้สื่อสาร ดำรงตำแหน่งหลัก

2. เนื้อหาการสื่อสาร เนื้อหาการสื่อสาร ถือได้ว่าเป็นภาพการท่องเที่ยวซึ่งมีบทบาทในการเชื่อมโยงระหว่างผู้จัดพิมพ์และผู้รับภาพที่ออกอากาศ ข้อมูลภาพการท่องเที่ยวตามสัญลักษณ์ข้อมูลเฉพาะสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท ในขั้นตอนของการสื่อสารมีโอกาสเกิดข้อผิดพลาดสูงกล่าวอีกนัยหนึ่ง มีรูปภาพการสื่อสารเชิงบวกและเชิงลบสองประเภท ต้องสังเกตว่าผลกระทบของ

การแพร่กระจายของภาพเชิงลบไม่ได้เป็นเชิงลบเสมอไป จะสามารถจัดการกับภาพเหล่านั้นได้ทันทีทั้งที่ และมีประสิทธิภาพเราไม่สามารถทำได้

3. สื่อ มีบทบาทในกระบวนการสื่อสารและการเชื่อมต่อ ในการเลือกสื่อ ผู้สื่อสารควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์และความต้องการของตนอย่างเต็มที่ สื่อมีสี่ประเภท หนึ่งคือสื่อทางกายภาพ อีกประเภทหนึ่งคือสื่อกลางแจ้ง และสองประเภทสุดท้ายคือ การสื่อสารระหว่างบุคคลกับสื่อมวลชน โดยการตรวจสอบความสมเหตุสมผลของการเลือกสื่อเท่านั้น รับข้อเสนอแนะจากสภาพแวดล้อมสื่อใหม่ ๆ

4. ผู้รับ ภาพการทองเที่ยวได้เปลี่ยนสถานะใหม่ ๆ ข้อมูลสื่อใหม่ การเผยแพร่แตกต่างจากการสื่อสารผ่านสื่อแบบเดิม ๆ ด้วยฟังก์ชันของความทันสมัย รวดเร็ว การโต้ตอบและการสลับกัน การสื่อสารการทองเที่ยวด้วยภาพกับผู้รับส่วนใหญ่ที่กำหนดเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักท่องเที่ยวจริง อีกกลุ่มเป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ

บทสรุป (Conclusion)

1. การประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องการสร้างแบรนด์ (brand building) ของ Michael R. Solomon (2020) ในการสื่อสารบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทย คือ การที่องค์กรสร้างการรับรู้เรื่องความโดดเด่นของแบรนด์ (brand prominence) การรับรู้ตำแหน่งของแบรนด์ (brand positioning) และบุคลิกลักษณะแบรนด์ (brand personality) โดยต้องรู้จุดเด่นของการท่องเที่ยวไทยว่ามีจุดแข็งอะไรที่จะทำให้คนไทยหรือคนต่างชาติได้เข้ามาท่องเที่ยวกันมากขึ้น โดยบุคลิกลักษณะแบรนด์ที่จะสื่อได้มากที่สุดคือ Lover ซึ่งในที่นี้หมายถึง ความรักที่มีต่อวัฒนธรรมทั้งทางด้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยวที่เก็บบันทึกประวัติศาสตร์เอาไว้ เทศกาลประเพณีต่าง ๆ แต่วัฒนธรรมนั้นล้วนต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคปัจจุบันแต่ยังคงเค้าโครงเดิมเพราะการเปลี่ยนแปลงจะสามารถคงอยู่ต่อไปได้ดังนั้นแล้วเราต้องรักษามาตรฐานเหล่านี้ไว้เพื่อให้คนไทยหรือแม้แต่นักต่างชาติได้เห็นความสำคัญของการมีอยู่ของสิ่งต่าง ๆ ที่เราอยากจะสื่อให้เข้าใจ ยกตัวอย่างเช่น แบรนด์สินค้า OTOP ที่เห็นได้ทั่วไปในร้านของฝากซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่จะสื่อวัฒนธรรมการกินออกมาได้ดีที่สุด ถ้าชาวต่างชาติสนใจเราควรลองเปลี่ยนแพ็คเกจให้น่าดึงดูดมากขึ้นหรือถ้ามีความเป็นไปได้ควรมีสินค้าของไทยส่งออกไปทั่วโลกเพื่อดึงดูดให้ต่างชาติมาเที่ยวประเทศไทยมากขึ้นด้วย การรับรู้เรื่องความโดดเด่นของแบรนด์

การรับรู้ถึงจุดเด่นของตัวสินค้าที่ต้องการนำเสนอว่ามีการใช้อะไรเพื่อที่จะดึงดูดผู้บริโภคได้อย่าง Hero Lover และ Jester เช่น การใช้จุดเด่นเรื่องของ Hero ซึ่งจุดเด่นนี้จะสามารถเจาะกลุ่มบริโภคที่เป็นนักกีฬาหรือคนที่ต้องการสินค้าที่ช่วยให้เขาสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น

การใช้จุดเด่นเรื่องของ Lover ซึ่งจุดเด่นนี้จะสามารถเจาะกลุ่มบริโภคที่เป็นคู่รักกันเพราะกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นคู่รักกันมักจะต้องการสินค้าที่ช่วยให้สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้น

การใช้จุดเด่นเรื่องของ Jester ซึ่งจุดเด่นนี้จะสามารถเจาะกลุ่มบริโภคที่เป็นคนที่ชื่นชอบการเล่นและความสนุก

การรับรู้ตำแหน่งของแบรนด์ คือ การรับรู้ว่าตัวสินค้าที่ต้องการนำเสนอเป็นสินค้าสำหรับกลุ่มลูกค้าแบบไหนและหาข้อมูลสินค้าที่ผู้บริโภคกลุ่มนั้นต้องการหรือมีความสนใจ เช่น ตัวสินค้านั้นจะเจาะกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นเด็กก็หาข้อมูลที่กำลังเป็นที่สนใจหรือกำลังเป็นที่นิยมในหมู่เด็ก ๆ ในตอนนั้น

บุคลิกลักษณะของแบรนด์ คือ ดูว่าตัวสินค้าที่ต้องการนำเสนอมีลักษณะหรือจุดขายอย่างไรเพื่อให้สามารถที่จะเจาะกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เช่น ตัวสินค้ามีจุดเด่นที่สามารถถ่ายรูปได้สวยและใช้งานได้นานก็จะเหมาะกับกลุ่มผู้บริโภคที่ชื่นชอบการถ่ายรูป

2. การประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่องการตลาดแบบปากต่อปาก (word of mouth marketing) ของ Dave Chaffey and Fiona Ellis-Chadwick (2019) ในการสื่อสารบูรณาการเพื่อสื่อสารภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยไปยัง

กลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าถึงผู้บริโภคยุคใหม่ได้มากขึ้นนั้น ในปัจจุบันเมื่อมีสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ เข้ามามากมายทำให้จากเดิมที่ผู้คนจะใช้บริการบอกปากต่อปากเพื่อเป็นการรีวิวสินค้าหรือบริการที่ตัวเองนั้นได้มีประสบการณ์หรือทดลองใช้มาแล้วเกิดผลอย่างไรบ้าง มาเป็นการบอกปากต่อปากผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย องค์กรสามารถนำสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับการสื่อสารบูรณาการผ่านการรีวิวในโฆษณาทางโทรทัศน์ เฟสบุ๊ค หรือการจ้างดารา/อินฟลูเอนเซอร์ เพื่อรีวิวสินค้าหรือบริการโดยได้มีการทดลองใช้จริงแล้วเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือในตัวสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ด้วย โดยถ้านำมาปรับใช้กับการท่องเที่ยวไทยต้องเริ่มจากการบริการที่ดีทำให้ชาวต่างชาติเห็นถึงการบริการที่มีเอกลักษณ์ ทั้งเสื้อผ้า มารยาท ที่สำคัญคือการบริการนั่นเอง เพราะเราต้องทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวสนใจและอยากจะกลับมาเที่ยวเรื่อย ๆ เพื่อสร้างความประทับใจให้ได้มากที่สุด ให้สถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มา อาจเป็นกิจกรรมที่ให้เขามีส่วนร่วมได้เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์โดยตรงซึ่งสามารถสร้างความประทับใจได้ง่ายและมันจะกลายเป็นประสบการณ์ที่เขาอยากเล่าให้คนอื่นฟังและเชิญชวนให้คนอื่นมาลองเที่ยวดู

3. การประยุกต์ใช้แนวคิดการตลาดผ่านมือถือ (mobile marketing) ของ Ian Dodson (2016) ในการสื่อสารบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทย การให้บริการดิจิทัล (digital service) เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น ทั้งการหาข้อมูลการท่องเที่ยว การวางแผนการเดินทาง และมีการบอกเล่าประสบการณ์การท่องเที่ยวของตนเองเพื่อเป็นการรีวิวให้นักท่องเที่ยวทั้งในไทยและต่างประเทศได้เห็นว่าเป็นอย่างไบบ้าง โดยมีการใช้เว็บไซต์ แอปพลิเคชันทางมือถือ สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, TikTok และ Line เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้องค์กรรู้ความต้องการของผู้บริโภคได้ตรงตามเนื้อหาหรือความสนใจ และสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการสืบค้าข้อมูลท่องเที่ยว เช่น โปรแกรมค้นหาแหล่งท่องเที่ยว ที่พักร้านอาหาร เทศกาลงานประเพณี เพื่อให้เราเข้าใจผู้บริโภคมากที่สุด เมื่อมี

นักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้นและมีวิธีที่ดีก็จะสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นได้ ให้สถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวมีการจัดทำ Fanpage บนเว็บไซต์ต่าง ๆ และทำการลงรูปหรือวิดีโอโปรโมทสถานที่หรืออีเว้นท์ที่จะจัดขึ้นในโอกาสต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวเห็นและรู้สึกสนใจที่จะไปเที่ยวและจัดทำเว็บไซต์สำหรับให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเที่ยวสามารถเข้ามาสอบถามข้อมูลต่าง ๆ ได้เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายต่อนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวจากที่ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

4. การประยุกต์ใช้แนวคิดการตลาด 5A ของ Philip Kotler, Hermawan Kartajaya, Iwan Setiawan (2017) เพื่อกระบวนการของเส้นทางผู้บริโภคในรูปแบบใหม่นั้นเป็นกระบวนการที่จะทำให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น กระบวนการนี้คือ

4.1 รับรู้ (Aware) คือ ผู้บริโภครู้จักตัวสินค้าจากประสบการณ์ไม่ว่าจะด้วยการโฆษณาจากตัวสินค้าเองหรือจากการแนะนำของคนอื่น การทำให้ผู้บริโภครับรู้ว่ามีตัวตนผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline) เมื่อผู้บริโภคเห็นแบรนด์เราบ่อย ๆ ก็จะเริ่มสนใจแบรนด์ ซึ่งหากองค์กรสื่อสารในเรื่องที่ผู้บริโภคมีความสนใจจะส่งผลให้กลุ่มผู้บริโภคมีการรับรู้ได้มากขึ้นเท่านั้น

4.2 ดึงดูดใจ (Appeal) ผู้บริโภครู้สึกสนใจหรือชื่นชอบในตัวสินค้าจนเป็นที่จดจำและเมื่อผู้ผลิตที่ผลิตสินค้านั้น ๆ เริ่มผลิตสินค้าตัวใหม่มาผู้บริโภคก็จะรู้สึกสนใจได้ง่าย เมื่อผู้บริโภคมีความสนใจหรือรู้จักแบรนด์ขององค์กรแล้ว ถ้าหากแบรนด์นั้นมีความน่าสนใจมากพอก็จะมีโอกาสที่ผู้บริโภคจะมาซื้อสินค้าหรือบริการขององค์กร

4.3 สอบถาม (Ask) เมื่อผู้บริโภครู้สึกสนใจสินค้าจึงต้องการหาข้อมูลเพิ่มเติมไม่ว่าจะเรื่องของคุณภาพสินค้าหรือราคาโดยอาจจะไปขอคำแนะนำจากเพื่อนหรือไปลองตัวสินค้าที่ร้านค้านั้น ๆ เมื่อเกิดความน่าสนใจแล้ว ผู้บริโภคจะเข้ามาหาข้อมูลไม่ว่าจะถามจากเพื่อนครอบครัว หรือเข้ามาถามจากแบรนด์โดยตรง โดยช่วงนี้เป็นช่วงเวลาที่สำคัญมากที่จะทำให้ผู้บริโภคอยากที่จะเข้ามาใช้สินค้าหรือบริการ

4.4 ลงมือทำ (Act) เป็นช่วงเวลา que ผู้บริโภคมีข้อมูลมากพอที่จะตัดสินใจ เมื่อผู้บริโภครวบรวมข้อมูลได้มากพอก็เริ่มลงมือซื้อตัวสินค้าและนำไปใช้ แต่สิ่งที่สำคัญคือ หลังจากผู้บริโภคซื้อสินค้าหรือบริการไปแล้วแบรนด์จะสามารถผูกมัดใจผู้บริโภคได้หรือไม่

4.5 สนับสนุน (Advocate) ช่วงนี้นั้นเป็นเวลาที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริโภคนั้นมีการกลับใช้สินค้าหรือบริการซ้ำหรือไม่ หรือมีการนำไปบอกต่อกับผู้บริโภคคนอื่น ๆ ด้วย เมื่อผู้บริโภคได้ใช้สินค้าจนเกิดการซื้อซ้ำหมายความว่าผู้บริโภคได้มีความภักดีต่อแบรนด์มากขึ้นจนกลายเป็นอยากแนะนำให้คนอื่นใช้สินค้าและเป็นการสนับสนุนสินค้าไปด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

สยามรัฐ. 2565. ททท. ดันท่องเที่ยวไทยสู่ระดับโลกเร่งสร้างโอกาสเป็น Smart TAT. [ออนไลน์].

สืบค้นจาก <https://siamrath.co.th/n/376637>

- Chaffey, D. & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital marketing: Strategy, implementation and practice*. (7th ed), London: Pearson Education.
- Chen, J. (2022). *Evaluation on the effect of tourism image communication under the background of new media: A case study of Guangxi*. [Master's thesis, Maejo University]. DSpace JSPUI
<http://ir.mju.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1223/1/6216301008.pdf>
- Dodson, I. (2016). *The Art of Digital Marketing: The Definitive Guide to Creating Strategic, Targeted, and Measurable Online Campaigns*. Newyork: Wiley.
- Ghaisani, C. & Afifi, S. (2022). The implementation of digital marketing communication strategy in cultural tourism: A case study in Yogyakarta. *The Indonesian Journal of Communication Studies*, 15(1), 66-86.
- Kotler, P., Kartajaya, H., & Setiawan, I. (2017). *Marketing 4.0—Moving from Traditional to Digital*. Hoboken, NJ: John Wiley and Sons.
- Rosário, A. T., Raimundo, R. G., & Cruz, R. (2022). The Impact of Digital Technologies on Marketing and Communication in the Tourism Industry. In I. Management Association (Ed.), *Research Anthology on Business Continuity and Navigating Times of Crisis* (pp. 748-760). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-4503-7.ch037>
- Solomon, M. R. (2020). *Consumer Behavior: Buying, Having, Being* (13th ed), Harlow: Pearson Education.

ทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี
สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย
Professional Accounting Skills Affecting Performance of Accountants
under the District Office in Thailand

นิศาชล เศรษฐเจริญกุล¹ กัสมา กาซอร์น² พัทธมน บุญยราศรี³
Nisachon Setthacharoenkun, Kasama Kasorn, Phathamon Boonyarsai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ นักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย จำนวน 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐานเบื้องต้นโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในส่วนของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย คือ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมา คือ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ทักษะทางวิชาชีพบัญชี; ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี; ที่ทำการปกครองอำเภอ

Abstract

This research aims to study professional accounting skills that affect the performance of accountants. under the district office in Thailand. The sample group

Received: 2023-03-30 Revised: 2023-06-29 Accepted: 2023-07-03

¹ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University
Corresponding Author e-mail: nisaplesmile2537@gmail.com

² คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

³ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University

consisted of accountants under the district offices in Thailand. The respondents were 334 accountants under the district office in Thailand. The instrument was a questionnaire. The statistics for data analysis were descriptive statistics i.e. percentage, mean and standard deviation while multiple correlation analysis and multiple regression analysis were used to test the hypothesis. The results revealed that professional accounting skills affected the performance of accountants. under the district office in Thailand at the significance level of 0.01. The professional accounting skills that affected the performance of accountants under the district office in Thailand at the significance level of .01 were intellectual skills, practical academic skills's job duties and personal Characteristic skills. organizational and business management skills. and information technology skills. while interpersonal and communication skills. showed an effect at the significance level of 0.05.

Keywords: Professional Accounting Skills; Performance of Accountants; District office

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีการกำหนดกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ซึ่งผู้บริหารหน่วยงานจำเป็นต้องหาวิธีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ ตามสถานการณ์ให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเสมอ ซึ่งข้อมูลนั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ครบถ้วน และทันต่อการใช้ประโยชน์ อีกทั้ง การปรับตัวของหน่วยงานภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยต้องคำนึงถึงความยั่งยืน ต้องมองไกลและมองให้กว้าง ในส่วนของภาครัฐเองก็ต้องเร่งแก้ไขกฎเกณฑ์ให้ทันสมัย (ชลิดา ลั่นจี และคณะ, 2563)

หน่วยฝ่ายการเงินและบัญชี มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการงบประมาณ การเงิน การคลัง การบัญชี และการดูแลรักษาพัสดุครุภัณฑ์ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง รวมถึงปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นหรือที่ได้รับมอบหมาย (กรมการปกครอง, 2562) ในส่วนของฝ่ายการเงินและบัญชีสังกัดที่ทำการปกครองอำเภอ ซึ่งหน่วยงานจำเป็นต้องมีนักบัญชี ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการด้านการเงินและบัญชี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถลดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้ (ที่ทำการปกครองจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2564)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ เพราะข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่มีคุณภาพเกิดจากการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยนักบัญชีถือเป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทางจากการศึกษาโดยตรง มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพบัญชี ด้านภาษี กฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีความรู้คุณสมบัติสำหรับการปฏิบัติงาน

ให้เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการปฏิบัติวิชาชีพ ด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ สำหรับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีเกิดจากสามารถ ปฏิบัติงานที่เป็นไปตามเป้าหมาย สามารถวัดประสิทธิภาพด้วยวิธีการที่จะทำให้ผลงานมีความถูกต้อง รวดเร็วมีคุณภาพและมีข้อผิดพลาดน้อย (ฉัตรอมร แยมเจริญ, 2558; พงศ์ศิริภาพ วิสุรเกตุ, 2555) ทั้งนี้ จากการศึกษางานวิจัยในอดีต พบว่า ปัจจัยทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของนักบัญชี ดังเช่น การศึกษาของ สงกรานต์ ไกยวงษ์ (2561) พบว่า ทักษะ ทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีในโครงการสหกิจศึกษา และการศึกษาของ นภัทร จันทระจตุรภัทร (2563) พบว่า สมรรถนะทางด้านวิชาชีพบัญชีแบบมืออาชีพ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้นักบัญชีจะต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้การทำงาน เกิดความรวดเร็ว และข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องมากขึ้น นักบัญชีจะต้องมีทักษะความรู้ความสามารถ ในการใช้เทคนิควิธีการและเทคโนโลยีต่างๆ อย่างเหมาะสม

ปัจจุบันปัญหาของกรมการปกครอง คือ มีข้าราชการตำแหน่งเสมียนตราอำเภอที่ทำหน้าที่ เป็นนักบัญชีซึ่งพ้นจากส่วนราชการมากกว่าตำแหน่งอื่นและพบว่าข้าราชการที่ลาออกจากงาน หรือ โอนย้ายงาน เนื่องมาจากภาระงานที่หนัก ต้องการย้ายเพื่อกลับไปปฏิบัติงานที่ภูมิลำเนา ต้องการ พัฒนาความก้าวหน้าเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการที่หน่วยงานอื่นที่ระดับสูงกว่าเดิมหรือตำแหน่งเดิม จึงทำให้กรมการปกครองต้องสรรหาและคัดเลือกบุคลากรใหม่ ตลอดจนต้องใช้เวลาในการฝึกฝนอบรม ให้ข้าราชการมีทักษะความรู้ความชำนาญ และมีประสบการณ์ เพื่อปฏิบัติงานราชการต่อไปอีกด้วย นอกจากนี้ บุคลากรที่เหลืออยู่จะต้องรับภาระงานที่หนัก ต้องสอนงานข้าราชการที่จะเข้ามาปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบให้การควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณ การเงิน การบัญชีและการบริหารพัสดุภาครัฐ ของที่ทำการปกครองอำเภอลำซำ ตลอดจนทำให้คุณภาพการปฏิบัติงานลดลง (กรรช กุณรินทร์ และ จิราพร ระโหลฐาน, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย เพื่อนำผล การศึกษาที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อทดสอบทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวม ข้อมูล ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย จำนวน 878 คน (สำนักบริหารปกครองท้องที่, 2565) การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% (ธีระวุฒิ เอกะกุล, 2543) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน เพื่อกันความผิดพลาด หรือมีการตอบข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ทั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทาง Google Forms จำนวน 334 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.50

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออก 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ระยะเวลาในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของหน่วยงาน ประกอบด้วย จำนวนนักบัญชีของหน่วยงาน จำนวนพนักงานของหน่วยงาน งบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงาน และที่ตั้งของหน่วยงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ได้แก่ ด้านคุณภาพงาน ด้านความทันเวลา และด้านความถูกต้องของงบการเงิน จำนวน 15 ข้อ

ซึ่งลักษณะแบบสอบถามของตอนที่ 1 และตอนที่ 2 เป็นแบบตรวจสอบรายการ ส่วนลักษณะแบบสอบถามของตอนที่ 3 และตอนที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเนื้อหาแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 1 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน จากนั้นทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้ ค่าความเชื่อมั่นของข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชี เท่ากับ 0.958 และค่าความเชื่อมั่นของข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี เท่ากับ 0.959 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มากกว่า 0.70 (Cronbach, 1990) ถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ ด้วยวิธี Enter

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 มีอายุ 25 - 35 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 65.90 มีระดับตำแหน่งปฏิบัติงาน จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของหน่วยงาน

ที่ทำการปกครองอำเภอส่วนใหญ่ มีจำนวนนักบัญชีของหน่วยงาน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 มีจำนวนพนักงานของหน่วยงานมากกว่า 15 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 มีงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานน้อยกว่า 10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.10 และที่ตั้งของหน่วยงานอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 39.22

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.37) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล รองลงมา ได้แก่ ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน และทักษะทางปัญญา ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.41) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความทันเวลา รองลงมา ด้านความถูกต้องของงบการเงิน และด้านคุณภาพงาน ตามลำดับ

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย มีจำนวน 6 ตัวแปร เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ดีที่สุด คือ ทักษะทางปัญญา (X_1) ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_6) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (X_4) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน (X_2) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (X_3) และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์ (β) เท่ากับ 0.541, 0.404, 0.245, 0.215, 0.169 และ 0.142 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย คือ ทักษะทางปัญญา (X_1) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน (X_2) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (X_3) ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ (X_5) และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_6) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมา คือ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (X_4) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (SE_b) เท่ากับ ± 0.27043 มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.885 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) เท่ากับ 0.784 จึงสามารถนำไปเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y = -0.055 + 0.420 (X_1) + 0.204 (X_2) + 0.192 (X_3) + 0.150 (X_4) + 0.145 (X_5) + 0.417 (X_6)$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = 0.541 (X_1) + 0.215 (X_2) + 0.169 (X_3) + 0.245 (X_4) + 0.142 (X_5) + 0.404 (X_6)$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะทางปัญญาส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย เพราะนักบัญชีของหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี และมีความรู้ในเรื่องมาตรฐานการบัญชีและสามารถนำไปวิเคราะห์รายงานทางการเงินที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูลทางบัญชี สอดคล้องกับการศึกษาของ สุลิตา สุปิณะ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษา การศึกษาทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี : กรณีศึกษา นักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางปัญญาส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม นักบัญชีที่ปฏิบัติงานทางบัญชีควรมีการพัฒนาด้านวิชาชีพอยู่เสมอโดยการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะรวมไปถึงความชำนาญ

ในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่และสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามหลักมาตรฐานการบัญชี

สมมติฐานที่ 2 ทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย เพราะนักบัญชีของหน่วยงานปฏิบัติงานโดยยึดหลักกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงาน อีกทั้งมีความชำนาญในการใช้งานระบบสารสนเทศทางบัญชีเป็นอย่างดี นอกจากนี้ นักบัญชียังมีการนำเสนอการเงินในรูปแบบที่ง่ายต่อความเข้าใจของผู้ใช้งบการเงินอีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ สกุนา มาอู (2562) ได้ทำการศึกษา ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่ นักบัญชีมีการนำเสนอการเงินในรูปแบบที่ง่ายต่อความเข้าใจ และมีความสามารถในการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน และสอดคล้องกับการศึกษาของ พูลสิน กลิ่นประทุม (2559) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพกับความสำเร็จในการทำงานของอาจารย์ผู้สอนวิชาการบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน หากอาจารย์ผู้สอนวิชาการบัญชีมีความรู้ความชำนาญในการใช้งานระบบสารสนเทศทางบัญชีเป็นอย่างดี ย่อมทำให้อาจารย์ผู้สอนวิชาการบัญชีประสบความสำเร็จในการทำงานโดยรวม

สมมติฐานที่ 3 ทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย เพราะนักบัญชีของหน่วยงานมีการจัดลำดับความสำคัญของงานและจัดแจงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา และปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและมีความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ อีกทั้ง นักบัญชียังสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของหน่วยงานได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ ลักษณะณ์ สวรรณแสน (2562) ได้ทำการศึกษา ทักษะทางวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักบัญชี การปราบปรามคอรัปชั่น พบว่า ทักษะทางวิชาชีพทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ซึ่งการทำงานบัญชีในองค์กรขนาดเล็กอาจไม่จำเป็นต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นในแผนก แต่การทำงานบัญชียังคงจำเป็นต้องติดต่อกับฝ่ายอื่น ๆ ขององค์กร ดังนั้น การที่นักบัญชีสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมหรือเข้ากับผู้ร่วมงานคนอื่นได้ ย่อมส่งผลดีต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

สมมติฐานที่ 4 ทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย เพราะนักบัญชีของหน่วยงานให้ความสำคัญในการฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ แม้จะมีวัฒนธรรมภาษาที่ต่างกัน อีกทั้ง ยังเป็นผู้ให้ปรึกษาปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ ยังสามารถปกป้องมุมมองของตนผ่านการนำเสนอหรือรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านการเขียนและพูดทั้งที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชลิตา ลีนิจ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษา ความรู้และทักษะวิชาชีพของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย พบว่า ทักษะด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

ที่สำคัญมากที่สุด ในเรื่องของการให้ความร่วมมือทำงานเป็นทีมเพื่อให้งานบรรลุ มีการสื่อสารชัดเจน การใช้ภาษา ลดหรือแก้ไขข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ สงกรานต์ ไกยวงษ์ (2561) ได้ทำการศึกษา ความสำคัญของทักษะวิชาชีพบัญชีตามมาตรฐาน การศึกษาระหว่างประเทศทางการบัญชี ฉบับที่ 3 ในโครงการสหกิจศึกษา พบว่า ทักษะ ทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีในโครงการสหกิจศึกษา อาจเป็นเพราะมีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สำรวมทั้งกายและวาจา สามารถปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่นที่มีใช้เพื่อนร่วมวิชาชีพในการปรึกษาหารือ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และทำให้การปฏิบัติงาน มีผลสำเร็จ

สมมติฐานที่ 5 ทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย เพราะนักบัญชีของหน่วยงานมีความสามารถในการจัดและแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานของ หน่วยงาน อีกทั้ง มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงานเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังมีความสามารถในการพิจารณาและการตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ สอดคล้องกับ การศึกษาของ สุลิตา สุปิณะ และคณะ (2563) พบว่า ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน นักบัญชีที่ปฏิบัติงานทางบัญชีควรมีการพัฒนาด้านวิชาชีพ อยู่เสมอโดยการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะรวมไปถึงความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ เพื่อที่จะ สามารถพิจารณาและการตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ

สมมติฐานที่ 6 ทักษะทางวิชาชีพด้านทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี สังกัดที่ทำการปกครองอำเภอในประเทศไทย เพราะนักบัญชี ของหน่วยงานมีทักษะความรู้ความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการและเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม อีกทั้ง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน การสั่งการ และการประสานงาน นอกจากนี้ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ เมธพร นามศรี และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษา ผลกระทบของทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อประสิทธิผลในการบริการ ข้อมูลทางการบัญชีของนักบัญชีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักบัญชีมีความสามารถในการใช้สารสนเทศเพื่อวางแผนและ ตัดสินใจ คิดออกแบบ สร้างสรรค์ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาผลงานจากสารสนเทศที่มีอยู่เพื่อให้ได้ ข้อมูลอย่างเพียงพอ และสอดคล้องกับการศึกษาของ นภัทร จันทจรุฎภัทร (2563) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นสมรรถนะทางด้านวิชาชีพบัญชีแบบมีอาชีพและประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของนักบัญชีในประเทศไทย พบว่า สมรรถนะทางด้านวิชาชีพบัญชีแบบมีอาชีพ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้นักบัญชีจะต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้การทำงาน เกิดความรวดเร็ว และข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องมากขึ้น นักบัญชีจะต้องมีทักษะความรู้ความสามารถ

ในการใช้เทคนิควิธีการและเทคโนโลยีต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่รวดเร็ว น่าเชื่อถือ ถูกต้อง และทันต่อการใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารหน่วยงาน ควรให้ความสำคัญกับทักษะทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพงาน ด้านความทันเวลา ด้านความถูกต้องของงบการเงินของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น

1.2 นักบัญชี สามารถนำทักษะทางวิชาชีพบัญชีในด้านทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีเพิ่มเติม เช่น ทักษะทางด้านการเงิน ทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อให้ นักบัญชีสามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานได้

2.2 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะวิชาชีพบัญชีระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานเอกชน เพื่อให้การวิจัยให้มีความสมบูรณ์และครอบคลุมมากขึ้น โดยอาจทำการศึกษา กลุ่มประชากรอื่นหรือขยายขนาดของกลุ่มประชากรเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวิจัยที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการปกครอง. (2562). *การจัดโครงสร้างส่วนราชการและการแบ่งงานภายในกรมการปกครอง*.

คำสั่งกรมการปกครอง ที่ 1752/2562 ลงวันที่ 26 กันยายน 2562.

กรรัช กุณรินทร์ และจิราพร ระโหฐาน. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานของข้าราชการ ตำแหน่งเสมียนตราอำเภอสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. 6(1), 104-115.

ฉัตรอมร แยมเจริญ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี: กรณีศึกษา นักบัญชีในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 35(2), 19-43.

- ชลิตา ลีนิจ และคณะ. (2563). ความรู้และทักษะวิชาชีพของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย. *วารสารศิลปะการจัดการ*. 4(1), 34-45.
- ที่ทำการปกครองจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2564). *กลุ่มงานบัญชีและการเงิน (สมัยนตรา)*. สืบค้น 9 กันยายน 2564, จาก <http://dopasurat.go.th/wordpress/>
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นภัทร จันทจรุทธภัทร. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นสมรรถนะทางด้านวิชาชีพบัญชีแบบมืออาชีพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 12(1), 111-124.
- พงศ์ศิริภาพ ทองศิริวิสุรเกตุ. (2555). *สมรรถนะของนักวิชาชีพบัญชี:มุมมองของผู้บริหารงานสายบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พลสิน กลิ่นประทุม. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพกับความสำเร็จในการทำงานของอาจารย์ผู้สอนวิชาการบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 8(1), 137-149.
- เมธาวร นามศรี และคณะ. (2563). ผลกระทบของทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อประสิทธิภาพในการบริการข้อมูลทางการบัญชีของนักบัญชีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 12(2), 71-86.
- ลักษณะมนต์ สุวรรณแสน. (2562). *ทักษะทางวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักบัญชี การประปานครหลวง*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเอกการบัญชี). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สกุณา มาอู๋. (2562). *ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สงกรานต์ ไกยวงษ์. (2561). ความสำคัญของทักษะวิชาชีพบัญชีตามมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศทางการบัญชี ฉบับที่ 3 ในโครงการสหกิจศึกษา. *สุทธิปริทัศน์*. 32(103), 68-80.
- สุลิตา สุปิณะ และคณะ. (2563). การศึกษาทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชี : กรณีศึกษา นักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*. 22(1), 123-132.
- สำนักบริหารปกครองท้องถิ่น. (2565). *ข้อมูลทางการปกครอง*. สืบค้น 5 มกราคม 2565, จาก <https://multi.dopa.go.th/pab/news/cate9/view46>

Lee J. Cronbach. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5th ed. New York :
Harper & Row.

การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย
โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

The Development of The Ability to Analyze the Value
of Lilittalengphai Using Learning Management Based on 6 Hats
Theory for High School Students

นิลุบล เกตุแก้ว¹ อีดาวาตี มะมิง² ยามีละห์ अबดุลซอมะ³

Nilubon Katkaew, Edawatee Mamimg, Yameelah Abdullsoma

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน การวิจัยใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกันตังพิทยากร จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ 2) แบบทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติการทดสอบค่าที (t -test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากคะแนนสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามประเด็นที่ประเมิน พบว่า เนื้อหาของวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายที่นำมาจัดกิจกรรมมีความ

Received: 2023-03-28 Revised: 2023-07-04 Accepted: 2023-07-10

¹ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, Lecturer of Faculty Education, Prince of Songkhla University. Corresponding Author e-mail: Nilubon.k@hotmail.com

² นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, Student of Faculty Education Thai Language Program, Prince of Songkhla University. e-mail: mmedwate@hmail.com

³ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, Student of Faculty Education Thai Language Program, Prince of Songkhla University.
e-mail: yameelah.abdullsoma@gmail.com

เหมาะสมต่อช่วงวัยของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ประเด็นวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้อย่างเป็นขั้นตอน โดยเฉพาะชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ที่นำมาจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย และชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนได้วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคมได้

คำสำคัญ (Keywords) : ความสามารถในการวิเคราะห์; ทฤษฎีหมวก 6 ใบ

Abstract

This research had two objectives: 1) to develop the ability to analyze literary values on LilitTalengPhai of high school students using learning management based on the Six Hats Theory and 2) to study their satisfaction. of learners on learning management according to the theory of 6 hats. The research used a quasi-experimental research design. A single group measure before and after the study. The sample consisted of 38 Mathayomsuksa 5 students of Kantang Pittayakon School The research tools consisted of 1) a six-hat theory learning management plan, 2) a literature value analysis ability test, and 3) a satisfaction questionnaire on six hats theory of learning management The statistics used to analyze the data were mean (M), standard deviation (SD), and t-test (t-test) The research results showed that 1) The ability to analyze the value of literature on LilitTaleeng Phai of Mattayom Suksa 5 learners from the post-test scores was significantly higher than the pre-test scores at the .05 level and 2) The learners were satisfied with the learning management according to the theory of 6 hats at statistical significance at the .05 level When considering the issues assessed, it was found that the content of the literature on LilitTaleng Phai that was used for the activities Appropriate for the age of the students with the highest average. The set of questions based on the 6 Hats theory used in learning management activities was consistent with the content of the literature titled LilitTaleng Phai and a set of questions based on the 6 hats theory. both in terms of content Literature and social.

Keywords: the ability to analyze; six hats theory.

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 24 ข้อที่ 2 ระบุไว้ว่า “ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด” แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดนั้นมีความสำคัญ ผู้สอนจึงควรเน้นพัฒนาการคิดให้นักเรียน ฝึกให้เป็นนักคิดที่รอบรู้ มีเหตุผล และสามารถใช้ความคิดในการประมวลผลข้อมูลได้อย่างสมเหตุสมผล (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2542) ในปัจจุบัน การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนทุกช่วงวัย บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะมีพื้นฐานการคิดที่ดี ส่งผลให้สามารถพัฒนาความคิดได้ในระดับที่สูงขึ้น (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) จึงทำให้บุคคลเหล่านั้นสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงนำไปใช้ในการประเมินผลการแก้ปัญหา การพัฒนาและการปรับปรุงการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตได้ (สุนทร สันธพานนท์ และคณะ, 2555) ดังนั้น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงเป็นการคิดที่ควรพัฒนานักเรียนเพื่อให้ได้มีพื้นฐานทางปัญญาที่สำคัญไว้ใช้ในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตต่อไป

การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกันตังพิทยากร พบว่านักเรียนมีปัญหาด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี ซึ่งปรากฏจากผลคะแนนการทดสอบความสามารถด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่องก่อนหน้าสองเรื่องที่นักเรียนมากกว่าครึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบที่กำหนดไว้ อีกทั้ง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ระบุว่านักเรียนมีปัญหาด้านการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะปัญหาด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีในด้านวรรณศิลป์และด้านสังคม เนื่องจากนักเรียนคิดว่า วรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัว การวิเคราะห์วรรณคดีเป็นเรื่องน่าเบื่อ และการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนยังมีรูปแบบที่น่าสนใจน้อย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบจะช่วยให้ นักเรียน มีความสามารถในการคิดที่รอบด้านอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้หมวก 6 ใบ เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการคิดจึงทำให้นักเรียนสามารถคิดเรื่องเดียวได้ถึง 6 ทิศทาง 6 มุมมอง ช่วยให้มีการคิดที่รอบคอบและหลากหลายยิ่งขึ้น (ทรูปลูกปัญญา, 2566) ซึ่งทฤษฎีหมวก 6 ใบ เป็นแนวคิดของ ดร. Edward de Bono (เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน) ผู้ที่ได้ทำการคิดค้นทฤษฎีนี้ขึ้นมาเพื่อตอบ โจทย์ความต้องการให้นักเรียนสามารถจำแนกระบบความคิด ที่ละด้านอย่างเป็นระบบแบบหมวก 6 ใบ และเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการคิดให้นักเรียน ทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของสุทธาสินี นุชพิ นิช (2553) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีหมวก 6 ใบทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการคิด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของบุญทิพา สิริขยานุกุล (2546) ที่พบว่า การใช้กระบวนการพัฒนาความคิดของเดอ โบโนในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านกระบวนการคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิลวรรณ เจตวรวิญญู (2549) ที่พบว่า ความสามารถด้าน

การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาภาษาไทยที่สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการสอนปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากข้อมูลข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงนำวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ได้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ มีความหมายของหมวกแต่ละสี ดังนี้ หมวกสีขาว ใช้เพื่อการบอกข้อมูลพื้นฐาน มีการอ้างอิงจากข้อเท็จจริง หมวกสีแดง ใช้เพื่อการแสดงความคิดเห็นตามอารมณ์และความรู้สึกของตนที่มีต่อเรื่องนั้น หมวกสีดำ ใช้เพื่อการระบุสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ จุดด้อย อุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ ในเรื่องนั้นพร้อมระบุเหตุผลประกอบ หมวกสีเหลือง ใช้เพื่อการมองโลกในแง่ดี บอกจุดเด่น โอกาส สิ่งที่เป็นประโยชน์ในเชิงบวก หมวกสีเขียว ใช้เพื่อการคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการคิด หมวกสีฟ้า ใช้เพื่อการสรุปความคิดรวบยอดของเรื่องนั้น ๆ อย่างเป็นระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550; De Bono, 1992)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สาระวรรณคดีและวรรณกรรมไว้ให้นักเรียนได้วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต และ วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จึงเห็นได้ว่า การเรียนรู้วรรณคดีควรมีการฝึกให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์วรรณคดีเป็นสำคัญ และการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทยเป็นอย่างมาก

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคิดวิเคราะห์จึงพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีชุดคำถามที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ฝึกคิดวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิด ความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีอันเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

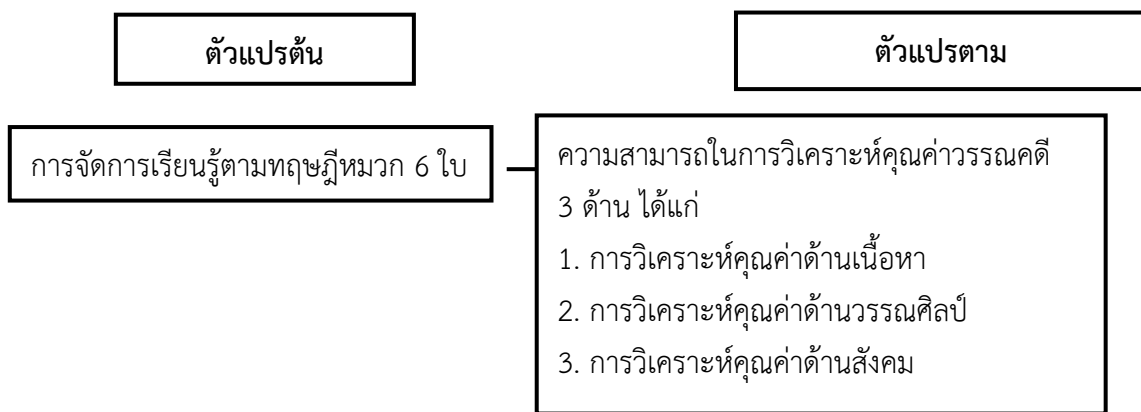
การวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Research model)

คณะผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ซึ่งได้แบ่งคุณค่าวรรณคดีไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคม ตามแนวคิดของ De Bono (1999) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Method)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) คณะผู้วิจัยประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ตามกรอบแนวคิดของ De Bono (1999) ในการทำวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งสิ้น 297 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน 38 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากความสามารถในการคิดและเขียนวิเคราะห์คุณค่าของนักเรียนอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง รวมถึงนักเรียนมีความสนใจในการเรียนวรรณคดีน้อย

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ จำนวน 8 แผน รวมระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ 8 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที โดยแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($M = 4.80$, $SD = 0.38$) สามารถนำไปใช้ได้

3.2 เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยคำนวณดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงคมีค่า IOC อยู่ที่ $0.66 - 1.00$ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5

3.2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ โดยคำนวณค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงคมีค่า $IOC = 0.64$ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5

4. การรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 คณะผู้วิจัยวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ศึกษาค้นคว้าแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และนำมาพัฒนาเป็นหัวข้อวิจัยของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย พร้อมพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

คาบที่ 1 ใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย (ก่อนเรียน) และบันทึกผลการทดสอบให้เป็นคะแนนก่อนเรียน (Pre-test) จากนั้นจึงเริ่มจัดการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ โดยการใช้ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ กระตุ้นความคิดของนักเรียน

คาบที่ 2 – 7 จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ คาบละ 50 นาที โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการใช้คำถามตามชุดคำถามหมวด 6 ใบ 6 สีที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทบทวนประสบการณ์เดิมจากการได้เรียนวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่จากการเรียนวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

2. ขั้นดำเนินการสอน เป็นการใช้คำถามตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ กระตุ้นให้นักเรียนคิด วิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดี โดยใช้หมวดสีขาว หมวดสีแดง หมวดสีดำ หมวดสีเหลือง หมวดสีเขียว และหมวดสีฟ้า นำเสนอความคิด

3. ขั้นสรุป เป็นการให้นักเรียนสรุปความรู้จากการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งในด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคม พร้อมทั้งสามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสอบถามประเด็นที่นักเรียนสงสัย

4. ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน

คาบที่ 8 ใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย (หลังเรียน) และบันทึกผลการทดสอบให้เป็นคะแนนหลังเรียน (Post-test) พร้อมให้นักเรียนทำแบบสอบถาม ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ

4.3 คณะผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องความครบถ้วนของข้อมูลในแบบทดสอบและแบบสอบถาม ตรวจให้คะแนน แล้วนำคะแนนและข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติการทดสอบค่าที (t-test dependent samples)

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.36 – 3.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.68 – 2.35 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00 – 1.67 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

ผลการวิจัย (Research Results)

คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย จากการทดสอบพบว่า คะแนนการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.58 คะแนน และ 18.24 คะแนน ตามลำดับ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.37 และ 2.11 สรุปได้ว่า ผลการทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกันตังพิทยากร หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	M	SD	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	38	20	10.58	3.37	13.35	0.0000
หลังเรียน	38	20	18.24	2.11	13.35	0.0000

นอกจากนี้คะแนนการทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (จำแนกรายบุคคล) ดังกราฟที่ 1

กราฟที่ 1 คະແນນພັດທະນາການສຳພັດ

2. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 2.92$) เมื่อพิจารณาตามประเด็นที่ประเมิน พบว่า เนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลง

พ่าย ที่นำมาจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อช่วงวัยของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ประเด็น
วิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้อย่าง
เป็นขั้นตอน โดยเฉพาะชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ที่นำมาจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีความ
สอดคล้องกับเนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย และชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำ
ให้นักเรียนได้วิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์
และด้านสังคมได้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้
ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ

ประเด็นที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	M	SD	แปลผล
1.วิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนสามารถ วิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้อย่างเป็นขั้นตอน	2.95	0.23	มาก
2.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาของ วรรณคดี	2.92	0.27	มาก
เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย มากยิ่งขึ้น	2.92	0.27	มาก
3.เนื้อหาของวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ที่นำมาใช้สร้างชุด คำถามทำให้มีความน่าสนใจ	2.89	0.31	มาก
4.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้ได้ข้อมูลหรือประเด็นสำคัญ และมี	2.87	0.34	มาก
ประโยชน์สำหรับกรวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย			
5.นักเรียนมีความชำนาญในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิต ตะเลงพ่าย	2.97	0.16	มาก
มากขึ้น เมื่อทำชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ครบทั้ง 3 ชุด	2.87	0.34	มาก
6.เนื้อหาของวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ที่นำมาจัดกิจกรรมมี ความเหมาะสมต่อช่วงวัยของนักเรียน	2.87	0.34	มาก
7.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ มีความยาก ง่ายเหมาะสมกับ ความสามารถของนักเรียน	2.95	0.23	มาก
8.ภาษาที่ใช้ในชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สามารถเข้าใจได้ง่	2.95	0.23	มาก
9.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ทำให้นักเรียนได้วิเคราะห์คุณค่า วรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ทั้งด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ แะ ด้านสังคมได้			
10.ชุดคำถามตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ ที่นำมาจัดกิจกรรมการจัดการ เรียนรู้ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ			
สรุปความพึงพอใจโดยรวม	2.92	0.13	มาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย คณะผู้วิจัยอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัย เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สอดคล้องกับนักเรียนโดยใช้ทฤษฎีหมวก 6 ใบเป็นแบบในการสร้าง รวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลอง การวิจัยในครั้งนี้จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวก 6 ใบ สามารถพัฒนาทักษะในด้านการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ทั้งภาพรวมและจำแนกเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ หนูนา (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ ที่มีต่อความสามารถคิดวิเคราะห์และการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และอ่านวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชณิภา มาสิม (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสังเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 83.70 คะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 45.74 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่โรงเรียนกำหนดไว้ รวมถึงงานวิจัยของภูมิภัทร พันธุ์ทองหลง (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างกลุ่มที่ใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับกลุ่มที่ใช้การสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยที่จัดการเรียนรู้แบบปกติหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงงานวิจัยของ Omar salem alkhateeb (2015) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้หมวก 6 ใบในการพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยอิสลามสุสเซน พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบมีความสามารถในการคิดดีกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ และผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาหญิงมีผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาชาย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นนี้ คณะผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ สามารถพัฒนานักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้า ที่ทางคณะผู้วิจัยได้กำหนดไว้เป็นอย่างดี

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 2.92$) ทั้งนี้ ความพึงพอใจของนักเรียนเกิดจากความน่าสนใจของการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงชุดคำถามที่นำมาใช้กับนักเรียนนั้น มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนทำให้นักเรียนสนุก และให้ความสนใจไปกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึงการให้ความร่วมมือต่าง ๆ ของนักเรียนถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ให้ความร่วมมือดีมาก แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ สามารถทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ อย่างแท้จริง เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาผ่านกระบวนการคิด โดยมีการใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียนตามหมวดความคิด 6 สี 6 ใบ ของ ดร. เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (Edward de Bono, 1992 อ้างถึงใน สมันดา วีรกุล, 2547) ซึ่งถือว่าสามารถนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการคิด อารมณ์ และความรู้สึกของนักเรียนได้อย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับการศึกษาและงานวิจัยของบรรจง อมรชีวิน (2554, อ้างถึงใน วิชัย รัตนศิริ, 2562) กล่าวว่า โดยเฉพาะพลังของคำถามที่ใช้กระตุ้นการคิดจะเป็นกุญแจสำคัญในการจุดประกายการเรียนรู้และความคิดทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึก และมีคุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีหมวด 6 ใบ ก่อนนำมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ เนื่องจากหมวด 6 สี 6 ใบ มีรายละเอียดของการใช้ความคิดแบบเฉพาะ โดยหมวดแต่ละสีใช้แทนวิธีคิดแต่ละแบบแตกต่างกันไป

1.2 ผู้สอนควรบริหารเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อใช้ทฤษฎีหมวด 6 ใบ เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนจำเป็นต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจและการฝึกคิดจึงอาจส่งผลกระทบต่อแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในเนื้อหาหรือหัวข้ออื่น ๆ ของรายวิชาภาษาไทย ได้แก่ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การอ่านจับใจความสำคัญ การพูด เขียนแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ขั้นสูง รวมถึงการพัฒนาชุดคำถามตามทฤษฎีหมวด 6 ใบ ใช้พัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การแก้ปัญหา การสื่อสาร การคิดขั้นสูงให้แก่ นักเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). การจัดการสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น จำกัด.
- ทัศนีย์ หนูนา. (2550). ผลของการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบที่มีต่อความสามารถคิดวิเคราะห์และการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรูปลูกปัญญา. (2562). ทฤษฎีหมวก 6 ใบกับการส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์แยกแยะ. สืบค้น 24 มีนาคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/JAsUQ>.
- นุชา มาเนง. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระภาษา มลายู เรื่องการอ่านสรุปความเรื่องสั้น โดยใช้เทคนิคหมวกการคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้น อิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เบญจวรรณ ลาภโชค และวาสนา กิรติจำเริญ. (2565). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบ. วารสารราชพฤกษ์, 20(1), 82-94.
- รอฮีมะห์ ลิกามิง. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนหมวกการคิด 6 ใบ ที่มีต่อการ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สาระวิชาหะดีษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบุเกะบากง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วิชัย รัตนศิริ. (2562). การพัฒนาความสามารถทางการเขียนวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมโดยใช้ชุด คำถามตามเทคนิคหมวก 6 ใบสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สมันดา วีรกุล. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนแบบ ปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุธาสนี นุชพินิจ. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบที่มีต่อ ความสามารถทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยและความสามารถด้าน กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. มหาวิทยาลัยราช ภัฏพระนคร.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้น 2 มีนาคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/d5cYO>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบพัฒนากระบวนการคิดด้วย
การใช้คำถามหมวดความคิด 6 ใบ*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.

DR.PH Omar salem alkhateeb. (2015). *The Effect of the Six Hats Based on Program
in the Development of the Pivotal Thinking of Islamic Concepts Students in
Hussein University*. Retrieved March 23, 2023, from.
<https://shorturl.asia/I3SgF>.

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการและ
การให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย
อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

Building A Network of Cooperation Among Relevant Sectors
for the Management and Service of Cultural Creative Tourism
in Khek Noi Subdistrict, Khao Kho District, Phetchabun Province

จุฬา เจริญวงศ์¹ สดุดี คำมี² วิภารัตน์ พรพุดพิพันธุ์³

Chula Chalearnwong, Sadudee Kamme, Wipharat Phonphutthiphan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการในการให้บริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย 2) ศึกษาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาความพร้อมของผู้ประกอบการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม นำเสนอข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยวมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าผู้ประกอบการมีความพร้อมในด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคาในระดับมากที่สุด ผู้ประกอบการมีความพร้อมด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายในระดับมาก ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก มีรูปแบบการบริหารงานเจ้าของคนเดียว มีวัตถุประสงค์หลักที่ต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายมี 3 ประเด็น คือ 1) เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มขึ้น 2) ลดสถานะ

Received: 2023-04-27 Revised: 2023-07-07 Accepted: 2023-07-10

¹ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์/มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์/มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Department of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: chula.cha2023@gmail.com

² สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์/มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์/มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Department of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University.

³ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์/มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์/มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Department of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University.

การแข่งขันของธุรกิจ 3) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และ 4) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น แนวทางการการสร้างเครือข่ายประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงของเครือข่ายภายใน 2) การประชุมกลุ่มย่อย 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) การร่วมกันจัดตั้งเป็นชมรมเฉพาะกลุ่ม และ 5) การเชื่อมโยงของเครือข่ายภายนอกระหว่างหน่วยงานหรือจังหวัด

คำสำคัญ (Keywords): เครือข่าย; ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

This research aims to 1) study the readiness of entrepreneurs to provide services to support culturally creative tourism in Khek Noi. 2) Study the creation of a collaborative network of relevant sectors for the management of culturally constructive tourism services in Khek Noi, and 3) propose ways to improve entrepreneurial readiness and networking of cooperation of relevant sectors for the management and provision of culturally constructive tourism services in Khek Noi. Tools used to collect data include questionnaires, interviews, and group conversations, offering descriptive statistics, and content analysis. Research has shown that tourism business operators are very well equipped with the marketing management in the picture. When the company is on a side-by-side basis, entrepreneurs are found to be most product and price-ready. Entrepreneurs are very well equipped for marketing promotion and distribution channels. Most entrepreneurs are small business entrepreneurs. There is a single owner management model. There are three main objectives to join the network: 1) to generate more revenue from tourism in the area, 2) to reduce the competitiveness of businesses, 3) to promote advertising tourism, public relations, and 4) to encourage more efficient work. The networking guidelines include five steps: 1) internal network links, 2) subgroup meetings. 3) Common solutions between entrepreneurs and related agencies, 4) joint formation as a niche club, and 5) linkage of external networks between agencies or provinces.

Keywords: Network; Creative Tourism; Cultural Tourism

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ จึงเป็นโอกาสให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองรอง ซึ่งหากมีการส่งเสริมที่ตรงจุด รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมจะ

สนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่เมืองรอง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการค้นหาฐานทุนวัฒนธรรมของพื้นที่การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว การทำการตลาด ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ทั้งนี้ ในปี 2563 ประเด็นท้าทายส่วนใหญ่อยู่ที่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมไม่เพียงพอ การไม่มีเจ้าภาพหลักที่ชัดเจนจึงไม่สามารถบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างแท้จริง ตลอดจนปัญหาด้านศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน อีกทั้ง สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นความท้าทายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ในการขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบเครือข่าย เนื่องจากมีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของประเทศไทยและของคนในชุมชน ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขาใหญ่น้อยสลับซับซ้อนคล้ายกับทะเลภูเขา บางแห่งสูงชันมาก มีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 500-1,400 เมตร พื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าไม้เบญจพรรณ และมีต้นค้อ ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้ตระกูลปาล์ม ลักษณะคล้ายต้นตาล แต่มีผลออกมาคล้ายหมากกระจายอยู่ทั่วไป จากการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในตำบลเข็กน้อย พบว่ามีทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาแล้วและแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เปิดให้บริการ อาทิ ตำบลเข็กน้อยเหมาะแก่การส่งเสริมการจัดการด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นภูมิประเทศที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงาม เช่น ดอยตั่วเพ่ง ผาตัด (ผาช่อนแก้ว) น้ำตกสันติสุข ตลอดจนมีความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ มีเอกลักษณ์ด้านการแต่งกาย การพูด วิถีชีวิต และอาหาร ซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่ด้วยกลุ่มธุรกิจดังกล่าวยังขาดการเชื่อมโยง ไม่ตอบสนองนโยบายของภาครัฐ ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมของประชาชน ในภาคเอกชนและส่วนราชการที่ให้บริการนักท่องเที่ยว เม็ดเงินจากการท่องเที่ยวสำคัญต่อเศรษฐกิจในจังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ความยั่งยืนก็เป็นเรื่องที่สำคัญเพราะสุดท้าย นักท่องเที่ยวมาแล้วก็กลับ แต่คนในท้องถิ่นจะต้องอยู่ต่อไป ทำอย่างไรจะให้การท่องเที่ยวยั่งยืนและประทับใจ สร้างสมดุลทั้งประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวและประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่น การดำรงอยู่ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นแนวทางการพัฒนาให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ในการกำหนดภารกิจขอบเขตของงานการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ชัดเจน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ในการดำเนินการเพื่อการจัดการ และการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะมีส่วนพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม โดยเริ่มจากคิดร่วมวางแผนร่วมและเรียนรู้ร่วมกัน รวมไปถึงการรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม เพื่อเป็นรากฐานที่ดีในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน สังคม และประเทศชาติให้เจริญเติบโตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการในการให้บริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการ การให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาความพร้อมของผู้ประกอบการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ผู้ประกอบการของธุรกิจทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร และผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก

2) ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในอำเภอเขาค้อ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ศูนย์พัฒนาราชภูมบนพื้นที่สูงตำบลเข็กน้อย สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) ผู้ประกอบการของธุรกิจทางการท่องเที่ยว จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาความพร้อมผู้ประกอบการในการให้บริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

2) ผู้ประกอบการของธุรกิจทางการท่องเที่ยว จำนวน 35 คน ได้แก่

- ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก จำนวน 10 คน

- ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 10 คน และผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่าย

ของที่ระลึก จำนวน 10 คน

- ผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการให้บริการการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน

เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการ และการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3) ผู้แทนจากผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยว และผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการให้บริการการท่องเที่ยว เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาความพร้อมของผู้ประกอบการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความพร้อมของผู้ประกอบการของธุรกิจทางการท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ตามแนวคิดของ Best (2006) โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนโดยใช้มาตราวัด Likert's scale 5 ระดับ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นคำถามที่ใช้เป็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาภาพการท่องเที่ยว และการพัฒนาความพร้อมของผู้ประกอบการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม และ 3) การสนทนากลุ่มกับผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยวและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อสรุป แนวทางการพัฒนาความพร้อมของผู้ประกอบการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาประเมินความพร้อมของผู้ประกอบการในการให้บริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์แสดงผลทางสถิติเป็นร้อยละในการแสดงผลการศึกษาจากแบบสอบถาม 5 ระดับ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มจะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดทำข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการในการให้บริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.67 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีสถานะภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 60 ประกอบ

อาชีพเกษตรกรนอกเหนือจากการเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 53.33 และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 20,001-25,000 บาทต่อเดือน

1.2 ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 60 ดำเนินธุรกิจมาแล้ว 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.67 และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเขาค้อ คิดเป็นร้อยละ 43.33

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการด้านตลาดของผู้ประกอบการ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการด้านตลาดของผู้ประกอบการ โดยภาพรวม

การบริหารจัดการด้านตลาด	$\bar{X}$	S.D	ระดับความสำคัญ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.50	0.54	มากที่สุด
2. ด้านราคา	4.38	0.68	มากที่สุด
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.86	0.81	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.92	0.72	มาก
รวม	4.17	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการด้านการตลาดของผู้ประกอบการ โดยภาพรวมผู้ประกอบการให้ความสำคัญในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ประกอบการให้ความสำคัญมากที่สุด 2 ประเด็น และระดับมาก 2 ประเด็น โดยประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.50 รองลงมาคือ ด้านราคา ค่าเฉลี่ย 4.38 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ค่าเฉลี่ย 3.86 และด้านการส่งเสริมการตลาด ค่าเฉลี่ย 3.92 ตามลำดับ

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานประกอบการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานประกอบการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านการบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพร้อม
1. ด้านบุคลากร	4.33	0.65	มากที่สุด
2. ด้านการเงิน	4.24	0.58	มากที่สุด
3. ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ และสถานที่	4.24	0.66	มากที่สุด
4. ด้านกระบวนการจัดการ	4.14	0.61	มาก
รวม	4.24	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมผู้ประกอบการมีความพร้อมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.24 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าผู้ประกอบการมีความพร้อมมากที่สุด 3 ประเด็น และระดับมาก 1 ประเด็น โดยประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ย 4.33 รองลงมาคือด้านการเงิน และด้านเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ และสถานที่ ค่าเฉลี่ย 4.24 และด้านกระบวนการจัดการ ค่าเฉลี่ย 4.14 ตามลำดับ

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลค่าสถิติค่าเฉลี่ยและเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม คือการจัดกิจกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี	4.33	0.72	มากที่สุด
2. วิถีชีวิต และประเพณีที่นำเสนอให้นักท่องเที่ยวต้องเป็นวิถีแบบดั้งเดิมไม่สามารถดัดแปลงได้	4.22	0.73	มากที่สุด
3. ผู้ประกอบการที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ	4.17	0.71	มาก
4. ผู้ประกอบการต้องนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่แสดงถึงภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม	4.18	0.81	มาก
5. ผลิตภัณฑ์หรือการบริการของผู้ประกอบการต้องมีความสร้างสรรค์ มีเอกลักษณ์พิเศษ มีความโดดเด่นเพื่อที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม	4.24	0.80	มากที่สุด
6. ผู้ประกอบการและประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทาง	4.21	0.80	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D	ระดับ

เชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม			ความคิดเห็น
วัฒนธรรม และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม			
รวม	4.22	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมผู้ประกอบการเห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.22 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ประกอบการเห็นด้วยมากที่สุด 4 ประเด็น และระดับมาก 2 ประเด็น โดยประเด็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คือการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเข้าไปเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี มีค่าเฉลี่ย 4.33 รองลงมา คือผลิตภัณฑ์หรือการบริการของผู้ประกอบการต้องมีความสร้างสรรค์ มีเอกลักษณ์พิเศษ มีความโดดเด่นเพื่อที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงวิถี ค่าเฉลี่ย 4.24 ผู้ประกอบการและประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมค่าเฉลี่ย 4.21 ผู้ประกอบการต้องนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่แสดงถึงภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.18 และผู้ประกอบการที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบค่าเฉลี่ย 4.17 ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย

2.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก จำนวน 10 ราย ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ สรุปได้ดังนี้

1) ผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจที่พักเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก มีรูปแบบการบริหารงานเจ้าของคนเดียว จำนวน 8 ราย และจดทะเบียนในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 2 ราย

2) ผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจที่พักส่วนใหญ่ประสบปัญหาในปัจจุบันคือนักท่องเที่ยวมีจำนวนลดน้อยลง เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ซึ่งเป็นผลกระทบจากสถานการณ์โควิด - 19 สำหรับด้านลูกค้าที่มาพักเป็นลูกค้าตามกระแสตามสังคมในปัจจุบัน เมื่อหมดกระแสดังกล่าวลูกค้าจะมีจำนวนที่ลดลง ประกอบกับปัจจุบันมีผู้ประกอบการรายใหม่ที่เปิดให้บริการห้องพักมากขึ้น เช่น โฮมสเตย์ส่งผลให้ลูกค้ามีโอกาสในการเลือกที่พักเพิ่มมากขึ้น และทำให้ลูกค้าเก่าที่เคยเข้าพักลดลง สำหรับปัญหาภายในของผู้ประกอบการเอง เช่น อัตราการเข้าออกของพนักงานมีอัตราที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากสถานประกอบการที่ักไม่ได้อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับตำบลแคมป์สน และตำบลเขาค้อ เป็นต้น

3) การมีส่วนร่วมกับเครือข่ายทางการท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก จำนวน 3 ราย พบว่า ยังไม่เคยเข้าร่วมการเป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายใดเลย จำนวน 4 ราย และผู้ประกอบการธุรกิจที่พักได้มีการร่วมมือและมีเครือข่าย จำนวน 3 ราย (เนื่องจากผู้ประกอบการในอำเภอเขาค้อส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของสมาคมธุรกิจเขาค้อ และหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นมีการส่งเสริมผู้ประกอบการให้รวมตัวกันภายในชุมชน)

4) วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมเครือข่ายจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก จำนวน 30 ราย พบว่า 1. สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 2. เพื่อลดภาวะการแข่งขันของธุรกิจ และ 3. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (โฆษณาประชาสัมพันธ์) ตามลำดับ

5) ประเด็นดังกล่าวบุคคลที่สามารถทำให้เครือข่ายเข้มแข็งได้นั้น ทางผู้ประกอบการธุรกิจที่พักได้ให้ความสำคัญกับ องค์กรภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งคือ องค์กรบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเพชรบูรณ์ ชมรม/สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเขาค้อ

6) ข้อเสนอแนะ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก จำนวน 30 ราย จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้เข้าร่วมประชุมได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ของผู้ประกอบการในปัจจุบันต่างมีความเห็นตรงกันถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแก้ไข

2.2 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 10 ราย ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ สรุปได้ดังนี้

1) ผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร เป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก มีรูปแบบการบริหารงานเจ้าของคนเดียว จำนวน 10 ราย และไม่ได้จดทะเบียนในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด

2) ผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร ปัญหาส่วนใหญ่ที่ผู้ประกอบการพบเจอในปัจจุบันคือ จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา และเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงส่งผลให้รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวสำหรับธุรกิจร้านอาหารก็มีอัตราการด้อยลงเช่นกัน ประกอบกับปัจจุบันได้รับผลกระทบจากเชื้อไวรัสโควิด -19 ส่งผลกระทบกับการท่องเที่ยวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3) การมีส่วนร่วมกับเครือข่ายทางการท่องเที่ยวจากการสัมภาษณ์ผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 10 ราย พบว่า ปัจจุบันมีการรวมตัวกันภายในกลุ่มระดับจังหวัดกับหน่วยงานราชการ เช่น กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยว จำนวน 6 ราย นอกจากนั้นยังไม่มีเคยเข้าร่วมการเป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายใดเลย

4) วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมเครือข่ายจากการสัมภาษณ์ผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร จำนวน 10 ราย พบว่า วัตถุประสงค์หลักที่ผู้ประกอบการธุรกิจด้านอาหารต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายมีประเด็นหลักอยู่ 3 ประเด็นคือ 1) เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวใน

พื้นที่เพิ่มขึ้น 2) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และ 3) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

5) ประเด็นดังกล่าวบุคคลที่สามารถทำให้เครือข่ายเข้มแข็งได้นั้นทางผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารได้ให้ความสำคัญกับ องค์กรภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งคือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยว และองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย

2.3. ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก จำนวน 10 ราย ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ สรุปได้ดังนี้

1) ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก เป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กมีรูปแบบการบริหารงานเจ้าของคนเดียว จำนวน 2 ราย ไม่จดทะเบียนในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด และเกิดจากการรวมกลุ่มของชุมชน จำนวน 8 ราย

2) ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ปัญหาส่วนใหญ่ที่ผู้ประกอบการพบเจอในปัจจุบัน คือ จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจากปีที่ผ่านมา และรายได้ที่มาจากนักท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาลดลงประมาณ 60% ซึ่งสาเหตุมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น ภาวะโรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวลดลง และกลุ่มลูกค้าบางส่วนใหญ่มิชอบทางในการซื้อสินค้าผ่านระบบออนไลน์ ทำให้สินค้าชุมชนขายได้น้อยลง

3) การมีส่วนร่วมกับเครือข่ายทางการท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก พบว่า ปัจจุบันมีการรวมตัวกันภายในกลุ่มระดับจังหวัดกับหน่วยงานราชการ เช่น กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์จังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยว และสำหรับผู้ประกอบการที่ยังไม่ได้เข้าร่วมในการเป็นเครือข่ายถ้ามีการติดต่อประสานงานไปก็ยินดีที่จะร่วมเข้าการเป็นเครือข่าย นอกจากนั้นยังไม่เคยเข้าร่วมการเป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายใดเลย

4) วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมเครือข่ายจากการสัมภาษณ์ผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก พบว่า วัตถุประสงค์หลักที่ผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึกต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายมีประเด็นหลักอยู่ 3 ประเด็นคือ 1) เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มขึ้น 2) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และ 3) แสวงหาแนวร่วมกับกลุ่ม/ชุมชนที่ต้องการร่วมเป็นพันธมิตรเพื่อให้เกิดพลังหรืออำนาจต่อรอง

5) ประเด็นดังกล่าวบุคคลที่สามารถทำให้เครือข่ายเข้มแข็งได้นั้น ทางผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก ได้ให้ความสำคัญกับ องค์กรภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้เครือข่ายเข้มแข็งคือ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพิษณุโลกและหอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย

3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาความร่วมมือของผู้ประกอบการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย

3.1 แนวทางการพัฒนาความพร้อมของผู้ประกอบการเพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการใช้และเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า เนื่องจากเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทหลักในการใช้ชีวิตของคนในปัจจุบัน ความสะดวกสบาย และความปลอดภัยในการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบออนไลน์รวมถึงการใช้บัตรเครดิตชำระค่าสินค้าและบริการ อีกทั้งเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายโดยการขายผ่านพ่อค้าคนกลาง นอกเหนือไปจากการใช้ช่องทางสังคมออนไลน์ทางการท่องเที่ยวโดยอาจใช้บริษัทนำเที่ยวเป็นคนกลางเพื่อกระจายผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งบริษัทนำเที่ยวสามารถใช้ช่องทางการตลาดแบบหนึ่งระดับที่บริษัทนำเที่ยวเป็นผู้จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยตรง และช่องทางแบบสองระดับที่บริษัทนำเที่ยวเสนอขายให้กับหน่วยงานหรือองค์กร การใช้คนกลางเป็นช่องทางจะสามารถกระจายสินค้าไปยังกลุ่มของผู้บริโภคได้รวดเร็วขึ้น และสามารถขยายฐานลูกค้าไปยังพื้นที่ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลให้ยอดขายสินค้าเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

ด้านการส่งเสริมการตลาด

เพื่อเป็นการเพิ่มยอดขายการจัดจำหน่ายและเป็นการส่งเสริมการตลาด โดยการลดราคาในโอกาสต่าง ๆ เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น อาจจะมีการจัดของขวัญแจกในเทศกาลต่าง ๆ อาจเป็นสินค้าชำร่วยชิ้นเล็ก ๆ เพื่อสร้างความรู้จักให้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเทศกาลต่าง ๆ รวมถึงของขวัญที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของเข็กน้อย เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีอาหาร ประเพณีปีใหม่เมือง หรือศิลปะหัตถกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมทางการตลาดเพื่อให้ส่วนลดพิเศษแก่ลูกค้าด้านการท่องเที่ยวของภาคเอกชน/รัฐบาล ซึ่งถือเป็นช่องทางการจัดกิจกรรมทางการตลาดที่เพิ่มยอดขายให้กับผู้ประกอบการ เพราะเป็นช่องทางให้กับลูกค้ากลับมาใช้บริการหรือซื้อบริการซ้ำ

ด้านราคา

ผู้ประกอบการควรตั้งราคาโดยคำนึงถึงต้นทุนของผลิตภัณฑ์และบริการ ต้องมีความคุ้มค่ากับคุณภาพ มีป้ายราคาอย่างชัดเจน เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของกลุ่มลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว

ด้านผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์และบริการของตำบลเข็กน้อยมีความเอกลักษณ์สะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมและความเป็นท้องถิ่น ควรได้รับการพัฒนาโดยมุ่งเน้นถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นให้มากขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้

สำหรับแนวทางการพัฒนาความพร้อมเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ควรได้รับการพัฒนาความพร้อม ดังนี้

ด้านกระบวนการ

ควรมีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ทั้งในส่วนที่เป็นธุรกิจในกลุ่มเดียวกัน และหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ และมีการเป้าหมายของธุรกิจที่รองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายของธุรกิจต้องกำหนดให้สอดคล้อง และเชื่อมโยงกันทั้งเป้าหมายทางการตลาด เป้าหมายทางการผลิต และเป้าหมายทางการเงิน

ด้านการเงิน

ควรเพิ่มสภาพคล่องทางการเงินของธุรกิจ โดยธุรกิจสามารถใช้การเร่งเงินสดรับเข้าด้วยการกระตุ้นรายรับที่เป็นเงินสดจากการลดราคา การชิงรางวัล การมีของแถมของแถม เป็นต้น การชำระหนี้ด้วยบัตรเครดิตแทนการจ่ายเป็นเงินสด เป็นต้น และมีการจัดทำแผนทางการเงินเพื่อประมาณผลกำไรและขาดทุนในการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการจะที่สามารถดูแลและตรวจสอบบัญชีรายได้ ค่าใช้จ่าย ที่มาของเงินทุน และการใช้ไปของเงินทุน เพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามแผนงานและงบประมาณที่ได้วางไว้

ด้านเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ และสถานที่

ควรมีการออกแบบเครื่องมือและอุปกรณ์ในการให้บริการที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของตำบลเชิงน้อยให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีการออกแบบตกแต่งสถานที่ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเชิงน้อย

ด้านบุคลากร

ผู้ประกอบการควรได้รับการสนับสนุนการเพิ่มทักษะเทคนิคการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นกลุ่มคณะได้ทั่วถึง และทันตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

3.2 แนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเชิงน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการสำรวจผู้ให้ข้อมูลหลักในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ และนำผลการวิเคราะห์มาดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) พบว่า ประเด็นที่มีการพูดคุยและแสดงความคิดเห็นร่วมกันในแต่ละกลุ่มย่อยนั้น สามารถสกัดออกมาเป็นข้อตกลง “แนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเชิงน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์” โดยมีประกอบไปด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ผู้เข้าร่วมกลุ่มจะต้องมีความต้องการเป็นไปในทิศทางเดียวกับการจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย
- 2) ผู้เข้าร่วมกลุ่มจะต้องมีวัตถุประสงค์เดียวกับการจัดตั้งกลุ่มกลุ่มเครือข่าย

- 3) ผู้เข้าร่วมกลุ่มจะต้องแสดงความคาดหวังหรือมีเป้าหมายที่มีประโยชน์ร่วมกันในการจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย
- 4) ผู้เข้าร่วมกลุ่มจะต้องแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการกำหนดข้อตกลง ผลประโยชน์ร่วมกัน ในการจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย
- 5) ผู้เข้าร่วมกลุ่มจะต้องร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการบริหารและกำหนดตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบงานเครือข่ายในการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายควรประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มคนภายนอกได้รับทราบข้อมูลและเข้าร่วมกลุ่มเพิ่มเติม เนื่องจากปัจจุบันนี้ผู้ประกอบการเกิดขึ้นใหม่ทุกวัน
- 6) ผู้เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายต้องสามารถให้ความร่วมมือได้ทั้งภายในและระหว่างเครือข่ายตามโอกาสและสถานการณ์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาความพร้อมของผู้ประกอบการในการให้บริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยว สร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยวมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) โดยมีความพร้อมในด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50) รองลงมาคือ ด้านราคา (ค่าเฉลี่ย 4.38) ด้านการส่งเสริมการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.92) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 3.86) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลักขมี งามศรี และคณะ (2552) ศึกษาเรื่อง การศึกษาตลาดสินค้า OTOP สู่แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งให้ความเห็นว่าผู้ประกอบการมีความพร้อมในการบริหารจัดการด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และกิตตินาท นิธิธรรมกร และคณะ (2550) ศึกษาเรื่อง แนวโน้มกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี พบว่ากลยุทธ์ทางการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยวมีความพร้อมด้านการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.24) โดยมีความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 4.33) ด้านการเงิน และด้านเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ และสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 4.24) และด้านกระบวนการจัดการ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเพียงพิศ ศรีประเสริฐ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมของผู้ประกอบการในการให้บริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนังในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มน้ำปากพนัง โดยภาพรวมผู้ประกอบการมีความพร้อมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.24 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสภัสรินทร์ รัตนบุรี และชัยจุฑา ตรีภักตรอง (2560) ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมของผู้ประกอบการในจังหวัดนครศรีธรรมราชเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) พบว่าผู้ประกอบการในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความพร้อมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือด้านบุคลากร ด้านเงินทุน ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ และด้านทักษะการ

บริหาร ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดการและการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการสร้างเครือข่ายตามแนวคิดของปาริชาติ วลัยเสถียร (2543) ซึ่งเสนอกระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นติดต่อกับองค์กรที่จะเป็นเครือข่าย 3) ขั้นการสร้างพันธมิตรร่วมกัน ซึ่งเป็นการตกลงในความสัมพันธ์ต่อกันเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาของกลุ่ม 4) ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์เป็นการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม กำหนดกิจกรรม กำหนดบทบาทของสมาชิก รวมไปถึงสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ 5) ขั้นตอนขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่การขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่มตามพื้นที่หรือตามลักษณะของกิจกรรม และ 6) ขั้นติดตามและประเมินผล เป็นการประเมินผลการดำเนินการตามแผนที่เกิดจากเครือข่ายความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยวตามความต้องการ และความจำเป็นเพื่อพัฒนาความพร้อมให้แก่ผู้ประกอบการในการให้บริการทางการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. ควรมีการนำแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดการ และการให้บริการการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไปทดลองใช้สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีการดำเนินงานร่วมกันในการหนุนเสริมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มธุรกิจประเภทเดียวกัน และต่างกลุ่มธุรกิจเพื่อสามารถให้บริการทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

2. ควรสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในอำเภอเขาค้อ และคนในชุมชนเกี่ยวกับบทบาทในการเป็นกลไกสำคัญสำหรับให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อยให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งได้มีการระบุข้อมูล และช่องทางการติดต่อสื่อสารกับผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในคู่มือการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

เอกสารอ้างอิง (References)

- กิตตินาถ นิธิธรรมกร และคณะ. (2550). แนวโน้มกลยุทธ์การตลาดของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา เกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด) คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- เพ็ญพิศ ศรีประเสริฐ และคณะ. (2561). ความพร้อมของผู้ประกอบการในการให้บริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวิถีลุ่มปากพนัง ในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 47 ณ วัน 6 ธันวาคม พ.ศ. 2561.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2548). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- ลักขมี งามมีศรี และคณะ. (2552). การศึกษาการตลาดสินค้า OTOP สู่แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดสินค้า OTOP ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สภัสรินทร์ รัตนบุรี และชัยวุธ ตรีภตรอง. (2560). ความพร้อมของผู้ประกอบการในจังหวัดนครศรีธรรมราชเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). วารสารรัตภาคย์, ฉบับพิเศษครบรอบ 23 ปี สถาบันรัชภาควัย, 154-160.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็นการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561 - 2580) . เมษายน 2564.
- Best, J.W. & Khan, J.V. (2006). *Research in education*. New York: Pearson Education.

กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม
ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

Marketing Strategies for Promoting Cultural Tourism in
Khek Noi Subdistrict, Khao Kho District, Phetchaboon

สดุดี คำมี¹ วิภารัตน์ พรพถพิพันธุ์² จุฬา เจริญวงศ์³

Sadudee Kammee, Wipharat Phonphutthiphan, Chula Chalearnwong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเลือกสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในตำบลเข็กน้อย เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และวิเคราะห์ผลด้วยการตีความ สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) ผลการศึกษา พบว่าสาเหตุหลักที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลเข็กน้อย คือการเดินทางสะดวก ต้องการเที่ยวชมประเพณีปีใหม่เมือง และต้องการชิมอาหารพื้นถิ่น จะเน้นมาเที่ยวในช่วงเทศกาลงานประเพณีปีใหม่เมืองที่จัดขึ้นในช่วงปลายเดือนธันวาคมของทุกปี และมาท่องเที่ยวเพื่อศึกษาดูงานวิถีชีวิตชาวเขาเผ่าม้ง นักท่องเที่ยวที่ต้องการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาหารพื้นถิ่น การวาดลวดลายลงบนผ้า การปักผ้าลายม้งต่าง ๆ รวมทั้งร่วมกิจกรรมสาธิตการโยนลูกช่วง การยิงธนู การขับรถแข่งม้งหรือฟอร์มูล่าม้ง แต่นักท่องเที่ยวยังไม่นิยมพักในตำบลเข็กน้อย ในส่วนของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย ได้จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย เน้นในด้านการควบคุมและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลยุทธ์การตลาดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ควรมี

Received: 2023-04-25 Revised: 2023-07-06 Accepted: 2023-07-10

¹สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Department of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Sadudee6543@gmail.com

² สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Department of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University.

³ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Department of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University.

การจัดทำแผ่นพับให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ให้มีความชัดเจน และมีรายละเอียดให้ครบถ้วน เพื่อที่นักท่องเที่ยวจะสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้ รวมทั้งการจัดทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม อย่างเป็นเอกเทศ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมนั้นได้ เพื่อดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

คำสำคัญ (Keywords): กลยุทธ์; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

This research is a study of marketing strategies to promote cultural creative tourism in Khek Noi Sub-district, Khao Kho District, Phetchabun Province. It is a qualitative research. Use in-depth interviews. By selecting to interview tourists who come to travel in Khek Noi Sub-district. government official and entrepreneurs related to tourism Use a triangular data check. and analyzing the results by Analytic Induction The results of the study revealed that the main reasons tourists choose to travel in Khek Noi Subdistrict is convenient transportation Want to visit Hmong New Year traditions and want to taste local food Will focus on traveling during the Hmong New Year festival held in late December every year and come to travel to study and observe the way of life of the Hmong hill tribes. Tourists who want to do various activities with the community, whether cooking local food drawing patterns on fabric Embroidery with various Hmong patterns, as well as participating in ball throwing demonstrations, archery, driving Hmong races or Hmong formulas. But tourists still do not like to stay in Tambon Khek Noi. in terms of promoting cultural tourism Khek Noi Subdistrict Administrative Organization Has prepared a plan to develop conservation tourism and cultural Khek Noi Sub-district. Emphasis is placed on controlling and promoting eco-tourism. Marketing Strategies to Promote Cultural Creative Tourism. There should be a pub leaflet with information on routes and culturally creative tourism activities. to be clear and have complete details So that tourists can plan their trip. Including the creation of a website to promote cultural creative tourism independently. To disseminate creative tourism information that tourists can participate in that activity. to attract more tourists to visit etc.

Keywords: Strategy; Cultural Tourism

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างยิ่งและมีแนวโน้มจะทวีความสำคัญมากขึ้นอีกในอนาคต เพราะการท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุน มีการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ เป็นการช่วยสร้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชน จึงควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน และส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยว และนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป (สุภาพร วิชัยดิษฐ์, 2559) นอกจากนี้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหนทางในการแก้ปัญหาของภาครัฐและเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้เข้าสู่ชนบทได้อย่างทั่วถึง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสืบสานวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างและกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้ชุมชนสามารถเลี้ยงชีพได้ และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้เป็นชุมชนเข้มแข็งได้ โดยผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชุมชนก็เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวและจับจ่ายใช้สอยผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีความโดดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งซึ่งหากสามารถปรับปรุงคุณภาพทุกตำบลให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้ คาดว่าจะก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว และสามารถช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้

อีกทั้งจากการเติบโตของการท่องเที่ยวในประเทศไทยภายใต้ความหลากหลายของวัฒนธรรมในประเทศไทยส่งผลให้มีการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ หนึ่งในการท่องเที่ยวนั้นคือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว เช่น วิถีชีวิต พิพิธภัณฑสถาน การแสดง แหล่งโบราณคดี ศิลปะ ละคร การแสดงดนตรี หัตถกรรมงานฝีมือ ประเพณีทางศาสนา เป็นต้น ดังนั้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรมีความผสมผสานกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีกิจกรรมที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะประกอบด้วย กระบวนการทางด้านการทรัพยากรทางวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การเรียนรู้ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมไปในทางที่ดีขึ้นในด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (อรอุมา เทพละสกุล และนาฬิกา อติภัก, 2555) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นมุ่งเน้นความจริงแท้ของชุมชน การสร้างคุณค่าจากวิถีชีวิตนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ร่วมกับเจ้าบ้านผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง เมื่อกลับมามองที่ชุมชนเองที่ชุมชนนั้นได้รับประโยชน์ที่เอื้อมาจากการท่องเที่ยวในแง่ของการดำรงรักษาไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นสืบไป

ตำบลเข็กน้อย นับเป็นตำบลหนึ่งของ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แต่ยังไม่เป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวมากนัก เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว ตำบลแคมป์สน และตำบลเขาค้อเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับมีข้อจำกัดในการลงทุนด้านการท่องเที่ยวของตำบลเข็กน้อย ซึ่งมีอยู่หลายปัจจัย เช่น ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ขาดแหล่งโบราณสถานที่น่าสนใจ ประกอบกับประเพณีและ

วัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งก็ไม่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ของภาคเหนืออย่างเด่นชัด แต่อย่างไรก็ตามตำบลเข็กน้อยก็พอมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่บ้าง โดยแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ หมู่บ้านวัฒนธรรมม้งเข็กน้อย ถึงแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมจะไม่แตกต่างกันจากจังหวัดอื่น ในภูมิภาคเหนือแต่ตำบลเข็กน้อย ก็ยังคงมีนักท่องเที่ยวแวะเวียนเข้ามาเยี่ยมชมอย่างมากในช่วงเทศกาลปีใหม่ม้งซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงปลายเดือนธันวาคมของทุกปี แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียวคงไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเท่าที่ควรจึงต้องนำเอาแผนยุทธศาสตร์ มาเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาและต้องการที่จะพัฒนาให้ตำบลเข็กน้อย สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ถึงแม้ว่าตำบลเข็กน้อยเป็นเพียงตำบลที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เป็นทางผ่านเพื่อไปสู่จังหวัดอื่นในเหนือเท่านั้น แต่หากมีการพัฒนาและกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ให้ถูกด้าน ตำบลเข็กน้อยก็สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหรือกลุ่มประชาชนในพื้นที่ร่วมกันสร้างตำบลเข็กน้อย ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น สิ่งที่จะช่วยกระตุ้นประคองให้สามารถดำรงรักษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของตน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้จากสังคมภายนอก คือ การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้มีบทบาทหน้าที่ที่มีอำนาจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง โดยกำหนดแนวทาง การพัฒนาชี้แจงมาตรฐานที่ตอบสนองการให้บริการในการท่องเที่ยววัฒนธรรมเพื่อเกิดการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์ควบคู่กันไป และสร้างพื้นฐานความยั่งยืนจากทุก ๆ ภาคส่วนให้มีการธำรงรักษาสืบต่อไปจากรุ่นสู่รุ่นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งเข็กน้อย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและส่งเสริมที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งเข็กน้อย
3. เพื่อศึกษากลยุทธ์การตลาดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งเข็กน้อย

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่คณะผู้วิจัยมุ่งศึกษาพฤติกรรมการตลาดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งเข็กน้อย ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้เลือกเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็น

ข้อมูลทุติยภูมิ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิกับนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวในตำบลเข็กน้อย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในตำบลเข็กน้อย เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การตลาดท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม

2. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ภายในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย จำนวน 6 คน ได้แก่ ธุรกิจที่พัก (โรงแรมและโฮมสเตย์) จำนวน 3 คน และธุรกิจสถานที่ท่องเที่ยว จำนวน 3 คน

2. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนกลยุทธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย จำนวน 4 คน ดังนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย นักวิชาการท่องเที่ยว นักพัฒนาชุมชน และนักวิเคราะห์นโยบายและแผน

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในตำบลเข็กน้อย โดยแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวตามพฤติกรรมการท่องเที่ยวออกเป็น 3 กลุ่ม และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวนกลุ่มละ 4 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีลักษณะดังต่อไปนี้ กลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวงานประเพณีปีใหม่ม้ง หรือเป็นการมาท่องเที่ยว เป็นครั้งแรก มีอายุ 25 – 60 ปี กลุ่มที่ 2 นักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมม้ง หรือเป็นการมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก มีอายุ 25 – 60 ปี และกลุ่มที่ 3 นักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีเข็กน้อยมีอายุ 25 – 60 ปี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเป็นการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คำถามปลายเปิด (Open-end Question) เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถตอบได้อย่างอิสระและเป็นการให้แสดงความคิดเห็น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่คณะผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยดำเนินการจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของชุมชน ความเป็นมาของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ลักษณะวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในชุมชน รวมถึงรายชื่อผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาว่า ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์หรือไม่ และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อค้นหาคำตอบตามประเด็นของปัญหาการวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลเชิง

คุณภาพ ดังนั้น จะใช้การวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า คือ การตรวจสอบด้านข้อมูล ผู้วิจัย และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย คือ เป็นการวิเคราะห์โดยการตีความจากข้อมูลที่ได้และสรุปเป็นประเด็นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (สมิทร สุวรรณ, 2558)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเช็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้สรุปผลการวิจัยจากการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว

สาเหตุของการมาท่องเที่ยวตำบลเช็กน้อยนั้น ได้แก่ การเดินทางสะดวก เนื่องจากตำบลเช็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ไม่ไกลมากนักจากบ้านต้น สามารถมาเที่ยวภายใน 1 วัน มาทำธุระ หาเพื่อน ก็เลยมาเที่ยวด้วย และเคยได้ยินเรื่องราวของบ้านเช็กน้อยมานานแล้ว จึงอยากมาเที่ยว ส่วนช่วงที่นักท่องเที่ยวจะมาเที่ยวเป็นประจำ คือ ประเพณีปีใหม่ม้ง ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงปลายเดือน ธันวาคม ของทุกปี การรับทราบข้อมูลการท่องเที่ยวตำบลเช็กน้อย รับทราบจากการค้นหาข้อมูลเองจากอินเทอร์เน็ต มีการอ่านรีวิวจากคนที่เคยมาท่องเที่ยวบ้าง แล้วส่วนใหญ่จะทราบข้อมูลงานเทศกาลที่จัดเป็นประจำอยู่แล้วว่าจะมีในช่วงเดือนใด เพราะมาเที่ยวเป็นประจำทุกปี ในเรื่องของที่พักภายในตำบลเช็กน้อยนักท่องเที่ยวยังไม่ค่อยนิยมพัก เนื่องจากส่วนใหญ่มาเที่ยวแค่วันเดียว นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวทุกคนจะกลับมาเที่ยวตำบลเช็กน้อยอย่างแน่นอน เนื่องจากขึ้นขอบบรรยากาศ วิวสวยเป็นภูเขา อาหารแปลกและอร่อย ราคาไม่แพง อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลเช็กน้อยนั้นยังคงเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์

2. ความต้องการและความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้ง

นักท่องเที่ยวมีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในตำบลเช็กน้อยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ดี มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม เป็นการท่องเที่ยวแบบสบาย ๆ ไม่ต้องเร่งรีบ น่าจะมีความสุข นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต่างชื่นชอบในการเที่ยวชมหมู่บ้านวัฒนธรรมม้งนับเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้ง ร้านอาหารต่าง ๆ มีความเป็นเอกลักษณ์ อร่อย และราคาไม่แพง มีความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไป แต่คนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรู้จัก และขาดการดูแลพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สุดท้ายความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อการท่องเที่ยวภายในตำบลเช็กน้อย นั้น นักท่องเที่ยวอยากให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ ภาครัฐต้องเข้ามาสนับสนุนการทำเส้นทางท่องเที่ยว ปรับปรุงป้ายบอกทาง แผนที่ต่างๆ เนื่องจากข้อมูลไม่ชัดเจน และป้ายมีตัวอักษรเล็กเกินไป มองไม่ค่อยเห็น ปรับปรุงศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในเรื่องของพนักงานและ

บรรยากาศให้ดูดีกว่านี้ พร้อมกันเสนอแนะอยากให้มีธุรกิจร้านซ่อมจักรยาน และจัดทริปปั่นจักรยานในช่วงฤดูหนาว

3. ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้ง

ปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ และความต้องการท่องเที่ยวเยี่ยมชมหมู่บ้านวัฒนธรรมม้ง จากการส่งเสริมของภาครัฐพบว่า ในปี 2561 “บ้านเข็กน้อย” หมู่ที่ 4 ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการคัดเลือกให้เป็น “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ” ภายใต้โครงการ “ไทยนิยมยั่งยืน” ที่รัฐบาลมุ่งมั่น สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็ง และชาวบ้านในชุมชนมีความสุขอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามแม้ว่านักท่องเที่ยวจำนวนมากจะรู้จัก “บ้านเข็กน้อย” เป็นอย่างดีอยู่แล้ว แต่เมื่อได้เข้าร่วมโครงการ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” เรื่องราวต่างๆ ที่เป็นเสน่ห์ของที่นี่ ก็ได้รับการบอกเล่ามากขึ้น งานฝีมือต่างๆ ได้รับการพัฒนาเพื่อให้เป็นของขวัญของฝากที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน เป็นโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งดีงามร่วมกันมากยิ่งขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ ภาครัฐมียุทธศาสตร์อนุรักษ์วัฒนธรรม และโครงการสร้างบ้านแปลงเมืองลับแล หนึ่งในยุทธศาสตร์ดังกล่าว

4. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม

ถึงแม้ว่าภาครัฐจะมีการรณรงค์ให้มีการจัดโครง แต่กลับไม่ได้รับความนิยมมากนัก การจะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งภาครัฐยังไม่เข้าใจในการบริการการท่องเที่ยว จึงทำให้ดำเนินการล่าช้า ตำบลเข็กน้อยไม่ได้ถูกวางผังเมืองเพื่อรองรับกับการเป็นเมืองท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และผู้นำก็มีส่วนสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นผู้วางนโยบายและสนับสนุนงบประมาณ ที่ผ่านมาผู้นำจะเป็นผู้ควบคุมการท่องเที่ยวว่าจะให้เป็นไปในทิศทางใด ซึ่งอาจจะไปเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ ที่อาจจะเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติได้ ส่งผลให้การท่องเที่ยวไม่เกิดความยั่งยืน

5. กลยุทธ์การตลาดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งเข็กน้อย ประกอบด้วย

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้วยวิธี SWOT Analysis ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในด้วยวิธี SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
1. ตำบลเข็กน้อย เป็นตำบลที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านชาติพันธุ์ เช่น อาหาร วิถีชีวิต การแต่งกาย ประเพณี	1. ร้านอาหารมีน้อย และมีขนาดเล็กเปิดขายหน้าบ้าน 2. การจัดการควบคุมความสะอาดของร้านอาหารยังไม่ดีเท่าที่ควร

2. มีสภาพภูมิประเทศที่มีภูเขาล้อมรอบ
อากาศเย็นตลอดปีและมีหมอกหนาในช่วง
ปลายฝนต้นหนาว

3. ห้องน้ำสาธารณะมีน้อย อยู่ตามสถานที่
ราชการ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
3. มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยว และ ดูแลรักษาความปลอดภัย	4. ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน
4. มีประชาชนชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น	5. ถนนบางสายในหมู่บ้านยังขาดการปรับปรุง ดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. เป็นตำบลที่มีชื่อเสียงและเป็นชุมชนมั่งคั่ง ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย	6. ขาดการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง และ สม่ำเสมอ
	7. ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอาจเพราะ งบประมาณไม่เพียงพอ
	8. สถานที่จอดรถไม่เพียงพอที่รองรับ นักท่องเที่ยวที่มาเป็นหมู่คณะ
	9. ประชาชนในพื้นที่ขาดการรับรู้การ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างทั่วถึง

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกด้วยวิธี SWOT Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
1. มีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่หลากหลาย ที่ สามารถเชื่อมโยงให้เกิดเครือข่ายการท่องเที่ยว ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ เช่น การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1. สภาพเศรษฐกิจไม่ต่อยอดนัก น้ำมันแพง ส่งผลให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายน้อยลง
2. เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับถนน สายหลัก สามารถเดินทางท่องเที่ยวไปยัง จังหวัดใกล้เคียงได้	2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีการ เปลี่ยนแปลงเน้นบริโภคนิยมมากกว่าอนุรักษ์ นิยม
3. ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทำ ให้มีช่องทางการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ได้หลากหลายช่องทาง เช่น Facebook Tiktok หรือการจัดทำ Web page เพื่อให้นักท่องเที่ยว กลุ่มต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้	3. งบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ค่อนข้างจำกัด และไม่ต่อเนื่อง
	4. อาสาสมัครในแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความ ร่วมมือเท่าที่ควร
	5. ขาดการควบคุม ส่งเสริม และพัฒนาสินค้า ชุมชนให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งเพิ่มมูลค่า ของสินค้าชุมชน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
4. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการจัดกิจกรรมประเพณีปีใหม่ม้ง	
5. หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน	

5.2 กลยุทธ์การตลาดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งเช็กน้อย

จากการที่นักท่องเที่ยวยังไม่ค่อยทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวภายในตำบลเช็กน้อยนั้น เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมเป็นที่นิยม และทำให้เช็กน้อยเป็นที่รู้จักมากขึ้นในฐานะของการเป็นชุมชนชาวเขาเผ่าม้งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการตลาด ดังต่อไปนี้

- การจัดทำแผ่นพับให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ให้มีความชัดเจน และมีรายละเอียดให้ครบถ้วน เพื่อที่นักท่องเที่ยวจะสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้

- การจัดทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมอย่างเป็นเอกเทศ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมนั้นได้ เพื่อดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นการนำเสนออัตลักษณ์ที่โดดเด่นให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจได้ทราบ และเป็นช่องทางการติดต่อระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเรื่องของการท่องเที่ยว

- อาจจะมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันขี่รถแข่งไม้หรือฟอรมูล้ามั่งประจำปีในช่วงฤดูหนาว พร้อมกับมีรางวัลต่าง ๆ เช่น เงินสด ตัวเครื่องบินไป-กลับ ที่พักโฮมสเตย์ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเช็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวตำบลเช็กน้อยเพียง 1 วัน เนื่องจากเที่ยววันเดียวก็ครบแล้ว ตำบลเช็กน้อยไม่ได้มีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมากนัก ทำให้ไม่นิยมพักค้างคืน ซึ่งตรงกับการศึกษางานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง ทั้งงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (อาทิตย์ แสงอย่าง, 2553) พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษาบ่อน้ำพุร้อนรักษะวาริน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง (สุนิษา เพ็ญทรัพย์ และปวิณรัตน์ แสงสิริโรจน์, 2555) และงานวิจัยเรื่อง

พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยศึกษากรณีตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร (วรธรรม จันทิษฐ์, 2552) ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถส่วนตัว เพื่อต้องการมาพักผ่อน และมีระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1 วัน ดังนั้น จึงนำเสนอเส้นทาง และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย สามารถท่องเที่ยวได้ภายใน 1 วัน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกแวะตามจุดได้ตามความต้องการ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่มี และผลกำลังของตนเอง ความต้องการของนักท่องเที่ยวท่องเที่ยวตำบลเชิงน้อย จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวทุกคนมีความสนใจ มีความต้องการให้มีเส้นทางที่หลากหลาย และพัฒนาเส้นทางให้มีความปลอดภัย โดยมองว่าตำบลเชิงน้อยมีความเหมาะสมด้วยการมีทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ดังนั้น ควรจะเป็นการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ ซึ่งจะทำให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา บ้านวังน้ำมอก จังหวัดหนองคาย (อิทธิพล โกมล, 2553) ที่ได้ศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เกิดจากการรวมกลุ่มโฮมสเตย์ โดยอาศัยจุดขายในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ในส่วนสิ่งที่นักท่องเที่ยวอยากให้มีการปรับปรุง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ดีกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน (สำรวย เมฆวรรุฒ, 2550) ที่ได้ศึกษาพบว่า ภาครัฐต้องเข้ามาจัดการในเรื่องสาธารณูปโภค การประชาสัมพันธ์ การจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และการของบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริม คือ การที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นตำบลเชิงน้อยเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรม 8 วิถี ที่เป็นเอกลักษณ์ ประกอบด้วย ภาษา อาชีพ การแต่งกาย อาหาร ศิลปะท้องถิ่นที่อยู่อาศัย ประเพณี และความเชื่อ อีกทั้งได้รับการคัดเลือกให้เป็น “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบ” ภายใต้โครงการ “ไทยนิยมยั่งยืน” ที่รัฐบาลมุ่งมั่น สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็ง และชาวบ้านในชุมชนมีความสุขอย่างยั่งยืน ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ได้แก่ บุคลากร และชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ งบประมาณสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษากลยุทธ์การตลาด เพื่อนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (สุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล, 2561) พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี เกิดจากการเศรษฐกิจเติบโตอย่างช้าๆ เนื่องจากรายได้ในชุมชนน้อย เป็นแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือในการสร้างจุดสนใจ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและจริงจัง ขาดการสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนด้านการให้ความรู้ที่ถูกต้องในการใช้เทคโนโลยีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่ม อยู่ติดแม่น้ำสายหลัก ๆ มีความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติคนรุ่นใหม่ไม่มาสืบต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น

กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด คือ เครือข่ายและกิจกรรมการตลาดให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง มุ่งสร้างภาพลักษณ์และสื่อความหมายของการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งให้ชัดเจน เน้นการจับจ่ายสินค้าและบริการของชุมชน ส่งเสริมการตลาดผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับบทความวิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน กล่าวว่าการส่งเสริมการตลาดแบบปากต่อปากเป็นการนำเสนอสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและคุณภาพ เพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนและเกิดการบอกต่อไปยัง นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะการบอกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, การเขียน Blog เป็นต้น ซึ่งสื่อเหล่านี้มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน (มนรัตน์ ใจเอื้อ, 2559)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้งอย่างยั่งยืน โดยการกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้และมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจชุมชน เพื่อให้มีความมั่นคงยั่งยืน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนในด้านประเพณีท้องถิ่น หรือการประกอบอาชีพของชุมชน พัฒนาด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านความรู้ในท้องถิ่น ด้านเครือข่ายการท่องเที่ยว ด้านประชาสัมพันธ์ด้านความปลอดภัย และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการจัดบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานหรือการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นข้อบกพร่องเพื่อนำไปสู่การแก้ไขและปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการตลาดเชิงประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับสิ่งกระตุ้นกลยุทธ์การตลาด เช่น สิ่งกระตุ้นทางเศรษฐกิจเทคโนโลยีกฎหมายและการเมือง รวมทั้งปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมด้านจิตวิทยา เพื่อให้การศึกษารูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์มากขึ้น

2.3 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจและปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ทราบข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ครบถ้วนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- มนรัตน์ ใจเอื้อ. (2559). รูปแบบการตลาดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม: ชุมชนบางหลวง ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการศรีปทุมชลบุรี*. 12(3). 12-24.
- วรธมน จันทิษฐ์. (2552). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยศึกษากรณีตลาด

- น้ำอัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สุภาพร วิชัยดิษฐ์. (2559). พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวชาวไทย : กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. 10(1).166-179.
- สุนิษา เพ็ญทรัพย์ และปวีณรัตน์ แสงศิริโรจน์. (2555). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษา บ่อน้ำพุร้อนรักษะวาริน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง. ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีงบประมาณ 2555.
- สมิตร สุวรรณ. (2558). การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation), กรุงเทพฯ : เพชรเกษมพริ้นติ้ง, หน้า 14.
- อรอุมา เตพละสกุล และนาฬิกา อติภัก. (2555). การสร้างและธรรมาภิบาลความยั่งยืนของ ชุมชนผ่านท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: กรณีประเทศไทย. สืบค้นวันที่ 18 เมษายน 2564 : <http://www.dasta.or.th>.
- อาทิตย์ แซ่ย่าง. (2553). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสเทพ-ปุย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิทธิพล โกมล. (2553). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาบ้านวังน้ำมอก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม, สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย.

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อ
ส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The Development of Activity Based Learning Management Model
Integrated with Technology to Promote Students' Innovativeness and
Creative Products for Secondary Students

บุญรอด ชาตียนนท์¹ เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ² ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน³

Boonrod Chatiyanon, Akesit Chanintarapum, Chanasith Sithsungnoen

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) พัฒนาและหาคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร(มัธยมศึกษา) จำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสัมภาษณ์ 3) ประเด็นสนทนากลุ่ม และ 4) แบบสอบถาม และ 5) แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร(มัธยมศึกษา) มีความต้องการจัดกิจกรรมการจัดการ มีความต้องการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นคว้าข้อมูลมีการสร้างชิ้นงานภาระงานที่สร้างสรรค์ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็น นวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มี

Received: 2023-04-05 Revised: 2023-06-25 Accepted: 2023-06-27

¹ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (มัธยมศึกษา) The Demonstration school of Silpakorn University (Secondary). Corresponding anther E-mail: akesit.ch@gmail.com

² โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (มัธยมศึกษา) The Demonstration School of Silpakorn University (Secondary)

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Faculty of Education, Silpakorn University

5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กระตุ้นและให้ประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรม ขั้นที่ 4 นำเสนอผลงาน ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นที่ 6 ปรับปรุงและนำไปใช้ 4) การวัดและประเมินผล 5) ปัจจัยความสำเร็จ และมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ(Keywords): การจัดการเรียนรู้กิจกรรมเป็นฐาน; นวัตกรรม; ผลงานสร้างสรรค์

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the need for the development of an activity-based learning management model in combination with technology to promote innovation and creative works for secondary students; 2) to develop and find the quality of the learning management model. learning management Methods of conducting research in the form of research and development the target groups are administrators, teachers and students in demonstration schools. Silpakorn University (Secondary) consisted of 123 people. were drawn from purposive sampling. The research instruments were 1) a document analysis form 2) an interview form 3) a group discussion 4) a questionnaire and 5) assessment form. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation. and analyze the content The results of the research were as follows: 1) The results of the study analyzed the fundamental data and the needs regarding the development of an activity-based learning management model in combination with technology to promote innovation and creative for secondary students. It was found that School administrators, teachers and students of the Demonstration School of Silpakorn University (Secondary) The is a need for wanted to organize learning activities in the form of Active Learning, Practicing using activities as a base technology. Information media technology is used in researching information, creating creative workloads. Measurement and evaluation based on actual conditions of the work. Involve students in the assessment 2) An activity-based learning management model combined with technology to promote innovation and creativity for students has 5 components: 1) Principle 2) Objective 3) Stage The six-step process for organizing learning activities is: Step 1: Encourage and provide experiences, Step 2: Provide new knowledge, Step 3: Organize activities, Step 4: Present work, Step 5: Exchange of knowledge, Step 6, Improve and implement. Use 4) Measure and Evaluate 5) Success Factors and the quality is at a high level.

Keyword: Activity Based Learning; Innovator; Creative Products

บทนำ (Introduction)

ทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำรงชีพที่เรียกว่า การเรียนรู้ 3R ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) และ 8C ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-Cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) (วิจารณ์ พานิช, 2555) ประเทศไทยในส่วนของการศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยกำเนิดเป็นแนวทางการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างนวัตกรรมได้ซึ่งเป็นยุคผลิตราย หรือผลิตผลสร้างสรรค์ตลอดจนเน้นให้การศึกษาช่วยส่งเสริมการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุคที่ 4 (New Product) เพื่อให้หลุดพ้นออกจากกับดักรายได้ปานกลางของประชากร การศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายดังกล่าว ซึ่งการศึกษาถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรม แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและส่วนรวม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่ให้นักเรียน แต่เป็นสิ่งที่นักเรียนลงมือทำด้วยตนเอง (Active learning) ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ที่ต้องพัฒนา ให้เกิดกับนักเรียน โดยเฉพาะในด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ซึ่งทักษะนี้จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนในการเข้าสู่การทำงานต่อไป (ชัยรัตน์ สุทธิรัตน์, 2558)

นโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ.2562 ในหมวดที่ 4 มาตรา 45 ได้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมขึ้นในสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนระบบการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสหวิทยาการ เพื่อสร้างองค์ความรู้พัฒนานโยบายสาธารณะ และสนับสนุนการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้เชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานวิจัยแห่งชาติ, 2562) การพัฒนาความสามารถทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในระดับสูง ต้องใช้เทคโนโลยีเข้มข้นเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาต่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ (Absorptive Capacity) ให้มีการ

เปลี่ยนแปลงก้าวกระโดดอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างผลงานนวัตกรรมใหม่ๆ ให้มากขึ้น ความคิด สินค้าและบริการใหม่ ๆ โดยทักษะการสร้างสรรค่นวัตกรรม เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ (Knowledge) จินตนาการ (Imagination) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ความร่วมมือ (Collaborative) ทำให้เกิดนวัตกรรมที่อาจอยู่ในรูปแบบของความคิด วิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ โดยอาจเป็นสิ่งที่ใหม่ทั้งหมดหรือใหม่เพียงบางส่วน และอาจใหม่ในบริบทใดบริบทหนึ่ง หรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง การให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ ได้ทักษะด้วยลงมือกระทำและการคิด นักเรียนได้สืบค้นรวบรวมความรู้จากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ สร้าง กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อน นำไปสู่การได้คำตอบที่มีทฤษฎีความรู้รองรับ เกิดจินตนาการสร้างกระบวนการพัฒนางานที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของตนและคนในสังคม วางแผนการทำงาน สืบค้นข้อมูล สร้างขั้นตอนและกระบวนการตามการอ้างอิงของทฤษฎีความรู้ สมมติฐานคำตอบ สรุปเป็นข้อค้นพบใหม่ในรูปผลงาน หรือนวัตกรรม เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะพื้นฐานการสร้างความรู้ ทักษะการดำรงชีวิต (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562)

การพัฒนากระบวนการศึกษาในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการเรียน การสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้ที่กระตือรือร้นในการค้นพบความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง โดยผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและเทคนิคการสอนจาก “การถ่ายทอดความรู้ในฐานะ “ครูสอน” (Teacher) ต้องปรับเปลี่ยนไปเป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” (Learning Facilitator) ที่นอกเหนือจากการสร้างรูปแบบการเรียนที่เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียนรายบุคคลแล้ว ยังต้องสนับสนุนการทำงานเป็นทีมร่วมกับเพื่อนได้ (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2560) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมอย่างกระตือรือร้น เน้นการอภิปรายความรู้หรือประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้คิดหาเหตุผล สะท้อนแนวคิดของตน หาคำตอบได้อย่างสมเหตุสมผล ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการให้เหตุผล ในขณะที่ผู้สอนมีหน้าที่ออกแบบกิจกรรมและจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟัง อ่าน เขียน แสดงความคิดเห็น คิดขั้นสูง ให้คำชี้แนะ หรือใช้คำถามกระตุ้นความคิดให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือประยุกต์ใช้ความรู้ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมจนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Collins, J. W. and O'Brien, N. P., 2003) ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเอง เพิ่มความสามารถ ให้ฝึกทักษะการสื่อสาร การนำเสนอผลงานทางการเรียนรู้ใน

สถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ (สุทัศน์ เอกา, 2556)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นได้ว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning : ABL) ร่วมกับเทคโนโลยี ที่ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเอง เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม และการสร้างผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่า นวัตกรรม ส่งเสริมความสามารถในการกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นกระบวนการศึกษาวิจัยที่มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (มัธยมศึกษา) จำนวน 123 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร กำหนดประเด็นการวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ ประเภทของเอกสาร ชื่อเอกสาร ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ วันที่ศึกษา ประเด็นที่ศึกษา และสรุปประเด็นสำคัญ โดยแบบวิเคราะห์เอกสารผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยค่า

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามี ความสอดคล้องเหมาะสมมากทุกประเด็น

3.2 แบบสอบถาม (Questionnaires) แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ชื่อ เพศ ระดับชั้น ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่สอบถามความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล โดยข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบคำถามปลายเปิด โดยแบบสอบถาม (Questionnaires) ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 คน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามี ความสอดคล้องเหมาะสมมากทุกประเด็น

3.3 แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured interview) สร้างแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยถามในประเด็นดังนี้ 1) ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ 2) เพศ 3) ประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ประเด็นคำถามเกี่ยวกับความสำคัญ รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี วิธีการวัดและประเมินผล และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยแบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามี ความสอดคล้องเหมาะสมมากทุกประเด็น

3.4 แบบประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กระตุ้นและให้ประสบการณ์ (Stimulation and Experience) ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ใหม่ (New Knowledge Provision) ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรม (Activity Organization) ขั้นที่ 4 นำเสนอผลงาน (Presentation) ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) ขั้นที่ 6 ปรับปรุงและนำไปใช้ (Improvement and Implementation) 4) การวัดและประเมินผล 5) ปัจจัยความสำเร็จ โดยแบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 1.00 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามี ความสอดคล้องเหมาะสมมากทุกประเด็น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง ตามประเด็นที่

ต้องการศึกษาเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูล อุปกรณ์ที่ใช้ ได้แก่ กล้องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึก

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน ร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน พบว่า

1.1 ผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเอกสารต่าง ๆ พบว่า ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (2560-2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579 แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ มีวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” ภายใต้อายุทธศาสตร์และสังคม 4.0 เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แบบนี้เรียกว่า PBL (Project-Based Learning) โดยเน้นใช้ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT literacy) มีการสอดแทรกความรู้เชิงบูรณาการเข้าไปในสาระเนื้อหา ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เตรียมคนไทยสู่โลกที่หนึ่งเปลี่ยนจากคนไทยที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำกัด เป็นคนไทยที่มีความรู้ และทักษะสูง มีความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรม “การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้” บ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ หลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน คิดเป็นระบบ มีความสามารถในการแก้ปัญหา และมีความสามารถในการใช้ ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ บทบาทของผู้สอน ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม เป็นฐานเป็นทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist) อย่างหนึ่ง โดยเนื้อหาสำคัญคือ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการเชื่อมโยงความรู้เดิมในอดีตกับความรู้ใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ในปัจจุบันได้ ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ใหม่ได้ตลอดเวลาและเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการการเรียนรู้

จริงจัง ผู้อำนวยการความสะดวก หรือผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Facilitator) โดยใช้เทคโนโลยีการศึกษา บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเว็บ และ Application ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มคุณภาพการสอนและช่วยให้การสื่อสารกับผู้เรียนกระจำงายยิ่งขึ้น

1.2 ผลการสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน ร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนกับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร(มัธยมศึกษา) พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีมีความสำคัญและจำเป็น ดังนี้คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้จะสามารถทำให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆจากสื่อ Electronic เช่น จาก Web Sites ต่างๆจะทำให้ผู้เรียนเห็นภาพและเรียนรู้ได้ดี ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และสามารถพัฒนาชิ้นงานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะของนวัตกรรมที่ดี ชิ้นงาน / ภาระงานในการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี ควรออกมาในรูปแบบการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้

1.3 ผลการสอบถามความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนอยากให้ออกกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม แบบร่วมมือกัน ด้านเทคโนโลยี สื่อ และแหล่งเรียนรู้ นักเรียนให้ความเห็นว่าควรเรียนผ่านสื่อต่างๆ เช่น power point วิดีทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ การประเมินจากชิ้นงาน และประเมินตามสภาพจริง

2. ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า

2.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 1 มาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning : ABL) ร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบรูปแบบการสอน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ: เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist) การเรียนโดยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) โดยผ่านกิจกรรม (Activity) ที่มีประสิทธิภาพ มีจุดมุ่งหมาย สนุก และน่าสนใจ ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกกิจกรรม เรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้สอนเป็นนักออกแบบกิจกรรม (Activity Designer) เป็นพี่เลี้ยง (Coach) เป็นผู้ฝึก (Trainer) และเป็นผู้ช่วยเหลือ (Facilitator) 2) จุดมุ่งหมาย: 2.1) เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักเรียน 2.2) เพื่อสร้างผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่1 กระตุ้นและให้ประสบการณ์ (Stimulation and Experience) ขั้นที่2 ให้ความรู้ใหม่ (New Knowledge Provision) ขั้นที่3 จัดกิจกรรม (Activity

Organization) ขั้นที่4 นำเสนอผลงาน (Presentation) ขั้นที่5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share) ขั้นที่6 ปรับปรุงและนำไปใช้ (Improvement and Implementation) 4) การวัดและประเมินผล ได้แก่ 4.1) ประเมินวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน 4.2) ประเมินความเป็นนวัตกรรม : ทักษะการปฏิบัติผลงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น 4.3) ประเมินนวัตกรรม : จากผลงาน ชิ้นงานและนวัตกรรมที่ผลิตขึ้น 5) ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ 5.1) สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศมีความพร้อมใช้ 5.2) ครูผู้สอนและนักเรียนมีทักษะการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ 5.3) ครูผู้สอนเป็นนักออกแบบกิจกรรม 5.4) นักเรียนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมิน

การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี

หลักการ

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการปฏิบัติจริง ฝึกความรับผิดชอบ ผ่านกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย ตามความสนใจของผู้เรียน ด้วยการใช้เทคโนโลยี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดึงเอาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้สอนอำนวยความสะดวก เป็นผู้ฝึกและเป็นผู้ช่วยเหลือ

จุดมุ่งหมาย

1. ความเป็นนวัตกรรมของนักเรียน
2. ผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียน

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินความเป็นนวัตกรรม
2. ประเมินนวัตกรรม
3. ประเมินความรับผิดชอบในการทำงาน

ปัจจัยความสำเร็จ

1. สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษามีเพียงพอและทันสมัย
2. ครูและผู้เรียนมีความรู้สามารถใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรม ร่วมทำกิจกรรม และรับผิดชอบในการทำงาน

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning : ABL) ร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน พบว่า คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.36) ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของทุกรายการอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ จุดมุ่งหมาย ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.53) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ปัจจัยความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.38) แสดงว่าโดยภาพรวมรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ได้พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสมในระดับมาก

สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรม และสร้างสรรค์ผลงานให้นักเรียนได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ความเหมาะสมของความเป็นมาและความสำคัญ			
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	4.29	0.49	มาก
2. ความเหมาะสมของแนวคิด หลักการ และทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง			
2.1 แนวคิด หลักการ และทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.00	มาก
3. ความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้			
3.1 หลักการ	4.14	0.38	มาก
3.2 จุดมุ่งหมาย	4.43	0.53	มาก
3.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน	4.14	0.38	มาก
3.4 การวัดและประเมินผล	4.14	0.69	มาก
3.5 ปัจจัยความสำเร็จ	3.86	0.38	มาก
4. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้			
4.1 ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนรู้	4.14	0.38	มาก
โดยภาพรวม	4.16	0.36	มาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning : ABL) ร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว พบว่ารูปแบบมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.36) สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้นั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานวิจัยนี้ได้ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการสอนที่เป็นระบบ มีทฤษฎีและหลักการต่างๆ รองรับ มีเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้วิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีเป้าหมายและครอบคลุมการเรียนการสอน ร่วมกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การประเมินต่างๆ และมีการประเมินคุณภาพการสอนรวมทั้งสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนการสอนและมีการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ เกิดการตั้งคำถามในการทำงานมีการสร้างสรรค์ผลงานตามจินตนาการของนักเรียน โดยอาศัยการสังเกต การลองผิด ลองถูกเชื่อมโยงความรู้ในเรื่องต่างๆ สอดคล้องกับชนสิทธิ์ สิทธิสุนทร (2553) ที่ว่าการออกแบบการเรียนการสอน คือ กระบวนการทั้งหมดที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีการที่เป็นระบบและนำแนวคิดทฤษฎีของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่างมาใช้ในการวางแผนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดหมายที่ต้องการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจุดมุ่งหมาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในขั้นที่ 2 ให้ความรู้ใหม่ (New Knowledge Provision) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน (Activity Based Learning : ABL) ร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารและค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ ทำให้ผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้จริงและมองเห็นภาพกิจกรรมโดยรวมส่งผลให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเกิดกระบวนการคิด ร่วมคิดร่วมทำไม่เน้นท่องจำ สนุกสนาน เกิดความกระตือรือร้น มีการทำงานเป็นกลุ่ม อาศัยประสิทธิภาพของกิจกรรมนำมาสู่ผลของการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยมีเนื้อหาความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้และเกี่ยวข้องการทำงานในชีวิตประจำวันผ่านกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับกิดานันท์ มลิทอง (2546) กล่าวถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีการเรียนการสอน ไว้ว่าเครื่องมือในการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและ Software ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการทำงานเพื่อการเรียนรู้และบูรณาการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และเป็นบริบทการเรียนรู้การเรียนรู้อาจจัดขึ้นได้ทั้งในสถานการณ์ของโลกจริงหรือการจำลองโดยใช้กรณีศึกษาและการแก้ปัญหาทางสิ่งแวดล้อมของการเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555) ที่กล่าวว่า การศึกษาในยุค Thailand 4.0 เป็นยุคแห่งความรู้ โดยที่นักเรียนพัฒนาตนเองด้วยความรู้ผ่านเทคโนโลยี และเครื่องมือเพิ่มศักยภาพ อีกทั้งจะต้องเรียนรู้ความรู้ในสาขาอย่างรวดเร็วและประยุกต์ใช้หลักวิชานั้นข้ามสาขา เพื่อสร้างความรู้ใหม่และนวัตกรรมเพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหาด้วย การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐาน เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คือผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนเกิดการปรับโครงสร้างทางปัญญา สามารถเชื่อมโยงโครงสร้างทางปัญญาเดิมเข้ากับความรู้ใหม่ จนเข้าสู่ภาวะสมดุลหรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่หรือเกิดการเรียนรู้โดยการแปลความคิดสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลผลิตและควรเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ให้เป็นเอกลักษณ์ประจำตัวหรือเป็นวิถีชีวิต เมื่อถึงเวลาหนึ่งจะทำให้

ประเทศมีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ที่เป็นผลงานของ สอดคล้องกับนิบล วรวิชัยธนเลิศ (2556) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ผู้สอนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้เปรียบเสมือนเป็นผู้นำกิจกรรมไม่ใช่ผู้บรรยาย ผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้ เช่น การใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ การทำโครงงาน การเรียนรู้โดยการบริการสังคม อาจใช้วิธีการแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันและให้มีการสรุปผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และต้องมีการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองด้วย ส่วนปัจจัยความสำเร็จ มีคะแนนต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ที่แตกต่างในการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาซึ่งนักเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาชั้นเดียวกัน อาจทำให้ยังไม่เกิดความหลากหลายของประสบการณ์ และด้วยพื้นฐานความรู้ในแนวคิด การเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสม ยังไม่เพียงพอ ทำให้การรวมความรู้ย่อยหรือผลจากการวิเคราะห์ให้เป็นข้อมูลใหม่ กระบวนการใหม่ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ยังมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควรจึงควรให้นักเรียนได้มีโอกาสวางแผนการทำงานตามขั้นตอนที่นักเรียนกำหนดขึ้นตามความเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนร่วมกัน สอดคล้องกับ Jeff Dyer et.al. (2556) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทักษะเชิงพฤติกรรมของนวัตกรรม กล่าวถึงการพัฒนาให้บุคคลมีทักษะนวัตกรรม ซึ่งเป็นทักษะที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ โดยประกอบด้วยห้าทักษะ คือ 1) ทักษะการตั้งคำถาม เป็นความสามารถในการตั้งคำถามจากกรอบของสถานการณ์หรือปัญหา 2) ทักษะการสังเกต เป็นความสามารถในการค้นพบรายละเอียดปลีกย่อย หรือการใส่ใจและจดจ่อดetailของข้อมูล 3) ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการเก็บเกี่ยวมุมมองต่าง ๆ จากความคิดเห็นของบุคคลที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน 4) ทักษะการทดลอง เป็นความสามารถในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาคำตอบซึ่งจะใช้สถานการณ์ที่แตกต่างกัน และ 5) ทักษะการเชื่อมโยงความคิด เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงระหว่างคำถาม ปัญหา ความคิดที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน และสามารถประยุกต์ความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วเข้ากับสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องเกิดจากประสบการณ์และความรู้ที่หลากหลายแล้วหลอมรวมเป็นแนวคิดหรือความรู้ที่สามารถนำไปสู่การคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (มัธยมศึกษา) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนอื่นๆได้ ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า โรงเรียนควรมีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลายมาช่วยในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน ไปใช้ครูผู้สอนควรนำไปปรับปรุงหรือทำซ้ำเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมและผลงานสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน ไปศึกษาวิจัยกับผู้เรียนทุกระดับการศึกษา เช่น ประถมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยี ในการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น Digital literacy, Future Skills หรือทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความจำเป็นกับการใช้ชีวิตในอนาคตของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 6 (ฉบับปรับปรุง). นนทบุรี: ฟิบาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นตัง.
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิลุบล วรวิชัยธนเลิศ. (2556). การสอนที่มุ่งผลลัพธ์โดยการใช้กิจกรรมเป็นฐาน. สืบค้น 19 กันยายน 2563, จาก <https://dputhp.wordpress.com/2013/10/05/km-04>
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2560). การจัดการเรียนรู้แนวใหม่ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่และ มารุต พัฒนาผล. (2562). การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สุทัศน์ เอกา. (2556). แนวคิดพื้นฐานในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้อยู่. สืบค้น 12 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.facebook.com/1168898606519214/posts174745324199/>
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2562). พระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์

วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติพ.ศ.2562. สืบค้น 30 เมษายน 2563,

<https://www.nrct.go.th>

Jeff Dyer & Hal Gregersen & Clayton M. Cristensen. (2011). The Innovator's DNA: Mastering the Five Skills of Disruptive Innovators. Retrieved July 29, 2021, from <https://www.amazon.com/JeffDyer-Gregersen-Clayton-hristensen/dp/B00854SX8>

Collins, J. W., and O'Brien, N. P. (2003). Greenwood Dictionary of Education. Westport: Greenwood.

**แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการ
ในหน่วยสำนักนโยบายและแผนกลาโหมให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร
Guidelines for the Development of the Operations of Civil Servants
in the Unit Office of Defense Policy and Planning to be Effective
for the Organization**

กัญจน์ณัฐ ชื่นตระกูล¹, วิจิตรา ศรีสอน²
Kanchanat Chuentragul, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วย สำนักนโยบายและแผนกลาโหมให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร เป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างสมดุล ด้วยวิธีการที่เหมาะสมที่ทำให้ข้าราชการเกิดความพึงพอใจในการทำงาน อันเป็นผลทำให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งการประเมินประสิทธิผลขององค์กรจะวัดประสิทธิผลแบบตัวบ่งชี้เดี่ยว แต่ปัญหาที่สำคัญคือการยากที่จะยอมรับได้ว่าตัวบ่งชี้เดี่ยวเหล่านี้จะมีความหลากหลายและครอบคลุมและเพียงพอต่อการวัดประสิทธิผลขององค์กร ทั้งนี้เพราะองค์กรโดยทั่วไปจะมีวัตถุประสงค์หลายประการ การที่จะประเมินประสิทธิผลขององค์กรโดยใช้ตัวบ่งชี้เดี่ยวจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เพราะจะไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยตัวแบบสำคัญ ๆ เข้ามาเป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน และควรมีการวัดประสิทธิผลขององค์กรโดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัว เพื่อให้ผลการประเมินเกิดประโยชน์และส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรและต้องคำนึงถึงนโยบายขององค์กร ทิศทางการพัฒนาและความคุ้มค่าในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาการปฏิบัติงาน; ประสิทธิผลขององค์กร; ตัวแบบเพื่อการพัฒนา

Abstract

Guidelines for the development of the operations of civil servants in the unit Office of Defense Policy and Planning to be effective for the organization. It is a

Received: 2022-12-07 **Revised:** 2023-01-19 **Accepted:** 2023-03-14

¹ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: s64563825013@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th

balanced resource management. with appropriate methods that make civil servants satisfied with their work. As a result, the organization gets the most benefit. The organization's effectiveness assessment measures effectiveness as a single indicator. But the major problem is that it is difficult to accept that these single indicators are diverse and comprehensive and sufficient to measure organizational effectiveness. This is because organizations generally have several objectives. It is difficult to assess the effectiveness of an organization using a single indicator. because it will not be able to reflect the factors that influence the effectiveness of the organization. However, it must rely on important subjects. as a criterion for evaluating the effectiveness of the operation. And organizational effectiveness should be measured using multiple indicators. In order for the assessment results to be useful and affect the development of the organization and must take into account the organization's policies. development direction and cost-effectiveness in management to maximize operational potential

Keywords: Operational Development; Organizational Effectiveness; Model for Development

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วในหลากหลายมิติ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง และเทคโนโลยี โดยเป็นสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาของประเทศ ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทาง สังคม เศรษฐกิจ ทั้งภาครัฐเป้าหมายตามที่หน่วยงานในองค์กรตั้งไว้ โดยการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์กรมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการบริหารงานขององค์กรเพื่อที่จะให้ได้ผลสัมฤทธิ์ของงานในระยะยาวและก้าวหน้ายุคโลกาภิวัตน์นั้น องค์กรจะต้องส่งเสริมปัจจัยด้านประสิทธิผลในการทำงานให้กับการจัดการ และหากต้องการให้ได้ผลสัมฤทธิ์เกิดขึ้นในระยะสั้นองค์กรควรจะส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานและต้องพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาหรือทิศทางนโยบายในการพัฒนาประเทศอีกด้วยซึ่งความสำคัญในการพัฒนาการปฏิบัติงานของคนในองค์กรนั้นสิ่งที่ควรมุ่งเน้นคือกระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากกว่าประสิทธิภาพ พนักงานในองค์กรต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ และเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานภายในองค์กร สำหรับบทความนี้จะกล่าวถึงประเด็นสำคัญเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วย สำนักรับนโยบายและแผนกลาไหมให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร ซึ่งประกอบด้วย 1) ความหมายของประสิทธิผล ซึ่งเป็นการอธิบายหลักการเกี่ยวกับความหมายของประสิทธิผลที่ทำให้เกิดการ พัฒนา 2) ประสิทธิผลในองค์กร คือการสร้าง

ความสัมพันธ์ของทรัพยากรด้านมนุษย์ที่ได้กำหนดไว้ในองค์การ การวิเคราะห์โครงสร้างจึงรวมถึง การวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ 3) ตัวแบบที่สำคัญในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ เพื่อนำมาเป็น กรอบในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานในองค์การ และประเด็นสุดท้ายคือ 4) แนวทางในการพัฒนา การปฏิบัติงาน ซึ่งต้องเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานขององค์การด้วย ทั้งนี้เนื้อหาทั้งหมด นำเสนอได้ดังนี้

ความหมายของประสิทธิผล

ประสิทธิผลในการทำงานมีความหมายต่างกันไปสำหรับแต่ละคน บางคนหมายถึงผลผลิตที่ เพิ่มขึ้นในขณะที่ยุติการรักษาด้านทุนให้คงที่ บางคนหมายถึงการทำงานให้ถูกต้อง บางคน หมายถึงการทำงานอย่างฉลาดและหนักขึ้น บางคนหมายถึงการประกอบการได้ผลงานมากขึ้นดังที่ นักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า การบรรลุตามผลหรือหมายถึงผลผลิต หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประสิทธิผลเป็นขนาดของความสามารถขององค์การในการที่จะสามารถ ทำงานบรรลุตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ (ชาคร คัยนันท์ และคณะ, 2565) จะสามารถทำให้ บรรลุผลสำเร็จมากเพียงใด เป็นการทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดการบริหารงานให้มี ประสิทธิภาพขององค์การนั้นว่ามีความสำคัญต่อการวิเคราะห์และขัดเกลาพฤติกรรมองค์การที่เกิดจาก การบริหารงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด (เสนาะ ตีแยว, 2562) เป็นแนวทางหรือวิธีการ กระบวนการ หรือตัววัดนั้น สามารถตอบสนองจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ดีเพียงใด การประเมินประสิทธิผลต้อง ประเมินว่าสามารถบรรลุความต้องการได้ดีเพียงใด ด้วยการใช้แนวทางที่เลือกการนำไปปฏิบัติหรือ ตัววัดที่ใช้ หรือเป็นการพิจารณาการทำงานให้สำเร็จลุล่วงดังประสงค์ หรือที่คาดหวังไว้เป็นหลัก หรือเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของเป้าหมายหรือเป็นเครื่องตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าการบริหารองค์การ จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด หรือประสิทธิผลที่มีความหมายว่าประสิทธิผลที่สูงจะอยู่ที่ ความหลากหลายของผลลัพธ์ของบุคคล ผลลัพธ์กลุ่ม และผลลัพธ์ขององค์การ ซึ่งบางครั้งความ แตกต่างของประเภทก็จะทำให้ผลลัพธ์ขององค์การแตกต่างกัน ซึ่งในแต่ละผลลัพธ์ก็เป็นปัจจัยที่ สำคัญของประสิทธิผลองค์การ (Moorhead & Griffin, 2001)

จากความหมายของประสิทธิผลที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหมายถึง การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างสมดุล คือ ประหยัดเงิน ประหยัดเวลา ใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าด้วยวิธีการที่เหมาะสม ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน อัน เป็นผลทำให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด บรรลุเป้าหมายขององค์การซึ่งก็คือการเกิดประสิทธิผล และประสิทธิผลจึงเป็นตัวบ่งชี้ถึงแนวทางเสริมสร้างหรือพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ประสิทธิภาพ ยังหมายถึงการที่แต่ละบุคคลในองค์การเกิดความรู้สึกว่าตนเองได้รับความยุติธรรมในด้านต่าง ๆ ภายในองค์การ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นก็ได้แสดงศักยภาพของตนอย่างเต็มความสามารถในการที่จะ ร่วมมือเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายความสำเร็จขององค์การนั้น ๆ

ประสิทธิผลในองค์กร

สำหรับประสิทธิผลในองค์กรนั้นมีตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรโดยแยกออกตามลักษณะได้ 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (Steers, 1977) ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะขององค์กร ประกอบด้วย โครงสร้างและเทคโนโลยี โครงสร้าง หมายถึง ความสัมพันธ์ของทรัพยากรด้านมนุษย์ที่ได้กำหนดไว้ในองค์กร การวิเคราะห์โครงสร้างจึงรวมถึงการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ การกระจายอำนาจความชำนาญเฉพาะอย่าง ความเป็นทางการสายการบังคับบัญชา ขนาดขององค์กร ขนาดของคณะกรรมการ เทคโนโลยีหมายถึง เครื่องมือหรือวิธีการซึ่งองค์กรใช้ในการแปรสภาพตัวป้อนออกเป็นผลผลิต ซึ่งมีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรด้วยเช่นกัน การวิเคราะห์เทคโนโลยีจึงรวมถึงการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ การปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ความรู้ ลักษณะของสภาพแวดล้อมประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในสภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมของงานซึ่งมีความหมายต่อกิจกรรมในการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจึงรวมถึงการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ความสลับซับซ้อน ความมั่นคงความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมองค์กร สภาพแวดล้อมภายใน หมายถึง บรรยากาศองค์กร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในจึงรวมถึงการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ คือ โอกาสของความสำเร็จ ความเอาใจใส่ การให้รางวัล การลงโทษ ความมั่นคง ความเสี่ยง และความเปิดเผย (ชัยยะ ทิณแสน และคณะ, 2564)

ลักษณะของบุคคลในองค์กร ประกอบด้วย ความผูกพันต่อองค์กรและการปฏิบัติงาน ความผูกพันขององค์กร หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะรักษาไว้ซึ่งการเป็นสมาชิกขององค์กรต่อไป แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ความผูกพันแบบเป็นทางการ และความผูกพันทางจิตใจและความรู้สึก การวิเคราะห์ความผูกพันต่อองค์กรจึงรวมถึงการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ความสนใจ และความผูกพันที่บุคลากรมีต่อองค์กร การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานที่ดีตามที่องค์กรต้องการในทุกระดับขององค์กร การวิเคราะห์การปฏิบัติงานจึงรวมถึงการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้แก่แรงจูงใจ เป้าหมาย ความต้องการ ความสามารถ และความชัดเจนในบทบาทของบุคลากรในองค์กร นอกจากนี้ยังมีนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยฝ่ายบริหารให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้และมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์นโยบายการบริหารและการปฏิบัติจึงรวมถึงการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอน การจัดการและการใช้ทรัพยากร การสร้างสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน แบบของผู้นำและภาวะผู้นำ (दारววรรณ ลือตaylor และคณะ, 2564)

นอกจากนี้ประสิทธิผลที่สำคัญขององค์กรก็คือความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการให้บริการ นอกจากผู้บริการจะดำเนินการให้ผู้ทำงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานแล้ว ยังจำเป็นต้องดำเนินการที่จะทำให้ผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจด้วย เพราะความเจริญก้าวหน้าของงานบริการ ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวบ่งชี้คือจำนวนผู้มาใช้บริการ ดังนั้นผู้บริหารที่ชาญฉลาดจึงควรที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้มาใช้

บริการ เพื่อที่จะได้ใช้แนวทางในการบริการองค์การให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งในการให้บริการเป้าหมายสำคัญของบริการ คือ การสร้างความพึงพอใจในการให้บริการ Millet (1954) ได้ให้ทัศนะว่าความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการของหน่วยงานของรัฐว่าควรพิจารณาจากสิ่งต่าง ๆ ประกอบด้วย การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) คือ ความยุติธรรมในการบริหารงานภาครัฐที่มีฐานคติที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้น ประชาชนทุกคนย่อมได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในแง่ของกฎหมายไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการเดียวกัน การให้บริการที่ตรงเวลา (Timely Service) คือการให้บริการจะต้องมองว่าให้บริการสาธารณะจะต้องตรงเวลา ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิภาพเลยถ้าไม่มีการตรงเวลา ซึ่งจะสร้างความไม่พึงพอใจให้แก่ประชาชน การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) คือการให้บริการสาธารณะต้องมีลักษณะ มีจำนวนการให้บริการ และสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม หมายถึง การให้บริการสาธารณะต้องมีลักษณะ มีจำนวนการให้บริการ และสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม (The Right Quantity at The Right Geographical Location) นอกจากนี้มิลเลท (Millet, 1954) ยังเห็นว่าความเสมอภาคหรือการตรงเวลาจะไม่มี ความหมายเลยถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอและสถานที่ตั้งที่ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมแก่ผู้มารับบริการ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) คือการให้บริการสาธารณะที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลักไม่ใช่อัตราความพอใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้ การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) คือการให้บริการสาธารณะที่มีการปรับปรุงภาพและผลการปฏิบัติงาน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเพิ่มประสิทธิภาพหรือสมรรถนะที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

นอกจากนี้ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กร 4 ประการ (Steers, 1977) คือ

1. ลักษณะขององค์การซึ่งมีตัวบ่งชี้อยู่ 2 ประการ คือ โครงสร้างขององค์การพิจารณาได้จากการกระจายอำนาจ การแบ่งงานตามความชำนาญพิเศษ ความเป็นทางการ
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม ซึ่งพิจารณาจากสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อมภายนอกซึ่งมีตัวบ่งชี้ คือ ความสลับซับซ้อน ความมั่นคง และความไม่แน่นอนกับสิ่งแวดล้อมภายในหรือบรรยากาศขององค์การซึ่งมีตัวบ่งชี้ คือ แนวโน้มของความสำเร็จ ความเอาใจใส่ต่อพนักงาน แนวทางการให้รางวัลและการลงโทษ ความมั่นคง ความเสี่ยง ความเปิดเผย และความปกปิด
3. ลักษณะของพนักงาน พิจารณาจากความผูกพันต่อองค์การ และการปฏิบัติงานโดยตัวบ่งชี้ของความผูกพันต่อองค์การ พิจารณาจากความสนใจการดำรงรักษาไว้และความผูกมัดใจสำหรับตัวบ่งชี้ของการปฏิบัติงานคือ การตั้งใจ เป้าหมาย ความต้องการ ความสามารถในการทำงาน และความชัดเจนของบทบาทพนักงาน

4. นโยบายการบริหารและปฏิบัติ พิจารณาจากตัวบ่งชี้ คือ การวางเป้าหมายที่แน่นอนการจัดหาและการใช้ทรัพยากร การสร้างสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กระบวนการติดต่อสื่อสารภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัวขององค์การและการริเริ่มสิ่งใหม่ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การในระยะสั้น ได้แก่ ความสามารถในการผลิตผลผลิต (Output) ตามที่ตลาดต้องการ เช่น จำนวนนิสิตที่จบการศึกษา ความสามารถในการให้บริการแก่ผู้ป่วย ประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งหมายถึง อัตราส่วนของผลผลิตต่อวัตถุดิบเข้าวัดเป็นราคาต่อหน่วยและความพึงพอใจ (Satisfaction) โดยวัดจากทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน การย้ายงานการขาดงาน ความเฉื่อยชาและข้อข้องใจ

สำหรับการประเมินประสิทธิผลขององค์การควรจะทำในมิติของเวลาด้วย นั่นคือ ประเมินความมีประสิทธิภาพในระยะสั้นด้วยเครื่องบ่งชี้ คือ ความสามารถในการผลิตประสิทธิภาพและความพึงพอใจ ในระยะต่อมาประเมินด้วยเครื่องบ่งชี้ คือ การปรับตัวและการพัฒนาโดยในระยะยาวแล้วเครื่องบ่งชี้ที่จะแสดงถึงประสิทธิภาพขององค์การ คือ การอยู่รอดขององค์การและนำมิติของเวลาเข้ามาผนวกในแบบจำลองของการวัดประสิทธิผลขององค์การ กล่าวคือ การวิเคราะห์องค์การจะต้องวิเคราะห์กระบวนการหรือวงจรของการนำทรัพยากร ซึ่งเป็นปัจจัยหรือตัวป้อนมาจัดการให้ออกมาเป็นผลกลับเข้าสู่สภาพแวดล้อมผ่านระยะเวลา การทดสอบขั้นสุดท้ายของการมีประสิทธิผลขององค์การคือองค์การสามารถรักษาสภาพการอยู่รอด

สรุปได้ว่าการประเมินประสิทธิผลขององค์การส่วนใหญ่จะวัดประสิทธิผลแบบตัวบ่งชี้เดี่ยว แต่ปัญหาที่สำคัญของการวัดประเมินผลแบบตัวบ่งชี้เดี่ยวก็คือ เป็นการยากที่จะยอมรับได้ว่าตัวบ่งชี้เดี่ยวเหล่านี้จะมีความหลากหลายและครอบคลุมและเพียงพอต่อการวัดประสิทธิผลขององค์การ ทั้งนี้เพราะองค์การโดยทั่วไปจะมีวัตถุประสงค์หลายประการ การที่จะประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้เดี่ยวจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เพราะจะไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การได้ การประเมินประสิทธิผลขององค์การจึงควรใช้การวัดแบบบ่งชี้หลายตัว แม้ว่าการประเมินประสิทธิผลขององค์การยังคงใช้แบบตัวบ่งชี้เดี่ยวอยู่บ้าง แต่การใช้แบบตัวบ่งชี้หลายตัวได้รับการนิยามอย่างกว้างขวาง

ตัวแบบที่สำคัญในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ

ตัวแบบที่สำคัญในการประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยประเมินแบบตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ตัวแบบหน้าที่ทางสังคม (Social-function Models) ของ Parsons (2002 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2554) ตัวแบบหน้าที่ทางสังคมนี้เป็นผลงานที่สำคัญของเพียร์สัน ตัวแบบนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าองค์การได้ทำอะไรให้กับสังคมบ้าง เพียร์สัน มีความเชื่อว่าระบบสังคมทุกระบบจำเป็นต้องแก้ปัญหาพื้นฐาน 4 ประการ หรือความอยู่รอดของระบบสังคมขึ้นอยู่กับการทำงานที่หลัก 4 ประการ ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์การจึงวัดจากการที่องค์การได้แก้ปัญหาพื้นฐาน 4 ประการได้ดีเพียงใด หน้าที่ 4 ประการ ได้แก่ การปรับตัว (Adaptation) การบรรลุเป้าหมาย (Goal achievement) การบูรณาการ (Integration) การคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม

(Latency) ได้ขยายแนวความคิดของเพียร์สันออกไปโดยเสนอแนะตัวบ่งชี้ในการวัดหน้าที่หลัก 4 ประการ ดังต่อไปนี้ (Hoy & Miskel, 1991)

1) การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การที่องค์กรจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานภายในองค์กรให้สนองตอบต่อสภาพการณ์ใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่องค์กร ตัวบ่งชี้ที่จะใช้วัดได้แก่ความสามารถในการปรับเปลี่ยน (Adaptability) นวัตกรรม (Innovation) ความเจริญเติบโต (Growth) และการพัฒนา (Development)

2) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Achievement) หมายถึง กำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรการจัดหา และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ภายในองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตัวบ่งชี้ที่จะใช้วัด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หมายถึง ผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate Outcomes) ตามที่คาดว่าจะได้รับหรือมีข้อกำหนดล่วงหน้าที่จะทำให้เกิดขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน หรือแก้ปัญหาสาธารณะที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง และสามารถติดตามวัดประเมินผลได้อีกทั้งก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกอย่างสำคัญ และยิ่งอาจหลีกเลี่ยงหรือป้องกันผลกระทบเชิงลบต่าง ๆ ได้อีกด้วยซึ่งคุณภาพ (Quality) คือ ระดับของคุณลักษณะที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าได้อย่างสมบูรณ์การแสวงหาทรัพยากร (Resource Acquisition) ดังนั้นประสิทธิภาพ (Efficiency) จึงหมายถึงการใช้ความสามารถและความเพียรพยายาม เพื่อให้กระบวนการดำเนินกิจกรรมได้ผลตรงตามมาตรฐานของขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมีต้นทุนในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ความประหยัดที่กำหนดไว้

3) การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การประสานความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในองค์กร เพื่อการรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติการกิจขององค์กร ตัวบ่งชี้ที่จะใช้วัด ได้แก่ ความพึงพอใจ (Satisfaction) บรรยากาศ (Climate) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และความขัดแย้ง (Conflict)

4) การคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม (Latency) หมายถึง การดำรงและรักษาระบบค่านิยมขององค์กร ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบทางด้านวัฒนธรรมขององค์กร และแรงจูงใจในการทำงานให้คงอยู่ในองค์กร ตัวบ่งชี้ที่จะใช้วัด ได้แก่ ความจงรักภักดีต่องค์การ (Loyalty) ศูนย์กลางความสนใจของชีวิต (Central Life Interest) แรงจูงใจ (Motivation) และเอกลักษณ์ (Identity)

2. ตัวแบบของ Bass (The Bass Model) (Bass, B.M., & Avolio B.J., 1990) ตัวบ่งชี้ประสิทธิผลขององค์กรแบบเก่าที่ใช้กันอยู่คือ ผลผลิตหรือกำไร ซึ่งไม่กว้างมากพอที่จะใช้วัดความสำเร็จขององค์กรได้ ทั้งนี้ เพราะประสิทธิผลขององค์กรควรจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าขององค์กรที่มีต่อสมาชิกแต่ละคน และคุณค่าของสมาชิกแต่ละคน รวมทั้งองค์กรที่มีต่อสังคม ดังนั้นตัวบ่งชี้ในการประเมินประสิทธิผลควรจะพิจารณาจากระดับของผลผลิต กำไร การรักษาสภาพ

ตนเองขององค์การ ระดับคุณค่าขององค์การที่มีต่อสมาชิกขององค์การ และระดับคุณค่าขององค์การและสมาชิกขององค์การที่มีต่อสังคม

3. ตัวแบบระบบทรัพยากร (System-Resource Model) ของ Yuchtman & Seashore (1984 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2554) ตัวแบบนี้มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ตัวแบบ Yuchtman-Seashore

(The Yuchtman Seashore Model) ตัวแบบนี้เป็นตัวแบบที่พัฒนาขึ้นมาโดย Yuchtman-Seashore ซึ่งเห็นว่าประสิทธิผลขององค์การก็คือ ความสำเร็จขององค์การในการแสวงหาทรัพยากรที่ขาดแคลนและมีคุณค่า ดังนั้น ตัวบ่งชี้ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การควรมี 2 ประการ คือความสำเร็จในการแสวงหาทรัพยากรที่ขาดแคลน และมีคุณค่า และการควบคุมสิ่งแวดล้อม

4. ตัวแบบของ Bennis (1982 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2554) (The Bennis Model) ประสิทธิผลขององค์การเป็นความสามารถในการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงปัญหาสำคัญที่องค์การต้องเผชิญ ก็คือการอยู่รอดและการปรับตัวในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น ตัวบ่งชี้ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การควรจะเป็นความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการแก้ปัญหา

5. ตัวแบบของ Peters & Waterman (2000 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2554) ประสิทธิผลขององค์การจะต้องวัดจากความสามารถในการได้ผลกำไร ความเติบโตความสามารถในการปรับเปลี่ยน นวัตกรรม จากตัวแบบเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลขององค์การดังกล่าว ทำให้เห็นว่า การประเมินประสิทธิผลขององค์การควรจะเป็นแบบการวัดประสิทธิผลโดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัว เพราะการวัดประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัว จะมีความครอบคลุมในการประเมินประสิทธิผลขององค์การได้ดีกว่าการวัดประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้เดียว การแสวงหาทรัพยากรที่ขาดแคลนและมีคุณค่า ดังนั้นตัวบ่งชี้ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การควรมี 2 ประการ คือความสำเร็จในการแสวงหาทรัพยากรที่ขาดแคลนและมีคุณค่า และการควบคุมสิ่งแวดล้อม

6. ตัวแบบของ Bennis (1982 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2554) (The Bennis Model) ประสิทธิผลขององค์การเป็นความสามารถในการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงปัญหาสำคัญที่องค์การต้องเผชิญ ก็คือการอยู่รอดและการปรับตัวในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น ตัวบ่งชี้ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การควรจะเป็นความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการแก้ปัญหา

7. ตัวแบบของ Peters & Waterman (2000 อ้างถึงใน อรุณ รักธรรม, 2554) ประสิทธิผลขององค์การจะต้องวัดจากความสามารถในการได้ผลกำไร ความเติบโต ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและนวัตกรรม

จากตัวแบบเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลขององค์การดังกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินประสิทธิผลขององค์การนั้นทำให้เห็นว่า การประเมินประสิทธิผลขององค์การควรจะเป็นแบบการวัดประสิทธิผลโดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัว เพราะการวัดประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัวจะมี

ความครอบคลุมในการประเมินประสิทธิผลขององค์การได้ดีกว่าการวัดประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้เดียว

แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงานนโยบายและแผนกลาโหมให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร นั้นมีแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการที่นำไปสู่ประสิทธิผลขององค์การการจัดการกับประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ประสิทธิภาพระดับบุคคล ประสิทธิภาพระดับกลุ่ม และประสิทธิภาพระดับองค์กร ดังนี้ (Moorhead & Griffin, 2001)

1. ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลมีความแตกต่างกัน และให้ความสนใจในเรื่องพฤติกรรมในการจัดการ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมตามทฤษฎีแบบอย่าง ดังนี้

1.1 ผลผลิตของแต่ละบุคคล (Productivity) หมายถึง พฤติกรรมการทำงานของข้าราชการในหน่วย สำนักงานนโยบายและแผนกลาโหม ที่มีผลกระทบต่ออำนาจในกระบวนการทำงานความสามารถในการบริหารจัดการงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบของข้าราชการ ซึ่งสามารถวัดได้จากคุณภาพและปริมาณของงาน (Products) หรือบริการที่เขาได้รับมอบหมายจากองค์กร

1.2 ผลการปฏิบัติงาน (Performance) หมายถึง พฤติกรรมของข้าราชการในหน่วยงานนโยบายและแผนกลาโหม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติขณะทำงานในองค์กร หรือปฏิบัติงานตามที่องค์กรมอบหมายด้วยความเต็มใจ การวัดการปฏิบัติงานโดยมองภาพรวมอย่างกว้าง ๆ ทั้งทางด้านพฤติกรรมและความสัมพันธ์กับคนอื่นในการทำงาน

1.3 การขาดงาน (Absenteeism) หมายถึง การไม่ปรากฏตัวของของข้าราชการในหน่วย สำนักงานนโยบายและแผนกลาโหม ในขณะเวลาที่เขาคงต้องปฏิบัติงาน มีขาดหายไปชั่วคราวหรือนาน ๆ บางครั้งการเห็นผู้คนขาดงานและพยายามสร้างคำแก้ตัวเพื่อที่จะขาดงาน หรือในบางครั้งก็จะใช้การโทรมาบอกว่าป่วยเพื่อที่จะได้พักเพิ่มขึ้นอีกวันหนึ่ง

1.4 การตั้งใจจะลาออก (Turnover) หมายถึง ความคิดที่ตั้งใจจะลาออกไปจากองค์กร
ของข้าราชการในหน่วย สำนักงานนโยบายและแผนกลาโหมโดยไม่กลับมาทำงานต่อไปอีก หากบุคคลผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานที่ต้องการจะต้องเสียค่าฝึกอบรมเป็นจำนวนมากสำหรับการจ้างบุคคลใหม่มารับหน้าที่ต่อไป

1.5 ทศคติของบุคคล (Individual Attitudes) หมายถึง ความคิดเห็นและเป็นตัวแปรที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลของข้าราชการในหน่วย สำนักงานนโยบายและแผนกลาโหมที่มีผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในงานหรือไม่พึงพอใจในงาน ความผูกพันในองค์กร และมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับองค์กรสิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทที่สำคัญของพฤติกรรมองค์กร

1.6 ความเครียด (Stress) หมายถึง พฤติกรรม หรือความรู้สึกที่ข้าราชการในหน่วย สำนักงานนโยบายและแผนกลาโหมบุคคลสนองตอบต่อสิ่งเร้าทั้งด้านจิตใจ กายภาพและเป็น

ปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิผลขององค์การ ภาวะความเครียดที่เพิ่มขึ้นนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรมองค์การและการปฏิบัติงาน

2. ประสิทธิผลของกลุ่มและทีม มุ่งองค์ประกอบของกลุ่ม ประสิทธิผลของแต่ละบุคคลบางตัวเกิดผลลัพธ์ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับประสิทธิผลของกลุ่มตัวอย่างเช่น องค์การได้กำหนดให้บุคลากรทำงานกันเป็นทีม ร่วมกันสร้างผลงาน และผลการปฏิบัติงานคือประสิทธิผลที่สำคัญ อีกสิ่งที่จะล้มเสียไม่ได้ถึงแม้ว่าประชากรทั้งหมดในกลุ่มที่ทัศนคติเกี่ยวกับงานที่เหมือนกันโดยในส่วนของทัศนคติซึ่งเป็นธรรมชาติของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม ประสิทธิผลของบุคคลก็ต่างจากประสิทธิผลของกลุ่ม แต่อาจมีทัศนคติที่ตรงกันก็ได้ กล่าวโดยรวมการวัดประสิทธิผลของกลุ่มหรือทีมก็ต้องมาจากผลลัพธ์ของประสิทธิผลแต่ละบุคคลไม่ใช่การยึดผลลัพธ์เป็นกลุ่ม

3. ประสิทธิผลองค์การ ก่อนหน้าเราได้มีการตรวจวัดประสิทธิผลในการทำงานประสิทธิผลกลุ่ม แต่ประสิทธิผลองค์การคือบทสรุปของทั้งหมด ซึ่งเราสามารถวัดและเปรียบเทียบผลผลิตภาพขององค์การ และยังสามารถปรับแก้ทิศทางของการขาดงานและการลาออกซึ่งผลกระทบทั้งหลายจะออกมาในรูปของประสิทธิผลขององค์การ องค์การจะต้องมีการกำหนดสถานะทางการเงิน ราคาสินค้า การลงทุน การเติบโตและอื่น ๆ ซึ่งเราจะต้องประเมินค่าความสามารถและขอบเขตให้เป็นส่วนประกอบที่น่าพึงพอใจเสมือนว่านักลงทุนต้องการกำไร ผู้วางกฎของรัฐบาล คนงาน และสภาพแรงงาน

สรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วย สำนักนโยบายและแผน กลาโหมให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กรนั้นคือการจัดการที่จะต้องหาความสมดุลจากความแตกต่างของ

3 ประสิทธิผล ซึ่งในหลาย ๆ ผลการทดสอบประสิทธิผลเกิดขึ้นในรูปแบบที่ขัดแย้ง เช่น บุคลากรได้รับเงินเดือนที่สูงทำให้เกิดความพึงพอใจสูงขึ้นและลดการลาออก แต่ก็ยังมีผลกระทบอื่นตามมาคือบุคลากรละทิ้งหน้าที่ในส่วนที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งเหมือนกันกับการใช้อำนาจในการบังคับให้บุคคลปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น อาจมีผลทำให้บุคลากรปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นจริงเพียงชั่วขณะ แต่สิ่งที่จะตามมาก็คือการออกจากงานและเกิดความเครียดในการทำงานตามมา ดังนั้น การจัดการจึงต้องใช้กระบวนการทั้ง 3 ประสิทธิผล และการหาความสมดุลเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิผลต่อองค์การมากที่สุด

บทสรุป (Conclusions)

สำหรับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วย สำนักนโยบายและแผน กลาโหมให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร เป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างสมดุล ภายใต้หลักการของประสิทธิผล กล่าวคือจากความหมายของประสิทธิผล หมายถึง ประหยัดเงิน ประหยัดเวลา ใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าด้วยวิธีการที่เหมาะสม ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน อันเป็นผลทำให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งการประเมินประสิทธิผลขององค์การส่วนใหญ่จะวัดประสิทธิผลแบบตัวบ่งชี้เดียว แต่ปัญหาที่สำคัญของการวัดประเมินผลแบบ

ตัวชี้เดี่ยวก็คือ เป็นการยากที่จะยอมรับได้ว่าตัวบ่งชี้เดี่ยวเหล่านี้จะมีความหลากหลายและครอบคลุมและเพียงพอต่อการวัดประสิทธิผลขององค์การ ทั้งนี้เพราะองค์การโดยทั่วไปจะมีวัตถุประสงค์หลายประการ

การที่จะประเมินประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้เดี่ยวจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เพราะจะไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การได้ การประเมินประสิทธิผลขององค์การจึงควรใช้การวัดแบบบ่งชี้หลายตัว แม้ว่าการประเมินประสิทธิผลขององค์การยังคงใช้แบบตัวบ่งชี้เดี่ยวอยู่บ้าง แต่การใช้แบบตัวบ่งชี้หลายตัวได้รับการนิยามอย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ตัวแบบที่สำคัญในการประเมินประสิทธิผลขององค์การในแต่ละตัวแบบนั้นมีทิศทาง การประเมินประสิทธิผลองค์การที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวแบบหน้าที่ทางสังคมตัวแบบของ Bass (The Bass Model) ตัวแบบระบบทรัพยากร (System-Resource Model) ตัวแบบของ Bennis และตัวแบบของ Peters & Waterman ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น

สำหรับแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานนั้น การประเมินประสิทธิผลขององค์การนั้น ทำให้เห็นว่าการประเมินประสิทธิผลขององค์การควรจะเป็นแบบการวัดประสิทธิผลโดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัวเพราะการวัดประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้หลายตัวจะมีความครอบคลุมในการประเมินประสิทธิผลขององค์การได้ดีกว่าการวัดประสิทธิผลขององค์การโดยใช้ตัวบ่งชี้เดี่ยว ทั้งนี้ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วย สำนักนโยบายและแผนกลาโหม ให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร ทั้งในด้านของประสิทธิผลในการทำงานของบุคคลมีความแตกต่างกัน ประสิทธิผลของกลุ่มและทีม และประสิทธิผลองค์การ ซึ่งในการพัฒนาองค์กรนั้นต้องคำนึงถึง นโยบายขององค์กรทิศทางการพัฒนาและความคุ้มค่าในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชัยยะ ทังแสน, สำเริง บุญเรืองรัตน์, จำเริญรัตน์ จิตต์จิระจรรย์ และสงวนพงศ์ ชวนชม. (2564). ตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด. *สีกขา วารสารศึกษาศาสตร์*. 8(2), 65-75.
- ชาคร คัยนันท์ และคณะ. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 6(2), 100-108.
- ดาราวรรณ ลีตเตอร์, จำเริญ ราชแพทยาคม และพนมพัทธ์ สมิตานนท์. (2564). คุณลักษณะการทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานบุคลากรสำนักข่าวกรองแห่งชาติ. *วารสาร มจร วิชาการล้านนา*. 10(2), 35-46.
- เสนาะ ตีเยาว์. (2562). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อรุณ รัชธรรม. (2554). *การบริหารและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Bass, B.M., & Avolio B.J. (1990). *The implications of Transactional and Transformational Leadership for individual, team, and organizational development*. Research in Organizational Change and Development
- Hoy, W and Miskel, C.G. (1991). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. New Youk: McGraw-Hill.
- Millet, J.D. (1954). *Bureaucracy and the Public*. New York: Basic Book.
- Moorhead G. and Griffin, R. W. (2001). *Organizational Behavior, Managing people and Organization*. 5th ed. U.S.A.: Houghton Mifflin Company.
- Steers, R.M. (1977). *Organization Effectiveness*. California: Goodyear Publishers Inc.

ผู้นำ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในศตวรรษที่ 21

Leadership Executives the Subdistrict Administrative Organization in the 21st Century

อนุวัตร สงจง¹ วัลลภ ปิริยววรรณะ²
Anuwat Songjung, Wanlop Piriyawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับคัดเลือกจากกลุ่มให้เป็นหัวหน้า เป็นศูนย์กลาง เป็นผู้กำหนดเป้าหมาย ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทและขณะเดียวกัน และก็สามารถทำให้สมาชิกภายในกลุ่มปฏิบัติร่วมกัน มีความสมัครสมานสามัคคี งานบรรลุผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จจากกลุ่มอย่างมาก บทบาทหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แก่ เป็นผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกในกลุ่มอยู่ร่วมกันเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการคิดและก่อสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และบทบาทหน้าที่ของผู้นำเป็นพลังที่สำคัญในการที่จะนำองค์การไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ พฤติกรรมผู้นำทำให้เกิดความพึงพอใจและความร่วมมือร่วมใจ ในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ พฤติกรรมผู้นำล้วนมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และต่อองค์การในการกำกับดูแลการทำงาน ผู้นำจึงเป็นผู้ให้คำแนะนำและควบคุมกิจกรรมตั้งแต่เบื้องต้นขององค์การ

คำสำคัญ(Keywords): ผู้นำ; ผู้บริหาร; ศตวรรษที่ 21

Abstract

Leader is a person who is chosen from the group to be the leader. central be a target conduct themselves appropriately to their roles and at the same time and it can make members within the group practice together. have solidarity The task is accomplished in accordance with the goals set. The leader is the person who is very important to the success of the group. The roles and responsibilities of the

Received: 2022-12-27 **Revised:** 2023-03-14 **Accepted:** 2023-03-14

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: local.innovation.soc@gmail.com

² หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunandha Rajabhat University

leader in working in the group are those who maintain or coordinate the members of the group to live together as the mission of the group to achieve the objectives. and is a facilitator for thinking and building relationships within the group and the roles and responsibilities of leaders are important forces in leading the organization to achieve its goals. Leadership behavior leads to satisfaction and cooperation. in the performance of members in the organization. Leadership behavior all influences individuals or groups. and to the organization in supervising the work the leader is the one who advises and controls the activities from the very beginning of the organization.

Keywords: Leadership; Executive; 21st Century

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยศตวรรษที่ 21 เป็นองค์กรที่มีลักษณะสอดคล้องและเหมาะสมกับการบริหารงาน ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ซึ่งสามารถแยกลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ด้านเปิดกว้างและสามารถทำงานเชื่อมโยงกับทุกฝ่าย ด้านยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และด้านมีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2562) รวมถึงแนวคิด Smart Government ที่ประกอบด้วย การเข้าถึงบริการของรัฐ พลเมืองมีส่วนร่วม สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสามารถสังเคราะห์ยุคประเทศไทย 4.0 ดังนี้ 1) ด้านเปิดกว้างและสามารถทำงานเชื่อมโยงกับทุกฝ่าย (open & connected organization) หมายถึง การที่องค์กรภาครัฐทำงานอย่างโปร่งใสโดยบุคคลภายนอกสามารถตรวจสอบได้ สามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารและมีการแบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมถึงมีการถ่ายโอนภารกิจที่องค์กรภาครัฐไม่ควรดำเนินการเองไปให้แก่ ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมเป็นผู้รับผิดชอบแทน ตลอดจนมีการยกระดับความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างองค์กร ภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ให้มากกว่าการประสานงานหรือการทำงานด้วยกันเพื่อไปสู่ความร่วมมือกันอย่างแท้จริง 2) ด้านยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (citizen-centric organization) ที่มุ่งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการในเชิงรุกโดยไม่ต้องรอให้ประชาชนเข้ามาติดต่อหรือร้องขอความช่วยเหลือจากทางราชการ (proactive public services) พร้อมทั้งมีการใช้ระบบดิจิทัลที่ทันสมัย ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากข้อมูลของภาครัฐเพื่อบริการประชาชน พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกมีการเชื่อมโยงภายในองค์กรภาครัฐเพื่อให้การบริการต่าง ๆ สามารถเสร็จสิ้นในจุดเดียว (one-stop services) ประชาชนสามารถเรียกใช้บริการของทางราชการได้ตลอดเวลา ตามความต้องการของตนและต้องสามารถติดต่อได้หลายช่องทางผสมผสาน ไม่ว่า จะเป็นการเข้ามาติดต่อด้วยตนเองในเวลาราชการหรือทุกเวลาผ่านศูนย์ให้บริการ 24 ชั่วโมง ระบบอินเทอร์เน็ตบนเว็บไซต์ (website) โซเชียลมีเดีย หรือแอปพลิเคชันบนมือถือ (mobile application) เป็นต้น 3) ด้านมีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & innovative organization) หมายถึง องค์กรที่ต้องทำงานแบบมีการ

คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง สร้างนวัตกรรมและความคิดริเริ่มและประยุกต์องค์ความรู้ในแบบสหวิชาเข้ามาใช้ในการตอบโต้กับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นและมีความสามารถในการตอบสนองกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันเวลา ตลอดจนเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง และมีการปรับตัวเข้าสู่สภาพความเป็นองค์กรดิจิทัล

บทบาทผู้บริหาร บทบาทสำคัญและหน้าที่ของผู้บริหาร

บทบาทผู้บริหาร บทบาทสำคัญและหน้าที่ของผู้บริหาร (campus, 2565, ออนไลน์)

1. เป็นผู้นำในด้านความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน และมีความทันสมัย การเป็นผู้นำในการบริหารต้องมีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน และอัปเดตเทรนด์ต่าง ๆ ให้ทันยุคทันสมัยอยู่เสมอ ติดตามข่าวสารความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในหน่วยงาน และเพื่อที่จะสามารถสั่งการบุคลากรในหน่วยงานได้และสามารถสั่งสอนเรื่องต่าง ๆ ที่บุคลากรไม่มีความเข้าใจในด้านนั้น ๆ ได้
2. เป็นผู้นำการสั่งการ มีบทบาทหรืออิทธิพลต่อบุคลากรในหน่วยงาน เพราะต้องได้รับหน้าที่สำคัญในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ จึงต้องเป็นผู้นำในการสั่งการให้กับทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานสามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมอบงานให้กับบุคลากร ได้อย่างเหมาะสมด้วย
3. เป็นผู้จัดหาสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินงาน มีบทบาทมากกว่าผู้อื่น การเป็นผู้บริการก็คือ การเป็นผู้นำ การจะทำอะไรก็ตามจะต้องดำเนินงาน จัดหาสิ่งต่าง ๆ เช่น จะต้องหาทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อมาดำเนินงานในองค์กร เพื่อให้งานเดินต่อไปได้สำเร็จ
4. เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กร เป็นที่ยอมรับจากบุคลากรให้เป็นผู้นำเนื่องจากในองค์กรนั้นต้องมีการสนทนากันระหว่างบุคคลด้วย ผู้บริหารต้องเชื่อมความสัมพันธ์ของหน่วยงานและบุคลากรให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อการทำงานขององค์กรจะได้มีประสิทธิภาพอย่างมากที่สุด

11 สิ่งที่ผู้บริหารควรมี

1. มีภาวะผู้นำ จูงใจผู้คนให้เต็มใจร่วมมือ บริหารผู้คนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีเมตตาธรรม ไม่มีอคติหรือรักต่อบุคคลใด ๆ ไม่ใช้ความเป็นส่วนตัวในการตัดสินใจ เสียสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม
3. ต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้อง มีความชัดเจน มีความเป็นธรรม และตัดสินใจแก้ไขปัญหาจากพื้นฐาน เพื่อความถูกต้อง
4. เป็นนักคิด นักวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีการสร้างวิสัยทัศน์ มีมุมมองที่มองเห็นอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร จากความรู้ที่สะสมมา มีมุมมองที่ดีในทุก ๆ ด้าน

6. มีทักษะหลายด้าน ต้องมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ การตัดสินใจ การจัดการที่ดี และรู้จักบริหารส่วนต่าง ๆ
7. รอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย ต้องอัปเดตมีความรู้ใหม่ ๆ เพื่อตัดสินใจในการบริหารหรือตัดสินใจในหลาย ๆ ด้าน
8. รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดูแลหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม ไม่ก้าวร้าวงานที่ตนไม่ได้รับผิดชอบ
9. กล้าตัดสินใจ กล้าที่จะทำตัดสินใจปัญหาได้อย่างมั่นคง ไม่ลังเลในความคิด
10. มียุทธวิธีและเทคนิค มีทักษะและวิธีการที่เหมาะสม รวดเร็ว และถูกต้องในการตัดสินใจในแต่ละเรื่อง
11. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี นักบริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนทั้งเจ้านาย ลูกน้อง เพื่อน และบุคคลทั่วไป

8 หลักการของผู้บริหาร เพื่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

1. การวางแผน คือ การร่วมมือของบุคลากรกับผู้บริหารในการวางแผนโครงสร้างในอนาคตเพื่อจะได้กระทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. การจัดระบบ คือ การกำหนดหน้าที่ให้กับบุคลากรในการรับผิดชอบในการกระทำ การนั้น ๆ และขึ้นตรงกับบุคคลใด และรายงานผลการปฏิบัติงานกับบุคคลใด
3. การรับบุคลากรเข้าทำงาน คือ การจัดหรือเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีความสามารถมารับตำแหน่งในการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
4. การอำนวยการ คือ การตัดสินใจ การสั่งการบุคลากร การสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานอื่น ๆ
5. การควบคุม คือ การจัดการงานให้เป็นไปตามแบบแผนที่ตั้งไว้ให้ไม่มีแนวโน้มว่าจะมีการเบี่ยงเบนออกจากแบบแผนเดิมซึ่งทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จ
6. การประสานงาน คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานและในหน่วยงานให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการร่วมกันทำงานทำให้งานนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด
7. การเสนอรายงาน คือ การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ได้ทราบ การเคลื่อนไหว
8. การจัดการงบประมาณ คือ การจัดสรรการใช้งานทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และจัดระบบการใช้งบให้เหมาะสมกับงานที่ตั้งไว้อย่างเหมาะสม
7. ด้านการบริหารงาน หมายถึง ผู้บริหารมีบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ และสามารถบริหารงานตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้ก่อนที่ได้รับเลือกตั้ง
8. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้บริหารมีการนำเสนอความคิดอยู่ตลอดเวลาทั้งในการพัฒนางานของตนเองและส่วนรวม มีการนำเอาเครื่องมือ เทคนิค วิธีการที่ซับซ้อนมาใช้ใน

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีการนำความคิดริเริ่มไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน และมีการคิดริเริ่มด้วยตนเอง และเมื่อได้รับการกระตุ้นหรือได้รับมอบหมาย

ผู้นำ

สุนทร วงศ์ไวยวรรณ (2540, น. 15) ได้ให้แนวคิดผู้นำย่อมมีความหมายต่อองค์การหรือหน่วยงาน เนื่องจากการที่จะนำพาองค์การหรือหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้นำต้องแสดงพฤติกรรมการบริหารเพื่อให้ผู้ร่วมงานยอมรับพฤติกรรมผู้นำจึงมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะก่อให้เกิดการกระทำกิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์การ

ความหมายของผู้นำ

นักบริหาร (Administrator) กับผู้นำ (Leader) ถ้าวิเคราะห์แล้ว จะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง กล่าวคือ นักบริหารมักจะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งเป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นผู้ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งขึ้นมาให้เป็น ถ้านักบริหารที่ได้รับการคัดเลือก แต่งตั้ง หรือเลือกตั้งอย่างมีเกณฑ์และอยู่ในระบบคุณธรรมแล้ว ก็จะมีคุณสมบัติของผู้นำมาเป็นเกณฑ์วัดอยู่ด้วยเสมอ แต่ในสภาพปัจจุบันของประเทศเรายังมีระบบเส้นสาย ครอบครัว และพรรคพวก ซึ่งมีอิทธิพลในการเลือกตั้งหรือคัดเลือกแฝงอยู่ เราจึงได้นักบริหารที่เป็นเสมือนหนึ่ง “หัวหน้านาน” (Headship) ไม่ใช่ผู้นำ (Leadership) ในการบริหารงานปะปนอยู่บ้าง ส่วน “ผู้นำ” จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหมือนคนอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานในทางที่ดี โดยมีกลุ่มช่วยกันกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วยงานขึ้น “ผู้นำ” อาจเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งบริหารหรือไม่มีตำแหน่งก็ได้ แต่เป็นคนที่สามารถจูงใจให้คนร่วมมือปฏิบัติงาน มีศรัทธาและเชื่อถือในความสามารถ ดังนั้นนักบริหารและผู้นำอาจจะเป็นคนคนเดียวกันก็ได้หรือจะเป็นคนละคนก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามนักบริหารที่ดีมักจะมีคุณสมบัติและลักษณะของผู้นำอยู่ด้วยเสมอ

คำว่า “ผู้นำ” ได้มีผู้อธิบายให้ความหมายไว้มากมาย แต่เมื่อประมวลดูแล้ว จะพบว่ามีความคล้ายคลึงใกล้เคียงกันทั้งสิ้น ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่ได้รับ การยอมรับจากกลุ่มหรือสังคมในลักษณะใดลักษณะหนึ่งให้เป็นผู้นำกลุ่มไปสู่เป้าหมายหรือความต้องการของกลุ่มการยอมรับจากกลุ่มหรือสังคมที่มีต่อผู้นำนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่างกัน ดังต่อไปนี้

สุนทร วงศ์ไวยวรรณ (2540, น. 15) ให้ความหมายผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่สามารถชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว (2563, น. 21) ให้ความหมายผู้นำ คือ การปฏิบัติของผู้ที่มีเป้าหมายเพื่อใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นให้ปฏิบัติตามที่ตนต้องการ ซึ่งพฤติกรรมของผู้นำจะสัมพันธ์กับอำนาจ อิทธิพลและการบังคับควบคุม โดยอ้างถึง วอลล์และฮาวกินส์ (Wall and Hawkins) ซึ่งให้ความสำคัญของพฤติกรรมผู้นำว่าเป็นบุคคลที่ควรมีพฤติกรรม ดังนี้

1. ควรเป็นผู้บริหารที่ดี (Good Executive) ได้แก่ ลักษณะของการวางตัวที่น่ายกย่อง และศรัทธาอีกทั้งเป็นที่น่าเคารพนับถือของผู้ใต้บังคับบัญชา มีบุคลิกภาพและการแต่งกายสง่ามาม น่าเลื่อมใส มีจิตใจที่โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ และเสียสละ เป็นต้น
2. ควรเป็นผู้มีความสามารถในการกำหนดนโยบาย (Policy Maker) หมายถึง การกำหนดนโยบายหน่วยงาน และการจัดระบบการบริหารอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีการปฏิบัติที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมีความสามารถในการวางแผน (Planner) การกำหนดรายละเอียดเพื่อให้การปฏิบัติงานมีความสมบูรณ์
3. มีความรอบรู้หรือเชี่ยวชาญ (Expert) ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบต่อความสำเร็จขององค์กรและผู้บริหาร ในฐานะที่เป็นผู้นำจึงต้องแสดงพฤติกรรม ที่แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการตรวจติดตามนิเทศงาน สามารถแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ควรมีความสามารถเป็นอนุญาโตตุลาการ (Arbitrator) ผู้บริหารต้องตัดสินปัญหาต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบและเที่ยงธรรม เมื่อเกิดความขัดแย้งในองค์กรหรือระหว่างผู้ร่วมงาน
5. เป็นผู้ที่รักษาสัมพันธภาพที่ดี (Control of Internal Relationship) ในการ ปฏิบัติงานการทำงานร่วมกันในองค์กรย่อมต้องอาศัยความร่วมมือเป็นสำคัญ มีการสร้างสัมพันธ์ที่ดี มีความรัก มีความเอื้ออาทรต่อกัน รู้รักสามัคคียอมมีพลังสร้างสรรค์การทำงานยอมทำให้งานสำเร็จได้
6. การเป็นแบบอย่างที่ดี (Exampler) คือ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามกาลเทศะ เช่น การตรงต่อเวลา การมีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก ความซื่อสัตย์และยุติธรรม เป็นต้น
7. เป็นตัวแทนติดต่อกับภายนอก (External Group Representative) การเป็นผู้บริหารของหน่วยงานย่อมต้องมีการติดต่อกับองค์กรอื่น ๆ ด้วย ผู้นำจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแสดงพฤติกรรมในการประสานงานกับบุคคลอื่นภายนอกต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมดำรงตนให้เป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องโดยทั่วไป
8. การเป็นผู้ให้คุณและให้โทษ (Purveyorreward and Punishments) ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องมีการลงโทษผู้ที่ได้กระทำความผิด และมีการปูนบำเหน็จ รางวัลความดีความชอบให้แก่ผู้ที่ประพฤติดีมีผลงาน ซึ่งต้องดำเนินการอย่างสุจริตและยุติธรรมอย่างแท้จริงมีการทำงานด้วยอุดมการณ์ (Ideologist) ผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีต้องยึดมั่นในอุดมคติ และมีความรับผิดชอบที่ดี ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีความเสียสละ อุทิศตนทุ่มเทกับการปฏิบัติงานแท้จริง
9. เป็นผู้รับผิดชอบขององค์กร (Scapegoat) ผู้บริหารมีหน้าที่ควบคุมดูแล หน่วยงานเพื่อมิให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นในองค์กรและผู้นำต้องรู้จักยอมรับสภาพที่ปรากฏ ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร
10. เป็นศูนย์รวมและสัญลักษณ์ ของสมาชิก (Group Symbol) เนื่องจากการบริหารองค์กรที่มีผู้ร่วมงานเป็นจำนวนมาก ผู้นำต้องแสดงบทบาทในฐานะเป็นศูนย์รวม

ของความรู้สึกนึกคิด การวินิจฉัยสั่งการ การตัดสินใจแก้ปัญหา ตลอดจนศักดิ์ศรีและชื่อเสียงเกียรติยศของกลุ่มสมาชิก

ศาวนิต เสาธานนท์ (2557, น. 11) กล่าวถึงความหมายของผู้นำในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. การยอมรับในลักษณะที่เป็นการสืบทอด เช่น การได้รับตำแหน่งตกทอดมาจากบรรพบุรุษหรือผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือของกลุ่มหรือสังคมนั้นมาก่อน เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำตกทอด” (Hereditary Leader)

2. การยอมรับในลักษณะที่เป็นทางการ เช่น การได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ เนื่องจากมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำอย่างเป็นทางการ” (Legal Leader)

3. การยอมรับในลักษณะที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น การที่สมาชิกกลุ่มยอมรับสภาพการเป็นผู้นำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้เป็นผู้นำกลุ่มไปสู่เป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ และผู้นำก็ปฏิบัติตามธรรมชาติไม่ได้มีการตกลงกันแต่ประการใด เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำตามธรรมชาติ” (Natural Leader)

4. การยอมรับในลักษณะที่เป็นเพราะความศรัทธา ทั้งนี้เนื่องจากมีความเคารพ เชื่อถือ เพราะบุคคลนั้นมีคุณสมบัติพิเศษที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำลักษณะพิเศษ” หรือ “ผู้นำโดยอำนาจบารมี” (Charismatic Leader)

5. การยอมรับในลักษณะที่เป็นเพราะบุคคลนั้นอยู่ในตำแหน่งหรือฐานะอันเป็นที่เคารพยกย่องของคนทั้งหลาย เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำสัญลักษณ์” (Symbolic Leader)

สิทธิชัย ฝรั่งทอง (2557, น. 5) กล่าวว่า ผู้นำ คือ พฤติกรรมคุณลักษณะของคนที่คิด คนที่พูด คนที่ทำอะไรแล้วคนอื่นเชื่อถือ อยากทำตาม อยากให้ช่วยเหลือ อยากให้การสนับสนุน

Hersey and Blanchard (1993, p. 237) ให้ความหมายว่า ผู้นำเป็นกระบวนการที่ใช้อิทธิพลให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลพยายามปฏิบัติงานในหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดไว้

Mulder, Rendel, Leendert and Japp (1995, p. 86) ให้ความหมายว่า ผู้นำเป็นความสามารถที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกภายในกลุ่มทำให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งแหล่งที่มาของอิทธิพลมาจากตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์กรหรือภายนอกองค์กร

Fiedler (1995, p. 36) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้อย่างหลากหลายว่า

1. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นหรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้า ผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้

2. ผู้นำ หมายถึง บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลาย ๆ คนที่มีอำนาจ อิทธิพล หรือความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้

3. ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้องต่อการกระทำของผู้อื่นมากกว่าคนอื่น ๆ ในกลุ่มหรือองค์กรซึ่งเขาปฏิบัติงานอยู่
4. ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มเพื่อให้เป็นหัวหน้า
5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลคนเดียวในกลุ่มที่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ ผู้ประสานงาน กิจกรรมภายในกลุ่ม

คุณสมบัติของผู้นำ

ผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มจะสามารถทำหน้าที่ผู้นำได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำว่า เหมาะสมกับกรณีเพียงใด แต่โดยทั่วไปแล้วเมื่อกล่าวถึงผู้นำ คนทั่วไปจะคิดถึงว่าต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำที่ดีซึ่งมีผู้กล่าวไว้ เช่น Ordway Tead กล่าวว่า ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (สุทัศนา มุขประภาต, 2545, น. 40)

1. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ
2. มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของงาน
3. มีความเข้าใจในด้านผู้นำ
4. มีความกระตือรือร้น
5. มีความสามารถในการตัดสินใจและตกลงใจ
6. มีความฉลาด
7. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

นอกจากนั้น คุณสมบัติของผู้นำที่ดียังมีอีกหลายประการ ได้แก่ ผู้นำที่ดีควรเป็นผู้มีความรู้ ความคิดริเริ่ม ความกล้าหาญ ความเด็ดขาด ความแนบเนียน ความยุติธรรม มีลักษณะท่าทางที่ดี มีความอดทน มีความกระตือรือร้น ไม่เห็นแก่ตัว มีดุลพินิจที่ดี มีความสงบเสงี่ยม มีความเห็นอกเห็นใจ มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีสังคมดี และสามารถควบคุมตนเองได้ จะเห็นได้ว่า ผู้นำที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่ดีมากมายหลายประการ ซึ่งยากที่จะหาได้ครบถ้วนในบุคคลคนเดียว แต่อย่างไรก็ตามมีบุคคลจำนวนหนึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวในตัวเองตามธรรมชาติ ไม่ต้องได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ ซึ่งถือว่าผู้นำแบบนี้เป็นผู้นำที่ดีตามธรรมชาติ บางที่เรียกว่าเป็นผู้นำโดยกำเนิด แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มหรือสังคม จึงต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดผู้นำที่มีคุณสมบัติดังกล่าวขึ้นมานับว่าโชคดีที่เรื่องคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดีนั้นเป็นเรื่องของทักษะที่สามารถฝึกฝนพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคล ดังนั้น ไม่ว่าใครก็ตามที่มีความต้องการจะพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดีก็ย่อมจะสามารถทำได้ด้วยการฝึกฝนให้เกิดขึ้นผู้นำที่มีหน้าที่ในการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายผู้นำประเภทนี้จึงควรมีคุณสมบัติดังนี้ (สุขุมวิทย์ ไสยโสภณ, 2557, น. 3)

1. เป็นผู้ที่มีความอดทนและมีชีวิตชีวาย่อมหมายถึงต้องมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งด้าน ร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์แจ่มใสร่าเริง มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสร่าเริง มีอารมณ์ขันที่พอเหมาะ พอดีมีความคล่องตัว กระฉับกระเฉง มีความอดทนต่อความยากลำบากในการ

ประกอบการทำงาน ไม่ทอดทิ้งงาน มีความอดทนอดกลั้น สงบเสถียรต่อปฏิกิริยาของสมาชิกในกลุ่ม ควบคุมอารมณ์ได้อย่างดี มีการผ่อนคลายความตึงเครียดของอารมณ์

2. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในการที่จะเป็นผู้มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้นั้นผู้นำก็จะต้องมีคุณลักษณะอื่น เช่น มีความรู้ประสบการณ์ มีข้อมูลที่ทันสมัยและแม่นยำ มีทักษะ และมีสมรรถภาพจึงจะสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้นอกจากนี้ต้องมีความมั่นใจ ประกอบด้วยความเด็ดขาดฉับพลันแต่รอบคอบ

3. มีความสามารถในการจูงใจ ในการจูงใจคนนั้นมีความมุ่งหมายที่จะจูงใจให้ทำงาน ให้มีความสัมพันธ์สามัคคีกันในกลุ่ม และจูงใจให้มีความประนีประนอมกันได้เมื่อเกิดปัญหาการจูงใจคนนั้นเป็นสิ่งที่ต้องใช้ศิลปะและความเชี่ยวชาญ ประกอบด้วยความสามารถหลายประการ ดังนี้

3.1 ความสามารถในการใช้คำพูดจูงใจ ซึ่งประกอบด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง น่าเชื่อถือ ไม่ข่มขู่ นุ่มนวล ชวนให้เกิดความสนใจและยินดีรับฟัง ใช้ภาษาเรียบง่ายเหมาะสมกับบุคคลและเหตุการณ์ ทำทางประกอบคำพูด นุ่มนวล สุภาพ เห็นจริงเห็นจัง

3.2 การใช้เหตุผล ต้องแสดงถึงเหตุและผล ข้อดีและข้อเสีย ความถูกต้อง และความผิด ข้อความจริง และข้อความเท็จ ได้อย่างละเอียดชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่าง

3.3 รักษาอารมณ์ ต้องควบคุมอารมณ์ อย่ามีอารมณ์เครียด มีอารมณ์ขันบ้าง และมีอารมณ์ร่วมกับผู้ฟัง สร้างลักษณะความเห็นอกเห็นใจ

3.4 การใช้หลักฐานอ้างอิง สามารถยกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่รู้จักทั่วไป ยกตัวอย่างบุคคล ตำรา หลักศาสนา สถานที่ เหตุการณ์ให้ชัดเจน ชัดเจนต่าง ๆ ให้เห็นตามหลักฐานที่อ้างอิง

3.5 ยึดถือหลักธรรมในการจูงใจคน เช่น การให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน การให้ความจริงใจโดยไม่ปิดบัง เป็นผู้มีความรู้ดี รู้แจ้งชัดเจน เป็นผู้ปฏิบัติดี เป็นตัวอย่างที่ดี ให้ผู้อื่นเต็มใจปฏิบัติ ไม่ขู่เข็ญบังคับให้ปฏิบัติ

4. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ สิ่งนี้ถือว่าเป็นสำนึกของผู้นำ ต้องตระหนักดีถึงตำแหน่งหน้าที่บทบาทของตน รู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ ต้องประกอบด้วย คุณธรรมสูงส่ง ยอมรับผลสะท้อนกลับที่เกิดขึ้นจากการกระทำทุกด้าน ไม่ว่าทางดีหรือทางเสีย ยอมรับฟังคำแนะนำ และคำตำหนิตัวด้วยความสงบ และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้น ประการสำคัญต้องคำนึงถึงความอยู่รอดของกลุ่มมากกว่าความอยู่รอดของตนเอง

5. เป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด สิ่งนี้เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้นำ เพราะการนำกลุ่มให้บรรลุจุดหมายของกลุ่มได้นั้น ต้องใช้ยุทธวิธีที่เฉลียวฉลาดมาก ดังนั้น โดยทั่วไปแล้วผู้นำควรจะมีสติปัญญาสูง มีความรู้ทันโลก ทันสมัย เป็นพหุสูต และต้องรอบคอบเฉพาะกรณี กล่าวคือ ผู้เป็นหัวหน้ากำลังทำงานสิ่งใดอยู่ต้องรู้นโยบาย แผนงาน กระบวนการ การแก้ปัญหา ความในใจของบุคคลในกลุ่มงานนั้น และจะต้องมีความคิดริเริ่มไม่อยู่กับที่ อย่างไรก็ตามลักษณะบางประการที่ผู้นำที่ดีควรหลีกเลี่ยง ได้แก่

5.1 ตั้งกำแพงขวางกั้นระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงานโดยแยกออกจากกันอย่างเป็นความจำเป็น เช่น ให้ติดต่อผ่านเลขานุการ ใช้ระบบราชการจัดมีห้องสำนักงานเป็นพิเศษ ฯลฯ ก่อให้เกิดความห่างเหิน ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน

5.2 ใช้คนเหมือนเครื่องจักร โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ถูกใช้ว่าเป็นอย่างไร ถือว่าตนมีอำนาจก็ใช้ก็สั่ง ไม่สร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี ใช้วาจาคำสั่งที่แสดงอำนาจ ไม่มีการ บำรุงน้ำใจ

5.3 กระทำการสิ่งใดก็เอาแต่ใจตนเอง ไม่สำรวจผลที่เกิดมา ไม่รับฟังผลสะท้อนกลับ มีความรู้สึกว่าตนเองถูกอยู่เสมอ ดื้อรั้น เห็นตัวเองสำคัญที่สุด ไม่ฟังคำแนะนำจากใคร

5.4 หลงตัวเอง ติดแน่นอยู่กับตำแหน่ง รู้สึกตลอดเวลาว่าตนเป็นผู้นำเมื่อติดต่อกับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ร่วมงาน และจะแสดงออกในลักษณะที่เป็นหัวหน้า มีอำนาจ จะยกย่องแต่ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเท่านั้น แต่จะวางตัวบั่นปึงกับผู้ร่วมงาน

5.5 ใช้ภาษาพิเศษ มักใช้คำศัพท์ยาก ๆ ที่สร้างขึ้นมามีคำย่อ ใช้ภาษาที่คนธรรมดาทั่วไปไม่เข้าใจ พูดอ้อมค้อมไม่ตรงจุด

5.6 ไม่ฟังการคัดค้าน เป็นคนดื้อรั้น มีทิฐิสูง ทนไม่ได้ต่อการไม่เห็นด้วยของผู้ร่วมงาน โกรธมากถ้ามีผู้คัดค้าน และจะไม่รื้อต่อการทำลายผู้ที่ไม่เห็นด้วยทุกวิถีทาง หรือจะไม่ยอมให้ร่วมทำงาน

5.7 เป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก ปากหวานกันเปรี้ยว ทำที่เป็นเมตตากฎา อ่อนหวานเป็นคนปากปราศรัยใจเข็ดคอ

5.8 เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้น หรือต้องการทำอะไรสิ่งหนึ่ง เมื่อไม่สามารถชักจูงหรือชี้แจงให้ปฏิบัติตามก็มักจะอ้างระเบียบปฏิบัติ และข้อบังคับ ข้อตกลง เน้นระเบียบ กฎเกณฑ์แบบแผน อ้างถึงข้อตกลง หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงใด ๆ แม้ว่าจะเป็นผลดีและมีประโยชน์

5.9 ทำตัวเป็นผู้พิพากษา จะตัดสินประเมินค่าทันที เช่น กล่าวหาผิดหรือถูก รับหรือไม่รับ ดีหรือเลว ไม่คิดพิจารณาหรือฟังหูไว้หู อาจกล่าวโทษผู้ร่วมงานโดยไม่สืบสวนให้แน่นอน

5.10 ขึ้นขมขื่นกับความไม่จริงใจของผู้ร่วมงาน ชอบการยกยอขึ้นชอบกับผู้ที่แสดงว่าเห็นด้วย ทั้งที่ใจจริงแล้วไม่เห็นด้วย ชอบคนประจบสอพลอ ชอบคนทำตัวประเภทเป็น “เงา” ติดหน้าตามหลัง ขึ้นกเป็นนก ขึ้นไม่เป็นไม้

5.11 รุนแรงเมื่อมีความคับข้องใจ จะทำงานอย่างเต็มที่ จมอยู่กับงาน ใช้พลังทั้งหมดในการแก้ปัญหา อารมณ์รุนแรง เจ้าคิดเจ้าแค้น ทำลายสิ่งที่ขวางกั้น

5.12 ปฏิเสธจุดอ่อนของตนเอง มีปมด้อย มีจุดอ่อนในตนเอง เช่น ต้องการความรัก ความอบอุ่น เพราะขาดความสุขในครอบครัว แต่ก็ปฏิเสธที่จะยอมรับในสิ่งนั้น ไม่ยอมป้องกันตนเอง และไม่แก้ความขัดแย้งในตนเอง

บทบาทหน้าที่ของผู้นำ

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นอย่างมาก ผู้นำที่มีคุณสมบัติที่ดี และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้เหมาะสม ก็ย่อมจะสามารถพากลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องบทบาท หน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มนั้น ได้มีผู้เสนอไว้แตกต่างกันไป บ้างแต่ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกันในสาระสำคัญ Krech, Crutchfield and Balachey ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มไว้กว้าง ๆ เป็น 2 ลักษณะ คือ (วิเชียร วิทย์อุดม, 2550, น. 32)

หน้าที่หลัก ได้แก่ หน้าที่ทางด้านการบริหารงาน วางแผนงาน วางนโยบาย เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นตัวแทนของกลุ่มต่อบุคคลภายนอก เป็นผู้ให้รางวัลและลงโทษ เป็นผู้ประนีประนอม ตัดสิน และเป็นผู้ควบคุมความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

หน้าที่รอง ได้แก่ หน้าที่ทางด้านการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่กลุ่ม เป็นตัวแทนรับผิดชอบ และเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เป็นนักอุดมคติ เป็นบิดาของกลุ่ม เป็นผู้ให้คำปรึกษา และเป็นแพะรับบาปเมื่อมีการดำเนินงานผิดพลาด บทบาทหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ

1. บทบาทเกี่ยวกับการทำงาน (Task Function) ได้แก่ บทบาทของผู้นำในการที่จะนำกลุ่มให้สามารถทำงานตามที่กลุ่มต้องการให้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการทำงาน และช่วยให้ผู้ร่วมงานได้มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการทำงานตรงกัน

1.2 วางแผนงานและขั้นตอนในการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน

1.3 แบ่งงานและมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสม

1.4 ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ ให้กับกลุ่ม หรือกระตุ้นกลุ่มให้ริเริ่มความคิดใหม่ ๆ

1.5 ให้ข้อมูลความคิดเห็น หรือแสวงหาข้อมูลความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

1.6 ช่วยให้กลุ่มมีความเข้าใจตรงกันในข้อมูลหรือประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบรรลุผลสำเร็จของงาน

1.7 ช่วยประสานความคิด ข้อมูลของผู้ร่วมงานให้เกิดประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายของงาน

1.8 ช่วยจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.9 ติดตามงาน ประเมินผลงาน สรุปผลงานเป็นระยะ ๆ และแจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบ

1.10 ควบคุมมาตรฐานของผลงานของกลุ่มเป็น

1.11 ประเมินผลงานเมื่องานสำเร็จและปรับปรุงงานเมื่อยังได้งานไม่เป็นที่พอใจของกลุ่ม

2. บทบาทเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม (Maintenance Function) ได้แก่ บทบาทของผู้นำในการช่วยให้กลุ่มมีกำลังใจ มีความพึงพอใจที่จะทำงานร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนสามารถทำงานได้สำเร็จ ไม่แตกแยกกันไปเสียก่อน มีรายละเอียด คือ

2.1 จัดระเบียบและควบคุมระเบียบของกลุ่ม เพื่อช่วยให้ทุกคนได้มีโอกาสทัดเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นหรือการทำงาน ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปโดยเรียบร้อย ไม่ซุ่มนวล วนวาย ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่น ไม่แตกแยกกันเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย

2.2 ดูแลเอาใจใส่สมาชิกกลุ่มให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึงเพื่อช่วยให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นคนที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อกลุ่ม เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความรักและความพอใจที่จะช่วยเหลือกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ

2.3 รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง การที่ผู้นำรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนและนำมาพิจารณาไม่ละทิ้งไปเฉย ๆ จะทำให้ผู้ที่เสนอความคิดเกิดความพอใจและมีความต้องการที่จะช่วยเหลือกลุ่มให้มากขึ้น

2.4 ช่วยทำความกระจ่างให้แก่กลุ่มในเรื่องของการสื่อความหมาย ในการทำงานทุกครั้งกลุ่มมักจะประสบปัญหาอันเนื่องมาจากความเข้าใจไม่ตรงกัน ซึ่งเป็นปัญหาของการสื่อความหมาย ความเข้าใจที่ไม่ตรงกันนี้อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้ง เกิดความรู้สึกขุ่นข้องหมองใจอันอาจลุกลามใหญ่โต เกิดความแตกแยกในกลุ่มงานได้

2.5 สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น และเป็นมิตรให้เกิดขึ้นในกลุ่ม บรรยากาศที่ดี เป็นมิตรเป็นกันเอง ไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตัดสิน และมองไปในทางที่ไม่ดี จะช่วยสร้างความรู้สึกปลอดภัยสามารถที่จะเสนอความคิดเห็นหรือทำงานต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ และมีความรู้สึกว่าได้ได้รับความรักจากกลุ่ม ทำให้เกิดความต้องการที่จะช่วยเหลือกลุ่มให้ได้มากที่สุด

2.6 ขจัดหรือลดความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มเพราะความขัดแย้งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มแตกแยก หากผู้นำไม่สามารถที่จะช่วยในเรื่องนี้ได้หลังจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มจะถูกบั่นทอนให้ลดน้อยลง ประสิทธิภาพในการทำงานของกลุ่มจะลดลงหรือบางครั้งอาจทำให้ไม่สามารถรวมกลุ่มกันทำงานต่อไปจนบรรลุผลสำเร็จได้

แหล่งที่มาของอำนาจของผู้นำ

เมื่อวิเคราะห์ผู้นำจากบทบาทและรูปแบบที่แสดงออก อาจพิจารณาแหล่งที่มาของอำนาจของผู้นำและพิจารณาจากการใช้อำนาจของผู้นำ ดังนี้ (วิเชียร วิทยอุดม, 2550, น. 32)

การพิจารณาแหล่งที่มาของอำนาจของผู้นำ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้นำตามกฎหมาย (Legal Leader) เป็นผู้นำที่มีอำนาจตามกฎหมาย เช่น ตำแหน่งต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้แก่ หัวหน้างานต่าง ๆ ที่มีการกำหนดไว้เป็นตำแหน่งที่ตั้งขึ้นในหน่วยงานต่าง ๆ

2. ผู้นำตามบุคลิกภาพส่วนตัว (Charismatic Leader) ผู้นำที่มีอำนาจติดตัวมา เพราะบุคลิกดี การศึกษาสูง ฐานะและตระกูลดี พวกนี้ไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจทางกฎหมายในการโน้มน้าวจิตใจคน

3. ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม (Symbolic Leader) ผู้นำที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มที่ทุกคนยอมรับ และยกย่องเทิดทูน ทำนองเดียวกับพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นผู้นำของประเทศ

การพิจารณาจากการใช้อำนาจของผู้นำ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic) ผู้นำประเภทสั่งงานเฉียบขาด ไม่คำนึงถึงคนอื่น ไม่มีการแบ่งงานมอบอำนาจแบบเผด็จการ จะตัดสินใจด้วยตนเอง ยึดมั่นในความคิดของตนเองเป็นใหญ่ สร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น

2. ผู้นำแบบตามสบาย (Laissez - faire) ผู้นำประเภทปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานกันไปตามใจชอบ ตามบุญตามกรรม ไม่มีการนิเทศตรวจตราติดตามผลงาน การตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะเห็นดีเห็นชอบกันไป จะทำอะไรก็ตามใจชอบถ้าลูกน้องดีงานก็อาจดีได้ถ้าลูกน้องไม่ดีงานก็อาจจะเสีย และทำงานกันไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น

3. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic) ผู้นำประเภทใช้อำนาจตามวิถีทางประชาธิปไตย การตัดสินใจจะถือความเห็นส่วนใหญ่ มีการประชุมปรึกษาหารือก่อนตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจ รับฟังความคิดเห็น ไม่ใช่อำนาจดขี่ การแก้ปัญหาที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมกันพิจารณา เคารพในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคล

บทสรุป

ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับคัดเลือกจากกลุ่มให้เป็นหัวหน้า เป็นศูนย์กลาง เป็นผู้กำหนดเป้าหมาย ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทและขณะเดียวกัน ก็สามารถทำให้สมาชิกภายในกลุ่มปฏิบัติร่วมกัน มีความสมัครสมานสามัคคี งานบรรลุผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จจากกลุ่มอย่างมาก บทบาทหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แก่ เป็นผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกในกลุ่มอยู่ร่วมกันเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการคิดและก่อสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และบทบาทหน้าที่ของผู้นำเป็นพลังที่สำคัญในการที่จะนำองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ พฤติกรรมผู้นำทำให้เกิดความพึงพอใจและความร่วมมือร่วมใจ ในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร พฤติกรรมผู้นำล้วนมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และต่อองค์การในการกำกับดูแลการทำงาน ผู้นำจึงเป็นผู้ให้คำแนะนำและควบคุมกิจกรรมตั้งแต่เบื้องต้นขององค์การ ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้บรรลุถึงจุดหมายขององค์การที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้นำจึงใช้อำนาจให้เกิดประสิทธิผลมีความสามารถในการชักจูงใจบุคคลทุกระดับทุกสถานการณ์และที่สำคัญผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ ได้

ดี นอกจากนั้น คุณสมบัติของผู้นำที่ดียังมีอีกหลายประการ ได้แก่ ผู้นำที่ดีควรเป็นผู้มีความรู้ ความคิดริเริ่ม ความกล้าหาญ ความเด็ดขาด ความแนบเนียน ความยุติธรรม มีลักษณะท่าทางที่ดี มีความอดทน มีความกระตือรือร้น ไม่เห็นแก่ตัว มีดุลพินิจที่ดี มีความสงบเสงี่ยม มีความเห็นอกเห็นใจ มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีสังคมดี และสามารถควบคุมตนเองได้ จะเห็นได้ว่า ผู้นำที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่ดีมากมายหลายประการ ซึ่งยากที่จะหาได้ครบถ้วนในบุคคลคนเดียว แต่อย่างไรก็ตามมีบุคคลจำนวนหนึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวในตัวเองตามธรรมชาติ ไม่ต้องได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ ซึ่งถือว่าผู้นำแบบนี้เป็นผู้นำที่ดีตามธรรมชาติ บางที่เรียกว่าเป็นผู้นำโดยกำเนิด แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มหรือสังคม จึงต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดผู้นำที่มีคุณสมบัติดังกล่าวขึ้นมานับว่าโชคดีที่เรื่องคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดีนั้นเป็นเรื่องของทักษะที่สามารถฝึกฝนพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคล ดังนั้น ไม่ว่าใครก็ตามที่มีความต้องการจะพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดีก็ย่อมจะสามารถทำได้ด้วยการฝึกฝนให้เกิดขึ้นผู้นำที่มีหน้าที่ในการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง (References)

- ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว. (2541). มนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร
- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ศาวนิต เสาธานนท์. (2557). ความหมายของผู้นำ. สืบค้นเมื่อ มกราคม 7, 2565, จาก <http://www.nrru.ac.th/article/leadership/page1.1.html>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการตาม คำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร.
- สิทธิชัย ฝรั่งทอง. (2557). ภาวะผู้นำ. สืบค้นเมื่อ มกราคม 7, 2565, จาก <http://www.nidambe11.net/>.
- สุขุมวิทย์ ไสยโสภณ. (2557). คุณสมบัติและลักษณะผู้นำ. ขอนแก่น: หจก. ขอนแก่นการพิมพ์.
- สุทัศน์า มุขประภาต. (2545). ภาวะผู้นำ. ฉะเชิงเทรา: สถาบันราชภัฏนครินทร์.
- สุนทร วงศ์ไวยวรรณ. (2540). ผู้นำองค์กร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Campus. (2565). บทบาทผู้บริหาร คุณสมบัติที่ดีของผู้บริหาร – ความหมายของผู้บริหาร. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 14, 2565, จาก <https://campus.campus-star.com/>.
- Fiedler, F. E. (1995). A theory of leadership effectiveness. New York: Mc Graw-Hill.
- Hersey, P. & Blanchard, K. (1993). Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources (6th ed.). Englewood cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Mulder, M., Rendel, D., Leendert, K., & Japp, V. (1995). "Power, Situation and Leaders' Effectiveness : an Organizational Field Study". Journal of Applied Psychology, 71(4), 566-570.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้แนวคิดวรรณคดี
เป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Development of Academic Achievement in the Thai Language
Using a Literature-Based Approach with Mind Mapping Learning
Management for Matthayomsuksa 2 Students

กรรณาภรณ์ เครื่องคำ¹ ประภาส เพ็งพุ่ม²
Kannaporn Kruangkam, Brapaas Pengpoom

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านน้ำริน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนนักเรียน 22 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยการนำเนื้อหาวรรณคดีมาเป็นแกนกลางและใช้การจัดการเรียนรู้ร่วมกับแผนผังทางปัญญา สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการเรียนรู้; วรรณคดีเป็นฐาน; แผนผังทางปัญญา

Received: 2023-05-03 Revised: 2023-06-10 Accepted: 2023-06-24

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Naresuan University. Corresponding Author e-mail: kannapornk64@nu.ac.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Naresuan University.

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare learning outcomes in Thai subjects before and after learning management using concepts based on literature with learning management using intellectual maps for Mathayomsuksa 2 students. 2) to compare learning achievements in Thai subjects before and after learning management using literature-based concepts together with learning management using intellectual maps For students in grade 2 compared to the criteria of 80 percent 3) to investigate the satisfaction towards learning management. The sample consisted of 22 students in Mathayomsuksa 2, Ban Nam Rin School, semester 2, academic year 2022, which were drawn by simple random sampling. The tools in this research are: the lesson plan, achievement test and satisfaction Questionnaire. Data were analyzed using statistics mean, standard deviation and statistically tested the hypothesis using t-test. 1) The students' learning achievement was higher than before studying at a statistical significance level of 0.05 2) academic achievement was higher than the 80% threshold at a statistical significance level of 0.05 and 3) the satisfaction after learning is at the highest level. The research results explain that learning management of Thai subjects by taking literature as the core and using learning management in conjunction with intellectual maps are able to encourage learners to create knowledge by themselves and help develop the thinking ability of the learners and encourage learners to have higher academic achievement.

Keywords: Learning Management; Literature-Based Approach; Mind Mapping

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ความสำคัญดังกล่าวนี้เห็นได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551 ,หน้า 37-38) กล่าวว่ารายวิชาภาษาไทยได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) สาระการอ่าน 2) สาระการเขียน 3) สาระการฟัง การดู และการพูด 4) สาระหลักภาษาและการใช้ภาษาไทย 5) สาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยในแต่ละสาระกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจนว่าเมื่อนักเรียนเรียนจบแต่ละระดับชั้นแล้วจะต้องมีคุณภาพ นักเรียนที่มีความสามารถเรียนรู้ เข้าใจและประยุกต์ใช้ภาษาไทยให้เกิดประโยชน์กับตนเองในด้านการศึกษาแขนงอื่น ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET (Ordinary Educational Test) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ประจำปีการศึกษา

2564 พบว่ารายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านน้ำรินซึ่งได้กำหนดเป้าหมายคือ คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในปีการศึกษา 2564 พบว่า ผลการทดสอบดังกล่าวมีคะแนนเฉลี่ย 45.00 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ คือ 51.19 และทางโรงเรียนบ้านน้ำรินได้มีเป้าหมายให้นักเรียนแต่ละชั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยรวมร้อยละ 70 ขึ้น โดยจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา: SAR ประจำปีการศึกษา 2564 รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย ท 22101 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยรวมร้อยละ 66.67 ไม่ถึงเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

ผู้วิจัยได้สำรวจปัญหาโดยการจัดกิจกรรมผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) กับครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยโรงเรียนบ้านน้ำริน พบว่าประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน คือ ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามระยะเวลาที่กำหนด คือ ครูผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับสาระการเรียนรู้ และเนื้อหาสาระในวิชาภาษาไทยนั้นมีจำนวนมาก เวลาที่สอนจึงไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้เนื้อหาได้อย่างครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด หากครูผู้สอนไม่วางแผนเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนเพียงแต่เน้นสอนเนื้อหาให้ครบถ้วนโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของเวลาเรียนและคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน อาจทำให้นักเรียนเกิดความต่อต้านในรายวิชาภาษาไทย เบื่อหน่าย ไม่ให้ความสำคัญกับรายวิชาภาษาไทย ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติลบต่อวิชาภาษาไทยและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยน้อยลงได้ จึงควรจัดการเรียนการสอนปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับการจัดลำดับความสำคัญรวมทั้งปรับตัวชีวิตเรื่องโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสม จะสามารถช่วยลดความกดดัน โดยยังคงคุณภาพขั้นต่ำของการจัดการศึกษาไว้ได้ (ภูษิมา ภิญญะสินธุ์, 2563) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย ต้องบูรณาการความรู้ทั้งหมดใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมเข้าด้วยกัน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้โดยแต่ละสาระจะต้องมีความเชื่อมโยงกับวรรณคดีในเรื่องที่นำมาใช้อย่างครบถ้วนและเหมาะสม Goodman (1986 อ้างถึงใน ชวิน พงษ์ผจญ, 2562, หน้า102) ได้อธิบายว่าแนวคิดนี้พัฒนามาจากแนวทางการสอนภาษาแบบบูรณาการหรือแบบองค์รวมหรือการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) บนฐานของทฤษฎี Constructivism (Whole Language) มีทฤษฎีพื้นฐานมาจากทฤษฎีวาทกรรมชาติของภาษาและทฤษฎีวาทกรรมชาติการเรียนรู้และได้พัฒนามาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่บนฐานของทฤษฎี โดยใช้วรรณกรรมวรรณคดีเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเรียกว่า การเรียนการสอนภาษาโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน (Literature-Based Approach) (Ruddell & Ruddell, 1995 อ้างถึงใน เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2540 หน้า19)

แนวคิดการใช้วรรณคดีเป็นฐาน (Literature-Based Approach) เป็นแนวคิดที่ผู้ทำการเรียนการสอนใช้วรรณคดีมาเป็นฐานหลักในการสร้างประสบการณ์สื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา

ทักษะทางด้านภาษาของผู้เรียน ที่ผ่านทักษะต่าง ๆ ทางภาษา การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูดผ่านการฝึกฝนปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหมายสอดคล้องกับวรรณคดี Ruddell and Ruddell (1995 อ้างถึงใน ชวิน พงษ์ผจญ, 2562, หน้า 102) กล่าวว่าแนวคิดวรรณคดีเป็นฐานนี้ นำวรรณคดีเป็นหลักในการใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน โดยเรียนรู้ผ่านทักษะต่าง ๆ ทางภาษา คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย ผ่านการฝึกฝนปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหมายและสอดคล้องกับวรรณคดีที่ใช้ พัฒนาผู้เรียนให้เชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิมความรู้เดิมของผู้เรียนกับวรรณคดีควบคู่กับการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาจนเกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ขึ้น โดยบูรณาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 5 กลุ่มสาระเข้าด้วยกัน ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับชีวิตทักษะในมิติต่าง ๆ อันเป็นจุดมุ่งหมายของแนวคิดนี้

ด้วยความสำคัญของแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่นำแนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน นี้ มาเป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียน แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน ประกอบด้วยกระบวนการออกแบบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) เลือกสรรวรรณคดี 2) พิจารณาตัวชี้วัด 3) ระบุผลงานสำคัญ และ 4) สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ (ชวิน พงษ์ผจญ, 2562, หน้า 105)

ในการจัดการเรียนการสอนของครูถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการส่งผลในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวิชาภาษาไทยดังที่ สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรหม (2538 อ้างถึงใน พิรุณ โปรมย์ สำโรงทอง, 2554, หน้า 3) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนของครูจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และหากเมื่อนักเรียนไม่สนใจเรียนภาษาไทยเท่าที่ควรครูจึงควรนำวิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ เข้ามาสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการตื่นตาตื่นใจ กระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีหลายเทคนิควิธีที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญาเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2661, หน้า 270) ได้กล่าวว่า แผนผังทางปัญญา พัฒนาขึ้นโดย Tony Buzan เมื่อ ค.ศ. 1970 ซึ่งเขาได้อธิบายว่าในสมองมนุษย์มีเซลล์ประสาทในสมองกว่าสิบล้านเซลล์ และแต่ละเซลล์มีความเชื่อมโยงกันด้วยส่วนที่เรียกว่า dendrite ที่ยื่นออกไปรอบทิศทางเพื่อรับข้อมูลจากเซลล์ประสาทอื่น ๆ และ axon ที่ใช้ในการส่งข้อมูลไปยังเซลล์ประสาทอื่น ๆ ทั้ง dendrite และ axon มีการโยงใยกันอยู่ในสมองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การทำงานในสมองมนุษย์เช่นนี้ Buzan เรียกว่า การคิดรอบทิศทาง (radiant thinking) ซึ่งเป็นโครงสร้างและกระบวนการที่อยู่ภายในสมองโดยแผนผังปัญญา (mind mapping) นี้เป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนเงาการคิดรอบทิศทางของเราออกมาให้ได้รับรู้ ทำให้เข้าใจระบบความคิดของตนเองและทำให้เกิดอิสระในการคิด และช่วยให้เกิดความเข้าใจและจดจำได้ง่าย ลักษณะของแผนผังทางปัญญาเป็นการเขียนได้รอบทิศทางอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงสนใจนำแนวคิดวรรณคดีพื้นฐานมาเป็นแนวทางในการ

จัดการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้นและช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทความวิจัยนี้จะนำเสนอผลการศึกษายอมรับผลผลิตเกษตรกรอินทรีย์ในมุมมองผู้บริโภค จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการปลูกในเกษตรกรและการเลือกใช้ผลผลิตเกษตรกรอินทรีย์ในกลุ่มผู้บริโภค อันส่งผลให้แนวโน้มการเกษตรอินทรีย์สูงขึ้นและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเครือข่ายคุณภาพพัฒนาการศึกษาวังทอง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้แก่ โรงเรียนบ้านหินทราย โรงเรียนชุมชน 15 บ้านเนินสว่าง โรงเรียนบ้านใหม่ชัยเจริญ โรงเรียนบ้านชำห้วย โรงเรียนบ้านนาพราน โรงเรียนบ้านน้ำริน จำนวน 6 ห้องเรียน มีนักเรียน 88 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 22 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเชิงบูรณาการโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =

4.93 และ S.D. = 0.03) จำนวน 5 แผน 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.25 – 0.75 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.21 - 0.92 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.75 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ซึ่งมากกว่า 0.5 ขึ้นไปทุกข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปผลการทดลอง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Paired – sample)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (One – sample)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา

การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 24.86 คะแนน (SD = 1.36) สูงกว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 14.95 คะแนน (SD = 3.14) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

หลังการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 22 คน ได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จำนวน 30 ข้อ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 24.86 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.68 และ S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการชั้นเรียนและบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.68 และ S.D. = 0.47) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.67 และ S.D. = 0.47) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการจัดการชั้นเรียนและบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยการเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด โดยอันดับแรก คือ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.86 และ S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ครูจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้คุณลักษณะเด่นที่เป็นจุดแข็งของตนในการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.73 และ S.D. = 0.46) และลำดับ 3 คือ ครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสื่อสาร โดยผ่านการวิเคราะห์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.64 และ S.D. = 0.49) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้เพื่อสร้างประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.59 และ S.D. = 0.50) และครูนำอุปสรรคหรือปัญหาในการทำงานของผู้เรียนมาอภิปรายร่วมกันเพื่อสร้างทักษะการรับมือและการพัฒนาตน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.59 และ S.D. = 0.50)

รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยการเรียงค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด โดยอันดับแรก คือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และสร้างความท้าทายในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.77 และ S.D. = 0.43) รองลงมา คือ นักเรียนได้รู้จักแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่หลากหลาย

อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.73 และ S.D. = 0.46) ลำดับ 3 คือ กิจกรรมไม่ยากเกินไป นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.68 และ S.D. = 0.48) ลำดับ 4 กิจกรรมมีความหลากหลายทำให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจเนื้อหามากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.64 และ S.D. = 0.49) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ ประเมินค่าและแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.55 และ S.D. = 0.51)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ จึงแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนได้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหลัก 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา ดังนี้

ในขั้นออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เลือกสรรวรรณคดี ผู้วิจัยได้เลือกวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก มาเป็นแกนกลางในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวรรณคดีที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียนในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 และพบว่าเนื้อหาในวรรณคดีเรื่องนี้มีลักษณะให้ข้อคิดในการปฏิบัติตนใช้ชีวิตกับผู้อื่น และคติธรรมเกี่ยวกับคุณธรรม อีกทั้งมีตัวละครที่หลากหลาย เหมาะสมในการนำมาใช้การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้ครบถ้วนทุกทักษะ ขั้นที่ 2 พิจารณาตัวชี้วัด ผู้วิจัยได้พิจารณาตัวชี้วัดให้ครอบคลุมทั้ง 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก ขั้นที่ 3 ระบุชุดผลงาน ผู้วิจัยได้กำหนดผลงานสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้หลังเรียน เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้จากเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดมาสร้างผลงานสำคัญ และกำหนดผลงาน ใบงานและชิ้นงาน สำหรับการประเมินการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียน เพื่อให้ทราบพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวรรณคดีที่เลือกและตอบสนองตัวชี้วัดที่กำหนด จะเห็นได้ว่าการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานดังกล่าว ช่วยปรับลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา โดยบูรณาการความรู้และทักษะในรายวิชาภาษาไทย ทั้ง 5 สาระการเรียนรู้เข้า

ด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามธรรมชาติของภาษาที่ต้องพัฒนาทักษะแต่ละด้านอย่างสัมพันธ์กัน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ สิริภัทร ชลสรานนท์ (2558) ได้ศึกษาและวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามมิติกับการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเชิงบรรยายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถด้านการเขียนเชิงบรรยายหลังเรียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามมิติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุนันทา อาจสัตว์ (2559, หน้า 55) ได้ศึกษาและวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน นวัตกรรมที่ใช้ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้าแบบบูรณาการตามแนวคิดวรรณคดีเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในขั้นที่ 4 สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา ทำให้นักเรียนได้เกิดทักษะในการรวบรวมความคิดที่กระจายและสลับซับซ้อนให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ละเอียด เข้าใจง่าย โดยแสดงออกด้วยการเชื่อมโยงเรื่องราวประเด็นสำคัญและประเด็นย่อย ๆ เข้าด้วยกัน โดยใช้สี รูปภาพ เส้น ลูกศร สัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งหลังจากที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญาส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ วีรศักดิ์ พุ่มเพชร (2559, หน้า 41) ได้ศึกษาและวิจัยการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญามีความแตกต่างกับผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการเรียนทางการเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับวัชรินทร์ อินทพรหม (2559, หน้า 63) ได้ศึกษาและวิจัยการใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดองค์กรท้องถิ่น ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดองค์กรท้องถิ่นของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนโดยนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญามาประยุกต์กับการสอนเนื้อหาวรรณคดี คือ การนำวรรณคดีมาเป็นแกนกลางในการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด และหลักการใช้ภาษาไทย เชื่อมโยงสัมพันธ์กับวรรณคดี ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาที่ครบถ้วนในระยะเวลาที่กำหนด และผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ ชวิน พงษ์ผจญ (2562, หน้า 119) พบว่า การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อการเรียนวรรณคดีแบบเดิมที่เน้นการท่องจำเนื้อหาเป็นสำคัญมาเป็นการคิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงบทเรียนกับประเด็นต่าง ๆ ในชีวิตจริง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเห็นคุณค่าของวรรณคดีมากขึ้น และยังทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาแบบองค์รวม การอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดไปพร้อมกับการเรียนรู้วรรณคดี ซึ่งเป็นการเรียนภาษาที่มีประสิทธิภาพกว่าการเรียนแบบแยกแต่ละทักษะออกจากกัน โดยการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนผ่านการศึกษาของชีวิตตัวละครในวรรณคดีเป็นหลัก การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้ทักษะการคิดวิเคราะห์ในการเรียนวรรณคดีมากยิ่งขึ้น นำไปสู่ความเข้าใจวรรณคดีในฐานะบทเรียน และภาพสะท้อนประสบการณ์ชีวิตมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในการอ่านวรรณคดี

อีกทั้งประกอบกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา โดยใช้ขั้นตอนการสร้างแผนผังทางปัญญา ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ มีความคิดริเริ่ม การจินตนาการได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ซึ่งต้องอาศัยความคิดที่หลากหลาย ทำให้สามารถพัฒนาความคิด การคิดรวบยอด การเชื่อมโยงรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้ศึกษา สะท้อนออกมาเป็นความคิดที่กว้างขวาง หลากหลาย ช่วยให้เกิดความจำ มีการวางแผน การแก้ปัญหา การตัดสินใจต่าง ๆ ออกมาเป็นรูปธรรมได้อย่างดี ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนง่ายต่อการจดจำ ได้แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เกิดความสนุกสนานท้าทาย เกิดความเข้าใจในเนื้อหาเป็นโครงสร้างภาพรวมเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและคงทน จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังทางปัญญา ส่งผลให้ผู้สร้างแผนผังทางปัญญาสามารถทำความเข้าใจ จดจำ ลำดับการคิดก่อนและหลังในเรื่องต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น และส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งโรจน์ ขอบหวาน (2555, หน้า 96) ได้ศึกษาและวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังทางปัญญากับกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังทางปัญญามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธกรณ์ ก่อศิลป์ (2555) ที่ศึกษาและวิจัยการพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วยด้านการเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา สามารถทำให้ผู้เรียนได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียนที่หลากหลาย ไม่น่าเบื่อ ได้ใช้ความคิด แสดงออกได้อย่างเต็มที่ เข้าใจเนื้อหาในโครงสร้างภาพรวม โดยครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก เช่น คอยแนะนำให้คำปรึกษาเพิ่มเติมแก่นักเรียน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปปรับปรุงการปฏิบัติกิจกรรมครั้งต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีมโนทัศน์ในเรื่องที่เรียนได้อย่างชัดเจน มีความสามารถในการสื่อสาร และทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระตือรือร้นและสนุกสนาน สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561, หน้า 11) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะการเรียนรู้ การคิด ทักษะชีวิต โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาหรือครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เพื่อที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ได้ในชีวิตจริง และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดา กะแจจะจันทร์ (2557) ที่ศึกษาและวิจัยผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยก่อนที่จะใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีไทยที่ศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังทางปัญญา มีลักษณะกิจกรรมที่หลากหลายและมีกระบวนการกลุ่ม จึงจำเป็นต้องใช้เวลามาก ดังนั้น ครูควรคำนึงถึงเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ และในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในเรื่องอื่น ๆ หรือวรรณคดีไทยในลักษณะอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2540). การพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวิน พงษ์ผจญ. (2562). การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน: แนวคิด แนวทางปฏิบัติและประเด็นที่ควรพิจารณา. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ, 26(2), 95-125 สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/abc/article/view/179443>

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นตัง.

พิรุณไพบร์ย์ สำโรงทอง. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภูษิมา ภิญญิตวิวัฒน์. (2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2565, จาก <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>

ยุทธกรณ์ ก่อศิลป์. (2555). การพัฒนาความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา รายวิชา ส 32103 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/16 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รุ่งโรจน์ ขอบหวาน. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังทางปัญญากับกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ลักษณ์ กะแจจันท์. (2557). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาของโทนี บูซาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- วัชรินทร์ อินทรพรม. (2559). การใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดการองค์การท้องถิ่นของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- วีรศักดิ์ พุ่มเพชร. (2559). การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2564). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564. พิษณุโลก: โรงเรียนบ้านน้ำริน.
- สิริภัทร ชลศรานนท์. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามมิติร่วมกับการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเชิงบรรยาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา อาจสัตรู. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้าแบบบูรณาการตามแนวคิดวรรณคดีเป็นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสวนบุญโญภิรักษ์ ลำพูน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

Development the Short Course Learning Law for Social Education Teachers to Law Teachers

สุริยะ หาญพิชัย¹ ปนัดดา พาณิชนพรัตน์² พรรณทิพย์ เพ็ชรวิจิตร³
Suriya Hanphichai, Panadda Panichayapan, Phanthip Petchvichit

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย 3) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังคมศึกษาและนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา จำนวน 33 คน ที่สมัครเข้าอบรมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 แผน 18 ชั่วโมง 2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินเจตคติต่อการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจ และแบบบันทึก การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย คือ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. สารการเรียนรู้ 4. กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อการเรียนรู้ และ 6. การวัดและประเมินผล มีแผนจัดการเรียนรู้ 5 แผน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสรุปผลได้ว่าหลักสูตรการจัดการเรียนรู้

Received: 2023-03-28 Revised: 2023-05-14 Accepted: 2023-05-18

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: hanpichai@hotmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University

ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้กฎหมายของครูสังคมศึกษาให้สูงขึ้นได้

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อย่างสั้น; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; กฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษา

Abstracts

This Research has four purposes. Firstly, to develop the short course learning; Law for social education teachers to law teachers. Secondly, to compare the achievement before and after finishing the course. Finally, to reach the participant's attitude toward the learning management of Law for Social Education Teachers. The sample in this study is three-five social education teachers and senior social education students attending the course. The research instruments consisted of 1) the Law for social education teachers' curriculum and 2) the five learning plans for eighteen hours. The collected research data tools consisted of the learning achievement test, the attitude test, the satisfaction test, and the learning log. The statistics used in the study are mean, standard deviation, t-test, and content analysis. The results found that: 1) the short course learning curriculum of Law for Social Education Teachers, its principles, objectives, learning substances, learning processes, instructional media, and assessments are overall at the best level. 2) the participants' learning achievement in this course is statistically higher at .05 significance. Furthermore, the participants' attitudes toward this course are statistically higher at .05 significance. Satisfaction with the short course was at the highest level. Therefore, the short course learning curriculum of Law for Social Education Teachers that the researcher developed can improve the learning achievement and attitudes towards legal learning of the social education teachers attending the course.

Keywords: short course learning development; learning achievement; law for social education teachers

บทนำ (Introduction)

การให้บริการวิชาการแก่สังคมนับเป็นภารกิจที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตครูมีอาชีพและการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้เพื่อพัฒนาครูในโรงเรียนประถมและมัธยม การ

ให้บริการวิชาการดังกล่าวอาจจะให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรืออาจคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสมการให้บริการฝึกอบรมนอกจากจะเป็นการทำประโยชน์แก่สังคมชุมชนสถาบันอุดมศึกษาเองก็จะเกิดการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ของอาจารย์ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัยรวมทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนและท้องถิ่น (ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์ และปริญญวิทย์ ธนนาถเขาวรินทร์, 2562) การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกจึงเป็นบทบาทสำคัญที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีกำหนดเป้าหมายให้สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี สาขาวิชาสังคมศึกษาจึงให้ความสำคัญเป้าหมายดังกล่าวจึงนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของครูและนักศึกษาสังคมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางสังคมอันเกี่ยวข้องกับกฎหมาย เนื่องด้วยกฎหมายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งกฎหมายเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และแทรกอยู่ทุกมิติในสังคมเพื่อควบคุมให้เกิดความเรียบร้อยในสังคม เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายซื้อขาย กฎหมายเช่าทรัพย์สินกฎหมายอาญาทั้งส่วนของการลักขังซึ่งปล้นไปจนถึงกระบวนการวิธีพิจารณาความในศาล การศึกษาความรู้ในกฎหมายจึงเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดกับทุกคนและต้องทำความเข้าใจในกฎหมายอย่างลึกเลื่อง (พรเพ็ญ ไตรพงษ์ ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล และสรศักดิ์ มั่นศิลป์, 2560) จากการสำรวจครูผู้สอนสังคมศึกษาในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี และสระบุรี พบว่า ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกฎหมายเบื้องต้นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความสนใจใคร่เรียนรู้เหตุการณ์บ้านเมืองและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ในขณะที่ครูผู้สอนเองก็มีความรู้ที่จำกัดไม่สามารถจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษากฎหมายสำหรับครูผู้สอนกฎหมายแก่นักเรียน เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายให้แก่ครูผู้สอนสังคมศึกษา สาขาสังคมศึกษา จึงได้จัดทำหลักสูตรอบรมระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูผู้สอนสังคมศึกษา เพื่อมุ่งเสริมศักยภาพให้แก่ครูหรืออาจารย์ผู้สอนในเนื้อหาวิชาดังกล่าวทั้งที่มีและไม่มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายโดยตรงให้เข้าใจเนื้อหากฎหมายเบื้องต้นเพียงพอที่จะนำไปสอนในชั้นเรียนได้ (มารุต พัฒนาผล, 2562) เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในโรงเรียนต้องศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย หลักนิติธรรม ตลอดจนหน้าที่พลเมืองในการปฏิบัติตามกฎหมาย ฯลฯ แต่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้มีพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายจึงทำให้เกิดอุปสรรคในการเรียนการสอน

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สาขาวิชาสังคมศึกษาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย เพื่อที่จะสามารถพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นเพื่อจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้อบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ในการนำความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนต่อไป

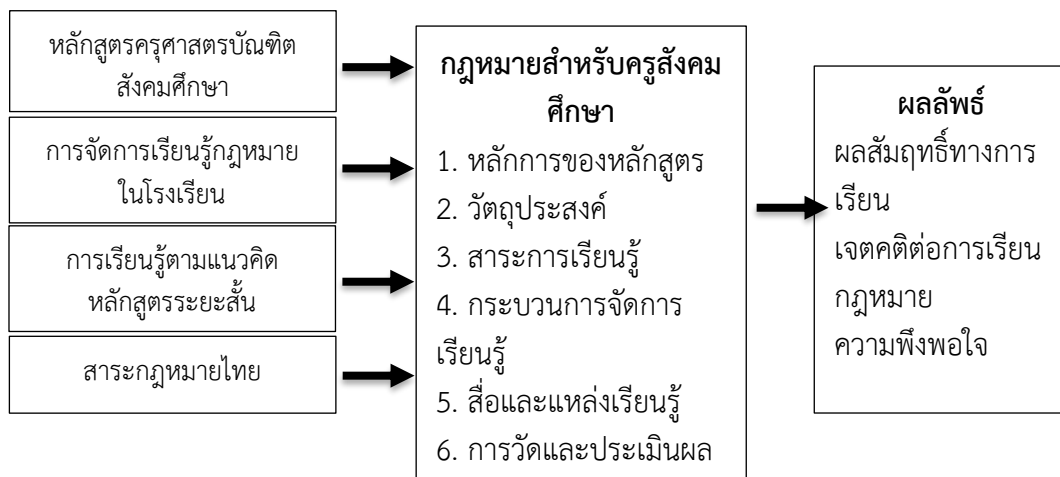
วัตถุประสงค์การวิจัย (Introduction)

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย ซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ประยุกต์ตามแนวคิดของ วัชร บวรณสิงห์ (2544 : 189) ได้อธิบายว่าหลักสูตรระยะสั้นเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงเป็นเรื่อง ๆ เฉพาะอย่างสำหรับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มเพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือประสบการณ์ หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือทัศนคติของบุคคลไปในทางที่ต้องการ โดยใช้ระยะเวลาไม่ยาวนานนัก หลักสูตรระยะสั้นอาจหมายถึงหลักสูตรรายวิชาเลือกในโรงเรียนที่ครูสร้างขึ้น หลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะเรื่องสำหรับบุคลากรในโรงเรียน หรือสำหรับผู้ปกครอง หรือคนในชุมชน หรือหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อบริการวิชาการหรือวิชาชีพให้แก่ชุมชน หรือหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น (วัชร บวรณสิงห์ 2544, 190-193) ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) สำรวจและวิเคราะห์ความจำเป็นในการจัดหลักสูตรระยะสั้น
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตรระยะสั้น
- 3) จัดทำโครงการ แผนงานการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) สร้างและพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนและกระบวนการพัฒนา คือ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเตรียมการร่างหลักสูตร สร้างและพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตร และประเมินผลหลักสูตร
- 5) การวางแผนการบริหารหลักสูตร ซึ่งจะต้องพิจารณาองค์ประกอบการดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน เช่น งบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นต้น
- 6) ดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมีบุคลากรรับผิดชอบงานที่มอบหมาย มีการประสานงาน อำนวยความสะดวกให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
- 7) ประเมินผลการใช้หลักสูตร ควรพิจารณาอย่างเป็นระบบตั้งแต่การประเมินข้อมูลนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Output)
- 8) ติดตามผลการดำเนินการตามโครงการ ควรติดตามผลว่าผลผลิตของหลักสูตรได้นำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนหรือฝึกอบรมนี้ไปใช้บ้างหรือไม่ ใช้แล้วได้ผลมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย ดำเนินการวิจัยโดยการประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, 2566) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

เป็นการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมาย สำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายในการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 สืบเสาะสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1.2 คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ประชุมวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

1.3 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นและดำเนินการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้น และศึกษาเอกสารงานวิชาการที่เกี่ยวกับการเรียนรู้กฎหมายไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

1.4 รวมทั้งทำการกำหนดรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ จากนั้นทำการร่างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาให้ครบ

ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ ประชุมคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร

1.5 นำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินตามมาตรฐาน 4 มาตรฐาน คือ 1) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม 4) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม จากนั้นนำข้อมูลจากการประเมินมาหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน

1.6 ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ทำการวิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่สอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ประกอบด้วย 1) ระบบกฎหมายไทย 2) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3) กฎหมายอาญา 4) กฎหมายวิธีพิจารณาความ 5) เทคนิคการสอนกฎหมาย

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำข้อมูลจากการประเมินมาหาค่า IOC แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน และนำความเห็นและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

2. ผลการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

2.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังคมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี และนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองกลุ่มเล็ก คือ นักศึกษาสาขาสังคมศึกษา ชั้นปี 2 จำนวน 7 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการอบรมหลักสูตร ได้แก่ ครูสังคมศึกษาและนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา ชั้นปี 4 จำนวน 33 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย ดังนี้

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ 1) หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย และ 2) และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 แผน ประกอบด้วย 1) ระบบกฎหมายไทย 3 ชั่วโมง 2) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3 ชั่วโมง 3) กฎหมายอาญา 3 ชั่วโมง 4) กฎหมายวิธีพิจารณาความ 3 ชั่วโมง 5) เทคนิคการสอนกฎหมาย 6 ชั่วโมง ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น จำนวน 18 ชั่วโมง

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีข้อคำถามที่เป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ 2) แบบ

ประเมินเจตคติต่อการเรียนรู้กฎหมายเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert Scale) โดยประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความสนใจในการเรียนกฎหมาย ด้านตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมาย ด้านการนำกฎหมายไปประโยชน์ 3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert Scale) โดยประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความพึงพอใจ ด้านการนำความรู้ไปใช้ จำนวน 12 ข้อ 4) แบบบันทึกกิจกรรม เป็นแบบบันทึกเหตุการณ์หรือผลการจัดกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้น

2.3 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผลเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3.2 หลังจากสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินเจตคติต่อการเรียนรู้และประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แล้วได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ เพื่อทำการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของคำถามในแต่ละข้อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ คลอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องของการใช้ภาษา และสอดคล้องกับการวิจัย ได้ค่า IOC = 0.915

2.3.3 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงแล้วจึงได้นำไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาอื่น จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (coefficient alpha) มีค่าเท่ากับ 0.905

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ให้เวลา 20 นาที และทำแบบประเมินเจตคติต่อการเรียนรู้กฎหมาย จำนวน 10 ข้อ ให้เวลา 10 นาที

2.4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

2.4.3 หลังทำการสอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ให้เวลา 20 นาที และทำแบบประเมินเจตคติต่อการเรียนรู้กฎหมาย จำนวน 10 ข้อ ให้เวลา 10 นาที

2.4.4 ให้นักศึกษาสะท้อนผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกกิจกรรม และทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา จำนวน 12 ข้อ

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 นำหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายและแผนจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์วิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) และด้านผลลัพธ์ (E2)

2.5.2 นำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระ (t-test Dependent)

2.5.3 นำข้อมูลเจตคติต่อการเรียนกฎหมายมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระ (t-test Dependent)

2.5.4 นำข้อมูลความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เพื่อสรุปผลเชิงพรรณนา

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.5.5 นำข้อมูลจากแบบบันทึกเหตุการณ์หรือผลการจัดกิจกรรมที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้นมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วประมวลผลในรูปความเรียงแบบบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Methods)

1. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายและแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ผลการสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษา โดยผ่านการสังเคราะห์องค์ประกอบจากแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น ได้องค์ประกอบของหลักสูตรทั้งหมด 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สารการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการลงรายละเอียดขององค์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ประกอบด้วย 1) แผนการเรียนรู้ระบบกฎหมายไทย 3 ชั่วโมง 2) แผนการเรียนรู้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3 ชั่วโมง 3) แผนการเรียนรู้กฎหมายอาญา 3 ชั่วโมง 4) แผนการเรียนรู้กฎหมายวิธีพิจารณาความ 3 ชั่วโมง 5) แผนการเรียนรู้เทคนิคการสอนกฎหมาย 6 ชั่วโมง

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายสรุปผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณภาพของหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

รายการประเมินหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ ของรูปแบบ
1. ความเป็นไปได้	5.00	0.00	ดีมาก
2. ความเป็นประโยชน์	4.67	0.22	ดีมาก
3. ความเหมาะสม	4.60	0.26	ดีมาก
4. ความถูกต้องครอบคลุม	4.67	0.22	ดีมาก
รวม	4.82	0.14	ดีมาก

จากตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายพบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สารการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านความเป็นไปได้นี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความเป็นประโยชน์ ความถูกต้องครอบคลุม และด้านความเหมาะสม ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความสอดคล้องของแผนการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

แผนการเรียนรู้	IOC		ความ สอดคล้อง
1. ระบบกฎหมายไทย	1	0.00	มาก
2. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	1	0.00	มาก
3. กฎหมายอาญา	1	0.00	มาก
4. กฎหมายวิธีพิจารณาความ	1	0.00	มาก
5. เทคนิคการสอนกฎหมาย	1	0.00	มาก

แผนการเรียนรู้	IOC		ความ สอดคล้อง
รวม	1	0.00	มาก

จากตาราง 2 ประเมินความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้ 5 แผน ประกอบด้วย 1) ระบบกฎหมายไทย 3 ชั่วโมง 2) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3 ชั่วโมง 3) กฎหมายอาญา 3 ชั่วโมง 4) กฎหมายวิธีพิจารณาความ 3 ชั่วโมง 5) เทคนิคการสอนกฎหมาย 6 ชั่วโมง พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินค่า IOC = 1

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

ขั้นตอน	จำนวนผู้เข้าอบรม	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)	ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ (E2)
1. การทดลองกลุ่มเล็ก	7	82.40	84.60
2. การอบรม	33	86.72	84.58

จากตาราง 3 พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายเท่ากับ 86.72/84.58 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2 ผลการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายด้วยสถิติ t-test

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	33	10	3.31	3.46	32	5.79	.000*
หลังเรียน	33	10	8.46	1.92			

จากตาราง 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยหลักสูตรระยะสั้น
กฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยหลักสูตรระยะสั้นกฎหมาย
สำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	33	3.48	0.36	32	6.37	.000*
หลังเรียน	33	4.16	0.21			

จากตาราง 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนรู้หลังเรียนรู้ด้วยหลักสูตรระยะสั้น
กฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยหลักสูตรระยะสั้น
กฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ด้านตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับดีมาก
รองลงมาคือ ด้านความสนใจในการเรียนกฎหมาย และด้านการนำกฎหมายไปประโยชน์ ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อหลักสูตร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
ด้านความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ 92.40)	4.62	0.32	มากที่สุด
1. ความสำคัญของหัวข้อในการบรรยาย/อภิปราย	4.61	0.39	มากที่สุด
2. ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรมและกิจกรรม เรียนรู้	4.56	0.42	มากที่สุด
3. ระดับความรู้ความเข้าใจที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม	4.66	0.37	มากที่สุด
4. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระหลักสูตรการเรียนรู้	4.64	0.34	มากที่สุด
ด้านความพึงพอใจ (ร้อยละ 94.40)	4.72	0.30	มากที่สุด
1. ประโยชน์ของเนื้อหาสาระที่ให้ความรู้ตรงและเหมาะสม กับการเรียน	4.80	0.35	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของวิทยากรในเรื่องที่ให้ความรู้	4.83	0.41	มากที่สุด
3. เอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสม	4.72	0.43	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของระยะเวลา และสถานที่ในการจัด อบรม	4.64	0.46	มากที่สุด
5. ระดับความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมการอบรม	4.82	0.33	มากที่สุด

ด้านการนำความรู้ไปใช้ (ร้อยละ 94.20)	4.71	0.30	มากที่สุด
1. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียน	4.74	0.36	มากที่สุด
2. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้กับการประกอบอาชีพ/ ปฏิบัติงาน	4.67	0.38	มากที่สุด
3. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.72	0.41	มากที่สุด
รวม	4.66	0.28	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.28 และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับแรกคือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 รองลงมาคือ ความพึงพอใจในการนำความรู้ไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 และความพึงพอใจในความรู้ความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความพึงพอใจในความรู้ความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า อันดับแรกในเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม รองลงมาคือ ความสำคัญของหัวข้อในการบรรยาย/อภิปราย ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระหลักสูตรการเรียนรู้ และความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรมและกิจกรรมเรียนรู้ และ และคิดเป็นร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในความรู้ความเข้าใจ ร้อยละ 92.80 ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า อันดับแรกคือ ความเหมาะสมของวิทยากรในเรื่องที่ให้ความรู้ รองลงมาคือ ระดับความพึงพอใจหลังจากการเข้าร่วมการอบรม รองลงมาคือ ประโยชน์ของเนื้อหาสาระที่ให้ความรู้ตรงและเหมาะสมกับการเรียน ตามด้วยเรื่องเอกสารประกอบการอบรม มีความเหมาะสม และความเหมาะสมของระยะเวลา และสถานที่ในการจัดอบรม ตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจ ร้อยละ 94.4 และความพึงพอใจในการนำความรู้ไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ลำดับแรกคือ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียน รองลงมาคือ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้กับการประกอบอาชีพ/ปฏิบัติงาน ตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีการนำความรู้ไปใช้ ร้อยละ 94.20

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากสรุปผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษา ผู้สอนกฎหมาย ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษา ผู้สอนกฎหมาย คือ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. สารการเรียนรู้ 4. กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5. สื่อการเรียนรู้ และ 6. การวัดและประเมินผล จากการประเมินภาพรวมของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีการกำหนดขอบข่ายและเป้าหมายของหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เข้าอบรม และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จึงทำให้เกิดประโยชน์ในการนำหลักสูตรไปใช้อบรมจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิกร แก้วทอง (2563) ที่ศึกษาพบว่าองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการฝึกอบรม สื่อ/ สิ่งอำนวยความสะดวก/อุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล โดยพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

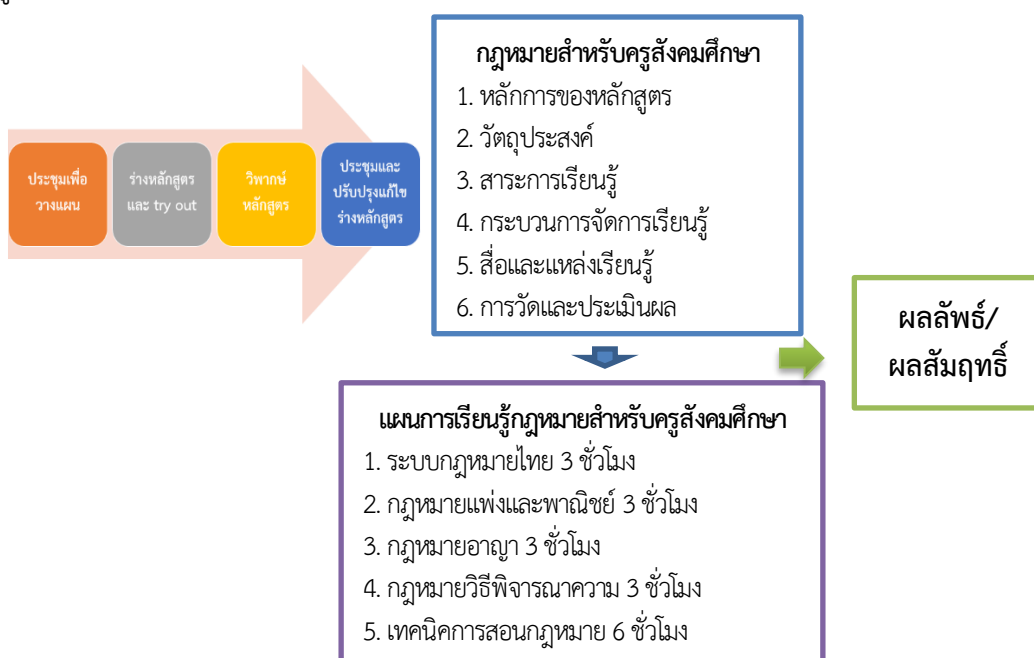
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหลักสูตรการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษา ผู้สอนกฎหมายของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ความตั้งใจของผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากรที่มีความรู้ การพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจสามารถจัดการเรียนรู้กฎหมายได้เป็นอย่างดี เมื่อได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นจึงทำให้เกิดการฝึกฝนทบทวนความรู้จนนำไปสู่ความเข้าใจอย่างแท้จริงและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนาภรณ์ ไชรัตน์ชัย หงส์วริน ไชยวงศ์ (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นขนมไทย เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากเกษตรกร สมาชิกนาแปลงใหญ่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า ชุดฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น เรื่อง ขนมไทย มีประสิทธิภาพของกระบวนการ ($E1=93.52$) และผลลัพธ์ ($E2=80.32$) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษา ผู้สอนกฎหมายของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่มีต่อเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้น เป็นผลอันเนื่องมาจากความมุ่งมั่นและตั้งใจเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากรที่มีความเพียรพยายาม ที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เข้าอบรมส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจต่อหลักสูตรระยะสั้นมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิกร แก้วทอง (2563) ที่ศึกษาพบว่าผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมหลังการใช้หลักสูตร กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านเจตคติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของ บุญญาดา ชัยนนทวัชร

(2559) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติเชิงเชิงบวกต่อการสอนโดยกำหนดวินัยในห้องเรียน การใช้เพลง การใช้คำถาม และใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียานุช มีจิต (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่องการเพิ่มมูลค่าการแปรรูปอาหารจากกล้วยน้ำว้าสำหรับกลุ่มสตรีและเยาวชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย พบว่า เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การแปรรูปอาหารจากกล้วยน้ำว้าของกลุ่มสตรีและเยาวชนภายหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มสตรีและเยาวชนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่องการเพิ่มมูลค่าการแปรรูปอาหารจากกล้วยน้ำว้า พบว่า โดยรวมกลุ่มสตรีและเยาวชนมีความพึงพอใจในระดับมาก

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายซึ่งสรุปผลได้ว่าการพัฒนาตามความต้องการของครูสังคมศึกษา จนเป็นหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระยะสั้นกฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายที่ผู้วิจัยมีการพัฒนาขึ้นตามแผนภาพประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ สารการเรียนรู้ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งมีแผนจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 5 แผน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้กฎหมายของนักศึกษาครูสังคมศึกษาให้สูงขึ้นได้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัยการพัฒนาหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรการเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายนี้มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้เสริมสร้างสมรรถนะให้กับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมาย

1.2 เพื่อให้การเรียนรู้อย่างยั่งยืนสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายมีประสิทธิภาพ ผู้ที่ผ่านการอบรมควรนำความรู้ที่ได้รับไปฝึกปฏิบัติจัดการเรียนการสอนกฎหมายในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป

1.3 ควรกำหนดระยะเวลาการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความรู้พื้นฐานของผู้เข้าอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสเรียนรู้กฎหมายสำหรับครูสังคมศึกษาผู้สอนกฎหมายและฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนกฎหมายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายมีเนื้อหาเยอะจึงอาจต้องใช้เวลาในการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นด้วยวิธีการวิจัยเชิงผสมผสานโดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยการติดตามผลการใช้หลักสูตรในระยะยาวเพื่อติดตามผลการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ปฏิบัติจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณรงค์ โพธิ์พูกษานันท์ ปุริปัญญาวิทย์ ธนนาถเขาวรินทร์. (2562). การศึกษาความต้องการการฝึกอบรมระยะสั้น. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2566). เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญญาดา ชัยนนทวิทย์. (2559). ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและเจตคติต่อวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 1 ของนักเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนโดยกำหนดวินัยในห้องเรียน การใช้เพลง การใช้คำถามและภาพการ์ตูนประกอบการสอน. วารสารศึกษาศาสตร์, 27(1). 89-100.
- ปริญญช มีจิต. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเรื่องการเพิ่มมูลค่าการแปรรูปอาหารจากกล้วยน้ำว้า สำหรับกลุ่มสตรีและเยาวชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย. วารสารครุพิบูล, 8 (2). 279-291.
- พรเพ็ญ ไตรพงษ์ ยุทธพงษ์ สลักกิจไพศาล และสรศักดิ์ มั่นศิลป์. (2560). พฤติกรรมและความคาดหวังของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในการเรียนวิชากฎหมายลักษณะนิติกรรมและ

- สัญญา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(1). 90-103.
- มารุต พัฒนา. (2562). แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรม
หลักสูตรและการเรียนรู้.
- วรารณ โอภาโส. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง ศิลปะการแต่งหน้าเพื่อ
อาชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มวิชาชีพงานเสริมสวย. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วัชร บวรณสิงห์. (2544). การบริหารหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัฒนาภรณ์ โชครัตนชัย หงส์วริน ไชยวงศ์. (2564). การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น “ขนมไทย” เพื่อ
ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากเกษตรกร สมาชิกนาแปลงใหญ่กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์.
วารสารชุมชนวิจัย, 15 (2). 82-93.
- สุทธิกร แก้วทอง. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของ
บุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Academic Achievement Development using Kahoot Games on Biographies
and Works of Famous People in the Creation of Thai Nation for 2nd Year of
Secondary Education Students, Demonstration School of Thepsatri Rajabhat
University

วีรวิทย์ บุญส่ง¹ จิรายุส บุชา² อัญณี สีหะวงศ์³

Veeravit Boonsong, Jirayut Bucha, Anyanee Sihawong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 1/2565 จำนวน 50 คนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อและแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 3 ด้าน รวม 18 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test แบบ dependent ผลการวิจัยพบว่า 1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 15 แผนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง

Received: 2023-02-06 Revised: 2023-03-11 Accepted: 2023-03-15

¹ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Department of Social Education, Faculty of Humanities and Social sciences, Thepsatri Rajabhat University
Corresponding Author e-mail: nookcm2000@hotmail.com

² สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Department of Social Education, Faculty of Humanities and Social sciences, Thepsatri Rajabhat University

³ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Department of Social Studies religion and culture, Demonstration Secondary School, Thepsatri Rajabhat University

1.00 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยหลังเรียน ($\bar{x}$ = 22.50, S.D. = 0.68) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 14.25, S.D. = 2.30) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.62, S.D. = 0.86)

คำสำคัญ (Keywords): เกม Kahoot; การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research aimed to develop lesson plans using Kahoot games, to compare academic achievement before and after studying, and to study satisfaction of 2nd year of secondary education after studying with Kahoot games under the subject of Biographies and Works of Famous People in the Creation of Thai Nation. The samples from purposive sampling included 50 students of 2nd year of secondary education, Class 6, Demonstration School of Thepsatri Rajabhat University in 1st semester of academic year 2022. Research instruments included 15 lesson plans, achievement test with 30 questions, and satisfaction survey in three dimensions totaling 18 questions. Statistics employed were average, standard deviation and dependent t-test. Findings show that 1. Fifteen lesson plans using Kahoot games under the subject of Biographies and Works of Famous People in the Creation of Thai Nation for 2nd year of secondary education students had the Index of Item Objective Congruence of between 0.67 to 1.00 with the average of 0.89. 2. The comparison result of academic achievement using Kahoot games under the subject of Biographies and Works of Famous People in the Creation of Thai Nation after studying ($\bar{x}$ = 22.50, S.D. = 0.68) was higher than the result before studying ($\bar{x}$ = 14.25, S.D. = 2.30) at the statistically significant level of .05. 3. The result of student satisfaction of 2nd year of secondary education after studying with Kahoot games under the subject of Biographies and Works of Famous People in the Creation of Thai Nation was overall at the highest level ($\bar{x}$ = 4.62, S.D. = 0.86).

Keywords: Kahoot game; Learning Management by using games; Academic Achievement

บทนำ (Introduction)

สาระการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์เป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ถูก กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 เป็นรายวิชาที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาทุกหลักสูตรในประเทศไทยและของทุก ๆ ประเทศ กำหนดให้เป็นวิชาที่ต้องเรียนและต้องรู้ดังที่ สมศักดิ์ ชูโต (2527) กล่าวว่า การศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะถือว่าเป็น รากฐานของวิชาการทุกสาขาและงานค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ถือเป็นรากฐานของ ความรู้ที่จะนำไปต่อยอด นำไปใช้อ้างอิง หรือนำไปปรับใช้ในการสอน ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ทางวิชาการ สอดคล้องกับ เยาวภา ประคองศิลป์(2542) ได้อธิบายว่าการทราบ ความเป็นมาในเรื่องราวต่างๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การค้นคว้าข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์จะช่วยให้มนุษย์เข้าใจและรับรู้เรื่องราวของประวัติศาสตร์มากขึ้น เพราะประวัติศาสตร์ คือวิวัฒนาการทางภูมิปัญญาของมนุษย์ที่เรียนรู้ ความจริงจากอดีต และประวัติศาสตร์นั้นยังเกิดจาก การกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์และการกระทำนั้นยังส่งผล ต่อสังคมอย่างกว้างขวาง จากการเก็บข้อมูลโดยการสำรวจจากบันทึกหลังการสอน จากการสังเกตและสอบถาม นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รายวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์และสังคมศึกษาเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากคิดว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ต้องฟังครูบรรยายเป็นส่วนใหญ่ และสิ่งที่ครูนำมาสอนเป็นเรื่องไกลตัว อีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญ คือ ครูขาดสิ่งจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนในรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากครูในยุคปฏิรูปยังไม่เข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริงทำให้เลือกวิธีสอนที่ไม่เหมาะสมกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูสั่งงานเกินกำลังความสามารถของนักเรียนและอาจส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการเรียน (เอกสารสรุปฝ่ายวิชาการ, 2564) สอดคล้องกับ สุริยา हमะจิ (2563) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้นครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอนแบบบรรยายอย่างเดียว ไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อ และนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น้อยมาก เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ น่าเบื่อหน่ายต้องท่องจำ ทำให้นักเรียนไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่สนใจเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น้อยไม่สามารถลำดับเหตุการณ์และเชื่อมโยงสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาประวัติศาสตร์ค่อนข้างต่ำ

รูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยสนับสนุนการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และการมี ปฏิสัมพันธ์กันของผู้เรียน โดยใช้บทเรียนที่มีความยืดหยุ่น เน้นการสืบค้น ให้การเรียนรู้ที่มีการ ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน และผู้เรียนเคารพคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ คือ การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธี โดยคำนึงถึงผู้เรียน สภาพแวดล้อม เนื้อหา สถานการณ์เพื่อตอบสนองการศึกษาและการเรียนรู้รวมไปถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยสามารถจัดการเรียน การสอนทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาแบบออนไลน์ และออฟไลน์มาเป็นส่วนประกอบ

ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด เกิดทักษะและ เกิดการเรียนรู้ที่ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นักพัฒนาการศึกษา บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงควรนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเข้ามาพัฒนาการศึกษาเนื่องจากมี ความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาการศึกษา และมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในทุกระดับชั้น โดยกำหนดแนวทางการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน และด้านผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนการศึกษาที่ต้องการให้คนไทยเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง มีคุณภาพ เป็นคนดีคนเก่ง มีความสุข มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันเวทีโลกและ แอปพลิเคชันเกมตอบ คำถามออนไลน์ (Kahoot)

เกม Kahoot หลักการของเกม Kahoot ประกอบด้วย การใช้คำถามปรนัย คำถามจะแสดงที่จอหน้าชั้นเรียนและให้นักเรียนตอบคำถามบนอุปกรณ์ของตนเอง เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรือไอแพด (นริลักษณ์ ปัทมะทัตต์, 2560) เกม Kahoot เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยสามารถช่วยให้นักเรียน เกิดความสนุกสนาน ทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้เต็มไปด้วยความเข้าใจและความสุข นอกจากนี้ ยังช่วยให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนอีกด้วย สุธนา สิริธินดิพันธ์ (2561) กล่าวถึงเกม Kahoot ไว้ว่าเป็นเกมที่ช่วยให้นักเรียนสร้างทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ รับ ความสนุกสนานรวมทั้งได้เรียนรู้โดยไม่รู้ตัวและศิริลักษณ์ เลิศหิรัญทรัพย์ (2560) ได้กล่าวว่า การใช้เกม Kahoot เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่า การเรียนแบบทั่วไป เนื่องจากนักเรียนจะได้แข่งขันกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และมีภาพกราฟิกเคลื่อนไหว ประกอบเพลงระหว่างการเล่น ทำให้ผู้เล่นเกิดความสนุกสนานได้ดีกว่าการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทอื่น เกม Kahoot เป็นแอปพลิเคชัน ที่ได้รับการแนะนำให้ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือที่ใช้งานได้ง่าย และรวดเร็ว เครื่องมือนี้จะให้นักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือในการโต้ตอบมีปฏิสัมพันธ์กับเกมคำถามบนจอหน้าชั้นเรียน หรือบนจอส่วนบุคคล ผลการใช้ Kahoot ในการเรียนการสอนพบว่า ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ช่วยให้นักเรียนมีความต้องการเข้าชั้นเรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีความสนุกสนานในการเรียนและเข้าใจเนื้อหามากขึ้น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังสามารถตรวจสอบและวิเคราะห์คำตอบของนักเรียนทำให้ทราบถึง จุดแข็งหรือจุดอ่อนในชั้นเรียนได้ (ศิริลักษณ์ เลิศหิรัญทรัพย์, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว พบว่า การใช้เกม Kahoot ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนสอนจัดเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่นักเรียนให้ความสนใจและทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีมีทักษะต่างๆ ตามเนื้อหาของเกม จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้รวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนให้สนุกสนานผ่อนคลายจากความตึงเครียดและยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะความคิดริเริ่มจากการบูรณาการความรู้ทักษะด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มีประโยชน์ต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ จึงได้พัฒนาเกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร่วมกับอาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา และครูพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาฯ ในมาตรฐานการเรียนรู้ ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย และส 4.3 ม.2/3 ระบุภูมิ

ปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาและธนบุรี และอิทธิพลของภูมิปัญญาดังกล่าวต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา เป็นการเพิ่มพูนความรู้และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยสูงกว่าก่อนเรียน ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยหลังเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 1/2565 จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 295 คน (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2565)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพ - สตรี ภาคเรียนที่ 1/2565 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากห้องเรียนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2/2564 โดยเฉลี่ยต่ำที่สุด จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 50 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหาและระยะเวลา

เนื้อหา: รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ระยะเวลา: การวิจัยนี้ใช้ระยะเวลา เดือนสิงหาคม – ตุลาคม พ.ศ. 2565

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 ชั่วโมง

ตัวแปร ตัวแปรต้น: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot

ตัวแปรตาม: - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและ ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย
- ความพึงพอใจทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและ ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและ ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย จำนวน 15 แผน หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการเรียน การสอน การวัด และประเมินผล ที่ใช้ในแต่ละชั่วโมง แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 หลังจากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติและ ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มี 2 ชุด แบ่งเป็นก่อนเรียน 1 ชุด และหลังเรียน 1 ชุดโดยข้อสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีข้อคำถามเหมือนกัน แต่มีการสลับข้อคำถามและตัวเลือก หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินความสอดคล้องแล้วนำมาคำนวณหาค่า IOC ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แล้วนำไป ทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์คายนารายณ์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 47 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความยากง่ายได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.38-0.62 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45-0.87 แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson, 1973) ได้ค่าเท่ากับ 0.85

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและ ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 3 ตอน รวม 18 ข้อ หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คนประเมิน แล้วนำมาคำนวณหาค่า IOC ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แล้วนำไป ทดลองใช้กับ นักเรียนโรงเรียนกอทัพบกอุปถัมภ์คายนารายณ์ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 47 คนแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตดำเนินการวิจัยโดยใช้เกม Kahoot มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากครูพี่เลี้ยง และขออนุมัติการดำเนินการวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียน

2. ผู้สอนสมัครเป็นสมาชิกใน Kahoot Program ผ่าน <https://kahoot.com/> ต่อมา กำหนดรูปแบบของเกม โดยผู้สอนเลือกสร้างเกม 3 รูปแบบ คือ Quiz Discussion และ Survey พร้อมทั้งประยุกต์ให้เนื้อหาสอดคล้องกับ หัวข้อ “ประวัติและ ผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย” ซึ่งผู้สอนได้สร้างเกม 2 ชุด เป็น Pre-test และ Post-test

3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้นักเรียนทราบพร้อมทั้งสอบถามความสนใจในการร่วมวิจัย
4. ก่อนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 25 นาที
5. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เรื่องประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย จำนวน 15 ครั้ง รวม 15 ชั่วโมง
6. หลังการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 2 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 25 นาที
7. เมื่อจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจจำนวน 18 ข้อ หลังจากนั้นผู้สอนจะแสดงคะแนนจาก Quiz ของเกม Kahoot แล้วให้นักเรียนสะท้อนข้อมูลรูปแบบการสอนโดยใช้เกม Kahoot ย้อนกลับแก่ผู้สอนอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรวจให้คะแนน แล้วจึงนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test แบบ dependent
2. คะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจ นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยปรับใช้เกณฑ์การแปลความหมายของบุญชม ศรีสะอาด (2546) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 - ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 1.51 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปรากฏผลดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยได้ศึกษา มาตรฐาน และตัวชี้วัดประจำรายวิชา แล้วออกแบบแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 15 แผน รวม 15 ชั่วโมงซึ่งในแต่ละแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัย กำหนดขั้นตอนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างแรงจูงใจ ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอข้อมูลใหม่ ขั้นที่ 4 ขั้นการฝึกฝน

และการนำไปใช้ ขั้นที่ 5 ขั้นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ หลังจากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนสังคมศึกษา และด้านนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 3 คน ประเมินความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เนื้อหาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot ผลการประเมินในภาพรวมมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย

n = 50

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	Df	t	Sig.
ก่อนเรียน	30	14.25	2.30	49	1.008.*	.000
หลังเรียน	30	22.50	0.68			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยหลังเรียน ($\bar{x} = 22.50$, S.D. = 0.68) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 14.25$, S.D. = 2.30) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยสูงกว่าก่อนการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกม Kahoot ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	ด้านรูปแบบ			
1	การกำหนดกฎกติกาและวิธีการเล่นที่ชัดเจน	4.80	0.56	มากที่สุด
2	เกม Kahoot มีความเหมาะสม ไม่ยากหรือง่ายเกินไป	4.65	0.66	มากที่สุด
3	เกม Kahoot มีความสอดคล้องกับสาระเนื้อหาการเรียนรู้	4.66	1.03	มากที่สุด
4	เกม Kahoot มีความหลากหลายและน่าสนใจ	4.83	0.50	มากที่สุด

ที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
5	เนื้อหาในเกม Kahoot เข้าใจง่ายเป็นไปตามลำดับขั้นตอน	4.68	0.68	มากที่สุด
	รวม	4.72	0.68	มากที่สุด
	ด้านประโยชน์			
6	นักเรียนมีความเข้าใจและได้รับความรู้ในหัวข้อ ที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้	4.66	1.26	มากที่สุด
7	นักเรียนรู้สึกสนุกจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ตลอดเวลาในขณะจัดกิจกรรม	4.55	1.22	มากที่สุด
8	เกม Kahoot ทำให้เกิดความสนใจที่จะเข้าเรียนมากกว่าการเรียนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่	4.66	0.68	มากที่สุด
9	นักเรียนรู้สึกไม่ท้อถอยขณะมีการเรียนการสอนโดยใช้เกม Kahoot	4.55	0.22	มากที่สุด
10	นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน	4.62	0.65	มากที่สุด
11	หลังจากการใช้เกม Kahoot นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากขึ้น	4.55	0.12	มากที่สุด
12	เกม Kahoot ทำให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์มากขึ้น	4.65	1.55	มากที่สุด
13	เกม Kahoot คือ สิ่งที่มีประโยชน์และช่วยให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น	4.53	1.04	มากที่สุด
	รวม	4.59	0.84	มากที่สุด
	ด้านความพึงพอใจ			
14	นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินในการเรียน	4.66	0.58	มากที่สุด
15	นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น	4.55	1.23	มากที่สุด
16	เกม Kahoot ทำให้นักเรียนชอบและอยากเรียนมากขึ้น	4.60	1.24	มากที่สุด
17	นักเรียนพึงพอใจต่อการใช้เกม Kahoot ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.61	0.64	มากที่สุด
18	ระบบอินเตอร์เน็ตมีความเสถียรและสามารถใช้งานได้ตลอดการจัดกิจกรรม	4.40	1.66	มาก
	รวม	4.56	1.07	มากที่สุด
	รวม	4.62	0.86	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกม Kahoot มีความหลากหลายและน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.50) รองลงมา การกำหนดกติกาและวิธีเล่นที่ชัดเจน ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.56) และ ระบบอินเตอร์เน็ตมีความเสถียรและสามารถใช้งานได้ตลอด

การจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 1.66) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยสามารถนำประเด็นมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot ประกอบการเรียนรู้ เรื่องประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีจำนวนทั้งสิ้น 15 แผน มีประสิทธิภาพ สร้างขึ้นอย่างถูกวิธี ผ่านขั้นตอนการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษามาตรฐาน และตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา รายวิชาประวัติศาสตร์ เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญ ในการสร้างสรรค์ชาติไทย โดยใช้เกม Kahoot ที่ ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการกิจกรรมผู้วิจัยกำหนด ขั้นตอนในการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างแรงจูงใจเป็นขั้นที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจต่อกิจกรรมและเนื้อหาที่ผู้สอนจะจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อเกม Kahoot ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนความรู้เดิมเป็นขั้นที่ผู้สอนดึงความรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่โดยการสอดแทรกข้อคำถามระหว่างเรียนโดยใช้เกม Kahoot ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอข้อมูลใหม่เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อเสนอเนื้อหาใหม่ๆ ความรู้ข้อมูลและความคิดเห็นใหม่ๆ โดยใช้เกม Kahoot ขั้นที่ 4 ขั้นการฝึกฝนและการนำไปใช้เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้นำความรู้ไปทบทวนและฝึกฝนให้เกิดความชำนาญและความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ และนำมาประยุกต์ใช้ได้จริง ขั้นที่ 5 ขั้นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คือ ให้ผู้เรียนสอบวัดความรู้ความสามารถหลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความสนุกสนาน สร้างแรงจูงใจให้อยากเรียน ดึงดูดความสนใจในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และสามารถเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Meijen (2017) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของนักเรียนโดยกล่าวว่า ผู้สอนบางคนใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถามเพื่อตรวจสอบการตอบรับของนักเรียนโดยใช้โทรศัพท์มือถือหลังจากประเมินตัวเลือกหลาย ๆ อย่าง ผู้วิจัยเลือก Kahoot ในการจัดกิจกรรม ซึ่งทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีขึ้น นักเรียนสามารถตั้งประเด็นคำถามและตอบคำถามระหว่างเรียนได้ รวมถึงการประเมินผลนั้น Kahoot จะแสดงชื่อคนที่ตอบถูกต้องและเร็วที่สุดในจอ ได้ระบุว่า Kahoot สร้างบรรยากาศในการแข่งขันและแรงผลักดันได้ 2 ทางคือ มีความปรารถนาในการพัฒนาตนเองโดยเปรียบเทียบคะแนนคราวแรกและคราวหลัง และเปรียบเทียบคะแนนกับเพื่อนที่เรียนด้วยกัน วิธีการนี้สนับสนุนในด้านทฤษฎีและการแสดงออกของการเรียนรู้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ต่ำ จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ นักเรียนกลุ่มดังกล่าวจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากกว่าที่จะเรียนรู้แบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ดังนั้นผู้สอนจึงมีการนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot มาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองลักษณะของผู้เรียน โดยใช้เกม Kahoot ที่นำมาใช้เป็นเกม ใช้เวลาไม่มาก มีกฎ กติกาสอดคล้องกับสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้เหมาะสมกับช่วงเวลา เน้นให้นักเรียนใช้ช่องทางออนไลน์ในการเล่นเกม เป็นการเรียนแบบเรียนปนเล่นที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน กระตุ้นความสนใจ ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย นักเรียนจึงจดจำประวัติ ผลงานและคุณูปการได้ ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทยรวมทั้ง เกม Kahoot เป็นลักษณะการแข่งขันรูปแบบรายบุคคลและกลุ่มในชั้นเรียน ช่วยให้นักเรียนสนุกกับการเรียนร่วมกับเพื่อน สามารถเข้าใจเนื้อหา วิชาที่เรียนมากขึ้น ทำให้รู้ผลคะแนนสามารถประเมินตนเองว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาหมากน้อยเพียงใดส่งผลให้นักเรียนสามารถปรับปรุงตนเองได้ในครั้งต่อไป นอกจากนี้ เกม Kahoot ยังมีรูปแบบการเล่นที่หลากหลายเช่น คำถามแบบปรนัย คำถามแบบถูกผิด คำถามแบบเขียนตอบสั้น คำถามแบบตอบเรียงลำดับ แต่ละรูปแบบก็มีข้อดี ข้อเสีย ที่แตกต่างกัน ทำให้ครูผู้สอนสามารถวัดความรู้ของนักเรียนได้หลากหลายมากขึ้น อีกทั้งยังได้รับการแนะนำ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ได้เรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2556) ได้กล่าวไว้ว่า เกมการศึกษาช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน มีส่วนร่วมในการเรียนสูงและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้สามารถจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้อย่างแม่นยำและคงทนยาวนาน สอดคล้องกับ ปิยะนุช เทือกเทพ (2563) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และผลจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เรื่องนโยบายการเงินการลงทุน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับประไพ สุวรรณสารคุณ และวัชรยา เล่าเรียนดี (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนสะกดคำยากของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม การศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนสะกดคำยาก ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บอพิศ เว็ดสูงเนิน (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้รูปแบบกิจกรรมผ่านเกม Kahoot มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยใช้รูปแบบกิจกรรมผ่านเกม Kahoot และไม่ใช่รูปแบบกิจกรรมผ่านเกม Kahoot ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยใช้รูปแบบกิจกรรมผ่านเกม Kahoot เมื่อ

เปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยไม่ใช้รูปแบบกิจกรรมผ่านเกม Kahoot มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียน โดยใช้เกม Kahoot เรื่อง ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการ ใช้ เกม Kahoot ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านรูปแบบ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการใช้ เกม Kahoot มีการกำหนดกฎกติกาที่ชัดเจน มีความเหมาะสม ไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป อีกทั้งมีความหลากหลาย และน่าสนใจ ประกอบกับการนำเนื้อหามาร้อยเรียงตามลำดับการเรียนรู้ทำให้เนื้อหาเข้าใจง่ายขึ้น ไปตามลำดับขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ismail & Mohammad (2017) ซึ่งนำเสนอว่า ด้วย ความที่เกม Kahoot เป็นเกมออนไลน์ผู้เล่นหรือผู้เรียนจึงไม่มีความยุ่งยากในการ เข้าถึงและเมื่อ ประยุกต์เข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมกับผู้เรียนแล้ว จะช่วยสามารถจูงใจ ให้ผู้เรียน สนใจเรียนได้มากขึ้น ด้านประโยชน์พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ เมื่อมีการสอนโดยใช้ เกม Kahoot นักเรียนรู้สึกไม่่วงนอน ขณะมีการเรียนการสอนและรู้สึก สนุกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning รวมทั้งเกิดความสนใจที่จะเข้าเรียน มากกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียวส่งผลให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนๆ รวมทั้งมี ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากขึ้น อีกทั้งเกม Kahoot ทำให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นมา เพื่อให้นักเรียนตอบคำถามโดยมีเวลาที่จำกัด โดยนักเรียนต้องแบ่งเวลา และปฏิบัติตามข้อกำหนดของ กิจกรรมแต่ละกิจกรรมซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงาน ของ Dellos (2015) ที่นำเสนอว่าประโยชน์ของ Kahoot program ที่มีการแข่งขันกันระหว่าง ผู้เรียนจะทำให้เกิดความสนุกสนานในชั้นเรียนมากขึ้น แม้ว่า จะอยู่กันคนละพื้นที่ แต่ก็สามารถเข้าถึง Kahoot program ได้ในขณะที่การสอนแบบดั้งเดิมจะทำให้เกิด ความเบื่อหน่ายและไม่สามารถตอบสนองต่อ การสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กยุคใหม่ได้ดังนั้น จึงต้องอาศัย การเรียนการสอนแบบเกมเป็นฐานเพื่อช่วย กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนมากขึ้น ด้านความ พึงพอใจพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระบบ อินเทอร์เน็ตมีความเสถียรและสามารถใช้งานได้ตลอดการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของการตอบ แบบสอบถามนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัญหาความเสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีต่อการเข้าระบบ Kahoot program จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ Kahoot program ได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกัน เวลาในการตอบคำถามของ Kahoot program ยังมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ผู้เรียนต้องตอบคำถามได้ไม่ทัน โดยไม่สามารถแก้ไขคำตอบของตนเองได้ เนื่องจากไม่สามารถแก้ไข คำตอบของตนเองได้นอกจากนี้ Kahoot program ยังแสดงผลคะแนนเพียง 3 อันดับแรกเท่านั้น ไม่ได้แสดงผลคะแนนทั้งหมด ซึ่งสอดคล้อง กับผลงานของ Hussein (2015) ซึ่งอธิบายปัญหาของการเข้าถึง Kahoot program ที่ต้องใช้ระบบ อินเทอร์เน็ต ถ้าไม่มีอินเทอร์เน็ต ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะไม่สามารถเข้าถึง คำถามได้รวมทั้งข้อจำกัดของ Kahoot program บางประการ ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ในการตอบคำถาม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ก่อนนำเกม Kahoot ประกอบการเรียน เรื่องประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปใช้ประกอบการสอน ผู้สอนควรชี้แจงกฎกติกาการเล่นเกมนักเรียนทราบก่อนอย่างละเอียด เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและเกิดปัญหาระหว่างการเล่น และในขั้นตอนการอภิปรายหลังการเล่นเกมนักเรียนจะต้องกำหนดขอบเขตการอภิปรายให้ชัดเจน ครอบคลุมจุดประสงค์ของการเรียนรู้และควบคุมการอภิปรายให้มีความเหมาะสมเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในเกม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรใช้รูปแบบเกมให้หลากหลายมากขึ้น เพราะเกม Kahoot มีรูปแบบในการเล่นที่หลากหลาย อาทิเช่น คำถามแบบปรนัย คำถามแบบถูกผิด คำถามแบบอัตนัย คำถามแบบจับคู่ จะทำให้ผู้วิจัยสามารถวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้หลากหลายมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อศึกษาผลการวิจัยว่าจะสอดคล้องหรือแตกต่างไปจากการทดลองที่ผู้วิจัยศึกษามาแล้วหรือไม่
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม Kahoot ในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อศึกษาผลว่าจะเป็นไปตามผลจากการทดลองที่ผู้วิจัยศึกษามาแล้วหรือไม่

เอกสารอ้างอิง (References)

- ทิตินา แคมมณี. (2556). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- นริลักษณ์ ปัทมทัตต์. (2560). การใช้สื่อการสอน Kahoot เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4. Retrieved October 22, 2022, from http://www.swis.act.ac.th/html_edu/act/temp_emp_research/2813.pdf.
- บอพิศ เว็ดสูงเนิน. (2561). การประยุกต์ใช้รูปแบบกิจกรรมผ่านเกม Kahoot รายวิชาบัญชีต้นทุน 2 นักศึกษา ปวส.1 สาขาวิชาการบัญชี. เพชรบูรณ์: วิทยาลัยการอาชีพวิเชียรบุรี
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประไพ สุวรรณสารคุณ และวัชรวิภา เถาเรียนดี. (2554). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนสะกดคำยากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 2(2), 211-221.
- ปิยะนุช เทือกเทพ. (2563). ผลสัมฤทธิ์และผลจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อผ่านเกม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 9(2), 175-241.
- เยาวภา ประคองศิลป์. (2542, กรกฎาคม-กันยายน). ถึงเวลาหรือยังที่คนในท้องถิ่นควรให้ความสนใจประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. วารสารศูนย์บริการวิชาการ. 7(3),

- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2564). *เอกสารสรุปฝ่ายวิชาการ*. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- _____. (2565). *ข้อมูลนักเรียน*. ลพบุรี: ผู้แต่ง.
- ศิริลักษณ์ เลิศหิรัญทรัพย์. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์โดยใช้แอปพลิเคชันคาสูท ในการจัดการเรียนการสอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. Retrieved October 22, 2022, from http://elsd.ssru.ac.th/siriluck_le/pluginfile.php/141/block_html/content/วิจัยในชั้นเรียน2560.pdf.
- ศิริลักษณ์ เลิศหิรัญทรัพย์. 2560. *การศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการสร้างสรรค์ผลงานบนแท็บเล็ตโดยใช้ แฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ผ่านสื่อสังคมระดับประถมศึกษา*. Retrieved October 22, 2022, from http://elsd.ssru.ac.th/siriluck_le/pluifinile.php/141/block_html/content/.pdf.
- สมศักดิ์ ชูโต. (2527). *การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย*. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุธนา สิริธินดิพันธ์. (2561). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมควบคู่กับการใช้แอปพลิเคชันคาสูท เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา (Unpublished Master's thesis)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
- สุริยา hmeji. (2563). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอดำรงวิทยาร จังหวัดนครศรีธรรมราช, 639-650 ใน รายงานการประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test (5th ed.)*. New York: Harper Collins.
- Dellos, R. (2015). Kahoot! A digital game resource for learning. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 12(4), 49-52.
- Hussein, B. A. (2015). A blended learning approach to teaching project management: A model for active Participation and involvement: Insights from Norway. *Education Sciences*, 5(2), 104-129.
- Ismail, M. & Mohammad, J. A. (2017). Kahoot: A Promising Tool for Formative Assessment in Medical Education. *Education in Medicine Journal*, 9(2), 19-26.
- Kuder, Frederic G. and M.W. Richardson. (1937). "The Theory of the Estimation of Test Reliability", *Psychometrika*, 2(September), 151-160.

Meijen. (2017). Student Engagement Kahoot: School of Sport and Exercise Sciences.
Retrieved October 22, 2022, from
<https://www.kent.ac.uk/elearning/files/kahoot.pdf>.

อิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ
ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน
ผ่านความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ
The Influence of Product Innovation and Process Innovation that
affects the Sustainable Competitive Advantage through the
Entrepreneurship of SMEs in SamutPrakan Province

วสุธิดา นักเกษม¹ ยูวลักษณ์ เวชวิทยากหลัง²
Wasutida Nakkasem, Yuwalak Vejwittayakhleng

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่มีผลต่อความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ผ่านความสามารถของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลความสามารถของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้งหมด 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่าด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ด้านความสามารถของผู้ประกอบการ มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ ความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆออกสู่ตลาด มีผลิตภัณฑ์ที่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือหลากหลายมากขึ้นและผลิตภัณฑ์ใหม่ตรงกับความต้องการของตลาดปัจจุบันรวมถึงการออกแบบการบริการในรูปแบบใหม่ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อสร้างความมีชื่อเสียงของธุรกิจ

Received: 2023-02-05 Revised: 2023-03-20 Accepted: 2023-03-24

¹ อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี Lecturer, Faculty of Management Science, Rajabhat Dhonburi University. Corresponding Author e-mail: wasutida.n@dru.ac.th

² อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี President of Rajabhat Dhonburi University

คำสำคัญ (Keywords): นวัตกรรมผลิตภัณฑ์; นวัตกรรมกระบวนการ; ความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน; ความสามารถของผู้ประกอบการ

Abstract

The purpose of this research was to study 1) to study the influence of microorganisms on the performance of microorganisms. 2) to study the influence of product innovation and process innovation on the ability of entrepreneurs in SMEs in SamutPrakan province; 3) to study the influence of product innovation and process innovation on the ability of entrepreneurs in SMEs in SamutPrakan province; Product innovation and process innovation through the ability of the operator to affect the ability to 4) To study the influence of entrepreneurial ability on sustainable competitiveness of SMEs in SamutPrakan province. The samples used in the study were the SMEs entrepreneurs in SamutPrakan province. The instrument used to collect data was a 5-level questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and hypothesis test with multiple regression analysis. The results of the research revealed that product innovation, entrepreneurial ability, and positive impact on the ability of SMEs entrepreneurs in SamutPrakan Province achieved the overall business achievement at a statistically significant level of 0. 05 on product innovation, focusing on the development of new products, improved or more diverse products, and new products that meet today's market needs, as well as service design. In the new form, proactive public relations to build business reputation.

Keywords: Product Innovation; Process Innovation; Sustainable Competitive Advantage; Entrepreneurship

บทนำ (Introduction)

ในยุคปัจจุบันที่ธุรกิจต่างๆ มีการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น การดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและมีความได้เปรียบทางการแข่งขันย่อมเป็นความท้าทายของผู้ประกอบการด้วยการพัฒนาธุรกิจใหม่ๆ หรือการขยายธุรกิจด้วยการต่อยอดสินค้าหรือบริการที่ทำอยู่ที่จะตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าเพิ่มสูงมากขึ้น ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของการพัฒนารูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ด้วยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนาหรือสร้างสรรค์สินค้าไปสู่การพัฒนาและต่อยอดให้กับธุรกิจที่เรียกว่า มูลค่าเพิ่มสินค้าหรือบริการ (คู่มือการพัฒนามูลค่าเพิ่ม, 2560)

ผู้ประกอบการจึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดการระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกองค์กรในการที่จะประกอบธุรกิจ (Hatten, 2009, 35) เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจโดย

ใช้สมรรถนะของตนเองและเครือข่ายเพื่อสร้างสังคมความเป็นผู้ประกอบการในการจัดการธุรกิจให้เจริญเติบโตพร้อมทั้งประยุกต์ใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับธุรกิจ (Baum & Locke, 2004, 587-598; Beaver & Jennings, 2005, 923-936) เพื่อสร้างกลไกในการขับเคลื่อนธุรกิจให้บรรลุเป้าหมาย (บุญทวรรณ วิงวอน, 2556, 94) ผ่านความเป็นผู้ประกอบการองค์การที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานทางอ้อมผ่านการแสวงหาโอกาสและการใช้นวัตกรรม ผลปฏิบัติงานดังกล่าวสามารถวัดได้ในรูปของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นโดยต้องอาศัยประสบการณ์ความเชี่ยวชาญชำนาญการและเครือข่าย (Dale, 1996, 46 ; Kast & Rosenzweig, 1995, 23) เนื่องจากทุนทางปัญญาเป็นสิ่งที่แฝงอยู่ในตัวมนุษย์ซึ่งแต่ละคนจะมีปัญหาหรือองค์ความรู้ฐานความรู้ที่มีอยู่ในตนเองโดยที่แต่ละองค์การต่างมีบุคลากรที่มีทุนทางปัญญาที่จะสามารถนำพาให้ศักยภาพและนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม (Youndt & Snell, 2004, 337-360) ผู้ประกอบการไทยก็ต้องศึกษาข้อมูลของตนเองและประเทศเพื่อนบ้านให้รอบด้าน อีกทั้งการเป็นพันธมิตรทางธุรกิจถือเป็นสิ่งที่สำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (วสุธิดา นักเกษม และประสพชัย พสุนนท์, 2561)

การสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขันในเชิงธุรกิจ องค์การส่วนมากจึงได้ประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งเสมือนเป็นอาวุธที่ใช้ในการแข่งขันและมีความสำคัญอย่างมากต่อองค์การ เพราะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมสนับสนุนองค์การให้สามารถนำความรู้ทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยี และประสบการณ์ มาสร้างสรรค์ความแปลกใหม่ให้กับสินค้าและบริการ รวมทั้งวิธีการและกระบวนการในการสร้าง ผลิต และส่งมอบสินค้าและบริการให้กับลูกค้า (Tidd, J., Bessant, J., & Pavitt, K., 2005) รวมถึงมีส่วนช่วยในการพัฒนาองค์การในด้านต่างๆ ไม่เพียงเฉพาะด้านสินค้าและบริการเท่านั้น แต่สามารถพัฒนาควบคู่ไปกับส่วนอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ สามารถที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการนวัตกรรมที่สามารถสร้างคุณค่าให้กับธุรกิจ และสร้างความได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจขององค์การได้ในระยะยาวต่อไป ปัจจุบันมีผู้ประกอบการ SMEs เป็นจำนวนมาก มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทยเพราะจะช่วยการสร้างงานสร้างรายได้ สร้างมูลค่าเพิ่มเป็นจุดเริ่มต้นในการลงทุน และสร้างเสริมประสบการณ์ช่วยเชื่อมโยงกับกิจกรรมขนาดใหญ่ และภาคการผลิตอื่น ๆ เช่น ภาคเกษตรกรรมเป็นแหล่งพัฒนาทักษะฝีมือ เป็นต้น ก่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนภูมิภาคและของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว จึงเป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้ที่ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนผ่านความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการเพื่อเป็นแนวทางนำข้อมูลด้านนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจให้กับผู้ประกอบการที่จะดำเนินธุรกิจ SMEs ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งการมีนวัตกรรมที่สามารถเอาชนะความซับซ้อนและความท้าทายจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก คือกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความสำเร็จและสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่มีผลต่อความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลความสามารถของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ผ่านความสามารถของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานการวิจัย (Research hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 นวัตกรรมผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานที่ 2 นวัตกรรมกระบวนการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานที่ 3 นวัตกรรมผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานที่ 4 นวัตกรรมกระบวนการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานที่ 5 ความสามารถของผู้ประกอบการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานที่ 6 ความสามารถของผู้ประกอบการเป็นตัวแปรกลางในความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานที่ 7 ความสามารถของผู้ประกอบการเป็นตัวแปรกลางในความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมกระบวนการและความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนในธุรกิจ SMEsจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสำรวจ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดสมุทรปราการ ดังนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทางของ แฮร์ (Hair, 2010) ที่เสนอว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ต้องมีขนาดอย่างน้อย 20 เท่าของตัวแปรที่ศึกษา โดยการวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 12 ตัวแปร ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า Likert – scale (1932) จำนวน 5 ระดับ โดยระดับที่ 1 เท่ากับเห็นด้วยน้อยที่สุด ถึงระดับ 5 เท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีการวัดตัวแปรดังรายละเอียดต่อไปนี้ 1) ปัจจัยด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์จำนวน 6 ข้อ 2) ปัจจัยด้านนวัตกรรมกระบวนการจำนวน 6 ข้อ 3) ปัจจัยด้านความสามารถของผู้ประกอบการจำนวน 14 ข้อ 4) ปัจจัยด้านความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน จำนวน 12 ข้อ

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

1. ทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย จากหนังสือ วารสาร และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นและสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

2. ร่างแบบสอบถามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้แนวคิดความสามารถของผู้ประกอบการ แนวคิดนวัตกรรมแนวคิดความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านพิจารณาเพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) จากค่าความสอดคล้องระหว่างค่าถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Consistency : IOC) มากกว่า 0.05 (ประสพชัย พสุนนท์, 2553)

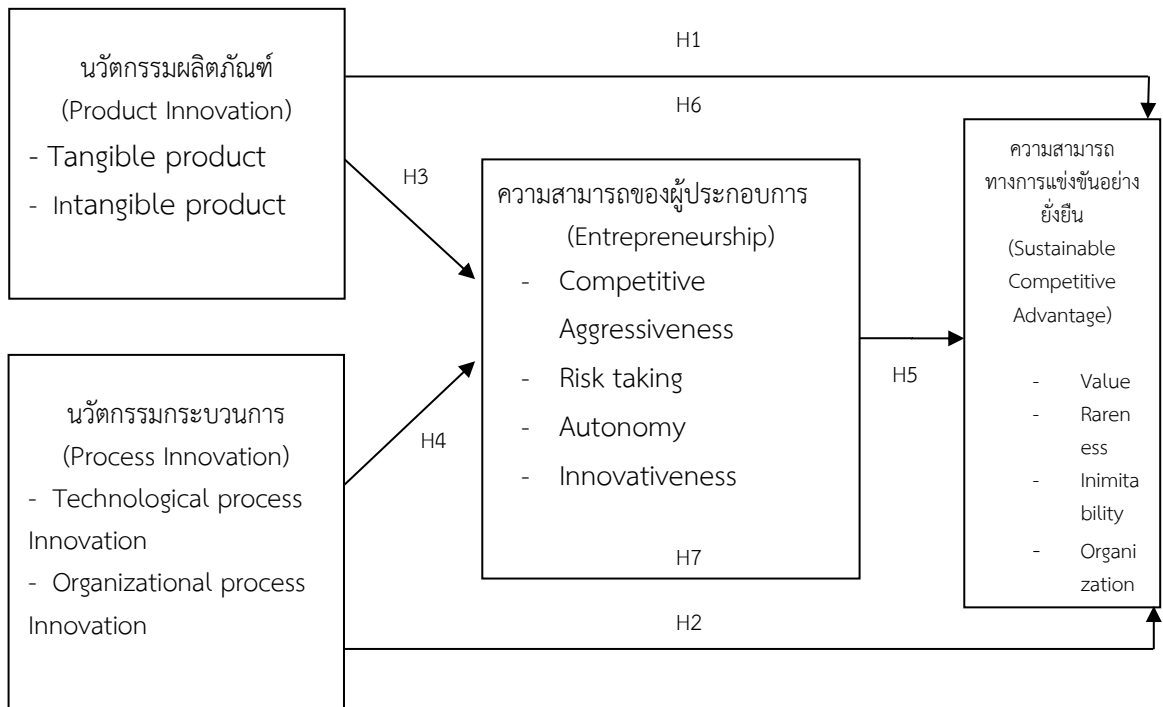
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.897 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง (สรชัย พิสารบุตร, 2549)

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อมั่น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 ชุด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน – เดือนตุลาคม พ.ศ.2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติพรรณนา ประกอบด้วยคือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Research Conceptual Framework)

กรอบแนวคิดการวิจัย: อิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนผ่านความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ

ที่มา: จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสามารถสรุปได้ดังนี้

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 240 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.03 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 34.97 โดยมีช่วงอายุมากที่สุด ดังนี้ อายุระหว่าง 31 -40 ปี ร้อยละ 67.1 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 21 – 30 ปี ร้อยละ 17.8 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 11 และน้อยที่สุดคืออายุมากกว่า 51 -60 ปี ร้อยละ 4.1 ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 72.6 สถานภาพสมรส ร้อยละ 50.70 ธุรกิจ SMEs ส่วนใหญ่ประเภทการผลิต ร้อยละ 45.42 รูปแบบการประกอบธุรกิจเป็นแบบบริษัท ร้อยละ 55.47 ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ 6-10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.20 จำนวนพนักงานในกิจการ 21 คนขึ้นไป ร้อยละ 64.20 และรายได้โดยประมาณในการทำธุรกิจต่อเดือนมากกว่า 500,001-1,000,000 บาท

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน ผ่านความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ

อิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์	4.01	0.31	มาก
2.ด้านนวัตกรรมกระบวนการ	4.11	0.27	มาก
3.ด้านความสามารถของผู้ประกอบการ	4.09	0.30	มาก
4.ด้านความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน	4.22	0.37	มาก
รวม	4.10	0.31	มาก

จากตารางที่ 1พบว่า ผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ มีเกี่ยวกับอิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมากอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน($\bar{X}=4.22$)ด้านนวัตกรรมกระบวนการ($\bar{X}=4.11$)ด้านความสามารถของผู้ประกอบการ($\bar{X}=4.09$) และด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์($\bar{X}=4.01$)

จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามพบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรตาม เกือบทุกด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.015 - 0.223 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ดังตาราง

ตารางที่ 2 การทดสอบสัมประสิทธิ์การถดถอยที่มีความสัมพันธ์กับนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน ผ่านความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการ

อิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และ นวัตกรรมกระบวนการ ที่ส่งผลต่อ ความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน	ความสามารถทางการแข่งขัน อย่างยั่งยืน		t	p- value
	สัมประสิทธิ์ ถดถอย	ความคลาด เคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (Constant)	2.717	0.235	11.583	0.000
ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์	0.088	0.038	2.311	0.022*
ด้านนวัตกรรมกระบวนการ	0.031	0.022	1.393	0.165
ด้านความสามารถของผู้ประกอบการ	0.073	0.026	2.786	0.006*
ด้านความสามารถทางการแข่งขันอย่าง ยั่งยืน	0.036	0.024	1.506	0.133
R = 0.340 $R^2 = 0.115$ $SE_{est} = 0.14375$ F = 6.304				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ด้านความสามารถของผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์โดยมุ่งเน้นในเรื่องของมี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆออกสู่ตลาดมีผลิตภัณฑ์ที่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือหลากหลายมากขึ้นและผลิตภัณฑ์ใหม่ตรงกับความต้องการของตลาดปัจจุบัน รวมถึงการออกแบบการบริการในรูปแบบใหม่การประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อสร้างความมีชื่อเสียงของธุรกิจ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ ที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน ผ่านความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการพบว่าด้านที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนนั้นได้แก่ด้านสอดคล้องกับแนวคิดของ(ภานุ, 2546) กล่าวว่า นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) คือ ผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตขึ้นในเชิงพาณิชย์ที่ได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น หรือเป็นสิ่งใหม่ ในตลาด นวัตกรรมนี้อาจจะเป็นของใหม่ต่อโลก ต่อประเทศ องค์กร หรือแม้แต่ตัวเราเอง นวัตกรรมผลิตภัณฑ์นั้นยังสามารถถูกแบ่งออกเป็นผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ (Tangible product) หรือ สินค้าทั่วไป (goods) เช่น

รถยนต์รุ่นใหม่, สตรีมเบอร์รี่ไร้เมล็ด, High Definition TV (HDTV) และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible product) หรือ การบริการ (services) เช่น package ทัวร์อนุรักษ์ธรรมชาติ, Telephone Banking, การใช้ internet, การให้บริการที่ปรึกษาเฉพาะด้าน และอีกด้านที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนนั้นได้แก่ด้านความสามารถของผู้ประกอบการทำงานโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้าและตลาดอย่างต่อเนื่องสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงรวมถึงบริหารจัดการอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือมีภาวะผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมรวมถึงมีความมานะอดทน พยายามและตั้งใจในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จมีการดำเนินงานเชิงรุก กล้าตัดสินใจมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค้นหาเทคนิคใหม่ในการบริหารจัดการมีการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและตัดสินใจมีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ตลอดจนแสวงหาวิธีการในการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและการคิดค้นและพัฒนาสินค้าใหม่อย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการของตลาดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดส ลัมพ์คิน และเทเลอร์ (Dess, Lumpkin and Taylor: 2005) ได้นำเสนอมิติความสามารถของผู้ประกอบการออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) หมายถึงความสามารถและความตั้งใจที่จะหาหนทางสร้างโอกาสให้แก่ตน เป็นคนที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง และสามารถตัดสินใจได้ในภาวะบีบคับ 2) ความมีนวัตกรรม (Innovativeness) หมายถึงการเป็นผู้มีความคิดริเริ่มเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการ และกรรมวิธีทางเทคโนโลยีใหม่ๆ สอดคล้องกับภัทรานิษฐ์ ทองสามสีและธีระวัฒน์ จันทิก (2559) ที่พบว่าการใช้เทคโนโลยี รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการทำงานและการพัฒนาโครงการเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 3) ความกล้าเสี่ยง (Risk taking) หมายถึงมีความกล้าเสี่ยง แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ กล้าเสี่ยงต่อสิ่งที่ตนไม่รู้ กล้าใช้ทรัพยากรจำนวนมากของตนเข้าผูกพันในการก่อตั้งกิจการและการกู้ยืมทรัพยากรจำนวนมาก 4) ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (Proactiveness) หมายถึงความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ คาดการณ์ปัญหาความต้องการ หรือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต แสดงให้เห็นมุมมองของผู้ประกอบการถึงการคาดการณ์ล่วงหน้าที่จะมาพร้อมกับนวัตกรรมใหม่ๆหรือกิจกรรมใหม่ที่ต้องลองเสี่ยง และ 5) ความแกร่งในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness) หมายถึงความต้องการแข่งขัน ทำให้คู่แข่งเข้าสู่ตลาดเดียวกันได้ลำบาก ผู้ประกอบการมีความมุ่งมั่นสูงในความพยายามล้ำหน้า และทำการต่างๆ ให้เหนือกว่าคู่แข่งในตลาด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามในการศึกษา ดังนั้น จึงควรนำผลการวิจัยนี้ไปศึกษาต่อยอดด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกกับกลุ่ม

ตัวอย่างเพื่อรับทราบข้อคิดเห็นต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพองค์การในการดำเนินงานผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการต่อไป

2. ควรศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรสาเหตุอื่นๆ ที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน ผ่านความสามารถของผู้ประกอบการในธุรกิจ SMEs จังหวัดสมุทรปราการเพื่อทดสอบความสัมพันธ์และอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของตัวแปรต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

3. ในการศึกษาครั้งต่อไปเพื่อให้ได้จะเป็นข้อค้นพบใหม่ๆ ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างองค์การอื่นๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่มีรูปแบบโครงสร้างหรือลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการภายในองค์การให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2560). ความสำคัญของการสร้างมูลค่าเพิ่ม. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2560 จากหนังสือคู่มือการพัฒนามูลค่าเพิ่ม
- นิลาวัลย์ สว่างรัตน์. (2558) . อิทธิพลเชิงโครงสร้างของความเป็นผู้ประกอบการ การมุ่งเน้นการตลาดการมุ่งเน้นนวัตกรรม และการมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่มีต่อผลการดำเนินงานขององค์กร. Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ : 8 ฉบับที่ : 3 เลขหน้า : 958-975.
- บุญทวรรณ วิงวอน. (2556). “ศักยภาพผู้ประกอบการและนวัตกรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในเขตภาคเหนือตอนบน.” ในเอกสารการประชุมวิชาการวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 6.หนา 1. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญทวรรณ วิงวอนและคณะ. (2557) . แนวทางการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่ากิจการวิสาหกิจขนาดย่อม อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปีที่ : 9 ฉบับที่ : 1 เลขหน้า : 102-119.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2553). เอกสารคำสอนวิจัยตลาด1. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง.
- ภัทรานิษฐ์ ทองสามสีและธีระวัฒน์ จันทิก.(2559).การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในโครงการทุนพัฒนาแผนธุรกิจนวัตกรรม. Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ : 9 ฉบับที่ : 2 เลขหน้า : 1564-1580.

- มณีนุช ทรวงสุรัตน์กุล. (2559). อิทธิพลของผู้บริหารระดับกลางในการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม กรณีศึกษา : บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน). Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ : 9 ฉบับที่ : 1 เลขหน้า : 283-297.
- เรวัตร ชาตรีวิศิษฐ์ และคณะ. (2553). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: อินเฮาส์ โนว์เลจ.
- วสุธิดา นักเกษม และ ประสพชัย พสุนนท์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการในเขตกรุงเทพมหานคร. Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ. ปีที่ 11, ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2561.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2552). การบริหารตลาดยุคใหม่ ฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2552. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2548). นโยบายธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- สรชัย พิศารบุตร; เสาวรส ใหญ่สว่าง; และปรีชา อัสวเดชาณุกร. (2549). การสร้างและประมวผลข้อมูลจากแบบสอบถาม. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2547). สูดยอนนวัตกรรมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- หทัยชนก วนิศกุลและคณะ. (2561).การพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมและกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีต่อความภักดีของลูกค้าร้านนมสด. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีที่: 13 ฉบับที่ : 1 เลขหน้า : 33-49.
- อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ และอำพล ชะโยมชัย. (2561). นวัตกรรมและผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน ของกิจการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (โอท็อป) ในประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีที่ : 38 ฉบับที่ : 1 เลขหน้า : 18-35.
- Barney, J. B. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. Journal of Management, 17(1), 99.
- Baum, J.R.,& Locke, E.A.(2004). The relationship of entrepreneurial traits, skill, and motivation to new venture growth. Journal of Applied Psychology, 89(4), 587-598.
- Dele, E. (1996). Management: theory and practice. (6th ed.). Tokyo: McGraw-Hill.
- Dess, G.G., Lumpkin, G.T. & Taylor, M.L. (2005). Strategic Management: Creating competitive advantage (2nded.). New York: McGraw-Hill.
- Dess, G.G., Lumpkin, G.T., and Eisner, A. B. (2007). Strategic Management: Creating Competitive Advantages. New York: The Free Press.

- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010). Multivariate Data Analysis. 7th Edition, Pearson, New York.
- Hatten, T.S. (2009). Small Business Management: Entrepreneurship and Beyond. (4th ed.). Ohio: South-Western.
- Herkema, S. (2003). A Complex Adaptive Perspective on Learning within Innovation Projects, The Learning Organization, Vol. 10, No. 6, pp. 340 – 346
- Hughes, L.W. (1987). The principal as leader. (2nd ed), New Jersey: Prentice –Hall, Inc.
- Jung, D. D., Chow, C. W., & Wu, A.. (2006). The role of transformational leadership in enhancing organizational innovation. The leadership quarterly 14 (4-5), 525-544
- Likert Rensis . (1932). "A Technique for the Measurement of Attitudes". Archives of Psychology. 140: 1–55.
- Luecke, Richard; Ralph Katz.(2003). Managing Creativity and Innovation. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Morton, J.A. (1971). Organization for Innovation: A Systems Approach to Technical Management: New York: McGraw-Hill.
- Philips Kotler. (2014) . Marketing Management. (14th ed.). New Jersey: Prentice - Hall.
- Tidd, J., Bessant,J., and Pavitt, K., (2005) Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organisational Change,3rd edition, John Wiley and Sons Ltd.
- Youndt, M. A. & Snell, S. A. (2004). Human Resource Configurations, Intellectual Capital,and Organizational Performance. Journal of Managerial Issues, 16(3), pp. 337-360.

แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการพัฒนางานวิจัยเพิ่มขึ้น
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
The Guidelines for Promoting and Supporting Research Development
of Academic Personnel at Rajamangala University
of Technology Thanyaburi

พรทรัพย์ ถนัตไธ¹
Pomsup Thanatrai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในปัจจุบัน และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พัฒนางานวิจัยเพิ่มขึ้น โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บุคลากรสายวิชาการประจำ จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารด้านการวิจัยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 6 คน การกำหนดการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการวิจัยของบุคลากรสายวิชาการมีประสบการณ์ทำวิจัยทั้งสถานะหัวหน้าโครงการวิจัย และผู้ร่วมวิจัย ลักษณะโครงการวิจัยที่ทำมีทั้งโครงการเดี่ยว และชุดโครงการวิจัย โดยแหล่งทุนที่ขอรับทุนมีทั้งแหล่งทุนภายในและแหล่งทุนภายนอก เหตุผลที่ทำงานวิจัย คือ เป็นภาระงานด้านหนึ่งของอาจารย์มหาวิทยาลัย เพิ่มพูนองค์ความรู้ที่มีอยู่เพื่อพัฒนางานการเรียนการสอน แก้ไขโจทย์วิจัยของชุมชน ผลตอบแทนชื่อเสียง และตำแหน่งทางวิชาการ สิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยมีค่อนข้างมากแต่ขาดห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานการวิจัย ส่วนการส่งเสริมและสนับสนุนของมหาวิทยาลัยมีทั้งการจัดอบรม การติดตามงานวิจัย การสนับสนุนตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย ตลอดจนการประกวดผลงานในประเทศและต่างประเทศ ปัญหาอุปสรรค คือ มีภาระงานสอนมากทำให้มีเวลาทำงานวิจัยน้อย และสถานที่ห้องทดลองที่อยู่ในตึกของคณะ มีเวลาเปิด – ปิด เป็นเวลา ทำให้ทำวิจัยเกินเวลาไม่ได้ ด้านสารเคมี หรือวัสดุอุปกรณ์บางอย่างไม่มีในประเทศต้องสั่งจากต่างประเทศทำ

Received: 2023-01-12 Revised: 2023-03-10 Accepted: 2023-03-14

¹ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Institute of Research and Development Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Corresponding Author e-mail: pomsup_t@rmutt.ac.th

ให้เกิดความล่าช้าในการทำวิจัย 2) แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการทำงานวิจัยเพิ่มขึ้นนั้น มหาวิทยาลัยมีการอบรมให้กับอาจารย์เพื่อให้รู้ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเพื่อให้ นักวิจัยเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน มีเวทีให้นักวิจัยประกวดทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีค่า สมนาคุณให้นักวิจัย มีการเชิดชูเกียรติแก่นักวิจัยเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้นักวิจัยดำเนินการวิจัย หากเครื่องมืออุปกรณ์ในมหาวิทยาลัยไม่มี มหาวิทยาลัยจะประสาน ร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นที่เป็นเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ นักวิจัยได้ดำเนินการ วิจัยได้อย่างคล่องตัว อีกทั้งมีงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้นักวิจัยได้ดำเนินการวิจัยหากไม่ได้รับ งบประมาณในการทำวิจัยจากทุนภายนอก และมหาวิทยาลัยยังชี้ให้เห็นว่าเมื่อทำงานวิจัยแล้วจะได้ ประโยชน์อย่างไร

คำสำคัญ (Keywords): บุคลากรสายวิชาการ; แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน; การพัฒนา งานวิจัย

Abstract

The objectives of this research were to study the current conditions in conducting research of academic personnel at Rajamangala University of Technology Thanyaburi; and to study the guidelines for promoting and supporting academic personnel at Rajamangala University of Technology Thanyaburi developing more research. This qualitative research was conducted by collecting the information from two groups of key informants: the full-time academic personnel and the research administrators or assigned people. The key informants were selected by purposive sampling, and the research instrument was the interview form. The data from the interview were analyzed by content analysis. The research findings were found that 1) regarding the research conditions, the academic personnel had experience in conducting research as research project leaders and co-researchers. There were research projects both research programs and research sub-projects with internal and external grants. The reasons for conducting research were to meet the workloads of faculty, to extend the knowledge for teaching and learning development, to solve the research problems of communities, to receive a return and reputation, and to get an academic position. There were a lot of research facilities, but there was a lack of standard research laboratories. The research promotion and support of the university were research training, tracking, and supporting research publication as well as domestic and international research competition. The research challenges were a lot of teaching workloads leading to less research working time. Building opening and closing times were fixed resulting in being unable to work on research over time.

Some chemicals or research equipment had to be ordered from abroad causing research delays. 2) The guidelines for promoting and supporting academic personnel to develop more research are providing the training about procedures of conducting research in order to proceed in the same way; providing the domestic and international research competition forums; providing research rewards and conferring an honor on the researchers as morale and encouragement. If the research facilities are not available, there should be the coordination with the domestic and international university network to allow the researchers carry out the research flexibly. Moreover, there should be the university research funding available in case of no external research funds. Also, the university points out the benefits of conducting the research.

Keywords: academic personnel; guidelines for promoting and supporting research devilmint; research promotion and support

บทนำ (Introduction)

หลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยให้เกิดความเสถียรภาพ และมีความมั่นคง จำเป็นต้องอาศัยความรู้และการพัฒนาความก้าวหน้าในการวิจัยและนวัตกรรมที่ต้องมีการสร้างองค์ความรู้ให้ทันสมัยตลอดเวลา เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการนำพาประเทศให้เกิดการพัฒนา มีความสามารถในการแข่งขันกับอารยประเทศโดยทัดเทียม สิ่งสำคัญต้องขับเคลื่อนประเทศจากประเทศที่ใช้แรงงานเข้มข้นไปเป็นประเทศที่ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรม อันเป็นการกระจายรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างภูมิคุ้มกันของประชาชน และทำให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกระแสของการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รัฐบาลได้กำหนดนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่เน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่การสร้างนวัตกรรมจึงเป็นส่วนที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายและเพื่อให้เกิดการสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่เป็นแนวทางให้ประเทศมียุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาประเทศ การวางยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) เป็นการวิเคราะห์แนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงของโลก ที่ทำให้ประเทศไทยจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศและปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมในปัจจุบัน ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อ

การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ (ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี. 2560)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีด้านการเรียนการสอน โดยมุ่งผลิตบัณฑิตมีอาชีพและพัฒนากำลังคนบนพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคมและนวัตกรรมที่เข้มแข็ง ตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศ การพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในช่วงปี 2557-2560 มุ่งเน้นการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ “มหาวิทยาลัยแห่งการสร้างนักปฏิบัติมีอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม” ซึ่งหมายถึงมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีความเป็นมืออาชีพ มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการ มีทักษะขั้นสูง มีความสามารถในการ “คิดเป็น ทำเป็น สร้างเป็น แก้ปัญหาเป็น สื่อสารเป็น” สู่ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม สนองต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป้าหมายของการพัฒนาประกอบไปด้วยการสร้างมืออาชีพคือ บัณฑิต ผู้สอน บุคลากร และการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยจึงกำหนดยุทธศาสตร์ 4 ด้าน เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย การสร้างบัณฑิตนักปฏิบัติมีอาชีพ พัฒนางานวิจัย และนวัตกรรม ส่งเสริมความเป็นนานาชาติ และการบริหารจัดการสมัยใหม่

จากบทสรุปผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีงบประมาณ 2561 พบว่า บุคลากรสายวิชาการได้รับทุนทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์จากภายในมหาวิทยาลัยจำนวน 315 โครงการ โดยมีหัวหน้าโครงการวิจัยและผู้ร่วมโครงการวิจัย จำนวน 355 คน จากอาจารย์ประจำจำนวน 963 คน คิดเป็นร้อยละ 36.87 ของอาจารย์ประจำ บุคลากรสายวิชาการได้รับทุนทำวิจัยหรืองานสร้างสรรค์จากหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยจำนวน 78 โครงการ มีหัวหน้าและผู้ร่วมโครงการวิจัย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 6.85 ของอาจารย์ประจำ และงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับนานาชาติ ปี 2561 จำนวน 133 บทความ

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมและบริหารจัดการงานวิจัย ตั้งแต่การเปิดรับข้อเสนอ การจัดสรรงบประมาณ การติดตามงานวิจัย ตลอดจนสรุปผล ปัญหา และอุปสรรค ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการพัฒนางานวิจัยเพิ่มขึ้น ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการเพิ่มจำนวนผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ ตลอดจนการตีพิมพ์เผยแพร่หรือนำไปใช้ประโยชน์ และผลักดันให้บุคลากรสายวิชาการขอทุนทำวิจัยจากหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในปัจจุบัน

2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พัฒนางานวิจัยเพิ่มขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นใช้วิธีแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรสายวิชาการประจำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 6 คน และผู้บริหารด้านการวิจัย จำนวน 6 คน ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา จำนวน 1 คน รองคณบดีฝ่ายวิจัยสายวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน รองคณบดีฝ่ายวิจัยสายสังคมศาสตร์ จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น จำนวน 12 คน ทั้งนี้หากการสัมภาษณ์ดังกล่าวผู้วิจัยยังไม่พบว่าข้อมูลอิ่มตัว ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เพิ่มโดยขอให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญก่อนหน้าแนะนำว่าจะสัมภาษณ์ใครจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว ผู้วิจัยจึงยุติการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยมีการออกแบบข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามที่มีความชัดเจนตายตัว ใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้และความชำนาญหรือมีความเชี่ยวชาญสามารถแสดงความคิดเห็นหรือทรรศนะได้อย่างหลากหลายในทุกแง่มุม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเอง โดยนัดหมายช่วงวัน เวลาที่เข้าเก็บข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจะคำนึงถึงช่วงเวลาที่คุณให้ข้อมูลสำคัญแต่ละรายสะดวกเมื่อถึงวัน เวลาตามที่นัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการสัมภาษณ์ โดยคำนึงถึงความรู้สึกและอิสระในการตอบคำถามของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และสงวนสิทธิ์ข้อมูลบางประการ ในกรณีผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ยินยอมให้เปิดเผยข้อมูล และหากมีการบันทึกเสียงหรือภาพ ผู้วิจัยจะทำการขออนุญาตก่อนทุกครั้ง ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับบุคลากรสายวิชาการประจำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารด้านการวิจัย ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะเลือกใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่านั้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการ โดย ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดย การตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกัน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 18 ท่าน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 บุคลากรสายวิชาการประจำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้แก่ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ จำนวน 4 ท่าน อาจารย์ จำนวน 3 ท่าน โดยส่วนใหญ่มีช่วงอายุตั้งแต่ 30 – 50 ปี และปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี มีทั้งได้ตำแหน่งทางวิชาการ และยังไม่ได้ตำแหน่งทาง วิชาการ เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดที่จะต้องขอตำแหน่งทางวิชาการ รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 1 ทั้งสิ้น 7 ท่าน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารด้านการวิจัยหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี ได้แก่ อธิการบดี 1 ท่าน รองอธิการบดี 1 ท่าน ผู้ช่วยอธิการบดี 1 ท่าน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา 1 ท่าน หัวหน้าฝ่ายวิจัยพัฒนาและบริการวิชาการ 1 ท่าน คณบดี 3 ท่าน รองคณบดี 2 ท่าน ผู้ช่วยคณบดี 1 ท่าน โดยส่วนใหญ่มีช่วงอายุตั้งแต่ 36 – 59 ปี และปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 2 ทั้งสิ้น 11 ท่าน

2. ประเด็นสภาพการวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรีในปัจจุบัน

ประสบการณ์การทำงานวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประสบการณ์เป็นทั้งหัวหน้า โครงการวิจัย ผู้ร่วมโครงการวิจัย และยังไม่เคยมีงานวิจัย ลักษณะโครงการวิจัยเป็นแบบ โครงการวิจัยเดี่ยว และโครงการวิจัยชุด โดยแหล่งทุนที่ขอทุนวิจัยมีทั้งแหล่งทุนภายในและแหล่งทุน ภายนอก จากกองทุนส่งเสริมงานวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รายได้มหาวิทยาลัย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานพัฒนาการวิจัย การเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

เหตุผลสำคัญที่ทำงานวิจัย คือ เป็นภาระงานด้านหนึ่งของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ของตนเอง อยากมีองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อีกทั้ง สามารถแก้โจทย์ปัญหาของชุมชนได้และเหตุผลที่ไม่ทำวิจัย เพราะไม่ถนัดในเรื่องของงานวิจัย ไม่กล้าที่จะทำ ไม่รู้ขั้นตอนการวิจัยเริ่มต้นอย่างไร และวิธีการเขียนเป็นอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลบางท่านยังไม่บรรจूप็นพนักงานมหาวิทยาลัยจึงไม่สามารถของงานวิจัยได้

สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัย มหาวิทยาลัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ ต่อการวิจัย แต่เครื่องมือบางชนิดจะมีรุ่นใหม่ ๆ ที่ทันสมัยออกมาเรื่อย ๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยยังไม่มี

มาตรฐานห้องปฏิบัติการ เนื่องจากปัจจุบันการขอทุนวิจัยภายนอก เจ้าของทุนจะสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานของห้องปฏิบัติการ

การส่งเสริมและสนับสนุนของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีการจัดอบรมการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย การสนับสนุนเงินรางวัลการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย การประกวดงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ มีการเชิญวิทยากรที่ได้รับความรู้ และมี การติดตามงานวิจัยเพื่อให้การดำเนินงานวิจัยแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

ปัญหาอุปสรรคในการทำงานวิจัย ด้านเวลาเพราะผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางท่านมีภาระงานสอนเยอะ ทำให้มีเวลาการทำงานวิจัยน้อย ด้านสถานที่ห้องทดลองที่อยู่ในตึกของคณะต่าง ๆ มีเวลเปิด - ปิด เป็นเวลา ดังนั้นการทดลองในห้องทดลองจะทำเกินเวลาเปิด - ปิด ตึกไม่ได้ ด้านการการประชาสัมพันธ์ ด้านสารเคมีหรือวัสดุอุปกรณ์ ด้านระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ด้านความถนัดของแต่ละบุคคล

3. แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การมีนโยบายการสนับสนุนบุคลากรสายวิชาการให้ทำงานวิจัย มหาวิทยาลัยสร้างแนวคิดและวิสัยทัศน์ให้กับอาจารย์เห็นถึงความสำคัญของงานวิจัยไม่ใช่ทำตามภาระหน้าที่ของตนเอง มหาวิทยาลัยมีโครงการนักวิจัยรุ่นใหม่สำหรับอาจารย์เพื่อให้อาจารย์ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัย ขั้นตอนและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัย มหาวิทยาลัยให้เงินค่าสมนาคุณการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในการตีพิมพ์ การจดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานวิจัย อีกทั้งยังให้รางวัลนักวิจัย หน่วยงาน สาขาที่มีผลงานวิจัยดีเด่น ที่มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยมาหลายปี เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยต่อไป มหาวิทยาลัยมีคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และมีโปรแกรมที่ช่วยเรื่องการตีพิมพ์ อีกทั้งมหาวิทยาลัยยังสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ มีการลงนามบันทึกข้อตกลงกับผู้เชี่ยวชาญพิเศษต่างประเทศเพื่อให้บุคลากรสายวิชาการได้ทำงานร่วมกับต่างประเทศมากขึ้น อีกทั้งยังมีศูนย์ Center of Excellence (COE) เพื่อให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ได้พัฒนาศักยภาพทักษะ และทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมอีกด้วย

การส่งเสริมให้บุคลากรสายวิชาการดำเนินการวิจัย และขอทุน มหาวิทยาลัยจัดอบรมเทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยให้กับอาจารย์สำหรับอาจารย์ที่ไม่เคยขอทุนวิจัย การขอทุนวิจัยนั้นประกอบด้วยงบประมาณแผ่นดิน หรืองบประมาณรายจ่าย ซึ่งมหาวิทยาลัยส่งข้อเสนอโครงการวิจัยให้กับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประเมินคุณภาพข้อเสนอ หากไม่ได้รับการสนับสนุนมหาวิทยาลัยจะจัดสรรเงินรายได้ให้เพื่อได้ดำเนินการวิจัย อีกทั้งมหาวิทยาลัยได้เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัยโดยงบประมาณกองทุนส่งเสริมงานวิจัย และยังส่งเสริมให้กับอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านการวิจัยขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก และยังสนับสนุนให้ลงพื้นที่เพื่อให้ได้โจทย์วิจัยกับภาคชุมชน และภาคอุตสาหกรรมอีกด้วย

การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรสายวิชาการให้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ โดยมีประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เรื่อง หลักเกณฑ์การปิดโครงการวิจัยที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนจากแหล่งทุนภายใน พ.ศ. 2559 มีการกำหนดระดับคุณภาพผลงานทางวิชาการ เมื่อนักวิจัยดำเนินโครงการวิจัยเรียบร้อยแล้วจะต้องปิดโครงการตามประกาศดังกล่าว ดังนั้น มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการให้ค่าสมนาคุณในการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย การจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร ซึ่งมีจำนวนเงินรางวัลจำแนกตามคุณภาพของผลงาน

สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการทำวิจัย มหาวิทยาลัยมีศูนย์เครื่องมือกลาง (RMUTT Central Lab) ที่รวมเครื่องมือต่าง ๆ ที่อาจารย์สามารถใช้ทำวิจัยได้ มีระบบส่งบทความวิจัยออนไลน์วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี RMUTT PUBLICATION เพื่อช่วยเหลือให้นักวิจัยจัดทำต้นฉบับบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ มีระบบการให้บริการออนไลน์ด้านงานจัดการทรัพยากรสัญญาณปัญหา “IP Clinic” ที่อำนวยความสะดวกในการตรวจสอบสถานะของคำขอรับการคุ้มครองทรัพยากรสัญญาณปัญหา มีระบบการส่งบทความออนไลน์เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและวิจัย มทร.ธัญบุรี (RMUTT RESEARCH JOURNAL) มีระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรม มทร. ธัญบุรี เป็นระบบสารสนเทศด้านการวิจัยแบบศูนย์กลาง (Centralized System) อีกทั้งมหาวิทยาลัยยังช่วยในการประสานงานร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นที่เป็นเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศในการใช้เครื่องมือเฉพาะทางให้กับนักวิจัย

มีการสนับสนุนงบประมาณทำวิจัยหากไม่ได้รับทุนภายนอก มหาวิทยาลัยมีงบประมาณกองทุนส่งเสริมงานวิจัยของมหาวิทยาลัย และมีงบประมาณรายได้ของมหาวิทยาลัย ซึ่งการยื่นขอรับการสนับสนุนจากทุนภายในนั้นจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้คุณภาพงานวิจัยของอาจารย์มีคุณภาพยิ่งขึ้น

มีนโยบายการสร้างบรรยากาศในการทำงานวิจัยกระตุ้นให้บุคลากรสายวิชาการทำงานวิจัย โดยผลงานวิจัยสามารถนำขอตำแหน่งทางวิชาการได้ มหาวิทยาลัยมีโครงการ one teacher one research

มีโครงการที่ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรม เช่น โครงการส่งเสริมบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยของภาครัฐไปปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในภาคเอกชน (Talent Mobility) โปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ITAP) เมื่อดำเนินงานวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว มหาวิทยาลัยยังมีสนับสนุนให้นำผลงานวิจัยไปประกวดผลงานวิจัย มีเงินรางวัลค่าตีพิมพ์ อำนาจความสะดวกในการจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรให้นักวิจัย และผู้บริหารทำเป็นตัวอย่างให้แก่อาจารย์ได้เห็นด้วย

อภิปรายผล (Research Discussion)

1. ประเด็นสภาพการวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในปัจจุบัน

ประสบการณ์ทำวิจัยในช่วง 5 ปี (ปีงบประมาณ 2557 – ปีงบประมาณ 2561) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเคยเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย และผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 ท่าน ไม่เคยเคยเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย แต่เป็นผู้ร่วมวิจัย จำนวน 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 7 ท่าน ผู้ที่ไม่เคยเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยแยกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ไม่เคยเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เนื่องจากเป็นลูกจ้างชั่วคราวจึงไม่สามารถขอทุนวิจัยได้ และเขียนงานวิจัยไม่เก่ง ไม่รู้ทิศทางในการเขียนจึงไม่ขอทุนวิจัยแต่เป็นผู้ร่วมวิจัยกับนักวิจัยท่านอื่น ลักษณะโครงการวิจัยเป็นแบบโครงการวิจัยเดี่ยว และโครงการวิจัยชุด โดยแหล่งทุนที่ขอทุนวิจัยมีทั้งแหล่งทุนภายในและแหล่งทุนภายนอกจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กองทุนส่งเสริมงานวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รายได้มหาวิทยาลัย

เหตุผลสำคัญที่ทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ด้านการวิจัยของตนเอง มีองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา สอดคล้องกับ น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์ (2551) กล่าวว่า ความต้องการในการทำวิจัยของบุคลากรโรงเรียน ส่วนใหญ่ต้องการทำวิจัย เพราะเห็นว่า การทำวิจัยจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงาน ร้อยละ 71.01 เมื่อลงพื้นที่แล้วพบโจทย์ปัญหาจากชุมชนสามารถแก้ไขโจทย์ปัญหาได้อย่างแท้จริง อีกทั้งงานวิจัยยังเป็นส่วนหนึ่งในการะงานของอาจารย์ โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ว่าด้วยการกำหนดภาระงานทางวิชาการของผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดไว้ว่า คณาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ต้องมีการะงานไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 35 ชั่วโมงในภาคการศึกษาปกติ ดังนี้ 1) ภาระงานสอน 2) ภาระงานวิจัยและงานวิชาการอื่น 3) ภาระงานบริการวิชาการ 4) ภาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 5) ภาระงานอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยและประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ส่วนเหตุผลที่ไม่ทำวิจัย เพราะไม่ถนัดในเรื่องของงานวิจัย ไม่กล้าที่จะทำ ไม่รู้ขั้นตอนการวิจัยเริ่มต้นอย่างไร และวิธีการเขียนเป็นอย่างไร

ปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยแล้ว เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยสำหรับนักวิจัยหน้าใหม่ สอดคล้องกับ น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์ (2551) กล่าวว่า จัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้ด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเพื่อให้บุคลากรได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัย และขั้นตอนในการทำวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางท่านยังไม่บรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย จึงไม่สามารถขอทุนวิจัยได้

สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัย มหาวิทยาลัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อการวิจัย ยกตัวอย่างเช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ แต่เครื่องมือบางชนิดจะมีรุ่นใหม่ ๆ ที่ทันสมัยออกมาเรื่อย ๆ มหาวิทยาลัยมีระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวกับงานวิจัย เพื่อบรรจุรับการดำเนินงานวิจัยแต่ละทุน

วิจัย มหาวิทยาลัยมีมาตรฐานการวิจัย ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ แต่ยังขาดมาตรฐานห้องปฏิบัติการวิจัย เนื่องจากปัจจุบันการขอทุนวิจัยภายนอกนั้น เจ้าของทุนจะสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานห้องปฏิบัติการวิจัย

การส่งเสริมและสนับสนุนของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีการจัดอบรมการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย การตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย สอดคล้องกับ น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์ (2551) กล่าวว่า จัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้ด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเพื่อให้บุคลากรได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัย และขั้นตอนในการทำวิจัย มีเงินรางวัลการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย มีการประกวดงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ มีการเชิญเกียรติคุณนักวิจัยที่ได้รับรางวัล และมีการติดตามงานวิจัยเพื่อให้การดำเนินงานวิจัยแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับ อุดมลักษณ์ บำรุงญาติ (2554) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพด้านการติดตามและประเมินผล คณะควรมีระบบการติดตามความก้าวหน้าของบุคลากรการวิจัย ตลอดจนโครงการวิจัยต่าง ๆ โดย การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามเพื่อตรวจและประเมินผลงานวิจัย และกำหนดให้บุคลากรการวิจัยส่งรายงานการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยงานวิจัยและบริการวิชาการ ประเมินผลคุณภาพ งานวิจัย และให้คำแนะนำการทำวิจัย ควรมีการนำเสนอผลงานวิจัยแบบเปิดกว้าง โดยจัดเวทีเสนอ ผลงานวิจัย เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สนใจเข้ารับฟัง การนำเสนอผลงานวิจัย และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน ตลอดจนเผยแพร่ ผลงานวิจัยในวารสารของคณะ รวมทั้งมีการประกาศเกียรติคุณในการที่บุคลากรการวิจัยของคณะได้รับรางวัล

ปัญหาอุปสรรคในการทำงานวิจัย ด้านเวลาเพราะผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางท่านมีภาระงานสอนเยอะ ทำให้ทำให้มีเวลาการทำวิจัยน้อย สอดคล้องกับ น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์ (2551) กล่าวว่า กำหนดนโยบายหรือมาตรการในการส่งเสริมการทำวิจัยให้ชัดเจนรวมทั้งลดภาระงานสอนหรือภาระงานอื่น ๆ ให้กับผู้ที่ทำวิจัย ด้านสถานที่ตึกที่คณะเปิด - ปิด เป็นเวลา ดังนั้นการทดลองในห้องทดลองจะทำเกินเวลาเปิด - ปิด ตึกไม่ได้ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านสารเคมีหรือวัสดุอุปกรณ์ สารเคมีหรือวัสดุอุปกรณ์บางชนิดต้องซื้อจากต่างประเทศ ทำให้ใช้เวลาในการจัดส่งนาน ส่งผลให้ระยะเวลาการทำวิจัยไม่เป็นไปตามแผน สอดคล้องกับ นพวรรณ รื่นแสง, และวรวรรณ สโมสรสุข.(2559). กล่าวว่า ปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยของผู้ที่ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยแต่ละด้าน เมื่อพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ย พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่มากที่สุดคือด้านบริหารจัดการ และรองลงมาคือ ด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติโครงการวิจัย แหล่งทดลองเฉพาะหาค่อนข้างยาก เนื่องจากงานวิจัยบางอย่างเป็นงานวิจัยใหม่ จำเป็นต้องจ้างวิเคราะห์ผล สถานที่รับจ้างวิเคราะห์อาจจะไม่มีเครื่องรองรับ การเบิกจ่ายงบประมาณ หากได้รับทุนภายนอกแล้วการดำเนินการวิจัยต้องจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ทำให้ติดกระบวนการบางอย่างทำให้งานวิจัยไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

2. แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การมีนโยบายการสนับสนุนบุคลากรสายวิชาการให้ทำงานวิจัย มหาวิทยาลัยสร้างแนวคิดและวิสัยทัศน์ให้กับอาจารย์เห็นถึงความสำคัญของงานวิจัยไม่ใช่ทำตามภาระหน้าที่ของตนเอง มหาวิทยาลัยมีโครงการนักวิจัยรุ่นใหม่สำหรับอาจารย์เพื่อให้อาจารย์ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัย ขั้นตอนและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัย สอดคล้องกับ น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์. (2551). กล่าวว่า จัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้ด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเพื่อให้บุคลากรได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัย และขั้นตอนในการทำวิจัย มหาวิทยาลัยให้เงินค่าสมนาคุณการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ในการตีพิมพ์ การจดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำวิจัย อีกทั้งยังให้รางวัลนักวิจัย หน่วยงาน สาขาที่มีผลงานวิจัยดีเด่น ที่มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยมาหลายปี เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยต่อไป สอดคล้องกับ น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์. (2551). กล่าวว่า ส่งเสริมให้บุคลากรที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพได้เผยแพร่ผลงานสู่วงการวิชาการในระดับชาติและระดับสากล ทั้งการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการนานาชาติ และการตีพิมพ์ในวารสารในระดับนานาชาติ มหาวิทยาลัยมีคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ หน่วยจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและถ่ายทอดเทคโนโลยี มทร.ธัญบุรี (TLO) เพื่อให้แก่นักวิจัยที่ทำงานวิจัยได้จดทะเบียนด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มี Publication clinic และมีโปรแกรมที่ช่วยเรื่องการตีพิมพ์ อีกทั้งมหาวิทยาลัยยังสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศ มีการลงนามบันทึกข้อตกลงกับผู้เชี่ยวชาญพิเศษต่างประเทศเพื่อให้บุคลากรสายวิชาการได้ทำงานร่วมกับต่างประเทศมากขึ้น อีกทั้งยังมีศูนย์ Center of Excellence (COE) เพื่อให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ได้พัฒนาศักยภาพ ทักษะ และทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมอีกด้วย

การส่งเสริมให้บุคลากรสายวิชาการดำเนินการวิจัย และขอทุน มหาวิทยาลัยจัดอบรมเทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยให้กับอาจารย์สำหรับอาจารย์ที่ไม่เคยขอทุนวิจัย การขอทุนวิจัยนั้นประกอบด้วยงบประมาณแผ่นดิน หรืองบประมาณรายจ่าย ซึ่งมหาวิทยาลัยส่งข้อเสนอโครงการวิจัยให้กับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประเมินคุณภาพข้อเสนอ หากไม่ได้รับการสนับสนุนมหาวิทยาลัยจะจัดสรรเงินรายได้ให้เพื่อได้ดำเนินการวิจัย อีกทั้งมหาวิทยาลัยได้เปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัยโดยงบประมาณกองทุนส่งเสริมงานวิจัย และมหาวิทยาลัยยังส่งเสริมให้กับอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านการวิจัยขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก และยังสนับสนุนให้ลงพื้นที่เพื่อให้ได้โจทย์วิจัยกับภาคชุมชน และภาคอุตสาหกรรมอีกด้วย

การส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรสายวิชาการมีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยมีประกาศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เรื่อง หลักเกณฑ์การปิดโครงการวิจัยที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนจากแหล่งทุนภายใน พ.ศ. 2559 มีการกำหนดระดับคุณภาพผลงานทางวิชาการ เมื่อนักวิจัยดำเนินโครงการวิจัยเรียบร้อยแล้วจะต้องปิดโครงการตาม

ประกาศดังกล่าว ดังนั้น มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการให้ค่าสมนาคุณในการตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย การจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร ซึ่งมีจำนวนเงินรางวัลที่สูงมาก สอดคล้องกับ น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์. (2551). กล่าวว่า ส่งเสริมให้บุคลากรที่มีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพได้เผยแพร่ผลงานสู่วงการวิชาการในระดับชาติและระดับสากล ทั้งการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการนานาชาติ และการตีพิมพ์ในวารสารในระดับนานาชาติ

สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในการทำวิจัย มหาวิทยาลัยมีศูนย์เครื่องมือกลาง (RMUTT central lab) ที่รวมเครื่องมือต่าง ๆ มีสถานที่ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีเลขที่ใบแจ้งอย่างถูกต้อง มีระบบส่งบทความวิจัยออนไลน์วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (RMUTT PUBLICATION CLINIC) เพื่อช่วยเหลือให้นักวิจัยจัดทำต้นฉบับบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ มีระบบการให้บริการออนไลน์ด้านงานจัดการทรัพย์สินทางปัญญา (IP Clinic) ที่อำนวยความสะดวกในการตรวจสอบสถานะของคำขอรับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา มีระบบส่งบทความออนไลน์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและวิจัย มทร.ธัญบุรี (RMUTT RESEARCH JOURNAL) มีระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรม มทร. ธัญบุรี เป็นระบบสารสนเทศด้านการวิจัยแบบศูนย์กลาง (Centralized System) หากมหาวิทยาลัยไม่มีเครื่องมือบางประเภท มหาวิทยาลัยจะประสานร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นที่เป็นเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ สอดคล้องกับ น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์. (2551). กล่าวว่า มีความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักวิจัยภายในหน่วยงานและระหว่างสถาบันต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

มีการสนับสนุนงบประมาณทำวิจัยหากไม่ได้รับทุนภายนอก มหาวิทยาลัยมีงบประมาณกองทุนส่งเสริมงานวิจัยของมหาวิทยาลัย และมีงบประมาณรายได้ของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ อุดมลักษณ์ บำรุงญาติ. (2554). กล่าวว่า จัดสรรทุนวิจัยเหมาะสมและสอดคล้องกับคุณภาพของการวิจัย เช่น การสนับสนุนโครงการวิจัยที่ได้ผลการพิจารณาระดับ 4 ดาวจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ แต่ไม่ได้รับงบประมาณให้ดำเนินโครงการวิจัย หรือการสนับสนุนโครงการวิจัยที่ยื่นขอทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ หรือทุนส่งเสริมนักวิจัยรุ่นใหม่ของฝ่ายวิชาการ สกว. และถูกปฏิเสธทุน เพื่อเป็นการส่งเสริม สร้างกำลังใจ และความกระตือรือร้นทางวิชาการ ในการขอทุนจากภายนอกและได้ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องหลังจบการศึกษาระดับปริญญาเอก ในการยื่นขอรับการสนับสนุนจากทุนภายในนั้นจะต้องมีการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้คุณภาพงานวิจัยของอาจารย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มีนโยบายกระตุ้นให้บุคลากรสายวิชาการทำงานวิจัย มหาวิทยาลัยกระตุ้นให้เห็นว่าการทำวิจัยนั้น สามารถนำขอตำแหน่งทางวิชาการได้ มหาวิทยาลัยมีโครงการ one teacher one research มีโครงการที่ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมอย่าง โครงการส่งเสริมบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยของภาครัฐไปปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในภาคเอกชน (Talent Mobility) โปรแกรมสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ITAP) เมื่อดำเนินงานวิจัยแล้วเสร็จแล้ว มหาวิทยาลัยชี้ให้เห็นว่าการ

ทำงานวิจัยนั้นเป็นประโยชน์ต่อตัวนักวิจัยเอง เช่น นำไปสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการ การประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือน รางวัล และตามมาด้วยชื่อเสียง มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ และเชิดชูนักวิจัยดีเด่นที่สร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ อุดมลักษณ์ บำรุงญาติ. (2554). กล่าวว่า ควรมีการกำหนดมาตรการสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการขึ้นชมผลงาน ระหว่างบุคลากรการวิจัยด้วยกัน อีกทั้งผู้บริหารเพียงไม่แต่สร้างนโยบายมาเท่านั้น แต่ทำให้นักวิจัยได้เห็นด้วยว่าการทำงานวิจัยนั้นเป็นประโยชน์อย่างไร

กล่าวโดยสรุป การวิจัยในครั้งนี้ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการพัฒนางานวิจัยเพิ่มขึ้นไว้ ดังนั้น มหาวิทยาลัย ผู้บริหาร อาจารย์ นักวิจัยสามารถใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการศึกษาซึ่งจะนำเสนอในข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1.1 มหาวิทยาลัยควรมีระบบการแจ้งเตือนและวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานวิจัยเพิ่มขึ้น

1.2 มหาวิทยาลัยควรกำหนดภาระงานวิจัยที่ชัดเจน เช่น ลดภาระงานสอน หรืองานอื่น ๆ เพื่อให้ให้นักวิจัยมีเวลาทำวิจัยเพิ่มขึ้น

1.3 มหาวิทยาลัยควรมีเครือข่ายพี่เลี้ยงนักวิจัยเพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัย การเขียนรายงานการวิจัย การเบิกจ่ายงบประมาณการวิจัย การติดตามงานวิจัยเพื่อให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

1.4 มหาวิทยาลัยควรมี ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการวิจัยทุนภายนอกของมหาวิทยาลัยเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักวิจัยที่ทำงานวิจัยภายนอก ให้คล่องตัวในเรื่องของการเบิกจ่ายหรือการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มขึ้น

1.5 มหาวิทยาลัยควรแบ่งกลุ่มนักวิจัยระหว่างนักวิจัยที่ทำวิจัยเชิงพื้นฐาน และนักวิจัยที่ทำวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อให้ให้นักวิจัยมีงานวิจัยเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยในอนาคตอาจทำการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อยืนยันแนวทางและสนับสนุนบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2.2 งานวิจัยในอนาคตอาจทำการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อศึกษาแนวทางและสนับสนุนบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

เอกสารอ้างอิง (References)

- น.ต.หญิง จุฬาลักษณ์ สุธะอารีย์. (2551). การศึกษาสภาพการทำวิจัย ปัญหา/อุปสรรค และความต้องการในการทำวิจัยของบุคลากรโรงเรียนนายเรือ. วารสารโรงเรียนนายเรือ, ปีที่ 8. ฉบับที่ 4. ตุลาคม – ธันวาคม 2551.
- นพวรรณ รื่นแสง, และวรวรรณ สโมรสสุข. (2559). ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการส่งเสริมการดำเนินโครงการวิจัยของผู้รับทุนสนับสนุนโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ 11. ฉบับที่ 3. กันยายน – ธันวาคม 2559.
- ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579 สภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2560.
- อุดมลักษณ์ บำรุงญาติ. (2554). การพัฒนาศักยภาพการวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานการวิเคราะห์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในสถานศึกษา

Academic administration of Blended learning in Educational Institutions

กัญญาภัทร เกิดศิริ¹ ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์² สุภัชฌา ศรีเอี่ยม³
Kanyaphat Kerdsiri, Chanchai Wongsirasawat, Supatcha Sri-iam

บทคัดย่อ (Abstract)

จากปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งเกิดจากการไม่ได้ไปโรงเรียนและการขาดการเข้าสังคมของนักเรียนนานเกินไป การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันจึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนในห้องเรียนแบบเดิม จึงมีการปรับรูปแบบมาเป็นการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เน้นการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ร่วมไปด้วย ซึ่งเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมในยุคปัจจุบัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายแนวทางเพิ่มขึ้น เพื่อก้าวสู่วิถีชีวิตรูปแบบใหม่ที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ดังนั้นการบริหารวิชาการในสถานศึกษาจึงต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เมื่อวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เริ่มคลี่คลายลง หลายภาคส่วนเริ่มกล่าวถึง “ความปกติใหม่” ที่ตามมา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถบริหารงานวิชาการเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ไม่ยึดติดกับการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม สถานศึกษาจึงสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ผู้บริหารเข้าใจ เข้าถึง ช่วยเหลือ สนับสนุน และแนะนำ การจัดการเรียนการสอนให้คณะครูภายในสถานศึกษา เข้าใจและมีความรู้ พร้อมทั้งจะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพที่ดี และประสิทธิผลที่สำเร็จลุล่วง จึงทำให้ภาคการศึกษาเกิดการปรับตัวครั้งใหญ่ทั่วโลก ดังนั้น การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ศึกษาหลักการแนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) เข้าใจ และเข้าถึง บริบทของสถานศึกษา 3) วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 4) ช่วยเหลือ สนับสนุน และแนะนำการจัดการเรียนการสอน และ 5) วัดและประเมินผล และนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารวิชาการ; การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

Received: 2022-10-20 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-18

¹ โรงเรียนบ้านหนองจาน Bannongchan School Corresponding Author e-mail: kanyaphatkerdsiri@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under royal patronage

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under royal patronage

Abstract

Due to the learning loss of learners due to the COVID-19 pandemic. This is due to the lack of going to school and the lack of socialization of students for too long. Today's learning management is therefore inconsistent with the changing circumstances of traditional classroom learning. Therefore, it has been transformed into a blended learning that focuses on online learning. It is a popular choice in modern times, it is a variety of learning arrangements that increase in order to move towards a new way of life that can be learned at any time. Therefore, academic administration in educational institutions must keep pace with the changes that have occurred. When the COVID-19 pandemic crisis hit It's starting to unravel. Many sectors began to address the "new normal" that followed. School administrators must therefore have the ability to manage academic work to support the new types of teaching and learning. Not sticking to traditional teaching and learning administration. The academy is able to fully provide instruction in a variety of formats. Administrators understand, access, assist, support, and recommend teaching and learning to teachers within the school premises. Understand and have knowledge ready to develop a learning management model for learners to have good results and successful effectiveness. As a result, the education sector has undergone a major adjustment around the world. so The processes that can be academic administration of blended learning in educational institutions consist of 1) studying related principles, concepts or theories, 2) understanding and accessing them. Institutional context 3) Plan. 4) Assisting, supporting, and recommending teaching and learning, and 5) measuring and evaluating and inservice. Follow up on teaching and learning

Keywords: Academic Administration; Blended Learning

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องเชื่อมโยงกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในขณะที่โลกได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นั้น วิกฤตการณ์โรคระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบเป็นวงกว้างทั่วโลก โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ผู้เรียนเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน (learning loss) ซึ่งมีสภาพการณ์และสาเหตุมาจากการไม่ได้ไปโรงเรียนและขาดการเข้าสังคมของเด็กเป็นระยะเวลานานเกินไป อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และคนอื่น ๆ (2565) ศึกษาสภาพการณ์และสาเหตุภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในเชิงการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความรู้ เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่าน และคณิตศาสตร์ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ไม่กล้าตอบคำถาม การขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และทักษะชีวิต สัมพันธภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นลดลง ส่วน ยศวีร์ สายฟ้า (2565) กล่าวว่า Learning Loss ทำให้การเรียนรู้ช้า ในแง่ของวิชาการอ่านเขียน ผู้เรียนอาจมีความรู้ความสามารถทางวิชาการที่ช้าลง ทั้งนี้กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างรวดเร็วในทุกด้าน รูปแบบการดำเนินชีวิต และการเรียนรู้ของคนแตกต่างไปจากเดิมมาก

ดังนั้น ระบบการบริหารงานของสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวและพัฒนาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งการบริหารเพื่อสร้างระบบการศึกษาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาทักษะและสมรรถนะในการทำงาน ตลอดจนการดำเนินชีวิตในศตวรรษใหม่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด และสามารถแก้ปัญหาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่เกิดขึ้น ผู้บริหารการศึกษา นักการศึกษา ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องต้องเผชิญกับความท้าทายในการจัดการเรียนรู้สำหรับคนยุคใหม่ เกิดการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาสาระ รูปแบบการสอน วิธีการสอน และการประเมินผลด้วยแนวคิดผสมผสานทั้งการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนรวมถึงผ่านห้องเรียนออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ผู้บริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นให้ประสบความสำเร็จจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารควรคำนึงถึงหลักการบริหาร ดังนี้

1. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน เข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด
2. มีเทคนิควิธีการในการบริหารงาน การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการขั้นตอน และกระบวนการที่เป็นระบบ
3. มีการประเมินผล เมื่อได้ดำเนินกิจการใดควรจะได้มีการประเมินผลและติดตามผลเพื่อได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดีขึ้น

ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีทั้งหมด 17 งาน ดังนี้ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการเพราะงานวิชาการในสถานศึกษาถือเป็นงานหลัก ผู้บริหารควรมีหลักการวางแผนงานวิชาการ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบการวางแผนทุกระดับตั้งแต่งานวิชาการระดับสถานศึกษา งานวิชาการระดับคณะจนถึงการเรียนการสอนของครูอาจารย์ โดยการจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือหรือการรับฟังความคิดเห็นของครูอาจารย์ เพื่อจะได้จัดการวางแผนได้ถูกต้อง
2. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการวางแผนของสถานศึกษา โดยทั่วไปผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดแผนงานของสถานศึกษาแต่โดยแท้จริงแล้ว ผู้บริหารมิใช่เพียงผู้กำหนดแผน แต่ควรมีส่วนร่วมโดยการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบงานอื่น ๆ และครูอาจารย์ในสถานศึกษาด้วย
3. ผู้บริหารควรมีทักษะในการวางแผน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรมีความรู้ความสามารถและทักษะในการวางแผนจนสามารถชักนำครูอาจารย์ได้
4. ผู้บริหารควรรู้จักการวางแผนในการบริหารงาน การวางแผนเป็นกระบวนการขั้นตอนหนึ่งของการบริหารงานต่าง ๆ จะสามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับแผนงานวิชาการเป็นงานที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดไป ตั้งแต่การวางแผน การจัดโปรแกรมการศึกษา การรับสมัครผู้เรียน ตลอดจนการจัดการสอนต่าง ๆ หากสามารถวางแผนการสอนได้ดี การบริหารงานในขั้นตอนอื่นจึงจะสามารถดำเนินการได้

จึงเห็นได้ว่าการบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารตามบทบาทหน้าที่และโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นผู้นำครูในด้านวิชาการ ทำงานร่วมกับครู กระตุ้นให้คำแนะนำและประสานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มอบหมายความรับผิดชอบไปให้ครูทุกคนที่จะหาแนวทางหรือวิธีการที่ให้ผู้เรียนมีความรู้

ความสามารถ การดำเนินการหรือการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถประเมินผลระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานและการประเมินผลรวบยอดเพื่อการพัฒนาได้

การจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน

การจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน เป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับมากขึ้นในช่วงการปฏิบัติแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่ต้องอาศัยการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเรียนแบบออนไลน์ (Online Learning) มีการนำโปรแกรมการจัดการการเรียนการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนหลายชนิด ซึ่งครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หรือการแชร์คลิปวิดีโอ (Video Sharing) โดยต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของเนื้อหาบทเรียนและความพร้อมของผู้เรียน อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสานนั้น ยังคงต้องมีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมหรือการสอนแบบเผชิญหน้ากัน (On-site) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ดังที่ รัฐนันท์ รถมทอง และมลรัักษ์ เลิศวิสัย (2564) กล่าวว่า การปฏิบัติแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ซึ่งเป็นตัวเร่งให้ทุกภาคส่วนต้องพัฒนาการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เช่น การเรียนแบบออนไลน์ (Online Learning) มีการนำโปรแกรมการจัดการการเรียนการสอน Learning Management Systems (LMS) มาใช้ในการเรียนการสอนหลายชนิด เช่น Moodle, Google Classroom, Microsoft Team และอื่นๆ ซึ่งเมื่อเทคโนโลยีเจริญขึ้นมีการเรียนการสอนแบบการศึกษาออนไลน์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนบางวิชาหรือในหลายสถานที่ก็ยังคงมีความจำเป็นที่ใช้การเรียนการสอนแบบชั้นเรียน (Face to Face) อยู่ต่อไป ซึ่งในบางสถานศึกษาอาจใช้การเรียนการสอนแบบผสมกันทั้ง 2 แบบที่เรียกว่าการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้หลากหลายรูปแบบ แต่สิ่งสำคัญ คือ ต้องมีทั้งการเรียนแบบดั้งเดิมหรือการเรียนแบบพบกันในห้องเรียน และการเรียนออนไลน์หรือ e-learning ผสมผสานกัน อย่างไรก็ตามกระบวนการแรกในการเรียนออนไลน์มักจะเป็นการอธิบายหรือทำความเข้าใจให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนออนไลน์หรือระบบต่าง ๆ ในการเรียนออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) แนะนำให้ผู้เรียนรู้จักเทคโนโลยีที่ต้องใช้ 2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือออนไลน์และลักษณะของเว็บไซต์แก่ผู้เรียน และ 3) แสดงให้ผู้เรียนทราบเกี่ยวกับปฏิทินการเรียนโดยส่วนใหญ่จะจัดเป็นการเรียนแบบพบกันในชั้นเรียน (สุมาลี เชื้อชัย, 2561) นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) กล่าวว่า การออกแบบการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ (New normal) มีจุดเน้นอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่เป็นการเรียนรู้เชิงลึก คือ รู้จริง รู้ชัด นำไปประยุกต์ใช้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ การออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองจุดเน้นดังกล่าว ควรวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและความต้องการของ

ผู้เรียนว่าอะไรที่สามารถกระตุ้นผู้เรียนให้มีความต้องการ (Passion) ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีสิ่งกระตุ้นแตกต่างกัน หากผู้สอนค้นพบสิ่งกระตุ้นดังกล่าวจะเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ของผู้เรียน เช่น ความกระตือรือร้น การแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

ขั้นตอนการออกแบบการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความความสงสัยใคร่รู้ของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้นี้ช่วยให้ผู้เรียนใช้พื้นที่การเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) วิเคราะห์แพลตฟอร์มและวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง (หลายเส้นทางเป้าหมายเดียวกัน) สำหรับแพลตฟอร์มการเรียนรู้นั้น อาจจะเป็นการเรียนรู้บนโลกออนไลน์ การเรียนรู้ที่โรงเรียน การเรียนรู้ที่บ้าน การเรียนรู้ที่ชุมชน ส่วนวิธีการเรียนรู้ควรเน้นวิธีการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในทุกแพลตฟอร์มเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สะท้อนคิด 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเปิดพื้นที่การเรียนรู้ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ (1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง (2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบและใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง (3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินเพื่อพัฒนาตนเอง (4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม และ (5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนคิดตนเอง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ครั้งใหม่ หากผู้สอนเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มากเท่าใด การเรียนรู้เชิงลึกก็จะเกิดขึ้นได้มากเท่านั้น 4) การถอดบทเรียน นับว่าเป็นแก่นของความรู้ซึ่งการถอดบทเรียนช่วยให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก เตรียมทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ในแต่ละแพลตฟอร์มและวิธีการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกพื้นที่การเรียนรู้ของตนเองในลักษณะการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized learning) หรือการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจจดจ่อและมุ่งมั่นอยู่กับการเรียนรู้ของตนเอง 5) การประเมินประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มและวิธีการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการประเมินในส่วนนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพื้นที่การเรียนรู้มากขึ้น

จากแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานทำให้เห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันและสามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางในการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตามรายละเอียดดังนี้

การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน

กระบวนการบริหารวิชาการในยุคปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ควรคำนึงถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องก้าวทันโลกและสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น สามารถบริหารงานครู ให้แสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้

เกิดผลลัพธ์ที่ดี และมุ่งเน้นถึงผู้เรียนเป็นหลัก จึงจำเป็นต้องสร้างกระบวนการที่เกิดเป็นรูปธรรม ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

วรรณกานต์ เชื้อสายใจ. (2563) ได้ศึกษากระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหารงานวิชาการในยุคความปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวไว้ว่า

1) ด้านการจัดการหลักสูตร ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องและยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารกำหนดให้ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครอบคลุมตัวชี้วัดตามมาตรฐานและทักษะสมรรถนะของผู้เรียน

3) ด้านการพัฒนาใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ มีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี กำหนดนโยบาย และวางแผนในการจัดการหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี และมีการเก็บรักษาเอกสารและหลักฐานในการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี อย่างเป็นระบบด้วยการใช้เทคโนโลยี

4) ด้านการวัดและประเมินผลสถานศึกษา มีการวางแผนศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนำผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และตัดสินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน และสภาวะการณ์

5) ด้านนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบตามสภาพจริง มีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการให้รองรับการจัดระบบประกันภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบยืดหยุ่น และนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

รัฐนันท์ รถทองและมลรักษ์ เลิศวิสัย (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ รวมถึงบุคลากรทางการศึกษา จึงควรศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรือ ศึกษาจากการปฏิบัติจากการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้โปรแกรมการจัดการเรียนการสอน Learning Management Systems (LMS) ชนิดต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนในแบบต่าง ๆ ต่อไป

อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์ (2563) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สมาร์ททีวี 2) อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 3) เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 4) ครูผู้สอน 5) แผนจัดการเรียนรู้ 6) การจัดการเรียนรู้ 7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม 8) การวัดและประเมินผล รูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

พิเชษฐ ไซสุภา (2565) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่อยู่ท่ามกลางบริบทของความผันผวนเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันและมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคตนั้น สถานศึกษา

โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกหน่วยปฏิบัติล้วนเป็นตัวแปรหรือปัจจัยสำคัญในระบบการศึกษาที่จำเป็นจะต้องปรับความคิด ปรับกระบวนการทัศนในการทำงานให้รองรับกับบริบทการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งรูปแบบ วิธีการ หรือแนวปฏิบัติในลักษณะเดิม ๆ ที่เคยประสบความสำเร็จในอดีต อาจไม่ใช่สิ่งที่เหมาะสม สอดคล้องกับปัจจุบันและอนาคตอีกต่อไป ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษายุคใหม่ จึงต้องเป็นนักคิดนักแก้ปัญหาด้วยแนวทางหรือวิธีการที่ดีที่สุด ซึ่งหมายความว่าต้องเป็นนักคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) และใช้ความคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) เพื่อสรรหารูปแบบ วิธีการ แนวทาง เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ตกผลึกทางความคิดภายใต้การศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และบริบทปัญหาแล้วหาความเหมาะสม สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหา หรือพัฒนางานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ได้

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (วรรณกานต์ เชื้อสายใจ และคนอื่น ๆ ,2563; รัฐนันท์ รถทอง, 2564;อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์, 2563 ;พิเชษฐ ชัยสุภา ;2565) ได้แสดงการสังเคราะห์เป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

วรรณกานต์ เชื้อสายใจ (2563)	รัฐนันท์ รถทอง และมลรัักษ์ เลิศวิสัย (2564)	อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์ (2563)	พิเชษฐ์ ชัยสุภา (2565)	ผลการสังเคราะห์
วางแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนตามหลักสูตร สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องและยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์	ปรับความคิด ปรับกระบวนการ ทัศนในการทำงาน ให้รองรับกับบริบทการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง	1. ศึกษาหลักการ แนวคิด หรือ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
เตรียมความพร้อมให้ครูในการจัดการเรียนรู้ตามบริบทสถานศึกษา		เตรียมครูผู้สอนใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อยกระดับ	เป็นนักคิด นักแก้ปัญหาด้วยแนวทางหรือวิธีการที่ดีที่สุด	2. เข้าใจและเข้าถึงบริบทของสถานศึกษา

วรรณกานต์ เชื้อ สายใจ (2563)	รัฐนันท์ รถทอง และมลรักษ์ เลิศวิสัย (2564)	อนวัณณ์ สุวรรณ มาตย์ (2563)	พิเศษฐชัย สุภา (2565)	ผลการ สังเคราะห์
		ผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียน		
เตรียมความพร้อมในการใช้สื่อและเทคโนโลยี	โปรแกรมการจัดการการเรียนการสอน Learning Management Systems (LMS) ชนิดต่าง ๆ	เตรียมความพร้อมในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เช่น สมาร์ททีวี และอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง		3. วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
มีการวางแผน ศึกษาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้			สรรหารูปแบบ วิธีการ แนวทาง เครื่องมือ หรือ วัสดุ อุปกรณ์ ต่างๆ	4. ช่วยเหลือ สนับสนุนและ แนะนำการ จัดการเรียนการสอน
ตัดสินผลการ เรียนรู้อย่าง หลากหลาย เหมาะสมกับ ผู้เรียน และ สภาวะการณ์		การวัดและ ประเมินผล รูปแบบมีความ เหมาะสมและ เป็นไปได้		5. วัดและ ประเมินผล และนิเทศ ติดตามการ จัดการเรียนการสอน
มีการนิเทศอย่าง มีระบบตามสภาพ จริง		มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม		

จากการสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่า การบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับผู้บริหารต้องรู้บทบาทหน้าที่ที่มีต่อการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ให้สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง ผู้บริหารต้องมีความสามารถและทักษะในการวางแผนจน

สามารถชี้แนะครูผู้สอนได้ ซึ่งกระบวนการวางแผนงานวิชาการนั้น ต้องมีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา มีการพิจารณาถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เป็นการหาแนวทางที่จะช่วยให้แผนที่วางไว้สามารถนำไปปฏิบัติได้ จนกระทั่งสามารถประเมินผลระหว่างการทำงานและการประเมินผลรวบยอด นำไปสู่การจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานได้หลากหลายรูปแบบ ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของเนื้อหาบทเรียนและความพร้อมของผู้เรียนให้มากที่สุด

ดังนั้นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น ตามหลักการของ วรรณกานต์ เชื้อสายใจ (2563) รัฐนันท์ รถทองและมลรัักษ์ เลิศวิสัย. (2564) อนุวัฒน์ สุวรรณมาตย์ (2563) และพิเชษฐ ไชยสุภา (2565) ประกอบด้วย

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการศึกษาหาความรู้ถึงหลักการบริหาร แนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะความรู้และประสบการณ์ในการควบคุมเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ดังเช่น สุเมธ งามนก (2564) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถและนำโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีทิศทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน นั่นคือ วิสัยทัศน์ สร้างแรงบันดาลใจ สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการสนับสนุนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในความต้องการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องพัฒนาผลงานของตนเอง เรียนรู้สิ่งใหม่ และพัฒนาสิ่งใหม่ เพื่อให้โรงเรียนได้ก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ มีความสามารถในการใช้ชีวิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข และรัฐนันท์ รถทอง (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนในแบบต่าง ๆ

2. เข้าใจ และเข้าถึง บริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจบริบทของชุมชนโดยรอบของสถานศึกษา เข้าถึงนักเรียนเป็นบุคคลผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่านักเรียนมีความพร้อมในด้านใดบ้าง เช่น ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่ละสถานศึกษา ต้องมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงมีการสำรวจนักเรียนว่า มีความพร้อมในการเรียนรูปแบบใด มีอุปกรณ์ที่ใช้เรียนหรือไม่ หรือผู้ปกครองให้ความร่วมมืออย่างไร เพื่อที่จะสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาจใช้ Line หรือ Facebook ในการติดต่อสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครอง หรือสามารถเรียนรู้ได้พร้อมกัน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรูปแบบ Online หรือ รูปแบบ On demand เป็นต้น

3. วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันของสถานศึกษาของตนเองแล้ว ประชุมคณะครูร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียน วางแผนกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานศึกษา วางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวันโดยเป็นที่ปรึกษา ตัวอย่างเช่น การจัดแผนการ

สอนโดยเรียนแบบสลับชั้นเรียน โดยการเข้าชั้นเรียนสลับกับการเรียนออนไลน์ ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ให้ครูผู้สอนวางแผนการจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ตามที่ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ เพราะงานวิชาการในสถานศึกษาถือเป็นงานหลัก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นงานที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา และเช่นเดียวกับ งานวิจัยของ กัญชพร คำทอง (2563) พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา นั้น สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น พบว่า ต้องมีการพัฒนาครูให้สามารถวางแผน พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. ช่วยเหลือ สนับสนุน และแนะนำการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนหากติดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสามารถแนะนำสิ่งใหม่ให้ครูผู้สอนได้นำไปปรับใช้กับนักเรียนได้ โดยสอบถามถึงความต้องการจำเป็นที่ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือเทคโนโลยีที่ใช้มีเพียงพอหรือไม่ ครูผู้สอนมีความรู้บนแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ช่วยในการสร้างสื่อการสอนหรือไม่ ถ้าพบว่าเป็นสิ่งที่ครูต้องการ ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมจนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในปัจจุบัน มีระบบต่าง ๆ มากมายที่ใช้ เช่น โปรแกรม Canva โปรแกรมการสร้างสื่อการเรียนรู้และสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ รวมถึงโปรแกรมที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร Zoom Google Meet หรือ Microsoft Team เป็นต้น ดังเช่นที่ ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวว่า การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน นอกจากนี้ งานวิจัยของอนุวัฒน์ สุวรรณมัตย์ (2563) กล่าวว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีสมรรถนะที่วี อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และเครือข่ายสื่อสารคมนาคมออนไลน์ ให้ครูผู้สอนสามารถทำแผนจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ให้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

5. วัดและประเมินผล และนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไปกับการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เห็นพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักการวัดและประเมินผล และนิเทศติดตามในสภาพความเป็นจริง เลือกใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกตจากครูผู้สอนหรือผู้เรียนจากการปฏิบัติที่เห็นเป็นรูปธรรม การตอบคำถาม การประเมินตนเอง การทำงานกลุ่ม หรือการใช้แบบทดสอบ ในการวัดและประเมินผล และนิเทศติดตาม เป็นต้น การวรรณกานต์ เชื่อสายใจ และคนอื่น ๆ (2563) กล่าวไว้ว่า กระบวนการใหม่ในการบริหารงานวิชาการในยุคความปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์

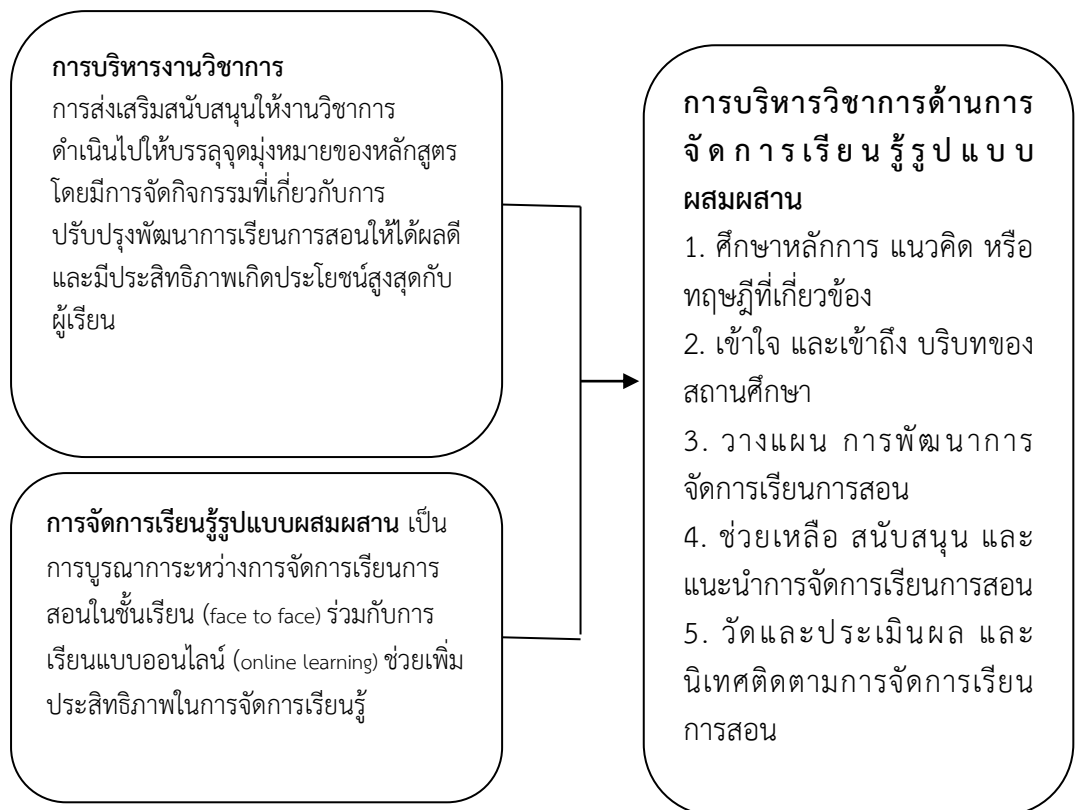
ทางการเรียนและนำผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และมีการวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบตามสภาพจริง ตลอดจนสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

บทสรุป (Conclusion)

การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ไม่ยึดติดกับการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่สามารถจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถเข้าใจ เข้าถึง ช่วยเหลือ สนับสนุน แนะนำ การจัดการเรียนการสอน มีความสามารถที่จะบริหารงานวิชาการเพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน จะต้องศึกษาหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่จะช่วยในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ไม่ยึดติดกับการบริหารแบบเดิม ๆ ต้องเข้าใจในบริบทของสถานศึกษา จนสามารถสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การบริหารแบบใด ผู้บริหารที่ดีต้องพร้อมที่จะเป็นต้นแบบให้ครูภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งจะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพที่ดี และประสิทธิผลที่สำเร็จ ลุล่วง ส่งผลให้สถานศึกษาอยู่ในระดับที่เป็นไปตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

องค์ความรู้ที่ได้รับ (Body of Knowledge)

การบริหารงานวิชาการหลังจากกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เริ่มคลี่คลายลง ได้มีความปกติใหม่เกิดขึ้น ทำให้การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น ประกอบด้วย 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) เข้าใจ และเข้าถึง บริบทของสถานศึกษา 3) วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 4) ช่วยเหลือ สนับสนุน และแนะนำการจัดการเรียนการสอน 5) วัดและประเมินผล และนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน

ภาพ: แสดงการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้รูปแบบผสมผสาน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง.
- กัญชพร คำทอง. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5(3), 446.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิเชษฐ ไซยสุภา. (2565). การสร้างนวัตกรรมสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม แก้ปัญหาภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย (Learning Loss). สืบค้น 25 กันยายน 2565, จาก : <https://www.starfishlabz.com/blog/946-การสร้างนวัตกรรมสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม-แก้ปัญหาภาวะการเรียนรู้ที่ถดถอย-learning-loss>.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2565). Learning Loss ภาวะการเรียนรู้ถดถอย พ่อแม่ต้องทำอะไร เมื่อลูกเกิด Learning Loss. สืบค้น 25 กันยายน 2565, จาก : <https://www.rakluke.com/child-development-all/kid-development/item/learning-loss.html>

- รัฐนันท์ รุททอง และมลรัักษ์ เลิศวิสัย. (2564). การศึกษาออนไลน์และการศึกษาแบบผสมผสาน. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7 (1), 471.
- วรรณกานต์ เชื้อสายใจ. (2563). กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารวิชาการในยุคความปกติใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายเขตไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วาชาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2563). การออกแบบการเรียนรู้ใน New normal. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุเมธ งามนก. (2564). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*. 3 (1), 25.
- สุมาลี เชื้อชัย. (2561). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนแบบผสมผสาน. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 17(3), 214.
- อนวัณน์ สุวรรณมัตย์. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 16 (2), 93.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และคนอื่น ๆ (2565). การศึกษาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์โควิด-19 : สภาพการณ์ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

แนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต
ในพื้นที่จังหวัดระนอง

Guidelines for Cultivating Youths to Have Behaviors That Adhere
to Honesty in Ranong Province

สัณห์ณัฐ จักรภทรวงศ์¹

Sanhanat Chakraphatthawong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับแนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เยาวชนในพื้นที่ จังหวัดระนอง จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาวិจัยพบว่า เยาวชนในพื้นที่จังหวัดระนอง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 220 คน มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 16 – 19 ปี จำนวน 199 คน มีระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปวช./ปวส. จำนวน 118 คน ระดับแนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก ด้านการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รองลงมา ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาค ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): การปลูกฝัง; ความซื่อสัตย์สุจริต; เยาวชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of approaches to instilling youths to have behaviors that adhere to honesty. in Ranong Province The sample group used in the research was 400 youths in Ranong province. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and analysis of variance. The statistical significance was determined at the 0.05 level. The results of the study showed

Received: 2022-09-02 Revised: 2023-03-14 Accepted: 2023-03-18

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: nawaphorn1818@gmail.com

that The youth in Ranong province found that most of the 220 people were male, most of them were in the age range of 16 - 19 years, 199 people with education level. Most of them have a vocational/vocational education level. Number of 118 people Level of guidelines for inculcating youths to have behaviors that adhere to honesty In Ranong Province, it was found that the overall level was at the highest level. When considering each aspect, first is the discrimination between personal interest and the common interest, followed by responsibility, and equality and equality, respectively.

Keywords: Cultivation; Integrity; Youth

บทนำ (Introduction)

การมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณธรรมอันประเสริฐและเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ช่วยให้ปฏิบัติคุณธรรมอื่น ๆ ได้สำเร็จเพราะความซื่อสัตย์สุจริต สร้างวินัยถ้ามีความซื่อสัตย์สุจริต วินัย (ทั้งวินัยในตนเอง และวินัยโดยส่วนรวม) ก็จะเกิดขึ้น เพราะเราเชื่อต่อตนเอง มีความเชื่อในตนเอง และจริงใจต่อตนเอง ผู้อื่นเห็นก็พอใจ เคารพยกย่องอยากคบค้าสมาคมด้วย ตลอดจนให้ความไว้วางใจด้วย มีความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยให้การประยัตนต่อความสำเร็จ เพราะจะไม่มีการหลอกลวง จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและวินัยในตนเอง

มีความซื่อสัตย์สุจริตจัดการปัญหาการคดโกงชาติได้ การคดโกงก็จะไม่มีการเกิดขึ้น ไม่มีการหักหลังกัน ไม่มีการฆ่า ไม่มีการประหัตประหารกันเพื่อประโยชน์ของตนเอง คนในสังคมก็จะมีความจริงใจต่อกันมีความซื่อสัตย์สุจริต ครอบครัวจะไม่มีการทะเลาะวิวาทหย่าร้างกัน และสังคมในประเทศชาติมีแต่จะพัฒนารุ่งเรืองความซื่อสัตย์สุจริตจึงถือว่าเป็นอุดมในการสร้างตนเองและสร้างชาติ “มาสร้างนิสัยซื่อสัตย์ตั้งแต่วันนี้เพื่อเป็นคนดีและมีคุณค่า

อุปสรรคสำคัญที่ประเทศของเราไม่สามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าเหมือนประเทศอื่น ๆ มีสาเหตุหลายประการแต่อุปสรรคที่สำคัญที่สุดคือ คนไทยขาดความซื่อสัตย์สุจริต ขาดความจริงใจต่อประเทศชาติบ้านเมือง เห็นได้จากโครงการต่าง ๆ ที่ผ่านมานในอดีต ส่วนมากเต็มไปด้วยการทุจริตคอร์รัปชันเริ่มตั้งแต่งานประมูลรับเหมาก่อสร้าง สร้างถนน กินถนน สร้างสะพาน กินสะพาน กินอิฐปูน ทราญ ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ เหมืองแร่ หรือว่ากิจการใด ๆ บ้านเมืองเรามาแต่การโกงกินแบบทั้งนั้นรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยก็พยายามป้องกันปราบปรามแต่ยังยุด ตัวอย่างที่เห็นชัดเจน เช่น ป่าไม้ ปราบกันมาตั้งแต่ป่าไม้เต็มประเทศ จนป่าวันนี้จะหมดประเทศอยู่แล้ว

ตรงข้ามกับต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สวิสเซอร์แลนด์ อิสราเอล คุณธรรมซื่อสัตย์สุจริตจะส่งเสริมให้เกิดความเจริญในชาติอิสราเอลได้ พัฒนาทะเลทรายจนกลายเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์และป่าไม้ได้ สำหรับญี่ปุ่นนั้น คุณธรรมที่สำคัญที่สุดคือ ความซื่อสัตย์สุจริต เขาถือเกียรติเป็นสิ่งที่มีความค่ามากที่สุด จึงทำให้ญี่ปุ่นเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ต่อกัน รักษาคำพูด รักษาเวลา และมีความรับผิดชอบ

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความซื่อสัตย์และความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินมากที่สุดของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose or Objective)

1) เพื่อศึกษาระดับแนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตในพื้นที่จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เยาวชนในพื้นที่จังหวัด จ.ระนอง

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนในชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา

3.1.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบต่อน้ำที่ 2) ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคและ 3) ด้านการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกระดับความคิดเห็นของประชาชน

3.1.4 ข้อเสนอแนะ

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ศึกษาจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

3.2.2 ดำเนินการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โดยนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

3.2.3 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับเยาวชนในพื้นที่จังหวัด จ.ระนอง ซึ่งมีประชากรในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ทำการศึกษาก่อน 30 ชุด โดยวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) และหาค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับโดยใช้วิธีการของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นจากผลการวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่ทำการศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนในพื้นที่จังหวัด จ.ระนอง โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามเรื่อง แนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง จำนวน 400 คน และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้ล่วงหน้า คือ เยาวชนในพื้นที่จังหวัด จ.ระนอง

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำราเอกสาร และค้นคว้าจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

5.1.1.1 เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentages)

5.1.1.2 แนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบหน้าที่ 2) ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคและ 3) ด้านการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายข้อมูล

5.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

5.2.1 T-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

5.2.2 F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เช่น อายุ, ระดับการศึกษา เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ (Least Significant Different: LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเรื่อง แนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง โดยภาพรวม

ความพึงพอใจของเยาวชน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.48	0.666	มากที่สุด
2. ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาค	4.35	0.674	มากที่สุด
3. ด้านการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม	4.36	0.515	มากที่สุด
ภาพรวม	4.39	0.618	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) หากพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา ด้านการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.36$) และด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาค อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

แนวทางการปลูกฝังเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ในพื้นที่จังหวัดระนอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก ด้านการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รองลงมา ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาค ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนิย ศรีเคน (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น นักเรียนได้รับการส่งเสริมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต การปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นทางพระพุทธศาสนา ความเมตตากรุณา ความกตัญญูกตเวทีและความประหยัด ในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยใช้กลยุทธ์เข้าค่ายพุทธบุตร กลยุทธ์การสอนสอดแทรกในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ กลยุทธ์พบพระพบธรรมในวันธรรมสวนะระหว่างเข้าพรรษาและกลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้กิจกรรมในการพัฒนา คือ กิจกรรมหน้าเสาธง และกิจกรรมวันสุดสัปดาห์ กิจกรรมออมทรัพย์ครู นักเรียน และจุฬพล พูลภัทรชีวิน (2548: 258-259) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาระบบการสร้าง ความดีมีคุณธรรม โดยพิจารณาจาก 3 ประเด็นหลัก คือ คนดีมีคุณธรรม ครอบครัวดีมีคุณธรรม และชุมชนดีมีคุณธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์และวิธียุทธวิธี คน ครอบครัว ชุมชน ดีมีคุณธรรม และเพื่อพัฒนาระบบการสร้างเสริมความดีมีคุณธรรมให้กับคน ครอบครัว ชุมชน ได้ใช้ วิธีการศึกษาภาคสนาม โดยการสนทนากลุ่มในระดับชุมชนและระดับจังหวัด ของ 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ระบบการสร้างเสริม ความดีมีคุณธรรมในระดับบุคคล คือ การพัฒนาตนเองตามแนวไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ตัวเรา เป็นตัวอย่างที่ดี พ่อแม่ทำตนเป็นต้นแบบที่ดีให้การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง สร้างครอบครัว ให้อบอุ่นเข้มแข็ง เอื้อเฟื้อต่อกัน การอบรมเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี พัฒนาเมื่อเติบโตใหญ่ ปลูกฝัง ให้เด็กรู้จักเข้าวัด ฟังธรรม ทำบุญเพื่อให้เด็กซึมซับความดีงาม ครูเป็นแบบอย่าง และสอนคุณธรรมจริยธรรม ร่วมมือส่งเสริมและพัฒนาคคนดี เช่น การยกย่องเชิดชูเกียรติคนดีมีคุณธรรม นำมาเป็น ต้นแบบของชุมชน สังคมให้กำลังใจคนทำดีทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม โรงเรียนสอนวิชาศีลธรรม ที่เน้นการปฏิบัติจริง ร่วมกิจกรรมกับวัดเพิ่มชั่วโมงสอนจริยธรรม ฝึกให้เด็กนั่งสมาธิ จัดหาสมุด บันทึก ความดีให้เด็กบันทึก แข่งขันตอบปัญหาธรรมะ มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ใช้วัดเป็นศูนย์การพัฒนาคุณธรรมความดี ใช้กิจกรรมทางศาสนาช่วยสอน ใช้ขนบธรรมเนียมประเพณี ดั้งเดิมช่วยกล่อมเกลานักเรียน จัดกิจกรรมที่ดีมารองรับโดยมีฐานจากวัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับ ครอบครัวพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครอบครัวอบอุ่น เข้าใจกัน เข้าใจถึงความแตกต่าง รู้จักปรับตัวเข้าหากัน มีความอดทนในการเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี ส่งเสริมลูกทั้งด้านการศึกษาและ การเป็นคนดี มีกิจกรรมที่สมาชิกทั้งครอบครัวทำร่วมกัน เข้าร่วมประเพณีท้องถิ่น สังคมมีการประกาศ ยกย่องครอบครัวที่ปฏิบัติได้เหมาะสม เช่น แม่ดีเด่น พ่อดีเด่น ลูกกตัญญู ระดับชุมชนคนในชุมชน ทุกระดับต้องเป็นแบบอย่างที่ดีสร้างความร่วมมือในการสร้างคนดี สังคมดีจากบ้าน วัด โรงเรียน ยกย่องคนดีให้เป็นแบบอย่างของชุมชน สร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน สร้างครอบครัวที่สร้างอาชีพที่มั่นคงในชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาใช้ ดูแลสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต้องส่งเสริมการสร้างคนดี ชุมชนดี สังคม ให้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตที่เกี่ยวข้องกับชุมชนทำได้โดยใช้กระบวนการทางข้อบังคับ กระตุ้นให้เยาวชนมีความสนใจเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ยกย่อง สรรเสริญผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต จัดกิจกรรมให้เยาวชน ได้เรียนรู้จนเกิดความเข้าใจ เห็นประโยชน์ และยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ที่เป็นนโยบายต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง (References)

สัณฐาน ชยนนท์. (2564). รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สะไบทิพย์ สอนอาจ. (2551). บทบาทที่เป็นจริงกับความคาดหวังของประชาชนต่อภารกิจการดูแลผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี.

รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิริพันธ์ ถาวรทิวังษ์. (2553). ประชากรศาสตร์ = Demography : SO 243. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พิมพ์ครั้งที่ 4.

สมพล นวะกะ. (2555). ความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบล อ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาบ้านเจ็ดหลัง
อำเภอมือง จังหวัดสระแก้ว
Development of Creative Tourism: A case study of Ban Jedlhang,
Mueang Sa Kaeo, Sa Kaeo Province

ภาณุ เกตรา¹

Panu Petra

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพชุมชนบ้านเจ็ดหลัง อำเภอมือง จังหวัดสระแก้ว 2) เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการประชุมระดมสมองด้วยเทคนิค Rapid Ideation ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชนด้านการปลูกและแปรรูปมะม่วงหิมพานต์ แก่นนำและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกและแปรรูปมะม่วงหิมพานต์บ้านเจ็ดหลังพาเพลิน เกษตรตำบล จำนวน 10 คน การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลดำเนินการโดยปราชญ์ผู้นำและสมาชิกของชุมชนบ้านเจ็ดหลัง และกลุ่มผู้ทดลองการท่องเที่ยว จำนวน 7 คน และผู้ดำเนินการระดมสมอง ประกอบด้วยคณะผู้วิจัยจำนวน 1 คน ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง ใช้แนวคำถาม(Interview guide) เป็นเครื่องมือในระดมสมอง และทำการบันทึกข้อมูลตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้นการสนทนา หลังจากรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ทำการประมวลผลข้อมูลโดยจัดหมวดหมู่ข้อมูล แล้วแปลข้อมูลให้เป็นแนวคิด (concept) เพื่อเรียบเรียงตามหลักการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง มีสภาพภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์มีพื้นที่อยู่ระหว่างตำบลท่าแยกและตำบลศาลาลำดวน ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอมืองสระแก้วประมาณ 22 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยรถยนต์หรือจักรยานยนต์ใช้เวลาประมาณ 20 นาที อยู่ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดสระแก้ว ระยะทางประมาณ 32 กม. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 40 นาที มีประชากรทั้งหมด 298 คน แบ่งเป็นประชากร ชาย 167 คน ประชากรหญิง 131 คน โดยประชากรส่วนใหญ่ ในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านเจ็ดหลัง เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร เช่น ทำไร่ยูคาลิปตัส ไร่มันสำปะหลัง ไร่นา ไร่อ้อย อากาศก็จะมี 3 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูร้อน ฤดูหนาว แต่ส่วนใหญ่แล้วอากาศจะร้อนและค่อนข้างจะแห้งแล้งเป็นส่วนมาก ชุมชน

Received: 2022-09-28 Revised: 2022-12-13 Accepted: 2022-12-16

¹ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Northern College. Corresponding Author e-mail:

p_hanu_3@hotmail.com

บ้านเจ็ดหลังเริ่มปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 โดยได้รับพันธุ์มาจากโครงการอีสานเขียว แรกเริ่มนำมาปลูกบริเวณหัวไร่ปลายนาเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งและเพิ่มพื้นที่ป่าชุมชนต่อมาได้ผลผลิตรสชาติดีและขายได้ราคามีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงชุมชน จึงขยายพื้นที่ปลูกจนปัจจุบันมีพื้นที่การปลูกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนกว่า 500 ไร่ และได้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเจ็ดหลังพาเพลินเพื่อเป็นแหล่งรับซื้อเม็ดมะม่วงหิมพานต์และแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์แบบครบวงจรภายในชุมชน แก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาดและการถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ชุมชนบ้านเจ็ดหลังมีจุดดึงดูดในชุมชนที่ต้องการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ได้แก่ 1) โคกหนองนาพาเพลิน 2) สวนมะม่วงหิมพานต์ 3) สวนป่าพาเพลิน 4) ฝายมีชีวิต และ 5) ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลังพาเพลิน 2. เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมธรรมชาติ ได้เส้นทางท่องเที่ยวจำนวน 1 เส้นทาง 5 กิจกรรม ผลการระดมสมองต่อเส้นทางท่องเที่ยวฯ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 40-60 ปี อาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ การศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในด้านพื้นที่ ว่า ชุมชนควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมธรรมชาติอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง และด้านการรักษาความปลอดภัยอย่าง เป็นระบบ มีมาตรฐาน ทั้งนี้ผู้บริหารส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายในการสนับสนุนในด้านงบประมาณ และความร่วมมือ นักวิจัยควรเพิ่มการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อยกระดับสู่การรับรองมาตรฐาน และพัฒนารูปแบบการปลูกและการแปรรูปเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้กับชุมชน

คำสำคัญ (Keywords): ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน; การพัฒนาผลิตภัณฑ์; การแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมธรรมชาติ

Abstract

This research study The objectives were 1) to study the context and potential of Ban Chet Lang community, Muang District, Sakaeo Province; 2) to develop a creative community-based tourism route. This research is a participatory practice research. The data was collected by a brainstorming session using the Rapid Ideation technique, where the key informant was the community leader. Community Sage on Cashew Cultivation and Processing Leaders and members of the community enterprise group that grows and processes cashews at Baan Chet Lang Pa Ploen, Kasetsart Sub-district, consisted of 10 people. and a group of 7 tourism experimenters and a brainstorming operator It consists of a research team of 1 person. The moderator is knowledgeable. Expertise and high experience Use the interview guide as a brainstorming tool. and recording data from the beginning until the end of the conversation After collecting the information Data processing is performed by categorizing the data. Then translate the data into concepts to compile according to

the principles of content analysis. The results of the research showed that 1. The community of the seven houses There is a fertile terrain between Tambon Tha Yaek and Tambon Sala Lamduan. It is located about 22 kilometers from Mueang Sa Kaeo District. It takes about 20 minutes by car or motorcycle. It is away from Sa Kaeo Provincial Government Center. The distance is about 32 km. It takes about 40 minutes to travel with a total population of 298 people, divided into 167 male population and 131 female population. In the village, the occupation is agriculture and general labor. Characteristics of the area of the seven villages lowland Most of the area is agricultural land, such as eucalyptus farming. Cassava fields, rice fields, sugar cane fields have 3 seasons: rainy season, summer and winter, but most of the weather is hot and quite dry most of the time. Baan Chet Lam community started planting cashew trees since 1975, cultivating them from the Isan Green Project. Initially, it was planted in the end of the fields to solve the problem of drought and increase the forest area. Later, the produce has good taste and can be sold at a price that middlemen come to buy to the community. Therefore, the planting area has been expanded until now the planting area has increased to more than 500 rai and has established the Baan Chet Lang Paplen Community Enterprise Group to be a source for buying cashew nuts and processing cashews fully within the community. Solve the problem of oversupply and price pressure from middlemen There are attractions in the community that want to develop as a learning center: 1) Khok Nong Na Pa Ploen 2) Cashew Plantation 3) Pa Ploen Forest Plantation 4) Weir Chevable and 5) Ban Chet Lang Pa Community Product Distribution Center. Plearn 2. Natural agricultural tourism routes received 1 tourism route, 5 activities, brainstorming effect on the tourism route Most of the samples were female, aged 40-60 years, occupation, government service/state enterprise. bachelor's degree. This research study suggested that the area should be continually developed into a concrete natural agricultural tourism. Learning resources should be developed. and facilities, access and security in a systematic manner with standards. The executives of the government sector concerned should have a policy to support the budget. and cooperation Researchers should increase product development to raise the level to certification. and develop planting and processing patterns to increase productivity and income for the community

Keyword: Potential to be a community tourist attraction; product development; Cashew nut processing, natural agricultural tourism

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวได้มีการพัฒนาและขยายตัวมากที่สุดในเวทีเศรษฐกิจโลก เป็นปีที่ 6 ติดต่อกันที่ 3.3% สร้างรายได้ทั่วโลกราว 7.6 ล้านล้านดอลลาร์ หรือกว่า 263.4 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนราว 10.2% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ของโลก แสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และความกระตือรือร้นของผู้คนที่จะเดินทางและค้นพบสถานที่ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีความท้าทายทางด้านเศรษฐกิจ และปัญหาทางด้านการเมืองที่เกิดขึ้นทั่วโลก การเติบโตของการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเดินทางเพื่อธุรกิจและพักผ่อน ตลอดจนเป็นกลไกช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและการสร้างงานทั่วโลก หากพิจารณาเป็นรายประเทศ คาดว่า ประเทศขนาดใหญ่ที่จะมีการเติบโตด้านการท่องเที่ยวและการเดินทางรวดเร็วที่สุด ได้แก่ จีน อินเดีย ไทย และอินโดนีเซีย และคาดว่าในปี พ.ศ. 2570 ประเทศจีนจะก้าวแซ่งสหรัฐอเมริกา ในด้านการใช้จ่ายและการลงทุนด้านการท่องเที่ยว และการเดินทางภายในประเทศ รวมถึงสัดส่วนในอุตสาหกรรมนี้ต่อผลิตภัณฑ์ มวลรวมของประเทศ (GDP) โดยรวมสำหรับประเทศไทยนั้น คาดว่าจะสามารถรักษ้อัตราการเติบโตอย่างรวดเร็วต่อไปได้ และจะกลายเป็นตลาดส่งออกนักท่องเที่ยวรายใหญ่ เป็นอันดับ 3 ของโลก ภายในปี พ.ศ. 2570 (กฤษฎา กาญจนาลัย, 2561)

สำหรับประเทศไทย การส่งเสริมการท่องเที่ยวได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างสมดุลของการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของประเทศ คือ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างสมดุลการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์จะเห็นได้ว่าเรายังจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งระบบอย่างจริงจัง ด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะส่งผลต่อชุมชนให้ได้รับผลประโยชน์อย่างกว้างขวาง

รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ กระตุ้นเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการ Amazing Thailand Go Local เทียวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวและ กระจายโอกาสในชุมชน ทั้งยังช่วยอนุรักษ์อาหาร

พื้นถิ่น ศิลปะวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ (ททท,2561) และสังคมในปัจจุบันตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตที่เกิดจากการหล่อหลอมของสังคม ทั้งนี้วัฒนธรรมหมายรวมถึง ทั้งงานศิลปะ ดนตรี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตทั่วไป เช่น อาหารการกิน ความเชื่อ ศิลธรรม อาชีพ รูปแบบวิถีชีวิตในแต่ละพื้นที่และในแต่ละช่วงเวลา ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตมีความแตกต่างหลากหลายกันในแต่ละแห่ง กระแสความนิยมเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดการนำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตด้านต่างๆเหล่านี้ มาต่อยอดเพิ่มมูลค่า สร้างสรรค์ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่น่าสนใจประโยชน์ของการนำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตมาใช้ในการท่องเที่ยวนอกจากจะทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศแล้วยังส่งผลให้เกิด การตระหนักเกี่ยวกับการสร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตท้องถิ่น (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ , 2560)

ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง หมู่ที่ 13 ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว แต่เดิมพื้นที่หมู่บ้านเป็นเขตป่าสงวน มีชาวบ้านจากบ้านใกล้เคียงมาถากถางป่าเพื่อทำนา ทำไร่ ทำสวน ปลูกบ้านเรือนที่ละหลัง สองหลัง จนกระทั่งมีจำนวนเจ็ดหลัง จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า หมู่บ้านเจ็ดหลัง แต่ในปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 127 หลังคาเรือน มีประชากรราว 298 คน เป็นชาย 167 คน เป็นหญิง 131 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว, 2565) ส่วนใหญ่ประชากรในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านเจ็ดหลัง เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นพื้นที่ทำการเกษตร เช่น ทำไร่ยูคาลิปตัส ไร่มันสำปะหลัง ไร่นา ไร่อ้อย อากาศก็จะมี 3 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูร้อน ฤดูหนาว แต่ส่วนใหญ่แล้วอากาศจะร้อนและค่อนข้างจะแห้งแล้งเป็นส่วนมาก น้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตรของแต่ละครัวเรือน พอหน้าฝนบางพื้นที่ก็เกิดน้ำท่วมทำให้ไร่นาเสียหาย เกษตรกรจึงขาดรายได้จากการทำการเกษตรแต่พื้นที่บ้านเจ็ดหลังมีการเพาะปลูกมะม่วงหิมพานต์จำนวนมาก ยังมีการแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ใช้ในการรับประทานเองและจำหน่าย นางชมพู คงเมือง ผู้ใหญ่บ้านเจ็ดหลัง หมู่ที่ 13 ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเจ็ดหลังได้มีแนวคิดในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเจ็ดหลังขึ้น ซึ่งชุมชนบ้านเจ็ดหลังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ชาวบ้านร่วมกันสร้างขึ้นหลายแห่ง เช่น ฝายชะลอน้ำ แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สวนมะม่วงหิมพานต์ เป็นต้น ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนเหล่านี้ยังไม่ได้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป และยังไม่ได้มีการพัฒนาออกมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง นักวิจัยจึงเห็นควรว่าหากมีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนบ้านเจ็ดหลัง มีการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ มีการประชาสัมพันธ์ในหลายรูปแบบทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อสนับสนุนให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ในจังหวัดสระแก้วและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพชุมชนบ้านเจ็ดหลัง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

2. เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบงานวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการผลิต การกระจายความรู้ รวมทั้งเป้าหมายของการปรับปรุงขีดความสามารถและการปฏิบัติ ทำให้บรรลุ วัตถุประสงค์ในทางปฏิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นจริงทางสังคม ผ่านทางนักวิจัย กลุ่มผู้มีส่วนร่วม และกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบ มีส่วนร่วมถึงประเด็นปัญหาตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การวิเคราะห์และ การประยุกต์ใช้ ผลของการวิจัย การเจริญเติบโตและการพัฒนาของผู้มีส่วนร่วมเป็นส่วนสำคัญในการออกแบบ ผลลัพธ์ที่ต้องการเพื่อความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงการจัดตั้งรวมกลุ่มหรือองค์กร โดยเฉพาะในระบบสุขภาพ และนโยบายทางด้านสุขภาพ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีความแตกต่างจาก แนวทางการวิจัยอื่น ๆ ในทางสาธารณสุข เพราะมันขึ้นอยู่กับการสะท้อน การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการที่มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงสุขภาพ และลดความไม่เท่าเทียมทางสุขภาพ ผ่านบุคคลที่เกี่ยวข้องกันที่หันมา ดำเนินการเพื่อปรับปรุงสุขภาพของตนเอง

ประชากรและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และคำตอบที่เป็นจริง คลอบคลุมประเด็นอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยกำหนดประชากร และ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทชุมชนบ้านเจ็ดหลัง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้วผู้ให้ข้อมูลหลัก และเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมาชิกชุมชน เกษตรตำบล ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์และทรงภูมิปัญญา จำนวน 10 คน โดยกำหนด คุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เป็นผู้ที่ย้ายอยู่ในชุมชนมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับชุมชนเป็นอย่างดี มีทัศนคติที่ดีต่อการให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้:

1. **แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ** เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องสังเกต และข้อคำถามง่ายๆ ในการศึกษาสภาพและบริบททางศักยภาพของชุมชน บ้านเจ็ดหลัง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

2. **แนวคำถาม (Guide line)** ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ ระดมสมอง ด้วยเทคนิค Rapid Ideation

ข้อคำถาม จะเกี่ยวข้องกับ

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน
2. ศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
 - 1) สิ่งดึงดูด

- 2) ความปลอดภัยในชุมชน
- 3) สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก อาหาร อินเทอร์เน็ต
- 4) การเข้าถึงเช่น ถนน ป้าย การสัญจร

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 1 คือผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมาชิกชุมชน เกษตรตำบล ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์และทรงภูมิปัญญา จำนวน 10 คน โดยกำหนด คุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เป็นผู้ที่ย้ายอยู่ในชุมชนมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับชุมชนเป็นอย่างดี มีทัศนคติที่ดีต่อการให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ : แนวคำถาม (Guide line) ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ ระดมสมอง ด้วยเทคนิค Rapid Ideation

ข้อคำถามจะเกี่ยวข้องกับ

1. แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวชุมชน
2. ควรมีจุดแวะชมตรงไหนบ้าง จุดแวะชมที่เป็นวิถีชีวิตเชิงเกษตรกรรมท้องถิ่นของชุมชน
3. กิจกรรมการท่องเที่ยว “วิถีชีวิตชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรท้องถิ่น”

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 2 คือนักท่องเที่ยวที่นำร่องที่เป็นกลุ่มทดลองมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านเจ็ดหลัง จำนวน 7 คน โดยกำหนด คุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เป็นผู้ที่ย้ายอยู่ในจังหวัดสระแก้วมีทัศนคติที่ดีต่อการให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ : แนวคำถาม (Guide line) ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ ระดมสมอง ด้วยเทคนิค Rapid Ideation

ข้อคำถามจะเกี่ยวข้องกับ

1. แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวชุมชน
2. จุดท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์บ้านเจ็ดหลัง
3. กิจกรรมการท่องเที่ยว “วิถีชีวิตชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรท้องถิ่น”

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

บริบทและศักยภาพของชุมชนผู้ปลูกมะม่วงหิมพานต์ในชุมชนบ้านเจ็ดหลัง ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอมะนัง จังหวัดสระแก้ว

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสังเกตและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยเป็นรายประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 บริบทของชุมชนบ้านเจ็ดหลัง ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอมะนัง จังหวัดสระแก้ว

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง หมู่ที่ 13 ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอมือง จังหวัดสระแก้ว แต่เดิมพื้นที่หมู่บ้านเป็นเขตป่าสงวน มีชาวบ้านจากบ้านใกล้เคียงมาถากถางป่าเพื่อทำนา ทำไร่ ทำสวน ปลูกบ้านเรือนที่ละหลัง สองหลัง จนกระทั่งมีจำนวนเจ็ดหลัง จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า หมู่บ้านเจ็ดหลัง แต่ในปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 127 หลังคาเรือน มีประชากรราว 298 คน เป็นชาย 167 คน เป็นหญิง 131 คน ส่วนใหญ่ประชากรในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านเจ็ดหลัง เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นพื้นที่ทำการเกษตร เช่น ทำไร่ยูคาลิปตัส ไร่มันสำปะหลัง ไร่นา ไร่อ้อย อากาศก็จะมี 3 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูร้อน ฤดูหนาว แต่ส่วนใหญ่แล้วอากาศจะร้อนและค่อนข้างจะแห้งแล้งเป็นส่วนมาก น้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตรของแต่ละครัวเรือน พอหน้าฝนบางพื้นที่ก็เกิดน้ำท่วมทำให้ไร่นาเสียหาย จึงได้มีเกษตรกรรวมตัวกันปลูกและแปรรูปเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ที่สำคัญแห่งหนึ่ง ผลผลิตมีคุณภาพ และปริมาณผลผลิตต่อปีเป็นจำนวนมาก สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือนได้เป็นอย่างดี

1.2 อาณาเขตติดต่อ

หมู่บ้าน 7 หลัง ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอมือง จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 9,595 ไร่ ประมาณ 15.3 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

1. ทิศเหนือ จรดหมู่ที่ 18 บ้านทรัพย์ใหญ่ ตำบลโคกปี่ฆ้อง อ.เมือง จ.สระแก้ว
2. ทิศใต้ จรดหมู่ที่ 12 บ้านคลองเขาเทียน ต.โคกปี่ฆ้อง อ.เมือง จ.สระแก้ว
3. ทิศตะวันออก จรดหมู่ที่ 1 บ้านป่าระกำ ต.ท่าแยก อ.เมือง จ.สระแก้ว
4. ทิศตะวันตก จรดหมู่ที่ 2 บ้านคลองน้ำใส ต.โคกปี่ฆ้อง อ.เมือง จ.สระแก้ว

1.3 สภาพภูมิศาสตร์

ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านเจ็ดหลัง หมู่ที่ 13 ตำบลโคกปี่ฆ้อง อ.เมือง จ.สระแก้ว เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ทำการเกษตร เช่น ทำไร่ยูคาลิปตัส ไร่มันสำปะหลัง ไร่นา ไร่อ้อย สภาพอากาศมี 3 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูร้อน ฤดูหนาว แต่ส่วนใหญ่แล้วอากาศจะร้อนและค่อนข้างจะแห้งแล้งเป็นส่วนมาก แหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเกษตรของแต่ละครัวเรือน ในฤดูฝนบางพื้นที่ก็เกิดน้ำท่วมทำให้ไร่นาเสียหาย

1.4 ประชากร

- จำนวนครัวเรือน	127	หลังคาเรือน
- จำนวนประชากร	298	คน
- จำนวนประชากรชาย	167	คน
- จำนวนประชากรหญิง	131	คน

1.5 สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- แหล่งน้ำสาธารณะ	3	แห่ง		
- ประปา	4	แห่ง	ผู้ใช้	127
- จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า	127	ครัวเรือน		
- โรงเรียน	1	แห่ง		
- วัด	2	แห่ง		
- หอกระจายข่าว	1	แห่ง		
- โทรศัพท์มือถือ	200	เครื่อง		
- ศาลาประชาคม	1	แห่ง		

1.6 ปริมาณพื้นที่

- พื้นที่อยู่อาศัย	6595	ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตร	3000	ไร่

1.7 อาชีพและรายได้ของคนในชุมชนบ้านเจ็ดหลัง

อาชีพหลัก

- เกษตรกร	จำนวน	27	ครัวเรือน
- ค้าขาย	จำนวน	8	ครัวเรือน
- รับราชการ	จำนวน	3	ครัวเรือน

อาชีพเสริม

- รับจ้างทั่วไป	จำนวน	79	ครัวเรือน
- อื่น ๆ	จำนวน	10	ครัวเรือน

รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย	66,666.66 บาท/ครัวเรือน/
ปี	
รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย	150,000 บาท/ครัวเรือน/
ปี	
รายได้เฉลี่ยของประชากร (ตามเกณฑ์ จปฐ. ปี 2564)	211,133.86 บาท/ครัวเรือน/
ปี	

ประเด็นที่ 2 ศักยภาพของชุมชนชุมชนบ้านเจ็ดหลัง ตำบลโคกปีบ อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

สำหรับประเด็นศักยภาพของชุมชนในพื้นที่บ้านเจ็ดหลัง ที่จะสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ผู้วิจัยจะศึกษาตามองค์ประกอบของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมีทั้งสิ้น 5 ประการ ที่ได้จาก Pelasol (2012) ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดภายในชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็นแหล่งการปลูกและแปรรูปมะม่วงหิมพานต์ในชุมชนและ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายในชุมชน 2) สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน 3) การเข้าถึงในชุมชน 4) ความปลอดภัยในชุมชน และ 5) ประชาชนในชุมชน สามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 สิ่งดึงดูดภายในชุมชน

จากการระดมสมอง ผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชน แกนนำสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเม็ดมะม่วงหิมพานต์ จำนวน 10 คน ผู้วิจัยใช้แนวคำถาม ถึงศักยภาพของชุมชนบ้านบ้านเจ็ดหลัง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ได้คำตอบถึงสิ่งดึงดูดภายในชุมชนทั้งหมดที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรกรรม ได้ ประกอบด้วย แหล่งการปลูกและแปรรูปมะม่วงหิมพานต์ในชุมชน และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายในชุมชน ดังนี้

2.1.1 แหล่งการปลูกและแปรรูปมะม่วงหิมพานต์ในชุมชน

1) แปลงสาธิตการปลูกการขยายพันธุ์ และบำรุงรักษามะม่วงหิมพานต์

จากการระดมสมอง ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 10 คน มีจำนวน 7 คน เล่าสอดคล้องกันว่าชุมชนบ้านเจ็ดหลังได้มีการริเริ่มปลูกเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2518 โดยบิดาของผู้ใหญ่ชุมพู่ คงเมือง เป็นผู้ริเริ่มนำพันธุ์ที่ได้รับแจกมาจากโครงการอีสานเขียว ซึ่งในสมัยนั้นได้มีการส่งเสริมการปลูกพืชที่ทนต่อความแห้งแล้งเพื่อทดแทนป่าไม้ที่ถูกตัดทำลายซึ่งมะม่วงหิมพานต์เป็นพืชชนิดหนึ่งนอกจากนั้นยังมี ไม้เลื้อย ยูคาลิปตัส ซึ่งกระจายการปลูกไปในพื้นที่ต่างๆ เหตุที่บิดาของผู้ใหญ่ชุมพู่ คงเมือง เลือкмะม่วงหิมพานต์เพราะปลูกง่าย ทนแล้ง ทนต่อแมลงและโรคในพืช ปลูกครั้งเดียวสามารถเก็บผลผลิตได้ยาวนานโดยไม่ต้องบำรุงรักษาอะไรมาก เมื่อเริ่มปลูกก็ชักชวนให้สมาชิกชุมชนคนอื่นๆ ปลูกกันบ้างคนละ 5 – 10 ต้นโดยปลูกไว้บริเวณหัวไร่ ปลายนา ต่อมาเมื่อมีการเก็บผลผลิตและจำหน่ายได้ราคาดี จึงขยายพื้นที่เพาะปลูกกันเป็นจำนวนมาก จนปัจจุบันมีพื้นที่ในการปลูกประมาณ 500 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่บ้านเจ็ดหลัง จนในปัจจุบันมะม่วงหิมพานต์ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนเป็นอย่างดี

2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเจ็ดหลังพาเพลิน จัดตั้งเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2563 มีสมาชิก จำนวน 15 คน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของวิสาหกิจชุมชนฯ เกษตรกรภายในกลุ่มจำนวน 15 คน รวมกลุ่มรับซื้อเพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางเพื่อเพิ่มราคาให้แก่ผลผลิต สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพปลูกมะม่วงหิมพานต์เป็นหลัก ผลผลิตที่มีความไม่แน่นอน/ตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยการผลิต ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และด้านสภาพดินฟ้าอากาศ ฝนแล้ง โรคแมลงระบาด ราคาผลผลิตตกต่ำ ทำการเกษตรอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน และปัจจุบันเศรษฐกิจ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด ก่อให้เกิดผลกระทบ เป็นวงกว้างทำให้ประชาชนตกงานขาดรายได้ ประชาชนได้รับผลกระทบโดยตรงทำให้รายจ่ายครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจากเดิม เหตุด้วยรายได้ลดน้อยลงจากเดิม ในการแก้ปัญหาจึงได้จัดทำโครงการแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการรับซื้อและทำ MOU กับเกษตรกรรายย่อยเป็นการประกันราคาผลผลิต ซึ่งเป็นอาชีพทางเลือกเพิ่มรายได้กับครัวเรือนของสมาชิกต่อไป

2.1.1 สิ่งดึงดูดที่ชุมชนต้องการพัฒนาเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

1) ฝ่ายก้นน้ำของชุมชน จากการระดมสมองถึงความเหมาะสม ในการทำแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับน้ำและตั้งชื่อศูนย์การเรียนรู้ว่า “ฝ่ายน้ำมีชีวิต” เป็นจุดเรียนรู้เกี่ยวกับน้ำ และการกักเก็บ

น้ำเพื่อไว้ใช้อุปโภคและบริโภคในชีวิตประจำวันของประชาชนในชุมชนบ้านเจ็ดหลัง ตำบลโคกปี่ฆ้อง จังหวัดสระแก้ว

2) โคกหนองนาบ้านเจ็ดหลังโมเดลฟาร์มเปิดวัยรุ่นทุนน้อย จากการระดมสมอง ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 10 คน มีจำนวน 8 คน พบว่าโคกหนองนาบ้านเจ็ดหลังโมเดลฟาร์มเปิดวัยรุ่นทุนน้อย ถูกเสนอขึ้นมาเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ เนื่องจากชุมชนเห็นโคกหนองนาคือการพัฒนาจัดการพื้นที่ทางการเกษตร ซึ่งเป็นการผสมผสานของเกษตรทฤษฎีใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาชาวบ้านเจ็ดหลัง ที่มีการทำเกษตรอยู่แล้ว ซึ่งความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่บ้านเจ็ดหลัง รวมถึงฟาร์มเปิดวัยรุ่นทุนน้อยเป็นแหล่งสาธิตการเลี้ยงเปิดแบบครบวงจร การเลี้ยงปลาในนาข้าว และการปลูกพืชในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ

3) สวนป่าเบญจพรรณ จากการระดมสมอง ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 10 คน มีจำนวน 6 คน พบว่า สวนป่าเบญจพรรณ ถูกเสนอขึ้นมาเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ เนื่องจากในชุมชนบ้านเจ็ดหลังมีสวนป่าที่มีต้นไม้หายากหลายชนิด อาทิ ยางนา พยูง ตะเคียน ตะแบก เป็นต้น เนื่องจากคนในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์ไว้ในขณะที่พื้นที่ชุมชนอื่นๆ มักจะตัดไม้เหล่านี้ไปใช้ประโยชน์โดยไม่ปลูกทดแทน สามารถที่จะพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกและขยายพันธุ์ไม้หายากต่อไป

4) ศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน จากการระดมสมอง ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 10 คน มีจำนวน 9 คน พบว่า ศูนย์จัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน ถูกเสนอขึ้นมาเพื่อพัฒนาจุดท่องเที่ยวในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน และมีการสาธิตกรรมวิธีการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ตลอดจนกระบวนการผลิตและแปรรูปแบบครบวงจร เพื่อให้นักท่องเที่ยวหรือผู้บริโภคได้เห็นถึงกระบวนการตั้งแต่ ปลูก บำรุงรักษา แปรรูป บรรจุภัณฑ์ และแสดงสินค้า

สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน

จุดบริการนักท่องเที่ยว ไม่ได้เป็นเพียงแค่สถานที่ในการให้บริการนักท่องเที่ยวในยามที่มียานพาหนะเข้ามาภายในชุมชนเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่ของคนที่อยู่ในชุมชนซึ่งมีไว้ใช้ในการประกอบกิจกรรมของชุมชนในหลายๆ ด้าน และมีไว้เพื่อรองรับหน่วยงานราชการหรือบุคคลภายนอกที่มาให้ความรู้กับคนภายในชุมชน ซึ่งถือได้ว่าการออกแบบและและมีอุปกรณ์ต่างๆ ครบครัน

การเข้าถึงชุมชน

ชุมชนบ้านเจ็ดหลังมีเส้นทางคมนาคมที่สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างสะดวกสบาย มีการปักหมุดในแอปพลิเคชัน Google Map โดยใช้คำค้นว่า “๗ หลังพาเพลิน & coffee shop” ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเส้นทางเข้าสู่ชุมชนบ้านเจ็ดหลังได้อย่างสะดวก

การเข้าถึงชุมชน

ชุมชนบ้านเจ็ดหลังมีเส้นทางคมนาคมที่สามารถเข้าถึงชุมชนได้อย่างสะดวกสบาย มีการปักหมุดในแอปพลิเคชัน Google Map โดยใช้คำค้นว่า “๗ หลังพาเพลิน & coffee shop” ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเส้นทางเข้าสู่ชุมชนบ้านเจ็ดหลังได้อย่างสะดวก

ปรางูชีในชุมชน

ปราชญ์ในชุมชนบ้านเจ็ดหลัง เป็นปราชญ์ที่มีองค์ความรู้ใน 4 เรื่อง คือ องค์ความรู้ด้านการปลูกและแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ องค์ความรู้ด้านสมุนไพร องค์ความรู้ด้านหมอดำเยและองค์ความรู้ด้านหมอน้ำมัน จะเห็นได้ว่า ปราชญ์ในชุมชนเป็นปราชญ์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีการดำรงชีวิตของผู้นในชุมชน เป็นปราชญ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรมและสุขภาพ โดยเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ปู่ย่าตายาย ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และโดยส่วนใหญ่ปราชญ์จะเลือกใช้วัสดุและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นวัสดุในการใช้งาน ซึ่งเป็นทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาจากอดีตสู่ปัจจุบันให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการดำรงชีพในปัจจุบัน

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากวิถีชีวิตชุมชนผู้ปลูกมะม่วงหิมพานต์ บ้านเจ็ดหลัง ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

จากการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมสมอง กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 17 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเจ็ดหลัง ปราชญ์ชุมชนด้านการปลูกและแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ สมาชิกชุมชน เกษตรตำบล ผู้สูงอายุที่ร่วมกิจกรรมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกและแปรรูปมะม่วงหิมพานต์ จำนวน 10 คน ได้มีการกำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ชุมชน เพื่อนำไปกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ 2) นักท่องเที่ยวนำร่องที่เป็นกลุ่มทดลองมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านเจ็ดหลัง จำนวน 7 คน ผลการศึกษา ผู้วิจัยรายงานตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์

1.1 การกำหนดแผนที่ท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ผลจากการระดมสมองผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 10 คน พบว่า แผนที่ของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยมพื้นผ้า โดยมีถนนภายในชุมชนบ้านเจ็ดหลังกั้นกลาง มีการแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ผู้วิจัยได้มีการจัดทำแผนที่โดยใช้ Google map เพื่อประกอบการจัดทำ จึงทำให้ได้แผนที่ท่องเที่ยวชุมชนมีความถูกต้องแม่นยำสูง

1.2 การกำหนดจุดเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ผลจากการระดมสมองผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 10 คน พบว่า จุดดึงดูดเพื่อจัดทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ที่สำคัญเป็นโคกหนองนาพาเพลิน สวนมะม่วงหิมพานต์ สวนป่าพาเพลิน ฝายน้ำมีชีวิต และศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลังพาเพลิน ดังนั้น จึงร่วมกันระดมสมอง เสนอชื่อจุดดึงดูดที่สำคัญ และทำการโหวตว่าจะใช้แหล่งใดบ้างเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนบ้านเจ็ดหลัง ผลการระดมสมองแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

แสดงผลการระดมสมองเพื่อเสนอชื่อจุดดึงดูดเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชน

ชื่อแหล่งดึงดูด	ความสำคัญ	ผลโหวต
1. โคกหนองนาพาเพลิน	สถานที่ที่เกษตรกรได้ร่วมกันสาธิตการจัดสรรพื้นที่เพื่อ ประโยชน์ในการทำการเกษตรในรูปแบบโคกหนองนาโมเดล	9
2. สวนมะม่วงหิมพานต์	แปลงสาธิตการปลูกและการจัดการสวนมะม่วงหิมพานต์แบบ ครบวงจร	10
3. สวนป่าพาเพลิน	พื้นที่ปลูกป่าเบญจพรรณอย่างธรรมชาติเพื่อเสริมสร้างระบบนิเวศ ความอุดมสมบูรณ์ให้กับชุมชน	8
4. ฝายน้ำมีชีวิต	การสาธิตการจัดทำฝายเพื่อชะลอและกักเก็บน้ำสำหรับไว้ใช้ประโยชน์ ทางเกษตรในชุมชน	10
5. ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลังพาเพลิน	ศูนย์แสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชนมี การสาธิตการแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์	10

1.3 กิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์

แบบไป – กลับ (วันเดียว) การท่องเที่ยวในลักษณะนี้กลุ่มเป้าหมายการท่องเที่ยวเป็นกลุ่มคนไทยทั่วไป ทั้งนักท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้วและนักท่องเที่ยวในบริเวณจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งในการเข้ามาท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวชมเชิงเกษตรกรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชน อาทิเช่น การเก็บเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ การให้อาหารเป็ด การปลูกป่าในสวนเบญจพรรณ การศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และชื่นชมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบธรรมชาติภายในชุมชน เป็นต้น

กำหนดการสำหรับเส้นทางท่องเที่ยว	
เวลา	กิจกรรม
9:00 น.	จุดบริการนักท่องเที่ยว จุดที่ 5 ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลังพาเพลิน เพื่อชี้แจงรายละเอียดของเส้นทาง เตรียมอุปกรณ์ และการนัดหมายสำหรับกิจกรรมใน 1 วัน
9.30–10.00 น.	ออกเดินทางไปยังจุดที่ 1 โคกหนองนาพาเพลิน โดยนักท่องเที่ยวจะได้ศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมไปถึงการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งแบบครบวงจร มีกิจกรรมการให้อาหารเป็ด และการเก็บไข่เป็ด
10.00-10.30 น.	เดินทางเข้ามาจุดที่ 2 สวนเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ โดยนักท่องเที่ยวจะได้ศึกษาเกี่ยวกับการปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ การดูแลรักษา การเก็บเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ มีกิจกรรมการเก็บเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ให้กับนักท่องเที่ยวได้ลองเก็บเมล็ดมะม่วงหิมพานต์
10.30-11.00 น.	เดินทางไปยังจุดที่ 3 สวนป่าพาเพลิน โดยนักท่องเที่ยวจะได้ศึกษาเกี่ยวกับพันธุ์ไม้หายาก สาธิตการปลูก การขยายพันธุ์ การเพาะกล้าไม้ ตลอดจนการบำรุงรักษาพันธุ์ไม้หายาก
11.00-11.30 น.	เดินทางไปยังจุดที่ 4 ฝายน้ำมีชีวิต โดยนักท่องเที่ยวจะได้ศึกษาเรื่องคุณค่าของน้ำ การทำฝายเพื่อชะลอการไหลของน้ำ และการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง มีกิจกรรมการทำฝายเพื่อชะลอน้ำให้นักท่องเที่ยวได้ลองทำ
11.30-12.30 น.	เดินทางไปยังจุดที่ 5 ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลังพาเพลิน นักท่องเที่ยวจะได้แวะรับประทานอาหาร และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง ก่อนเดินทางกลับบ้าน

การทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวทั้ง 5 จุด

การทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ชุมชนบ้านเจ็ดหลังทั้ง 5 จุดมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินเส้นทางท่องเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อ

รับทราบข้อเสนอแนะในเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มทดลองมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านเจ็ดหลัง จำนวน 7 คน ผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการ ระดมสมอง ด้วยเทคนิค Rapid Ideation เนื้อหาดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากการระดมสมองของกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้ง 7 คน เป็นชาย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 เป็นหญิง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 มีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 อายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 อายุ 41-50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 และอายุ 51-60 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 มีอาชีพเป็นนักเรียนนักศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 เป็นพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 และทำธุรกิจส่วนตัวจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 มีการศึกษาดำรงปริญญาตรีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.15 ปริญญาตรีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 และสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาทจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.15 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ผลจากการระดมสมองผู้เข้าร่วมทดลองการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์จำนวน 7 คน พบว่า แผนที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมีความเข้าใจง่ายและสามารถเข้าถึงชุมชนโดยง่ายไม่ซับซ้อนเพราะมีตัวเลขกำกับในการเดินเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สับสนและเข้าถึงจุดท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องมีมัคคุเทศน์นำทาง

จุดท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์บ้านเจ็ดหลัง

ผลจากการระดมสมองผู้เข้าร่วมทดลองการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์จำนวน 7 คน พบว่า จุดท่องเที่ยวทั้ง 5 จุด คือ 1) โคกหนองนาพาเพลิน 2) สวนมะม่วงหิมพานต์ 3) สวนป่าพาเพลิน 4) ฝายน้ำมีชีวิต และ 5) ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าศึกษาและชมแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย และไม่ต้องใช้รถเพื่อบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว ไปยังจุดท่องเที่ยวต่างๆ เมื่อนำผู้เข้าร่วมทดลองการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์บ้านเจ็ดหลังเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 จุด พบว่า

1) โคกหนองนาพาเพลิน

โคกหนองนาพาเพลินสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่นักท่องเที่ยวสามารถมาเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านเจ็ดหลัง และยังมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ทำระหว่างเข้าชมโคกหนองนาพาเพลิน เช่น ให้อาหารปลา ให้อาหารเป็ด เก็บไข่เป็ดสดจากฟาร์ม เป็นต้น

2) สวนมะม่วงหิมพานต์

สวนมะม่วงหิมพานต์สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นต้น และลูกของมะม่วงหิมพานต์ สวนมะม่วงหิมพานต์นี้จะเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ชอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3) สวนป่าพาเพลิน

สวนป่าพาเพลิน เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมพันธุ์ไม้หายากของชุมชนบ้านเจ็ดหลัง และยังมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำคือการเพาะพันธุ์กล้าไม้ชนิดต่างๆ และการปลูกต้นไม้ เป็นต้น

4) ฝายมีชีวิต

ฝายมีชีวิต สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรื่องน้ำ และสามารถเป็นฝายชะลอน้ำเมื่อน้ำมากทำให้ไม่เกิดความเสียหายกับพื้นที่เกษตรกรรม และยามหน้าแล้งก็จะเป็นที่กักเก็บน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภคของชาวบ้านในชุมชนอีกด้วย

5) ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง

ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง เป็นสถานที่ที่รวบรวมจรรยาในศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านเจ็ดหลังมีร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวออกจากสถานที่ท่องเที่ยวแล้วก็จะมาแวะจุดนี้เป็นจุดสุดท้ายก่อนที่จะกลับบ้าน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษครั้งนี้เป็นการศึกษาบริบทศักยภาพของชุมชน เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาเพื่อเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาบ้านเจ็ดหลัง ตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมืองจังหวัดสระแก้วที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ด้านบริบทศักยภาพของชุมชน

ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ระหว่าง ตำบลท่าแยกและตำบลศาลาลำดวน โดยตั้งอยู่ห่างจาก ที่ว่าการอำเภอเมืองสระแก้วและโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว ระยะทางประมาณ 22 กิโลเมตร ซึ่งถือว่าไม่ไกลมากนักสามารถเดินทางโดยรถยนต์หรือจักรยานยนต์ใช้เวลาประมาณ 20 นาที ด้วยภูมิทัศน์ที่เป็นธรรมชาติและระยะทางที่ไม่ไกลจากตัวเมืองมากนักทำให้ชุมชนแห่งนี้มีศักยภาพด้านภูมิทัศน์ร่วมด้วยอีกประการหนึ่ง ประชากรทั้งหมดในชุมชนมีจำนวน 298 คน ส่วนใหญ่ อาชีพหลักของชุมชนคือ ทำนา ทำไร่ และการเลี้ยงสัตว์ ด้วยเหตุนี้ จึงถือได้ว่าชุมชนมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการปลูกพืช ซึ่งรวมไปถึงพืชการปลูกต้นมะม่วงหิมพานต์ที่จะนำมาพัฒนาและเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ในอนาคต ด้านสิ่งดึงดูดผู้วิจัยมีความเห็นเป็น 2 ด้าน คือ แหล่งการปลูกและแปรรูปมะม่วงหิมพานต์ในชุมชน พบว่า ผู้คนในชุมชนมีการปลูกที่เป็นธรรมชาติ ไม่ใช่สารเคมี จึงทำให้ผลผลิตมีรสชาติดี และกรรมวิธีการแปรรูปที่หลากหลาย สะอาด มีการควบคุมคุณภาพผลผลิต โดย กิตติภักดิ์ จิโนทัย และณัฐธาวินิจนัยภาค (2563) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ ปัจจัยความพร้อมของชุมชน ซึ่งหนึ่งในนั้น ก็คือ คนในพื้นที่ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ภัทรธนกัลย์ เตียไพบูลย์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านหวนอนนวัต ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมพัฒนา การสร้าง

การเรียนรู้ให้คนในชุมชนด้านการท่องเที่ยวการมีผู้นำที่เข้มแข็ง การใช้หลักพึ่งตนเอง การสร้างเครือข่ายกับชุมชน ประกอบกับการศึกษาของ พรชัย เพียรพล (2559) เรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านเหล่าในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ จังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวว่า ชุมชนมีการรวมตัวของชาวบ้านมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ และมีเครือข่ายทั่วภายในตำบล สามารถเลือกให้การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน สิ่งดึงดูดที่ชุมชนต้องการพัฒนาเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน พบว่า ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ที่ถือเป็นต้นทุนสำคัญคือ สวนป่าเบญจพรรณ คลองกั้นน้ำซึ่งนำมาสู่ฝายมีชีวิต และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่คนในชุมชนร่วมแรงร่วมใจกันสร้างขึ้นคือ สวนมะม่วงหิมพานต์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่แปรรูปผลิตและแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนำขวัญ วงศ์ประทุม และดวงศิริ ภูมิวิซุเวช (2564) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนตามศาสตร์พระราชา พบว่า กระบวนการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนตามศาสตร์พระราชาดำเนินการโดยจังหวัดเชียงรายด้วยหลักการ ha-k-o-p model คือ healthy activity กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเช่นสมุนไพรและความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน Philadelphia การนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวด้านการพัฒนามนุษย์organization การรวมกลุ่มเพื่อการท่องเที่ยวการร่วมมือกันระหว่างคนในชุมชนเพื่อสร้างองค์กรปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวplace and people การให้ความสำคัญกับคนและสถานที่เพื่อพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ด้านเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

เส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเจ็ดหลัง กำหนดเป็น แบบไป – กลับ (วันเดียว) การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ กลุ่มเป้าหมายการท่องเที่ยว เป็นกลุ่มคนไทยและต่างชาติ ซึ่งในการเข้ามาท่องเที่ยวมีความต้องการเที่ยวชมธรรมชาติและวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน ดังที่ การศึกษาของสกุล จิรญาแจ่มสิทธิ์และกวิน วงศ์ลิตี (2555) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เส้นทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียใน ประเทศไทย กรณีศึกษา ที่อำเภอหาดใหญ่ โดยในงานของเขาพบว่า การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นกลยุทธ์ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ๆ โดยที่ในการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนจะต้องประกอบไปด้วยการระดมความคิดเห็นของหลาย ๆ ภาคส่วน เช่น หน่วยงาน ชุมชน นักท่องเที่ยว นักวิชาการการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ดังเช่นงานของชุมพล รอดแจ่ม (2556) ได้ศึกษาเรื่อง เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า ในการจัดทำรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวข้อเสนอแนะจากการศึกษาพบว่าหน่วยงานราชการในระดับท้องถิ่นควรมีการสำรวจความต้องการของชุมชนถึงความพร้อมในการปรับปรุงพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในระยะยาวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในงานราชการระดับท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีการจัดสรรงบประมาณการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านการพัฒนา

ทางกายภาพควรมีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์เส้นทางการเดินทางสาธารณูปโภคต่างๆในสถานที่ท่องเที่ยวให้พร้อมสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. จากการวิจัยพบว่าชุมชนบ้านเจ็ดหลัง หลัง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว อยู่ในพื้นที่ที่ค่อนข้างห่างไกลจากตัวจังหวัดสระแก้ว การเดินทางลำบาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาจากทางไกลจะไม่ค่อยรู้จัก ควรมีรถบริการรับส่งนักท่องเที่ยว
2. ผลการศึกษาในประเด็นข้อมูลประชากรศาสตร์พบว่า ผู้คนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีความสามัคคี มีการรวมตัวเพื่อพบปะพูดคุยกันอยู่เป็นประจำ มีทัศนคติที่ดีต่อนักท่องเที่ยว ถือเป็นเสน่ห์ ที่เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญ ที่ควรนำมาเสนอเป็นจุดขายที่โดดเด่นให้กับพื้นที่
3. ชุมชนบ้านเจ็ดหลัง อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พร้อมทั้งจะพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและชุมชนมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ควรอนุรักษ์ไว้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กชมน วงศ์คำ. (2562). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวขัว ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กฤษฎา กาญจนาลัย. (2561). แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60.
- กัลยา สว่างคง. (2559). การสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดสระบุรี. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กิตติภูมิ จิโนทัย และณัฐราวีวินัยภาค. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านบางน้ำผึ้งจังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี.
- กาญจนา สุคันธสิริกุล. (2556) การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564). กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- จังหวัดสระแก้ว. (2565). ข้อมูลทั่วไปบ้านเจ็ดหลัง ตำบลโคกปีบ อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว. เข้าถึงเมื่อ 25 เมษายน 2565 เข้าถึงจาก <http://www.sakaeo.go.th/websakaeo/frontpage>
- จิตพนธ์ ชุมเกตุ. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- จิรดาภา สนิทจันทร์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว
กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการ
สิ่งแวดล้อม) คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนิดาภา ไผ่ตรีแก้ว. (2559). การจัดการเส้นทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศ
ตะวันออกกลาง ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กรณีศึกษา บริษัท เอ็กซ์โซติกส์เกทอะเวย์
จำกัด. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ชาลี ตละกุลและราตรี สิทธิพงษ์. (2560). ศึกษาเส้นทางเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ
คลองวังเจ้า อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร.
- ณัฐพัชร์ มณีโรจน์. (2560). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐพร แซ่แห้ว. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทาง มาเที่ยว
จังหวัดกระบี่. หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและ
การท่องเที่ยว.
- ดร.ถวิลวดี บุรีกุล. (2557). เอกสารการบริหารราชการจังหวัดแบบมีส่วนร่วม สำหรับบุคลากร
ภาครัฐ และระดับจังหวัด เอกสารประกอบการอบรมในโครงการส่งเสริมการสร้างระบบ
บริหารราชการแบบ มีส่วนร่วม ระดับจังหวัด กพร. สถาบันพระปกเกล้า.
- ธานินทร์ ศิลป์ จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่
13. กรุงเทพฯ : ปิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นิตยา บุตรอยู่. (2557). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นำขวัญ วงศ์ประทุม และดวงศิริ ภูมิวิษุเวช. (2564). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
โดยชุมชนตามศาสตร์พระราชา. วารสารศิลปการจัดการ.
- นิธิกิตติกานต์ เหมสุวรรณ. (2558). แนวทางการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการของสถานที่จัด
งานในอุตสาหกรรมไมซ์โดยเชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดสงขลา. หลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปาริฉัตร ศรีหะริญและพรพิมล ข้าเพชร. (2562). การท่องเที่ยวโดยชุมชน : ทางเลือกใหม่สู่ความ
ยั่งยืน. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2562.
- พรชัย เพียรพล. (2559). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้าน
เหล่าในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้).

- พิฑูรย์ ทองฉิม. (2558). การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภัทรธนกัลย์ เตียไพบูลย์. (2557). ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านห้วยนวด ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- วิคเนีย มาเยอร์. (2555). การศึกษาแรงจูงใจการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนรักษะวาริน และบ่อน้ำร้อนพรรั้ง จังหวัดระนอง. สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สกุล จิรญาแจ่มสิทธิ์และกวิน วงศ์ลีดี. (2555). เส้นทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียในประเทศไทย กรณีศึกษา ที่อำเภอหาดใหญ่. (รายงานการวิจัย) กองทุนส่งเสริมงานวิจัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2560). การท่องเที่ยวโดยชุมชน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืน. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. (2558). องค์ความรู้ว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : คู่มือและแนวทางปฏิบัติ. คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัจฉริยาพร คันธมาลาเจริญ. (2564). การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในแนวทางการท่องเที่ยว 4.0 กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. สาขาวิชาการวางแผนเมืองและสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อัศจรรย์ สุขธารง. (2555). การศึกษาการจัดการธาตุอาหาร น้ำ และฮอร์โมนเพื่อการติดผล การเพิ่มผลผลิต และคุณภาพของมะม่วงหิมพานต์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- Buhalis, D. (2015). Marketing the Competitive Destination of the Future. *Tourism Management*, 21, 97-116.
- Pelasol, J. (2012). A Potential Tourist Destination in the Southern Part of Iloilo, Philippines. *International. JPAIR Multidisciplinary Research*.

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน
Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
Personal financial planning for Gen Z retirement living in Phraya Prasit
Community Area, Dusit District, Bangkok

จอมชัย เลิศอมรรฐ¹ กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์²

Chomchai Lertamornrat, Ganratchakan Lertamornsak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งเกิดในระหว่าง พ.ศ. 2556 - 2541 โดยมีอายุตั้งแต่ 9-24 ปี และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 200 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษวิจัยพบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยมีอายุตั้งแต่ 9-24 ปี และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยมีอายุตั้งแต่ 9-24 ปี และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วง 21 – 24 ปี มีสถานภาพ โสด ส่วนใหญ่มีอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีรายได้ต่ำกว่า 25,000 ตามลำดับ ระดับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทางพฤติกรรมทางการเงิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้จ่าย และการออม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการชำระค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการแก้ปัญหาทางการเงิน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords) : การวางแผน, การเงินส่วนบุคคล, วัยเกษียณ

Received: 2022-09-02 **Revised:** 2022-10-12 **Accepted:** 2022-10-17

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: nawaphorn1818@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Faculty of Education, Suansunandha Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of personal financial planning for Gen Z retirement age living in Phraya Prasit community area, Dusit district, Bangkok 2) to compare the level of personal financial planning for Gen Z. Able to live in retirement age of Gen Z people in Phraya Prasit community area, Dusit district, Bangkok Classified by personal factors The sample group used in this research was the population living in Phraya Prasit community area, Dusit District, Bangkok. which were born during the year 2013 - 1998, aged 9-24 years and living in Bangkok from 5 years and over, 200 people. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, and analysis of variance The statistical significance was determined at the 0.05 level. The results of the study showed that Population living in Phraya Prasit Community Area, Dusit District, Bangkok They were aged 9-24 years and lived in Bangkok from 5 years or more. They were aged 9-24 years and lived in Bangkok from 5 years or more. Most of them were female, aged between 21-24 years, single, and most of them had occupations. Student/student have a bachelor's degree and earn less than 25,000 respectively. Level of personal financial planning for Gen Z retirement living in Phraya Prasit community area, Dusit district, Bangkok financial behavior Overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that spending and saving were at the highest level, followed by payment of expenses. At the highest level and solving financial problems at a high level, respectively.

Keywords: Planning, Personal Finance, Retirement

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยกำลังก้าวย่างเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์แบบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแรงงานในระบบ เพราะจะมีคนในวัยทำงานที่น้อยลง แต่กลับมีภาระในการดูแลเด็กและผู้สูงอายุมากขึ้น โดยในปี 2564 ประเทศไทยจะมีประชากรสูงวัยมากถึง 1 ใน 5 ของประชากรทั้งหมด หรือคิดเป็น 20% หรือเรียกแบบเข้าใจง่ายๆ ว่าเข้าสู่การเป็นสังคม ผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aging Society) แต่ที่น่าเป็นห่วงที่สุด คือผู้สูงอายุเหล่านี้กลับมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ประมาณ 34.3% โดยในปี 2557 เส้นต่ำกว่าความยากจน หมายถึง ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 2,647 บาท/เดือน ซึ่งทางธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แสดงความเป็นห่วงว่าประเทศไทยยังไม่เตรียมตัวให้พร้อมกับสังคมที่จะแก่เร็วขึ้นและคนมีชีวิตรอดอยู่นานขึ้น และพบว่าคนไทยเริ่มมีหนี้ตั้งแต่อายุน้อยมากขึ้น และยังเป็นหนี้ระดับสูงแม้เกษียณแล้ว โดยจากผลสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย มีการเปิดเผยว่าคนไทยในปัจจุบันที่ 100 คนจะมีเพียงแค่ 25 คน หรือคิดเป็น 25% ที่จะเกษียณอายุได้ตามแผน และที่เหลืออีก 75 คน คิดคิดเป็น 75% จะไม่สามารถเกษียณอายุได้ตามแผน หรืออาจไม่มีแผนรองรับในการเกษียณอายุเลย (ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.). 2560: ออนไลน์)จากการ

แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) รัฐบาลได้ออกมาตรการในการป้องกัน โดยกำหนดมาตรการทั้งด้านสาธารณสุขและด้านกฎหมาย ซึ่งมาตรการทางด้านสาธารณสุขได้ กำหนดมาตรการเร่งด่วนในการป้องกัน ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว 133 ลงวันที่ 18 มีนาคม 2563 เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โรคโควิด-19) ครั้งที่ 1/2563 และมาตรการ เร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โรคโควิด-19) ของกระทรวง สาธารณสุข

ทักษะทางการเงิน หรือหากจะแปลตรงตัวรากศัพท์ภาษาอังกฤษก็ต้องเรียกว่า “การอ่าน ออกเขียนได้ทางการเงิน” ตามนิยามที่ทาง องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ในการสำรวจครั้งนี้ คือ “การตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญ ทักษะ และพฤติกรรม ในลักษณะที่มีผลให้บุคคลเกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดี และในที่สุดจะช่วยส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพทางการเงินที่ดี” (เดอไมรุกคุณ, แบค, และโฮโนฮาน (Demirgüç-Kunt, Beck, and Honohan. 2008: OECD)

ดังนั้น การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z นั้นจึงเป็นเรื่องหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามและควรค่าแก่การศึกษา เพราะมันเป็นเรื่องที่มี ผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับครัวเรือน โดยส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ และอาจส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจในระดับประเทศได้ นอกจากนี้กรุงเทพฯยังเป็นเมืองที่มีการแข่งขันด้านการทำงานที่สูง ซึ่ง จากที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงพอสรุปได้ว่ากรุงเทพฯสามารถเป็นตัวแทนของประชากรไทยทั้ง ประเทศได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญการการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้พบว่าประชากรกลุ่ม Gen Z ที่อาศัยและทำงานอยู่พื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีอัตราการ ประสบกับปัญหาทางการเงินที่สูงและมีปัญหาด้านการวางแผนการเงิน นั้นจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยตั้งใจ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการทางการเงินเพื่อความมั่นคงทางการเงินของคน Gen Z เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการวางแผนการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล เพื่อ ความมั่นคงทางการเงิน ของคน Gen Z ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose or Objective)

1) เพื่อศึกษาระดับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณ ของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชาชนในชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนในชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ, อายุ, สถานภาพ, อาชีพ, ระดับการศึกษา และรายได้รวมต่อเดือน

3.1.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) จำนวน 3 ด้าน คือ 1. ด้านการใช้จ่าย และการออม 2) ด้านการแก้ปัญหาทางการเงิน 3) ด้านการชำระค่าใช้จ่าย โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกระดับความคิดเห็นของประชาชน

3.1.4 ข้อเสนอแนะ

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ศึกษาจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

3.2.2 ดำเนินการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โดยนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการขั้นต่อไป

3.2.3 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) ที่เทศบาลเมืองไผ่เชิง อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีประชากรในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ทำการศึกษาก่อน จำนวน 30 ชุด โดยวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) และหาค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับโดยใช้วิธีการของ Cronbach โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นจากผลการวิเคราะห์พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่ทำการศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามเรื่อง การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้ล่วงหน้า คือ ประชาชนในชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำราเอกสาร และค้นคว้าจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

5.1.1.1 เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ, อายุ, สถานภาพ, อาชีพ, ระดับการศึกษา และรายได้รวมต่อเดือน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentages)

5.1.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำนโยบายป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ไปปฏิบัติ จำนวน 3 ด้าน คือ 1. ด้านการใช้จ่าย และการออม 2) ด้านการแก้ปัญหาทางการเงิน 3) ด้านการชำระค่าใช้จ่าย วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายข้อมูล

5.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

5.2.1 T-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

5.2.2 F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เช่น อายุ, สถานภาพ, อาชีพ, ระดับการศึกษา และรายได้รวมต่อเดือน เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ (Least Significant Different: LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาระดับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทางพฤติกรรมทางการเงิน โดยภาพรวม

พฤติกรรมทางการเงิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล(ระดับ) ลำดับที่	
1. ด้านการใช้จ่าย และการออม	4.31	1.131	มากที่สุด	1
2. ด้านการแก้ปัญหาทางการเงิน	4.00	1.317	มาก	3
3. ด้านการชำระค่าใช้จ่าย	4.21	1.172	มากที่สุด	2
รวม	4.17	1.143	มาก	

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับผลการศึกษา พบว่า ระดับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทางพฤติกรรมทางการเงิน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (= 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้จ่าย และการออม อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.31) รองลงมา คือ ด้านการชำระค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.21) และด้านการแก้ปัญหาทางการเงิน อยู่ในระดับมาก (= 4.00) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ระดับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ในพื้นที่ชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ทักษะทางการเงิน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พบว่า ด้านการใช้จ่าย และการออม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการชำระค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการแก้ปัญหาทางการเงิน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศรณ ศิริวรรณ (2558) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของ “ทักษะทางการเงิน” และ “ทักษะทางการเงินขั้นสูง” ในกลุ่มลูกค้าและผู้ให้บริการทางการเงิน โดยผลการศึกษาพบว่าผู้ให้บริการทางการเงินซึ่งเป็นผู้ที่ถือครองใบอนุญาตทางการเงินนั้น มีระดับทักษะทางการเงินที่สูงกว่าลูกค้าอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งระดับทักษะทางการเงินของผู้ให้บริการนั้น ช่วยทำให้เกิด

การมีส่วนร่วมกับ ตลาดทุนในฐานะตัวกลางทางการเงิน โดยพบว่า ช่องทางการส่งผ่านทักษะทางการเงินของผู้ให้บริการทางการเงินไปยังลูกค้า นั้นสะท้อนผ่าน “คำแนะนำด้านการเงินการลงทุน” โดยพบว่า คำแนะนำจาก เจ้าหน้าที่ธนาคารพาณิชย์ที่มีใบอนุญาตทางการเงินนั้น ส่งเสริมให้เกิดความน่าจะเป็นในการมีส่วนร่วม ร่วมกับตลาดทุนทางอ้อม ในขณะที่คำแนะนำจากที่ปรึกษาการลงทุนที่มีใบอนุญาตทางการเงิน เป็นตัว ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมกับตลาดทุนทางตรง นอกจากนี้ทักษะทางการเงินขั้นสูงของลูกค้าก็เป็น ตัวแปรสำคัญ ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในตลาดทุนอีกทางหนึ่ง และพบว่าทักษะทางการเงิน นั้นยังมีส่วนช่วยทำให้เกิดความมีเสถียรภาพแก่ตลาดทุนได้ ผ่านการส่งเสริมทักษะทางการเงินด้านที่ จำเป็นสำหรับกลุ่มนักลงทุนใหม่และกลุ่มนักลงทุนเดิมในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมี ส่วนร่วมกับตลาดทุนทางอ้อมเพิ่มมากขึ้น วิไล เอื้อปิยฉัตร (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเงิน: ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออมเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เป็นการทดลองแบบสองกลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลองกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มแม่บ้าน โดยแยกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน 40 วัดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการออมของกลุ่มทดลองด้วยการอบรมให้ความรู้ทางการเงิน และ ประเมินผลการอบรมผลการวิจัยเชิงสำรวจ พบว่า ความรู้ทางการเงินในหมวดความรู้พื้นฐานทางการเงินอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าหมวดพฤติกรรมทางการเงิน และหมวดทัศนคติทางการเงินจากการใช้วิธี OLS พบว่า ปัจจัยด้านประชากรมีผลต่อระดับความรู้ทางการเงินและระดับความรู้ทางการเงินที่ เพิ่มขึ้นมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของระดับการออม โดยผลการวิจัยกึ่งทดลองการประเมินระดับความรู้ทางการเงินหลังจากการมีการอบรมฯให้กับแม่บ้านกลุ่มทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยในหมวดความรู้พื้นฐานฯ และหมวดทัศนคติฯ ของแม่บ้านกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นใน หมวดพฤติกรรมฯ ที่ไม่พบความแตกต่าง ส่วนการประเมินความตั้งใจออมและการออมจริง พบว่า คะแนนของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1 ควรเพิ่มเนื้อหาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลให้เข้าใจมากขึ้น ให้เหมาะสมกับเด็กวัยนี้ และควรทำแบบสอบถามให้เข้าใจกับเด็กวัยนี้ คำถามบางข้อก็อาจยังไม่เข้าใจ หรือไม่ครอบคลุมทั้งหมด

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณของคน Gen Z ให้มากขึ้น

2 ควรมีการจัดอบรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อสามารถดำรงชีวิตได้ในวัยเกษียณให้กับคน Gen Z ได้รู้เพื่อเป็นทางเลือกการเก็บออมเงินหรือการใช้เงินในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่ 3 (2559-2563).

กรุงเทพฯ : ธนาคาร

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2556.

สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://www.1213.or.th/th/aboutfcc/knownfcc/> /2013

วิไล เอื้อปิยฉัตร. (2560). ความรู้ทางการเงิน: ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมการออม.

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, 25(47), 67-93.

วิวรรณ ธาราหิรัญโชติ. (2550). วางแผนการเงินอย่างไร. สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.nidambe11.net>.

วิวรรณ ธาราหิรัญโชติ. (2554). เงินทองต้องจัดการ = Money Pro. กรุงเทพฯ : กรุงเทพธุรกิจ.

Johan & Anna. (2012). Gender, Stock Market Participation and Financial Literacy

Lawrence J. Gitman, David S. Morrison, Michael D. Joehnk. (2007). Personal financial planning. South Melbourne, Vic: Thomson.

**มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนสาธิต พื้นที่กรุงเทพมหานคร**
**Standards of Educational Management into the 21st century
of the Demonstration School in Bangkok**

ภาวิณี ไสระเวช¹ ศรีปริญา ฐประจาง² พิมพ์นา ศรีบุญยพรรฐ³
Pawinee Sorawech, Sriparinya Toopgrajank, Pimchana Sriboonyaponrat

บทคัดย่อ (Abstract)

การจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 อย่างมีมาตรฐาน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทย พ.ศ.2563 “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษา การจัดการความรู้และเทคโนโลยี ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการจัดการสถานศึกษา และ(2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยวิธีวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จัดเก็บข้อมูลจากบุคคลากรทางการศึกษาโรงเรียนสาธิต จำนวน 340 คน การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 18 คน การวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า การจัดการศึกษา การจัดการความรู้และเทคโนโลยี ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมาตรฐานการจัดการศึกษา โดยภาพรวมระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และพื้นที่จังหวัดอื่นๆ

คำสำคัญ (Keywords): มาตรฐานการจัดการศึกษา; ยุคศตวรรษที่ 21; โรงเรียนสาธิต

Abstract

Management of education towards the 21st century with standards in line with Thailand Vision 2020 “Stability, Prosperity and Sustainability” research objectives (1) to study at the standard level of education management towards the

Received: 2022-08-30 **Revised:** 2022-09-22 **Accepted:** 2022-09-24

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Graduate School, Suansunandha Rajabhat University. e-mail: pawinee.so@ssru.ac.th

² บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Graduate School, Suansunandha Rajabhat University. e-mail: sriparinya.to@ssru.ac.th

³ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail: pimchana.sr@ssru.ac.th

21st century. In the 21st century, educational management, knowledge management, and technology transformational leadership and (2) to propose guidelines for developing educational management standards for the 21st century using a combination of quantitative and qualitative research methods. Data were collected from 340 demonstration school educators, in-depth interviews with 18 key informants, and blended research. Quantitative and qualitative research Structural equation model analysis found that Educational management, Knowledge Management and Technology, transformational leadership at the highest educational management standard level. Overall, the level is high. The results of this research can be used for planning the development of demonstration schools in Bangkok and other provincial areas.

Keywords: Educational Management Standards; 21 st Century Era; Demonstration Schools

บทนำ (Introduction)

จากวิสัยทัศน์ประเทศไทย ในปี 2563 “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” การศึกษานำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสนองตอบผลประโยชน์แห่งชาติ สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษาของชาติ พ.ศ.2562 แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2563 กล่าวว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาไทยที่ส่งผลให้การพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของประเทศไทย คือ (1) การศึกษาไทยไม่ทำให้เด็กเรียนแล้วเกิดการเรียนรู้จริงเพราะเมื่อเรียนแล้วต้องมีความรู้ใหม่ (2) การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูและผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอก ห้องเรียนเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง พัฒนาทักษะที่หลากหลายเพื่อเผชิญความเปลี่ยนแปลง (3) แนวคิดการเรียนรู้เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางเพื่อสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ (4) การแลกเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ สามารถคิดนอกกรอบ และ(5) คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์การเรียนรู้สู่คุณธรรม ความดีงาม เห็นแก่ส่วนรวม การสร้างคุณสมบัติ สร้างความเป็นคน ทำงานหนัก สู้งาน การเรียนตลอดชีวิต การสนใจพัฒนาสังคม การศึกษานักเรียนจะต้องมีความรู้ ได้แก่ การมีความรู้ ควบคู่ไปกับคุณธรรม สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบด้วยการต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จนสามารถต่อยอดไปสู่การมีอาชีพในอนาคตได้ การมีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองในสังคม การปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นอันส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต้องเรียนรู้และพัฒนาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา เทคโนโลยี

สารสนเทศเข้ามาใช้ ในด้านการเรียนการสอน การสืบค้นข้อมูล การทำงานวิจัย นำมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร ปัจจุบันการบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้นำ กระบวนการบริหารงานคุณภาพเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จต่อการบริหารงานอย่างมาก การบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารการพัฒนาองค์กร เป็นตัวแบบทางบริหารแก่โรงเรียนอื่นทั้งนี้เพราะโรงเรียนสาธิตถือเป็นต้นแบบการจัดการศึกษา เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปสอดคล้องความต้องการของสังคมและประเทศชาติดังนั้นการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เรื่อง “มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 แนวทางการจัดการศึกษา การจัดการความรู้และเทคโนโลยี ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการจัดการสถานศึกษา
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำแนวคิดเรื่องมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร” ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนสาธิตในจังหวัดอื่นๆ จากแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร แนวคิดในเรื่องการจัดการศึกษา ที่กล่าวไว้ในจัดการศึกษาในระดับชาตินำแนวคิดต่างๆ เหล่านี้มาพัฒนาเป็นมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดังนี้

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรแฝง ได้แก่ มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยตัวแปรประจักษ์ดังนี้ 1.1 ความสุข 1.2 การมีคุณภาพ และ 1.3 ยุทธศาสตร์

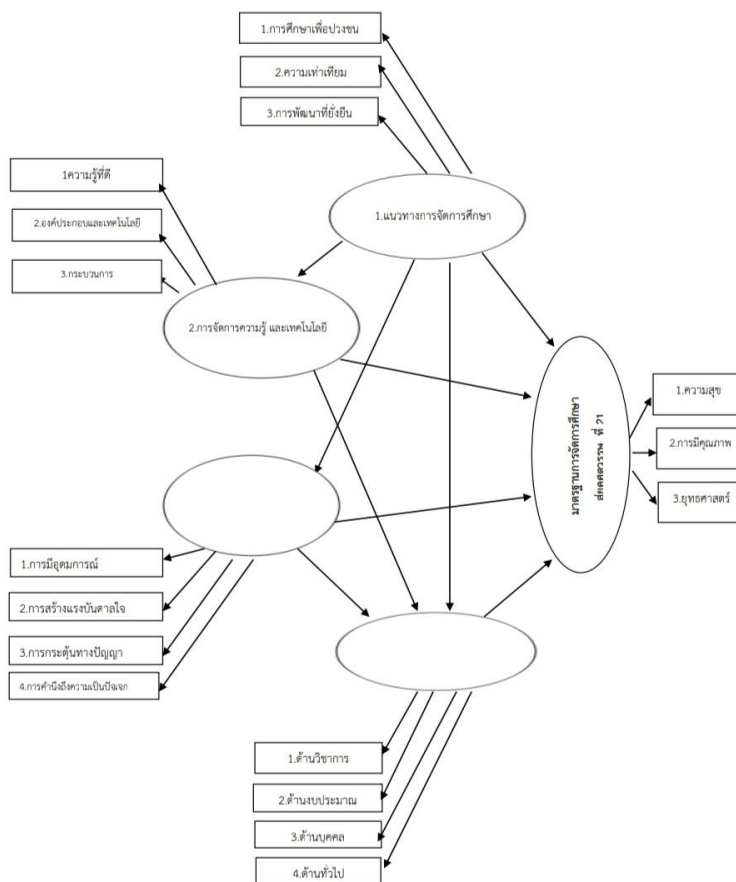
2. ตัวแปรสังเกต ได้แก่

2.1 แนวทางการจัดการศึกษา

2.2 การจัดการความรู้และ

2.3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2.4 การบริหารการจัดการสถานศึกษา

แผนภาพที่1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดพื้นที่ศึกษา จำนวน 4 แห่ง คือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

4.ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ช่วงเวลาเดียว (Cross-sectional Approach) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างระหว่าง ปีการศึกษา 2563-2565 (พฤศจิกายน 2563-ตุลาคม 2565 รวมระยะเวลา 2 ปี

5.ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยจึงกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (mix methodology method) ทั้งจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทดสอบและยืนยันแบบจำลองโครงสร้าง โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ดังนี้

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เลือกทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากบุคคลากรทางการศึกษาได้แก่ อาจารย์จากโรงเรียน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 20 เท่า ของตัวแปรประจักษ์ คือ 340 ฉบับ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาทั้งหมดจำนวน 340 คนการวิจัยครั้งนี้ คัดเลือกตัวอย่างโดยใช้โดยการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนแรกคือวิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ได้โรงเรียนสาธิตกลุ่มตัวอย่างมา 4 แห่ง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 20 เท่า ของตัวแปรประจักษ์ คือ คือ 340 ฉบับ วิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS ได้กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน เป็น 0.05

2.วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เลือกทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกจาก 2 ส่วน ได้แก่ผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียนสาธิต และ ผู้ปกครอง ได้แก่ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา รวมทั้งหมดจำนวน 9 คน

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม แบบตรวจรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด จำนวน 2 ตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ

ตอนที่ 2 คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด สอบถามบุคคลากรทางการศึกษา ในเรื่อง มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก(In-depth Interview) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-construct interview) ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง ความคิดเห็นของผู้ปกครองและนักเรียน ในเรื่อง มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ที่ไม่สามารถได้จากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการใช้วิธีสัมภาษณ์เจาะลึกการสัมภาษณ์เจาะลึก ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะข้อสังเกตจากการปฏิบัติจริงจากคำถามปลายเปิด มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณและ

เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์แบบจำลองเชิงโครงสร้าง มาทดสอบตามกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ จากแบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ลำดับ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	118	34.71
	หญิง	222	65.29
	รวม	340	100.0
2	อายุ		
	ต่ำกว่า 30 ปี	71	20.88
	30-40 ปี	130	38.24
	41-50 ปี	99	29.12
	มากกว่า 50 ปี	40	11.76
	รวม	340	100.0
3	ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	1.47
	ปริญญาตรี	132	38.82
	ปริญญาโท	180	52.94
	ปริญญาเอก	23	6.76
	รวม	340	100.0
4	สถานะ		
	ข้าราชการ	24	7.06
	ลูกจ้างประจำ	41	12.06
	พนักงานราชการ	67	19.71
	ลูกจ้างชั่วคราว/พนักงานชั่วคราว	208	61.18
	รวม	340	100.0
5	ประสบการณ์การทำงาน		

ลำดับ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
	ต่ำกว่า 5 ปี	88	25.88
	5-10 ปี	93	27.35
	11-15 ปี	44	12.94
	16-20 ปี	51	15.00
	มากกว่า 20 ปี	64	18.82
รวม		340	100.0

จากตารางที่ 4.1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตาม จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 340 คน สรุปได้ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 65.29 และเพศชาย จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 34.71 ตามลำดับ ด้านอายุ พบว่า อันดับแรกมีอายุอยู่ระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 38.24

ด้านระดับการศึกษา พบว่า อันดับแรกจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94 ด้านสถานะ พบว่า อันดับแรกมีสถานะเป็นลูกจ้างชั่วคราว/พนักงานชั่วคราว จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 61.18 ด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่า อันดับแรกมีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 27.35

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21

ข้อ	มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความสุข	4.20	0.789	มาก
2	ด้านการมีคุณภาพ	4.22	0.732	มากที่สุด
3	ด้านยุทธศาสตร์	4.45	0.692	มากที่สุด
ภาพรวม		4.29	0.668	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.668

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21

ข้อ	1. ด้านความสุข	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ	4.22	0.814	มากที่สุด
2	ผู้เรียนดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.884	มาก
3	ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมผนึก	4.13	0.848	มาก

กำลังมุ่งการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน				
4	โรงเรียนสาธิตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประสิทธิผลความเป็นเลิศ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.28	0.869	มากที่สุด
5	โรงเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม	4.31	0.840	มากที่สุด
ภาพรวม		4.20	0.789	มาก
ข้อ	2. ด้านการมีคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6	ผู้เรียนเกิดประสิทธิผลความเป็นเลิศในการพัฒนาวิชาการ	4.21	0.775	มากที่สุด
7	ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นต้นแบบในการสร้างองค์ความรู้ใหม่	4.19	0.807	มาก
8	ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก	4.30	0.762	มากที่สุด
9	ผู้เรียนมีทักษะชีวิตคิดเชิงบวก	4.21	0.770	มากที่สุด
10	ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้	4.20	0.784	มาก
ภาพรวม		4.22	0.732	มากที่สุด
ข้อ	3. ด้านยุทธศาสตร์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11	การจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตภายใต้แผนการศึกษาแห่งชาติ	4.48	0.693	มากที่สุด
12	การจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ	4.44	0.720	มากที่สุด
13	การจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมีเป้าหมายและตัวชี้วัด วิสัยทัศน์	4.49	0.710	มากที่สุด
14	การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.39	0.743	มากที่สุด
15	การจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกที่มีความสุขอย่างยั่งยืน	4.46	0.730	มากที่สุด
ภาพรวม		4.45	0.692	มากที่สุด
ภาพรวมมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21		4.29	0.789	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.789 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบผลการศึกษาดังนี้ 1) ด้านความสุข พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านการมีคุณภาพ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบอยู่ในระดับมากที่สุด 3.)ด้านยุทธศาสตร์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบอยู่ในระดับมากที่สุด 5

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลระดับแนวทางการจัดการศึกษา ในภาพรวม

ข้อ	แนวทางการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการศึกษาเพื่อปวงชน	4.35	0.669	มากที่สุด
2	ด้านความเท่าเทียม	4.22	0.710	มากที่สุด
3	ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน	4.34	0.671	มากที่สุด
ภาพรวมแนวทางการจัดการศึกษา		4.30	0.631	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับแนวทางการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.631 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเกี่ยวกับระดับแนวทางการจัดการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	1. ด้านการศึกษาเพื่อปวงชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การที่นักเรียนโรงเรียนสาธิตมีโอกาสในการศึกษาตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.703	มากที่สุด
2	นักเรียนโรงเรียนสาธิตได้พัฒนาตามความสามารถให้ มีความรู้ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	4.34	0.684	มากที่สุด
3	นักเรียนโรงเรียนสาธิตมีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต	4.34	0.675	มากที่สุด
4	นักเรียนโรงเรียนสาธิตได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่ดี	4.37	0.714	มากที่สุด
5	นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาที่โรงเรียนสาธิตมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ	4.35	0.694	มากที่สุด
ภาพรวม		4.35	0.669	มากที่สุด

ข้อ	2. ด้านความเท่าเทียม			
6	นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาที่โรงเรียนสาธิตสามารถเข้าถึงความรู้ ทักษะและข้อมูลต่างๆที่จะช่วยให้ใช้ประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้	4.24	0.710	มากที่สุด
7	นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาที่โรงเรียนสาธิตสามารถเรียนรู้ ตามหลักสิทธิมนุษยชน มีความเท่าเทียมทางโอกาสทางการศึกษา	4.21	0.737	มากที่สุด
8	นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาที่โรงเรียนสาธิตไม่ถูกแบ่งแยกกีดกันทางสังคม	4.21	0.751	มากที่สุด
9	นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาที่โรงเรียนสาธิตไม่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์และภาษา	4.25	0.759	มากที่สุด
10	นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาที่โรงเรียนสาธิตไม่มีความแตกต่างทาง ศักยภาพของบุคคล หรือทางการศึกษา	4.19	0.771	มาก
ภาพรวม		4.22	0.710	มากที่สุด
	3. ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน			
11	นักเรียนโรงเรียนสาธิตมีการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติด้วยการศึกษาเพื่ออยู่ได้ในสังคม	4.35	0.686	มากที่สุด
12	นักเรียนโรงเรียนสาธิตมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ทันต่อเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม	4.33	0.702	มากที่สุด
13	นักเรียนโรงเรียนสาธิตมีการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ทางวัฒนธรรมหลากหลาย	4.35	0.691	มากที่สุด
14	การศึกษาที่มีคุณภาพสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.33	0.732	มากที่สุด
15	การศึกษาทำให้พัฒนาอย่างยั่งยืนและมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน	4.33	0.706	มากที่สุด
ภาพรวม		4.34	0.671	มากที่สุด
ภาพรวมแนวทางการจัดการศึกษา		4.30	0.631	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.631 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบผลการศึกษาดังนี้

- 1) ด้านการศึกษาเพื่อปวงชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35
- 2) ด้านความเท่าเทียม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22
- 3) ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมีการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติด้วยการศึกษาเพื่ออยู่ได้ในสังคม

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลระดับการจัดการความรู้และเทคโนโลยี ในภาพรวม

ข้อ	การจัดการความรู้และเทคโนโลยี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความรู้ที่ดี	4.26	0.717	มากที่สุด
2	ด้านองค์ประกอบและเทคโนโลยี	4.21	0.697	มากที่สุด
3	ด้านกระบวนการ	4.21	0.704	มากที่สุด
ภาพรวมการจัดการความรู้และเทคโนโลยี		4.23	0.679	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การจัดการความรู้และเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.679 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลระดับการจัดการความรู้และเทคโนโลยี

ข้อ	1. ด้านความรู้ที่ดี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนโรงเรียนสาธิตการจัดการความรู้ร่วมกัน มีชุดความรู้ของตนเองที่ร่วมกันสร้าง	4.18	0.793	มาก
2	การจัดการความรู้ของโรงเรียนสาธิตมีการจัดการระบบให้องค์กรบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคน	4.26	0.753	มากที่สุด
3	การจัดการความรู้ของโรงเรียนสาธิตมีการพัฒนาคนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.27	0.727	มากที่สุด
4	การจัดการความรู้ของโรงเรียนสาธิตมีการฝึกอบรมโดยการปฏิบัติจริง	4.31	0.749	มากที่สุด
5	การจัดการความรู้เป็นเป้าหมายของโรงเรียนสาธิตมีการดำเนินการต่อเนื่องเพื่อความสำเร็จในระยะยาว	4.29	0.738	มากที่สุด
ภาพรวม		4.26	0.717	มากที่สุด
ข้อ	2. ด้านองค์ประกอบและเทคโนโลยี			
6	โรงเรียนสาธิตมีการจัดการความรู้ที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดใน ด้านคน ด้านเทคโนโลยี	4.22	0.770	มากที่สุด
7	การจัดการความรู้และเทคโนโลยีควรเป็นแนวทางเพื่อนำความรู้นั้นมากำหนด โครงสร้าง รูปแบบของโรงเรียนสาธิต	4.24	0.719	มากที่สุด
8	โรงเรียนสาธิตควรมีการตรวจสอบความถูกต้องอย่างเป็น	4.17	0.784	มาก

ข้อ	1. ด้านความรู้ที่ดี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9	ระบบ โรงเรียนสาธิตมีระบบการแสวงหาความรู้ การสร้าง ความรู้ การจัดเก็บและสืบค้นความรู้และการถ่ายทอด ความรู้	4.22	0.689	มากที่สุด
10	บุคลากรทุกคนในโรงเรียนสาธิตมีการแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ	4.21	0.676	มากที่สุด
ภาพรวม		4.21	0.697	มากที่สุด
ข้อ	3. ด้านประชาชน			
11	บุคลากรโรงเรียนสาธิตมีการรวบรวมและป้อนองค์ ความรู้เข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์มีโครงสร้างในการจัดเก็บ ที่เป็นระบบ	4.18	0.768	มาก
12	บุคลากรโรงเรียนสาธิตมีเพื่อการสืบค้นที่รวดเร็วและมี ประสิทธิภาพ	4.19	0.760	มาก
13	โรงเรียนสาธิตมีการบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหา ความรู้ การสร้างความรู้ใหม่	4.21	0.698	มากที่สุด
14	บุคลากรโรงเรียนสาธิตมีการแสวงหาความรู้จาก ภายนอก	4.24	0.734	มากที่สุด
15	บุคลากรโรงเรียนสาธิตมีการเก็บความรู้อย่างเป็น ระบบในอนาคต การประมวล กลั่นกรอง เข้าถึงได้ง่าย	4.23	0.713	มากที่สุด
ภาพรวม		4.21	0.704	มากที่สุด
ภาพรวมการจัดการความรู้และเทคโนโลยี		4.23	0.679	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้และเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.679 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบผลการศึกษาดังนี้ 1.)ด้านความรู้ที่ดี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดการความรู้ของโรงเรียนสาธิต 2) ด้านองค์ประกอบและเทคโนโลยี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดการความรู้และเทคโนโลยีควรเป็นแนวทางเพื่อนำความรู้นั้นมากำหนดโครงสร้าง รูปแบบของโรงเรียนสาธิต 3)ด้านประชาชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนสาธิตมีการแสวงหาความรู้จาก

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวม

ข้อ	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.31	0.707	มากที่สุด
2	ด้านสร้างแรงบันดาลใจ	4.31	0.717	มากที่สุด
3	ด้านกระตุ้นทางปัญญา	4.34	0.738	มากที่สุด
4	ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.27	0.742	มากที่สุด
ภาพรวมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง		4.31	0.691	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.691 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านคือ ด้านกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	1. ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตที่ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ตามเพื่อเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน	4.33	0.759	มากที่สุด
2	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตประพฤติตนเป็นผู้นำเป็นผู้ที่น่ายกย่องนับถือ สร้างความศรัทธา	4.30	0.743	มากที่สุด
3	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ตาม เป็นที่ไว้วางใจ ในการร่วมงาน	4.33	0.739	มากที่สุด
4	ผู้ตามเกิดความต้องการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้นำของโรงเรียนสาธิต	4.26	0.721	มากที่สุด
5	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตและผู้ตามมุ่งการเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน	4.31	0.733	มากที่สุด
ภาพรวม		4.31	0.707	มากที่สุด
2. ด้านสร้างแรงบันดาลใจ				
6	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตประพฤติปฏิบัติตนสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ตาม	4.32	0.745	มากที่สุด
7	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตประพฤติปฏิบัติตนมีการทำงานเป็นทีม ให้เกิดขึ้นแก่องค์กร	4.31	0.751	มากที่สุด
8	บุคคลากรภายในองค์กรผู้นำของโรงเรียนสาธิตมีความกระตือรือร้น	4.32	0.753	มากที่สุด
9	บุคคลากรภายในองค์กรผู้นำของโรงเรียนสาธิตมีเจตนาที่ดีเชิงบวก	4.28	0.716	มากที่สุด

ข้อ	1. ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตที่ประพฤติปฏิบัติตนอุทิศตนทำงานเพื่อเป้าหมายประโยชน์แก่ส่วนรวม	4.30	0.756	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.31	0.717	มากที่สุด
ข้อ	3. ด้านกระตุ้นทางปัญญา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตมีความตระหนักถึงปัญหาของหน่วยงาน องค์กร	4.33	0.751	มากที่สุด
12	ผู้ตามต้องการแนวทางใหม่ๆในการแก้ปัญหาองค์กร	4.32	0.757	มากที่สุด
13	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตมีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆให้เกิดขึ้นแก่องค์กร	4.36	0.749	มากที่สุด
14	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตมีการสร้างแรงจูงใจในการแก้ปัญหาขององค์กร	4.35	0.779	มากที่สุด
15	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตมีการสนับสนุนแนวคิดใหม่ๆในการแก้ปัญหาขององค์กร	4.35	0.767	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.34	0.738	มากที่สุด
ข้อ	4. ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล			
16	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตให้การดูแลผู้ตามเป็นรายบุคคล	4.23	0.795	มากที่สุด
17	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตให้ความสำคัญของผู้ตาม	4.28	0.742	มากที่สุด
18	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตเห็นคุณค่าของผู้ตาม	4.22	0.758	มากที่สุด
19	ผู้นำของโรงเรียนสาธิตเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้ตาม	4.31	0.769	มากที่สุด
20	ผู้นำผู้นำส่งเสริมการสื่อสารสองทางให้แก่ผู้ตาม	4.29	0.756	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.27	0.742	มากที่สุด
	ภาพรวมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.31	0.691	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.691 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบผลการศึกษาดังนี้ 1.)ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้นำของโรงเรียนสาธิตที่ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ตามเพื่อเกิดประสิทธิภาพในการทำงาน 2.)ด้านสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้นำของโรงเรียนสาธิตประพฤติปฏิบัติตนสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ตาม 3) ด้านกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้นำของโรงเรียนสาธิตมีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆให้เกิดขึ้นแก่องค์กร 4) ด้านกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้นำของโรงเรียนสาธิตเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้ตาม

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลระดับการบริหารจัดการสถานศึกษา ในภาพรวม

ข้อ	การบริหารจัดการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านวิชาการ	4.30	0.779	มากที่สุด
2	ด้านงบประมาณ	4.21	0.779	มากที่สุด
3	ด้านบุคคล	4.21	0.770	มากที่สุด
4	ด้านทั่วไป	4.20	0.768	มาก
ภาพรวมการบริหารจัดการสถานศึกษา		4.23	0.736	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.736 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลระดับการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	1. ด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	โรงเรียนสาธิตมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษา	4.26	0.822	มากที่สุด
2	โรงเรียนสาธิตมุ่งให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร	4.30	0.789	มากที่สุด
3	โรงเรียนสาธิตมุ่งให้การบริหารการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร	4.32	0.803	มากที่สุด
4	โรงเรียนสาธิตมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารกระบวนการเรียนรู้	4.30	0.800	มากที่สุด
5	โรงเรียนสาธิตมุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการการวัดผล ประเมินผล	4.31	0.784	มากที่สุด
ภาพรวม		4.30	0.779	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลระดับการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	2. ด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6	โรงเรียนสาธิตมุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว	4.15	0.827	มาก
7	โรงเรียนสาธิตมุ่งเน้นความ โปร่งใสตรวจสอบได้	4.24	0.798	มากที่สุด
8	โรงเรียนสาธิตมุ่งเน้นความ การบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์	4.26	0.815	มากที่สุด
9	โรงเรียนสาธิตมุ่งเน้นความ การบริหารแบบมุ่งเน้นผลงาน	4.24	0.811	มากที่สุด
10	โรงเรียนสาธิตมุ่งการจัดการรายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการ	4.16	0.850	มาก
ภาพรวม		4.21	0.779	มากที่สุด
	3. ด้านบุคคล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11	โรงเรียนสาธิตมุ่งส่งเสริมให้ดำเนินการให้เกิดความคล่องตัวมีอิสระ	4.15	0.825	มาก
12	โรงเรียนสาธิตมุ่งส่งเสริมให้ดำเนินการให้มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.22	0.803	มากที่สุด
13	โรงเรียนสาธิตมุ่งให้ดำเนินการให้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน	4.21	0.834	มากที่สุด
14	โรงเรียนสาธิตให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ	4.25	0.748	มากที่สุด
15	โรงเรียนสาธิตมุ่งส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในการทำงาน	4.22	0.796	มากที่สุด
ภาพรวม		4.21	0.770	มากที่สุด
	4. ด้านทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11	โรงเรียนสาธิตมีการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้	4.19	0.776	มาก
12	โรงเรียนสาธิตมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุน ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ	4.21	0.777	มากที่สุด
13	โรงเรียนสาธิตการอำนวยความสะดวก ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ	4.22	0.787	มากที่สุด
14	โรงเรียนสาธิตการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม	4.19	0.791	มาก
15	โรงเรียนสาธิตการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตาม	4.21	0.783	มากที่สุด

4. ด้านทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
มาตรฐานคุณภาพและ เป้าหมายที่กำหนดไว้			
ภาพรวม	4.20	0.768	มากที่สุด
ภาพรวมการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.23	0.736	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.736 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบผลการศึกษาดังนี้

1. ด้านวิชาการ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ ได้แก่ โรงเรียนสาธิตมุ่งให้การบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32

2. ด้านงบประมาณ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก ข้อ ได้แก่ โรงเรียนสาธิตมุ่งเน้นความการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 แนวทางการจัดการศึกษา การจัดการความรู้และเทคโนโลยี ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการจัดการสถานศึกษา ของโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 คือ ด้านความสุข ด้านการมีคุณภาพ และด้านยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1)ระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการจัดการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรเชิงประจักษ์คือ ด้านการศึกษาเพื่อปวงชน ด้านความเท่าเทียม และด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้ ระดับแนวทางการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านความเท่าเทียม (2)การจัดการความรู้และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ด้านความรู้ที่ดี ด้านองค์ประกอบและเทคโนโลยี และด้านกระบวนการ ดังนี้ การจัดการความรู้และเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความรู้ที่ดี รองลงมาคือ ด้านองค์ประกอบและเทคโนโลยี และด้านกระบวนการ (3)ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย มีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นทางปัญญา และด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านคือ ด้านกระตุ้นทางปัญญา รองลงมาคือ ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านสร้างแรงบันดาลใจ มี และด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ(4)การบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และ ด้านทั่วไป ดังนี้ การบริหารจัดการสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านวิชาการ รองลงมาคือ ด้านงบประมาณและด้านบุคคล มี และ ด้านทั่วไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

- 1) การจัดการศึกษาถึงมีประสิทธิภาพตอบโจทย์การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ควรจะมีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และท้าทาย
- 2) การศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอย่างเต็มไปด้วยสิ่งท้าทายและปัญหา
- 3) การศึกษาจะเปลี่ยนไป เน้นทักษะการเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้น
- 4) หลักสูตรที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง พหุปัญญา เทคโนโลยีและมัลติมีเดีย สร้างทักษะให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ประดิษฐ์นวัตกรรมสร้างสรรค์ขึ้นมาใช้ให้เหมาะสมกับการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะที่สำคัญโดยภาพรวม อิทธิพลของแนวทางการจัดการศึกษา การจัดการความรู้และเทคโนโลยี ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารการจัดการสถานศึกษาส่งผลต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาตามลำดับ การจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้มาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ยุคศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้นด้วยผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนสาธิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และพื้นที่จังหวัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรกฎาคม 2560 .สำนักงานเลขาธิการการศึกษา.กรุงเทพฯ.
- กองพัฒนาคุณภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล(2552). “การจัดการความรู้ในหน่วยงานของมหาวิทยาลัย” กพค. 52-159-45 : ตุลาคม 2552
- กัลยารัตน์ ชีระชนชัยกุล.(2557). การจัดการความรู้ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ.วารสารปัญญาภิวัฒน์. ปีที่ 5. ฉบับพิเศษ .พฤษภาคม.
- โครงการวิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Move), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (ม.ป.ป.). ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs. <https://www.sdgmove.com/aboutsdgs/>
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). หลักสูตรในศตวรรษที่21. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.gotoknow.org/posts/535839>. 24 ธันวาคม 2559.
- ดิเรก กษ ภูณกัณกร.(2552).บุพปัจจัยและผลลัพธ์ของการพัฒนาครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.ดุชนิพนธ์.สาขาการบริหารการพัฒนา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ
- นภดล ศรีตระกูล.(2560).ความยืดหยุ่นของแรงงาน การจัดการกำลังคน การลดต้นทุน การจัดการความเสี่ยง ที่มีผลต่อการบริหารจัดการภายนอก ในการซ่อมสร้างยุทธโธปกรณ์สายสรรพาวุธ

ของกองทัพบก.ดุชนิพนธ์.สาขาการบริหารการพัฒนา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
กรุงเทพฯ

ธัญญรัตน์ สมาอาพัฒน์. (2563.).เทคโนโลยีสารสนเทศ. <https://superfangk.wordpress.co/>
ปัญญรัตน์ ปานทอง(2552).ภาวะผู้นำสุดยอดของผู้ว่าราชการจังหวัดและการใช้ทุนสังคมกับการ
ลดความยากจนในชนบท.ดุชนิพนธ์.สาขาการบริหารการพัฒนา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา.กรุงเทพฯ

วนิช สุธาร์ตน์. 2543. ความคิดและความคิดสร้างสรรค์. พระนครศรีอยุธยา : ภาควิชาจิตวิทยาและ
การแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ศรีสุตา ประเคนรี.(2556).ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐานตามทัศนะของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษา
ท้องถิ่นที่ 5.ดุชนิพนธ์.สาขาการบริหารการพัฒนา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
กรุงเทพฯ

สุดาวรรณ สมใจ.(2561).คิดเปลี่ยน โลกเปลี่ยน(Smart leadership.).พิมพ์ครั้งที่ 2. ตุลาคม 2562
. พิมพ์ที่สำนักพิมพ์ บริษัทพลัส พลัส ครีเอเตอร์ จำกัด.กรุงเทพ.

โสภณ สวยขุนทด (2557). การบริหารงานบุคคลด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
ราชการกับ สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีบริหาร
การศึกษา). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Daft, R.L. (2006). The leadership experience. 3rd ed. Canada : South-Western.Day, R.
E. (2006). History of education in Kentucky: synoptic table of selected
significant events [Online]. Retrieved January 2009, 25 from :
<http://www.geocities.com/reday000/AHistoryofEducationinKytimeline.doc>

Drucker, Peter F. The Practice of Management. Oxford: Elsevier, 2005.

Ghalib, Kamran. (2004). Systemic Knowledge Management : Developing a Model for
Managing Organisational Assets for Strategic and Sustainable Competitive
Advantage. Journal of Knowledge Management Practice, (January). (Online).
Available: <http://www.tlinc.com/article97.htm>. Accessed [10 October 2005].

Heffron, J. M. (2009). Lincoln School. Education Encyclopedia - StateUniversity.com
[Online]. Retrieved February 2009, 24 from
<http://education.stateuniversity.com/pages/2182/Lincoln-School.html>

Nonaka, Kujiro and Takeuchi, hirotaka (2000) Classic Work : Theory of Organizational
Knowledge Creation in Morey, D., M.T. and Thuraisingham, B.M. Knowledge
Management : Classic and Contemporary Work. Mass : The MIT Press.

Patrick S. W. Fong and Cecilia W. C. Kwok. (2009). Organizational Culture and Knowledge Management Success at Project and Organizational Levels in Contracting Firms. Journal of construction engineering and management.

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
The Guidelines for student affairs administration of basic education
institutions, private schools under the Office of the Private Education
Commission in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

สุรศักดิ์ ชาติสุภาพ¹ พรเทพ ฐัฒณ²
Surasak chatsupap, Pornthep Rupan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน และ 2) นำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 35 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการบริหารงานในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านโครงการพิเศษ ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับรองลงมา มีระดับปัญหาที่เท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ ด้านแนะแนวและด้านกิจกรรมด้านงานปกครอง และปัญหางานที่น้อยที่สุดได้แก่ด้านสวัสดิการนักเรียน และ 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนประกอบด้วยรายการปฏิบัติ 24 รายการ จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านแนะแนวมีรายการปฏิบัติ 4 รายการ (2) ด้านกิจกรรม

Received: 2022-08-28 Revised: 2022-09-12 Accepted: 2022-09-18

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Student of Master of Education Degree in Educational
Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: thanachai4906gkma@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Instructor of Master of Education Degree in Educational
Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

นักเรียนมีรายการปฏิบัติ 5 รายการ (3) ด้านโครงการพิเศษ มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ (4) ด้านปกครอง มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ และ (5) ด้านสวัสดิการนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ
คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการแก้ปัญหา; การบริหารงานกิจการนักเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the problem of student affairs administration of basic education institutions of private schools and 2) to present guidelines for student affairs administration of basic educational institutions of private schools. The research method consisted of two steps: Step 1 studied the problem of student affairs administration of basic education institutions of private schools. The sample group was school administrators. and head of student affairs under the Office of the Private Education Commission In Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 35 people were obtained by stratified sampling method. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The key informants, including 5 experts, were obtained using a specific selection method. The research instrument was a semi-structured interview form. and analyze the data with content analysis techniques. The results of the research were as follows: 1) The overall level of problems in student affairs administration of basic education institutions of private schools was at the lowest level. Management problems at the highest level are special projects. which is at the lowest level The second lower level had two levels of the same problem, namely guidance and activities. administrative work and the least problem of work was student welfare and 2) the guideline for student affairs administration of basic education institutions of private schools consisted of 24 items of action, classified into 5 aspects as follows: (1) Guidance, there were 4 practical items (2) As for student activities, there are 5 practical items (3) for special projects. There were 5 practical items, (4) administrative, 5 practical items, and (5) student welfare. There are 5 practice items.

Keywords: problem solving approach; student affairs administration

บทนำ (Introduction)

งานกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียนเริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียนและระหว่างอยู่ในโรงเรียนจะกระทั่งออกจากโรงเรียน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม สามารถตรวจสอบ ติดตาม พัฒนา และส่งเสริมได้

อย่างต่อเนื่อง (กิตติมา ปรีดีติติก, 2532, น.165) งานกิจการนักเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้บริหารและครูต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะงานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งของการบริหารโรงเรียนที่มีความสำคัญ เป็นงานที่มีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนให้มีความประพฤติดีมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งจะเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไปในอนาคต เพราะปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สถาบันครอบครัวเริ่มมีบทบาทในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนน้อยลง ส่งผลให้สถานศึกษาต้องมีการะหน้าที่ในการดูแลพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งการป้องกัน การแก้ไข การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียนมากขึ้น ประกอบกันเยาวชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันขาดทักษะของการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะขาดการเรียนรู้ วิธีที่ถูกต้องในเรื่องการบริโภคสื่อหรือสิ่งต่างๆ รวมทั้งปัญหาทางด้านศีลธรรมของมนุษยชาติ ในปัจจุบันที่ถือว่ารุนแรงมาก เพราะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับโครงสร้างในสังคม และโครงสร้างทางสมอง และทำให้เกิดปัญหาที่รุนแรงตามมา งานกิจการนักเรียนจึงมุ่งที่จะพัฒนานักเรียนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กิจกรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการ ช่วยแก้ไขปัญหการปกครอง ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานตามที่ตนถนัด และสนใจพัฒนาความรู้ในสิ่งใหม่ๆ สอนให้เป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย มีความริเริ่มสร้างสรรค์มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีโอกาสฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน และช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่กระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนกับโรงเรียน ตลอดจนโรงเรียนกับชุมชน

จะเห็นได้ว่างานกิจการนักเรียน มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ในลำดับเกือบสุดท้าย ซึ่งส่วนมากแล้วจะมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในเชิงวิชาการเพราะงานวิชาการเป็นส่วนที่จะแสดงว่าโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ แต่ในความเป็นจริงแล้วบริหารงานวิชาการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนเกื้อกูลจากการบริหารงานกิจการนักเรียนอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมในเชิงวิชาการ นอกจากนี้แล้วงานกิจการนักเรียนยังช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะอื่น ๆ เพิ่มเติม เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้อีกด้วย (กาญจนา ศรีภาพสินธ์, 2531, น.11)

อย่างไรก็ตามการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังขาดการดำเนินการอย่างครอบคลุม หรือได้รับการปรับปรุงพัฒนาอย่างเต็มที่ และต่อเนื่องจึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านงานกิจการนักเรียนในด้านต่างๆ ทั้งในเรื่องของการดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง เนื่องจากจำนวนนักเรียนที่มีค่อนข้างมาก และความแตกต่างกันทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ เช่น ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ปัญหาการขาดเรียน ปัญหาด้านสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การทะเลาะวิวาทการขาดระเบียบวินัยและไม่เคารพกฎหมาย และการไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ของนักเรียน ซึ่งในอนาคตอาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมได้ อีกทั้งในสถานศึกษางานกิจการนักเรียนยังได้รับความสำคัญรองลงมาจากงานด้านอื่น ๆ ซึ่งแท้จริงแล้วงานทุกด้านมีความสำคัญไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบริหารกิจการนักเรียนเพื่อให้สอดคล้อง

ตามแนวปฏิรูปทางการศึกษาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการบริหารงานด้านงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพทั้งกับนักเรียนและโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งเพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และอีกทั้งเพื่อเป็นสารสนเทศ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปบริหารงานกิจการนักเรียน ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้างานกิจการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 35 คน

โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านงานแนะแนวจำนวน 7 ข้อ 2) ด้านกิจกรรมนักเรียนจำนวน 7 ข้อ 3) ด้านโครงการพิเศษจำนวน 6 ข้อ 4) ด้านงานปกครองจำนวน 8 ข้อ 5) ด้านสวัสดิการนักเรียนจำนวน 7 ข้อ โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.92

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยพบผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานกิจการนักเรียน โดยใช้วิธีจัดส่งด้วยตนเองจำนวน 35 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 10 มิถุนายน 2563 ถึงวันที่ 14 มิถุนายน 2563 และนัดวันเก็บแบบสอบถามคืนจำนวน 35 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ขั้นตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางการศึกษา มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มากโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ของแต่ละด้านมากำหนดเป็นกรอบคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ไปยังผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 15 - 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนในระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.43, S.D. = 0.74$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการบริหารงานในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านโครงการพิเศษ ($\bar{X} = 1.47, S.D. = 0.87$) ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับรองลงมา มีระดับปัญหาที่เท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ ด้านแนะแนวและด้านกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 1.46, S.D. = 0.75$) ด้านงานปกครอง ($\bar{X} = 1.40, S.D. = 0.71$) และปัญหางานที่น้อยที่สุดได้แก่ด้านสวัสดิการนักเรียน ($\bar{X} = 1.37, S.D. = 0.70$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การบริหารงานกิจการนักเรียนของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน	ระดับปัญหา			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านงานแนะแนว	1.46	0.75	น้อยที่สุด	2
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน	1.46	0.75	น้อยที่สุด	2
3. ด้านโครงการพิเศษ	1.47	0.87	น้อยที่สุด	1
4. ด้านงานปกครอง	1.40	0.71	น้อยที่สุด	4
5. ด้านสวัสดิการนักเรียน	1.37	0.70	น้อยที่สุด	5
รวมเฉลี่ย	1.43	0.74	น้อยที่สุด	

2. ผลการวิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบด้วยรายการปฏิบัติ 24 รายการ จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านงานแนะแนว มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควร กำหนดวางแผนปฏิบัติการแนะแนวประจำปีให้ชัดเจนตามการวางแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี 2) สถานศึกษาควรมีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนงานแนะแนวสอดคล้องต่อการดำเนินการและใช้ปรับปรุงพัฒนาในปีต่อไป 3) สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือการแนะแนวเพื่อเป็นแนวทางการในการปฏิบัติและดำเนินงานในทิศทางเดียวกันอย่างมีเป้าหมาย 4) สถานศึกษาควรมีครูหรือบุคลากรแนะแนวที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในเรื่องการแนะแนวไว้คอยประสานงานติดตามประเมินผลโดยเฉพาะซึ่งมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมพัฒนาครูบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษากำหนดวางแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ตามการวางแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี

2) สถานศึกษาควรมีประชุมวางแผนร่วมกับผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการกับทางสถานศึกษา 3) สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมของทางโรงเรียน ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง 4) สถานศึกษาควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียน 5) สถานศึกษาควรมีการติดตามรายงานสรุปผลประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาวางแผนแก้ไขและพัฒนาในปีต่อไป

2.3 ด้านโครงการพิเศษ มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษากำหนดวางแผนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมปฏิบัติการประจำปีได้อย่างชัดเจน 2) สถานศึกษาควรคัดสรรแต่งตั้งครูบุคลากรผู้รับผิดชอบดำเนินการแต่ละโครงการ/กิจกรรมให้สมควรและเหมาะสม 3) เชิญผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนที่เกี่ยวข้องมาประชุมร่วมกันในการจัดโครงการ/กิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียน 4) ประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมทางโรงเรียน ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง 5) ติดตามสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงานภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรสลับฝ่ายในการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานรายงานเพื่อให้มีคุณภาพ

2.4 ด้านการปกครอง มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระเบียบและข้อปฏิบัติต่างๆ ของโรงเรียน 2) สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือนักเรียนตามมาตรการที่กำหนดไว้ และประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ระเบียบวินัย กฎข้อบังคับ แนวปฏิบัติโดยป้ายโปสเตอร์ และระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน

3) สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมในการดูแลปกครองภายในโรงเรียน ตามระบอบประชาธิปไตย สอดแทรกการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระในการทำงานเป็นหมู่คณะ โดยยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น

4) สถานศึกษาควรให้ความรู้ในเรื่องประชาธิปไตยความเข้าใจและศรัทธารวมถึงการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 5) สถานศึกษาควรมีเลือกตั้งสภาและคณะกรรมการนักเรียน มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนครูในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

2.5 ด้านสวัสดิการนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรแต่งตั้งครูบุคลากรผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถให้เหมาะสม 2) สถานศึกษาควรจัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ที่มีชีวิต น่าสนใจรวดเร็วและสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมปัจจุบัน 3) จัดเตรียมห้องพยาบาล ห้องน้ำ อ่างล้างมือ น้ำดื่ม สิ่งอุปโภค บริโภค ให้เพียงพอถูกสุขอนามัยและมีความปลอดภัยมีการตรวจเช็ควัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ 4) มีรถบริการรับ-ส่งนักเรียนเพียงพอถูกต้องตามเกณฑ์ได้มาตรฐาน มีการอบรมเจ้าหน้าที่ขับรถและครูประจำสายรถเป็นประจำ 5) เชิญวิทยากร หน่วยงานเข้ามาอบรมให้ความรู้เรื่องสุขภาพ อนามัย ความปลอดภัยในการใช้ชีวิตภายในและภายนอกโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการกำหนดการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้อย่างชัดเจน นักเรียนได้รับการดูแลใส่ใจติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด มีการป้องกันแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง มีการติดตามติดตามพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความไว้วางใจในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาทิตย์า เวชกรรม (2559) ที่พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธิดา อ่วงตระกูล(2552) ที่พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภิญโญ เพ็งดา (2550) ที่พบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมนูญ ชัยสูงเนิน(2549) พบว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจุฬารัตน์ราชวิทยาลัย ลพบุรีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการนำเสนอแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

2.1 ด้านงานแนะแนว มีรายการปฏิบัติ 4 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควร กำหนดวางแผนปฏิบัติการแนะแนวประจำปีที่ชัดเจนตามการวางแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี มีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนงานแนะแนวสะดวกต่อการดำเนินการและใช้ปรับปรุงพัฒนาในปีต่อไป ควรจัดทำคู่มือการแนะแนวเพื่อเป็นแนวทางการในการปฏิบัติและดำเนินงานในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา รัฐธรรม (2556) ได้เสนอแนวทางว่าควรจะมีครูหรือบุคลากรแนะแนวที่มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญในเรื่องการแนะแนวไว้คอยประสานงานติดตามประเมินผล โดยเฉพาะซึ่งมีความสอดคล้องกับการส่งเสริมพัฒนารูปบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษากำหนดวางแผนปฏิบัติการประจำปีเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนไว้อย่างชัดเจน วางแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี มีประชุมวางแผนร่วมกับผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการกับทางสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมของทางโรงเรียน ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครอง

หน่วยงาน ชุมชนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง เชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียนในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิตา อ่วงตระกูล (2552) ได้เสนอแนวทางว่าควรมีการติดตามรายงานสรุปผลประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาวางแผนแก้ไขและพัฒนาเพื่อจัดทำโครงการและแผนงานต่อไป

2.3 ด้านโครงการพิเศษ มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควรกำหนดวางแผนการดำเนินงานโครงการพิเศษไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน สอดคล้องกับวิจัยของกัญญา เพ็งดา (2550) ได้เสนอแนวทางว่า สถานศึกษาควรแต่งตั้งครูบุคลากรผู้รับผิดชอบดำเนินการแต่ละโครงการพิเศษให้สมควรและเหมาะสม เชิญผู้ปกครอง หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนที่เกี่ยวข้องมาประชุมร่วมกันในการจัดโครงการพิเศษภายในและภายนอกโรงเรียนร่วมถึงการประชาสัมพันธ์โครงการพิเศษของทางโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชนให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ติดตามสรุปรายงานประเมินผลการดำเนินงาน ควรสลับฝ่ายในการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานรายงานเพื่อให้มีคุณภาพต่อไป

2.4 ด้านการปกครอง มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระเบียบและข้อปฏิบัติต่างๆ ของโรงเรียน จัดทำคู่มือนักเรียนตามมาตรการที่กำหนดไว้ และประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบ มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ระเบียบวินัย กฎข้อบังคับ แนวปฏิบัติโดยป้ายโปสเตอร์ และระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกิจกรรมในการดูแลปกครองภายในโรงเรียน ตามระบอบประชาธิปไตย สอดแทรกการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระในการทำงานเป็นหมู่คณะ โดยยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น สอดคล้องกับวิจัยของอภิญา รัฐธรรม (2556) ได้เสนอแนวทางว่า มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องบริบทของชุมชน ค่านิยม วัฒนธรรม ระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดความเข้าใจและศรัทธารวมถึงการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เลือกตั้งสถานักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนครูในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

2.5 ด้านสวัสดิการนักเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ สถานศึกษาควรแต่งตั้งครูบุคลากรผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถให้เหมาะสม จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ที่มีชีวิต น่าสนใจรวดเร็วและสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตยา เวชกรณ์ (2559) ได้เสนอแนวทางว่า ควรจัดเตรียมห้องพยาบาล ห้องน้ำ อ่างล้างมือ น้ำดื่ม สิ่งอุปโภค บริโภค ให้เพียงพอถูกสุขอนามัยและมีความปลอดภัยมีการตรวจเช็ควัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ มีรถบริการรับ-ส่งนักเรียนเพียงพอถูกต้องตามเกณฑ์ได้มาตรฐาน มีการอบรมเจ้าหน้าที่ขับรถและครูประจำสายรถเป็นประจำ เชิญวิทยากร หน่วยงานเข้ามาอบรมให้ความรู้เรื่องสุขภาพ อนามัย ความปลอดภัยในการใช้ชีวิตภายในและภายนอกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านงานแนะแนว ในการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพแก่นักเรียน ควรให้โรงเรียนจัดการประชุมวางแผนการแนะแนวทางการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งมีการเชิญผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ และศิษย์เก่ามาให้คำแนะนำกับนักเรียน

1.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมและศีลธรรม ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามความสามารถความถนัดและความสนใจของครู เพื่อเอื้อต่อการทำงาน การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม พร้อมทั้งมีการเชิญวิทยากรภายนอกให้ความรู้ทางด้านการพัฒนาจิตใจ อารมณ์ สังคมและศีลธรรม ให้กับนักเรียน

1.3 ด้านโครงการพิเศษ ในการจัดให้มีโครงการพิเศษเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและนักเรียน ควรกำหนดงานโครงการพิเศษไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน กำหนดภาระงานแก่ครูผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมเป็นผู้รับผิดชอบงานและส่งเสริมให้นำ ผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานโครงการพิเศษต่อไป

1.4 ด้านงานปกครอง ในการจัดทำคู่มือนักเรียนเพื่อชี้แจงเรื่อง ระเบียบและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน จัดทำเอกสารคู่มือ ระเบียบและข้อปฏิบัติต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองและบุคคลภายนอกได้รับทราบ

1.5 ด้านสวัสดิการนักเรียน ในการจัดห้องพยาบาลให้มีเพียงพอต่อการบริการนักเรียน ควรจัดหาเตียงพยาบาลให้เพียงพอต่อความต้องการและจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ประจำอยู่ที่ห้องพยาบาล มีวัสดุ เวชภัณฑ์ที่จำเป็นอย่างเพียงพอและมีจัดสภาพห้องพยาบาลให้สะอาดพร้อมต่อการใช้งาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองและชุมชน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน เพื่อที่จะนำมาพัฒนาและส่งเสริมให้การบริหารงานโรงเรียนเอกชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

อาทิตยา เวชกรณ์. (2559). แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2531). การบริหารกิจการนักเรียน เล่ม 1. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กิตติมา ปรีดีติติก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์.
- จิรศักดิ์ สมบูรณ์. (2549). การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนวชิรวิทย์ ฝ่ายมัธยมศึกษา จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ถวัลย์ สหายทอง. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ธิดา อ่วงตระกูล. (2552). การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ของ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหาร การศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธีรวุฒิ ประทุมพรัตน์. (2534). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2534). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บพิการพิมพ์.
- ประทุมทิพย์ บัวสละ. (2555). การแนะแนว. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2557, จาก <https://sites.google.com/site/raywichakarnaeanaew/kar-suksa-raywicha-karnaeanaew/srup-raywicha-kar-naeanaew>.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2537). แนะนำคืออะไร. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- พนมรส ตุ่นสีใส. (2550). การบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเม็ญรายมหาราชวิทยาคม อำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ภิญโญ เพ็งดา. (2550). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ในจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- มนูญ ชัยสูงเนิน. (2549). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน จุฬารักษ์ราชวิทยาลัย ลพบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เมธี ปี ลั่นธนานนท์. (2525). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิกษ์อักษร.
- ยุพิน รอดส้ม. (2555). การศึกษาการดา เนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดบ้าน ท่ามะไฟ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- รัตนา หิรัญรัตน์. (2539). การแนะแนวในโรงเรียน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- รุจิรา ปันงา. (2552). สภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาที่เป็นของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). การแนะแนวโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3.). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรักษ์ นาคพงษ์. (2547). รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2540). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2528). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- อภิญญา ฐัธธรรม. (2556). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- อ้อยทิพย์ อินทวิเชียร. (2554). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนวัดโปทาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.
- Frederick, R.W. (1959). The third curriculum. New York: Appleton Century Gofts.
- Good, C.V. (1975). Dictionary of Education. New York: McGraw – Hill.
- John, L.S. (1995). Total quality management as a mean to improve the process of student.Discipline. Dissertation Abstracts International, DAIA56(05): 1603. (DIO CROM. NO ACC9529134)

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์
ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Dancing Art Activity Set Developing by Using E-Book; Thai Dancing Art
Evolution to Enhance the Ability of Creative Dancing Art Performing
for Grade 9 Students

อรุณ พิษเขียว¹ จันทร โกศล² ทศนีย์ มงคลรัตน์³

Arun Peuchkhew, Chan Koson, Tassanee Mongkolrat

บทคัดย่อ (Abstract)

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อ1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยเป็นแบบเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One-Group-Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียน บ้านชะนะจ้อยจำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

Received: 2022-05-20 **Revised:** 2022-09-07 **Accepted:** 2022-09-14

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
Master's degree students in Curriculum and Instruction Faculty of Education Northern College.
Corresponding Author e-mail: arunpeuchkhew@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Lecturer in
Curriculum and Instruction Faculty of Education Northern College

³ อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Lecturer in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya
University

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1)ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ E-book เรื่อง วัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล โดย การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ การทดสอบค่า t-test แบบ Dependent และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่าง สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 คือ 82.80/84.00 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุด กิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการศึกษาความพึง พพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่าง สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. 0.86)

คำสำคัญ (Keywords): หนังสืออิเล็กทรอนิกส์; นาฏศิลป์; ความสามารถในการแสดงออกทาง นาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์

Abstract

Developing the set of Dancing art activity set developing by using E book ; Thai dancing art evolution to enhance the ability of creative dancing art performing for grade 9 students , the purposes of this study were to 1) develop and find out the efficiency the set of Dancing art activity set developing by using E book ; Thai dancing art evolution to enhance the ability of creative dancing art performing for grade 9 students by the criterion at 80/80 2) compare the studying achievement on using the set Dancing art activity set developing by using E book ; Thai dancing art evolution to enhance the ability of creative dancing art performing for grade 9 students between Pre-test and Post -test 3) To study the students' satisfaction to the instruction on using the set of Dancing art activity set developing by using E book ; Thai dancing art evolution to enhance the ability of creative dancing art performing

for grade 9 students. The research was Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design. The grade nine of 30 sampling students who were studying in the second semester in 2021 of Bankhanejue School Tak Primary Educational Service Area Office 2 by purposive sampling. The studying tools were 1) the set of Dancing art activity set developing by using E book ; Thai dancing art evolution to enhance the ability of creative dancing art performing for grade 9 students 2) the lesson plan of 3). achievement test and 4) satisfaction questionnaire, analyzing the data by using percentage Dependent t-test and mean. The results were as follows: 1. The set of Dancing art activity set developing by using E book ; Thai dancing art evolution to enhance the ability of creative dancing art performing for grade 9 students was higher than the criterion at 80/80; 82.80/84.00 2. The studying achievement on the set of Dancing art activity set developing by using E book ; Thai dancing art evolution to enhance the ability of creative dancing art performing for grade 9 students Student ; Post –test was significantly higher than Pre – test at level .05 3) The students' satisfaction to the instruction on the set of Dancing art activity set developing by using E book ; Thai dancing art evolution to enhance the ability of creative dancing art performing for grade 9 students was appropriate at high level. ($\bar{x} = 4.28$, S.D. 0.86)

Keyword: E-book; Dancing art; The ability of creative dancing art performing

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ E-book เรื่อง วัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่องวัฒนธรรมนาฏศิลป์ไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

- 1.รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน (Experimental Research; One-Group-Pretest-Posttest Design)
- 2.กลุ่มเป้าหมาย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านชะเนอจ้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านชะเนอจ้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การหาความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2) การหาความเหมาะสมของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3) การหาความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้

4) การหาความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ

โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้รายงานได้กำหนดคุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน

2) ผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการประเมิน ครูชำนาญการพิเศษด้านนาฏศิลป์ จำนวน 2 ท่าน

3) ผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกวิจัย จำนวน 1 ท่าน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิเคราะห์หาค่า E1/E2

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ

แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย t-test แบบ Dependent

3) การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยหาค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 คือ 82.80/84.00

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. 0.86)

ผลการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องใช้ได้ (IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00) ส่วนค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.39) และมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 คือ 82.80/84.00

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 14.30 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.20 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วรรณกรรมนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านชะเนงิ้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้มีความเหมาะสม รองลงมา คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book มีความน่าสนใจ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด คือ กิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book ชวนคิดและสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วรรณกรรมนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วรรณกรรมนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 คือ 82.80/84.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างจากการเรียนปกติ มีขั้นตอน เครื่องมือ และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนรู้ มีการคิดอย่างวิจารณ์ญาณ ส่งเสริมทักษะการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาสินี ยะมะโน (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนการสอนการเล่นขิม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนการสอนการเล่นขิมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถพัฒนาทักษะการเล่นขิมของนักเรียนได้โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 สอดคล้องกับงานวิจัยของพรวิไล จุลเสวก (2559, บทคัดย่อ) พบว่า การเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง มีประสิทธิภาพ 80.61/88.00 สอดคล้องกับการศึกษาของธณณัน ชันทะยศ และสยาม จวงประโคน (2562, บทคัดย่อ) พบว่า ชุดการสอนเมโลเดียนตามแนวคิดของโคดาเย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกสำราญ จังหวัดนครราชสีมา มีประสิทธิภาพ 82.63/ 84.58 สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย จิรลาภวิรุฬห์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาชุดกิจกรรม วิชาดนตรีสากล โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียน มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ

100 สอดคล้องกับอุณเรือน ชูยิ้ม (2557, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพิจารณาค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เมื่อเทียบค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด พบว่า โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 83.30/82.86 สอดคล้องกับคะเนิงนิจ รุ่งโรจน์ (2556, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษโดยเทคนิคการใช้คำถาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมระดับที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 85.18/89.55 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และสอดคล้องกับกัญฐาภรณ์ พานเงิน ที่ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ชุมชนริมน้ำจันทบูร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 81.59/87.91 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 สอดคล้องกับการศึกษาของอนุชากร คำประดิษฐ์ (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เรื่อง สารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เรื่องสารและสมบัติของสารมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.79/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สอดคล้องกับณัชชา ตัญหล้า (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เรื่อง พลังงานความร้อน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่กุวิทยาคม จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง พลังงานความร้อน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.03/82.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และยังสอดคล้องกับชรินทร์ จิตตสุโข และคณะ (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่อง หน่วยสิ่งมีชีวิตและชีวิตพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมเรื่อง หน่วยสิ่งมีชีวิตและชีวิตพืชมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.22/81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 จะเห็นได้ว่า ชุดกิจกรรมที่จัดทำขึ้นมานั้นส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ที่มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการนำสื่อมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหา สอดคล้องกับงานของบุญชม ศรีสะอาด (2553, หน้า 121) กล่าวว่า ชุดการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) คู่มือครู 2) บัตรคำสั่งหรือใบงาน 3) เนื้อหาสาระและสื่อต่าง ๆ ในสื่อการสอน และ 4) แบบประเมินผลหรือแบบทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน

2. การศึกษาผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 14.30 แต่หลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบหลังเรียนอยู่ที่ 25.20 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมความรู้ และความเข้าใจในการเรียนได้อย่างดี จากการมีสื่อผสม เช่น ภาพเคลื่อนไหว เสียง และการโต้ตอบแก่นักเรียน อีกทั้งชุดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถศึกษาข้อมูลได้ง่าย และสะดวกในการทบทวนเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยฉัตรชัย จิรลาภวิรุฬห์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการใช้ชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 85 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 15 สอดคล้องกับอุณเรือน ชูยิ้ม (2557, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยายภาพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับอนงค์ พิมพ์วาท (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ว20205 ความหลากหลายทางชีวภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมวิทยาศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ว20205 ความหลากหลายทางชีวภาพชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย จิตวารินทร์ (2560, บทคัดย่อ) เมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วิธีการทางวิทยาศาสตร์กับการแก้ปัญหาวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิต สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญาวิทยาลัยชุมชนพังงา นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของภีระเมศร์ ประสิทธิและเมธี มีช้าง (2560, บทคัดย่อ) พบว่าเมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวงปีพายุ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของอวิวัฒน์ พรหมจันทร์ และอินทิดา รอบรู้ (2561, บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อใช้ชุดการเรียนการเล่นกีตาร์ขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพวิทยา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของวัชรเกียรติ ทรัพย์สินทวีกุล (2561, บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อใช้ชุดกิจกรรม

ประกอบการเรียนการสอนดนตรีสากล การฝึกหัดซูลูรีคอร์ดเดอร์ (Recorder) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อที่ส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี มีการใช้ภาพเคลื่อนไหว เสียง และนักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ฉัตรชัย จิรลาภวิรุฬห์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลและใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.44) สอดคล้องกับอุณเรณ ชูยิ้ม (2557, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยายากศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความความพึงพอใจแต่ละข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สอดคล้องกับธัญญาธร ครุฑสุวรรณ (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สารและสมบัติของสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านอาเลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สารและสมบัติของสาร อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับดวงชีวัน กิตติอาษา (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5E เรื่องเอกภพ รายวิชาวิทยาศาสตร์ 6 ว23102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5E เรื่องเอกภพ รายวิชาวิทยาศาสตร์ 6 ว23102 อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของวัชรเกียรติ ทรัพย์สินทวีกุล (2561, บทคัดย่อ) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนดนตรีสากลการฝึกหัดซูลูรีคอร์ดเดอร์ (Recorder) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) สอดคล้องกับการศึกษาของอริวัฒน์ พรหมจันทร์ และอินทรา รอบรู้(2561, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ชุดการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลปโดยใช้ E-book เรื่อง วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และมีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรเพิ่มเวลาในการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น
2. ควรออกแบบการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนสามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปศึกษาด้วยตนเองได้

3. ควรสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์
2. ควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่และปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น
3. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามปกติและกลุ่มที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ E-book
4. ควรเผยแพร่ให้แก่คณะผู้บริหาร คณะครูให้ได้ทราบ และสนับสนุนด้านงบประมาณการจัดสร้างสื่อการเรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากดร.จันทร์ โกศล อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ) ดร.ศุภรัตน์ มิ่งสมร ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย 2) ดร.กรรณิการ์ ทองรักษ์ ตำแหน่ง อาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน3) อาจารย์อโณทัย สัมอำ ตำแหน่งครูวิทยะฐานะชำนาญการ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชานาฏศิลป์ไทยสาขาโขนพระ

4)คุณครูเมตตา พิภรณ์ ตำแหน่งครูวิทยะฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาลวัดป่าแพ่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชานาฏศิลป์ไทย5)คุณครูสุรารักษ์ กฤษณาบรรพต ตำแหน่งครูวิทยะฐานะชำนาญการ

การพิเศษ โรงเรียนบ้านชะเนอจื่อ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้
ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่
เหล่าคุณจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอ
มอบความกตัญญูตเวทีตาคุณ แม่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่
อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้า
มาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส
สันคาและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ. (2546). คู่มือหลักสูตรการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.กรรณิกา ศรี
ประยูร. (2543). การสร้างหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ชุดเพลงพื้นเมืองเพื่อเป็นสื่อการ
เรียนการสอนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การศึกษา
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553).หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้ง
ที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กฤษมันต์ วัฒนารงค์. (2554). นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กัลยา ต๊ะมะครุฑ. (2542). การพัฒนาชุดการสอนนาฏศิลป์เบื้องต้นสำหรับครูผู้สอนในโรงเรียน
ประถมศึกษาเชียงใหม่. ศึกษาสาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิตติชัย วงศ์ศิลปะกุล. (2547). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง นาฏยศัพท์ สำหรับ
นักศึกษาปริญญาตรี. ปริญญาพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคร
ินทรวิโรฒ.
- เครือจิต ศรีบุญนาถ. (2542). แฉแดด : เดือนแห่งเทศกาลสงกรานต์ชาวไทยเขมรสุรินทร์ (คติชน สู่
การแสดง). สุรินทร์: ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สถาบันราชภัฏ
สุรินทร์.
- จารุณี ลิ้มปานานนท์. (2539). การใช้ชุดกิจกรรมนาฏศิลป์ด้วยตัวเอง สำหรับครูชั้นประถมศึกษาปีที่
4. ศึกษาสาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตราภรณ์ แก้วดี. (2549). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนนาฏศิลป์ กลุ่ม
สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(สาขาหลักสูตรและการสอน) ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ฉัตรชัย จิราภวิรุฬห์. (2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีสากลโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัชวาล รัตนสวนจิก. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง เวกเตอร์ระหว่างการสอนแบบร่วมมือ (STAD) การสอน 4 MAT และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชัยยงค์ พรมวงศ์ และคณะ (2551). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์. 5,3: 7 – 20.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). เทคโนโลยีทางการศึกษา (หลักการและแนวปฏิบัติ). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ณัฏชา ตัญหาล้า. (2553). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เรื่อง พลังงานความร้อน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1. โรงเรียนแม่กุวิทยาคม จังหวัดตาก. (อึดสำเนา).
- ดวงชีวัน กิตติอาษา. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5E เรื่อง เอกภพ รายวิชาวิทยาศาสตร์6 ว 23102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนศรีอินทราทิตย์พิทยาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก. (อึดสำเนา).
- ดาหวัน พิมพ์ศรี. (2553). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง รำวงมาตรฐานเพลงดวงจันทร์ขวัญฟ้าและรำพื้นเมืองแบบเน้นการปฏิบัติและการใช้สื่อประสม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทองคุณ หนองพร้าว. (2552). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง จังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย ต้นทัพไทย. (2548). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และค่านิยม การบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น .

- ธันณณ์ ชันทยศและสยาม จวงประโคน. (2562). ชุดการสอนมัลติมีเดียตามแนวคิดของโคตาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกสำราญ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 21(1) มกราคม-มิถุนายน : 243-254.
- ธวัชชัย จิตวารินทร์. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ใช้กระบวนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องวิธีการทางวิทยาศาสตร์กับการแก้ปัญหา วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิตสำหรับนักศึกษาในระดับอนุปริญญาวิทยาลัยชุมชนพังงา. วารสารปาริชาติ. มหาวิทยาลัยทักษิณ ฉบับพิเศษ 2560: 1-8.
- ธัญญาธร ครุฑสุวรรณ. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่อง สารและสมบัติของสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. โรงเรียนบ้านอาเลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. (อัคราณา).
- นันทนอย แพงปัสสา. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญหา เรื่องการบวกและการลบจำนวนที่มีผลลัพธ์และตัวตั้งไม่เกิน 100 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุชากร คำประดิษฐ์. (2553). การพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เรื่อง สารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. โรงเรียนระยองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. (อัคราณา).
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2550). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน
- ประภัทรพงษ์ จิตตะ. (2555). การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย ในระดับ ช่วงชั้น 1-2 โรงเรียนบ้านป่าคา ตำบลควน อำเภอปง จังหวัดพะเยา. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ประภากร นูบุตร. (2554). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (คอมพิวเตอร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประภาพรรณ หิรัญวัชรพุกษ์ (2545, ก.ย.-ธ.ค.). e-Books: หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในฐานะแหล่งสารนิเทศออนไลน์: 43-48.
- ปริญญา จรรย์รัตน์ และคณะ. (2546). ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้ใส่เสปียงสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี กิจกรรมนำหญ้าและพัฒนาอาชีพผลิตเสปียงสัตว์เพื่อการจำหน่ายการฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนานักวิจัยกรมปศุสัตว์เบื้องต้นรุ่นที่ 1. กรุงเทพฯ: กองอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.

- ปวีณา คงไชโย. (2554). ศึกษาค้นคว้าเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบทีม แข่งขัน (TGT) โดยใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เรื่อง พลังงานความร้อน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปิลันธนา สงวนบุญพงษ์. (2542). การพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสื่อประสม เรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีเทคนิคการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พรวิไล จุลเสวก. (2559). การพัฒนาการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากล โดยใช้ชุดฝึกทักษะมัลติมีเดียชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง. สืบค้นจาก <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/2921>
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2550). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : เฮาส์ ออฟ เดอะมิสต์.
- เพ็ญศักดิ์ เหมพรหม. (2552). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนบ้านหนองผักแว่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูรย์ ศรีพี ๑. (2551). E-BOOK หนังสือพูดได้. กรุงเทพฯ: ฐานบุ๊ค
- ภณิดา ชัยปัญญา. (2541). การวัดความพึงพอใจ. กรุงเทพฯ: แสงอักษร.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). การประเมินผลการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี จำกัด.
- ภีระเมศร์ ประสิทธิ์และเมธี มีช้าง. (2560). การศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง วงปี่พาทย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2551). การพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หน่วยที่8-15. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2553). วิจัยวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุวดี จุฑะจันทร์. (2556). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนสารภีพิทยาคม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เยาวลักษณ์ เตียรณบรรจง. (2544). ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เรณู โกศินานนท์. (2556). รำไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- วัชรเกียรติ ทรัพย์สินทวีกุล. (2561). ชุดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนดนตรีสากล การฝึกหัด
ขลุ่ยรีคอร์เดอร์ (Recorder) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี).
สืบค้นจาก <http://202.44.68.33/node/229846>.
- วาริ รักหะบุตร. (2552). การเปรียบเทียบผลการเรียนเรื่องนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยโปรแกรมบทเรียนแบบฝึกปฏิบัติกับการเรียนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิลาสินี ยะมะโน. (2556). การพัฒนาชุดการเรียนการสอนการเล่นขิมสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีวิชัย สีทน. (2558). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. (2542.). สุนทรียภาพของชีวิต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือสถาบันราช
ภัฏสวนดุสิต.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาการวัดผลและวิจัย
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สมบุรณ์ ต้นยะ. (2545). การประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอน แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการ
สอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สรกฤษ มณีวรรณ. (2550). ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนจากรูปแบบปฏิสัมพันธ์
ทางการเรียนรู้ต่างกันและผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ. (2554). วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ ของ
เยาวชน. กรุงเทพฯ: 9199 เทคนิคพรินต์ติ้งนิทาน
- สุทธิลักษณ์ สูงห้างว้า. (2551). การผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยใช้การดำเนินเรื่อง แบบสาขา
สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลโพธิ์ทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
นิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

สุทิน ทองไสว (2547, ตุลาคม-ธันวาคม). วารสารวิชาการปีที่ 7 ฉบับที่ 4

สมิทร เทพวงษ์. (2541). นาฏศิลป์ไทย : นาฏศิลป์สำหรับครูประถมและมัธยม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุรศักดิ์ บัวนิล. (2554). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการของศูนย์บริการร่วมแบบเบ็ดเสร็จ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุริยะ เข็มประจักษ์. (2549). ภาวะผู้นำและการสร้างแรงจูงใจ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ อี.เค.บุ๊คส์.

อริวัฒน์ พรหมจันทร์ และอินทิรา รอบรู้. (2561). การพัฒนาชุดการเรียนรู้การเล่นกีตาร์ขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพวิทย. วารสารชุมชนวิจัย ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2561) : 200-210.

อนงค์ พิมพ์วาท. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา ว20205 ความหลากหลายทางชีวภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สารการเรียนรู้เพิ่มเติมวิทยาศาสตร์. โรงเรียนนาเยี่ยศึกษา รัชมิ่งคลาสิก อำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี. (อัตสำเนา).

อภิญญา เคนบุปผา. (2546). การพัฒนาชุดกิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อภิญญา เวียงใต้. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

อภิณห์พร แม่นวิเศษพงษ์. (2549). การพัฒนาชุดการสอนเรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน) ชลบุรี :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

อมรรัตน์ เอื้อนสุภา. (2552). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัฒนตรุณวิทย์ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทุมพร จามรมาน. (2549). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อุ้นเรือน ชูยิ้ม. (2557). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง บรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

อุษา สบถุภษ์. (2545.) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสวรรค์ที่ส่งเสริมความคิด

สร้างสรรค์ทาง นาฏศิลป์ของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์

ด.ด. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

รูปแบบการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

Capacity Building Model for Tourism Development of Noen Maprang District, Phitsanulok Province

พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ¹ พระมหาเทวประภาส มากคล้าย²

Phrakrupaladsuwattanabuddhikun (Suthep Deeyiam), Phramaha Tevaprapas Makklay

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับศักยภาพฯ (2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการสร้างศักยภาพฯ และ (3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงสำรวจโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ผู้มีบทบาทในพื้นที่ 23 คน การแจกแบบสอบถามประชาชนในอำเภอเนินมะปราง 400 คน รวมถึงการสนทนากลุ่มเฉพาะ 10 คน เพื่อหาข้อสรุปแนวทาง และวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการสร้างศักยภาพ ที่มีความเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า (1) อำเภอเนินมะปราง มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 46 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 55 เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังต่อภาคส่วนที่ควรมีหน้าที่ในการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ เป็นภาคราชการอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 88.0 รองลงมา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ และสมาชิกในชุมชน มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.7 (2) องค์ประกอบของการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.97) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.68) ส่วนในด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.10) (3) จากการวิเคราะห์ SWOT ปัจจัยภายในและภายนอก และสังเคราะห์ TOWS matrix เพื่อกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญต่อปัจจัยความสำเร็จเชิงกลยุทธ์ ในการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวฯ สามารถนำมาจัดทำเป็นรูปแบบกลยุทธ์ หรือองค์ประกอบที่สำคัญที่เหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติจริง ได้ 7 ด้าน ซึ่งสามารถกำหนดเรียงลำดับความจำเป็นในการนำไปปฏิบัติจากผลการวิจัย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านขีดความสามารถในการรองรับ ด้านการบริการ

Received: 2022-09-07 Revised: 2022-12-09 Accepted: 2022-12-14

¹ หลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Program in Public administration Mahachulalongkornrajavidyalaya University Buddhachinaraj Buddhist College. Corresponding Author e-mail: tevaprapas@gmail.com

² วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Buddhachinaraj Buddhist College. e-mail: tevaprapas@gmail.com

แก่นักท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยว และด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

คำสำคัญ (Keywords): การสร้างศักยภาพ; การท่องเที่ยว; อำเภอนิคมบ่งช้าง

Abstract

The objectives of this research were (1) to investigate the capacity level for tourism management in Noen Maprang District, Phitsanulok Province, (2) to analyze key components to capacity building for tourism management in Noen Maprang District Phitsanulok Province and (3) to propose a capacity building model for tourism management of Noen Maprang District, Phitsanulok Province. This study used mixed methods research, which was conducted through survey research using an observation and interview with 23 local actors. Data were collected by distributing copies of questionnaires to the sample of 400 local people in Noen Maprang District and a focus group discussion of 10 people in order to find a guideline and analyze data on capacity building management that is practically feasible. The results of the research revealed that (1) There are 46 tourist attractions in Noen Maprang District, most of which (55 %) are natural tourist attractions. Most of the respondents (88.0 %) had the highest level of their expectations that other government sector was the sector that should in charge of capacity building for tourism management, followed by local administrative organizations at all levels. They had the lowest level of expectation of community members (3.7 %). (2) Overall key components to capacity building for tourism management was at a moderate level (mean = 2.97). When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was tourism resources (mean = 3.68). An aspect with the lowest mean was tourism community products (mean = 3.10). (3) From SWOT analysis and the TOWS matrix synthesis, key components to strategic success factors in managing the capacity building in tourism were determined to be used to develop strategy model or important components that are suitable for practical implementation in 7 areas. They could be determined in order of need for implementation from the research results, namely, community participation; support capacity, service to tourists, tourism management, tourism community products, tourism activities and process, and tourism resources.

Keywords: Capacity Building; Tourism; Noen Maprang District

บทนำ (Introduction)

จากการเกิดวิกฤตการระบาดทั่วของไวรัสโคโรนา พ.ศ. 2562-2563 ที่เกิดการระบาดทั่วโลกที่กำลังดำเนินไปของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19; โควิด-19) โดยมีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 และประเทศไทยเริ่มในเดือนกุมภาพันธ์ อันนำมาสู่การประกาศรับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศและจำกัดการเดินทางท่องเที่ยวของผู้คนเป็นเวลาหลายเดือนในกลางปี พ.ศ. 2563 (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) เพื่อสนองต่อการป้องกันการดำเนินของโรคดังกล่าว ทำให้ส่งผลกระทบต่อแนวคิดนวัตกรรม (นวัตกรรม) ในการจัดการชุมชนเพื่อให้มีศักยภาพพร้อมรองรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจจากภาคบริการที่ประสบกับวิกฤตภาคบริการและทำให้ขาดรายได้ไปจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวในรูปแบบเดิมไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรภายใต้วิกฤตที่มีการจำกัดการเคลื่อนย้ายของผู้คน

แต่จากการรายงานผลการแพร่ระบาดของโรคในประเทศไทยดังกล่าวในกลางปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยอยู่ในจุดที่ได้รับการยอมรับเรื่องการป้องกันโรคระบาดจากนานาชาติและวิถีชุมชนชนบทเป็นส่วนหนึ่งที่โอบอุ้มรากฐานของการดำเนินไปของเศรษฐกิจในฐานะรากภายใต้วิกฤต (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2564) ทำให้พบว่าจุดแข็งของชุมชนบนฐานของการใช้ความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนในชนบทไทยทั้งในด้านวัฒนธรรม ประเพณี การสร้างอัตลักษณ์ ความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และพฤติกรรม ที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ สามารถปรับตัวเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดทั้งของบุคคลชุมชนและสังคม จึงแสดงได้ประจักษ์ชัดว่าภายใต้วิกฤตทั้งทางเศรษฐกิจหรือสาธารณสุข ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงและอยู่รอดของชุมชนไทย

ดังนั้น ภายใต้ปรากฏการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าในพื้นที่อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นพื้นที่อำเภอรอยต่อกับจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดพิจิตรนั้น มีตัวอย่างของชุมชนที่สามารถบริหารจัดการจนอยู่รอดได้ภายใต้วิกฤตดังกล่าว อีกทั้งบริบทพื้นที่ยังมีความหลากหลายมีทั้งอุทยานแห่งชาติแหล่งท่องเที่ยวและจุดแข็งด้านภูมิปัญญาวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่สำคัญอำเภอหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกมาศึกษา โดยเริ่มจากการพัฒนาชุดองค์ความรู้ เพื่อนำความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ในบริบทต่างๆ ของชุมชน ทั้งบุคคลหรือเอกสาร (Tacit Knowledge) มาพัฒนาให้เป็นระบบ และให้มีสภาพเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นชุดความรู้ หรือการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอด เพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก อันเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านวิชาการ ค้นหาศักยภาพ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ของอำเภอเนินมะปรางจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนอย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญต่อ การจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ที่ใช้เทคนิควิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) การสังเกต เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (In-depth Interview Semi-Structure) และเทคนิคการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นหลัก และสนับสนุนด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น ที่มีความน่าเชื่อถือและใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ 7 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยว ชีตความสามารถในการรองรับ การให้บริการการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน และผลิตภัณฑ์ชุมชนทางการท่องเที่ยว

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564) ระบุ จำนวน 58,204 คน โดยการวิจัยครั้งนี้ กำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie,R.V.,& Morgan (1970) โดยการสุ่มประชากรในพื้นที่ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้จำนวน 400 คน เชิงคุณภาพ ได้แก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้แทนเครือข่ายตัวแทนชุมชน/ หน่วยงานภาครัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเนินมะปราง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) รวมจำนวน 23 รูป/คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group discussion) รวมจำนวน 10 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยมีเครื่องมือในการวิจัย 4 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) การศึกษาเชิงเอกสาร (documentary research) 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบกึ่งโครงสร้าง (In-depth Interview Semi-Structure) 3) แบบสอบถามเชิงปริมาณ (Questionnaire) และ 4) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และแบบสนทนากลุ่มเฉพาะ เก็บข้อมูลภาคสนามระหว่าง วันที่ 1 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2565

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการตรวจสอบข้อมูลตามขั้นตอนแล้ว จากนั้นผู้วิจัยจะได้ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูล โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยการสรุปตามสาระสำคัญด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ใน 4 ประเด็น คือ 1) วิเคราะห์แนวคิด ความหมาย แนวปฏิบัติ และสภาพทั่วไปของการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 2) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ที่มีต่อ การจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 3) ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญต่อ การจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 4) ศึกษาวิเคราะห์แนวทางส่งเสริม การจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก โดยการนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่ายและการพรรณนาความประกอบการบรรยายการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นสภาพทั่วไป แนวทางการพัฒนา และเสนอยุทธศาสตร์การจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในระดับนโยบาย ชุมชน และองค์กร

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาเรื่อง “การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก” มีผลการศึกษที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ สภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ในปัจจุบัน พบว่า จำนวนและการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเนินมะปราง จำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าพื้นที่ที่ทำการศึกษา 6 ตำบล ในอำเภอเนินมะปราง มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 46 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 55 เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวม 25 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลชมพู และตำบลนาหมุง ตามลำดับ รองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวในมิติศาสนา ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใน ตำบลเนินมะปราง และตำบลชมพู ซึ่งมีพื้นที่ติดกันในบริบทแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ความงดงามทางธรรมชาติที่เรียกว่ากุ้ยหลินเมืองไทยในอำเภอเนินมะปราง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางวิถีชุมชน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งมีปริมาณรองลงมานั้น ส่วนใหญ่กระจาย

อยู่ในพื้นที่ตำบลไทรย้อย ตำบลนาม่วง ตำบลเนินมะปราง และตำบลชมพูตามลำดับ โดยมีแหล่งท่องเที่ยวอันงดงามทางธรรมชาติเป็นเบื้องหลังในทุกมิติ

ในส่วนสภาพระดับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบันพบว่า ภูมิสำเนาเดิมของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นคนจังหวัดพิษณุโลก โดยกำเนิด จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 รองลงมาย้ายมาจากจังหวัดอื่น จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังที่มีต่อ ภาคส่วนที่ควรมีหน้าที่หลักในการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ เป็นภาคราชการอื่น ๆ จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 88.0 รองลงมา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และเป็นองค์กรเอกชน จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 และสมาชิกในชุมชน มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

ระดับสภาพในภาพรวม ของการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินระดับมีความคิดเห็นต่อระดับสภาพการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.98) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นต่อระดับสภาพการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.68) ในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.23) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 3.10) ในด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนทางการท่องเที่ยว

2. ผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบที่สำคัญต่อ การจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

องค์ประกอบด้านศักยภาพ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ การรับรู้ถึงทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในชุมชนของคนในชุมชน หรือคนในชุมชนทราบถึงจุดเด่นด้านวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา รวมทั้ง คนในชุมชนรับรู้ได้ถึงความรัก ห่วงแหน และเห็นคุณค่าทรัพยากรในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น คนในชุมชนรับรู้ได้ถึงการมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และคนในชุมชนมีความรู้และความเข้าใจ เรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวม

องค์ประกอบด้านศักยภาพ ด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยว คือ มีการประชาสัมพันธ์สถานที่หรือ กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, ศิลปะ, หัตถกรรม หรือประเด็น การมีเครือข่ายสถานที่หรือ กลุ่ม ชุมชน ที่มีการสาธิตให้ความรู้ท้องถิ่นด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งประเด็น มีการจำหน่ายสินค้าชุมชน ผลิตภัณฑ์เกษตร หรืออาหารท้องถิ่นขึ้นชื่อ ที่เป็นที่น่าสนใจของคนนอกพื้นที่และนักท่องเที่ยวในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็น องค์กรต่างๆ ที่ได้เข้ามามีบทบาทสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิต ศาสนา หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น วัด, พระศักดิ์สิทธิ์ ในชุมชนมาก และในประเด็นการมีเครือข่ายสถานที่พักท่องเที่ยวยุติศาสตร์วิถี

ชีวิต เช่น โสมสเทย์ การส่งเสริมปลูกฝังจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรท่องเที่ยว

องค์ประกอบด้านศักยภาพ ด้านขีดความสามารถในการรองรับ คือ ประเด็นความรู้ถึงปริมาณขยะ หรือสภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมในชุมชน จากการที่มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในพื้นที่ (ด้านชีวกายภาพหรือด้านนิเวศ) ประเด็น จากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของทรัพย์สิน ในชุมชน (ด้านสังคมจิตวิทยา) รวมทั้งประเด็น จากผลกระทบต่อปริมาณการใช้ทรัพยากรน้ำ หรือข้อจำกัดการใช้ลานจอดรถชุมชน (ด้านการจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวก) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็น ผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัว และการพบปะของคนในชุมชน (ด้านสังคมวัฒนธรรม) และประเด็นจากการที่จำนวนนักท่องเที่ยว ส่งผลกระทบต่อมิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน หรือประเด็น ความแออัดจากจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ ในปริมาณที่ยอมรับได้ และการที่มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อมิติทางด้านสุขภาพของชุมชน ในระดับที่ชุมชนยอมรับได้แค่ไหนเพียงใด

องค์ประกอบด้านศักยภาพ ด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยว คือ ประเด็นความรู้ถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีเส้นทางสัญจรเข้าถึงได้อย่างสะดวก หรือประเด็น มีป้ายนำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างทั่วถึง และครอบคลุม รวมทั้งประเด็น แหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา ห้องน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็น แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดปลอดภัย ด้านสุขอนามัย และประเด็นจากการบริการสุขภาพในชุมชน หรือประเด็น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสถานที่จอดรถที่สะดวก เพียงพอ และปลอดภัย และ มีความสะดวกเรื่องสถานที่พักอย่างเพียงพอ

องค์ประกอบด้านศักยภาพ ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ที่คือ ประเด็นความรู้ถึง การมีหน่วยงานที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน หรือประเด็น การสร้างเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยว ในชุมชน เช่น เครือข่ายผู้ประกอบการที่พัก เครือข่ายผู้ประกอบการร้านอาหาร เครือข่ายรถรับส่งในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งประเด็น ควรมีการรวมกลุ่มการท่องเที่ยว ในชุมชนอย่างเป็นระบบ เช่น กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็น การสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน จากองค์กรทั้งภายในและภายนอก และประเด็นจากการที่ควรแสวงหาแนวทางและรูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน และการกระจายผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันในชุมชน

องค์ประกอบด้านศักยภาพ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ ประเด็นความรู้ถึง การเข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ประเด็นการมีส่วนร่วมลงมติดำเนินการ จัดทำโครงการ หรือกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงประเด็นการที่คนในชุมชนได้เข้าร่วม หรือมีโอกาสเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง ซึ่งนอกจากนี้ประเด็นการได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และการที่คนในชุมชนรู้สึกได้ถึงบทบาทของตนเองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง

องค์ประกอบด้านศักยภาพ ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนทางการท่องเที่ยว คือ องค์ความรู้ภูมิปัญญาด้าน งานจักสาน ของว่าง อาหารแปรรูป ฯลฯ ที่น่าสนใจและสามารถนำไปจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงประเด็นการที่มีการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่มีคุณภาพ ซึ่งนอกจากนี้ ประเด็นการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อส่งไปจำหน่ายในพื้นที่นอกชุมชน และการมีสินค้าสำหรับจำหน่ายเป็นที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว ในนามของชุมชน หรือวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการสร้างตราสัญลักษณ์ หรือโลโก้ ประจำชุมชน หรือตัวสินค้าชุมชน ที่เป็นที่ยอมรับ ตลอดจนการที่คนในชุมชนได้รับประโยชน์จากการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนท่องเที่ยวในชุมชน จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เข้าสู่ตลาดในธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่

3. ผลการวิเคราะห์ แนวทางการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า จากการวิเคราะห์ SWOT ปัจจัยภายในและภายนอก และสังเคราะห์ TOWS matrix เพื่อหาแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญต่อปัจจัยความสำเร็จเชิงกลยุทธ์ ในการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก สามารถนำมาจัดทำเป็นกลยุทธ์ หรือองค์ประกอบที่สำคัญๆ ได้ 7 ด้าน 12 กลยุทธ์ 82 แนวทางการพัฒนา โดยจัดลำดับการนำเสนอตามผลการศึกษาเชิงปริมาณ ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากเทคนิคการสัมภาษณ์ เพื่อกำหนดลำดับความจำเป็นในการนำไปปฏิบัติ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านขีดความสามารถในการรองรับด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยว และด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก” มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ สภาพระดับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

พื้นที่ที่ทำการศึกษา 6 ตำบล ในอำเภอเนินมะปราง มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 46 แหล่ง แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 55 เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวม 25 แหล่ง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลชมพู และตำบลนาหมั่ง ตามลำดับ รองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวในมิติศาสนา ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใน ตำบลเนินมะปราง และตำบลชมพู ซึ่งมีพื้นที่ติดกันในบริบทแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ความงดงามทางธรรมชาติ ทั้งหมดล้วนมีจุดเน้นอยู่กับการชมทิวทัศน์อันงดงามของภูเขาหินปูนในพื้นที่เป็นเบื้องหลัง สิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นฐานในการสร้างโปรแกรมและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวอันหลากหลายที่นำเสนอแก่นักท่องเที่ยว ที่ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเนินมะปรางในปัจจุบัน สอดคล้องกับ วัชรภรณ์ จันทร์ขำ (2547) ที่ศึกษาพบว่า กระบวนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน เกิดขึ้นจากองค์กรชุมชนได้ร่วมกันจัดการท่องเที่ยวขึ้นโดยใช้ศักยภาพของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว โดยในระยะที่ผ่านมา

มา แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเนินมะปราง ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการแพร่ระบาดทั่วของไวรัสโคโรนา 19 ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเนินมะปราง สอดคล้องกับ ชนิสร่า กุลสันติวงศ์ (2564) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย หลังโรคระบาดโควิด 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความปลอดภัยด้านภัยธรรมชาติ สุขอนามัย และโรคระบาด

โดยระดับสภาพการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องคำนึงถึงการทำให้มีเส้นทางสัญจรเข้าถึงได้อย่างสะดวก มีป้ายนำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างทั่วถึง และครอบคลุม รวมทั้ง ความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา ห้องน้ำ มีความสะอาดปลอดภัย ด้านสุขอนามัย โดยทุกด้านของสภาพการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลกในปัจจุบัน ต้องมุ่งการบริการด้านสุขภาพในช่วงหลังวิกฤตการแพร่ระบาดทั่วของไวรัสโคโรนา 19 ซึ่งผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการทดสอบสมมติฐานจำนวน 4 สมมติฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานะ และความคิดเห็น ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น คือ ระยะเวลาจากประสบการณ์การทำงาน, อาชีพ, ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และความคิดเห็นต่อภาคส่วนที่ควรมีหน้าที่ต่างกัน มีระดับการประเมินสภาพการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ใกล้เคียงกับที่ พัชรียา แก้วชู (2564) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบ New Normal หลังการแพร่ระบาดโควิด 19 พบว่า ปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว ที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการแพร่ระบาดฯ มีความแตกต่างกัน เหตุผลที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนในอำเภอเนินมะปรางผู้ตอบแบบสอบถาม มีมุมมองต่อสภาพการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวฯ ที่แตกต่างกัน ตามบริบทและภูมิหลัง ที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ ฯลฯ ที่ทำให้มีความรับรู้ต่อความพร้อมในด้านต่าง ๆ ในการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวฯ ในพื้นที่แตกต่างกัน

2. ผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบด้านศักยภาพที่สำคัญต่อ การจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

องค์ประกอบที่สำคัญต่อปัจจัยความสำเร็จเชิงกลยุทธ์ ในการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก สามารถจัดลำดับตามความจำเป็นเร่งด่วนใหม่ จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 7 ด้าน 12 กลยุทธ์ คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน, ด้านขีดความสามารถในการรองรับ, ด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยว, ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว, ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนทางการท่องเที่ยว, ด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยว และด้านทรัพยากร

การท่องเที่ยว โดยสรุปในสามด้านแรกที่มีความจำเป็น คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ต้องมุ่งประเด็นความรู้ถึง การเข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ประเด็นการมีส่วนร่วมลงมตในการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น ด้านขีดความสามารถในการรองรับ คือต้องคำนึงถึงการจัดการแก้ไข ปริมาณขยะ หรือคำนึงถึงสภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมในชุมชน จากการที่มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในพื้นที่ (ด้านชีวกายภาพหรือด้านนิเวศ) รวมทั้งประเด็น จากผลกระทบต่อปริมาณการใช้ทรัพยากรน้ำ หรือข้อจำกัดการใช้ลานจอดรถชุมชน (ด้านการจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวก) ในระดับที่ชุมชนยอมรับได้แค่ไหนเพียงใด

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสามด้านแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน, ด้านขีดความสามารถในการรองรับ และด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยว มีจุดเน้นที่การพัฒนาให้คนในพื้นที่รู้จักใช้สื่อ Social Media การสร้างจุดเช็คอินในบริการแอปพลิเคชัน เสริมความรู้ด้านการใช้ระบบแอปพลิเคชันเพื่อการสำรองที่พักในระบบออนไลน์ที่เป็นที่นิยม เช่น Airbnb, Agoda การให้คนในชุมชนใช้เครื่องมือซอฟต์แวร์ทางภูมิศาสตร์ออนไลน์ในระบบแอปพลิเคชัน เพื่อสร้างการรับรู้ตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉริยาพร คันธมาลาเจริญ (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในแนวทางการท่องเที่ยว 4.0 กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลกุดช้าง อำเภอมะปราง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวบนสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถเชื่อมโยงกลุ่มนักท่องเที่ยวกับ ชุมชนและผู้ประกอบการ ให้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เท่าเทียมกัน

3. ผลการวิเคราะห์ แนวทางการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

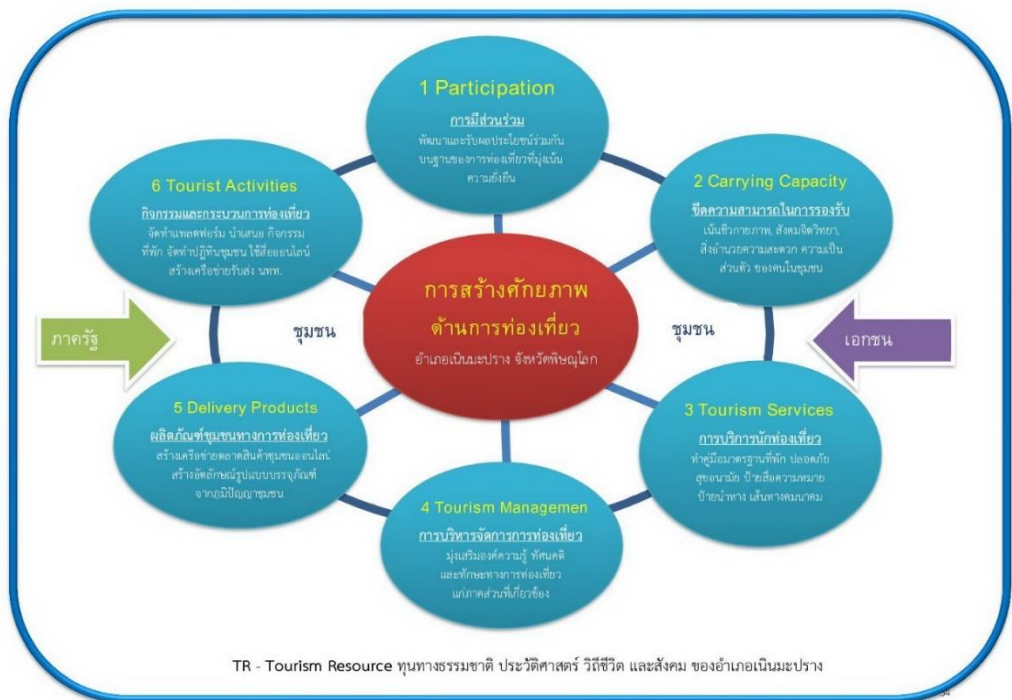
ผลการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์สถิติ การวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิเคราะห์ SWOT ปัจจัยภายในและภายนอก และสังเคราะห์ TOWS matrix เพื่อหาแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญต่อปัจจัยความสำเร็จเชิงกลยุทธ์ ในการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และแนวทางการพัฒนาซึ่งได้รับการยืนยันแนวทางจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า สามารถจัดลำดับตามความจำเป็นเร่งด่วนใหม่ จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 7 ด้าน 12 กลยุทธ์ 82 แนวทางการพัฒนา

ทั้งนี้แนวทางการจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก สามารถประยุกต์ใช้ตามแนวพระพุทธศาสนา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีองค์ประกอบ คือ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับจัดการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอนินมะปราง ได้แก่ อปริยานิยธรรม 7 กุลจิรัฏฐิติธรรม 4 เบญจกัลยาณธรรม 5 สาราณียธรรม 6 ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกธรรม 4 อิทธิบาท 4 และเวสัชชกรณธรรม 5 บูรณาการสอดคล้องกับการ

จัดลำดับความจำเป็นในการนำไปปฏิบัติจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ ธรรมชาติพื้นฐานสำคัญ ในการกำหนดและสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ประสบผลสำเร็จได้ในทุกมิติ

โดยแนวทางการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก จะต้องเริ่มพัฒนาโดยใช้แกนบทบาทของ สามภาคส่วนพัฒนา คือภาครัฐ เอกชน โดยมีภาคส่วน ชุมชนเป็นผู้ร่วมพัฒนาและได้รับประโยชน์สูงสุดจากการสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว อำเภอ เนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาสกร จวนสง (2020) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านท่าล่าง จังหวัดอุบลราชธานีและชุมชนบ้านท่าวัด จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การ ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และมี ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้มีการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มี ความชัดเจนและสอดคล้องกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพประกอบข้างต้น แสดงให้เห็นแนวทางการพัฒนามี 2 แนวทาง คือ การพัฒนา ระดับชุมชน ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชน เอกชนและผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดเวที

สาธารณะให้ชุมชนกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ โดยใช้หลักการของ การมีส่วนร่วม บนพื้นฐาน หลักธรรม อปริยานิยธรรม 7 ในการพัฒนางานในขอบข่ายการสร้างความยั่งยืนด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนามากที่สุด มีระดับการปฏิบัติต่ำกว่าผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ Tourism Resource อันเป็นด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ที่มีค่าเฉลี่ยที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาน้อยที่สุดจากการที่เป็นพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นจุดแข็งสำคัญของอำเภอเนินมะปราง เพื่อให้ผลจากการจัดการทรัพยากรสามารถสร้างให้เกิดความยั่งยืนจากการพัฒนาในทุกองค์ประกอบได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. รัฐบาล ควรพิจารณาปรับแก้ไขกฎหมายบางประเด็นที่มีข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้บริบทพื้นที่ที่สวนทรัพยากรธรรมชาติ มีการจัดการอย่างยั่งยืน โดยไม่ละทิ้งบริบทชุมชนที่อาศัยอยู่โดยรอบ เพื่อให้ชุมชนเป็นเครือข่ายจัดการตนเองป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกัน

2. ควรส่งเสริมให้ภาคส่วนทางการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ มีการพัฒนาองค์ความรู้ ด้วยการจัดอบรม สร้างเครือข่ายสุขภาพ เพื่อการจัดการท่องเที่ยวปลอดภัยด้วยการป้องกันด้านสุขภาพอย่างถูกสุขลักษณะ ในช่วงหลังวิกฤตการแพร่ระบาดทั่วของไวรัสโควิด 19

3. ควรมีการสร้างเครือข่าย จัดการอบรมพัฒนาให้คนในพื้นที่รู้จักใช้สื่อ Social Media การสร้างจุดเช็คอินในบริการแอปพลิเคชัน เสริมความรู้ด้านการใช้ระบบแอปพลิเคชันเพื่อการสำรองที่พัก เครื่องมือซอฟต์แวร์ทางภูมิศาสตร์ออนไลน์ในระบบแอปพลิเคชัน เพื่อสร้างการรับรู้ตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://www.dla.go.th/work/abt/summarize.jsp>. [1 มีนาคม 2565]
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา:
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/052/T_0013.PDF. [1 มีนาคม 2565]
- ชนิสรา กุลสันติวงศ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย Generation Y หลังโรคระบาดโควิด-19. (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ.

- พัชรียา แก้วชู. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกาท่องเที่ยวแบบ New Normal หลังการแพร่ระบาดโควิด-19. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัชรารณ จันทรักษา. (2547). ศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาบ้านดอนมูล อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2564). สช. ย้ำ ‘พลังชุมชน’ คือปราการด่านหน้าเอาชนะโควิด 19. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.nationalhealth.or.th/en/node/1371>. [1 มีนาคม 2565]
- อัจฉริยาพร คันธมาลาเจริญ. (2564). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในแนวทางการท่องเที่ยว 4.0 กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, สาขาวิชาการวางแผนเมืองและสภาพแวดล้อม.
- Krejcie,R.V.,& Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Journal Education and Psychological Measurement, 30(3), 608.

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน

The Operational Effectiveness Based on Good Governance

Principles of The Royal Irrigation Department

นิธิวิชญ์ ใจบาล¹ วิจิตรา ศรีสอน² สันฐาน ชยannon³

Nithiwich Jaibarn, Wijitra Srisorn, Sunthan Chayanon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างบุคลากรกรมชลประทาน จำนวน 393 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการแจกแจงความถี่ การหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 - 40 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีตำแหน่งการทำงานเป็นพนักงานราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท 1) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทานภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทานทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): ประสิทธิภาพ; การปฏิบัติงาน; ธรรมาภิบาล

Abstract

This research aims to 1) Study opinions on the Operational Effectiveness of Based on Good Governance Principles of Royal Irrigation Department. It was the

Received: 2022-12-01 **Revised:** 2023-03-14 **Accepted:** 2023-03-18

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunan
Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: local.innovation.soc@gmail.com

² หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunan
Rajabhat University

³ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunan
Rajabhat University

quantitative research. The sample was 393 Principles of Royal Irrigation Department. Tool for collected data was a set of questionnaire Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, The results found that most of the samples were female, aged 31-40 years, marital status, bachelor's degree, position working as a government employee, and average monthly income of 20,001 - 30,000 baht. 1) The Operational Effectiveness of Based on Good Governance Principles of Royal Irrigation Department was at a high level. 2) Sex, age, education level and average monthly income different opinions of on the Operational Effectiveness of Based on Good Governance Principles of Royal Irrigation Department with a statistically significance difference at .05

Keywords: Effectiveness; Performance; Good Governance

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์การภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การ ธรรมาภิบาลเกี่ยวข้องกับการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสู่ประชาชน โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลดการควบคุมการกำหนดบทบาทของตนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจะถูกตรวจสอบต่อแนวทางการใช้อำนาจในการดำเนินงานธรรมาภิบาลเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาขีดความสามารถ โดยส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่ปราศจากการคอร์รัปชัน หรือการไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว (กรมชลประทาน, 2556)

ธรรมาภิบาล ถือได้ว่าเป็นมิติที่สำคัญของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศทั้งภาครัฐภาคเอกชน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง (สถาบันพระปกเกล้า, 2544) ทั้งนี้ต้องยึดถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ว่าด้วย องค์ประกอบของธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมุ่งต่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2562) เพื่อให้บรรลุประสิทธิผลขององค์การ คือความสามารถขององค์การในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยวัดได้จากผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกิดขึ้นจริง แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายระดับปฏิบัติการที่กำหนดไว้ (ณัฐวร จันทโรธรณ์, 2563) ซึ่งเป้าหมายเชิงปฏิบัติการนี้ถูกเชื่อมโยงจากเป้าหมายของหน่วยงานที่ได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การประเมินประสิทธิผลการบรรลุเป้าหมาย เป็นการวัดผลสำเร็จขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน ซึ่งเหมาะสมกับองค์การที่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนเพียงพอในการสร้างความเข้าใจและเห็น พ้องร่วมกันของฝ่ายต่างๆ อีกด้วย (ปรีชา เปล่งภู, 2560) เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย และเกิดประโยชน์สูงสุด และจะส่งผลโดยตรงต่อ

ขวัญและกำลังใจของบุคลากร ทำให้บุคลากรในองค์กรทุ่มเทให้แก่งานอย่างเต็มความสามารถ (มยุรี วรรณสกุลเจริญ และชาญณรงค์ รัตนพนากุล, 2562)

จากปัญหาความบกพร่องในการบริหารจัดการ การกระทำผิดทุจริตและขาดจริยธรรมของบุคลากร ที่เกิดขึ้นในระดับชาติและระดับองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชน ปัญหาภาครัฐขาดกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่มีประสิทธิภาพและคล่องตัว กักับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมภายนอก ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการในปัจจุบัน ส่งผลให้การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าสูงสุดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายตลอดจนการบริหารจัดการของภาครัฐยังมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใสบริสุทธิ์และยุติธรรมอย่างแท้จริง ไม่สามารถสนองตอบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้อีกทั้งประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของภาครัฐได้ ซึ่งปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบในภาครัฐนี้ส่งผลให้ภาครัฐเกิดความสูญเสียทั้งภาพลักษณ์งบประมาณ รายได้และยังต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างมาก ด้วย จากปัญหาที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยจึงมีการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐทุกภาคส่วนภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง

กรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานอีกหน่วยงานที่ต้องมีความใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับประชาชนและมีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ให้เกิดความเจริญแก่ท้องถิ่น ซึ่งบางครั้งการปฏิบัติงานของบุคลากรไม่เป็นไปอย่างที่ประชาชนคาดหวัง และส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือจากประชาชนต่อการปฏิบัติงาน แต่ด้วยพันธกิจที่มากมายทำให้องค์การต้องพยายามปรับปรุงการให้บริการที่ดีและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ อันได้แก่ หน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและการดูแลรักษาการตามข้อบัญญัติองค์การในการที่จะบริการประชาชนให้เกิดประสิทธิผลแต่ด้วยภารกิจและความรับผิดชอบขององค์การมีความซับซ้อนในเชิงปัญหาของการให้บริการและอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการอันเนื่องมาจากปริมาณงานตามภารกิจที่มีมาก ซึ่งปัญหาที่มีต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมชลประทานสามารถจะบรรเทาคล่องตัวได้ โดยหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดให้ทุกภาคส่วนราชการมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่และการปฏิบัติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากสภาพปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารงานมีการดำเนินงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากจนเกินไป มีการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงานอย่างชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมมีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกฎกติกา มารยาทในการบริหารงานก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร นอกจากจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ ยังเป็น

กลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร ทั้งนี้ กรมชลประทานซึ่งมีภารกิจหลัก ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำ และการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ ได้ดำเนินงานโดยให้ความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติราชการด้วย และทำให้ทราบว่าเจ้าหน้าที่กรมชลประทานได้ดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 ประการ มากน้อยเพียงใด (กรมชลประทาน, 2554)

ดังนั้น แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลจึงมีความสำคัญในการนำมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีคุณภาพและเชื่อว่าจะทำให้ประสิทธิผลการปฏิบัติงานดีขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนผู้รับบริการให้เกิดความประทับใจในการมาใช้บริการที่ได้รับการตอบสนองความต้องการของประชาชนเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบลและประชาชนได้รับประโยชน์จากการให้บริการของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน

2. ประชากร คือ บุคลากรกรมชลประทาน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 19,739 คน (กรมชลประทาน, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2564) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

จากการวิจัยครั้งนี้มีประชากร จำนวน 19,739 คน ในที่นี้ใช้การทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ ให้ความผิดพลาดได้ร้อยละ 0.05 เมื่อนำมาแทนในสูตร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$= \frac{19,739}{1 + 19,739 (0.05)^2}$$

$$= 392.06$$

จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 392.06 คนโดยผู้ทำการวิจัยเลือกกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 393 คน

ดังนั้น ใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 392.06 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 393 ตัวอย่าง ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือไม่น้อยกว่า 392.06 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Sampling) คือ เมื่อพบใครในกลุ่มตัวอย่างก็แจกแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จะให้ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้ตามแนวคิดในการวิจัยตามหลักธรรมาภิบาลตามคู่มือการปฏิบัติงาน (กรมชลประทาน, 2554, น. 3-4) ประกอบด้วย 10 ด้าน คือ 1. ด้านประสิทธิผล 2. ด้านประสิทธิภาพ 3. ด้านการตอบสนอง 4. ด้านภาระความรับผิดชอบ 5. ด้านความโปร่งใส 6. ด้านการมีส่วนร่วม 7. ด้านการกระจายอำนาจ 8. ด้านนิติธรรม 9. ด้านความเสมอภาค และ 10. ด้านมุ่งเน้นฉันทามติ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน ครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้จากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 แหล่ง คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรกรมชลประทาน เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ (Survey Method) ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Sampling) เนื่องจากมีความสนใจที่ต้องการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนี้ และด้วยข้อจำกัดของระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในการศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสาร เพื่อเป็นการศึกษาทบทวนเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาโดยการศึกษาวិเคราะห์เอกสารรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี บทความ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล และดำเนินการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละโดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- 3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน ประกอบด้วย 10 ด้าน คือ 1. ด้านประสิทธิภาพ 2. ด้านประสิทธิภาพ 3. ด้านการตอบสนอง 4. ด้านการระดมความคิดเห็น 5. ด้านความโปร่งใส 6. ด้านการมีส่วนร่วม 7. ด้านการกระจายอำนาจ 8. ด้านนิติธรรม 9. ด้านความเสมอภาค และ 10. ด้านมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้มาแปรผล วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม

4. การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย

1.00-1.49

แปลความว่า

น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	แปลความว่า	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	แปลความว่า	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	แปลความว่า	มาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	แปลความว่า	มากที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายข้อมูล ดังนี้

1.1 ค่าร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากรที่ศึกษา

1.2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน

2. สถิติอ้างอิง (Inference Statistic) ได้แก่

1.1 สถิติ Independent T-Test ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ

1.2 สถิติ One-way ANOVA ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1.3 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกรมชลประทาน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 - 40 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีตำแหน่งการทำงานเป็นพนักงานราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท

การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน ได้แก่ 1. ด้านประสิทธิผล 2. ด้านประสิทธิภาพ 3. ด้านการตอบสนอง 4. ด้านภาระความรับผิดชอบ 5. ด้านความโปร่งใส 6. ด้านการมีส่วนร่วม 7. ด้านการกระจายอำนาจ 8. ด้านนิติธรรม 9. ด้านความเสมอภาค และ 10. ด้านมุ่งเน้นฉันทามติ สามารถสรุปดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน ภาพรวม

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของ บุคลากรกรมชลประทาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านประสิทธิผล	4.05	0.847	มาก
2. ด้านประสิทธิภาพ	4.04	0.826	มาก
3. ด้านการตอบสนอง	4.03	0.758	มาก
4. ด้านการระดมความคิดเห็น	4.08	0.732	มาก
5. ด้านความโปร่งใส	4.05	0.786	มาก
6. ด้านการมีส่วนร่วม	3.79	0.769	มาก
7. ด้านการกระจายอำนาจ	3.79	0.727	มาก
8. ด้านนิติธรรม	3.93	0.786	มาก
9. ด้านความเสมอภาค	4.07	0.780	มาก
10. ด้านมุ่งเน้นฉันทามติ	4.03	0.757	มาก
รวม	3.99	0.784	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.784) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ด้านการระดมความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.732) รองลงมาคือ ด้านความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.780) ด้านประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.847) ด้านความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.786) ด้านประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.826) ด้านการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.758) ด้านมุ่งเน้นฉันทามติ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.757) ด้านนิติธรรม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.786) ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.769) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.727) ตามลำดับ และในส่วนของรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านประสิทธิผล ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.847) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านคิดว่าผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานท่านมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.856) รองลงมาคือ ท่านคิดว่าผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานท่านประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และตามวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.780) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานท่านมี

กระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.882)

ด้านประสิทธิภาพ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.826) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานท่านมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.689) รองลงมาคือ ท่านคิดว่าหน่วยงานท่านสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.879) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านคิดว่าของหน่วยงานท่านมีการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.877)

ด้านการตอบสนอง ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.758) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านคิดว่าหน่วยงานท่านสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.587) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าการมีองค์กรที่ร่วมงานที่หลากหลายและมีความแตกต่าง เพื่อตอบสนองความต้องการประชาชน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.764) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านคิดว่าการให้บริการของหน่วยงานท่านสามารถสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนและผู้รับบริการ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.880)

ด้านภาระความรับผิดชอบ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.732) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.692) รองลงมาคือ ท่านมีความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.620) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านมีความรับผิดชอบที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.838)

ด้านความโปร่งใส ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.786) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.737) รองลงมาคือ ท่านคิดว่ามีกระบวนการปฏิบัติงานเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.756) และลำดับสุดท้าย คือ สามารถตรวจสอบกระบวนการปฏิบัติงานได้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.844)

ด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.769) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านคิดว่าข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.676) รองลงมา คือ ท่านคิดว่า

ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.749) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านคิดว่าข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีการร่วมคิดหาแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.741)

ด้านการกระจายอำนาจ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.727) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านคิดว่าการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.687) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าการปรับปรุงกระบวนการโดยให้ทุกหน่วยงานร่วมกันทำงานเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.652) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านคิดว่าการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างสภาพจิตใจในการให้บริการ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.763)

ด้านนิติธรรม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.786) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.674) รองลงมาคือ ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานหรือกระทำการใด ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจโดยยึดถือ ข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริงเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.814) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของท่าน และให้ความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยทั่วถึงกัน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.732)

ชลประทาน ด้านความเสมอภาค ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.780) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านคิดว่าองค์กรให้ความสำคัญต่อผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.793) รองลงมาคือ ท่านคิดว่าองค์กรปฏิบัติ และให้บริการท่านอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.767) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านคิดว่าองค์กรปฏิบัติ และให้บริการท่านอย่างเสมอภาค ไม่มีอคติ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.781)

ด้านมุ่งเน้นฉันทามติ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.757) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ท่านคิดว่าการหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.768) รองลงมา คือ ท่านคิดว่ากลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ เช่น โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่ามีความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.809)

และลำดับสุดท้าย คือ ท่านคิดว่าเมื่อมีปัญหาหรือมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ จะจัดให้มีกระบวนการตัดสินใจร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อหาทางออกร่วมกัน หากดูตรงที่ทุกคนเห็นพ้องกัน ให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.691)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน สามารถอภิปรายผลการศึกษได้ ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทานภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรปภัทร จันทระสา (2564) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ภาพรวม อยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ กิตติ์วี เลเชกุล, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว, ศรีญลักษณ์ เทพารินทร์ (2562) ได้ศึกษา ธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพองค์การในการบริหารงานของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า ธรรมาภิบาลวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพองค์การในการบริหารงานของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ สุภาภรณ์ วงศ์กรเชาวลิต (2560) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของจิตอาสาใน องค์การไม่แสวงหาผลกำไร กรณีศึกษา : มูลนิธิแสงธรรม ส่องหล้า กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ พิมพ์พิช บรรจงปรุ (2557) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลในภาพรวมอยู่ระดับมาก และงานวิจัยของ กัลยาณี ประสมศรี, มณฑา ชาวโพธิ์ และรวีสราร รูปสวาย (2556) ได้ศึกษา ธรรมาภิบาล กับการบริหารจัดการน้ำชลประทานในมุมมองของผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 พบว่า กลุ่มบริหารการใช้น้ำที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการน้ำ ของเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน ในเรื่องของการนำธรรมาภิบาลทั้ง 10 ประการ มาเป็นหลักในการปฏิบัติงาน มีผลเป็นดังนี้ ระดับความคิดเห็นการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ ดาบตำรวจสุชาติ ตรีไชย (2562) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 2 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 2 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกรมชลประทาน พบว่า ด้านการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด แต่ก็อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องที่มีการมอบอำนาจ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการ จากผลการศึกษาอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เนื่องจากในช่วงสถานการณ์ปัจจุบันนี้ มีผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้กรมชลประทาน มีการกำหนดการบริหารงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเป็นสถานการณ์ฉุกเฉิน จึงทำให้การถ่ายโอนการมอบอำนาจ การตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลาง ให้แก่หน่วยการปกครองอื่น ๆ (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควรรวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ ทำให้ได้ยาก จึงทำให้การปฏิบัติงานทำได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร อีกทั้งมาตรการที่ทำงาน Work for home ก็มีส่วนทำให้เกิดการติดต่อประสานงานได้ลำบาก ผู้บริหารความมีการสื่อสาร และการติดตาม ดูแลตรวจสอบ และมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจให้กับองค์กรอื่น ๆ ในช่วงที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อให้บุคลากรเกิดความรู้สึกผ่อนคลายสบาย ๆ ไม่เกิดความกลัว หรือเคร่งเครียด กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้บุคลากร เจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้อง ได้ตระหนัก และยึดถือปฏิบัติตาม อีกทั้งได้พัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล องค์กรอื่น และเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย และรับทราบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ และนำมาปรับปรุงเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงประชากรของกรมชลประทานเท่านั้น ซึ่งหากต้องการข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น ควรมีการขยายขอบเขตประชากรที่แตกต่างจากเดิม หรือเพิ่มกลุ่มขนาดประชากร อาจเป็นระดับประเทศ หรือเป็นองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ควรศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ เช่น การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก ถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึก และสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมชลประทาน. (2554). คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มงานวิเคราะห์นโยบาย กองแผนงาน 2554
หลักธรรมาภิบาลกับดำเนินงานของกรมชลประทาน. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน.
- _____. (2556). ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการน้ำชลประทานในมุมมอง
ของผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน.
- _____. (2564). รายงานประจำปี 2564 สถิติภาคบุคลากร สัดส่วนข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และ
พนักงานราชการ. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน.
- กัลยาณี ประสมศรี, มณฑา ชาวโพธิ์ และวิสรุา รูปสว. (2556). ธรรมาภิบาลกับ
การบริหารจัดการน้ำชลประทานในมุมมองของผู้รับบริการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556. (งานวิจัย). กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน.
- กิตติ์วี เลเชกุล, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว, ศรีญลักษณ์ เทพวารินทร์ (2562) ธรรมาภิบาล วัฒนธรรม
องค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การในการบริหารงานของเทศบาลในเขตภาคใต้ของ
ประเทศไทย. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์, 6(1), 78-91.
- ชนิดา จิตตรุทธะ. (2562). นโยบายสาธารณะ: แนวคิดการวิเคราะห์และกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวัชร จันทโรธรงค์. (2563). ประสิทธิภาพขององค์การ. วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 9(2), 1-9.
- สุชาติ ตรีไชย, ดาบตำรวจ. (2562). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
กองบังคับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรภาค 2.
(งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2564). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS.
กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ปรีชา เปล่งภู. (2560). การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอหัวหิน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 7(2), 82-93.
- พิมพ์จี บรรจงปรุ. (2557). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
ของเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).
ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- มยุรี วรรณสกุลเจริญ และชาญณรงค์ รัตนพนากุล. (2562). ประสิทธิภาพขององค์การ.
วารสารศิลปการจัดการ, 4(1), 193-204.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). ตัวชี้วัดธรรมาธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: ศุภสภา.
- สุภาภรณ์ วงศ์กรเชาวลิต. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของจิตอาสาใน
องค์การไม่แสวงหาผลกำไร กรณีศึกษา : มูลนิธิแสงธรรม ส่องล้ำ กรุงเทพมหานคร.
(การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรปภัตร จันทรสาขา. (2564). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารศิลป
การจัดการ, 5(2), 312-324.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม และการศึกษา เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่นต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index>. เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข ⁽¹⁾ เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข⁽¹⁾ กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้พิมพ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่ง ขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้ จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขีดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมี ความยาวไม่เกิน 350 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษ ด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียง ตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็น รูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
(ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)			
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
(พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style)			
โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น อนุวัต กระสังข์ (2560) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์, 2561)

2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์และสมาน งามสนิท, 2560)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สมาน งามสนิทและคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)

2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.
Author.// (Year of Publication).// Title of Book.// Edition of Book.// Place of
Publication:/ Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนวัต กระสังข์. (2560). *พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New york:
John Wiley & sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่
พิมพ์)/: เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.// (Date of Publication).// Title of Article.// Name of
Journal.// Year(Volume):/ page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรกร ทองแย้ม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการ
สร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.
วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(4), 55-68.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.// (Date of Publication).// Title of Article.// Name of Newspaper.//
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิใจ. *กรุงเทพธุรกิจ*, น. 13.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.

Bangkok Post, p. 13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต,
มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title of Thesis.//Degree of Thesis.//

Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุกวัตร กระสังข์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//รายงานผลการวิจัย.//สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุกวัตร กระสังข์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม.
รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).//ตำแหน่ง.//[บทสัมภาษณ์].

สุรพล สุยะพรหม. (2560, 5 มีนาคม). รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).//ชื่อเรื่อง.//สืบค้น วัน เดือน ปี.//จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก
<http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?*. Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.